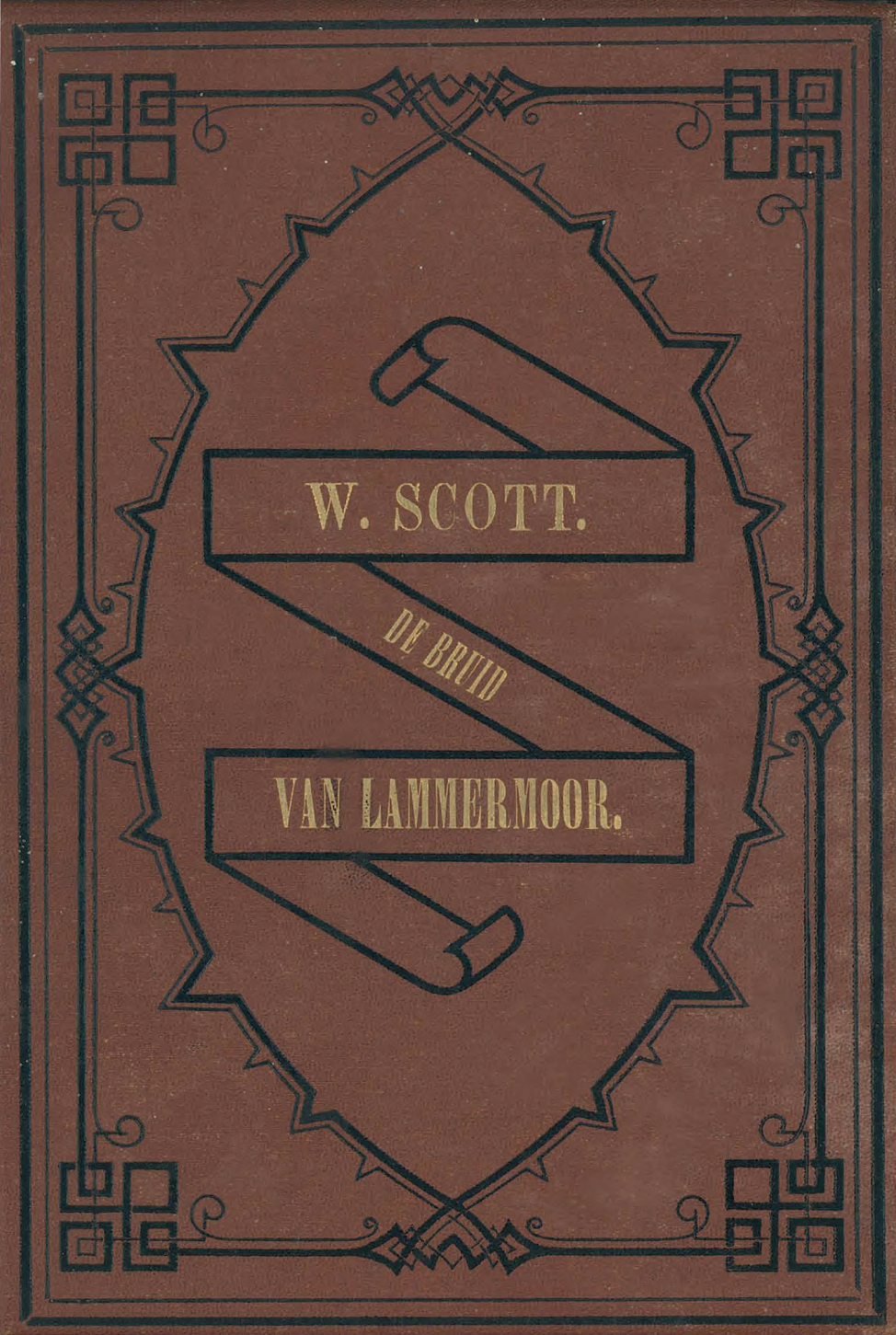
W. SCOTT.
DE BRUID
VAN LAMMERMOOR.

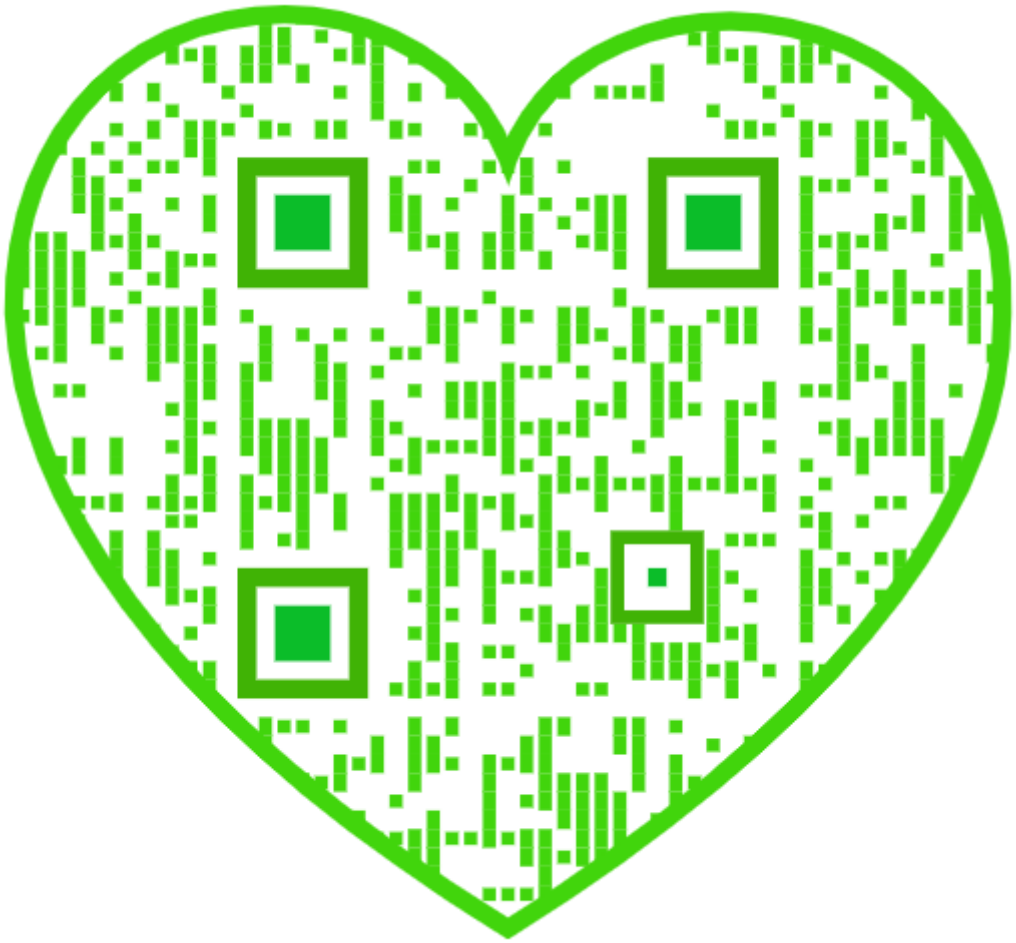

DE BRUID VAN LAMMERMOOR.

Gij, land van koeken, wil verstaan,
En, broeders Schotten, hoort mij aan,
Van Maidenkirk tot aan het land,
Waar Johnny Groats zijn dakbalk spant!
Komt door uw kleed een scheurtje kijken,
'k Raad: dicht het gauw;
Een uit uw volk bespiedt u trouw,
En — wat ik zeg, 't zal later blijken,
Is heusch geen rook —
Hij drukt het ook.

BURNS.

WALTER SCOTT.

DE

BRUID VAN LAMMERMOOR.

OP NIEUW BEWERKT

DOOR

Dr. M. P. Lindo.

LEIDEN,
S. C. VAN DOESBURGH.

'S-GRAVENHAGE,
JOH. IJKEMA.

1873.

Ahora bien, dixo el Cura; traedme, senor huésped, aquesos libros, que los quiero ver. — Que me place, respondió el; y entrando en su aposento, cecó dél una malletilla vieja cerrada con na cadenilla, y abriéndola, hailó en ella tres libros grandes y unos papeles de muy buena letra escritos de mana.

DON GUYOTE, parte primera, capitulo 32.

Kom, zei de priester, ik bid u, mijn waarde hospes, haal mij die boeken, want ik heb lust ze in te kijken. — Met alle plezier, hernam de hospes, en hij ging naar zijn kamer. Daar haalde hij uit een oud valies, door een hangslot, dat hij open deed, dicht gemaakt, drie groote boekdeelen, en eenige fraai geschreven handschriften.

DON QUICHOT. 1ste deel. hoofdstuk 32.

INLEIDING

VOOR

DE BRUID VAN LAMMERMOOR.

Bij eene vorige gelegenheid 1) heeft de schrijver geweigerd de bron op te geven, waaraan hij het tragische onderwerp dezer geschiedenis ontleend had, omdat, ofschoon ze in langverleden tijden plaats greep, het niet onmogelijk was, dat ze het gevoel der nakomelingen van de betrokken personen zou kunnen schokken. Maar daar door hem in de aanteekeningen op Law's gedenkschriften 2) een verhaal van het gebeurde wordt aangetroffen, van de hand van zijn vriend, den heer Charles Kirkpatrick Sharpe, en dit verhaal ook voorkomt in een herdruk der gedichten van den Eerwaarden heer Symson, bij de beschrijving van Galloway, en wel, als zou de Bruid van Lammermoor daardoor ontstaan zijn, meent de schrijver nu vrijheid te hebben, om de geschiedenis te verhalen, zoo als ze hem zelven door zijne eigene betrekkingen is medegedeeld, welke omstreeks dien tijd leefden, en nauw verwant waren met de familie van de Bruid.

Het is algemeen bekend, dat het geslacht van Dalrymple, dat in het verloop van twee eeuwen niet minder mannen van talent, zoowel in het burgerlijke als het militaire, in staat- als in letterkunde, dan eenige familie in Schotland heeft opgeleverd, eerst tot aanzien kwam in den persoon van James Dalrymple, een der uitstekendste rechtsgeleerden, die ooit geleefd hebben, ofschoon zijn krachtige geest zich ongelukkig slechts heeft bezig gehouden met zulk een bekrompen onderwerp als de Schotsche Rechtspleging, waarover hij een voortreffelijk werk in het licht gegeven heeft.

Hij trad in het huwelijk met Margaretha, dochter van Ross van Balniel, die hem een aanzienlijk vermogen aanbracht. Zij was eene bekwame, staatkundige en hooghartige vrouw, en zoo gelukkig in alles wat zij ondernam, dat het volk, hetwelk haren echtgenoot en hare familie alles behalve genegen was, al haar geluk aan tooverij toeschreef. Overeenkomstig het volksgeloof, had

1) Zie de Inleiding voor de Kronijk van Canongate.

2) Law's Gedenkschriften, blz. 226.

deze Margaretha haar tijdelijken voorspoed te danken aan den Meester, in wiens dienst zij onder eene bijzonder vreemde voorwaarde getreden was, hetgeen door den geschiedschrijver van haar kleinzoon, den grooten graaf van Stair, aldus wordt medegedeeld:

«Zij bereikte een zeer hoogen ouderdom, en had verzocht, bij haar dood niet ter aarde besteld te worden, maar dat men hare doodkist recht overeind zou zetten, onder belofte, dat, zoo lang men haar in dien toestand laten zou, het geslacht van Dalrymple steeds in voorspoed zou verkeeren. Wat de oude dame tot dit verzoek bewogen mocht hebben, en of zij werkelijk zulk eene belofte gedaan heeft, durf ik onmogelijk beslissen, maar zeker is het, dat haar doodkist, recht opstaande, wordt aangetroffen in een zijvleugel der kerk van Kirkliston, de gewone begraafplaats van haar geslacht 1). «De talenten van dit in zoo vele opzichten merkwaardige geslacht waren voldoende, om het tot die waardigheden te verheffen, welke door vele leden daarvan, zonder eenige bovennatuurlijke hulp, zijn bekleed. Maar de buitengewone voorspoed, die hun te beurt viel, woog wel op tegen de even merkwaardige familierampen, waarvan die, welke hare oudste dochter trof, even onverklaarbaar als noodlottig was.

Freule Janet Dalrymple, dochter van den eersten Lord Stair en Vrouwe Margaretha Ross, had zich zonder medeweten harer ouders verloofd met Lord Rutherford, die hun even min om zijne staatkundige denkwijze als om zijn gering vermogen eene goede partij toescheen. Het jeugdige paar brak een goudstuk in tweeën en zwoer elkander op de plechtigste wijze den eed van trouw; en men zegt, dat de jonge dame de vreeselijkste verwensching over zich uitsprak, als zij dien eed ooit ontrouw zou worden. Kort daarop deed iemand, die door Lord Stair, en nog meer door zijne vrouw begunstigd werd, aanzoek om de hand van Freule Dalrymple. De jonge dame wees dat aanzoek af, en daar men bij haar bleef aandringen, beleed zij hare in het geheim aangegane verloving. Lady Stair, eene vrouw, die gewoon was in alles haar wil gevolgd te zien (want zelfs haar echtgenoot durfde haar nooit tegenspreken) beschouwde dit slechts als eene beuzeling, en drong bij hare dochter er op aan, dat zij hare hand zou schenken aan den nieuwen mededinger, David Dumbar, zoon en erfgenaam van Dumbar van Baldoon in Wigtonshire. De eerste minnaar, iemand van een hoogmoedigen aard, kwam toen met een brief tusschenbeide, en drong aan op het door hem verkregen recht, het gevolg van den met de jonge dame gewisselden eed van trouw. Lady Stair liet hem antwoorden, dat hare dochter, getroffen over het onbehoorlijke van haar gedrag om zonder de goedkeuring harer ouders eene verbindtenis te sluiten, hare onwettige belofte herroepen had, en nu weigerde met hem een huwelijk aan te gaan.

Daarentegen weigerde de minnaar standvastig zulk een antwoord aan te nemen van ieder ander dan van zijne geliefde zelve; en daar zij met een man te doen had, die een te vastberaden aard had en te hoog geplaatst was om zich om den tuin te laten leiden, was Lady Stair verplicht hare toestemming te geven tot een onderhoud tusschen Lord Rutherford en hare dochter. Maar zij zorgde daarbij in persoon tegenwoordig te zijn, en ving een gesprek over

1) Gedenkschriften van John, graaf van Stair, door een onpartijdige. Londen, gedrukt voor C. Cobbet, blz. 7.

de zaak met den teleurgestelden en verbitterden minnaar aan, dat van beide zijden met dezelfde hevigheid gevoerd werd. Zij beriep zich voornamelijk op de Levitische wet, die verklaart, dat de vrouw van hare gelofte ontslagen zal zijn, als deze door hare ouders gewraakt wordt. Zie hier dat gedeelte der Schrift, waarop zij zich beriep:

«Wanneer een man den Heere eene gelofte zal beloofd, of eenen eed zal gezworen hebben, zijne ziel met eene verbindtenis verbindende, zijn woord zal hij niet ontheiligen: naar alles wat uit zijn mond gegaan is, zal hij doen.

«Maar als eene vrouw den Heere eene gelofte zal beloofd, en zich met eene verbindtenis in het huis haars vaders in hare jongheid zal verbonden hebben,

«En haar vader hare gelofte en hare verbindtenis, waarmede zij hare ziele verbonden heeft, zal hooren, en haar vader tegen haar zal stilzwijgen, zoo zullen al hare geloften bestaan, en alle verbindtenis, waarmede zij hare ziele verbonden heeft, zal bestaan.

«Maar indien haar vader dat zal breken, ten dage als hij het hoort, al hare geloften en hare verbindtenissen, waarmede zij hare ziele verbonden heeft, zullen niet bestaan; maar de Heer zal het haar vergeven, want haar vader heeft ze haar doen breken.» Numeri XXX. 2—5.

Terwijl de moeder dit alles aanvoerde, bezwoer de minnaar de dochter te vergeefs voor hare meening en gevoelens uit te komen. Zij was geheel en al overbluft, naar het scheen, — stom, bleek en roerloos als een standbeeld. Slechts na een op gestrengen toon door hare moeder geuit bevel, verzamelde zij voldoende kracht, om aan haren uitverkorene het gebroken goudstuk terug te geven, dat het zinnebeeld van haren eed was. Hierop barstte hij in eene vreeselijke vlaag van hartstochtelijke woede uit, overlaadde de moeder met eene zee van verwenschingen, en keerde zich bij het verlaten van het vertrek nog eens tot zijne zwakke, zoo niet lichtzinnige minnares, met deze woorden: «Wat u betreft, Freule, gij zult een wonder der wereld zijn;» eene uitdrukking, die zooveel beteekent, als «buitengewoon rampspoedig zijn.» Hij begaf zich naar het vasteland en keerde nooit terug. Indien de laatste Lord Rutherford tot die ongelukkige familie behoorde, dan moet hij de derde geweest zijn, door wien die titel gevoerd werd, en hij overleed in 1685.

Het huwelijk tusschen Janet Dalrymple en David Dumbar van Baldoon werd nu doorgezet, terwijl de bruid geen tegenzin aan den dag legde, maar volslagen lijdelijk was in alles wat hare moeder beval of ried. Op den dag van het huwelijk, die, zoo als toen gebruikelijk was, door een groot aantal vrienden en betrekkingen gevierd werd, was zij dezelfde — droefgeestig, stilzwijgend, en naar het scheen onderworpen in haar lot. Eene dame, die zeer nauw met de familie vermaagschapt was, heeft den schrijver verhaald, dat zij over de zaak had gesproken met een der broeders van de bruid, die toen nog maar een jongen was, en vóór zijne zuster uit naar de kerk was gereden. Hij had haar gezegd, dat hare hand, die zij om hem heen had geslagen en die in de zijne rustte, zoo koud en klam was als marmer. Maar, daar hij geheel vervuld was met zijne nieuwe kleeding en de rol, die hij bij den optocht vervullen moest, had hij op dat oogenblik er niet verder over nagedacht, ofschoon hij het zich later met bittere droefheid herinnerde. Het huwelijksfeest werd door eene danspartij gevolgd; de bruid en bruidegom verwijderden zich als gewoonlijk, toen plotseling een doordringend geschreeuw zich uit het slaapvertrek hooren liet. Het was in die dagen het gebruik, dat de sleutel van het bruidsvertrek aan een bruidsjonker werd toevertrouwd, om alle ruwe scherts, toen ten tijde in zwang, te voorkomen. De sleutel

werd den bruidsjonker afgevraagd, maar hij weigerde eerst dien af te geven, tot het geschreeuw zoozeer toenam, dat hij genoodzaakt was haastig met de anderen te gaan vernemen, wat er de oorzaak van was. Bij het openen der deur lag de bruidegom op den drempel uitgestrekt, zwaar gewond en wentelende in zijn bloed. Daarna zocht men de bruid: men vond haar in den hoek van den grooten schoorsteen, zonder eenig ander bekleedsel dan haar hemd, en dat vol bloedvlekken. Daar zat zij hun tegen te grijnzen, «onder het trekken van allerlei gezichten,» zoo als ik heb hooren uitdrukken, kortom: volslagen krankzinnig. Het eenige, dat zij sprak, was: «Neem nu uw mooien bruidegom op!» Zij overleefde deze verschrikkelijke gebeurtenis slechts een dag of veertien, daar zij op den 24sten Augustus gehuwd was en op den 12den September 1669 overleed.

De ongelukkige Baldoon herstelde van zijne wonden, maar verbood nadrukkelijk alle navragen omtrent de wijze, waarop hij die bekomen had. Hij zeide, dat, zoo eene dame hem hierover sprak, hij niet zou antwoorden en haar zijn leven lang geen woord meer zou toevoegen, en dat, als een heer het waagde, hij het als eene doodelijke beleediging zou opnemen en dezelfde voldoening eischen, alsof hij eene beleediging ontvangen had. Slechts betrekkelijk korten tijd overleefde hij de vreeselijke gebeurtenis, daar hij zich op eene doodelijke wijze bezeerde door een val van zijn paard, op een rid tusschen Leith en Holy-Rood-house, aan de gevolgen van welken val hij daags daarop, den 28sten Maart 1682, stierf. Binnen weinige jaren bezweken dus al de hoofdpersonen van dit ontzettende treurspel.

Er werden verscheidene lezingen van deze geheimzinnige zaak verspreid, waaronder een aantal hoogst onnauwkeurige, ofschoon men er niet van zeggen kan, dat zij overdreven waren. Het was in die dagen moeielijk, met de geschiedenis van een Schotsch geslacht, dat een weinig boven het gewone peil verheven was, bekend te worden, en soms grepen er voorvallen plaats, waarnaar zelfs de wet geen al te streng onderzoek deed. De lichtgeloovige Mr. Law zegt, in het algemeen, dat Lord Stair eene dochter had, die, gehuwd zijnde, den nacht dat zij als bruid te bed was gegaaan, van haar bruidegom weggerukt, door het huis gesleept werd (en wel door bovennatuurlijke wezens) en spoedig daarna overleed. Eene andere dochter, zoo verhaalt hij, was door een boozen geest bezeten.

Mijn vriend, de heer Sharpe, geeft eene andere lezing van het gebeurde. Volgens de door hem ingewonnen berichten, was het de bruidegom, die de bruid wondde. Het huwelijk was, overeenkomstig zijn verhaal, tegen den wil der moeder gesloten, die hare toestemming met deze onheilspellende woorden gegeven had: Gij kunt hem huwen, maar het zal u spoedig berouwen.»

Nog bestaat er een ander somber verhaal, vervat in eenige zeer smerige en kwetsende rijmen, waarvan ik een oorspronkelijk afschrift bezit.

Men beweert dat zij geschreven zijn: «Op wijlen den Markgraaf Stair en zijn geslacht, door Sir Wiliam Hamilton van Whitelaw. De kantteekeningen door William Dunlop, schrijver te Edinburgh, een zoon van den Laird van Househill, en neef van genoemden Sir William Hamilton.» Er bestond een bittere en persoonlijke twist en naijver tusschen den schrijver van dit schotschrift, welken naam het ruimschoots verdient, en Lord Stair; en het schimpschrift, waarin meer boosaardigheid dan kunst schuilt, heeft het volgende motto:

«Stair's hals, geest, vrouw, zoons, kleinzoons en de rest,
Zijn scheef, valsch, duivelsch, moordziek als de pest.»

Deze boosaardige satiren-dichter, die al de ongelukken van het geslacht opnoemt, vergeet de noodlottige bruiloft van Baldoon niet. Het schijnt dat hij, ofschoon zijne verzen even duister als ondichterlijk zijn, het jegens den bruidegom gepleegde geweld toeschrijft aan de tusschenkomst van den Booze, aan wien de jonge dame zich had overgegeven, ingeval zij haar woord jegens haren eersten minnaar brak. Zijn beweren komt niet overeen met het verhaal in de aanteekening op Law's gedenkschriften, maar laat zich gemakkelijk rijmen met de familie-overlevering.

In al het kroost van Stair zien wij geen onderscheid;
Aan vrouw en man toch is hetzelfde lot bereid;
Zoo heeft hij Glenluce's Laird den last eens opgedragen
Voor d'echt te zorgen van zijn dochter. Och, te vragen
Behoefde hij niet, welk een zielverplettrend leed
Haar minnaar treffen moest, toen zij den heil'gen eed,
Aan Rutherford weleer van ganscher hart gegeven,
Verbrak; die ook den zijne, door hebzucht aangedreven,
Geheel sloeg in den wind. Ook gaf om Baldoon's recht
De Satan niet een zier, en kreunde aan wet of echt
Zich geenszins, greep zelfs de bruid en wat hij zeide
Of deed aan zijn meestres, wat vreugde hem verbeidde,
Hij wierp den bruidegom van 't huwelijksbed ter neêr.
Zijn medeminnaar smeet hij woedend, keer óp keer,
Zoo in den schoorsteen, dat zijn zwaargekneusde beendren
Slechts door den fellen val genazen 1).

Een van de aan William Dunlop toegeschreven kantteekeningen slaat op bovenstaande regels: «Zij had zich verbonden met Lord Rutherford, onder vreeselijke verwenschingen, en huwde daarna Baldoon, haar neef, en hare moeder was oorzaak, dat zij haar eed verbrak.»

Op hetzelfde treurspel wordt gezinspeeld in het volgende couplet en aanteekening:

Wat sleep van vloeken volgt dat laag gebroed getrouw,
Vrijt ooit de jonge neef des ouden oomliefs vrouw.

De aanteekening op het woord oom schijnt deze uitlegging aan de hand te doen: «Rutherford, die Lady Baldoon zou gehuwd hebben, was Baldoon's oom.» De poëzie van deze satire op Lord Stair en zijne familie was, gelijk wij reeds hebben aangemerkt, geschreven door Sir William Hamilton van Whitelaw, een mededinger van Lord Stair naar de betrekking van Voorzitter van het Gerechtshof; iemand met veel minder talenten dan die groote rechtsgeleerde, en evenzeer gekenmerkt door den laster of de rechtvaardige satiren zijner tijdgenooten als een oneerlijke en partijdige rechter. Enkele aanteekeningen zijn van de hand van den keurigen en arbeidzamen oudheid-

1) De val van het paard, die zijn dood veroorzaakte.

kenner Robert Milne, die, als een hevig aanhanger van Jacobus, er zich gewillig toe leende, om het geslacht van Stair te bezwalken 1).

Een ander dichter van dien tijd heeft, met een zeer verschillend doel, eene elegie nagelaten, waarin hij bedektelijk zinspeelt op en het lot beklaagt van den onder een ongelukkig gesternte geboren persoon, wiens buitengewone rampspoed aan Whitelaw, Dunlop en Milne een gepast onderwerp voor lagen spot en ongebondenheid heeft toegeschenen. Deze zachter gestemde zanger was Andreas Symson, vóór de Omwenteling predikant van Kirkinner, in Galloway, en na zijne verdrijving als Episcopaal, het nederig beroep van drukker in Edinburgh uitoefenende. Hij zond aan het geslacht van Baldoon, met hetwelk hij op een vertrouwelijken voet schijnt gestaan te hebben, eene elegie op de treurige gebeurtenis in de familie. In dit stuk behandelt hij den dood van de bruid met geheimzinnigen ernst.

De verzen voeren dit opschrift: «Op het onverwacht afsterven van de deugdzame dame, Freule Janet Dalrymple, Lady Baldoon, de jongere,» en geven ons den juisten datum aan van het gebeurde, wat men anders niet gemakkelijk zou zijn te weten gekomen. «*Nupta August* 12. *Domum Ducta August* 24. *Obiit September* 12. *Sepult. September* 30, 1669.» De vorm der elegie is eene samenspraak tusschen een voorbijganger en een huisbediende. De eerste, die zich herinnert kort van te voren dien weg te zijn langs gegaan, toen alles het kenmerk droeg van vroolijkheid en feestelijkheid, is verlangend te weten waardoor zulk een vreugdetooneel zoo geheel en al is veranderd. Wij laten hier het antwoord van den bediende volgen, als een proefje van Symson's verzen, die niet van het beste allooi zijn:

Mijnheer, 't is waar wat gij aan ons verhaald hebt; wij,
Wij waren blijde en opgewekt; maar nu, ach mij!
Ons vroolijk lied moest in een klaaggezang verkeeren.
Een brave dame, die sinds kort zich zag vereeren
Als bruid, was aan een spruit, waar veel van werd verwacht,
Verbonden voor altijd, en hier te huis gebracht.
Wij waren allen blij ook om haar-zelf. Thans echter
Klinkt onze stem, helaas! door droefheid des te slechter,
Wijl zij zoo kort slechts in haar echt zich heeft verheugd.
Zij werd zoo wreed geknakt in haar nog prille jeugd;
Want Atropos, door onpartijdigheid gedreven,
Sneed snel haar draad af, en daarmeê op eens haar leven;
En wat den strijd betreft, herinner' men zich 't goed,
't Was in September! als zoo menig sterven moet,
Dat wij haar lieten tot den jongsten dag. Dan smaken
De heilgen juist het meest de vreugde van 't volmaken 2).

---

1) Ik heb de satire, die in het eerste deel van de zeldzame kleine verzameling, onder den titel van een boek van Schotsche paskwillen, 1824, vergeleken met die, welke van vrij wat ruimer omvang is en ook veel meer aanteekeningen bevat, en in mijn bezit is geraakt door de vriendelijkheid van den heer Thomas Thomson. In het tweede boek der paskwillen, bladz. 72, komt een zeer smadelijk grafschrift op Sir James Hamilton van Whitelaw voor.

2) Deze elegie is herdrukt in het aanhangsel op een topographisch werk van denzelfden schrijver, getiteld: «Eene tweede beschrijving van Galloway, door

De heer Symson stortte vervolgens zijn hart uit over het lot van den tot weduwnaar geworden bruidegom. Na eene lange en klagende uitboezeming komt de dichter tot het nuchtere besluit, dat, indien Baldoon te voet gegaan was, zoo als blijkbaar zijne gewoonte was, hij aan het ongeluk om van zijn paard te storten ontsnapt zou zijn. Daar het werk, waarin het voorkomt, zoo zeldzaam en bijna eênig is, en daar het ons het volledigste verhaal geeft van een der handelende personen in dit tragische, door ons bewerkte stuk, willen wij hier, op gevaar af van voor vervelend gescholden te worden, een paar korte proeven van Symson's gedicht invlechten. Het is getiteld: «Eene lijk-elegie, gedicht bij gelegenheid van den droevigen en zeer betreurden dood van dien te recht geëerden en zeer volmaakten edelman, David Dunbar, uit het geslacht van Baldoon, eenigen zoon en vermoedelijken erfgenaam der rechten van den eerbiedwaardigen Sir David Dumbar van Baldoon, Ridder en Baronet. Hij overleed op den 28sten Maart 1682, ten gevolge van eene kneuzing door een val veroorzaakt, toen hij den vorigen dag tusschen Leith en Holy-Rood-House een rijtoer deed, en werd met alle staatsie begraven in de abdijkerk van Holy-Rood-House, op den 4den April 1682."

De menschen zouden, en misschien niet zonder reden,
Mij schuldig houden aan de zwartste ondankbaarheden,
Als ik nu zweeg, of in deez' droeven oogenblik
Naliet een bittren traan te storten. Wat zeg ik?
Een traan? dat's een gering, een nietig offerbrengen.
Een traan? ach, dat zegt niets, om in mijn smart te plengen;
Te wenig waar' 't voor mij, om bij het onverwacht
Verscheiden van mijn vriend, door mij zoo hoog geacht,
Een glas met tranen, tot den rand toe vol gedroppeld,
Hem toe te wijden.

Vervolgens staaft de dichter zijne intimiteit met den overledene, en diens bestendig bijwonen van den openbaren eeredienst, die regelmatig gehouden werd, en zulk eene uitwerking op twee of drie anderen had, dat zij door zijn voorbeeld werden opgewekt:

Zoodat mijn Muze 't ook aan Priscian belijdt,
Dat hij en hij alleen de leên van mijn gemeente
Uitmaakte, en hij mijn eênge hoorder was — altijd.

Daarna beschrijft hij des overledenen uiterlijk en zeden, waaruit blijkt, dat men in oude tijden wel zooveel als in de latere van een volmaakten «gentleman» eischte.

Zijn lichaam, schoon niet groot, verried veel lust in 't leven;
Hij was recht werkzaam, en bezield met kracht daarneven,

Andreas Symson, Predikant van Kirkinner" 8° Taits Edinburgh, 1823. Des eerwaarden elegiën zijn zeer zeldzaam; de schrijver heeft er nooit één exemplaar dan het zijne van gezien, dat in een band is vervat met het Tripatriarchicon, een godsdienstig dichtstuk aan de Bijbelsche geschiedenis ontleend, door denzelfden schrijver.

En zijn gestel, wanneer ik goed het heb beschouwd,
Was bloed met gal vermengd, wat men voor 't beste houdt.
In houding en gebaar, in handlen en in spreken,
Betrachtte hij steeds wat bewondring wist te kweeken
En nooit door wijzen wordt gewraakt. Vraagt gij: wat's dat?
't Is dit: dat hij getrouw den middenweg betrad
En de uitersten vermeed. Bijna in alle zaken
Was dit zijn wet en—waard er melding van te maken —
Hij was steeds spaarzaam en niet gierig toch, en mild,
Al heeft hij nimmermeer baldadig iets verspild,
Als wist hij trouw den tijd van gul zijn en van sparen.
En dat's een les, waaruit slechts weingen voordeel gâren.
Bloô was hij, en toch stout als hij het noodig dacht,
En daarom toch geen hachje uit dwaze gloriejacht.
Gemeenzaam en toch niet gemeen, want af te dalen
Was hem geen kunst: hij bleef steeds binnen perk en palen.
Hij was, en dat sinds lang, gewoon te voet te gaan;
Ik wenschte, dat hij dit gedurig had gedaan.
Volkomen wist hij hoe aan 't hof zich te gedragen,
En echter zag men hem daar slechts op enkle dagen;
Maar 't leven op het land was hem het zaligst lot,
En land- en tuinbouw, naast de veeteelt, zijn genot.
Hij maakte dijken, en groef slooten, en draineerde,
En hield een oog in 't zeil, waardoor zijn goed vermeêrde.
Hij plantte, en plantte al weêr, hoogde op en stak weêr af
En bouwde kamers, straks weêr huizen, en omgaf
Ze met terrassen; nu deez' raad en dan een ander'
Beproevende, en ze straks weêr wikkend met elkander,
Opdat zijn voordeel ook zou klimmen met zijn lust. —
Vlug bij zijn inslaan, in 't verkoopen eerlijk; rust
Zich steeds ontzeggend, om bij al zijn handelszaken
Door d'uitleg van de wet niet in het net te raken,
En t'allen tijd gereed, om bij verschil zich ras
Te schikken naar hetgeen eens scheidsmans uitspraak was.
Lief was hem de aardrijkskunde, en dol was hij op 't reeknen;
Geschied'nis las hij graag, en in 't bouwkunstig teeknen
En iedre wetenschap, steeds voor een «gentelman»
Onmisbaar, was hij knap, en waarlijk ik beken
Dat zij, die daarvan ook zelfs niet het minste weten,
Dien naam onwaardig zijn, en nooit dus mogen heeten.
Hij leerde 't Fransch, — en 't zij hier tot zijne eer gezegd,
In nog geen week of zes, en sprak het lang niet slecht.

Vervolgens komt de geheele uitbarsting van ellende, waarin de dichter, in stede dat hij zelf veel zegt, ons vermeldt wat de ouden bij zulk eene gelegenheid zouden gezegd hebben:

Een heidensch dichter had op 't hooren van dit feit
Wis uitgeroepen in zijn uitgelatenheid:
Dat's 't noodlot, en de loop der lichten aan den hoogen.
Wat! 't is 't gevolg slechts van der sterren oorelogen!

Wij hadden hem gewis in toorn ontbrand gezien,
Ja, stellig had hij in zijn woede bovendien
Het jaar, de maand, den dag, het uur, de plek, de menschen,
En elke renbaan-vreugd verschrikklijk gaan verwenschen,
En met de namen van Olympisch, Pythisch spel
En Isthmisch, elk vermaak betiteld, en bevel
Gegeven aan een elk, op de allerzwaarste straffen,
Altijd te voet te gaan en paarden af te schaffen,
Of die verordend om. verminkt te worden, dat
Men zulk een ramp nooit meer zou zien in dorp of stad.

In de veronderstelling dat onze lezers genoeg hebben van Symson's verzen, en daar wij niets meer in dit dichtstuk der vermelding waard aantreffen, keeren wij tot de droevige geschiedenis zelve terug.

Het is niet noodig den verstandigen lezer te doen opmerken, dat de tooverij der moeder alleen bestond in het overwicht van een krachtigen op een zwakken en melancholischen geest, en dat de ruwe wijze, waarop zij in eene kiesche zaak van hare meerderheid gebruik maakte, hare dochter eerst tot wanhoop en later tot razernij heeft gevoerd. De schrijver heeft in dier voege en volgens dat beginsel het tragische verhaal trachten uit te leggen. Welk eene overeenkomst men ook mag veronderstellen, dat Lady Ashton met de beroemde Margaret Ross bezit, moet de lezer zich toch in 't minst niet verbeelden dat er eenig plan bestond, om het portret van den eersten Markgraaf Stair in den sluwen en laaghartigen Sir William Ashton te schilderen. Wat ook zijne zedelijke hoedanigheden wezen mochten, zeker behoorde Lord Stair tot de eerste staatslieden en rechtsgeleerden van zijn tijd.

Het door de verbeelding ontworpen kasteel van Wolf's Crag is door een liefhebber van localiseeren met dat van Fast-Castle vereenzelvigd. De schrijver is geen bevoegd rechter, om uitspraak te doen tusschen het wezenlijke en het uit de verbeelding gerezen tooneel, daar hij Fast-Castle nooit dan uit zee gezien heeft. Maar versterkingen, gelijk de beschrevene, als zeearendsnesten, vooruitstekende rotsen of voorgebergten, worden op verschillende punten van Schotlands oostkust aangetroffen, en de ligging van Fast-Castle schijnt op die van Wolf's Crag evenveel als op een ander te gelijken, terwijl de ligging in de nabijheid der Lammermoorsche bergreeks de overeenkomst des te waarschijnlijker maakt.

Ons blijft nog over hierbij te voegen, dat de dood van den ongelukkigen bruidegom, door een val van het paard veroorzaakt, in den roman op den minder ongelukkigen minnaar is overgebracht.

DE BRUID

VAN

LAMMERMOOR.

EERSTE HOOFDSTUK.

Win met kielen en kalfaten
  Ook een sober stukje brood:
Beter is 't het spel te laten,
  Dan te komen in den nood.
  't Draaibord brengt ons met gemak
  Een, twee, drie ten bedelzak.
Oud Lied.

Slechts enkelen waren met mijn geheim vertrouwd, toen ik dit verhaal opstelde, en het is niet waarschijnlijk, dat het bij het leven van den schrijver het licht zal zien. Zelfs wanneer dat gebeurde, zou ik toch niet gesteld zijn op de vereerende onderscheiding, *digito monstrari* 1). Ik beken, dat, zoo het raadzaam ware met zulke droomen vervuld te zijn, mij het denkbeeld meer streelen zou van ongemerkt achter het scherm verscholen te blijven, zoo als de schrandere vertooner in de Janklaassenkast en zijne vrouw Trijntje, en mij te verlustigen in de verwondering en gissingen van het publiek.

Het zou in dat geval misschien met mij gaan, als met de voortbrengselen van den onbekenden Peter Pattieson, die door de verstandigen geprezen en door de gevoeligen bewonderd werden, waarvan de jeugd het hoofd vol had en die voor den ouderdom zoo veel aanlokkelijks hadden, terwijl de kritiek ze aan eene of andere letterkundige vermaardheid toeschreef, en de vraag, wanneer en door wien deze verhalen geschreven werden, in honderd kransjes

1) Met den vinger te worden nagewezen.

en gezelschappen een onderwerp tot gesprek opleverde. Dit geluk zal mij echter gedurende mijn leven wel nooit te beurt vallen, maar mijne ijdelheid, daar ben ik zeker van, zou er mij nooit toe verleiden, mijne wenschen naar iets meer dan dit uit te strekken 1).

Mijne hebbelijkheden zijn te diep ingeworteld, en ik ben niet beschaafd genoeg, om de eerbewijzingen, mijnen geleerden tijdgenooten aangedaan, te benijden of na te jagen. Ik zou geen zier hooger over mijzelven denken, al werd ik ook waardig bevonden, om een ganschen winter door in de groote hoofdstad de rol van een «*lion*» te vervullen. Ik zou mij niet kunnen uitrekken noch rond weten te draaien, om al mijne verdiensten, van de ruige manen af tot den gepluimden staart toe, te doen uitkomen, en te schateren, alsof ik een nachtegaal ware 2), om mij vervolgens weder stil neder te vlijen, gelijk een welgedresseerd dier, waar men mede te kijk loopt, en dat alles voor den goedkoopen en geringen prijs van een kop koffie of een boterhammetje, zoo dun als een ouwel. Ook zou ik de walgelijke vleierij, waar de mevrouw van het spel bij zulke gelegenheden hare tentoongestelde dieren op onthaalt, slecht kunnen verduwen, even min als de suikerklontjes, waarmede zij hare papegaaien overlaadt, om die toch voor het gezelschap te doen praten. Deze bewijzen van onderscheiding kunnen mij niet in verzoeking brengen, om den neus in den wind te steken; en, even als de gevangen Simson, zou ik liever, zoo mij geen andere keuze overgelaten was, mijn geheele leven lang in een molen mijn eigen brood met malen willen verdienen, dan te worden rondgeleid, om ten spot te dienen aan de Filistijnsche heeren en dames. Dit ontstaat bij mij uit geen afkeer — echt of gemaakt — van de aristokratie dezer drie koninkrijken; maar de aristokratie heeft hare plaats en ik heb de mijne, en, even als de ijzeren en aarden potten in de oude fabel, kunnen wij maar zelden in aanraking met haar komen, zonder in alle opzichten de lijdende partij te worden. Dit is echter het geval niet met de bladen, die ik nu schrijf. Men kan ze naar goedvinden openslaan of ter zijde leggen. Terwijl de grooten zich vermaken met ze te doorloopen, zullen zij geen enkele valsche hoop bij hen verwekken, en, wanneer zij verworpen of veroordeeld worden, zullen zij geen schepsel kwaad doen; en hoe zeldzaam kunnen deze heeren omgaan met hen, die voor hun genoegen gearbeid hebben, zonder eenig ander bijoogmerk!

In den beteren en wijzeren toon des gevoels, dien Ovidius in een enkelen regel uitdrukt, terwijl ik weglaat, wat bij hem op dat vers volgt, kan ik mijn werk in dezer voege aanspreken:

Parve, nec invideo, sine me, liber! ibis in urbem 3).

Ik behoef er de droefheid van den uitstekenden balling niet bij te voegen, dat hij in persoon het boek niet vergezellen kon, door hem naar de markt

1) Opmerkelijk is het, hoe veel behagen de schrijver schept in het verdichte karakter van Jedediah Cleishbotham. Hij schijnt hier al de scherpzinnigheid van den lezer te willen op de proef stellen, en zich bij voorraad te verheugen in zijne twijfelingen en navorschingen. Vert.

2) Zinspeling op een gezegde van Bottom in Shakspeare's Middernachtsdroom.

3) Met dit vers vangt Ovidius zijne Tristia of Klaagzangen aan. In onze taal beteekent het: Klein boekje, gij zult zonder mij, ik benijde het u niet, naar de wereldstad gaan.

van geleerdheid, vermaak en weelde gezonden. Indien er niet honderd andere voorbeelden bestonden, die ons dit in herinnering brengen, dan zou het lot van mijn armen vriend en schoolmakker Richard Tinto voldoende zijn, om mij te waarschuwen geen heil in die vermaardheid te zoeken, die men aan een gelukkigen beoefenaar der schoone kunsten toekent.

Nooit vergat Richard Tinto, als hij zich voor een kunstenaar uitgaf, om zijne afkomst van het oude geslacht der Tinto's, en wel uit den tak in het graafschap Lanark, af te leiden, en als het te pas kwam, vertelde hij, dat iet of wat van zijn adellijk bloed ontaard was, doordien hij het penseel als het voornaamste middel van zijn levensonderhoud ter hand had genomen. Maar zoo zijn stamboom zuiver was, dan moeten sommigen zijner voorvaderen nog eene veel droeviger vernedering hebben ondergaan, daar de goede man, zijn vader, het noodzakelijke en, naar ik geloof, eerlijke, maar zeker onaanzienlijke beroep van kleêrmaker in het westen van het dorp Langdirdum uitoefende. Onder zijn nederig dak was Richard geboren, en voor het nederig handwerk van zijn vader was Richard, schoon zeer in strijd met zijne neiging, reeds in zijne vroegste jeugd opgeleid. De oude baas Tinto had evenwel geen reden om zich geluk te wenschen, dat hij het jeugdig genie van zijn zoon had gedwongen, zijn natuurlijken aanleg te verzaken. Het ging hem als een schooljongen, die met zijn vinger eene fontein zoekt te stoppen, terwijl het water, door den tegenstand belemmerd, hem in duizenderlei stralen, waar hij niet op rekende, ontsnapt, en hem voor al zijne moeite door en door nat maakt. Even zoo ging het den ouden Tinto, daar zijn hoopvolle leerling niet slechts al het krijt tot het maken van schetsen op de snijtafel verbruikte, maar zelfs vele karikaturen van zijns vaders beste klanten maakte, die luidkeels begonnen te knorren, dat het ondragelijk was, hunne gestalte door de schaar van den vader misvormd te zien, terwijl de zoon ze te gelijker tijd door zijn penseel bespottelijk maakte. Dit alles bracht niets dan minachting en verlies van nering te weeg, zoodat de kleêrmaker aan zijn noodlot en aan de beden van zijn zoon toegevende, hem veroorloofde zijn fortuin op een weg te gaan zoeken, die meer met zijne neigingen overeenstemde.

In dien tijd leefde er in het dorp Langdirdum een peripatetische kunstgenoot, die zijn beroep *sub Jove frigido* 1) uitoefende. Hij was het voorwerp der bewondering van al de jongens van het dorp, maar vooral van Richard Tinto.

In die dagen had men onder andere onwaardige besnoeiingen nog dien maatregel van bezuiniging niet aangenomen, die, terwijl hij door geschrevene letters het gemis eener zinnebeeldige voorstelling vergoedt, den leerlingen der schoone kunsten een open en gemakkelijken weg van onderricht en voordeel afsnijdt. Het was toen nog niet geoorloofd, om boven den gepleisterden ingang van een kroeg, of op het uithangbord eener herberg «De oude Ekster» of «Het Saraceensche Hoofd» te zetten, welke dorre beschrijving de plaats van sprekende afbeeldsels des gepluimden snappers, of van het getulbande gelaat des verschrikkelijken sultans vervangt. Die achterlijke en eenvoudige eeuw dacht, dat de behoeften van alle rangen gelijk waren, en schilderde de zinnebeelden van de goede sier zoo af, dat iedereen die begrijpen kon. Zij oordeelde te recht, dat een man, die geen lettergreep kan lezen, daarom toch even goed eene kan best bier lustte, als zijne beter opgevoede naburen,

1) Onder den blooten hemel. Vert.

ja, even goed als de leeraar zelf. Volgens dezen milden grondregel hingen daarom de herbergiers de geschilderde zinnebeelden hunner kostwinning voor hunne woningen op, en de schilders van uithangborden behoefden, zoo zij zich maar zelden veroorloofden te smullen, toch niet van honger te sterven.

Zoo als wij reeds aanvoerden, werd Richard Tinto de medehelper van een waardig man, wiens beroep in verval was geraakt, en begon dus, zoo als dit onder zulke hemelsche genieën in dit vak der schoone kunsten niet ongebruikelijk is, te schilderen, vóór hij eenig denkbeeld van teekenen had.

Zijn aangeboren talent, om de natuur gade te slaan, leidde hem er spelend toe zijne gebreken te verbeteren, en zich boven het onderricht van zijn leermeester te verheffen. Vooral muntte hij in het schilderen van paarden uit, omdat dit het geliefkoosde uithangbord in de Schotsche dorpen was, en, bij het nagaan zijner vorderingen, is het niet onaardig op te merken, hoe hij er trapsgewijze toe kwam, om bij deze edele dieren de schoften te verkorten en de beenen te verlengen, zoodat zij minder op krokodillen geleken en er meer als paardjes begonnen uit te zien. De laster, die altijd de verdienste op de hielen zit, hoe hoog zij ook in aanzien stijgen moge, is inderdaad zoo ver gegaan van te durven uitstrooien, dat Richard eens een paard met vijf beenen, in plaats van vier, zou geschilderd hebben. Gaarne zou ik zijne verdediging gegrond hebben op de vrijheid, die men gewoon is aan dezen tak der kunst toe te staan, eene vrijheid, die, daar zij allerlei zonderlinge en ongeregelde vergelijkingen gedoogt, ook wel zoo ver mag worden uitgestrekt, dat een geliefkoosd voorwerp met een overtollig lid begiftigd wordt. Maar de nagedachtenis van een gestorven vriend is heilig, en ik kan het niet dulden, dat die zoo oppervlakkig zou worden behandeld. Ik heb het bewuste uithangbord, dat thans nog in de lucht zwaait in het dorp Langdirdum, bekeken, en ik ben bereid, om onder eede te verklaren, dat wat men ten onrechte voor het vijfde been van het paard heeft gehouden, inderdaad niets anders is dan de staart van dien viervoet, die, wat de houding betreft, allerstoutst en gelukkig is voorgesteld, daar de klepper springende en met den kop in de lucht geteekend is; en de staart, die zoo lang is, dat hij den grond raakt, een soort van steunpunt, *point d'appui*, schijnt te vormen, en aan de figuur de stevigheid van een drievoet geeft, zonder welken het moeielijk zou wezen, zich een denkbeeld te maken, hoe de harddraver, zoo als nu zijne beenen zijn geplaatst, zich staande heeft kunnen houden, zonder op den rug te tuimelen. Deze stoute conceptie is gelukkig in het bezit van iemand geraakt, die ze naar waarde heeft weten te schatten. Immers, toen Richard, nadat hij grootere vorderingen had gemaakt, over de juistheid van zulk eene stoute afwijking der vastgestelde kunstregels in twijfel geraakte, en voorstelde om ook den waard eens uit te schilderen, in ruil tegen dit voortbrengsel zijner jeugd, werd dit beleefd aanbod door den schranderen bezitter van de hand gewezen; daar hij, naar het schijnt, had opgemerkt, dat, als zijn bier in gebreke bleef de klanten naar zijne herberg te trekken, een enkele blik op het uithangbord voldoende zou wezen om hen derwaarts te lokken.

Het zou met mijn tegenwoordig oogmerk in strijd zijn, als ik van stap tot stap wilde verhalen, hoe Richard zijn smaak vormde, dien volgens de regels der kunst verbeterde, en het weelderige eener gloeiende verbeelding wist te besnoeien. De schellen vielen hem van de oogen bij het zien van de schetsen eens tijdsgenoots, den Schotschen Teniers, een naam, dien men zonder overdrijving aan Wilkie mag toekennen. Hij smeet het penseel weg, nam de teekenpen op, en honger en kommer trotseerende en ten prooi aan

twijfel en onzekerheid, vervolgde hij den weg zijner kunst onder gunstiger vooruitzichten, dan ooit zijn eersten leermeester hadden verheugd. Nog zullen de eerste ruwe uitvloeisels van zijn vernuft (even als de kinderrijmpjes van Pope, wanneer men die vinden kon) dierbaar zijn in de oogen der makkers van Richard Tinto's kinderjaren.

Boven de deur eener donkere kroeg, in een achterstraatje van Gandercleugh, staan een bierkan en een rooster geschilderd. — Maar ik voel, dat ik mij van dit onderwerp moet losscheuren, of dat ik mij daarbij te lang zou ophouden.

Terwijl hij aan ontberingen en worstelingen ten prooi was, zocht Richard Tinto, even als zijne broederen, zijne toevlucht daarin, dat hij die schatting van de verwaandheid der menschenkinderen ging heffen, welke hij van hun smaak en hunne mildheid niet verkrijgen kon — in één woord, hij schilderde portretten. Het was in dezen tijd dat Richard, die zich reeds lang verre boven de oorspronkelijke grenzen van zijn beroep verheven had, en bij iedere toespeling daarop ten hoogste verontwaardigd was, na eene afwezigheid van een aantal jaren in het dorp Gandercleugh wederkeerde, waar ik mij op mijn tegenwoordig werk toelegde, en Richard kopieën van het menschelijk aangezicht, «door God naar zijn beeld geschapen 1),» voor eene guinje het stuk schilderde. Dit was wel eene geringe belooning; maar in den beginne meer dan voldoende, om Richards matige behoeften te bevredigen. Hij betrok eene kamer in de herberg «Sir William Wallace,» stak er ongestraft zelfs met den waard den draak, en werd door de dienstmaagd, den stalknecht en den «Jan» met achting en eerbied behandeld.

Deze kalme dagen waren veel te helder om van langen duur te kunnen zijn. Toen zijn hoogedel gestrenge, de heer van Gandercleugh, zijne vrouw en drie dochters, de predikant, de wijnroeier, mijn hooggeachte patroon Jedidiah Cleishbotham, en een paar dozijn boeren en pachters door het penseel van Richard aan de onsterfelijkheid overgeleverd waren geworden, begon de nering te verslappen, en het was hem onmogelijk, uit de harde handen der boeren, wier eerzucht hen naar Richard's schildervertrek dreef, iets meer dan daalders of halve daalders te kunnen wringen.

Maar hoewel de kim zwaar bewolkt was, duurde het toch nog eenigen tijd eer de storm opstak. De waard had Christelijk medelijden met een huisgenoot, die zich een goed betaler getoond had, zoo lang hij daartoe in de gelegenheid was geweest. En nadat hij een portret van den waard zelven met zijne vrouw en dochters, in den stijl van Rubbens gegroepeerd, vervaardigd had, waarmede spoedig de beste gezelschapskamer werd opgesierd, bleek het duidelijk, dat Richard een of ander middel had uitgevonden, om de kunst aan de behoeften des levens cijnsbaar te maken.

Niets is echter wisselvalliger, dan hulpmiddelen van dezen aard. Men had opgemerkt dat Richard, op zijne beurt, de wetsteen voor het vernuft van den waard werd, zonder dat hij het durfde wagen, zich te verdedigen of wedervergelding te oefenen, daar zijn ezel naar eene vliering verplaatst werd, waar nauwelijks ruimte genoeg voor hem was om rechtop te kunnen staan, en dat hij het niet langer waagde, zich in het wekelijksche gezelschap te vertoonen, waarvan hij vroeger het leven en de ziel was geweest. In één woord, de vrienden van Richard Tinto vreesden, dat hij gedaan had, even als

1) *Milton.* Vert.

zeker dier, luiaard geheeten, hetwelk, nadat hij het laatste groene blad van den boom, waarop hij zich vestigde, heeft opgegeten, eindigt met van den top neêr te tuimelen en van honger om te komen. Ik waagde het Richard hiervan een wenk te geven, door hem aan te raden, de uitoefening van zijne onschatbare kunsttalenten in een anderen kring over te brengen, en, om een spreekwoord te bezigen, het veld te verlaten, dat reeds lang was afgegraasd.

«Er is iets dat mijne verandering van woonplaats in den weg staat,» zeide mijn vriend, terwijl hij met een ernstigen blik mijne hand greep.

«Eene rekening, die gij den waard schuldig zijt, zou ik meenen,» hervatte ik met hartelijke deelneming; «gaarne zou ik met iets van mijne geringe geldmiddelen u uit deze verlegenheid wenschen te redden....»

«Neen, bij de ziel van Sir Josua!» antwoordde de edelmoedige jongeling, «nooit zal ik een vriend in de gevolgen van mijn ongeluk wikkelen. Er is een middel, waardoor ik mijne vrijheid terug kan erlangen, en het kruipen door een morsig riool is altoos nog veel beter dan gevangen te zitten.»

Ik begreep niet duidelijk wat mijn vriend bedoelde. De muze der schilderkunst scheen hem te leur gesteld te hebben, en welke andere godin hij in zijne ellende te hulp kon roepen, was voor mij een raadsel. Wij scheidden intusschen zonder eene nadere verklaring, en ik zag hem in geen dag of drie weder, toen hij mij als gast op den maaltijd noodigde, waarop de waard van plan was hem, vóór zijn vertrek naar Edinburg, te onthalen.

Ik vond Richard zeer opgeruimd, terwijl hij al fluitende den kleinen ransel toegespte, die zijne verwen, penseelen, paletten en schilders-werkkiel bevatte. Dat hij in de beste verstandhouding van den waard scheidde, was duidelijk op te maken uit het koude rundvleesch in de gewone gelagkamer opgedischt, welk gebraad door twee kruikjes overheerlijk oud bruin bier geflankeerd was; en ik moet bekennen, dat mijne nieuwsgierigheid opgewekt was ten opzichte van de middelen, waardoor mijns vriends toestand zoo plotseling verbeterd was. Ik verdacht hem wel niet van een verbond met den duivel gesloten te hebben; maar door welke menschelijke hulpmiddelen hij zich zoo gelukkig uit zijne moeielijkheden gered had, kon ik zelfs in de verte niet gissen.

Hij bemerkte mijne nieuwsgierigheid, en nam mij bij de hand. «Mijn vriend!» zeide hij, «gaarne zou ik, zelfs voor u, de vernedering willen verbergen, waaraan ik mij volstrekt moet onderwerpen, om mij een eerlijken aftocht uit Glandercleugh te kunnen verzekeren. Maar wat zou het baten dat te verbergen wat zich noodzakelijk, en wel door zijne groote voortreffelijkheid, zelf verraden moet. Het geheele dorp — de geheele gemeente — geheel de wereld — zal spoedig ontdekken, waartoe de armoede Richard Tinto gebracht heeft.»

Er schoot mij eensklaps een denkbeeld te binnen; — ik had bemerkt, dat de waard op dien gedenkwaardigen morgen eene nieuwe bruin fluweelen broek, in plaats van zijne oude lakensche, aan had.

«Hoe!» riep ik, terwijl ik mijne rechterhand onder het tegen elkander drukken van mijn voorsten vinger en duim schielijk van mijn regterheup naar mijn linker schouder bragt, «gij hebt u dan kunnen verlagen om het vaderlijk beroep, waarin gij eerst zijt opgebracht, weder op te nemen — lange steken met de naald, niet waar, Richard?»

Hij wees dit beleedigend vermoeden met een gefronsd voorhoofd en een *wel foei!* af, waarmede hij zijne verontwaardiging uitdrukte, en mij naar eene andere kamer brengende, liet hij mij dáár het vorstelijk hoofd van Sir William Wallace zien, dat tegen den muur hing, en er zoo grimmig uitzag, als toen

het, op last van den wreeden Eduard, van den romp werd gescheiden. De schilderij was op planken, die vrij dik waren, en aan de bovenlijst met ijzers voorzien, om het geëerbiedigde afbeeldsel als een uithangbord te kunnen ophangen.

«Daar, mijn vriend,» zeide hij, «staat Schotlands eer en mijne schande — doch neen, veeleer de schande van hen, die, in plaats van de kunst in haar eigen kring aan te moedigen, haar tot deze onbetamelijke en onwaardige uitersten brengen.»

Ik poogde de woeste gramschap van mijn miskenden en verontwaardigden vriend tot bedaren te brengen. Ik herinnerde hem, dat hij, even als het hert in de fabel, het middel niet verachten moest, dat hem uit een aantal moeielijkheden had gered, en waarbij zijne talenten als portret- of landschapschilder hem niet zouden hebben kunnen baten. Vooral prees ik zoowel de uitvoering als de vinding van zijn schilderstuk, en bracht hem aan het verstand, dat hij, wel verre van zich beleedigd te rekenen, dat zulk een heerlijk bewijs van zijne talenten aan het oog van het algemeen blootgesteld zou worden, zich liever geluk moest wenschen, dat zijn roem daardoor zou vermeerderen, daar de openbare tentoonstelling van dit kunstgewrocht als van zelf daartoe aanleiding geven moest.

«Gij hebt gelijk, mijn vriend! — gij hebt gelijk,» hervatte de arme Richard, terwijl zijn oog van geestdrift vonkelde; «waarom zou ik den naam van een — een (hij stamelde onder het zoeken naar het juiste woord) — schilder van uithangborden schuwen? Hogarth heeft zich in die hoedanigheid in een van zijne beste platen afgebeeld; — Domenichino, of iemand anders in oude tijden, — Moreland in onze eeuw, hebben hunne talenten op die wijze gebezigd. En waarom aan de rijkere en aanzienlijker standen alleen het genoegen overgelaten, dat de tentoonstelling van kunstwerken in staat is aan alle standen te verschaffen? Standbeelden worden wel in de opene lucht geplaatst, en waarom zou de schilderkunst dan kariger wezen in het ten toon stellen van hare meesterstukken, dan hare zuster de beeldhouwkunst? En nu, vriend, moeten wij dadelijk scheiden. Binnen een uur zal de timmerman komen, om den Ridder Wallace vóór het huis op te hangen — en, om u de waarheid te zeggen, in weerwil van al mijne wijsbegeerte en van uwe vertroostende bemoediging, wensch ik Gandercleugh te verlaten, eer met dat werk een aanvang wordt gemaakt.»

Wij namen deel aan het afscheidsmaal van onzen vroolijken waard, en ik deed Richard een eind ver uitgeleide op zijn tocht naar Edinburg. Toen wij elkander verlieten, vernamen wij uit de verte het vreugdegeschrei dat de jongens aanhieven, op het oogenblik dat het nieuwe uithangbord, het hoofd van Ridder Wallace, werd uitgestoken. Richard Tinto verdubbelde zijne schreden, om het gejoel te ontgaan; — zoo weinig had, óf vroege oefening, óf nieuw verkregen wijsbegeerte hem met het beroep van uithangbordschilder kunnen verzoenen.

In Edinburg kwamen Richards talenten spoedig aan het licht en werden op prijs gesteld; een aantal beroemde kunstrechters onthaalden hem, en deelden hem hunne oordeelkundige aanmerkingen mede. Maar deze heeren waren vlugger met het openbaren hunner beoordeelingen, dan met het ontsluiten van hunne geldkist, en Richard was van gevoelen dat hij meer de geldkist dan de beoordeelingen noodig had. Hij begaf zich dus naar Londen, de algemeene markt der talenten, waar, zoo als op de beroemdste markten meestal het geval is, veel meer waren te koop worden aangeboden dan er koopers voor te vinden zijn.

Richard, die inderdaad van de natuur geen alledaagsche talenten gekregen had, en wiens trotsch en vurig gestel hem nooit toeliet een oogenblik aan den gelukkigen uitslag van zijne pogingen te twijfelen, wierp zich hals over kop onder den hoop, die zich aftobde en vermoeide, om bekend te worden en den voorrang te verkrijgen. Hij stiet anderen uit den weg en werd op zijne beurt door anderen verdrongen, en slaagde eindelijk door eene onverschrokken daad in zijn oogmerk om zich eenige vermaardheid te verwerven. Hij dong bij het Instituut naar den prijs, had schilderijen op de tentoonstelling in Somerset-house, en verwenschte de commissie die met het ophangen er van belast was. Maar de arme Richard was gedoemd het veld te ruimen, waarop hij zoo dapper gestreden had. In de schoone kunsten is er zelden een middenweg tusschen gelukkig slagen en volstrekte teleurstelling; en daar Richards ijver en werkzaamheid niet in staat waren hem het eerste te verzekeren, overkwamen hem de rampen, die, in zijn toestand, de natuurlijke gevolgen van het laatste geval moesten worden. Een tijdlang werd hij wel door een paar kunstkenners voortgetrokken, die er eene deugd van maakten om zonderling te zijn, en om aan hunne eigene begrippen van smaak en kunst, tegen die der geheele wereld in, stokstijf verkleefd te blijven. Spoedig evenwel werden zij den armen Tinto moede, en wierpen hem, als een last, ter zijde, uit hetzelfde beginsel volgens hetwelk een bedorven kind zijn speelgoed wegsmijt. Hij werd, naar ik vrees, een prooi der armoede, die hem tot aan het vroegtijdige graf vergezelde, en waarheen hij uit eene donkere kamer in Swallow-street 1) gedragen werd, waar hij in huis door zijne waardin om de huur gemaand, en daar buiten door gerechtsdienaars belaagd werd, tot de dood tot zijne verlossing opdaagde. Zijn overlijden werd in een hoekje van den «Morgenpost 2)» aangekondigd, die edelmoedig genoeg was, bij die bekendmaking te voegen, dat zijne wijze van schilderen veel talent verried, ofschoon zijn stijl wel wat schetsachtig was. In dat blad werd naar eene aankondiging van den heer Varnish, een welbekend koopman in prenten, verwezen, die berichtte dat bij hem nog eenige teekeningen en schilderijen door Richard Tinto te bekomen waren, tot wier bezichtiging de edelen en aanzienlijken, die verlangen mochten hunne verzamelingen van hedendaagsche kunst voltallig te maken, ten spoedigste uitgenoodigd werden. Zoo was het uiteinde van Richard Tinto, die een treurig bewijs voor de waarheid opleverde, dat men geene middelmatigheid in de schoone kunsten duldt, en dat hij, die tot de bovenste sport van de ladder niet klimmen kan, best doet, zijn voet er in 't geheel niet op te zetten.

Tinto's nagedachtenis blijft mij dierbaar door de herinnering aan een reeks van gesprekken met hem, en waarvan de meeste op mijne tegenwoordige taak betrekking hadden. Mijne vorderingen verschaften hem veel genoegen, en hij sprak met mij over eene pracht-uitgave van mijne werken met vignetten, *culs de lampe* en zinnebeelden, die alle door zijn vaderlandsch en gedienstig penseel zouden geteekend worden. Hij haalde een ouden sergeant der invaliden over, om voor hem in de houding van Bothwell, den hoofdman der lijfwacht van Karel den Tweede, te zitten; en den klepperman van Gandercleugh wist hij te bewegen voor David Deans te poseeren. Maar terwijl hij zich dus voornam, zijne eigene talenten met de mijne, tot opluistering

1) Zwaluwstraat. Eene der geringste buurten van Londen.

2) Een bekend Londensch dagblad. Vert.

van deze verhalen, te vereenigen, mengde hij vele heilzame aanmerkingen onder de loftuitingen, die mijne voortbrengsels soms het geluk hadden te verwerven.

«Mijn waarde Pattieson,» zeide hij, «uwe personen maken van het mondwerk te veel gebruik; zij snateren te drok,» — eene fraaie uitdrukking, die Richard van een troep reizende tooneelspelers, toen hij schermen voor hen schilderde, geleerd had; — «op heele bladzijden vindt men niets dan gesnap en samenspraken.»

«De oude wijsgeer,» gaf ik hem daarop ten antwoord, «was gewoon te zeggen: «Spreek, opdat ik u kennen moge;» en hoe is het voor een schrijver mogelijk, om de personen, die hij ten tooneele voert, op eene wijze, die meer belang wekt en sterker uitwerking op hen heeft, aan zijne lezers voor te stellen, dan door middel van de samenspraak, waarin ieder zich zoo uitdrukt als met zijn bijzonder karakter strookt?»

«Dat is eene valsche gevolgtrekking,» zeide Tinto, «en die haat ik evenzeer als eene ledige flesch. Ik stem het u echter wel toe, dat de spraak een vermogen is, dat in het menschelijk verkeer eenige waarde heeft, en ik wil zelfs op de grondstelling van dien Pythagorischen zuiper niet aandringen, die van meening was dat het spreken de *conversatie* stoorde onder het drinken van een flesch. Maar ik zal niet toegeven dat een professor in de schoone kunsten geroepen wordt, om door de taal het denkbeeld van zijn tooneel te belichamen, om effekt bij den lezer te weeg te brengen en hem van de werkelijkheid te doordringen. Integendeel, Pieter, laat ik het aan de meesten uwer lezers over te beoordeelen, als deze vertellingen ooit in het licht verschijnen, of gij niet beter zoudt gedaan hebben, met in plaats van ons een blad vol gezwets voor ieder afzonderlijk denkbeeld te geven, dat voegzaam met een paar woorden had kunnen worden uitgedrukt, den toestand, het karakter en de toevallige omstandigheden nauwkeurig af te teekenen en met passende kleuren voor te stellen? Op die wijze zoudt gij alles, wat de moeite waard was te bewaren, hebben kunnen behouden; en de: «hij zeides» en «zij zeides,» waarmede gij lust schijnt te hebben uwe bladzijden te overladen, hebben uitgewonnen.»

Ik hernam: «Dat hij de voortbrengsels van het penseel met die der pen verwarde; dat de heldere en zwijgende kunst, met welken naam een onzer voornaamste levende dichters de schilderkunst heeft bestempeld, zich noodzakelijk op het oog beroepen moet, omdat haar de middelen ontbreken om zich tot het oor te wenden; maar dat de dichtkunst, of die soort van verdichting, welke er het naast aan grenst, aan de noodzakelijkheid is onderworpen van volstrekt het tegenovergestelde te verrichten, en zich dus tot het oor moet keeren, om die belangstelling te wekken, welke zij door middel van het oog niet kan doen ontstaan.»

Richard werd door mijn aangevoerd bewijs in het minst niet aan het wankelen gebracht, daar hij beweerde, dat het op een dwaalbegrip rustte. «De beschrijving,» zeide hij, «is voor den romanschrijver juist dat, wat teekening en kleurmenging voor den schilder zijn. Woorden maken zijne kleuren uit, en, eigenaardig aangewend, kunnen ze niet missen het tooneel, dat hij wenscht te schetsen, zoo levendig voor het oog der ziel te brengen, als paneel of doek dit aan het lichamelijk zintuig voorstellen. Dezelfde regels,» hield hij staande, «kunnen op beide kunsten worden toegepast, en eene te groote overtolligheid van samenspraak is bij den eersten eene woordenrijke en moeielijke wijze van verdichten, die er alleen toe leidt, om de eigenlijke kunst van het verdicht verhaal met die van het drama te verwarren — eene ge-

heel andere soort van verdichting, waarvan de samenspraak de ziel uitmaakt, dewijl alles, uitgezonderd de taal waar men zich van moet bedienen, door de kleeding, de gestalten en handelingen der spelers op het tooneel aan het oog wordt voorgesteld. Maar daar niets,» zeide Richard, «zotter wezen kan dan een lang verhaal als een tooneelstuk geschreven, zoo is daar, waar gij die soort van verdichting het meest nabij komt — door toe te geven aan gerekte tooneelen, die niets dan gesprekken zijn — de loop uwer geschiedenis koud en gedwongen, en gij hebt het vermogen verloren om de aandacht te boeien en de verbeelding gaande te maken, waarin men het met elkander eens is, dat gij bij andere gelegenheden tamelijk wel zijt geslaagd.»

Ik maakte een buiging ter beantwoording van dat *compliment*, dat mij waarschijnlijk ter verzoeting van het vorige werd toegeworpen, en ik toonde mij bereid om ten minste eens eene proef met een minder omslachtigen stijl in mijne verdichtingen te nemen dan ik in mijne vroegere werken gebezigd had, en dus mijne handelende personen minder te laten spreken en meer te laten uitrichten. Richard gaf mij een aanmoedigenden en goedkeurenden knik, en merkte aan, dat, daar hij mij zoo leerzaam vond, hij aan zijne muze gaarne de weldaad wilde bewijzen van mij een onderwerp op te geven, waarvan hij voor zijne eigene kunst een uitgebreide studie had gemaakt.

«De geschiedenis,» zeide hij, «wordt door de overlevering als volkomen waar voorgesteld, maar, daar die gebeurtenissen voor eenige honderden jaren plaats hebben gehad, kan er met reden eenige twijfel aangaande de nauwkeurigheid van al de bijzondere omstandigheden geopperd worden.»

Toen Richard Tinto dit gezegd had, doorzocht hij zijne portefeuille en wel naar de schets, die hij zich eens had voorgenomen op eene schilderij van veertien voet hoog en acht breed over te brengen. De schets, die, om het rechte woord te bezigen, fiks was uitgevoerd, stelde eene zaal uit den ouden tijd voor, opgeschikt en gemeubeld volgens hetgeen wij nu gewoon zijn den smaak der eeuw van koningin Elisabeth te noemen. Het licht viel door het bovenste gedeelte van een hoog venster op eene vrouw van uitstekende schoonheid, die, als door sprakeloozen schrik vermeesterd, den uitslag van een twist tusschen twee andere personen scheen af te wachten. De een was een jonker in de kleeding van van Dijck, zoo als die in den tijd van Karel den Eerste gedragen werd. Uit zijne houding, die verontwaardiging en trotschheid kenteekende, en uit de wijze waarop hij het hoofd ophief en den arm uitstrekte, scheen hij eer op recht dan op gunst bij eene dame aan te dringen, wier leeftijd en eenige overeenkomst van gelaatstrekken als de moeder van de jonkvrouw aanduidden, die met eene mengeling van ongenoegen en ongeduld naar het gesprokene luisterde.

Tinto haalde zijne schets met een zweem van verborgen triomf voor den dag, en hield er het oog op gevestigd, zoo als een dwaze vader op een veelbelovend kind, als hij de toekomstige vertooning, die het eens in de wereld maken, en de hoogte, waartoe het de eer van zijn geslacht opvoeren zal, reeds bij voorbaat berekent. — Hij hield de schets een arm lengte van mij af — daarna weder dichter bij — zette die vervolgens boven op een lâtafel — sloot de onderste blinden van het venster, om een gunstig invallend licht te verkrijgen — trad op een behoorlijken afstand terug — trok mij achter zich — bedekte zich het gelaat met de hand, alsof hij zijne oogen wilde beletten iets anders dan het geliefkoosde voorwerp te zien — en eindigde met het schrijfboek van een kind te bederven, door het zóó op te rollen, dat het een liefhebber tot een verdonkerenden tubus dienen kon. Ik verbeeld mij, dat hem

de blijken mijner verrukking niet geëvenredigd aan de zijne toeschenen; want plotseling riep hij met vrij wat drift uit: «Mijnheer Pattieson! ik heb altijd gedacht, dat gij oogen in het hoofd hadt!»

Ik beriep mij, zoo als men in dergelijke gevallen gewoon is, op mijn zwak gezicht.

«Ja, op mijn woord!» zeide Richard, «ik zou er op kunnen zweren dat gij blind geboren zijt, nu gij bij het eerste gezicht het onderwerp van die schets niet geraden hebt. Ik zoek mijn eigen werk niet aan te prijzen: die kunstgrepen laat ik voor anderen over; mijne gebreken voel ik, overtuigd dat mijne teekening en koloriet verbeterd zullen worden door den tijd, dien ik aan de kunst denk toe te wijden. Maar de vinding — de uitdrukking — de houdingen — dat alles toch verhaalt de geschiedenis aan een ieder, die slechts een oog op de schets slaat. En als ik de schilderij kan voltooien, zonder de oorspronkelijke vinding te benadeelen, dan zal de naam van Tinto niet meer door de nevelen van nijd en kuiperij verduisterd worden.»

Ik antwoordde daarop, dat ik de schets ten zeerste bewonderde; maar dat, om er al de verdiensten van te kunnen begrijpen, het mij volstrekt noodzakelijk voorkwam, het onderwerp bekend te maken.

«Dat is het juist, waarover ik klaag,» hervatte Tinto; «gij hebt u zoo zeer aan het kleingeestige uwer omslachtige verhalen gewend, dat gij daardoor ongeschikt geworden zijt om dien oogenblikkelijken en levendigen schok van overtuiging te ontvangen, die de ziel in geestdrift brengt bij het zien van de gelukkige en krachtige voorstellingen van een enkel tooneel, en die tevens uit de plaatsing, groepeering, houding en uitdrukking van het oogenblik, niet slechts de geschiedenis van het vervlogen leven der afgebeelde personen weet op te zamelen, en den aard der zaak, waarin zij onmiddelijk betrokken zijn, maar die zelfs den sluier der toekomst oplicht, en aanleiding geeft, om eene schrandere gissing omtrent hunne toekomstige lotgevallen te maken.»

«In dit geval,» hernam ik, «overtreft de schilderkunst den aap van den beroemden Gines de Passamont, die zich alleen met het verledene en het tegenwoordige bemoeide; ja, zij overtreft zelfs de natuur, die haar de onderwerpen aan de hand doet: want, Richard, ik moet u betuigen, dat, als het mij vergund ware, om een kijkje te nemen in die Elisabeth's kamer, en de door u geschetste personen daar in vleesch en bloed te zien handelen, ik geen haarbreed meer gevorderd zou zijn, om den aard hunner bezigheid te gissen, dan ik in dit oogenblik ben, terwijl ik uwe schets beschouw. Maar, in het algemeen vermoed ik uit den kwijnenden blik der jonge juffrouw, en uit de zorg, die gij besteed hebt om zulk een mooi been onder den ridder te zetten, dat het op eene liefdeshistorie tusschen hen beiden zal neêrkomen.»

«Durft gij waarlijk zulk eene stoute gissing wagen?» vroeg Tinto. «En de verontwaardiging en ernst dan, waarmede gij den man op zijn verzoek ziet aandringen — de zich niet verzettende en lijdelijke wanhoop van de jongere vrouw — het strenge, onbuigzame voorkomen der oude vrouw, wier blikken tevens de innerlijke bewustheid uitdrukken dat hij onrecht doet, maar die niettemin vast besloten is, op den weg dien zij insloeg, te blijven volharden....»

«Mijn beste Tinto!» hernam ik, hem in de rede vallende, «indien hare blikken dit alles uitdrukken, dan wedijvert uw penseel met de dramatische kunst van den heer Puff, in «den *Recensent* 1), die een zeer diepzinnig gezegde uit het beteekenisvolle hoofdschudden van lord Burleigh opmaakte.»

1) Blijspel van Sheridan. Vert.

«Beste vriend!» antwoordde Tinto, «ik zie dat gij geheel onverbeterlijk zijt. Maar ik heb medelijden met uwe botheid, en ik ben niet geneigd u van het vermaak te berooven, mijne schilderij te begrijpen en tevens een onderwerp voor uwe eigene pen te vinden. Gij moet dan weten dat ik verleden zomer, toen ik op de kust van Oost-Lothian en in het graafschap Berwick met het maken van schetsen bezig was, mij verleiden liet om de bergen van Lammermoor te gaan zien, in de hoop van, zoo als men mij verhaald had, in dit oord overblijfselen der oudheid te zullen vinden. Die, waardoor ik het meest getroffen werd, waren de bouwvallen van een oud kasteel, waarin die Elisabeth's kamer, gelijk gij ze verkiest te noemen, eenmaal bestaan heeft. Ik hield mij een paar dagen op eene pachthoeve in den omtrek op. De bejaarde, goede vrouw van den boer was met de geschiedenis van dat slot en met de gebeurtenissen, die er in hebben plaats gehad, vrij wel bekend. Een dier voorvallen kwam mij zoo belangwekkend en zonderling voor, dat ik geslingerd werd tusschen het verlangen, om die oude puinhoopen in een landschap af te beelden, en den wensch om in een historisch stuk de zonderlinge gebeurtenissen, die daarin voorgevallen zijn, te schetsen. Hier hebt gij mijne aanteekeningen van dat verhaal!» voegde de arme Richard er bij, terwijl hij mij een pakje met losse stukjes papier overhandigde, die gedeeltelijk met zijn penseel, gedeeltelijk met zijne pen bekrabbeld waren, en waarop omtrekken van karikaturen, schetsen van torentjes, molens, oude daken, gevels, duiventillen enz. de plaats aan zijne geschrevene aanteekeningen betwistten.

Ik zette er mij evenwel toe, om den inhoud van het handschrift, zoo goed ik kon, te ontcijferen, en heb er het volgende verhaal op gegrond, waarin ik gedeeltelijk, maar niet geheel, den raad van mijn vriend Tinto volgde, en trachtte het eer beschrijvend dan dramatisch voor te stellen. Mijne geliefkoosde neiging heeft mij evenwel nu en dan overmeesterd; en mijne personen, even als zoo vele andere in deze snappende wereld, spreken nu en dan veel meer dan zij handelen.

TWEEDE HOOFDSTUK.

Neen, Heeren! zwell' de borst ons niet te hoog;
't Is niet genoeg, dat thans de vijand vlood,
Een weerpartij als hij is steeds te duchten.

Hendrik VI. Tweede gedeelte.

In het nauw van een pas, of bergdal, dat uit de vruchtbare vlakten van Oost-Lothian opstijgt, stond in vroeger tijden een zeer groot kasteel, waarvan nu nog slechts de bouwvallen zichtbaar zijn. De oude bezitters van dit burgslot behoorden tot een stam van machtige en oorlogzuchtige baronnen, die denzelfden naam als het kasteel voerden, namelijk dien van Ravenswood. Hun geslachtslijn klom tot de verste oudheid op, en zij hadden zich door huwelijken met de Douglassen, de Humes, de Swintons, de Hays, en andere ver-

mogende en aanzienlijke familiën van die streken verbonden. Hunne geschiedenis is menigmaal in die van Schotland gevlochten, in welks Jaarboeken hunne verhevene daden staan opgeteekend. Het slot van Ravenswood besloeg en beheerschte min of meer den doortocht, die het graafschap Berwick of de Merse, zoo als die zuidoostelijke uithoek van Schotland geheeten wordt, van het graafschap Lothian scheidde, en was, zoowel in tijden van buitenlandschen oorlog als van binnenlandsche tweespalt, een bezitting van gewicht. Het was dikwijls geweldig belegerd en hardnekkig verdedigd geworden, waardoor, gelijk van zelf spreekt, de eigenaren eene veelbeteekende rol in de geschiedenis vervulden. Maar, even als alle ondermaansche dingen, had ook hun stamhuis zijne omwentelingen, en tegen het midden der zeventiende eeuw was het grootendeels van zijn vroegeren luister vervallen, en omstreeks het tijdperk der Omwenteling was de laatste bezitter van het slot van Ravenswood genoodzaakt, dien ouden zetel van zijn geslacht aan vreemden over te doen, en zich naar een eenzamen toren te verbannen, die, door de zee vrij wat geteisterd, aan de schrale oevers tusschen Sint Abbs-Head en het dorp Evemouth gelegen was, en op de zoo vaak door stormen bewogen Noordzee het uitzicht had. Een slecht stuk woest weiland omringde dat nieuwe verblijf, en maakte het overschot van hunne bezittingen uit.

Lord Ravenswood, de erfgenaam van dit verarmd geslacht, was alles behalve gezind om zich aan dezen nieuwen toestand te onderwerpen. In den burgeroorlog van 1689 had hij de zijde der partij, die het onderspit dolf, gekozen. En hoewel hij aan de straf, waarbij leven en goed verbeurd waren, ontsnappen mocht, was toch zijn stam onteerd en zijn titel vernietigd geworden, en werd hem alleen nog maar de naam van Lord Ravenswood uit beleefdheid geschonken.

Deze van zijne rechten vervallen verklaarde edelman had wel den hoogmoed en den onrustigen aard, maar niet het vermogen zijner voorvaderen geërfd; en daar hij het verval van zijn geslacht aan één enkelen man weet, vereerde hij dien persoon met al den haat, die er in hem gloeide. Dit was de man, die door aankoop eigenaar geworden was van Ravenswood en van de heerlijke goederen, van welker bezit de erfgenaam van dat huis zich nu verstoken zag. Hij stamde van een veel jonger geslacht dan dat van Lord Ravenswood af, dat slechts gedurende de burgeroorlogen tot macht en staatkundigen invloed was opgeklommen. Van zijne jeugd af was hij voor de pleitzaal opgeleid, en had aanzienlijke staatsambten bekleed, terwijl hij den naam had van iemand te zijn, die volkomen de kunst verstond om te visschen in de troebele wateren van een door partijschappen verdeelden en door tusschenpersonen geregeerden staat. Ook was hij slim genoeg geweest, om aanmerkelijke geldsommen op te hoopen in eene streek, waar maar weinig op te garen viel, en waar hij zoowel met de waarde van den rijkdom, als met de verschillende middelen om dien te vermeerderen, bekend was, terwijl hij er zich van bediende, om zijn macht en invloed uit te breiden.

Een man, van zulke eigenschappen en hulpmiddelen voorzien, was eene gevaarlijke tegenpartij voor den trotschen en onvoorzichtigen Ravenswood. Of hij den baron billijke redenen tot den vijandschap had gegeven, die deze hem toedroeg, was een punt waarover verschillend gesproken werd. Sommigen zeiden, dat de vijandschap alleen haar grond had in den wraakgierigen en nijdigen aard van Lord Ravenswood, die het niet met geduldige oogen kon aanzien, dat een ander, hoewel door rechtmatigen koop, in het bezit geraakt was van de goederen en het kasteel zijner voorvaderen. Maar het grootste

gedeelte van het publiek, dat zoowel geneigd is om de rijken in hunne afwezigheid te belasteren als om hen in hunne tegenwoordigheid te vleien, koesterde daarover minder gunstige gedachten. Zij zeiden, dat de Lord Grootzegelbewaarder, (want tot deze hooge betrekking was Sir William Asthon reeds opgeklommen), voor dat hij eindelijk door aankoop eigenaar der goederen van Ravenswood geworden was, zeer aanzienlijke geldzaken met den vorigen eigenaar gedreven had; en zonder iets stellig te verzekeren, gaven zij echter te verstaan, dat zij wel begrepen wie van beiden natuurlijk het best gevaren was in deze ingewikkelde zaken, daar de koele rechtsgeleerde en bekwame staatsman noodzakelijk vrij wat voordeel had moeten bezitten boven den vurigen, fieren en onvoorzichtigen edelman, dien hij in rechtsgeleerde knevelarijen gewikkeld had en in geldstrikken had weten te verwarren.

De geest dier tijden bracht er niet weinig toe bij, om aan zulke vermoedens gewicht bij te zetten. «In die dagen was er geen koning in Israël.» Sedert Jakobus de Zesde vertrokken was, om de rijker en machtiger kroon van Engeland te gaan aanvaarden, hadden zich onder den adel in Schotland elkander bestrijdende partijen gevormd, die beurtelings, zoo lang hunne kuiperijen aan het hof van Sint James de overhand hadden, de koninklijke macht uitoefenden. De nadeelen, die uit dit regeeringsstelsel ontstaan moesten, waren volkomen gelijk aan die, welke de pachters van landgoederen in Ierland, bij afwezigheid van de grondeigenaren zelven, ondervinden. Er bestond geene opperste macht, die volgens recht en wet hetzelfde belang met de massa van het volk deelt, en waarop de ongelukkige, door deze kleine tirannen verdrukt, zich beroepen kon ter verkrijging van recht of genade.

Laat een monarch nog zoo vadsig, nog zoo baatzuchtig, nog zoo tot willekeur geneigd zijn, toch blijven, in een vrij land, zijne eigene belangen met die van het algemeen ten nauwste verbonden; de kwade gevolgen, uit het misbruik van zijn gezag geboren, zijn zoo gevaarlijk en vallen zoo zeer in het oog, dat, niet slechts de algemeene staatkunde, maar ook het algemeen gevoelen er hem toe brengen, om, zonder aanzien des persoons, recht uit te oefenen en zijn troon op gerechtigheid te grondvesten. Daarom hebben, zelfs door daden van geweld en dwingelandij, beruchte vorsten zich steeds streng getoond in het handhaven van het recht onder hunne onderdanen, wanneer hunne eigene macht of hartstochten er niet mede gemoeid waren.

Maar de zaak verandert geheel en al, wanneer de uitoefening der heerschappij aan het hoofd eener aristocratische partij wordt opgedragen, die bij den wedloop der eerzucht, in den aanvoerder eener andere partij zijn mededinger ziet, door wien hij dicht op de hielen wordt gezeten. De korte en onzekere duur van zijne macht moet hij zich ten nutte maken, om zijne aanhangers te beloonen, zijn invloed te vermeerderen en zijne tegenstanders te onderdrukken en te verpletteren. Zelfs Abu Hassan, de onbaatzuchtigste aller onderkoningen, vergat niet, gedurende zijn kalifaat van één dag, een geschenk van duizend goudstukken 1) aan zijn eigen huisgezin over te maken, en de Schotsche grooten, door de sterkte hunner partij machtig geworden, bleven niet in gebreke, om zich van dezelfde hulpmiddelen, tot belooning der hunnen, te bedienen.

---

1) Zie de geschiedenis van Abu Hassan, den wakker geschudden slaper uit de Arabische Nachtvertellingen.

De rechtspleging vooral was door de grootste partijdigheid bezoedeld. Bijna nooit kwam er een geval van eenig belang voor, waarin van de zijde der rechters niet een of andere grond tot omkooping en partijdigheid gevonden werd. Zij waren zoo weinig in staat, om aan de verzoeking weêrstand te bieden, dat er in die dagen een even algemeen als schandelijk spreekwoord in omloop was, namelijk: «Noem mij den aangeklaagde, en ik zal u de wet verklaren.» De eene omkooping baande den weg tot andere, nog grootere en meer belangrijke. De rechter, die zijne geheiligde macht in het eene geval leende om een vriend te helpen, maar ze in een ander weder bezigde om een vijand te verpletteren; de rechter, wiens uitspraken óf op familiebelangen, óf op staatkundige betrekkingen gegrond waren, kon het vermoeden niet ontgaan, dat hij voor omkooping vatbaar was. Te dikwijls was er reden te veronderstellen, dat de beurs van den rijke in de schaal der gerechtigheid geworpen werd, om ze ten nadeele der armere partij te doen overslaan. De mindere ambtenaren maakten er geen gewetensbezwaar van om zich te laten omkoopen. Stukken zilverwerk en zakken met geld werden aan de koninklijke raadsheeren ten geschenke gezonden, om een gunstigen invloed op hunne uitspraak uit te oefenen, en stroomden, gelijk een schrijver dier dagen zich uitdrukt, «als zaagsel over hunne vloeren,» zonder dat men zelfs de welvoegelijkheid in acht nam om dit te verbergen.

In zulke tijden was men niet al te onchristelijk, wanneer men veronderstelde dat een staatsman, in den rechtshandel ervaren en een machtig lid eener zegepralende partij, middelen opsporen en bezigen zou, om zijn minder ervaren en minder begunstigden vijand te benadeelen. En, als men de veronderstelling al eens wilde aannemen, dat het geweten van Sir William Ashton te nauwgezet was om zich van zulke voordeelen te bedienen, zoo zou men toch bezwaarlijk kunnen loochenen, dat zijn eerzucht en zijn verlangen om zijn rijkdom en invloed uit te breiden, door de vermaningen van zijne gemalin niet even sterk werden geprikkeld, als in vroeger dagen Macbeth door zijne wederhelft werd aangeblazen en voortgezweept.

Lady Ashton stamde van een aanzienlijker geslacht af, dan dat van haar echtgenoot, van welk voorrecht zij niet in gebreke bleef, zich, zoo veel zij slechts kon, te bedienen tot handhaving en uitbreiding van den invloed haars gemaals over anderen, en, zoo men haar niet zeer belasterd heeft, tevens ook van haar invloed over hem. Zij was schoon geweest, en bezat eene deftige en vorstelijke houding. Door de natuur met krachtige geestvermogens en hevige hartstochten begiftigd, had de ondervinding haar geleerd, de eerste te gebruiken en de laatste, zoo al niet te verbergen, dan ten minste te matigen. De uitwendige plechtigheden van den godsdienst nam zij met de strengste stiptheid waar; hare gastvrijheid was schitterend, zelfs overdreven. Hare houding en manieren waren zoo innemend, dat zij in Schotland als een voorbeeld ter navolging in die dagen werden aangeprezen, terwijl zij tevens deftig en waardig, en volgens de strengste voorschriften der etiquette waren. Nooit had de laster haar goeden naam bezwalkt. En toch, in weerwil van al deze eerbiedwekkende eigenschappen, werd er maar zeldzaam van Lady Ashton met liefde en genegenheid gesproken. Belang — het belang van haar geslacht, wanneer het ook niet haar eigen gold — scheen maar al te zeer de drijfveer harer daden te wezen; en waar dit het geval is, laat het streng oordeelend en boosaardig publiek zich niet gemakkelijk door den uiterlijken schijn bedriegen. Men zag, en was er volkomen van overtuigd, dat Lady Ashton, hoe bevallig hare hoffelijkheden en plichtplegingen ook waren, nooit

haar doel uit het oog verloor, evenmin als de valk, bij het beschrijven van zijne kringen in de lucht, de scherpe blikken afkeert van de prooi, waarop hij loert; en het kan dus niemand verwonderen, dat er iets naar twijfel en argwaan zwemende onder de gewaarwordingen liep, waarmede zij, die op gelijken rang met haar stonden, hare oplettendheden ontvingen. Bij hare onderhoorigen waren deze gewaarwordingen met vrees vermengd, een indruk die niet weinig met hare oogmerken strookte, daar ze hen bewoog om hare verzoeken spoedig in te willigen, en hen tot eene oogenblikkelijke gehoorzaamheid aan hare bevelen aanspoorde, ofschoon deze vrees haar aan den anderen kant tot nadeel strekte, daar ze met genegenheid en achting ten eenemale onbestaanbaar is.

Zelfs haar echtgenoot, op wien hare talenten en bekwaamheden, gelijk wij reeds gezegd hebben, zulk een krachtigen invloed uitgeoefend hadden, beschouwde haar eerder met eerbiedige vrees, dan met vertrouwelijke verkleefdheid; en het gerucht verhaalt, dat er oogenblikken waren, waarin hij meende de eer dezer verbindtenis te duur gekocht te hebben ten koste van zijne huiselijke vrijheid. Wat hier van wezen moge, velen hebben er wel iets van vermoed, doch weinigen konden het nauwkeurig weten. Lady Ashton achtte de eer van haar echtgenoot als de hare, en wist maar al te wel, hoezeer die in de oogen van het publiek dalen zou, als hij slechts voor den slaaf zijner vrouw werd aangezien. In al hare redeneeringen werd zijn gevoelen als onfeilbaar aangehaald; zij beriep zich op zijn smaak, en zijne denkbeelden werden door haar met een schijn van inschikkelijkheid omhelsd, die eene gehoorzame vrouw aan een man van den rang en van het karakter van Sir William Asthon scheen te betoonen. Maar onder dat alles was er iets, dat valsch en wanluidend klonk; en zij, die dit paar meer van nabij, en misschien wel met boosaardige oplettendheid gadesloegen, hielden het voor eene uitgemaakte waarheid, dat de dame, van een hooghartigen aard, vol trots op hare hoogere geboorte, en door een onverzaadbaren dorst naar grootheid gekweld, niet zonder eenige minachting op haar gemaal nederzag, en dat hij haar veeleer met jaloersche vrees dan met liefde en bewondering beschouwde.

Evenwel waren, in weerwil van dit alles, de voornaamste en geliefkoosde belangen van Sir William Ashton en van zijne gade dezelfde, en zij bleven niet in gebreke om gemeenschappelijk, hoewel dan zonder hartelijkheid, samen te werken, en om elkander in alle uitwendige omstandigheden al die achting te toonen, welke zij wel wisten dat vereischt was, om hun die van het algemeen te verzekeren.

Hun huwelijk was met een aantal kinderen gezegend geworden, waarvan er nog drie in leven waren. De eerstgeborene, een zoon, reisde thans op het vaste land; hun tweede, een meisje van zeventien jaren, en hun derde, een knaap, die ongeveer drie jaren jonger was, woonden, gedurende de zittingen van het Schotsche Parlement en van den Geheimen Raad, met hunne ouders te Edinburg, en anders op het oude Gothische kasteel van Ravenswood, dat door den Lord Groot-zegelbewaarder in den smaak der zeventiende eeuw aanmerkelijk vergroot was.

Allan, Lord Ravenswood, de laatste eigenaar van dit aloude kasteel en van de daartoe behoorende uitgestrekte goederen, voerde een tijdlang een vruchteloozen oorlog met zijn opvolger over verschillende punten, waartoe hunne vroegere onderhandelingen aanleiding hadden gegeven, doch waarin de rijke en machtige mededinger gedurig de zegepraal behaalde, toen de dood een eind

aan het rechtsgeding maakte, door Ravenswood voor eene hoogere vierschaar te dagvaarden. De draad van zijn veel bewogen en kwijnend leven brak plotseling in eene vlaag van hevige en machtelooze woede, die hem overviel toen hij de tijding ontving, dat hij een rechtsgeding verloren had, dat mogelijk meer op de billijkheid dan op de letter der wet gegrond was. Het was de laatste zaak, die hij tegen zijne machtige partij had staande gehouden. Zijn zoon was getuige van de doodangsten des stervenden vaders, en hoorde de vervloekingen, die hij tegen zijn vijand onder het slaken van den laatsten adem uitbraakte, alsof hij zijne wraak als eene erfenis had willen nalaten. Hierbij kwamen nog andere omstandigheden, waardoor des te heviger een hartstocht ontvlamde, die sedert lang als een heerschende ondeugd in het Schotsche karakter gegolden had.

Het was op zekeren November morgen, terwijl de rotsen die over de zee uitzagen met een dikken zwaren mist waren bedekt, dat de deuren van den ouden half verwoesten toren, waarin Lord Ravenswood de laatste en kommervolle jaren van zijn leven had doorgebracht, geopend werden, om zijne stoffelijke overblijfselen naar een nog treuriger en eenzamer woning te brengen. De staatsie van een groot gevolg, die de overledene in zijne laatste jaren niet gekend had, werd in dit oogenblik vernieuwd, toen hij op het punt was naar de oorden der vergetelheid te worden overgevoerd.

Tallooze banieren, met de verschillende deviezen en wapenen van het overoud geslacht en de daarmede door huwelijk verbonden betrekkingen versierd, werden er ontrold en volgden elkander door de laaggewelfde poort van het slotplein. De voornaamste adel van het land vergezelde het lijk in den diepsten rouw, terwijl zij den langen stoet hunner paarden in den statigen stap hielden, die bij zulk eene gelegenheid voegde. Trompetten, met krip omwonden, lieten hare aanhoudende en treurige toonen hooren, om de bewegingen van den trein te regelen. Eene onafzienbare rei van mindere rouwdragers en bedienden sloot de lijkstatie, waarvan het einde de poort van het kasteel nog niet had verlaten, toen de voorhoede reeds de kapel genaderd was, waar het lijk zou worden bijgezet.

Strijdig met de gewoonte, en zelfs met de wetten van dien tijd, werd het lijk vergezeld door een geestelijke van de Schotsche Episcopale kerk in kerkgewaad, en gereed om den lijkdienst, bij die kerk gebruikelijk, bij het lijk van den afgestorvene te verrichten. Dit was de begeerte van Lord Ravenswood tijdens zijne laatste krankheid geweest, en de Torys, of «Cavaliers» zoo als zij gewoon zijn zich te noemen, tot welke partij de meeste zijner naastbestaanden ook behoorden, lieten zich die beschikking gaarne welgevallen. De Presbyteriaansche kerkelijke overheid van het kerspel, die deze plechtigheid als eene beleediging van haar gezag beschouwde, had zich tot den Lord Grootzegelbewaarder vervoegd, als het dichtst bij de hand zijnde lid van den Geheimen Raad, om een verbod van hem te verkrijgen den lijkdienst te vieren. De geestelijke had dus nauwelijks zijn gebedenboek geopend, of een dienaar der overheid, door eenige gewapende manschappen ondersteund, gebood hem oogenblikkelijk te zwijgen. Zulk eene beleediging, die de geheele vergadering met verontwaardiging vervulde, trof in het bijzonder en oogenblikkelijk den eenigen zoon des overledenen, die gewoonlijk de Jonker van Ravenswood genoemd werd. Hij was een jongeling van omstreeks twintig jaren. Hij sloeg dadelijk de hand aan het zwaard, en gebood den dienaar der overheid, als hij zijn leven lief had, alle verdere stoornis te voorkomen, en daarop gelastte hij den geestelijke met zijn werk voort te gaan. De dienaar der wet

poogde wel zijn last te volvoeren; maar daar op eens een honderdtal zwaarden in de lucht glinsterden, vergenoegde hij zich met te protesteeren tegen het geweld dat men hem in de uitoefening van zijn ambt had aangedaan, en bleef op een afstand als een morrende en kwaad geluimde toeschouwer van de plechtigheid staan, terwijl hij mompelde als iemand die zeggen wilde: «de dag zal u berouwen, waarop gij mij dit antwoord gegeven hebt.»

Dit tooneel was waardig door het penseel van een kunstenaar te worden vereeuwigd. Onder het gewelf der grafkapel las de geestelijke, verschrikt en om zijne eigene veiligheid bekommerd, haastig en met tegenzin den plechtigen dienst der kerk over gevallen en vervlogen hoogmoed en grootheid. De naastbestaanden van den doode stonden in het rond geschaard; hunne houding duidde eer gramschap dan droefheid aan, en de uitgetrokken en door hen gezwaaide zwaarden leverden eene sterke tegenstelling op met de zware rouwkleederen, waarin zij gehuld waren. In de gelaatstrekken van den jongeling alleen scheen de wrok een oogenblik voor de diepe droefheid te wijken, waarmede hij zijn naasten en bijna eenigen vriend in het graf zijner voorvaderen zag dalen. Een naastbestaande merkte op dat hij doodelijk bleek werd, toen hij, nadat alle kerkelijke plechtigheden stipt volbracht waren, als de voornaamste rouwdrager geroepen werd, om, gebogen over het grafgewelf, waar vermolmde doodkisten met haar vergaan fluweel en verbleekt zilver gerangschikt stonden, het lijk te zien bijgezet, dat nu de metgezel der afgestorvenen in de vergankelijkheid zou zijn. Hij trad op den jongeling toe en bood hem zijne hulp aan, waarvoor Edgar van Ravenswood met eene stomme beweging bedankte, en zonder een enkelen traan te storten volbracht deze dien laatsten plicht. De zerk werd op het graf gelegd; men sloot de deur van het koor, en de jongeling nam den zwaren sleutel onder zijne bewaring.

Toen de menigte de kapel verliet, bleef hij eenige oogenblikken op de trappen staan, die naar het Gothische koor leidden.

«Heeren en vrienden,» dus sprak hij hen aan, «gij hebt heden geen geringen plicht jegens het lijk van uw gestorven naastbestaande vervuld. De verschuldigde lijkplechtigheden, die men in andere landen zelfs aan den geringsten Christen, als hem wettig toekomende, niet ontzegt, zouden heden geweigerd zijn geworden aan het stoffelijk overschot van uw aanverwant, die zeker niet uit een der geringste huizen van Schotland gesproten is, als uw moed ze hem niet verzekerd had. Anderen dragen hunne dooden met droefheid en tranen, in stilte en met eerbied ter aarde; maar onze lijkplechtigheden zijn door het binnendringen van gerechtsdienaren en ruwaards verontrust, en onze droefheid — de droefheid aan onzen ontslapen vriend verschuldigd — is door den gloed van billijke verontwaardiging van onze wangen verjaagd. Maar het is goed, dat ik weet uit welken koker deze pijl gekomen is; slechts hij, die den doode dit graf dolf, was tot de laagheid in staat om de lijkplechtigheden te storen. En de Hemel doe mij hetzelfde en nog erger ervaren, als ik aan dien man en aan zijn huis den ondergang en de ellende niet vergeld, die hij over mij en de mijnen gebracht heeft.»

De meesten uit de vergadering juichten deze taal toe, daar ze de moedige uitdrukking van een billijk misnoegen was; maar zij, die kalmer van aard en verstandiger waren, betreurden het dat zij over Edgar's lippen gekomen was. De macht van den erfgenaam van Ravenswood was te gering, om aan de vijandschap het hoofd te bieden, die zij geloofden dat zulk een openlijk uitgedrukt misnoegen noodwendig moest aanvuren. Het bleek echter, ten minste

in de onmiddellijke gevolgen, dat die vrees geheel zonder grond was geweest.

De rouwdragers keerden naar het kasteel terug, waar zij, volgens de gewoonte die eerst onlangs in Schotland afgeschaft is, ter nagedachtenis van den overledene den beker lustig lieten rondgaan, het klaaghuis van het gejubel der vroolijkheid en der dronkenschap deden weergalmen, en dus, door de kosten van een rijk en overdadig gastmaal, niet weinig de inkomsten hielpen verminderen van den erfgenaam des mans, wiens uitvaart zij op zulk eene zonderlinge wijze vereerden. Het gebruik bracht dit evenwel mede, en bij deze gelegenheid nam men het stipt in acht. De bekers vloeiden over van den wijn; het volk smulde op het slotplein — de pachters smulden in de keuken en in de bedienden-vertrekken, en nauwelijks konden twee jaren renten van de overgebleven bezittingen van Ravenswood de onkosten van dit begrafenisfeest goedmaken. De wijn had zijne uitwerking op allen, behalve op den Jonker van Ravenswood, welken titel hij nog bleef behouden, ofschoon zijn vader dien reeds verbeurd had. Terwijl de beker rondging, waaraan hij zelf de lippen niet zette, hoorde hij spoedig duizenden verwenschingen tegen den Lord Grootzegelbewaarder, te midden van de hartelijkste betuigingen van verkleefdheid aan hem en aan zijn huis, uitbraken. Hij luisterde met een somber en peinzend gelaat naar opwellingen, die hij te recht voor even vluchtig hield als het purperen schuim aan den rand van den bokaal; of ten minste als de dampen, die daaruit in de hersenen der hem omringende tafelschuimers waren opgestegen

Toen de laatste flesch geledigd was, namen zij afscheid, onder het herhalen van hunne vroegere betuigingen, die den volgenden morgen reeds vergeten zouden zijn geweest, indien zij, die ze het meest hadden doen hooren, het niet volstrekt noodig hadden geacht ze plechtig te doen herroepen, om de wille van hun eigene veiligheid.

Ravenswood nam hun afscheidsgroet aan met een gevoel van verachting, dat hij nauwelijks verbergen kon. Toen hij nu eindelijk zijn vervallen woning door zijne luidruchtige gasten verlaten zag, keerde hij in de eenzame zaal terug, die hem nu dubbel verlaten toescheen, daar het gedruisch, waarvan ze zoo even nog weergalmde, geheel had opgehouden. Weldra echter was zij met schimmen bevolkt, door de verbeelding van den jeugdigen erfgenaam opgeroepen. De bezoedelde eer, de vervlogen rijkdom van zijn huis, de vernietiging zijner hoop en de zegepraal van het geslacht, waardoor dit alles was vernield geworden — bood een van aard niet somberen geest een ruim veld ter bepeinzing aan, en de jonge Ravenswood, door geen oog bespied, verviel in diep gepeins.

De boer, die de reizigers de bouwvallen van het kasteel laat zien, welke nog op den top der vooroverhangende rots prijken, en die den strijd der golven beneden gadeslaan, al strekken zij slechts den zeemeeuwen en raven ter woning, verzekert nog altijd, dat in dien noodlottigen nacht de Jonker van Ravenswood, door de ontboezeming van zijn groote wanhoop, den een of anderen boozen geest heeft opgeroepen, onder wiens kwaadaardigen invloed het weefsel der ongelukkige gebeurtenissen, welke nu volgen, werd opgezet. Helaas! welke booze geest kan ons wanhopiger voornemens inboezemen dan die, waaraan wij ons onder den invloed onzer hevige en teugellooze hartstochten overgeven?

DERDE HOOFDSTUK.

Toen sprak de koning: „God verhoed',
Dat ge op mij schieten zoudt."

WILLIAM BELL, *Clim o' the Cleugh*, &c.

Den morgen na de begrafenis, snelde de man der wet, wiens gezag ontoereikend gebleken was om de lijkplechtigheden van den overleden Lord Ravenswood te storen, naar den Lord Grootzegelbewaarder om hem den weêrstand te beschrijven, welken hij in de uitoefening van zijn ambt ondervonden had.

De staatsman zat in een ruim boekenvertrek, dat eertijds de feestzaal in het oude kasteel van Ravenswood was geweest, zoo als men duidelijk aan de zoldering kon bemerken, die met wapens en snijwerk versierd en met Spaansch kastanjehout beschoten was, even als aan het beschilderde vensterglas, waardoor een gebroken, hoewel rijk licht glinsterde op de lange rijen van boekenplanken, onder het gewicht van rechtsgeleerde « Commentatores » en Monniken-kronieken buigende, wier zwaarlijvige deelen den voornaamsten en meest gewaardeerden inhoud der bibliotheek van een Schotschen geschiedkundige dier dagen uitmaakten. Op de stevige eiken tafel en den leeslessenaar lag een verwarde hoop brieven, verzoekschriften en perkamenten, welker onderzoek zoowel het genoegen als de kwelling van Sir William Asthon's leven uitmaakte. Zijne houding was deftig en zelfs edel, en voegde volmaakt den man, die zulk eene hooge betrekking in het rijk bekleedde; en het was eerst na een lang en vertrouwelijk gesprek over onderwerpen van dringenden of persoonlijken aard, dat een vreemdeling iets wankelends en weifelends in zijne besluiten, zoowel als eene zekere zwakheid in zijne plannen bespeuren kon. Dit was het natuurlijk gevolg van een omzichtig en vreesachtig gemoed, dat hij, bewust van den invloed welken het op zijn gedrag uitoefende, zoowel uit hoogmoed als uit staatkunde zeer zorgvuldig voor anderen zocht te verbergen.

Hij luisterde schijnbaar met groote bedaardheid naar het overdreven verhaal van het oproer, dat bij de begrafenis had plaats gehad, en van de verachting, die men voor zijn gezag, zoowel als voor dat van de Kerk en van den Staat had durven betoonen. Het getrouwe bericht van de beleedigende en dreigende taal, door den jongen Ravenswood en anderen gevoerd, en die blijkbaar op hem gemunt was, scheen hem niet eens te roeren. Hij vernam ook alles wat de man in staat geweest was op te zamelen, schoon tamelijk verdraaid en vergroot overgebracht, — de toasten, die er gedronken, en de bedreigingen, die men aan den maaltijd geuit had. Met één woord, hij verzuimde niet nauwkeurige aanteekening van al deze bijzonderheden te maken, waarin hij de namen der personen niet vergat, tegen wie hij, des noods, eene beschuldiging, op deze gewelddadigheden gegrond, met getuigenissen gestaafd zou kunnen inbrengen. Daarop liet hij den aanbrenger vertrekken, verzekerd dat hij nu meester geworden was van het nog overgebleven vermogen, en zelfs van de persoonlijke vrijheid van den jongen Ravenswood.

Zoodra de deur achter den dienaar der wet gesloten was, bleef de Lord Grootzegelbewaarder een oogenblik in diep gepeins verzonken. Hij sprong daarop schielijk van zijn stoel op, stapte de kamer eenige malen op en neder, even als iemand die op het punt staat een haastig en krachtig besluit te nemen.— «De jonge Ravenswood,» mompelde hij, «is nu geheel in mijne macht; hij heeft zich in mijne handen gesteld, en hij zal buigen of breken. Mij heugt nog al te zeer de onverzettelijke en onbeschofte hardnekkigheid, waarmede zijn vader tot den laatsten adem toe zich verzette tegen iedere poging om een vergelijk tot stand te brengen, zoodat hij mij in een reeks van rechtsgedingen wikkelde, en hoe hij zich verstoutte mijn goeden naam aan te vallen, daar het hem onmogelijk was mijne rechten op eene andere wijze te bestrijden. Deze knaap, dien hij nagelaten heeft — deze Edgar — dat heethoofd, die opgewonden gek, heeft zijn schip doen stranden, eer het nog uit de haven geloopen was! Ik moet mijn best doen, dat hij den vloed niet tot zijn voordeel aanwende, en het weder vlot make. Deze aanteekeningen, op eene geschikte wijze onder de oogen van den Geheimen Raad gebracht, kunnen de zaak niet anders dan als een strafbaar oproer voorstellen, waarin de waardigheid, zoowel van het burgerlijk als van het kerkelijk gezag, betrokken is. Een bevel, om hem op het kasteel van Edinburg, of Blackness, gevangen te zetten, komt mij niet ongeschikt voor. Eene beschuldiging van hoogverraad kan gemakkelijk uit een aantal dezer woorden en uitdrukkingen worden opgemaakt; maar God beware mij, dat ik de zaak zoover zou laten komen! Neen, dat wil ik niet — ik wil mijne handen niet aan zijn leven slaan, al stond dit in mijne macht; maar toch, als hij eens in leven blijft tot de tijden misschien een anderen loop hebben genomen, wat zullen dan de gevolgen zijn? Teruggave van zijne goederen — misschien wraak. Ik weet het — Athole beloofde den ouden Ravenswood zijne bescherming, dat weet ik, en thans is zijn zoon reeds bezig, om door zijn eigen verachtelijken invloed eene partij te vormen. Welk een geschikt werktuig zou hij kunnen zijn voor diegenen, die slechts op den ondergang van ons gezag loeren."

Terwijl deze gedachten den geest van den sluwen staatsman verontrustten, en terwijl hij zich diets maakte, dat zoowel zijn eigen belang en veiligheid, als dat van zijne vrienden en van zijne partij, er van afhingen, dat men zich van het tegenwoordig voordeel tot het uiterste toe tegen den jongen Ravenswood bedienen moest, zette hij zich aan zijn lessenaar, om een verslag op te stellen, dat den Geheimen Raad moest inlichten omtrent de onrustige tooneelen, die, met verachting van zijne bevelen, bij de begrafenis van Lord Ravenswood hadden plaats gegrepen. Hij wist wel dat de namen der meeste daarin betrokken personen, zoowel als de zaak zelf, onaangenaam in de ooren zijner ambtgenooten in het bestuur klinken zouden, maar hij moest hen evenwel aansporen, om ten minste tot afschrik van anderen in den jongen Ravenswood een voorbeeld te stellen.

Het bleef evenwel een teeder punt, zulke uitdrukkingen te kiezen, waaruit men des jongelings strafbaarheid kon opmaken, zonder eene stellige beschuldiging tegen hem in te brengen, die, daar zij van den kant van Sir William Ashton, den alouden vijand zijns vaders kwam, noodwendig een schijn van hatelijkheid en boosaardigheid niet ontgaan kon. Terwijl hij met schrijven bezig was en ijverig arbeidde om woorden te vinden, die Edgar Ravenswood als de oorzaak van het oproer zouden kunnen aanwijzen zonder hem dat regelrecht ten laste te leggen, sloeg Sir William toevallig het oog op, en ontdekte het wapen van het geslacht — tegen welks erfgenaam hij thans de

pijlen wette en de strikken der wet gereed maakte — uitgesneden in een der kroonlijsten, waaruit het gewelfde dak van de kamer zich verhief. Het was een zwarte stierenkop, met de spreuk: «Ik wacht mijn tijd af!» en de gelegenheid, waarbij dit wapendevies was aangenomen, vermengde zich allerzonderlingst en nadrukkelijk met het onderwerp, dat de staatsman thans bezig was bij zichzelven te overwegen.

Eene oude overlevering verhaalde toch dat, in de dertiende eeuw, zekere Ridder Malesius van Ravenswood van zijn kasteel en goederen door een machtigen overweldiger beroofd geworden was, die zijn buit een tijdlang ongestoord had bezeten. Eindelijk, op den avond vóór een schitterend feest, was Ravenswood, die lang naar eene gunstige gelegenheid had uitgezien, met een hoop getrouwe aanhangers het kasteel binnengedrongen. Dit gebeurde toen de gasten met ongeduld het opbrengen der gerechten te gemoet zagen, en de toenmalige bezitter van het kasteel dit met luider stemme beval. Ravenswood, die bij deze gelegenheid zich als een bediende vermomd had, beantwoordde dit door op barschen toon te zeggen: «Ik wacht mijn tijd af!» en op hetzelfde oogenblik werd een stierenkop, het oude zinnebeeld van den dood, op tafel gezet. Op dat teeken barstte de samenzwering los, waarin de overweldiger met zijne aanhangers het leven lieten.

Misschien was er iets in deze welbekende en vaak herhaalde geschiedenis, dat op dit oogenblik in de ziel van den Lord Grootzegelbewaarder drong en zijn geweten wakker maakte. Want nadat hij het papier, waarop hij begonnen was zijn verslag op te stellen, ter zijde gelegd, en de aanteekeningen, die hij gereed gemaakt had, zorgvuldig in eene naast hem staande kast had weggesloten, ging hij een weinig in de open lucht wandelen, alsof hij voornemens was zijne gedachten nog eens te verzamelen en de gevolgen van den stap, dien hij doen wilde, andermaal te overwegen, vóór dat het te laat zou zijn.

Toen Sir William Ashton door een Gothische voorzaal ging, troffen de tonen van zijn dochters luit zijn oor. Muziek, als de toonkunstenaar onzichtbaar is, schenkt ons een genot, dat door de verrassing nog te grooter wordt, en herinnert ons het natuurlijke concert der vogels onder het bladerrijk geboomte. De staatsman, hoe weinig ook gewoon om aandoeningen van zulk een natuurlijken en eenvoudigen aard toegang tot zijn hart te verleenen, was echter man en vader. Hij bleef dus staan en luisterde, terwijl de zilveren tonen der stem van Lucie Ashton zich met de wijs van een oud lied paarden, waarop de een of ander de volgende woorden vervaardigd had:

Waar schoonheid lokt, sluit daar uw oogen;
Zit stil, waar vorsten oorelogen;
Drink niet, waar bekers overvloeien;
Spreek niet, waar volkstumulten loeien;
Versper voor 's zangers lied uw ooren;
Laat nooit door goud uw ziel bekoren;
Hart, hand en oog zij vrij van lust,
Dan leeft gij kalm en sterft gerust.

Zoodra zij met zingen ophield, trad de Lord Grootzegelbewaarder de kamer zijner dochter binnen.

De door haar gekozen woorden schenen bijzonder van toepassing op haar karakter; want Lucie Ashton's bij uitstek schoone, hoewel nog kinderlijke gelaatstrekken waren juist geschikt, om zielsrust, opgeruimdheid en onverschilligheid voor het klatergoud van wereldsch vermaak uit te drukken. Hare

donker gouden lokken werden op een voorhoofd van de heerlijkste blankheid gescheiden, en geleken op een gebroken en bleeken zonnestraal op een heuvel van sneeuw. De uitdrukking van haar gelaat was in den hoogsten graad edel, zacht, schroomvallig en vrouwelijk, en scheen eer den toevalligen blik van een vreemdeling te ontwijken, dan hem om bewondering te vleien. Hare trekken hadden iets van die eener Madonna, misschien het gevolg van eene zwakke gezondheid en van haar verblijf in een gezin, welks leden van een trotscher, werkzamer en vuriger gemoedsaard waren dan haar eigen was.

Evenwel moest die lijdelijkheid van karakter volstrekt niet aan een onverschillig of ongevoelig hart worden toegeschreven. Aan de ingeving van haar eigen smaak en gevoel overgelaten, was Lucie Ashton vooral vatbaar voor gewaarwoordingen van eenigszins romanesken aard. Zij schiep een geheim vermaak in oude legenden en vertellingen van vurige godsvrucht en onveranderlijke liefde, gepaard, als zij doorgaans zijn, met zeldzame lotgevallen en bovennatuurlijke schrikbeelden. Dit was haar geliefkoosd toovergodinnenrijk, waarin zij hare luchtkasteelen optrok. Doch het was enkel in het verborgene, dat zij zich met deze bedriegelijke, hoewel vermakelijke bouwkunde onledig hield. In haar eenzaam vertrek, of in de boschprieelen, die zij tot haar eigendom gekozen en naar zich genoemd had, deelde zij, in hare verbeelding, de belooningen aan het einde van het toernooi uit, of vuurde den moed der dappere strijders door den blik harer oogen aan, of zij wandelde in de wildernissen met Una, vergezeld door den edelmoedigen leeuw, of verceenzelvigde zich eindelijk met de eenvoudige, maar edelgezinde Miranda 1) op het eiland der tooverijen en wonderen,

Maar in hare uitwendige betrekkingen tot de dingen dezer wereld, liet Lucie zich gewillig door hen, die haar omringden, beheerschen. Het onderwerp was haar gewoonlijk te onverschillig, dan dat het denkbeeld van tegenstand zich aan haar opdringen kon; te gaarne vond zij in het oordeel harer naastbestaanden een beweegreden voor haar besluit, die zij misschen volgens hare eigene keuze te vergeefs zou gezocht hebben. Elk mijner lezers moet wel in het een of ander hem bekend huisgezin een wezen van zachten en toegevenden aard hebben leeren kennen, dat, door sterker en vuriger gestellen omringd, alleen door den wil van anderen wordt geleid, en even weinig macht bezit om tegenstand te bieden als de bloem, die in eene snelvlietende rivier geworpen is. Gewoonlijk gebeurt het dat zulk een buigzaam en gemakkelijk karakter, daar het zich zonder tegenspraak aan het geleide van anderen overgeeft, de lieveling wordt van diegenen, aan wier neigingen het zijne eigene zoo bereidwillig en zonder morren opoffert.

Dit was in hooge mate het geval met Lucie Ashton. Haar staatkundige, omzichtige en wereldsgezinde vader gevoelde voor haar eene genegenheid, wier kracht hem soms met eene ongewone aandoening verraste. Haar oudste broeder, die het pad der eerzucht met nog stouter stappen dan zijn vader bewandelde, bezat ook meer menschelijk gevoel. Hij was krijgsman, en ofschoon in het tijdperk, waarin men vaak alleen aan zijne hartstochten gehoor geeft, stelde hij zijne zuster Lucie ver boven de genoegens, de bevorderingen en de onderscheiding van den soldaat. Haar jonger broeder, nog in die jaren waarin de geest zich voornamelijk met beuzelingen bezig houdt, maakte haar tot de vertrouwelinge van al zijne vermaken en beslommeringen, van zijne overwinningen in de uitspanningen op het land en van zijne twisten met zijn

1) In Shakspeare's „Storm." Vert.

gouverneur en zijne onderwijzers. Aan al deze bijzonderheden, hoe onbeduidend ook, leende Lucie een geduldig en belangstellend oor. Zij troffen Hendrik en gingen hem ter harte, en dit was genoeg om hem hare opmerkzaamheid te verzekeren.

Alleen hare moeder gevoelde voor haar niet die bijzondere en hartstochtelijke genegenheid, die Lucie door het overig huisgezin werd toegedragen. Zij beschouwde dat, wat zij met den naam van geesteloosheid in hare dochter bestempelde, als een onloochenbaar bewijs dat het meer burgerlijke bloed van haar vader in Lucie's aderen de overhand had, en was gewoon om uit spotzucht, haar de herderin van Lammermoor te noemen. Nochtans was het onmogelijk, om jegens zulk een beminnelijk en onschuldig schepsel eenigen tegenzin te koesteren. Maar Lady Asthon stelde haar oudsten zoon, die veel van haar eigen eerzuchtig en moedig karakter geërfd had, boven eene dochter, wier zachtaardigheid met zwakheid van geest scheen gepaard te wezen. Haar oudsten zoon beminde zij des te partijdiger, omdat hij, tegen de gewoonte der aanzienlijke geslachten van Schotland, naar den naam van het hoofd van haar huis was genoemd geworden.

«Mijn Sholto,» zeide zij, «zal de onbevlekte eer van zijn moederlijk stamhuis handhaven, en die van zijn vader verhoogen en schragen. De arme Lucie past noch aan een hof noch in schitterende kringen. De een of ander landedelman, die rijk genoeg is om haar alle mogelijke weelde te bezorgen, moet haar echtgenoot worden, zonder dat zij van hare zijde iets daarvoor behoeft te doen, zoodat zij geen reden heeft om een anderen traan te storten, dan die de teedere bezorgdheid, dat hij op de vossenjacht zijn hals kan breken, haar afperst. Het was echter niet op zulk eene wijze, dat ons huis zoo hoog in aanzien gestegen is, en zoo kan het ook niet in macht toenemen en nog hooger stijgen. De waardigheid van Lord Grootzegelbewaarder is nog nieuw: wij moeten die, als waren wij aan het gewicht daarvan reeds gewoon, op waardige wijze voeren, en gereed zijn om ze te handhaven. De menschen buigen zich uit gewoonte en uit eene soort van overgeërfden eerbied voor een gezag, dat van vroeger heugt; wanneer zij niet gedwongen worden, zich op den grond voor ons neder te werpen, zullen zij met opgeheven hoofde in onze tegenwoordigheid blijven staan. Eene dochter, die enkel voor de schaapskooi, of voor het klooster past, bezit slechte boedanigheden om ontzag te vorderen, waar dat met tegenzin geschonken wordt; en daar de Hemel ons een derden zoon geweigerd heeft, moest Lucie een karakter bezitten, den stand waardig dien zij in de wereld bekleeden kon. Ik zal het uur zegenen, waarop zij hare hand aan iemand schenkt, wiens zielskracht grooter is dan de hare, of die even weinig eerzucht alszij bezit.»

Zoo dacht eene moeder, voor wie de eigenschappen der harten harer kinderen, zoowel als het uitzicht op hun huiselijk geluk, niets beteekenden, als zij die met hun rang en tijdelijke grootheid vergeleek; maar even als een aantal ouders van vurigen en ongeduldigen aard, bedroog zij zich in het beoordeelen van het hart harer dochter, dat, onder den schijn der uiterste onverschilligheid, de kiem van die hartstochten kweekte, die soms in één nacht, gelijk de wonderboom van den profeet, opschieten en den toeschouwer door haar onverwachten gloed en hevigheid verbazen. Lucie's karakter scheen inderdaad koel, omdat haar niets was voorgekomen, waardoor hare hartstochten waren opgewekt. Haar leven was tot dus ver stil en eentonig voortgevloeid, en gelukkig voor haar, zoo die tegenwoordige vreedzame loop niet gelijk ware geweest aan dien van den stroom, die naar den waterval heenvloeit.

«Welzoo, Lucie!» sprak haar vader, die binnentrad op het oogenblik dat zij haar lied uitgezongen had, «leert uw wijsgeerige muziekmeester u de wereld reeds verachten, eer gij ze kent? Dat is zeker wat al te vroeg. Of zongt gij maar zoo volgens de gewoonte der schoone meisjes, die altijd de vermaken des levens verachten, tot ze haar door den een of anderen knappen ridder worden opgedrongen?»

Lucie bloosde, en zeide, dat zij bij de keus van dat lied volstrekt geene bedoeling had, en legde spoedig haar luit ter zijde, toen haar vader haar verzocht, hem op zijne wandeling te vergezellen.

Een ruim en welbeplant park, of liever een bosch, strekte zich langs den heuvel achter het kasteel uit, dat, zoo als wij reeds gezegd hebben, in een bergengte gebouwd was die uit de vlakte opsteeg, en het kasteel scheen juist in den ingang daarvan gebouwd, om den boschrijken grond, die zich daar achter in woeste majesteit verhief, te kunnen verdedigen. In dit romantisch oord wandelden vader en dochter, arm in arm, eene hooge door olmen overschaduwde laan door, onder wier gewelf zij geheele troepen herten in de verte zagen heendwalen. Terwijl zij langzaam voortging, onder het bewonderen der verschillende schilderachtige uitzichten, voor wier schoon Sir William Asthon, in weerwil van den aard zijner gewone bezigheden, een bijzonderen smaak en gevoel bezat, werden zij door den boschwachter overvallen, die, terwijl zijn jongen een hond aan een touw leidde, met zijn boog over den arm het binnenste van het bosch binnendrong.

«Gij gaat ons zeker een stuk wildbraad bezorgen, Norman?» vroeg zijn heer, toen hij den groet van den jager beantwoordde.

«Ja, heer, dat is mijn voornemen. Hebt hij lust de jacht eens bij te wonen?»

«O neen,» zeide zijne Lordschap, terwijl hij het oog op zijne dochter sloeg, wier gelaat reeds op het denkbeeld verbleekte, dat zij een hert zou zien doodschieten; hoewel het waarschijnlijk was, dat, had haar vader zijn wensch te kennen gegeven om Norman te vergezellen, zij haar afkeer niet zou hebben laten blijken.

De boschwachter haalde de schouders op. »Het was,» zeide hij, «al zeer ontmoedigend, als niemand der edellieden de jacht eens kwam bijwonen. Hij hoopte maar, dat kapitein Sholto spoedig te huis zou komen, of hij zou zijn bedrijf wel geheel kunnen opgeven: want, wat mijnheer Henry betrof, die werd door zijn Latijnschen onzin daarvan teruggehouden: en hoewel zijn wil zeer goed was, om van den morgen tot den avond in het bosch rond te loopen, zou er toch een jongen van goeden aanleg in hem verloren gaan, van wien nooit een man zou te maken zijn. Het was, zoo als hij gehoord had, in den tijd van Lord Ravenswood heel anders geweest. Als er een hertebok zou geschoten worden, liep iedereen uit om het te zien; en als het dier viel, dan werd het mes aan den heer van het slot aangeboden, en voor deze beleefdheid was hij gewoon nooit minder dan een zilverstuk te geven. En daar was Edgar Ravenswood — Jonker van Ravenswood is hij nu — als hij in het bosch gaat — er is geen beter jager sedert de dagen van Tristrem geweest; — als Sir Edgar aanlegt, paf! daar ligt het beest. Maar wij hebben aan deze zijde van den berg allen lust voor de jacht verloren.»

Er was in deze rede vrij veel wat den Lord Grootzegelbewaarder bitter tegenstond. Hij kon niet nalaten op te merken, dat zijn bediende hem bijna openlijk verachtte, omdat hij dien smaak voor de jacht niet bezat, welke in die tijden voor een natuurlijke en onmisbare eigenschap van een echten edelman gehouden werd. Maar daar de opperjager in alle landhuizen een man

van gewicht was en gerechtigd om met veel vrijmoedigheid te spreken, vergenoegde Sir William zich alleen met te glimlachen en te zeggen, dat hij van daag aan wat anders dan aan het dooden van herten te denken had. Hij haalde evenwel zijne beurs voor den dag, en schonk Norman een geldstuk als eene aanmoediging. De kerel nam het aan, zoo als de oppasser in een fatsoenlijk logement het dubbele drinkgeld uit de hand van een landedelman aanneemt, — dat wil zeggen met een glimlach, waarin de vreugde over de gift met verachting voor de onkunde van den gever gepaard gaat. «Mijnheer,» zeide hij, «is een slecht betaalmeester, die het werk betaalt eer het geleverd is. Wat zoudt gij doen, als ik den bok misschoot, nu gij mij mijn jachtloon reeds geschonken hebt?»

«Ik vermoed,» zei de Grootzegelbewaarder, «dat gij mij bezwaarlijk verstaan zult, als ik u van eene *condictio indebiti* spreek.»

«Neen — bij mijne ziel niet; maar ik veronderstel, dat het een of andere wetsterm is — maar «vervolg een bedelaar in rechten» en — mijnheer weet wat er dan op volgt. Maar ik wil redelijk met u handelen, en als boog en brak niet falen, zult gij een stuk wildbraad hebben, dat twee vingers dik vet op de borst heeft.»

Toen hij op het punt stond om heen te gaan, riep zijn heer hem terug, en vroeg hem, als zonder eenige bedoeling, of de Jonker van Ravenswood dan waarlijk zulk een dapper man en goed schutter was als de wereld van hem vertelde.

«Dapper? — dapper genoeg, daar kan ik u voor instaan,» antwoordde Norman. «Ik was in het bosch van Tyninghame, toen Mylord daar eene soort van parforcejacht hield; bij mijne ziel! daar was een hertebok, die ons allen de handen vol werk gaf, een duchtige oude Trojaan van den eersten rang, met tientakkige hoorns en een voorhoofd zoo breed als een stier. Dat beest liep op den ouden lord toe, en er zou een bres onder de lords ontstaan zijn, als de Jonker er niet stout op was losgevlogen, en hem met zijn houwer de pezen niet had doorgesneden. Hij was toen eerst zestien jaar oud. Tot zijn lof zij 't gezegd!»

«En is hij even handig met het geweer als met den hartsvanger?» vroeg Sir William.

«Op tachtig pas afstands zou hij dezen zilveren daalder tusschen mijn vinger en duim wegschieten; en voor een mark gouds zou ik dien ophouden. Wat kan men van oog, hand, kruit en lood meer verlangen?»

«Er blijft zeker niets meer te wenschen over,» zeide de Lord Grootzegelbewaarder; «maar wij houden u van uwe jacht af. Goeden morgen, brave Norman!»

Onder het neuriën van zijn landelijk liedje, vervolgde de jager zijn weg, terwijl de toon van zijne ruwe stem langzamerhand wegstierf, naarmate de afstand tusschen hen grooter werd.

Als het mettenuur luidt, moet de monnik er uit,
Doch onze abt mag nog slapen naar lust;
Maar de jager springt op bij het horengeluid,
Knapen op! 't is geen tijd meer van rust.
Daar zijn herten en reeën op Bilhopes tin,
Daar 's op Shortwood een kudde vergaêrd,
Maar een sneeuwwitte ree snelt de gaarde nu in,
Zij is ze allen wel tienmalen waard.

«Heeft die knaap,» vroeg de Lord Grootzegelbewaarder, toen het lied van den jager met den wind verwaaid was, «eertijds ook het volk van Ravenswood

gediend, dat hij zich zoo veel aan hen schijnt gelegen te laten liggen? Ik vermoed, Lucie, dat het u wel bekend zal zijn; want gij maakt er eene gewetenszaak van, om de bijzondere geschiedenis van iederen boer, die in den omtrek van het kasteel woont, grondig te kennen.»

«Zulk eene getrouwe kroniek, beste vader, ben ik volstrek niet; maar ik geloof dat Norman hier eens als jongen gediend heeft, vóór dat hij naar Ledington vertrok, vanwaar gij hem gehuurd hebt; maar als gij iets van de vorige slotbewoners verlangt te weten, kunt gij u tot niemand beter dan tot de oude Alice wenden, die zeker de geloofwaardigste persoon is.»

«En wat zou ik met hen te maken hebben, Lucie?» vroeg haar vader. «Wat gaan mij hunne geschiedenis en hunne betrekkingen aan?»

«Dat weet ik niet, vader, maar wel weet ik, dat gij Norman naar den jongen Ravenswood gevraagd hebt.»

«Gekheid, kind!» hervatte haar vader; maar liet er terstond op volgen: «En wie is dan die oude Alice? Ik geloof, dat gij al de oude vrouwen van het land kent.»

«Daar kunt gij zeker van zijn; want hoe zou ik anders die oude schepsels kunnen helpen, als zij hulp noodig hebben? En wat de oude Alice betreft, zij is de echte keizerin der oude vrouwen, en de koningin der praatzusters, als het er op aankomt om oude legenden te vertellen. De arme oude ziel is blind; maar als zij tot u spreekt, zou men meenen dat zij een middel bezat om te zien wat er in uw hart omgaat. Als ik bij haar ben, bedek ik dikwijls mijn gelaat, of draai ik mijn hoofd om; want het schijnt wel, of zij zien kan dat iemand van kleur verandert, al is zij reeds twintig jaren lang blind geweest. Zij is een bezoek waardig, al was het maar alleen om te kunnen zeggen dat gij eene blinde vrouw, die eene beroerte gehad heeft, gezien hebt, die zoo veel schranderheid van begrip en zulk eene waardige houding bezit. Ik verzeker u, zij kon om haar taal en voorkomen wel eene gravin zijn. Kom, gij moet Alice eens bezoeken; wij zijn slechts een kwartiertje van haar hutje af.»

«Maar dat alles, kindlief,» zei de Lord Grootzegelbewaarder, «is geen antwoord op mijne vraag, wie deze vrouw is, en in welke betrekking zij tot de familie van den vorigen bezitter staat.»

»O, zij was, als ik wel heb, zoo iets als min in de familie, en zij is hier gebleven, omdat hare twee kleinzonen in uw dienst zijn overgegaan. Maar, als ik mij niet vergis, dan is dat tegen haar zin geschied; want de arme oude vrouw betreurt het altoos dat de tijd zooveel verandering heeft aangebracht, en dat dit goed in andere handen is overgegaan.»

«Ik ben haar zeer verplicht,» antwoordde de Lord Grootzegelbewaarder. «Zij en haar volk eten van mijn brood en drinken uit mijn beker, en klagen ondertusschen altijd dat zij niet langer onder eene familie staan, die noch aan hen, noch aan iemand anders eenig goed zou kunnen doen.»

«Waarlijk,» hervatte Lucie, «nu doet gij de oude Alice onrecht aan. Er is niets baatzuchtigs in haar, en zij zou geen duit als liefdegift willen aannemen, al zou zij van honger moeten omkomen. Zij is enkel wat praatziek, zoo als alle oude menschen, wanneer gij ze op de gebeurtenissen van hunne jeugd brengt: en daarom spreekt zij veel over het volk van Ravenswood, omdat zij er zoo vele jaren onder geleefd heeft. Maar ik ben zeker, dat zij dankbaar jegens u is voor uwe bescherming, en dat zij liever met u dan met iemand anders in de geheele wereld praten zal. Kom, vader, ga de oude Alice eens opzoeken!»

En met de vrijmoedigheid eener dochter, voor wie men alles over heeft, trok zij den Lord Grootzegelbewaarder den weg op, dien zij verlangde dat hij inslaan zou.

VIERDE HOOFDSTUK.

Ze ontdekt, hoe uit het hooggetopt geboomt
Een rook, zoo dun als 't licht, te voorschijn koomt,
Welks damp in kronkels naar den hemel klimt,
En voelt, terwijl de hoop in 't hart ontglimt,
Dat hier gewis de woning wezen moet
Van eenig levend schepsel.

SPENSER.

Lucie nam den post van geleidster haars vaders waar, want hij was te veel met staatkundige werkzaamheden overladen, en bewoog zich te zeer in de maatschappij, om zijne eigene uitgestrekte bezittingen volkomen te kunnen kennen. Hierbij kwam dat hij meestal in de stad Edinburg zijn verblijf hield. Zij, daarentegen, had met hare moeder den geheelen zomer op Ravenswood doorgebracht; en, deels uit neiging, deels bij gebrek van eenige andere uitspanning, had zij op hare talrijke omzwervingen iedere laan, elk wandelpad, alle heuvels en lommerrijke dalen leeren kennen,

«En elke beek door loof aan ieder kant omzoomd.»

Wij hebben reeds gezegd dat de Lord Grootzegelbewaarder voor de schoonheden der natuur geenszins ongevoelig was, en wij moeten, om hem recht te doen weêrvaren, er bijvoegen dat hij die dubbel gevoelde, als het schoone, eenvoudige, belangwekkende meisje hem ze aanwees; als zij, met kinderlijke teederheid aan zijn arm hangende, hem nu eens riep, om de dikte van dezen of genen ouden eik te bewonderen, dan weder hem opmerkzaam maakte op de onverwachte kronkeling van het pad dat langs dal en heuvel slingerde, plotseling naar eene hoogte voerde, die een uitgestrekt vergezicht over de aan haar voet gelegen vlakten voor het oog ontsluierde, en straks, ongemerkt van dit schilderachtig oord afdalende, zich tusschen rotsen en dichte bosschen verloor, om den wandelaar naar meer verwijderde tooneelen heen te voeren.

Toen zij op een dezer plaatsen, waar men zulk een uitgestrekt en verrukkelijk gezicht genoot, een weinig uitrustten, deelde Lucie haar vader mede dat zij zich niet ver meer van de hut harer blinde gunstelinge bevonden, en bij de kromming van een heuveltje voerde een pad, dat daar omheen liep, en door de stappen, die de zwakke bewoonster er dagelijks op zette, vrij wat afgesleten was, hem in het gezicht der hut, die, door een diep en donker dal omgeven, opzettelijk gebouwd scheen, om van licht verstoken te zijn even als de oogen harer bewoonster.

De hut lag onmiddellijk onder eene hooge rots, die min of meer over haar

gebogen was, alsof zij dreigde den een of anderen tijd haar kruin op de zwakke woning te doen nederstorten. De hut zelve was uit zoden en steenen gebouwd, en ruw en lomp met stroo gedekt, en gedeeltelijk in een vervallen toestand. Een dunne blauwe rookzuil steeg er uit op, en teekende zich kronkelend tegen den blanken top der overhangende rots af, hetgeen aan het geheel eene schoone tint bijzette. In een kleinen en woesten tuin, hier en daar met vlierheesters omringd, die eene soort van gebrekkige omheining uitmaakten, zat, dicht bij de bijenkorven, van wier opbrengst zij leefde, de oude vrouw, bij wie Lucie nu haar vader bracht.

Welke rampspoeden haar ook in haar leven getroffen hadden, — welk een ellendig voorkomen hare woning ook hebben mocht, bij den eersten oogopslag kon men gemakkelijk ontdekken, dat jaren noch ouderdom, armoede noch ongeluk en zwakheid, den geest dezer merkwaardige vrouw hadden kunnen krenken.

Zij zat op een zodenbank, die onder een treurberk van ongewone grootte en hoogen ouderdom stond, zoo als men Juda afbeeldt onder den palmboon, in eene deftige maar tevens treurige houding. Hare gestalte was rijzig, gebiedend en maar weinig door de zwakheid van den ouderdom gebogen. Hare kleederen, hoewel die eener boerin, waren in het oog vallend zindelijk, wat eene sterke tegenstelling tusschen haar en een aantal lieden van hare soort opleverde, en eene neiging voor netheid, ja zelfs voor smaak verried, die anders bij dergelijke menschen zeer zelden wordt aangetroffen. Maar het was vooral haar gelaat, dat den aanschouwer boeide, en haar met een mate van eerbied en beleefdheid deed behandelen, die met den ellendigen staat harer woning anders vrij onbestaanbaar was, en die zij zich niettemin zoo gemakkelijk liet bewijzen, alsof zij gevoelde dat men haar die verschuldigd was. Zij had eens op schoonheid mogen roemen; doch eene schoonheid die iets fiers en manhaftigs had, en dus den bloei der jeugd te nauwernood overleeft. Hare gelaatstrekken bleven echter bij voortduring een krachtig verstand, een grondig nadenken en een gematigden hoogmoed te kennen geven die, zoo als wij van haar gewaad reeds hebben opgemerkt, een innerlijk gevoel van meerderheid boven menschen van haar eigen staat schenen aan te toonen. Nauwelijks liet het zich denken, dat een van het voorrecht des gezichts verstoken gelaat zoo sterk haar karakter kon uitdrukken; maar hare oogen, die bijna geheel gesloten waren, schaadden, dewijl de van licht beroofde appels zichtbaar waren, aan haar gelaat niet, hoewel zij het geen voordeel konden bijzetten. Zij scheen in eene nadenkende houding verdiept, en door het gedruisch van het bedrijvige volkje rondom haar, wel in ernstig gepeins, maar niet in sluimering verzonken.

Lucie hief de klink der kleine tuindeur op, en wekte de aandacht der oude vrouw door haar toe te voegen:

«Alice, mijn vader is hier om u een bezoek te brengen.»

«Hij is welkom, Freule Asthon, en gij ook,» sprak de oude vrouw, terwijl zij het hoofd naar de bezoekers keerde en het boog.

«Dit is een heerlijke morgen voor uwe bijen, moedertje,» zei de Lord Grootzegelbewaarder, die, door het voorkomen van Alice getroffen, eenigszins nieuswgierig geworden was te weten, of haar gesprek ook zoo belangwekkend wezen zou.

«Dat geloof ik ook, Mylord,» hervatte zij, «want ik voel, dat de lucht zoeler is dan de vorige dagen.»

«Gij kunt immers,» zei de staatsman, «zelve u niet met deze bijen bemoeien, moedertje; hoe worden zij dan verzorgd?»

«Door afgevaardigden, zoo als de koningen hunne onderdanen doen,» antwoordde Alice, «en ik ben in de keus van mijn eersten minister al zeer gelukkig geweest. Heidaar, Babie!»

Hierop floot zij op een klein zilveren fluitje, dat aan haar hals hing, en waarvan men zich in die dagen somtijds bediende om dienstboden te roepen. Babie, een meisje van vijftien jaren, kwam uit de hut te voorschijn, wel niet zoo netjes gekleed, als zij waarschijnlijk geweest zou zijn als Alice het gebruik harer oogen gehad had, maar toch met zindelijker voorkomen dan men over het geheel zou verwacht hebben.

«Babie!» zeide hare meesteres, «bied den Lord Grootzegelbewaarder en Freule Ashton wat brood en honig aan. Zij zullen uwe onhandigheid wel verschoonen, als gij maar netjes zijt en spoed maakt.»

Babie volbracht het bevel harer meesteres met eene bevalligheid, die men natuurlijk verwachten mocht, terwijl zij zich als eene zeekreeft her- en derwaarts bewoog en hare voeten en beenen zich naar één kant wendden, terwijl haar hoofd in eene tegenovergestelde richting gedraaid, vol verwondering op den Lord gevestigd was, van wien zijne pachters en onderhoorigen meer hadden hooren spreken dan dat zij hem gezien hadden. Het brood en de honig op een plataanblad gelegd, werden evenwel met behoorlijke beleefdheid aangeboden en vriendelijk aangenomen. De Lord Grootzegelbewaarder, die nog altijd de plaats bezette, die hij op den verdorden stam van een omgevallen boom had ingenomen, zag er uit, alsof hij verlangde het gesprek te rekken, maar scheen verlegen, hoe het best een onderwerp daarvoor te vinden.

«Gij hebt zeker reeds lang hier gewoond?» ving hij na een poos stilzwijgens aan.

«Het is nu omtrent zestig jaren geleden, dat ik Ravenswood het eerst leerde kennen,» antwoordde de oude vrouw, wier onderhoud, ofschoon volkomen beleefd een eerbiedig, zich echter omzichtig scheen te bepalen tot de onvermijdelijke en noodwendige taak van Sir William te moeten antwoorden.

«Naar uwe uitspraak te oordeelen,» ging Sir William voort, «zijt gij niet in dit land geboren.»

«Neen, ik ben eene Engelsche van geboorte, Mylord!»

«Maar toch schijnt gij evenzeer aan dit land verkleefd, alsof het uw geboortegrond ware.»

«Hier,» hervatte de blinde vrouw, «heb ik den beker der vreugde en der droefheid gedronken, dien de Hemel voor mij bestemde. Hier was ik meer dan twintig jaren lang de vrouw van een eerlijken en liefderijken echtgenoot — hier was ik de moeder van zes veelbelovende kinderen, — hier was het, dat God mij van al deze zegeningen beroofde, — hier stierven zij, en ginds, bij die vervallen kapel, liggen zij allen begraven.»

«Maar uw huis»— zei de Lord Grootzegelbewaarder, terwijl hij een blik op haar hut wierp — «is bitter bouwvallig.»

«Lieve vader,» sprak Lucie levendig maar beschroomd, terwijl zij hem op het woord vatte, «geef dan last om het te herstellen — wel te verstaan, als gij het goedvindt.»

«Het zal mijn tijd wel uithouden, lieve Freule Lucie!» sprak de blinde vrouw; «ik wil niet, dat Mylord zich daar in het minst over bekommere.»

«Maar,» zeide Lucie «gij hadt eens een beter huis en waart rijk, en nu in uw ouderdom in zulk eene ellendige hut te wonen —»

«Zij is zoo goed als ik verdien, Freule Lucie! Als mijn hart niet gebroken is door hetgeen ik zelve geleden heb en anderen heb zien lijden, dan

moet het sterk genoeg wezen; en wat er verder van mij overgebleven is, heeft geen recht om zich zwakker te heeten.»

«Gij zijt waarschijnlijk getuige van een aantal veranderingen in dit oord geweest,» zei de Lord Grootzegelbewaarder; «maar uwe ondervinding moet u hebben geleerd niets anders te verwachten.»

«Zij heeft mij geleerd er mij aan te onderwerpen, Mylord,» was het antwoord.

«Maar gij wist dat de loop der jaren noodzakelijk veranderingen moest aanbrengen,» zei de staatsman.

«Ja, zoo goed als ik weet dat de stam, waarop of waarnaast gij zit, eens een statige en trotsche boom was, en dat hij eens noodzakelijk verdorren, of door de bijl vallen moest. — Maar ik hoopte dat mijne oogen den val van den boom, die mijne woning overschaduwde, niet zouden aanschouwen.»

«Denk niet,» antwoordde de Lord Grootzegelbewaarder, «dat mijne deelneming in uw lot iets verminderen zal, omdat gij met droefheid op de dagen terugziet, toen een ander geslacht in het bezit van mijne goederen was. Gij hebt zonder twijfel reden om daaraan gehecht te zijn, en voor uwe dankbaarheid koester ik eerbied.... Ik zal bevelen geven om de noodige verbeteringen aan uwe hut aan te brengen, en ik hoop dat wij vrienden zullen worden, als wij elkander beter zullen hebben leeren kennen.»

«Op mijne jaren,» hernam de vrouw, «maakt men geene nieuwe vrienden meer. Ik dank u voor uwe goedheid; zonder twijfel is zij wel gemeend, maar ik heb alles wat ik noodig heb, en ik kan niets meer uit uwer Lordschaps handen aannemen.»

«Nu dan,» vervolgde de Lord Grootzegelbewaarder, «vergun mij ten minste te zeggen dat ik u voor eene vrouw houd, die meer verstand bezit en betere opvoeding gehad heeft dan uw uiterlijk voorkomen kenteekent, en ik hoop dat gij, zoo lang gij leeft, op dit mijn eigendom zult willen blijven wonen, zonder daarvoor de minste huur te betalen.»

«Ik hoop,» zei de oude vrouw zeer bedaard, «dat ik dit zal kunnen doen, en geloof dat men bij den verkoop van Ravenswood dit ook bedongen heeft, hoewel zulk eene beuzeling wellicht uwe aandacht ontsnapt kan zijn.»

«Ja, ik herinner het mij — het komt mij nu te binnen,» zeide zijne Lordschap eenigszins verlegen, «en ik bemerk dat gij aan uwe oude vrienden te zeer gehecht zijt, om eenige weldaad van hun opvolger te kunnen aannemen.»

«Dat zij verre, Mylord; ik ben dankbaar voor de weldaden die ik weigeren moet, en ik zou wenschen in staat te zijn u met iets anders dat aanbod beter te kunnen vergelden, dan met wat ik nu zeggen zal.»

De Lord Grootzegelbewaarder keek haar met eenige verwondering aan, maar sprak geen woord.

«Mylord,» vervolgde zij op plechtigen en indrukwekkenden toon, «bedenk wel wat gij doet! Gij staat aan den rand van een afgrond.»

«Waarlijk?» vroeg de Lord Grootzegelbewaarder, terwijl hij zich de staatkundige gesteldheid van zijn land bij dat gezegde voor den geest bracht. «Is er dan iets ter uwer kennis gekomen — een of ander komplot of samenzwering?»

«Neen, Mylord; zij, die zich met zulke zaken bezighouden, roepen de oude, blinde, zwakke vrouw niet in hunne raadsvergaderingen. Mijne waarschuwing is van anderen aard, Mylord! Gij hebt het met het huis van Ravenswood tot het uiterste gedreven. — Geloof een waar woord — het is een moedig geslacht, en het is gevaarlijk met menschen te doen te hebben, wanneer zij wanhopend zijn geworden.»

«Zacht wat,» zei de Lord Grootzegelbewaarder, «wat tusschen ons heeft plaats gehad, was het werk der wet, niet het mijne, en zij, die meenen zich over mijne handelingen te moeten beklagen, kunnen zich op de wet beroepen.»

«Maar misschien denken zij anders, en nemen zij zelven de wet in handen, als andere middelen om recht te erlangen ontbreken.»

«Wat bedoelt gij hiermede?» vroeg de Lord Grootzegelbewaarder. «De jonge Ravenswood zal toch zijne toevlucht niet tot persoonlijk geweld willen nemen?»

«God beware mij dat ik dit beweren zou! Ik weet niets van den jongeling, dan wat eerlijk en goed is — Eerlijk en goed zeide ik? — ik moest er openhartig, grootmoedig, edel, bijgevoegd hebben. Maar hij is en blijft toch een Ravenswood, en hij kan zijn tijd afwachten. Herinner u het lot dat Sir George Lockhart 1) overkomen is.»

De Lord Grootzegelbewaarder sprong van schrik van zijne zitplaats op, toen zij hem zulk een droevig en nog zoo versch in het geheugen liggend treurspel voor den geest riep. De oude vrouw voer dus voort:

«Chiesley, die deze daad bedreef, was een naastbestaande van Lord Ravenswood. In de zaal van Ravenswood, in mijne tegenwoordigheid en in die van anderen, beleed hij openlijk zijn voornemen om de wreede daad te volbrengen, die hij daarna ten uitvoer bracht. Ik kon het stilzwijgen niet bewaren, hoewel het mij, in mijn toestand, niet betaamde te spreken. «Gij beraamt,» zeide ik tot hem, «eene verschrikkelijke misdaad, waarvan gij voor de hoogste vierschaar eens rekenschap geven zult.» Nooit zal ik den blik vergeten, dien hij op mij sloeg, terwijl hij antwoordde: «Ik zal dan van veel andere dingen rekenschap moeten geven, en dit kan er dus ook wel bijkomen.» Daarom kan ik gerust zeggen: «Pas op, dat gij een wanhopend mensch niet door geweld tot het uiterste dwingt! Daar vloeit bloed van Chiesley door de aderen van Ravenswood, en een droppel er van zou voldoende zijn om hem in de omstandigheden, waarin hij verkeert, tot iets verschrikkelijks aan te zetten. Ik herhaal het dus andermaal: neem u voor hem in acht.»

De oude vrouw had, hetzij opzettelijk of bij toeval, de snaar der vrees bij den Lord Grootzegelbewaarder aangeraakt. Het wanhopige en lage middel van sluipmoord, in vroeger tijden voor een Schotschen baron niets ongewoons, was zelfs in die eeuw maar al te vaak beproefd, wanneer de wraakzucht genoegzaam was aangeprikkeld, en de bedrijver daarom de misdaad zonder afkeer in het oog durfde zien. Sir William Ashton wist dit maar al te wel, en ook dat de jonge Ravenswood beleedigingen genoeg van hem ondervonden had, die voldoende waren om hem tot die soort van wederwraak aan te zetten, welke steeds het vreeselijk gevolg der partijdige rechtsoefening worden moest. Hij trachtte wel den aard zijner bekommeringen voor Alice te verbergen; maar met zoo weinig gevolg, dat zelfs iemand van minder scherpzinnigheid dan waarmede de natuur haar begiftigd had, noodwendig ontdekken moest dat dit onderwerp hem zeer na aan het hart lag. De toon zijner stem was merkbaar anders geworden, toen hij haar antwoordde dat de Jonker van Ravenswood een man van eer was, en dat, zoo het anders was, het lot van Chiesley van Dalry dan een ieder tot krachtige waarschuwing strekken kon, die het zou durven wagen zijne eigene ingebeelde verongelijkingen te wreken. En nadat hij dit haastig gezegd had, stond hij op en verwijderde zich, zonder het antwoord der oude af te wachten.

1) Zie Aanteekening A. George Lockhart.

VIJFDE HOOFDSTUK.

— Is zij een Capulet?
Dan hoort, o dure prijs! mijn leven aan mijn vijand.

SHAKSPEARE.

De Lord Grootzegelbewaarder wandelde bijna een kwartier in diep stilzwijgen voort. Zijne dochter, van nature vreesachtig, en in de begrippen van dat kinderlijk ontzag en die blinde gehoorzaamheid opgevoed, welke in dien tijd der jeugd werden ingescherpt, durfde het niet wagen zijne overpeinzingen ook maar een oogenblik te storen.

«Hoe ziet gij zoo bleek, Lucie?» vroeg haar vader, terwijl hij zich schielijk omwendde en het stilzwijgen afbrak.

Overeenkomstig de denkbeelden van dien tijd, die het niet veroorloofden dat een jong meisje haar gevoelen over een belangrijk onderwerp te kennen gaf, tenzij daartoe uitdrukkelijk verzocht, moest Lucie volstrekt niets begrijpen van alles, wat tusschen Alice en haar vader was voorgevallen, en dus schreef hij de ontroering, die hij bij haar bespeurd had, aan de vrees toe voor de wilde stieren, die in dat gedeelte van het uitgestrekte bosch, waar zij zich nu bevonden, liepen te grazen.

Deze dieren waren afstammelingen dier wilde kudden, die oudtijds in de Caledonische bosschen vrij rond zwierven, en de Schotsche adel maakte er zich eertijds een punt van eer en grootheid van, er eenige weinigen in hunne uitgestrekte parken te bezitten. Verscheidene menschen kunnen zich nog herinneren, enkele er van ten minste bij drie kasteelen van aanzien, zooals Hamilton, Drumlanrick en Cumbernauld te hebben aangetroffen. Zij waren van het oude ras, wat grootte en sterkte betreft, ontaard, indien wij mogen oordeelen naar de verhalen der oude kronieken, naar de geduchte overblijfsels, dikwerf ontdekt in poelen en moerassen, wanneer deze uitgedroogd zijn en bloot liggen. De bul had het ruige versiersel zijner manen verloren, en het ras was klein en licht, de kleur vuil wit, of liever bleek geel, met zwarte horens en hoeven; zij behielden echter eenigszins de woestheid hunner voorouders, en konden, wegens hun bepaalden afkeer van menschen, niet getemd worden; ook waren zij dikwijls gevaarlijk, wanneer men hen onvoorzichtig naderde, of moedwillig stoorde. Aan deze laatste oorzaak was het gewis toe te schrijven, dat zij op de door mij genoemde plaatsen zijn uitgeroeid geworden, waar men hen anders waarschijnlijk wel zou hebben laten tieren, als eigenaardige bewoners van een Schotsch bosch, en als de waardige ingezetenen van het leenroerige woud. Vergis ik mij niet, dan vindt men er nog enkel bij het slot Chillingham in Northumberland, het verblijf van den Graaf van Tankerville.

Daar zij zich juist in de nabijheid eener groep van drie of vier dieren bevond, hield Lucie het voor raadzaam om daaraan de vrees toe te schrijven, die op haar gelaat zichtbaar, maar uit geheel andere oorzaken ontstaan was. Want bij hare omzwervingen door het bosch, had zij zich met de verschijning eener wilde kudde gemeenzaam gemaakt, en het maakte toen, zoo als heden ten dage het geval is, geen noodzakelijk gedeelte der opvoeding eener jonge

juffer uit, dat zij zich noodeloos aan zenuwachtigheid zou toegeven. Bij deze gelegenheid echter deed zich spoedig eene reden tot gegronde vrees voor haar op.

Nauwelijks had Lucie haar vader het door ons medegedeelde antwoord gegeven, en was deze juist gereed om haar over die gewaande vreesachtigheid te berispen, toen een stier, óf door de scharlaken kleur van Lucie Ashton's mantel getergd, óf door eene dier vlagen van onverklaarbare woestheid overmeesterd, waarvoor zij maar al te zeer vatbaar zijn, eensklaps de kudde verliet, die aan het boveneind eener grasrijke laan weidde, welke zich in de dicht ineengevlochten en verwarde takken te verliezen scheen. Het dier naderde de indringers op zijn gebied eerst langzaam, terwijl het den grond met zijne voorste pooten omwoelde, van tijd tot tijd brulde en het zand met zijne horens opwierp, alsof het zich tot wraak en geweld wilde opwinden en aanvuren.

De Lord Grootzegelbewaarder had de bewegingen van het dier gadegeslagen, en voorziende dat het gevaarlijk zou worden, trok hij den arm zijner dochter dicht onder den zijnen en verdubbelde zijne schreden, in de hoop van uit het gezicht en bereik van den stier te geraken. Maar dit was de grootste onvoorzichtigheid die hij begaan kon; want het dier, door hun schijnbare vlucht aangemoedigd, begon hen met alle macht te vervolgen. Zulk een dreigend gevaar zou zelfs een moediger wezen dan den Lord Grootzegelbewaarder hebben doen ijzen. Maar vaderlijke teederheid en liefde, sterker dan de dood, gaven hem kracht. Hij ging voort met zijne dochter te ondersteunen en zoo lang voort te slepen, tot de vrees haar van de kracht om te kunnen vluchten beroofde, en zij aan zijne zijde nederzeeg. Toen hij haar niet langer kon helpen ontkomen, keerde hij zich om, en stelde zich tusschen haar en het woedende dier, dat in den vollen ren naderde, en welks woede met zijn snelle vaart scheen toe te nemen, terwijl het nu nog slechts weinige schreden van hen verwijderd was. De Lord Grootzegelbewaarder was ongewapend. Zijn ouderdom en de deftigheid zijner betrekking ontsloegen hem zelfs van den last om den gewonen lichten degen te dragen, en deze had hem bij zulk eene gelegenheid toch van weinig dienst kunnen zijn.

Onvermijdelijk scheen het toch dat vader of dochter, of wel beiden, als slachtoffers van het dreigende gevaar vallen moesten, toen plotseling een schot uit het naburig kreupelhout den voortgang van den stier stremde. Hij was zoo juist op het punt, waar de ruggegraat met den kop verbonden is, getroffen, dat de wonde, die, zoo ze hem in eenig ander gedeelte van zijn lichaam getroffen had, nauwelijks zijn loop gestuit zou hebben, terstond doodelijk was. Terwijl hij met een verschrikkelijk gebrul voorover stortte, bracht hem eer de snelheid van zijn genomen vaart dan wel de een of andere werking zijner leden binnen drie ellen van den verbaasden Lord Grootzegelbewaarder, waar hij op den grond tuimelde, terwijl het lichaam met het zwarte doodzweet bedekt was, en al zijne spieren in de laatste doodsstuipen trilden en sidderden.

Lucie lag bewusteloos op den grond, en wist niets van de wonderbaarlijke verlossing, die haar het leven gered had. Bijna even gevoelloos stond haar vader bij haar; want de overgang van het verschrikkelijkste en onvermijdelijk schijnende doodsgevaar tot eene volkomene veiligheid was onverwacht en treffend. Hij staarde op het dier, dat nog in zijn dood verschrikkelijk was, met eene stomme en verwarde verbazing, die hem niet vergunde zich een duidelijk begrip te vormen van wat er voorgevallen was; en zóó flauw was

zijne bewustheid van hetgeen gebeurd was, dat hij zich best zou hebben kunnen verbeelden dat de stier door een bliksemslag in zijn loop gestuit was geworden, indien hij, onder de takken van het kreupelhout, niet de gestalte van een man had ontdekt, die een kort vuurroer omklemd hield.

Dit gezicht riep hem ijlings den gevaarlijken toestand, waarin hij verkeerd had, voor den geest; en een blik op zijne dochter herinnerde hem aan de noodzakelijkheid om haar spoedig hulp te verschaffen. Hij riep den man, dien hij voor een zijner boschwachters hield, toe om op Freule Ashton te passen, terwijl hij zelf haastig ondersteuning zou gaan zoeken. De jager naderde hem daarop, en de Lord Grootzegelbewaarder zag dat hij een vreemdeling was, maar was te zeer aangedaan om iets meer op te merken. Met een paar haastig uitgesproken woorden droeg hij den schutter, die jonger en sterker dan hij was, den last op om de jonge dame naar eene nabijzijnde beek te dragen, terwijl hij zich naar Alice's hut spoedde in de hoop zich daar meerderen bijstand te bezorgen.

De man, aan wiens tijdige tusschenkomst zij zoo veel verschuldigd waren, scheen niet gezind, zijn goed werk half voltooid te laten. Hij tilde Lucie in zijne armen van den grond op, en droeg haar door de lanen van het bosch, langs paden waarmede hij goed bekend scheen, en rustte geen oogenblik, alvorens hij haar bij eene rijke en heldere bron had nedergelegd, die eertijds met bouwkunstige ornamenten in den Gothischen stijl overdekt en versierd was geweest. Maar daar het gewelf verwoest en gescheurd, de Gothische gevel vervallen was en gesloopt, zoo welde de stroom nu uit eene onderaardsche ader, in de open lucht voort, en baande zich een weg tusschen gebroken beeldhouwwerk en met mos begroeide steenen, die dooreen vermengd in het rond verspreid lagen.

De overlevering die altijd, ten minste in Schotland, er op uit is om elke plek gronds, die op zichzelve reeds belangwekkend genoeg is, nog daarenboven met fabelen op te sieren, schreef aan deze bron eene bijzondere legende toe.

Terwijl een der Lords van Ravenswood dicht bij deze plek op de jacht was, ontmoette hij op zekeren dag eene beeldschoone jonge dame. Even als eene tweede Egeria maakte zij zich van het hart des door hare bekoorlijkheden geboeiden Numa's meester. Zij ontmoetten elkander vervolgens menigmalen, en altijd bij het ondergaan der zon. Het verstand der nimf voltooide de reeds door hare schoonheid begonnen overwinning, en hunne minnarij werd niet weinig door het geheimzinnige er van geprikkeld. Zij verscheen en verdween altijd dicht bij de bron, waarmede zij, zoo als haar minnaar begreep, in eene onverklaarbare betrekking staan moest. Zij had ook zekere bepalingen voor hun omgang gemaakt, die ook zeer veel naar het geheimzinnige zweemden. Slechts eenmaal 's weeks zagen zij elkander, en de Vrijdag was de dag, dien zij hiervoor bestemde, en zij verklaarde den Heer van Ravenswood dat zij onverbiddelijk zouden moeten scheiden, zoodra de klok eener kapel, die tot eene kluis in het nabijgelegen bosch behoorde, maar nu reeds lang vervallen is, het vesperuur luidde. De baron van Ravenswood vertrouwde onder de biecht den hermiet het geheim zijner zonderlinge minnarij toe, en vader Zacharias trok daar het noodzakelijk en duidelijk gevolg uit, dat zijn landheer in de strikken van den Booze verward was, en in gevaar verkeerde van beide lichaam en ziel te verderven. Hij stelde den baron met monniken-welsprekendheid al deze gevaren uitdrukkelijk voor oogen, en beschreef hem met de verschrikkelijkste kleuren het ware karakter en den persoon der schijnbaar beminnelijke Najade, die hij niet aarzelde als eene bewoonster van het konink-

gerlijk der duisternis uit te krijten. De minnaar luisterde naar hem met hardnekkige ongeloovigheid, en slechts toen hij door de halsstarrigheid van den kluizenaar uitgeput was, bewilligde hij er eindelijk in om zijne minnares aan eene zekere proef te onderwerpen, die, volgens het voorstel van Zacharias, daarin bestaan zou, dat bij hun eerste samenkomst de vesperklok een half uur later dan gewoonlijk geluid zou worden. De heremiet verdedigde en staafde zijn gevoelen met aanhalingen uit een Malleus Malificarum, Sprengerus, Remigius en andere geleerde Dæmonologisten, die allen in het begrip verkeerden dat de Booze, op deze wijze verlokt om later dan het bestemde uur te blijven, zijne eigene gedaante wel zou aannemen, en, na aan den verschrikten minnaar als een helsche geest verschenen te zijn, in een wolk van zwaveldamp en vuur uit zijn gezicht verdwijnen zou. Raymond van Ravenswood liet zich die proef welgevallen, niet zonder nieuwsgierigheid wat de uitslag daarvan wezen zou, ofschoon met het vaste vertrouwen, dat zij de verwachtingen van den kluizenaar volkomen zou teleurstellen.

De geliefden ontmoetten elkander op het bestemde uur, en hunne bijeenkomst werd langer dan het gewone afscheidsoogenblik gerekt, omdat de priester verzuimde op den gewonen tijd de vesperklok te luiden. Geene verandering had er in de uitwendige gedaante der nimf plaats; maar zoodra de verlengde schaduwen haar herinnerden, dat het gewone uur der vesperklok reeds voorbij was gegaan, scheurde zij zich uit de armen van haar minnaar met een wanhopigen kreet los, zeide hem voor altijd vaarwel, stortte zich in de bron en verdween uit zijne oogen. De waterbobbels, door hare verdwijning in het water veroorzaakt, waren met bloed gekleurd, en brachten den wanhopigen baron op het denkbeeld, dat zijne onbezonnen nieuwsgierigheid den dood van dit bekoorlijk en geheimzinnig wezen veroorzaakt had. De wroeging, die hij daarover gevoelde, zoowel als de herinnering aan hare bekoorlijkheden, verbitterden zijn volgend leven, dat hij weinige maanden daarna in den slag van Flodder verloor. Maar ter nagedachtenis van zijne Najade liet hij de bron versieren, waarin zij haar verblijf scheen te houden, en door een klein gewelfd gebouw, welks overblijfselen nog daaromheen verstrooid liggen, had hij hare wateren tegen ontheiliging en verontreiniging willen beveiligen. Van dat tijdpunt af veronderstelde men, dat het verval van het huis van Ravenswood begon te dagteekenen.

Zoo luidde de algemeen aangenomen legende. Sommigen, die wijzer dan het gemeen schijnen wilden, verklaarden, dat dit verhaal op eene ingewikkelde wijze het lot van een schoon meisje van burgerlijke afkomst beschreef, dat de minnares van dezen Ravenswood geweest, maar door hem in eene vlaag van jaloezie vermoord was, en wier bloed zich met de wateren dezer betooverde bron, zoo als men ze gewoonlijk noemde, vermengd had. Anderen verbeeldden zich dat de vertelling van veel vroeger oorsprong was, en die in de oude, heidensche fabelen gezocht moest worden. Allen evenwel stemden daarin overeen, dat die plek voor het geslacht van Ravenswood noodlottig was geweest, en het drinken van de wateren dier wel, of zelfs het naderen van haar rand, zoo onheilspellend voor een afstammeling van dat huis moest gerekend worden als voor een Graham het dragen van groen, voor een Bruce het dooden eener spin, of het oversteken van den Ord op een Maandag voor een Sint-Clair gevaarlijk moest worden gehouden 1).

1) James Graham van Claverhouse was in het groen gekleed ten dage van den slag van Killie-Kraukie, waar hij overwon, maar sneuvelde. Zijn dood werd aan

Op deze noodlottige plaats was het dat Lucie Ashton, na eene lange en bijna doodelijke bezwijming, voor het eerst weder adem haalde. Verwonderlijk schoon en bleek, als de fabelachtige Najade in den laatsten doodsangst der scheiding van haar minnaar, zat zij met den rug tegen een gedeelte van den vervallen muur geleund, terwijl haar door het water doornatte mantel, — dat kwistig gebezigd werd door haar redder om haar te doen bijkomen, — aan hare ranke en schoone gestalte kleefde.

Het eerste oogenblik dat zij weder tot zichzelve kwam, riep haar het gevaar voor den geest, dat al hare zinnen overweldigd had; — het daarop volgende herinnerde haar aan dat van haar vader. Zij zag rond — hij was nergens te vinden.

«Mijn vader! — mijn vader!» was alles wat zij uitbrengen kon.

«Sir William is in veiligheid,» antwoordde de vreemdeling. «Hij is volmaakt veilig, en zal oogenblikkelijk bij u zijn.»

«Zijt gij daar zeker van?» riep Lucie uit. «De stier was dicht bij ons — houd mij niet op — ik moet gaan, om mijn vader te zoeken.»

En met dat voornemen rees zij op; doch hare krachten waren zoo zeer uitgeput, dat zij, buiten staat zich staande te houden, op het punt was, op den steen, waartegen zij leunde, neêr te storten en zich ernstig te verwonden.

De vreemdeling was zoo dicht bij haar, dat, om haar val te voorkomen, hij het niet vermijden kon, haar in zijne armen op te vangen, waartoe hij echter niet zonder een oogenblik van tegenzin, anders ongewoon bij een jongeling als het hem gelukt eene schoone van een gevaar te redden, overging. Het scheen alsof hare zwaarte, hoe licht die ook zijn mocht, te drukkend voor haar jeugdigen en sterken redder was; want, zonder eenige verzoeking om haar, zelfs voor een enkel oogenblik, in zijne armen te houden, zette hij haar weder op den steen, waarvan zij opgerezen was, neder, en terwijl hij eenige schreden achteruit week, herhaalde hij haastig: «Sir William Ashton is volkomen veilig, en zal oogenblikkelijk bij u zijn. Maak u maar niet ongerust over hem — het noodlot heeft hem op eene zonderlinge wijze gered. Gij, echter, zijt uitgeput, en moet er niet aan denken om op te staan, alvorens u een geschikter bijstand dan de mijne zal geworden zijn.»

Lucie, die thans haar bewustzijn herkregen had, moest natuurlijk een opmerkzamen blik op dezen vreemdeling vestigen. Er was niets in zijn uiterlijk dat zijn weerzin verklaarde, om den arm aan eene jonge dame te bieden, die behoefte aan hulp had, of dat haar kon bewegen zijn bijstand te weigeren, en zij kon niet nalaten zelfs in dat oogenblik te denken, dat hij aarzelde en zelfs onwillig scheen haar steun te verleenen. Een jachtgewaad van donker laken gaf duidelijk te kennen tot welken stand de drager behoorde, ofschoon hij gedeeltelijk in een wijden en ruimen mantel van donkerbruine kleur gehuld was. Eene jagersmuts en eene zwarte pluim hingen over des jongelings voorhoofd en bedekten gedeeltelijk zijne gelaatstrekken, die, voor zoo veel men er van ontwaren kon, donker, regelmatig, edel, maar eenigszins norsch waren. Het een of ander verborgen leed, of de uitwerking van dezen of genen boozen hartstocht, hadden het vuur en de eigenaardige levendigheid der jeugd op een gelaat uitgebluscht, dat anders zoo bij uitstek geschikt was om beide ten toon te spreiden. En het viel niet gemakkelijk den vreemdeling aan te staren, zonder een verborgen indruk, hetzij van medelijden,

---

den toorn der feeën toegeschreven, die het dengenen nooit vergaven, die op haar gebied zich in het groen doschten.

hetzij van eerbied, of ten minste van twijfel en nieuwsgierigheid te gevoelen, die aan beide zoo nauw verwant zijn.

Den indruk, welks beschrijving ons noodzakelijk zoo vele woorden gekost heeft, gevoelde Lucie in dit oogenblik, en zij had nauwelijks de doordringende zwarte oogen van den vreemdeling ontmoet, of zij sloeg de hare met een mengeling van beschroomde verlegenheid en vrees neder. Zij was echter in de noodzakelijkheid om toch iets tot hem te zeggen, ten minste zij dacht er zoo over, en begon dus op ontstelden toon over hare wonderbare redding te spreken; want zij hield zich volkomen overtuigd, dat zij naast God aan den vreemdeling zoowel hare eigene redding als die van haren vader verschuldigd was.

Door deze betuigingen harer erkentelijkheid scheen hij verschrikt, en antwoordde kort en afgebroken: «Ik verlaat u, mejufvrouw,» — de welluidendheid zijner stem maakte zijne woorden krachtig, maar niet barsch, hoewel doormengd met iets dat naar een strengen toon zweemde, — «ik laat u aan de bescherming over van hen, voor wie gij misschien heden een schutsengel zijt geweest.»

Lucie was over het dubbelzinnige zijner woorden verwonderd, en begon met een ongekunsteld en oprecht gevoel van dankbaarheid het vermoeden te weêrleggen, alsof zij eenige bedoeling gehad had, haren redder eenigszins te willen beleedigen, als zij dit nu bij mogelijkheid gedaan had. «Ik ben ongelukkig geslaagd,» sprak zij, «in mijne pogingen om u mijne dankbaarheid te betuigen — ik ben verzekerd dat dit het geval is geweest, ofschoon ik mij niet meer herinneren kan wat ik gezegd heb — maar blijf toch tot mijn vader — tot de Lord Grootzegelbewaarder — terugkomt; sta hem toch toe u zijn dank te betuigen en u den naam van zijn redder te vragen.»

«Het is noodeloos mijn naam te weten,» antwoordde de vreemdeling. «Uw vader — liever moet ik Sir William Ashton zeggen — zal dien spoedig genoeg zeker met niet al te veel welgevallen vernemen.»

«Gij miskent hem,» zeide Lucie op ernstigen toon; «hij zal zoo wel om mijnentwille, als voor zich zelven, u dankbaar zijn. Gij kent mijn vader niet, of misleidt mij door te zeggen dat hij gered is, terwijl hij wellicht als slachtoffer der woede van het dier is gevallen.»

Nauwelijks was dit denkbeeld in haar opgekomen of zij sprong haastig van den grond op, en poogde de laan van het bosch te bereiken, waar het ongeluk was voorgevallen, terwijl de vreemdeling tusschen de begeerte om haar te helpen en den wensch om haar te verlaten scheen te weifelen; het menschelijke kreeg echter in zijn hart de bovenhand, en hij gevoelde zich genoodzaakt, om zoo wel door verzoek als tegenstand, zich daartegen te verzetten.

«Op het woord van een edelman, mejufvrouw, ik zeg u de waarheid. Uw vader bevindt zich in volmaakte veiligheid; gij zoudt u aan een of ander nieuw ongeval blootstellen, als gij terug wildet gaan naar de plaats waar de kudde wilde stieren nu bezig is te grazen; — maar indien gij toch gaan wilt» — want daar zij nu eenmaal het denkbeeld had opgevat dat haar vader nog werkelijk in gevaar was, drong zij zijns ondanks voort — «indien gij toch gaan wilt, neem dan mijn arm aan, hoewel ik misschien degene niet ben, die u op eene voegzame wijze zijn bijstand kan aanbieden.»

Maar zonder in het minst acht te slaan op dezen wenk, vatte Lucie hem bij zijn woord. «Als gij een man, als gij een edelman zijt,» riep zij, «dan zult gij mij niet verlaten — dan moet gij met mij gaan! — Misschien ligt hij te zieltogen, terwijl wij bezig zijn hier met elkaar te praten!»

Daarop, zonder het oor te leenen aan verontschuldiging of verdediging, nam zij den arm des vreemdelings, zonder aan iets anders te denken dan aan den bijstand, dien zij daardoor bekwam, en zonder welken zij niet in staat zou zijn geweest te gaan, — maar toch ook met een zeker bewustzijn vervuld, dat zij hem daardoor verhinderde van haar te kunnen ontsnappen; en zij moest hem bijna dringen en voortslepen, toen Sir William Ashton haar reeds te gemoet kwam, door het dienstmeisje van de oude Alice en twee houthakkers vergezeld, die hij van hun werk had afgeroepen om hem behulpzaam te zijn. De blijdschap, die hij bij het zien van zijne geredde dochter gevoelde, overwon de verwondering waarmede hij haar op een anderen tijd zou aanschouwd hebben, nu zij zoo gemeenzaam aan den arm van een vreemdeling hing, als zij gewoon was dit aan den arm haars vaders te doen.

«Lucie, dierbare Lucie! zijt gij gered? — zijt gij wel?» dit waren de eenige woorden, die hij kon uitbrengen, toen hij haar in verrukking aan zijn hart drukte.

«Ik ben, God dank! wel, vader, en nu overgelukkig dat ik u ongedeerd zie; — maar deze heer,» zeide zij, terwijl zij zijn arm losliet en zich van hem verwijderde, «wat moet hij wel van mij denken?» — en een sterksprekende blos, die over haar hals en voorhoofd vloog, bewees duidelijk hoe zij zich schaamde over de vrijmoedigheid, waarmede zij hem om hulp gesmeekt en hém die bijna afgedwongen had.

«Deze heer,» zeide Sir William Ashton, «zal, vertrouw ik, de moeite niet beklagen, die wij hem veroorzaakt hebben, als ik hem van de dankbaarheid van den Lord Grootzegelbewaarder verzeker voor den grootsten dienst, dien de eene mensch den andere bewijzen kan — voor het leven van mijn kind — voor mijn eigen leven, dat hij door zijn moed en zijne tegenwoordigheid van geest gered heeft. Hij zal, daar ben ik zeker van, ons toestaan, hem te verzoeken—

«Verzoek *mij* niets, Mylord, »zei de vreemdeling op barschen, beslissenden toon; «ik ben de Jonker van Ravenswood.»

Er volgde een oogenblik van diepe stilte, veroorzaakt door groote verwondering, niet onvermengd met minder aangename gewaarwordingen. De Jonker wikkelde zich in zijn mantel, maakte eene trotsche buiging voor Lucie, mompelde eenige woorden van beleefdheid, die even onduidelijk waren als ze met weerzin schenen uitgesproken te worden, keerde zich om, en was ijlings in het bosch verdwenen.

«De Jonker van Ravenswood!» riep de Lord Grootzegelbewaarder, zoodra hij van zijne verbazing bekomen was; «ijlt hem na — houdt hem staande — zegt hem dat ik hem verzoek een enkel oogenblik met mij te spreken!»

De twee houthakkers snelden daarop weg om den vreemdeling na te zetten. Spoedig keerden zij terug en zeiden op verlegen en stamelenden toon, dat de heer niet terug komen wilde. De Lord Grootzegelbewaarder nam een dier knapen ter zijde, en vroeg hem dringend wat de Jonker van Ravenswood toch gezegd had.

«Hij zeide enkel dat hij niet wederkomen wilde,» antwoordde de man, met al de voorzichtigheid van een Schot, die bevreesd is de overbrenger van eene onaangename boodschap te zijn.

«Hij heeft wel meer gezegd,» zei de Lord Grootzegelbewaarder, «en ik wil weten wat het was.»

«Nu dan, Mylord,» antwoordde de man met neêrgeslagen oogen; «hij zeide — maar het zal uwe Lordschap niet zeer aangenaam zijn om dat te hooren; maar ik durf wel zeggen dat de Jonker het zoo kwaad niet meent.»

«Daar ligt u niets aan gelegen; — ik wil zijne eigene woorden hooren.»

«Nu dan,» hervatte de man, «hij zeide: zeg aan Sir William Ashton, dat, als wij op een anderen tijd elkander wederzien, hij dan niet half zoo blijde over onze ontmoeting als over ons scheiden wezen zal.»

«Zeer wel,» zei de Lord Grootzegelbewaarder;» ik geloof dat hij op eene weddingschap doelt, die wij samen over onze valken hebben: maar dat doet er niet toe!»

Daarop wendde hij zich tot zijne dochter, die nu genoegzaam hersteld was om naar huis te kunnen wandelen. Maar de indruk, dien de verschillende herinneringen, met zulk een verschrikkelijk tooneel verbonden, op een in den hoogsten graad gevoelig hart maakten, was van langer duur dan de schok dien hare zenuwen hadden doorgestaan. In hare schrikbeelden over dag, en hare droomen des nachts, kwam haar gedurig zoowel de gedaante van het woedende dier op nieuw voor den geest, als zij het verschrikkelijk gebrul, waarmede het op haar was toegeschoten, bestendig meende te hooren; en altijd scheen zich het beeld van den Jonker van Ravenswood, met zijn aangeboren adellijk gelaat en voorkomen, tusschen haar en een wissen dood te plaatsen. Het is misschien voor een jong meisje altijd gevaarlijk, herhaaldelijk en met te veel welgevallen zich hetzelfde voorwerp voor oogen te stellen; maar in Lucie's toestand was dit onvermijdelijk. Het was haar nooit te beurt gevallen een jongeling te aanschouwen, wiens houding en gelaatstrekken zoo treffend en indrukwekkend waren als die van den jongen Ravenswood. Maar al had zij er ook honderd gezien, die hem in dit opzicht gelijk geweest waren, of hem zelfs overtroffen hadden, geen ander kon haar eene inniger belangstelling inboezemen dan hij, die door de sterke banden van herinnering aan gevaar en redding, van bewondering en nieuwsgierigheid, zich zoo aan het maagdelijk hart had weten te hechten. Van nieuwsgierigheid, zeg ik; want het is waarschijnlijk, dat het zoo zonderling terughoudend en onvriendelijk gedrag van den Jonker van Ravenswood, dat evenzeer in strijd was met de natuurlijke uitdrukking zijner gelaatstrekken, als het weinig met de bevalligheid zijner houding strookte, door de verbazing, welke die tegenstrijdigheid ontstaan deed, hare opmerkzaamheid en herinnering dubbel aan hem boeide. Weinig wist zij van Ravenswood en van de twisten, die tusschen haar vader en den zijnen eens geheerscht hadden, en haar zacht gemoed zou zich ter nauwernood de hevige en bittere hartstochten, door deze oneenigheden veroorzaakt, hebben kunnen verbeelden. Het was haar echter niet onbekend dat hij van adellijk bloed, maar arm was, hoewel hij van een oud en vermogend geslacht afstamde: en zij besefte dat zij de opwellingen van een hoogmoedig hart zeer goed in hem verschoonen kon, daar dit hem drong de aangebodene dankbaarheid der nieuwe bezitters van zijns vaders huis en erfgoederen te weigeren. Maar zou hij ook hunne dankbaarheid ontweken, hun vertrouwen hebben afgeslagen, indien het verzoek haars vaders hem op vriendelijker wijze en niet zoo kort en afgebroken was geworden, en zoo die verzacht was door de bevalligheid waarvan de vrouwen zich zoo gelukkig weten te bedienen, als het haar voornemen is de woeste hartstochten van het ruwer geslacht te doen bedaren? Dit was eene gevaarlijke vraag voor haar eigen hart — gevaarlijk, zoowel in het denkbeeld zelf, als in de gevolgen die het kon te weeg brengen.

Lucie Ashton, in één woord, was in de doolhoven der verbeelding verward, welke voor een jong en gevoelig meisje ten hoogste gevaarlijk zijn. Wel is waar, tijd, afwezigheid, verandering van woonplaats en van omgeving

zouden waarschijnlijk bij haar, gelijk bij zoo veel anderen, deze begoocheling hebben doen verdwijnen; maar de plaats van haar verblijf was eenzaam, en haar hart bleef verstoken van de middelen, om deze bekoorlijke vizioenen te verdrijven. Deze eenzaamheid moest vooral aan de afwezigheid van Lady Ashton worden toegeschreven, die zich toen te Edinburg bevond, om daar den loop van zekere staatsintrigues af te wachten. De Lord Grootzegelbewaarder ontving alleen gezelschap met staatkundige bedoelingen of uit praalzucht, en was daarenboven van terughoudenden en ongezelligen aard; en er verscheen dus geen edelman bij hem om te wedijveren met het beeld van ridderlijke voortreffelijkheid, dat Lucie zich in den Jonker van Ravenswood afgeschilderd had, of om het zelfs ook in het minst in een minder schitterend licht te plaatsen.

Terwijl Lucie zich aan zulke droomen overgaf, legde zij herhaaldelijk bezoeken af bij de blinde oude Alice, in de hoop dat het haar niet moeielijk vallen zou, de oude vrouw tot praten op te wekken over het onderwerp, dat zij thans, onvoorzichtig genoeg, zulk eene ruime plaats in hare gedachten liet innemen. Maar de oude Alice voldeed in dit opzicht volstrekt niet aan hare wenschen en verwachtingen. Bereidwillig en met levendig gevoel sprak zij wel over hetgeen de familie in het algemeen betrof; maar zij scheen een bepaald en omzichtig zwijgen over het tegenwoordige hoofd der Ravenswoods in acht te willen nemen. Het weinige dat zij van hem zeide, was niet zoo gunstig als Lucie wel gehoopt had. Zij beweerde, dat hij van harden en onverzoenlijken aard was, meer gezind om beleedigingen te gevoelen dan om die te vergeven; en niet zonder veel onrust verbond Lucie de wenken, die zij zich omtrent zulke gevaarlijke hoedanigheden ontvallen liet, met den raad, zoo nadrukkelijk door Alice aan haar vader gegeven, om zich voor Ravenswood te wachten.

Maar diezelfde Ravenswood, te wiens opzichte men zulke onbillijke vermoedens koesterde, had hij ze niet bijna even spoedig weerlegd als zij vernomen werden, door te gelijker tijd het leven van haar vader en het hare te redden? Indien hij toch zulk eene verschrikkelijke wraak in zijn hart gekoesterd had, als Alice's sombere wenken schenen aan te duiden, dan zou hij, zonder zich werkelijk schuldig te hebben gemaakt, dien boozen hartstocht volkomen hebben kunnen bevredigen. Hij moest dan slechts zijn onmisbaren en onmiddellijken bijstand voor een oogenblik uitgesteld hebben, en het voorwerp van zijne wraakzucht zou onvermijdelijk, zonder dat hij er van zijn kant eenige aanleiding toe gegeven had, door een even verschrikkelijken als zekeren dood zijn omgekomen. Zij begreep dus dat, óf eenig verborgen vooroordeel, óf wel vermoedens, enkel aan haar ouderdom en rampen te wijten, Alice bewogen hadden tot zulke grievende vermoedens aangaande zijn karakter, en dat die zoowel met het edelmoedig gedrag als met de edele gelaatstrekken van den Jonker van Ravenswood volstrekt onbestaanbaar waren. En op dat geloof vestigde Lucie hare hoop, en ving dus aan om een bekoorlijk weefsel op te zetten, even schoon en vergankelijk als de herfstdraden, wanneer de morgendauw die beparelt en zij in de morgenzon schitteren.

Haar vader, intusschen, zoowel als de Jonker van Ravenswood, dachten veel en op meer verstandige wijze dan Lucie, over het zonderlinge voorval dat plaats gegrepen had. Sir William's eerste werk na zijne terugkomst op het slot was, zich door geneeskundigen bijstand te verzekeren, dat zijne dochter geen nadeelige gevolgen ondervonden had van het gevaarlijke en angstwekkende avontuur, dat zij beleefd had. Hieromtrent volkomen gerust gesteld,

ging hij nog eens de aanteekeningen na, door hem opgeschreven uit den mond van den persoon, dien men gebezigd had om de lijkdienst van den overleden Lord Ravenswood te storen. Als casuïst opgevoed, en wel gewoon zich van de schrandere dubbelzinnigheid der pleitzaal te bedienen, kostte het hem weinig moeite de bijzonderheden van den oploop te verzachten, die hij eerst zoo zorgvuldig en met de krachtigste kleuren had afgeschilderd. Hij schetste voor zijne ambtgenooten in den Geheimen Raad de noodzakelijkheid af, om zachte maatregelen tegen over jongelieden te nemen, wier heet bloed gemakkelijk in drift geraakt, en die nog weinig ondervinding van het leven bezaten. Hij schroomde zelfs niet, om eenige ongunstige aanmerkingen op het gedrag van den dienaar der wet te maken, daar deze zich buiten noodzaak al te tergend en te beleedigend gedragen had.

Dit maakte den inhoud van het verslag uit, dat hij ambtshalve verzond. De brieven, door hem aan de bijzondere vrienden geschreven, in wier handen deze zaak gesteld moest worden, waren van nog veel gunstiger aard. Hij stelde hun voor oogen, dat zachtheid in dit geval zoowel staatkundig wezen als in den smaak van het volk vallen zou, terwijl het bij den hoogen eerbied, dien men in Schotland voor begrafenisplechtigheden koestert, algemeen misnoegen zou verwekken, als de Jonker van Ravenswood met gestrengheid behandeld werd, omdat hij zich verzet had tegen een stoornis van den lijkdienst voor zijn vader. En, eindelijk, de taal van een grootmoedig en edeldenkend man aannemende, maakte hij er voor zich een bijzonder verzoek van, om dit voorval, zonder er eenige rechterlijke kennis van te nemen, ongemerkt over het hoofd te zien. Met kieschheid doelde hij daarmede op de ongelegenheid, waarin hij zich zelf tegenover den jongen Ravenswood bevond, daar deze de opvolger in den langen sleep van rechtsgedingen geworden was, waardoor het vermogen van dat edele huis zoo zeer in verval was geraakt, en hij bekende dat het voor zijn eigen gevoel bijzonder streelend zou zijn, als hij eenige middelen kon bedenken, die tegen de rampen zouden mogen opwegen, welke hij aan die familie, hoewel alleen door het handhaven van zijne billijke en wettige rechten, veroorzaakt had. Hij maakte er dus een bijzonder en persoonlijk verzoek van, dat de zaak geene verdere gevolgen mocht hebben, en gaf zijn verlangen met nadruk te kennen, dat hij zich de verdienste verwerven mocht, van door zijn gunstig verslag en voorspraak er een einde aan te hebben gemaakt. Het was vooral opmerkelijk, dat hij, in strijd met zijne gewone manier van handelen, Lady Ashton in de eerste plaats niet vooraf over de zaak van het oproer geraadpleegd had, en hoewel hij haar het gevaar, dat Lucie door een wilden stier overkomen was, mededeelde, gaf hij haar nochtans geen omstandig bericht van eene gebeurtenis, die even belangrijk als verschrikkelijk was geweest.

Onder de staatkundige vrienden en ambtgenooten van Sir William Ashton ontstond er, bij het ontvangen van brieven van zulk een onverwachten inhoud, geen kleine verwondering. De berichten en brieven met elkander vergelijkende, glimlachte de een; de ander trok de wenkbrauwen op; een derde zette een grooten mond en oogen op, terwijl een vierde vroeg, of zij er wel volkomen staat op maken konden dat dit al de brieven waren, die de Lord Grootzegelbewaarder over dit onderwerp geschreven had. «Ik zou er alles onder verwedden, Mylords,» voegde hij er bij, «dat geen enkel dezer adviezen de zaak grondig behandelt.»

Maar niemand had geheime brieven van een tegenovergestelden inhoud ontvangen, hoewel die vraag de mogelijkheid van het bestaan er van in zich scheen te bevatten.

«Wel,» zeide een oude staatsman met grijze haren, die door allerlei draaien en wenden gepoogd had zijn ambt te midden van al de veranderingen van koers, door het schip van staat sedert dertig jaren ondergaan, te behouden; «ik denk dat Sir William het oude Schotsche spreekwoord waar wil maken: het vel van het lam komt even spoedig ter markt als dat van den ouden ram.»

«Wij moeten hem zijn zin geven,» zeide een ander, «hoewel het een onvoorzien voorval is.»

«Een koppig man moet zijn zin hebben,» antwoordde een oude raadsheer. «De Lord Grootzegelbewaarder zal er berouw over gevoelen, eer wij jaar en dag verder zijn,» zeide een derde. «De Jonker van Ravenswood is er juist de man naar, om het hem heel lastig te maken.»

«Wel, Mylords, wat zoudt gij dan toch met den armen jongen willen beginnen?» vroeg een edele Markies, die tegenwoordig was. «De Lord Grootzegelbewaarder is meester van al zijne goederen geworden; hij bezit geen duit meer, waarmede hij zich te goed kan doen.»

Waarop de oude Lord Turntippet hervatte:

«Hij moet het met zijn huid bezuren,
Die geld noch goed heeft in zijn muren.»

«En dat deden wij ook vóór de omwenteling: *Luitur cum persona, qui luere non potest cum crumena* 1). Wel, Mylords, dat is immers goed Juristen-Latijn?»

«Ik zie niet in,» antwoordde de Markies, «dat iemand der edele Lords eenige reden kan hebben om langer op deze zaak aan te dringen. Laat de Lord Grootzegelbewaarder volmacht hebben om in deze te handelen, zoo als hij verkiest.»

«Het zij zoo, het zij zoo! — Laat het aan den Lord Grootzegelbewaarder en aan nog een ander persoon maar welstaanshalve over — aan Lord Hirplehooly, die nu bedlegerig is — en toch ook een persoon is. — Mijnheer de griffier, maak er eene korte aanteekening van! — En nu, Mylords, daar hebben wij dien jongen doorbrenger, den Heer van Bucklaw, over wiens boetebetaling beslist moet worden. — Ik gis dat dit iets voor den Lord Thesaurier wezen zal.»

«Schaam u, moet gij dan altijd de hand in mijn meelzak hebben?» riep Lord Turntippet uit. «Ik had dat als een snoeperijtje voor mijzelven weggezet, om het tusschentijds zelf te gebruiken.»

«Om mij van een uwer geliefkoosde spreekwijzen te bedienen,» hernam de Markies, «gij doet als de hond van den molenaar, die zich den mond likt eer de zak nog is losgemaakt — de man is nog niet beboet.»

«Maar dat kost slechts twee strepen met de pen,» zeide Lord Turntippet, «en daar is zeker geen enkele Lord, die zal durven zeggen dat ik, die mij altijd in alle bochten gewrongen heb; die alle proeven doorgestaan, alles afgezworen heb wat er af te zweren was, en alles zwoer wat er te zweren viel, gedurende de jongstverloopen dertig jaren, en door goed en kwaad heen, aan mijn plicht jegens den Staat verkleefd bleef, niet nu en dan het een en

1) Men betaalt met zijn persoon, wanneer men met zijne beurs niet betalen kan.

ander hebben moet, om er na zulk droog werk mijn mond eens mede te kunnen verfrisschen.»

«Het zou inderdaad zeer onredelijk zijn, Mylord,» hervatte de Markies «als wij òf gedacht hadden dat uwer Lordschaps dorst te lesschen was, òf bemerkt hadden dat er iets in uw keel was blijven steken, dat doorgespoeld moest worden.»

En hiermede zullen wij het tooneel in den Geheimen Raad van die dagen sluiten.

ZESDE HOOFDSTUK.

Kwam daarom hier dat krijgsvolk aan,
Om naar een dwaas verhaal te luistren,
En zal een al te weeke traan
In 't veld ons manlijk oog verduistren,
En boven kloeke wapens gaan,
Gewoon alom den dood te brengen?

HENRY MACKENZIE.

Den avond van den dag, waarop de Lord Grootzegelbewaarder en zijne dochter uit zulk een dreigend gevaar gered werden, zaten twee vreemdelingen in de afgelegenste kamer eener herberg, of liever van een kroeg, het Vossenhol genaamd, ongeveer een uur gaans van het kasteel van Ravenswood, en even ver van den bouwvalligen Wolf-Crag's toren, tusschen welke plaatsen ze gelegen was.

Een dezer vreemdelingen telde bijna veertig jaren, was lang en mager, had een arendsneus, donkere, doordringende oogen en een slimme, maar ongunstige gelaatsuitdrukking. De ander, omstreeks vijftien jaren jonger, was klein, krachtig, met een gebronsd gelaat, roodachtig haar met een open, onbeschroomd en vroolijk oog, waaraan, ofschoon de kleur licht grijs was, zorgeloosheid en onverschrokken moed vuur en leven bijzetten.

Eene kan wijn — want in dien tijd werd die uit het vat in tinnen kannen getapt — was op tafel geplaatst, en ieder had zijn *quaigh* 1) of houten drinkbeker voor zich staan. Maar van gezelligheid was niets te bespeuren. Met over elkander geslagen armen, en blikken vol angstige verwachting, zag de een den ander zwijgend aan. Ieder was in zijne eigene gedachten verzonken, zonder zich in het minste met zijn buurman te bemoeien.

Eindelijk brak de jongste het stilzwijgen af met den uitroep: «Wat drommel kan den Jonker zoo lang ophouden? Zijne onderneming moet zeker mislukt zijn. — Waarom hebt gij mij afgeraden met hem te gaan?»

«Eén man is genoeg om zijne eigene beleedigingen te wreken,» zei de

1) De quaigh was een drinkbeker van onbepaalde grootte, uit aan elkander gevoegde stukken vervaardigd, en werd vooral gebruikt om er wijn of brandewijn uit te drinken Hij moest omtrent een vierde van een pint bevatten, en was dikwijls uit ongemeen kostbaar hout vervaardigd en fraai met zilver versierd.

langste en oudste der beide makkers; «wij stellen ons leven toch al voor hem in gevaar door hem hier af te wachten.»

«Gij zijt met dat al maar een lafaard, Craigengelt,» antwoordde de jongste, «en daarvoor hebben velen u reeds vroeger gehouden.»

«Maar nog niemand heeft het gewaagd mij het te zeggen,» sprak Craigengelt, terwijl hij de hand aan het gevest van zijn zwaard sloeg, «en, als ik een driftig mensch voor gek hield, dan zou ik...» Hier zweeg hij en bleef het antwoord van zijn makker afwachten.

«Wat zoudt gij?» vroeg de ander koeltjes, «en waarom doet gij het dan niet?»

Craigengelt trok zijn zwaard een paar duim uit, en stiet het toen met geweld weêr in de scheede. — «Omdat er meer aan hangt, dan het leven van twintig zulke losbollen, zoo als gij, waard is.»

«Gij hebt gelijk,» antwoordde zijn makker, «want als het niet was dat die geldboeten, en vooral de laatste, waar de oude zot Turntippet zoo happig op is, en waarop, ik durf het wel zeggen, het thans vooral gemunt is, mij niet goed en wel uit huis en hof verdreven hadden, dan zou ik wel een gek en domoor geweest zijn, als ik mij op uwe schoone beloften verlaten had, om mij eene kapiteinsplaats bij de Iersche brigade te bezorgen. Wat heb ik toch met de Iersche brigade te maken? Ik ben een echte Schot, zoo als mijn vader vóór mij geweest is, en mijne oudtante Lady Girnington kan toch ook niet eeuwig leven.»

«Ja, Bucklaw!» merkte Craigengelt aan, «dat is waar; maar zij kan nog lang genoeg leven. En wat uw vader betreft, die bezat land en goed, en liet zich met verpanden en geldleenen niet in, betaalde een ieder, wat hij hem schuldig was, en leefde van wat hij het zijne mocht noemen.»

«En wiens schuld is het, dat ik het ook niet doen kan?» vroeg Bucklaw. — «Wiens schuld, dan die van den duivel en van volk van uw soort, die mij om zulk een schoon vermogen gebracht hebben? En nu zal ik mij denkelijk nog genoodzaakt zien eene schuilplaats te zoeken en rond te zwerven, zoo als gij zelf doet, de eene week op geheime berichten van Saint-Germain, — de andere op tijding dat er een oproer onder de Hooglanders is uitgebarsten, dienen te leven, — mijn ontbijt en morgenslokje uit den zak van oude vrouwen, aanhangsters van koning Jakobus, zien te krijgen, en haarlokken van mijne oude pruik voor het haar van den Ridder verkoopen— mijn vriend in zijn twist moeten bijstaan, tot hij te veld trekt, en hem dan laten loopen, opdat zulk een belangrijk staatkundig agent als ik ben niet in gevaar gerake. Dat alles zal ik om den broode en om de eer moeten doen van mij kapitein te hooren noemen.»

«Gij denkt dat gij daar al eene schoone redevoering houdt,» antwoordde Craigengelt, «en niet weinig vernuftig zijt ten mijnen koste. Is dan van honger te sterven, of opgehangen te worden, beter dan het leven, dat ik leiden moet, omdat de tegenwoordige ongelukkige toestand van den koning hem niet vergunt zijne zendelingen beter te ondersteunen?»

«Van honger te sterven is veel eerlijker, Craigengelt, en opgehangen te worden zit er eindelijk op. — Maar ik begrijp niet wat gij met den armen knaap Ravenswood wilt aanvangen? — Hij heeft niet meer geld dan ik; — al zijne landerijen zijn verpand en beleend, en de inkomsten zijn niet voldoende om de rente te betalen. Wat kunt gij dus hopen als gij u met zijne zaken inlaat?»

«Stel u daaromtrent gerust, Bucklaw,» hervatte Craigengelt. «Ik weet, wat mij te doen staat. Behalve dat zijn naam en de diensten door zijn vader in 1689 bewezen, te Versailles en te Saint Germain, niet weinig gelden

zullen, zoo moet ik u nog opmerkzaam maken, dat de Jonker van Ravenswood een geheel andere soort van man is dan gij. Hij bezit verdiensten en bekwaamheid zoo wel als moed en geest, en zal onder vreemden zich voordoen als een jong mensch van hoofd en hart, die iets meer weet dan van paardrijden en jagen. Ik heb al veel van mijn aanzien verloren, door in den laatsten tijd niemand voor de zaak te winnen, die tot iets beters in staat was dan om een hert op te jagen, of een valk voor de jacht af te richten. De Jonker is uitstekend opgevoed en even verstandig als schrander.»

«En toch is hij niet wijs genoeg om zich uit de strikken van een zielverkooper te houden,» hernam de jongste. — «Maar gij moet niet boos worden; gij weet wel dat gij niet gaarne vecht, en daarom zal het wèl zoo goed zijn, als ge het zwaard met rust laat. Vertel mij liever bedaard weg, hoe gij u in het vertrouwen van den Jonker hebt weten te dringen.»

«Door zijne zucht tot wraak te streelen, Bucklaw,» antwoordde Craigengelt. «Hij heeft mij altijd gewantrouwd; maar ik heb mijn tijd afgewacht en hem beetgepakt, toen zijn hart door het gevoel van verongelijking en onrecht gloeide. Hij is nu op het pad om, zoo als hij zegt en misschien ook denkt, Sir William Ashton eens een hartelijk woord toe te spreken. — Ik verzeker u, dat als zij elkander ontmoeten, en de Rechtsgeleerde hem noodzaakt zich te verdedigen, de Jonker hem dan vermoordt; want hij heeft dat vuur in het oog, waarin men zich nooit bedriegt, als men in iemands gemoed wil lezen. Op de eene of andere wijze zal hij hem zoo te lijf gaan, dat men duidelijk zien kan dat het op den Geheimraad gemunt is. Indien het tot eene volkomen breuk tusschen hem en het Gouvernement komt, en het in Schotland te heet voor hem is, zal Frankrijk hem wel winnen, en dan varen wij met ons allen op de Fransche brik *l'Espoir* over, die ons reeds te Eyemout ligt te wachten.»

«Voor mijn part!» zei de Bucklaw. «Schotland heeft nog maar weinig meer, waar ik groot belang in stel; en zoo het schip hem met ons overvoert, en ons een beter onthaal in Frankrijk bezorgt, mag het in Gods naam gebeuren. Want ik twijfel er aan, of onze eigene verdiensten ons veel zullen baten, en vertrouw, dat, vóór hij bij ons komt, hij wel een kogel door het hoofd van den Lord Grootzegelbewaarder gejaagd zal hebben. Een stuk of wat van zulke schurken van staatslieden moesten jaarlijks worden doodgeschoten, om de anderen beter overeenkomstig hun plicht te leeren handelen.»

«Daar hebt gij wel gelijk in,» hervatte Craigengelt, «en dit herinnert mij er aan dat ik moet gaan zien of onze paarden wel gevoederd en voor de reis gereed zijn; want als er iets van dien aard moet gedaan worden, is het geen tijd meer om gras onder onze voeten te laten groeien.» Daarop begaf hij zich naar de deur, draaide zich vervolgens om, en zeide tot Bucklauw op ernstigen toon: «Wat er van deze zaak ook kome, ik maak er staat op dat gij mij toch het recht zult laten wedervaren u te herinneren, dat ik niets aan den Jonker gezegd heb, dat naar goedkeuring zweemt van eenige daad van geweld, die hij in het hoofd mocht krijgen te volvoeren.»

«Neen, neen, geen enkel woord dat naar goedkeuring zweemt!» hernam Bucklaw. «Gij kent het gevaar maar al te goed, dat aan deze twee verschrikkelijke woorden: aanlegger en deelgenoot verbonden is.» Daarop, als voor zich zelven, zeide hij de twee volgende dichtreegels op:

«De wijzer sprak wel niet, maar maakte vele teekens,
En wees het hart des moorders aan.»

«Wat praat gij daar binnensmonds»? vroeg Craigengelt, die zich min of meer angstig omkeerde.

«Niets — het zijn maar twee dichtregels, die ik eens op het tooneel gehoord heb,» hervatte zijn makker.

«Hoor eens Bucklaw,» zeide Craigengelt, «het komt mij dikwijls in de gedachten dat gij zelf tooneelspeler had moeten worden; want alles is bij u verbeelding en jool.»

«Dat heb ik zelf ook dikwijls gedacht,» antwoordde Bucklaw, «en ik geloof dat dat veiliger zijn zou, dan met u een rol als samenzweerder te spelen. Maar weg daar meê! speel uw eigen rol, en ga naar de paarden kijken, alsof gij een stalknecht waart. — Een tooneelspeler! een komediant!» herhaalde hij bij zichzelven, «dat zou een houw met den degen verdienen — doch die Craigengelt is maar een lafaard. — En toch zou dat beroep mij niet slecht bevallen. Ho! — laat eens zien — ja — ik wil als Alexander optreden.»

«'k Verrijs dus uit mijn graf, om 't voorwerp van mijn min
Door mijn geduchten arm bij 't leven te bewaren;
Trekt al de zwaarden, laat ze als bliksemflitsen waren;
Wanneer ik aanruk, durft geen sterv'ling mij weêrstaan:
De min beveelt mij dit, de roem leidt me op mijn baan.»

Toen Bucklaw met donderende stem en de hand aan zijn zwaard die dolle verzen van den arme Lee 1) opdreunde, kwam Craigengelt met een ontsteld gelaat weder de kamer binnen.

«Wij zijn verloren, Bucklaw! Het handpaard van den Jonker is op stal over zijn halstertouw gesprongen, en is geheel kreupel; — zijn klepper zal van daag genoeg te doen krijgen; en nu heeft hij geen versch paard, en zal dus niet kunnen vluchten.»

«Wel zoo, dan zal er ook aan geen ontvlieden met de snelheid des bliksems te denken zijn,» zeide Bucklauw droog weg. «Maar wacht, gij kunt hem immers het uwe afstaan.»

«Ei en dan zelf gepakt worden? Ik bedank voor dat plan,» sprak Craigengelt.

«Waarom? Wanneer den Lord Grootzegelbewaarder een ongeluk overkomen is, wat ik toch niet kan gelooven, — want de Jonker is niet de man om op een oud en ongewapend man te schieten; — maar, indien er een gevecht op het kasteel mocht plaats gehad hebben, dan hebt gij er part noch deel aan, zoo als gij weet, en dus niets te vreezen.»

«Gij hebt gelijk, gij hebt gelijk;» antwoordde de ander, eenigszins verlegen; «maar denk toch aan de lastgeving, die mij uit Saint Germain is geworden.»

«Eene lastgeving, edele kapitein, die vrij wat menschen voor uw eigen uitvinding houden. Maar als gij hem uw paard niet wilt geven, dan moet hij voor den duivel het mijne hebben.»

«Het uwe?» zeide Craigengelt.

«Ja, het mijne,» herhaalde Bucklaw; «men zal nooit van mij moeten zeggen, dat ik geloofde een edelman in eene zaak van eer bij te staan, en ik er hem noch in noch uit geholpen heb.»

«Gij wilt hem uw paard geven? Maar hebt gij er wel op gerekend dat gij het kwijt zijt?»

1) Een Engelsch dichter, die verscheidene tooneelstukken vervaardigd heeft. Vert.

«Kwijt zijn? Het is zoo, de schimmel Gilbert heeft mij twintig goudstukken gekost; maar de klepper van den Jonker is ook wat waard, en zijn zwarte Moor tweemaal zooveel, als hij rad was: ik weet, hoe men het dier moet behandelen. Men neemt een vetten, zuigenden dog, vilt hem en haalt er het ingewand uit, vult hem op met grauwe slakken, braadt hem een tijdlang met speekolie, saffraan, kaneel en honig bedropen; met dat afdruipsel moet men het beest smeren en goed inwrijven, en spoedig is het klaar.»

«Gij hebt gelijk, Bucklaw; maar intusschen, eer het kreupele paard genezen en de hond gebraden is, kunt gij gepakt en opgehangen zijn. Maak er staat op, men zal duchtig jacht op Ravenswood maken, en ik zou er wat om geven, dat wij de plaats onzer samenkomst dichter bij de kust gesteld hadden.»

«Op mijne eer, als het er zoo meê gesteld is,» zeide Bucklaw, «dan doe ik best, mij nu maar uit de voeten te maken, en mijn paard voor hem achter te laten. Wacht, wacht, hij komt, ik hoor den hoefslag van een paard!»

«Zijt gij zeker dat het er maar één is?» vroeg Craigengelt; «ik vrees dat het de lui zijn, die hem achterna zitten. Mij dunkt, ik hoor er drie of vier galoppeeren: zeker is het, dat ik meer paarden dan één hoor.»

«'t Lijkt er wat naar; het is de meid van het huis, die met hare klompen bij de put kleppert! Op mijn woord, kapitein, gij moest uw kapiteinschap en uw geheimen dienst beide maar laten varen; want gij zijt zoo schichtig als eene wilde gans. Maar daar komt de Jonker alleen aan, en hij ziet er zoo zwart uit als een Novembernacht.»

Diep in zijn mantel gewikkeld, de armen over elkander, met ernstige maar tevens neergeslagen blikken, trad de Jonker van Ravenswood daarop de kamer binnen. Hij smeet zijn mantel van zich af, zoodra hij binnenkwam, wierp zich op een stoel en scheen in diep gepeins verzonken.

«Wat is er gebeurd? Wat hebt gij gedaan?» vroegen Craigengelt en Bucklaw haastig en als in één adem.

«Niets,» was het kort en knorrig antwoord.

«Niets? En gij waart toch, toen gij ons verliet, vast besloten den ouden schelm eens tot rekenschap te roepen voor al de onrechtvaardigheden, die u, ons en dit gansche oord door hem zijn aangedaan. Hebt gij hem gezien?»

«Ik heb hem gezien,» hervatte de Jonker van Ravenswood.

«Hem gezien? En gij komt terug zonder de rekening met hem vereffend te hebben, die hij u reeds zoo lang schuldig was?» vroeg Bucklaw. «Ik zou dat van den Jonker van Ravenswood niet verwacht hebben!»

«Het raakt mij niet, wat gij verwachttet,» antwoordde Ravenswood; «want het is niet aan u, Mijnheer, dat ik gezind ben, eenige rekenschap van mijn gedrag te geven.»

«Geduld, Bucklaw,» zeide Craigengelt, terwijl hij zijn makker in de rede viel, die gereed scheen een gramstorig antwoord te geven. «De Jonker is door een of ander toeval in zijn voornemen verhinderd; maar hij moet de angstvallige nieuwsgierigheid van vrienden ten goede houden, die, gelijk gij en ik, aan zijne zaak verkleefd zijn,»

«Vrienden, kapitein Craigengelt?» vroeg Ravenswood op trotschen toon; «het is mij onbekend welke gemeenzaamheid tusschen ons, u tot zulk eene uitdrukking berechtigt. Ik meen dat onze vriendschap alleen daarin bestaat, dat wij samen besloten hebben om Schotland te verlaten, zoodra ik het vervreemd verblijf mijner voorvaderen bezichtigd, en een onderhoud met den tegenwoordigen bezitter er van, eigenaar wil ik hem niet noemen, zou gehad hebben.»

«Zoo is het ook, Jonker!» antwoordde Bucklaw; «en daar wij van meening waren dat gij iets in den zin hadt, dat uw hals in gevaar kon brengen, besloten Craig en ik zeer beleefdelijk op u te blijven wachten, hoewel wij ons hoofd er aan waagden. Maar wat Craigengelt betreft, die beteekent inderdaad niet veel; want in zijn geboorteuur is hem de galg op het voorhoofd gedrukt geworden. Maar het lust mij niet mijn geslacht te onteeren door zulk een uiteinde, en dat nog wel in eens anderen mans zaak.»

«Heeren,» sprak de Jonker van Ravenswood, «het doet mij leed dat ik u eenige ongelegenheid veroorzaakt heb; maar ik moet ook gebruik van mijn recht maken om te mogen beoordeelen, wat het best voor mijne eigene zaken is, zonder daaromtrent eenige verklaring aan een ander verschuldigd te zijn. Ik ben van plan veranderd, en niet voornemens het land in dit jaargetijde te verlaten.»

«Het land niet te verlaten, Jonker!» riep Craigengelt uit, «niet over te steken, na al de moeite en kosten die ik heb aangewend — na al het gevaar van ontdekt te worden, en na zoo veel geld voor de vracht en het ophouden van het schip betaald te hebben?»

«Mijnheer,» hervatte de Jonker van Ravenswood, «toen ik het ontwerp vormde om dit land ijlings te verlaten, maakte ik gebruik van uw beleefd aanbod om mij de hulpmiddelen tot mijn overtocht te verschaffen, maar ik herinner mij niet dat ik mij stellig tot het vertrek verbonden heb, als ik het geraden vond, van gevoelen te veranderen. Het doet mij leed dat gij u om mij zoo veel moeite gegeven hebt, en ik bedank u daarvoor. Wat uwe onkosten betreft,» voegde hij er bij, terwijl hij de hand in zijn zak stak, «deze vorderen eene krachtiger vergoeding. — Vracht en kosten voor het ophouden van het schip, dat zijn dingen waarvan ik geen verstand heb. Hier, kapitein Craigengelt, neem dus mijne beurs, en betaal er u uit volgens uw eigen geweten.» Hij reikte daarop eene beurs met eenige goudstukken aan den zoogenaamden kapitein over.

Maar hier kwam Bucklaw op zijne beurt tusschen beide. «Uwe vingers, Craigje, schijnen mij toe naar dat fraaie, groene netje te jeuken,» zeide hij; «maar ik zweer u bij God, dat, als zij het durven openen, ik hen er met mijn hartsvanger van zal afhouden. Daar de Jonker van voornemen veranderd is, ben ik van meening dat wij ons hier niet langer behoeven op te houden, maar in de eerste plaats verzoek ik verlof om hem te zeggen —»

«Zeg hem wat gij wilt,» zeide Craigengelt, «indien gij mij slechts eerst vergunnen wilt hem de ongelegenheden op te noemen, waaraan hij zich zal blootstellen, als hij ons gezelschap verlaat, en hem aan de bezwaren te herinneren met zijn verblijf alhier verbonden, zoowel als aan de moeielijkheden die hem wachten, als hij zich te Versailles en te Saint Germain aanmelden moet, zonder door personen, die de gewone verbindtenissen daar aanknoopten, te worden ingeleid.»

«Benevens het verbeuren der vriendschap —» sprak Bucklaw, «van een man van moed en eer.»

«Heeren,» antwoordde Ravenswood, «staat mij toe de verzekering te herhalen, dat gij goedgevonden hebt aan onze korststondige betrekking een grooter gewicht toe te schrijven, dan ik ooit bedoeld heb er aan te geven. Wanneer ik aan vreemde hoven verkies te verschijnen, zal ik niet noodig hebben door een listigen gelukzoeker te worden voorgesteld: en er bestaat voor mij geen noodzaak om aan de vriendschap van een heethoofdigen zwetser de minste waarde te hechten.» Met deze woorden, en zonder antwoord af te wachten, verliet hij de kamer, besteeg zijn paard, en men hoorde hem wegrijden.

«Morbleu!» riep kapitein Craigengelt uit; «mijn rekruut is verloren.»

«Ja, kapitein,» zeide Bucklaw, «de zalm is met haak en alles op den loop. Maar ik zal hem nazetten; want ik heb van zijne onbeschoftheid meer gekregen, dan ik wel verduwen kan.»

Craigengelt bood aan, hem te vergezellen; maar Bucklow hernam: «Neen, neen, kapitein, blijf gij maar in het hoekje van den haard zitten, tot ik terug ben: het is goed heelshuids te slapen.

't Oud wijfje, dat zit in het hoekje bij 't vuur,
Weet niet hoe de wind blaast, hoe koud 't is en guur.»

Onder het zingen van deze woorden verliet hij het vertrek.

ZEVENDE HOOFDSTUK.

Nu, Billy-Bewick! houd maar moed,
't Is nu geen snappenstijd.
En zijt ge een man, geen sul of bloed,
Zet aan deez zij des dijks uw voet,
En waag met mij den strijd.

Oude Ballade.

Toen de Jonker van Ravenswood het ongeluk vernam, dat zijn handpaard overkomen was, had hij zijn staphoudenden klepper bestegen, dien hij vroeger bereden had; en om het beest het gemakkelijk te maken, reed hij langzaam van het Vossenhol naar zijn ouden toren Wolfs-Crag, toen hij achter zich een paard in galop hoorde aanrennen. Hij keek om, en bemerkte dat hij door den jongen Bucklaw vervolgd werd, die zich nog eenige oogenblikken door de onweerstaanbare verzoeking had laten ophouden, om aan den waard in het Vossenhol een recept te geven hoe hij het kreupele paard behandelen moest.

Dat korte oponthoud zocht hij nu door een vluggen galop te vergoeden, en hij haalde dus den Jonker in, juist waar de weg door een uitgedroogd moeras liep. «Halt, mijnheer,» schreeuwde Bucklaw; «ik ben geen politiek agent — geen kapitein Craigengelt, wiens leven van te veel belang is om in de verdediging van zijne eer op het spel te worden gezet. Ik ben Frans Hayston van Bucklaw, en niemand mag mij met woord, daad, teeken of blik beleedigen, of hij moet mij rekenschap geven.»

«Dat is alles goed en wel, mijnheer Hayston van Bucklaw,» antwoordde de Jonker van Ravenswood op zeer bedaarden en onverschilligen toon; «maar ik heb geen twist met u, en begeer dien ook niet te hebben. Onze wegen naar huis, zoo wel als onze wegen door dit leven, loopen in verschillende richtingen, en er bestaat geen gevaar dat wij er elkander ontmoeten zullen.»

«Zoo?» riep Bucklaw onstuimig. «Bij den hemel, ik verzeker u, dat het wel bestaat. Gij hebt ons listige gelukzoekers genoemd!»

«Herinner u nauwkeurig mijne woorden, mijnheer Hayston; het was alleen op uw makker, dat ik dien bijnaam toepaste, en gij weet maar al te wel dat hij niets beters waard is.»

«En wat dan? Hij was op dat oogenblik mijn makker, en niemand moet te recht of te onrecht mijn makker beleedigen, als hij zich in mijn gezelschap bevindt.»

«Dan moet gij, mijnheer Hayston,» hervatte Ravenswood met dezelfde bedaardheid, «òf beter gezelschap kiezen, òf gij zult, als voorvechter er van, de handen vol krijgen. Ga naar huis, mijnheer, leg u te slapen, en wees morgen redelijker in uwe gramschap dan nu.»

«Niet alzoo, Jonker, gij hebt u in uw man vergist. Met eene trotsche houding en wijze spreuken is deze zaak niet af te maken. Daarenboven hebt gij mij een zwetser genoemd, en gij moet dat woord intrekken eer wij van elkander scheiden.»

«Dat zal op mijn woord bezwaarlijk kunnen geschieden,» antwoordde Ravenswood, «als gij geene betere redenen kunt aanvoeren dan die gij nu bijgebracht hebt, om mij te overtuigen, dat ik mij in het gebruik van dat woord vergist heb.»

«Dan, Jonker,» zeide Bucklaw, «hoewel het mij leed doet zoo iets aan een man van uw rang te moeten zeggen, als gij uwe onbeleefde uitdrukking verontschuldigen noch intrekken wilt, of mij den naam der plaats, waar wij elkander ontmoeten kunnen, niet opgeeft, zult gij u hier een hard woord en een harden houw moeten laten welgevallen.»

«Geen van beide zal noodig zijn,» zeide Ravenswood; «ik blijf bij wat ik deed, om den strijd met u te vermijden. Maar zoo gij in ernst spreekt, dan is deze plaats even geschikt als eene andere om de zaak uit te maken.»

«Stijg dan af en trek van leêr!» hervatte Bucklaw, hem het voorbeeld gevende. «Ik heb altijd gedacht en gezegd dat gij een knap man waart, en het zou mij leed doen eene andere getuigenis van u te moeten afleggen.»

«Daar zult gij geen reden voor hebben,» sprak Ravenswood, terwijl hij van het paard steeg en zich tegenover hem stelde.

Hunne zwaarden kruisten elkander, en het gevecht ving van Bucklaw's kant met groote hevigheid aan, die aan dergelijke dingen wel gewoon was, en zijn wapen met ongewone vlugheid en bekwaamheid hanteerde. In het tegenwoordige geval echter, bediende hij zich van zijne bedrevenheid niet tot zijn voordeel; want daar hij zijne bedaardheid door de koele en verachtelijke wijze, waarop de Jonker van Ravenswood eerst het gevecht lang geweigerd en hem dat eindelijk toegestaan had, verloren had, ving hij, door zijn ongeduld gedrongen, het gevecht als aanvaller met onberaden drift aan. De Jonker, even handig, maar vrij wat kalmer, bepaalde zich voornamelijk bij de rol van verdediger, en verzuimde dus zich van een paar voordeelen te bedienen, die de drift van zijn vijand hem aanbood. Eindelijk, in een wanhopigen aanval, waarmede hij het gevecht dacht te eindigen, gleed Bucklaw's voet uit en stortte hij op het gladde en korte gras, waarop de strijd gevoerd werd, neder.

«Ik schenk u het leven, mijnheer,» sprak de Jonker van Ravenswood, «en verbeter het, zoo gij kunt.»

«Dat zou, naar ik vrees, maar een ellendig lapwerk worden,» zeide Bucklaw, terwijl hij langzaam oprees en zijn zwaard opvatte, minder onthutst door den ongelukkigen uitslag van het gevecht, dan men van iemand van zulk een driftigen aard zou hebben moeten verwachten. «Ik dank u, Jonker,

voor mijn leven,» vervolgde hij; «daar is mijne hand; ik draag u geen kwaad hart toe, noch om het ongeluk dat mij bejegende, noch omdat gij het zwaard beter voert dan ik.»

De Jonker zag hem een oogenblik strak aan, en reikte hem toen de hand toe. — «Bucklaw,» zeide hij, «gij zijt een brave kerel, en ik heb u onrecht aangedaan. Ik verzoek oprecht vergiffenis voor de uitdrukking, die u beleedigde. Zij ontviel mij onbedacht, en ik ben volkomen overtuigd dat zij verkeerd op u is toegepast.»

«Is dat werkelijk waar, Jonker?» vroeg Bucklaw, terwijl zijn gelaat op eens weder de natuurlijke uitdrukking van luchthartige onbezorgdheid en stoutmoedigheid aannam; «dat is meer dan ik van u verwachtte: want, Jonker, men zegt dat gij niet spoedig gereed zijt, uwe meening te veranderen en uwe woorden in te trekken.»

«Dat doe ik ook niet, als ik ze wel overwogen heb,» antwoordde de Jonker.

«Dan zijt gij een weinig wijzer dan ik ben; want ik geef altijd mijn vriend eerst voldoening en naderhand verklaring. Indien een van ons beiden valt, dan zijn alle rekeningen vereffend; zoo niet — welnu, de menschen zijn nooit zoo licht tot den vrede gezind als het oogenblik na den strijd. Maar wat wil die schreeuwende jongen daar ginds hebben?» vroeg Bucklaw. «Bij den hemel, ik had wel gewild dat hij een paar minuten vroeger gekomen ware; maar de zaak moest toch te eeniger tijd een eind nemen, en misschien is dat middel daartoe even goed geweest als een ander.»

Terwijl hij dit zeide, kwam de genoemde jongen naderbij, die den ezel waarop hij reed duchtig met een stok ranselde, om hem in vollen draf te brengen, en die zijne stem, gelijk een van Ossian's helden, voor zich uit deed gaan. «Heeren! heeren! redt u! want de waardin heeft mij verzocht u te zeggen, dat er menschen in haar huis gekomen zijn, die kapitein Craigengelt gepakt hebben en ook naar Bucklaw zochten; gij zult best doen, zoo haastig mogelijk voort te maken.»

«Op mijn woord, gij hebt gelijk, kereltje!» sprak Bucklaw; «daar is een zilver stukje voor uw bericht, en ik zou tweemaal zoo veel willen geven, als mij iemand zeggen kon welken weg ik nu inslaan moet.»

«Dat zal ik wel doen, Bucklaw,» zeide Ravenswood; «rijd met mij naar Wolfs-Crag; er zijn in den ouden toren plaatsen genoeg, waar gij verscholen blijven kunt, al kwamen er duizend man om u te zoeken.»

«Maar waarom, Jonker, wilt gij u zelven voor mij in ongelegenheid brengen? En zoo gij niet reeds in het net der Jakobieten zijt, is het voor mij niet noodig u daarin te slepen.»

«In het minst niet; ik heb niets te vreezen.»

«Dan zal ik gaarne met u rijden; want ik weet, om u de waarheid te zeggen, de plaats niet waar Craigje ons heden nacht brengen zou, en ik ben er zeker van, dat, zoo hij gesnapt is, hij dan alles van mij klappen en twintig leugens op uw hals schuiven zal, om zich aan de galg te ontrekken.»

Zij stegen op, en reden dus in elkanders gezelschap voort, terwijl zij het gewone spoor verlieten, en hun weg langs woeste, moerassige en onbezochte paden namen, waarmede beide heeren door de jacht vrij goed bekend waren, doch die anderen veel moeite zouden gehad hebben te vinden.

Een tijd lang reden zij stilzwijgend naast elkander, en maakten zoo veel spoed als de toestand van des Jonkers paard gedoogde, tot de nacht hen trapswijze overviel, en zij dus hun spoed moesten verminderen, zoo wel wegens

het bezwaar dat het vinden van het pad opleverde, als door de hoop dat zij buiten alle bereik van vervolging of ontdekking waren.

«Daar wij nu de teugels kunnen laten hangen, zou ik u wel gaarne eene vraag doen, Jonker!»

«Vraag zoo veel ge wilt,» hernam Ravenswood; «maar vergeef mij, zoo ik er niet op antwoord als mij dat niet lust.»

«Goed; maar het is eenvoudig dit,» hervatte zijn gewezen tegenpartij; «wat — in den naam van den Satan — bewoog toch u, die zoo zeer op uw naam en aanzien gesteld zijt, om met zulk een schelm als Craigengelt en met zulk een wilden vogel als de menschen Bucklaw noemen, u ook maar voor een oogenblik in te laten?»

«Mijn antwoord daarop is eenvoudig: dewijl ik mij in een wanhopigen toestand bevond en wanhopige metgezellen zocht.»

«En waarom braakt gij dan zoo spoedig met ons?» vroeg Bucklaw hem weder.

«Omdat ik van denkwijze veranderd was,» zei de Jonker, «en van mijne onderneming, ten minste voor het oogenblik, afzie. En nu heb ik openhartig en eerlijk uwe vragen beantwoord; maar zeg mij nu ook eens, waarom gij u met Craigengelt verbonden hebt, die in geboorte en moed zoo ver beneden u staat?»

«Met ronde woorden,» zeide Bucklaw, «omdat ik een dwaas ben, die zijn geheele vermogen verspeeld heeft. Mijne oudtante, Lady Girnington, is, naar ik denk, weer op nieuw beginnen te leven, en ik kon enkel hopen iets te krijgen, als er verandering van bestuur kwam. Craigje was een soort van kennis, aan de speeltafel opgedaan; hij zag mijn toestand, en, daar de duivel iemand altijd achter de hielen zit, vertelde hij mij een hoop leugens over zijne geloofsbrieven uit Versailles, van zijn invloed te Saint-Germain, beloofde mij eene kapiteinsplaats te Parijs, en ik ben ezelachtig genoeg geweest om mij door hem te laten foppen. Ik denk wel dat hij nu reeds een dozijn aardige histories van mij aan het gouvernement verteld zal hebben. En ziedaar alles, wat ik door wijn, vrouwen, dobbelsteenen, hanen, honden en paarden gewonnen heb.»

«Ja, Bucklaw,» zei de Jonker, «gij hebt waarlijk de slangen, die u nu folteren, aan uw boezem gekoesterd.»

«Dat is volkomen waar, Jonker,» hervatte zijn reisgenoot; «maar met uw verlof, gij hebt ook aan uw boezem eene groote, geweldige slang opgekweekt, die nu al het overige heeft opgeslokt, en u zoo zeker verslinden zal, als mijn half dozijn slangen een maaltijd zullen houden van alles wat er nog van Bucklaw overschiet, en dat is niets meer dan het weinige wat tusschen de muts en den stevelhak te vinden is.»

«Ik mag,» antwoordde de Jonker van Ravenswood, «de vrijmoedigheid in het spreken niet kwalijk nemen, waarvan ik zelf u het voorbeeld gegeven heb. Maar, de beeldspraak daargelaten, wat bedoelt gij toch met den verschrikkelijken hartstocht, dien ik volgens uwe beschuldiging koester?»

«Wraakzucht, mijn goede heer, wraakzucht, die, al is zij ook edelmans zonde, even als wijn en slemperij en al de aankleve daarvan, daarom toch even onchristelijk, hoewel niet zoo onschuldig, genoemd moet worden. Het is beter een paal uit een jachtperk te breken, om op een hert te loeren, dan om een oud man dood te schieten.»

«Dat opzet ontken ik,» hernam de Jonker van Ravenswood; «want ik kan u bij mijne ziel verzekeren, dat ik zulk een voornemen nooit gekoesterd heb. Ik bedoelde alleen den onderdrukker onder de oogen te zien, alvorens

ik mijn geboorteland verliet, en hem zijne dwingelandij met al hare gevolgen eens te verwijten. Ik zou hem zijne onrechtvaardigheden jegens mij zóó krachtig hebben aangetoond, dat hij tot in zijne ziel geschokt zou geworden zijn.»

«Ja,» antwoordde Bucklaw, «en dan zou hij u bij den kraag gegrepen en om hulp geschreeuwd hebben, en dan zoudt gij, naar ik gis, hem het levenslicht hebben uitgeblazen: want uw aanblik en uw voorkomen zouden den ouden man doodelijk verschrikt hebben.»

«Bedenk hoe men mij getergd heeft,» antwoordde Ravenswood; — «denk aan den ondergang en den dood, die hij door zijne bittere wreedheid veroorzaakt heeft; — ga eens na hoe hij een oud en aanzienlijk huis verwoest — een geliefden vader vermoord heeft! Hem, die in onze oude Schotsche dagen onder zulke verongelijkingen stil was blijven zitten, zou men voor onbekwaam hebben gehouden om een vriend bij te staan, of een vijand het hoofd te bieden.»

«Wel, Jonker, het doet mij niet weinig genoegen te zien, dat de duivel even listig met andere menschen omspringt, als hij met mij gedaan heeft: want als ik ooit op het punt sta eene zotheid te begaan, dan weet hij mij te overreden dat het de noodigste, aardigste, edelste zaak van de geheele wereld is, en ik zink tot den buikriem toe in het slijk, alvorens ik bemerk, dat de grond week is. En zoo hadt gij, Jonker, uit louteren eerbied voor de nagedachtenis uws vaders, een moordenaar — een doodslager kunnen worden.»

«Daar schuilt meer gezond verstand, Bucklaw, in uwe taal,» hervatte de Jonker, «dan men van uw gedrag verwacht zou hebben. Het is maar al te waar; onze ondeugden overvallen ons in zulke uitwendige schoone gedaanten als die duivelen, welke volgens het sprookje met het menschdom verkeeren, en wier natuurlijke afschuwelijkheid men niet ontdekt, vóór men hen reeds in de armen gesloten heeft.»

«Maar wij kunnen hen toch van ons afslingeren,» sprak Bucklaw, «en dat zal ik spoedig doen, dat wil zeggen, zoodra de oude Lady Girnington sterft.»

«Hebt gij nooit het gezegde van den Engelschen godgeleerde gehoord?» vroeg Ravenswood:

«Met goede plannen is de grond der hel bevloerd,»

hetgeen wil zeggen dat meer goeds beraamd dan volvoerd wordt.»

«Dat is zoo,» hervatte Bucklaw; «maar ik wil er in dezen gezegenden nacht nog mede beginnen, en heb vast besloten niet meer dan ééne flesch te drinken, of uw wijn moest uitnemend goed zijn.»

Gij zult op Wolfs-Crag zeer weinig vinden dat u in verzoeking kan brengen,» antwoordde de Jonker; «want ik durf u daar niets anders dan eene schuilplaats beloven, daar onze geheele voorraad van wijn en levensmiddelen bij de laatste gelegenheid opgeteerd is.»

«Lang moge het duren, eer er voor zulk een doel nieuwe voorraad noodig is,» zeide Bucklaw; «maar men moet op eene begrafenis nooit de laatste flesch leêgen; — dat is een slecht voorteeken en voorspelt ongeluk.»

«In alles wat mij aanbelangt, is ongeluk, denk ik,» antwoordde Ravenswood; «maar zie, ginds ligt Wolfs-Crag, en alles wat daar nog te vinden is, staat tot uw dienst.»

Het bulderen der zee had hun reeds lang verkondigd dat zij de klippen naderden, op wier kruin de stichter dezer sterkte, gelijk een zeearend, zijn

nest had opgeslagen. De bleeke maan, die tot hiertoe met vliegende wolken gestreden had, maar nu te voorschijn kwam, toonde hun den eenzamen en naakten toren, die op een uitstekende klip over de Noordzee gebouwd was. De rots was aan drie kanten steil; maar aan den vierden, die landwaarts inliep, was zij oorspronkelijk met eene kunstig uitgehouwen gracht en ophaalbrug voorzien. Maar de brug was afgebroken en bouwvallig, en de gracht voor een gedeelte opgevuld, zoodat zij slechts aan één man te paard den toegang tot het nauwe slotplein vergunde. Dat plein was aan beide zijden met lage woningen voor werklieden, en stallen omringd, die gedeeltelijk vervallen en aan de landzijden door een lagen muur omsloten en tegen een aanval beveiligd waren, daar de burcht het overige gedeelte van het vierkant besloeg. Die burcht was hoog en smal, van grauwen steen opgetrokken, en glinsterde in het maanlicht als het bleeke spookachtige beeld van een vervaarlijken reus. Bezwaarlijk zou men zich een ruwer en somberder woning kunnen voorstellen. Het dof en vreeselijk geluid der golven, die gedurig tegen den voet der rots op vrij wat afstands in de diepte sloegen en braken, was voor het oor, wat het landschap voor het oog was — een beeld van voortdurende en eentonige zwaarmoedigheid, waarmede het verschrikkelijke gepaard ging.

Hoewel de nacht nog niet ver gevorderd was, kon men geen ander teeken van eenigen levenden bewoner van dit rampzalig verblijf bespeuren, behalve dat eene flauwe schemering van licht viel door één der nauwe en enge vensters, die op onregelmatige hoogten en afstanden in de muren van het gebouw waren aangebracht.

«Daar zit,» sprak Ravenswood, «de eenige mannelijke bediende, die aan het huis van Ravenswood is overgebleven, en het is goed dat hij er nog is: wij zouden anders weinig kans hebben om licht of vuur te vinden. Maar volg mij voorzichtig; de weg is smal, en gunt slechts ruimte aan een enkel paard.»

En inderdaad, het pad leidde langs een soort van landengte, op wier uiterste einde de burcht gelegen was, bij wier bouw men aan sterkte en veiligheid bepaald den voorrang boven alles wat naar gemak en geriefelijkheid zweemde, gegeven had, wat zoowel de keuze der Schotsche Baronnen van die dagen voor de ligging hunner woningen, als hun bouwstijl genoegzaam kennen deed.

Terwijl zij op de voorzichtige, door den eigenaar aanbevolen wijze om deze eenzame sterkte te naderen volgden, bereikten zij veilig het slotplein. Maar er verliep een geruime poos, eer er op Ravenswood's hard geroep eenig antwoord kwam, terwijl hij ook duchtig aan de laag gewelfde poort kloppen en herhaaldelijk schreeuwen moest, eer Caleb de deur wilde openen en hen binnenlaten.

«De oude man,» zeide hij, «moet uitgegaan zijn, of er is hem een ongeluk overkomen; want het geraas dat ik gemaakt heb, zou de zeven slapers zelfs hebben doen ontwaken.»

Eindelijk gaf eene vreesachtige en aarzelende stem antwoord: «Jonker, — Jonker van Ravenswood, zijt gij het?»

«Ja, Caleb, ik ben het; doe vlug de deur open!»

«Maar zijt gij het in eigen persoon, in eigen vleesch en bloed? want ik zou liever vijftig duivels dan den geest van mijn heer, of zelfs zijne schaduw zien willen. — Pak u dus weg! en al waart gij ook tienmaal mijnheer, pak u weg, tenzij gij in lichamelijke gedaante met vleesch en been komt.»

Het licht aan het bovenste venster verdween daarop, en terwijl het achter-

eenvolgens en langzaam van schietgat tot schietgat daalde, bleek daardoor dat hij, die het droeg, bezig was met groote voorzichtigheid langs den wenteltrap van een der torentjes af te klimmen, die op de hoeken van het oude kasteel prijkten. De traagheid van den afklimmer ontperste Ravenswood enkele uitroepen van ongeduld, en aan zijn min geduldigen en levendiger reisgenoot verscheidene verwenschingen. Caleb talmde nog al, voor dat hij de deur ontgrendelde, en vroeg nog eens of zij werkelijk menschen in levenden lijve waren, die op dezen tijd van den nacht verzochten om binnen gelaten te worden?

«Als ik maar dicht genoeg bij u was, oude gek,» sprak Bucklaw, «zou ik u heel duidelijk bewijzen dat ik geen spook ben.»

«Open de deur, Caleb,» zeide zijn heer op vriendelijker toon, gedeeltelijk uit achting voor den ouden en getrouwen hofmeester, gedeeltelijk misschien, omdat hij van meening was dat kwade woorden weinig ingang vinden zouden, zoo lang Caleb een sterke eiken met ijzer beslagen deur tusschen zijn persoon en de sprekers had.

Eindelijk schoof Caleb met bevende hand de grendels terug, ontsloot de deur, stond voor hen en gaf hun zijne dunne grijze haren, zijn kaal voorhoofd en zijne scherpe gelaatstrekken te aanschouwen, die door eene flikkerende lamp, welke hij in de eene hand hield, beschenen werden, terwijl hij met de andere de vlam tegen den tocht beschermde. Zijn angstvallig gedienstige blik — de uitwerking van het licht, dat slechts van één kant op zijn zilveren haar en gelaatstrekken viel, zou een uitstekend onderwerp voor eene schilderij hebben opgeleverd; maar onze reizigers verlangden al te zeer naar beschutting tegen den storm, die begon op te steken, dan dat zij zich op dat oogenblik met de beschouwing van het schilderachtige van het tooneel zouden hebben kunnen bezig houden.

«Zijt gij het, mijn beste Jonker! zijt gij het waarlijk?» riep de oude bediende uit. «Het doet mij leed dat gij voor uwe eigene deur hebt moeten staan wachten; maar wie had ook kunnen denken dat gij zoo spoedig terug zoudt keeren, en een vreemden edelman met een...» Hier riep hij als het ware ter zijde, even alsof het iemand in het slot gold, en met eene stem die op het plein niet gehoord worden mocht: «Mysie! Mysie! leg om 's hemels wil schielijk vuur aan; neem den ouden driebeenigen stoel, of maar iets anders, dat het spoedig vlam vat. — Ik vrees dat wij slecht voorzien zijn, omdat wij u in geen maanden hadden te huis verwacht; want dan zouden wij u zonder twijfel overeenkomstig uw rang, en zoo als het behoort, ontvangen hebben. Maar des niettemin —»

«Maar des niettemin, Caleb,» sprak de Jonker, «moeten wij onze paarden, zoo wel als ons zelven, zoo goed wij kunnen bergen. Ik hoop dat het u niet onaangenaam is, dat gij mij vroeger ziet dan gij verwacht hadt?»

«Onaangenaam, Mylord? Ik weet zeker, dat gij bij alle eerlijke menschen altijd Mylord zult heeten, even als uwe edele voorouders gedurende ruim drie honderd jaren dien titel voerden, zonder aan een Whig verlof daarvoor te moeten vragen. Het zou mij onaangenaam zijn den Lord van Ravenswood op een van zijne eigene kasteelen te zien!» — Daarop zich weder tot zijne onzichtbare helpster achter het scherm wendende, riep hij: «Mysie! gij moet de hen, die op de eieren zit, maar slachten, zonder daar tweemaal aan te denken. Die na ons komen, mogen zelven zorgen.» — «Ik zal juist niet zeggen, dat dit onze beste woning is,» voegde hij er bij, terwijl hij zich tot Bucklaw keerde; «maar het is toch eene sterkte, die den Lord van Ravenswood eene veilige schuilplaats biedt: dat wil zeggen, niet om daarop te

vluchten; maar om in onrustige tijden, zoo als de tegenwoordige zijn, de wijk te nemen, als het den Lord kwalijk voegen zou dieper in het land op een van zijne betere en voornamere kasteelen te gaan wonen; want wat oudheid betreft, de meeste menschen vinden dat het uiterlijk voorkomen van Wolfs-Crag dubbel waardig is, om nauwkeurig bekeken te worden.»

«En gij schijnt besloten te hebben ons den noodigen tijd daartoe te laten,» antwoordde Ravenswood, die zich eenigszins met de uitvluchten vermaakte, waarvan de oude zich bediende, om hen slechts zoo lang buiten de deur te houden, tot zijne helpster Mysie daar binnen het noodige in gereedheid zou hebben gebracht.

«Goede vriend, bekommer u toch over het uitwendig voorkomen van den burcht niet,» zeide Bucklaw; «laat ons liever het binnenste, en onzen paarden den stal eens zien; dat is alles wat wij thans van u verlangen.»

«O ja, heer! — ja, heer! dat spreekt immers van zelf. Mylord en een van zijne aanzienlijke gasten —»

«Maar onze paarden, vriend, — onze paarden zullen verkleumen, als zij, na zoo hard geloopen te hebben, hier nog langer in de koude moeten blijven staan; en het mijne is te goed om bedorven te worden. Dus nog eens: denk aan onze paarden!» riep Bucklaw hem luidkeels toe.

«Ja, dat is waar — uwe paarden; kom, ik zal de stalknechts gaan roepen;» en met alle macht schreeuwde Caleb dat er de oude toren van dreunde: «Jan! — William! — Alexander! De knapen zijn uitgegaan, of slapen,» zeide hij, na op antwoord gewacht te hebben, ofschoon hij wel wist dat er geen kans op was, om het te krijgen. «Alles loopt verkeerd, als de heer van huis is; ik zal dus zelf maar voor uwe beesten moeten zorgen.»

«Ik denk ook dat dit het best zal zijn,» zeide Ravenswood; «want anders zie ik er weinig kans op dat zij verzorgd zullen worden.»

«Stil, Mylord, — om Gods wil, stil!» sprak Caleb op smeekenden toon, en van ter zijde, tot den Jonker; «als gij u om uwe eigene eer niet bekommert, denk dan toch aan de mijne! Wij zullen werk genoeg hebben, om den nacht met al de leugens, die ik verzinnen kan, behoorlijk door te komen.»

«Goed, goed, kwel u daar niet om,» zei de Jonker; «ga naar den stal; daar zal, vertrouw ik, wel hooi en haver zijn?»

«O ja, overvloed van hooi en haver,» riep hij op luiden en hoogen toon; vervolgens liet hij er dadelijk vrij wat zachter op volgen: «er zijn van de begrafenis nog een paar maten haver en eenige bossen hooi overgeschoten.»

«Best,» antwoordde Ravenswood, terwijl hij de lamp uit de onwillige hand van zijn bediende nam; «ik zal den vreemdeling zelf den trap wel op lichten.»

«Waar denkt gij aan, Mylord! Indien gij slechts vijf of tien minuten, of ten hoogste een kwartier geduld wilt hebben, en intusschen u in het fraaie gezicht, dat het maanlicht op Laag- en Noord-Berwick-Daw biedt, wilt verlustigen tot ik voor de paarden gezorgd heb, dan zal ik uwe Lordschap en uw aanzienlijken gast naar boven geleiden zoo als het behoort. Ook heb ik de zilveren kandelaars weggesloten, en de lamp is niet goed in orde.»

«Wij zullen ons intusschen met de lamp behelpen,» zeide Ravenswood, «en het gemis van licht zal u in den stal ook niet hinderen; want, als ik mij wel herinner, is het halve dak er af.»

«Dat is ook zoo, Mylord,» hervatte de trouwe bediende; en met schrander

overleg voegde hij er ijlings bij: «en de luie deugnieten van leidekkers zijn nog niet gekomen om het weêr dicht te maken.»

«Als ik gestemd was om met de rampen van mijn huis te spotten,» zeide Ravenswood, toen hij zijn gast den trap opleidde, «dan zou de arme, oude Caleb mij thans overvloedige stof daartoe aanbieden. Het is zijn ongeluk dat hij de dingen in onze ellendige huishouding zich voorstelt, niet zoo als die nu werkelijk zijn, maar zoo als zij volgens zijne verbeelding wezen moesten. En, om de waarheid te zeggen, de uitvluchten van den armen drommel hebben mij dikwijls vermaakt, omdat hij zoo aardig weet aan te vullen, wat hij denkt dat voor het aanzien der familie noodzakelijk is, even als zijne nog geestiger verontschuldigingen over het gemis van dingen, waarin zijne schranderheid niet voorzien kan, mij niet minder genoegen verschaffen. Maar het zal mij, hoewel de burcht niet tot de ruimste behoort, toch eenige moeite kosten om, zonder hem, het vertrek waar het vuur brandt te vinden.»

Dit zeggende, opende hij de deur der groote zaal. «Hier ten minste,» sprak hij, «is haard noch huisvesting te vinden.»

De zaal leverde inderdaad een tooneel van verwoesting op. Het was een groot gewelfd vertrek, welks balken, even als die in Westminster-Hall, aan de uiterste einden met ruw snijwerk versierd waren, en die nagenoeg in denzelfden toestand was gebleven, waarin men haar bij het onthaal op de begrafenis van Allan, Lord Ravenswood, gelaten had. Omvergeworpen kruiken, bekers, tinnen kannen en flesschen bedekten nog de groote eikenhouten tafel. Glazen, dat vergankelijke gereedschap der vroolijkheid, waarvan er niet weinige door de gasten, te midden van hunne opgewonden betuigingen bij het drinken van geliefkoosde gezondheden, geheel gebroken waren, lagen hier en daar over den steenen vloer in stukken en scherven verspreid. Wat evenwel het zilverwerk betrof, bij die gelegenheid van vrienden en naastbestaanden geleend, dit was zorgvuldig teruggegeven, zoodra dit even nutteloos als ontijdig maar schitterend feest was afgeloopen. In één woord, er was niets overgebleven dat eenige welvaart verried, en geene andere teekenen waren er te vinden dan de sporen van onlangs plaats gehad hebbende verspilling en verwoesting. De zwart lakensche behangsels, die bij de laatste gelegenheid de van de mot doorknaagde tapijten vervangen hadden, waren gedeeltelijk afgerukt, en in flarden langs den muur hangende, lieten zij het ruwe steenwerk van het gebouw bloot, dat met kalk noch pleister bestreken was. De omvergeworpen en door elkander gesmeten stoelen toonden duidelijk aan, in welke woeste verwarring het doodmaal geëindigd was.

«In deze kamer,» zeide Ravenswood, terwijl hij de lamp ophield, «in deze kamer, mijnheer Hayston, heerschte de ongebondenste vreugde, toen de droefheid er had behooren te zetelen: het is dus eene rechtvaardige vergelding dat zij nu somber is, terwijl zij vroolijk moest wezen.»

Zij verlieten dit ellendig vertrek en stegen een trap hooger, toen Ravenswood, na te vergeefs een paar deuren geopend te hebben, zijn gast in eene kleine, met matten belegde kamer bracht, waar zij, tot hunne groote blijdschap, een tamelijk goed vuur vonden, dat Mysie met een of ander der door Caleb haar aan de hand gedane hulpmiddelen tamelijk overvloedig van brandstoffen voorzien had. Hartelijk blijde dat hij hier meer gemak en verkwikking vond dan de burcht nog scheen te beloven, wreef Bucklaw zich vroolijk over het vuur de handen, en luisterde nu met meer genoegen naar de verontschuldigingen van den Jonker van Ravenswood. «Ik kan,» sprak hij, «u geen gemak bezorgen, want dat heb ik zelf niet, en in langen tijd hebben deze

muren het niet meer gekend, indien zij het al ooit gekend hebben. Schuilplaats en veiligheid — hoop ik evenwel u hier te kunnen beloven.»

«Dat zijn heerlijke dingen, Jonker,» hervatte Bucklaw; «en dan een mondvol voedsel en een slokje wijn, dat is waarlijk alles wat ik van avond verlangen kan.»

«Ik vrees,» zei de Jonker, «dat uw avondmaal vrij sober zal wezen; want ik hoor, dat dit een punt van overweging tusschen Caleb en Mysie uitmaakt. De arme Balderston is bij zijne overige eigenschappen ook een weinig doof, zoodat veel van hetgeen hij meent stil gezegd te hebben, door geheel het gezelschap en vooral door hen gehoord wordt, voor wie hij zijne kleine kunstgrepen het liefst verbergen wil. — Luister!»

Zij luisterden en hoorden de stem van den ouden dienaar, die met Mysie het volgende gesprek hield:

«Vrouwtje, maak het zoo goed gij kunt, maak het zoo goed gij kunt; het kost weinig moeite om bij alles een vriendelijk gelaat te toonen.»

«Maar de oude broeische kip," hervatte Mysie, «zal zoo taai als boogpezen en schoenleer zijn.»

«Zeg dat gij een misslag begaan, u vergist hebt, Mysie,» antwoordde de getrouwe hofmeester op vriendelijken en zachten toon; «neem maar alles op u, en laat de eer van het huis toch niet daaronder lijden.»

«Maar de broeische kip,» voerde Mysie hier tegen in, «wie weet hoe hoog en in welken hoek der zaal zij zit, en ik durf om het spook niet in den donker gaan; en al zie ik ook het spook niet, dan zou het mij toch onmogelijk zijn de hen te vinden, want het is stikdonker, en er is maar geen ander licht in huis dan dat van de kostelijke lamp, die de Jonker nu in zijne eigene hand heeft. En al had ik de kip, dan moet zij nog geplukt, uitgehaald en gebraden worden. Hoe kan ik dat toch alles doen, daar de heeren bij het eenige vuur dat wij hebben, gezeten zijn?»

«Goed, goed, Mysie,» zei de keldermeester; «heb maar een beetje geduld, en ik zal mijn best doen de lamp uit hun handen te krijgen.»

Caleb Balderston trad hierop de kamer binnen, weinig vermoedend dat men van zijn gesprek zoo veel had kunnen verstaan. «Wel Caleb, oude vriend, is er geen uitzicht op een avondmaal?» vroeg hem de Jonker van Ravenswood.

«Uitzicht op een avondmaal, Mylord!» zeide Caleb met nadruk, en niet zonder levendig misnoegen over den twijfel, die er in deze vraag scheen opgesloten te liggen. «Hoe kan daar vrees voor zijn, als wij ons in Mylords huis bevinden? — Uitzicht op een avondmaal, wel stellig! — Maar gij zult toch geen versch vleesch willen hebben? Wij hebben gevogelte in overvloed, gereed om aan het spit gestoken, of gebraden te worden.—De vette kapoen, Mysie!» riep hij zoo luid en met even veel zelfvertrouwen, alsof zulk een vogel in den ouden burcht werkelijk te vinden ware.

«Dat is volstrekt onnoodig,» zeide Bucklaw, die uit beleefdheid zich verplicht rekende, de verlegenheid van den beproefden keldermeester eenigszins te gemoet te komen. «Mogelijk zult gij wel wat koud vleesch of een stuk brood hebben.»

«De beste haverkoeken, die men verlangen kan!» riep Caleb uit, die zich vrij wat verlicht gevoelde; «en wat koud vleesch betreft, o, wat wij hebben, is koud genoeg — ofschoon het meeste koude vleesch en de pasteien bij de plechtigheid der begrafenis aan de arme menschen zijn uitgedeeld, waar ook eene goede reden voor was; evenwel —»

«Kom, Caleb,» zei de Jonker van Ravenswood, «ik moet een eind aan

de zaak maken. Deze heer is de jonge heer van Bucklaw; hij moet zich verbergen, en dus gij weet wel —»

«Dat hij het daarom niet nauwer dan uwe Lordschap nemen zal — daar durf ik wel borg voor blijven,» antwoordde Caleb blijmoedig met een wenk dat hij het begrepen had. «Het doet mij wel leed, dat die heer zich in verlegenheid bevindt; maar ik ben toch blijde dat hij tegen onze huishouding niet veel kan inbrengen,» ging hij voort; «want ik denk dat hij niet minder dan wij in de klem is. Niet dat wij zoo precies in de klem zitten; neen, dat is, God dank! ons geval niet,» liet hij er in één adem op volgen, alsof hij zijne toestemming, die hem in de eerste vlaag van vreugde ontglipt was, wilde herroepen: «maar toch zijn wij er thans erger aan toe dan wij ooit geweest zijn, of wezen moesten. Maar, om weder op het eten te komen —wat baat het zich met leugens te behelpen? Wij hebben nog overblijfsels van den schapenbout — die nog slechts driemaal op tafel geweest is; maar hoe nader bij het been, hoe beter hij smaakt, gelijk Milord zeer goed weet, — en dan hebben wij nog het stuk van de schapenkaas met een klein beetje keurige boter, en — en — en dat is nu alles wat ik u beloven kan.»

Met den meesten spoed haalde hij daarop zijn schralen voorraad van levensmiddelen te voorschijn, en zette dien met de grootste deftigheid op eene kleine ronde tafel tusschen de twee heeren, die noch door de eenvoudige hoedanigheid, noch door de geringe hoeveelheid der spijzen afgeschrikt werden om aan het maal volkomen recht te doen. Caleb bediende hen intusschen met de meest mogelijke deftigheid, alsof hij verlangde door eerbiedigen ijver het gemis aan alle andere bediening te vergoeden.

Maar, helaas! hoe weinig kan bij zulke gelegenheden de vorm, hoe angstvallig en nauwgezet ook in acht genomen, het gemis van krachtiger schotels vergoeden! Bucklaw, die met groote graagte een aanmerkelijk deel van den driemaal opgedischten schapenbout verslonden had, begon nu om bier te vragen.

«Ik durf het niet wagen, u ons bier sterk aan te prijzen,» zeide Caleb. «Het mout was bedorven, en wij hebben verleden week een verschrikkelijk onweêr gehad; maar zelden zult gij zulk lekker water geproefd hebben, als de wel van den burcht oplevert; dat kan ik u verzekeren!»

«Maar als uw bier niet deugt, dan kunt gij ons toch wel wat wijn bezorgen,» zeide Bucklaw, terwijl hij den mond vertrok bij het noemen van het zuivere element, door Caleb hem zoo ernstig aanbevolen.

«Wijn —» antwoordde Caleb, onverschrokken, «wijn is er genoeg! Eerst twee dagen geleden — ach! bij die treurige gelegenheid — is er in dit huis zoo veel wijn gedronken, dat er een sloep in had kunnen varen. Nooit was er op Wolfs-Crag gebrek aan wijn.»

«Haal ons dan maar wat,» zei de Jonker, «in plaats van er langer over te praten.» En daarop verwijderde Caleb zich met driesten tred.

Ieder ledig vat in den ouden kelder werd door hem opgetild, terwijl hij het met wanhopige verwachting schudde, om van den bodem slechts zoo veel rooden wijn op te zamelen dat de groote tinnen kan, die hij in de hand droeg, er mede gevuld kon worden; maar al de vaten waren op zulk eene vrome wijze geledigd, dat er geen droppel in overgebleven was. Met al zijn schudden en met al de kunstgrepen, die zijn verstand als keldermeester hem aan de hand gaf, kon hij toch niet meer dan ongeveer een halve kan vol opzamelen, die geschikt scheen om voorgezet te kunnen worden.

Maar Caleb was een te goed generaal, om het slagveld zonder een krijgslist te verlaten die zijn aftocht dekken kon. Onverschrokken wierp hij eene ledige flesch op den grond, alsof hij, bij het binnenkomen van de kamer, gestruikeld was. Daarop riep hij Mysie om den wijn op te dweilen, dien hij niet gestort had, en zette de andere flesch toen op de tafel, hopende dat er voor de heeren nog genoeg mocht zijn overgebleven. En zoo was het ook inderdaad: want zelfs Bucklaw, die een gezworen vriend van het druivennat was, vond geene opwekking om zijn eersten aanval op den wijnkelder van Wolfs-Crag te hernieuwen, maar stelde zich met eene teug schoon water, hoeveel afkeer hij daarvan ook gevoelde, tevreden. De noodige toebereidselen voor zijne nachtrust werden nu gemaakt, en daar eene geheime kamer tot dat einde bestemd was, zoo vond Caleb daardoor heerlijke stof om de meest aannemelijke verontschuldigingen wegens den slechten staat van meubelen, beddegoed, enz. te verzinnen.

«Wie toch —» zeide hij, «zou gedacht hebben, dat de geheime kamer ooit weêr noodig zou geweest zijn? Want sedert de samenzwering van Gowrie 1) heeft men van dat vertrek geen gebruik meer gemaakt, en nooit heb ik aan eene vrouw den ingang er van durven toonen; want mijnheer zal mij toestemmen, dat het dan niet lang meer eene geheime kamer zou gebleven zijn.»

ACHTSTE HOOFDSTUK.

De vuurhaard in 't vertrek was dood en zwart;
Geen aangerichte tafel stond er binnen;
Geen welkom bed, geen teug tot vreugd voor 't hart;
„De zorg is 't maal," sprak de erfgenaam van Linne

Oude Ballade.

De gewaarwordingen van den verkwistenden erfgenaam van Linne, in het voortreffelijke oude lied, waaruit bovenstaande regels genomen zijn, uitgedrukt, toen hij, na zijn geheel vermogen te hebben doorgebracht, zich door een ieder in zijn eenzaam verblijf verlaten zag, zullen misschien eenige overeenkomst met die van den Jonker van Ravenswood op zijn eenzamen burcht van Wolfs-Crag gehad hebben. De Jonker had evenwel dit boven den doorbrenger in de legende vóór, dat, hoewel hij in een dergelijk ongeluk verkeerde, hij dit echter niet aan zijne eigene onvoorzichtigheid behoefde toe te schrijven. Zijne ellende was hem door zijn vader vermaakt, en, met zijn hoogadellijk bloed en een titel, dien de beleefdheid hem geven, of de lomp-

1) Jan, graaf van Gowrie, ondernam in het jaar 1600 een aanslag tegen het leven van Jakobus den Zesden, Koning van Schotland. Vert.

heid naar welgevallen hem onthouden kon, was zij de eenige erfenis, welke hem van zijne voorvaderen was overgebleven.

Wellicht schonk die zwaarmoedige, maar vertroostende gedachte den ongelukkigen jongen edelman eenige opbeuring te midden zijner rampen. De morgenstond, even gunstig voor kalme overdenkingen als heilig aan de zanggodinnen, daar zij de schaduwen van den nacht voor zich uitdrijft, had eene bedarende en vertroostende uitwerking op de bruischende hartstochten, die den Jonker van Ravenswood den vorigen dag zoo hevig geschokt hadden. Hij gevoelde zich nu in staat om de verschillende aandoeningen, waardoor hij bestormd werd, te ontleden, en hij had vast besloten, die te bestrijden en te overwinnen. De morgen, die rustig en schitterend aan den hemel was opgegaan, verleende eene zekere bekoorlijkheid zelfs aan den woesten en moerassigen grond, waarop men uit den burcht aan den eenen kant het uitzicht had; en de heerlijke oceaan, met duizenden kabbelende en zilveren golven gekruld, breidde zich aan de andere zijde in grootsche maar behagelijke pracht tot aan den versten gezichteinder uit. Met zulke stil verheven tooneelen kan het menschelijk hart, ook wanneer dat het sterkst bewogen is, zich zoo geheel vereenigen; en de diepe indruk dien zij te weeg brengen, kan slechts denkbeelden oproepen, die door de deugd en de eer worden ingegeven.

De eerste bezigheid van den Jonker was, Bucklaw in de schuilplaats, die hij hem bezorgd had, te gaan opzoeken, nadat hij eerst met ongewone gestrengheid de gewichtige taak van zelfbeproeving volbracht had.

«Hoe, Bucklaw!» zoo begon hij zijn morgengroet, «hoe staat u het leger aan, waarop de verbannen graaf van Angus eens volkomen veilig geslapen heeft, toen hij door de koninklijke wraakzucht ten felste vervolgd werd?»

«Hm!» hervatte deze, ontwakende, «ik heb mij weinig te beklagen, waar zulk een groot man vóór mij ingekwartierd is geweest; de matras was wel van de hardste soort — de wanden waren wel een weinig vochtig, en de ratten oproeriger dan ik uit den toestand van Caleb's provisiekamer verwacht zou hebben. En zoo er blinden aan dat getraliede venster, of gordijnen voor het bed geweest waren, geloof ik, over het geheel genomen, dat die de weelde in dit vertrek niet weinig zouden bevorderd hebben.»

«Het is zeker ellendig genoeg,» zei de Jonker, terwijl hij den blik door het kleine vertrek gaan liet, «maar zoo gij opstaan wilt en mij volgen, zal Caleb zijn best doen, om u een beter ontbijt te bezorgen dan uw avondmaal van gisteren.»

«Dit is volstrekt niet noodig,» antwoordde Bucklaw, terwijl hij oprees en zich poogde te kleeden, zoo goed de duisternis van het vertrek hem toeliet. — «Doe er niets aan, zeg ik, zoo gij wilt dat ik bij mijne voorgenomen hervorming volharden zal. Alleen de herinnering aan Caleb's drank heeft er meer toe bijgebracht, om mijn verlangen te onderdrukken den dag met een morgenslok te beginnen, dan twintig preeken zouden gedaan hebben. — En gij, Jonker, zijt gij in staat geweest om een dapperen strijd aan te vangen met de slang in uw boezem? Gij ziet dat ik op weg ben, om mijne adders, de eene na de andere, te dooden.»

«Ik ben den strijd ten minste begonnen, Bucklaw, en heb een heerlijk vizioen van een engel gehad, die tot mijn bijstand nederdaalde,» hervatte de Jonker.

«Wee mij,» riep zijn gast; «ik kan geen vizioen verwachten, tenzij mijne tante, Lady Girnington, besloten heeft zich te laten begraven, en dan zal het bedrag van hare nalatenschap, eer dan de verschijning van een geest, mij in

mijne goede voornemens versterken. — Maar, om weder op het onthijt te komen, Jonker, loopt het wild dat ons eene pastei bezorgen moet, zoo als de ballade zegt, nog in 't woud rond?»

«Ik zal de zaak onderzoeken,» hernam zijn gastheer, terwijl hij de kamer verliet om Caleb te gaan zoeken, dien hij, na vrij wat moeite, in een soort van onderaardsch hol aantrof, dat in vroegere tijden tot eene bottelarij op den burcht gediend had. De oude man was hier druk met de moeielijke taak bezig, om eene tinnen kan zoo lang glad te schuren, tot zij de kleur en den schijn van zilver verkregen had.

«Ik denk dat het zoo wel gaan zal — ik denk dat het er zoo wel door kan, als zij ze maar niet te dicht in het licht van het venster houden,» mompelde hij van tijd tot tijd bij zichzelven, alsof hij zich daardoor voor zijn arbeid wilde opwinden, waarin hij door de stem van zijn heer gestoord werd.

«Neem dit,» sprak de Jonker van Ravenswood, «en verschaf er meê wat wij noodig hebben.» En met deze woorden gaf hij de beurs, die den vorigen avond ter nauwernood aan de klauwen van Craigengelt ontsnapt was, aan den ouden keldermeester over.

De oude man schudde zijne grijze dunne lokken, en zag met een gelaat, waarop de innigste kommer te lezen stond, zijn heer aan, terwijl hij den kleinen schat in de hand woog, en toen op treurigen toon vroeg:

«En is dit nu alles, wat overgebleven is?»

«Alles wat voor het oogenblik is overgebleven,» zei de Jonker, terwijl hij eene grootere opgeruimdheid voorwendde dan hij misschien wel wezenlijk gevoelde. «Het is juist de groene beurs en het beetje have en goed, zoo als het oude lied zegt; maar, Caleb, wij zullen nog wel eens betere dagen beleven.»

«Eer die betere dagen komen,» sprak Caleb, «zal er wel een einde aan dat oude liedje, zoowel als aan het leven van den ouden dienaar wezen. Maar, het past mij niet op zulken toon tot u te spreken, terwijl gij er zoo bleek uitziet. — Neem de beurs terug en houd die, om er eene vertooning voor uw gezelschap mede te maken, want als gij mij een bede inwilligen, en die voor de oogen der menschen eens uithalen en weder op steken wilt, zal niemand ons krediet weigeren, ook als alles weg en verloren mocht wezen.»

«Maar, Caleb,» zei de Jonker,» ik blijf nog bij mijn plan, om spoedig dit land te verlaten; ik verlang dit echter met den naam van een eerlijk man te doen, die geene schulden nalaat die hij zelf gemaakt heeft.»

«Zeer zeker zult gij als eerlijk man kunnen vertrekken — ja, dat zult gij; want de oude Caleb kan de schuld van alles dragen, wat ooit voor het huis gebruikt is, en dat zal last genoeg zijn, voor één man. Ik zal toch even goed in de gevangenis, als er buiten kunnen leven, en de eer van het huis blijft behouden en bewaard.»

De Jonker deed te vergeefs zijn best om Caleb te doen begrijpen, dat, als de keldermeester in eigen persoon verantwoordelijk voor de schulden gesteld werd, dit de zwarigheden, die hij tegen het maken er van had, eer vermeerderen dan uit den weg zou ruimen. Hij sprak tot een minister, die te ingespannen was met het uitdenken van wegen en middelen ter bereiking van zijne oogmerken, dan dat hij zich kon inlaten met het weerleggen der bedenkingen, die men tegen de rechtvaardigheid en doelmatigheid daarvan mocht aanvoeren.

«Daar hebt gij Eppie Smatrash, die ons wel bier op krediet zal geven,» sprak Caleb bij zich zelven. «Zij heeft haar leven lang onder de familie doorgebracht. — Misschien heeft zij ook wel eene flesch brandewijn, — wijn durf ik niet zeggen; daar kan ik bij haar niet op rekenen — want zij is

maar eene vrouw alleen, die haar wijn enkel bij het anker inslaat; — maar ik zal haar op de eene of andere wijze wel een rad voor de oogen weten te draaien. Wat de duiven betreft, die zijn maar uit het duivenhok te halen, — gevogelte zal er bij de boeren wel te krijgen zijn, hoewel Luckie Chirnside beweert dat zij het voêr al tweemaal betaald heeft. — Maar wij moeten, als Mylord het goed vindt, ons weten te redden, — ja, wij moeten ons weten te redden. — Wees maar niet ongerust; het huis zal zijn eer ophouden, zoo lang de oude Caleb er het opzicht over heeft.»

Het onthaal, dat Caleb's vindingrijkheid hem in staat stelde den jonge edellieden gedurende drie of vier dagen te bezorgen, was zeker niet van den schitterendsten aard; maar men zal wel willen aannemen, dat hij met geene al te lastige gasten te doen had. En zelfs Caleb's verlegenheid, zijne verontschuldigingen, ontduikingen en uitvluchten vermaakten de jonge lieden niet weinig, en zetten aan het schrale en ongeregelde voorkomen van hunne tafel iets behagelijks bij. Zij hadden inderdaad ook reden, elke omstandigheid aan te grijpen, die dienen kon om hen te vervroolijken of den tijd te verhaasten die daar anders op looden wieken zou verstreken zijn.

Bucklaw, die door de noodzakelijkheid om binnen de muren van het kasteel zich te verbergen gedwongen was zich van zijne gewone jachtvermaken en vroolijke partijen te spenen, werd een droefgeestig en alles behalve uitlokkend metgezel. Wanneer de Jonker van Ravenswood niet langer schermen of op het verkeerbord spelen wilde; — wanneer Bucklaw de huid van zijn rijpaard tot vervelens toe geroskamd, en borstel, roskam en dekkleed had schoon gemaakt; — wanneer hij het beest het hem verstrekte voeder opeten en gemakkelijk in zijn stal bezorgd zag, dan kon hij nauwelijks nalaten, de oogenschijnlijke tevredenheid waarmede het dier zich aan zulk een eentonig leven onderwierp te benijden. «Het domme beest —» sprak hij, «denkt noch aan harddraverij, noch aan het jachtveld, noch aan zijne groene weide te Bucklaw, maar voelt zich, met den halster om den hals, aan den ruif van dezen vervallen stal even wel, alsof hij daarin ter wereld gekomen was. Maar ik, daarentegen, die de vrijheid van een gevangene in ruime mate geniet, en al de holen van dit rampzalig oud kasteel doorkruisen mag, kan nauwelijks den tijd met fluiten en slapen tot aan het middagmaal verdrijven.»

Onder deze moedelooze gedachten klom hij op de borstweringen van den burcht om af te wachten welke voorwerpen zich op de uitgestrekte heide aan zijn oog zouden voordoen, of om zeemeeuwen en raven met steenen en stukken leem te smijten, die zoo onvoorzichtig waren van onder het bereik van den lusteloozen jongeling te gaat zitten.

Ravenswood, met een oneindig diepdenkender en sterker geest dan die van zijn makker begiftigd, had eveneens zijne eigene pijnlijke onderwerpen van overpeinzing, maar deze brachten geen minder ongelukkige uitwerking te weeg dan degenen, die uit loutere verveling en gebrek aan bezigheid bij zijn metgezel ontstonden. Lucie Ashton had, bij het eerste gezicht, zulk een diepen indruk op zijn hart niet gemaakt als haar beeld nu deed, als hij het voor zijne verbeelding opriep. Naar mate de wraakgierige hartstocht, die hem aangezet had om eene samenkomst met den vader te zoeken, meer en meer begon te bedaren, kwam hem zijn gehouden gedrag met de dochter even hard als onwaardig voor, en volstrekt niet overeenkomstig datgene, wat men een meisje van rang en schoonheid verschuldigd was. Hare blikken, die van dankbare erkentenis — hare woorden, die van niets dan liefderijke beleefdheid getuigden, had hij op eene wijze afgeweerd, die aan verachting grensde.

En indien de Jonker van Ravenswood beleedigingen van Sir William Ashton had moeten ondergaan, zoo deed hem nu zijn geweten het verwijt, dat hij dit op eene vrij lompe wijze diens dochter deed misgelden. Wanneer zijne gedachten eenmaal dezen loop namen, en hij de zelfbeschuldiging in zich niet tot zwijgen kon brengen, dan maakte de herinnering aan de schoone gelaatstrekken van Lucie Ashton, nog veel belangrijker voor hem geworden door de omstandigheden, waarin hunne ontmoeting had plaats gegrepen, thans een indruk op zijn hart, die tegelijk streelend en smartelijk was. Hare welluidende stem, de kieschheid waarmede zij zich uitdrukte, hare innige kinderlijke liefde verhoogden niet weinig zijn berouw, dat hij hare dankbaarheid met zoo veel ruwheid had afgeslagen, terwijl zij op hetzelfde oogenblik een tafereel van de verleidelijkste bevalligheid voor zijne verbeelding opriepen.

Ravenswood's zedelijke beginselen en zijne eerlijkheid vermeerderden tevens het gevaarlijke van zulke herinneringen en de neiging, die bij hem bestond om ze te koesteren. Daar hij vast besloten had, zoo mogelijk, het meest heerschende gebrek van zijn karakter te beteugelen, gaf hij gewillig aan zulke denkbeelden den vrijen loop — ja, riep zelfs die voor zijne verbeelding terug, waardoor dat gebrek met de meeste kracht kon worden bestreden. En terwijl hij dit deed, bracht het gevoel van zijn eigen onvriendelijk gedrag jegens haar er hem natuurlijk toe, om, bij wijze van vergoeding, haar in zijne gedachten veel meer bevalligheid en schoonheid toe te schrijven, dan waarop zij misschien werkelijk aanspraak kon maken.

Indien iemand toen den Jonker van Ravenswood herinnerd had, hoe hij eerst onlangs wraak had gezworen aan het geheele geslacht van hem, dien hij niet ten onrechte als de oorzaak van den ondergang en dood zijns vaders beschouwde, dan zou hij waarschijnlijk die herinnering wel eerst als een schandelijken laster hebben afgewezen, maar, bij ernstig nadenken, genoodzaakt zijn geworden toe te stemmen dat ze niet geheel en al onjuist was, ofschoon het in zijne tegenwoordige gemoedsstemming voor hem moeielijk viel zich alles levendig voor den geest te roepen. Twee tegenstrijdige hartstochten kampten reeds in zijn hart — een verlangen namelijk om den dood van zijn vader te wreken, maar door de bewondering van de dochter zijns doodvijands reeds veel van zijne eerste kracht beroofd. Tegen den eersten hartstocht had hij zoo lang gestreden, tot deze hem merkelijk verzwakt toescheen: tegen den laatsten evenwel gebruikte hij geen middelen van tegenweer, daar hij het bestaan er van niet eens vermoedde. Dat dit werkelijk het geval was, bewees duidelijk zijn voornemen om Schotland te verlaten. Maar hoewel dit zijn oogmerk was, bleef hij echter dag aan dag op Wolfs-Crag toeven, zonder middelen te beramen om het ten uitvoer te brengen. Wel is waar had hij aan een paar zijner naastbestaanden, die in een afgelegen gedeelte van Schotland woonden, geschreven, en voornamelijk aan den Markies van A — in vertrouwen zijn voornemen medegedeeld; maar als Bucklaw bij hem op de volvoering van zijn plan aandrong, was hij gewoon, zich op de noodzakelijkheid te beroepen, dat hij eerst hun antwoord, vooral dat van den Markies, moest afwachten, eer hij tot zulk een beslissenden stap kon overgaan.

De Markies was rijk en vermogend; en hoewel men hem verdacht hield de gevoelens der regeering, die bij de omwenteling op het kussen geraakt was, niet te zijn toegedaan, toch bezat hij schranderheid genoeg om zich aan het hoofd eener partij in den geheimen Raad van Schotland te stellen, die met de orthodoxe partij van Engeland ten nauwste verbonden was, terwijl hij macht genoeg had om hen, die den Lord Grootzegelbewaarder aanhingen, met

een aanstaand verlies van hunne betrekking te bedreigen. Het raadplegen met zulk een belangrijken persoon leverde eene vrij aannemelijke verontschuldiging op, waarvan Ravenswood zich bij Bucklaw gedurig bediende, en die hij waarschijnlijk ook voor zich liet gelden, dat hij zijn verblijf op Wolfs-Crag zoolang rekte, en dit te meer, dewijl het algemeene gerucht van eene waarschijnlijke verandering van ministers en van maatregelen in het Schotsch bestuur in omloop begon te komen.

Deze geruchten, door sommigen krachtig staande gehouden, en weder door anderen stellig ontkend, al naar mate hunne wenschen of belangen hun dit ingaven, drongen tot zelfs in den vervallen burcht van Wolfs-Crag door, vooral door tusschenkomst van Caleb den keldermeester, die, bij zijne andere voortreffelijke hoedanigheden, ook die van een ijverigen staatkundige voegde, en zelden een uitstap uit de oude vesting naar het naburige dorp Wolfshope deed, zonder de nieuwstijdingen, die in den omtrek in omloop waren, mede te brengen.

Maar hoewel Bucklaw geene voldoende bedenkingen had in te brengen tegen des Jonkers uitstel om Schotland te verlaten, toch stiet hem de staat van werkeloosheid, waartoe dat uitstel hem veroordeelde, niet weinig tegen den borst. En het was alleen aan het overwicht, dat zijn nieuwe metgezel op hem verkregen had, toe te schrijven dat hij zich aan eene levenswijze onderwierp, die met zijne hebbelijkheden en neigingen anders zoo weinig strookte.

«Ik heb altijd hooren beweren, Jonker, dat gij een vlug en werkzaam mensch waart,» voegde hij hem gedurig toe; «en nu schijnt gij besloten te hebben, om hier maar even als een rat in zijn hol voort te blijven leven, met dit kleine verschil evenwel, dat dit wijzer dier zich een stil verblijf kiest, waar het ten minste voedsel vinden kan. Doch wat ons betreft, Caleb's verontschuldigingen nemen toe, naar mate zijn voorraad vermindert, en ik vrees dat het vertelseltje van den luiard in ons zal bewaarheid worden — want wij hebben bijna het laatste groene blad van den boom opgegeten, en ons blijft niets meer over, dan uit den boom te vallen en ons den nek te breken.»

«Bekommer u daar niet om,» antwoordde Ravenswood; «er is een noodlot dat over ons waakt, en wij zullen ons deel hebben in de op handen zijnde omwenteling—een omwenteling, die reeds menigeen het harte van schrik doet trillen.»

«Wat noodlot — welke omwenteling?» vroeg zijn huisgenoot. «Wij hebben dunkt mij, al omwentelingen genoeg gehad.»

Ravenswood viel hem in de rede, door hem een brief te overhandigen.

«O,» zeide Bucklaw, «nu komt mijn droom uit: ik dacht, dat ik Caleb heden morgen bij een armen drommel ernstig hoorde aandringen, een glas koud water te gebruiken, terwijl hij hem verzekerde dat dit 's morgens beter voor zijn maag was dan bier of brandewijn.»

«Het was de courier van Mylord A. —» zeide Ravenswood; «hij zag zich veroordeeld van Caleb's snoevende gastvrijheid gebruik te maken, die, zoo ik mij niet bedrieg, op zuur bier en haringen uitliep. — Lees, en gij zult het nieuws zien, dat hij ons gebracht heeft.»

«Ik zal het zoo gauw doen als ik kan,» hernam Bucklaw; «maar ik ben geen groot geleerde, en het schijnt mij toe dat Mylord ook geen heksenmeester in het schrijven is.»

De lezer zal in weinige oogenblikken, met behulp der drukletters van onzen vriend Ballantyne 1), datgene doorloopen, wat Bucklaw een goed half

1) De Schotsche uitgever, bij wien de eerste druk van Sir Walter Scott's werken gewoonlijk ter perse ging. Vert.

uur bezig hield, ofschoon de Jonker van Ravenswood hem nog bij moest staan. De brief was van den volgenden inhoud:

Hoogwelgeboren Heer en Neef.

Na u vooraf onzen hartelijken groet te hebben overgemaakt, zullen deze letteren u van het belang komen verzekeren, dat wij zoo wel in uw welvaart, als in uwe voornemens stellen. Indien wij niet zoo haastig zijn geweest om u onzen goeden wil te toonen, als men van een liefhebbend naastbestaande of bloedverwant gaarne verlangd zou hebben, zoo verzoeken wij u, dat gij dit eer aan gemis van eene geschikte gelegenheid om u onze goede gezindheid te doen blijken, dan aan verkoeling van onze toegenegenheid moogt toeschrijven. Wat uw voornemen om in vreemde landen te gaan reizen, betreft, wij kunnen u dit in dezen tijd niet sterk aanraden, omdat zij, die u kwalijk gezind zijn, volgens de gewoonte van zulke lieden, uwe reis aan zulke drijfveeren zouden kunnen toeschrijven, waaraan, schoon wij weten en gelooven dat gij zoo onschuldig zijt als wij zelve, nochtans hunne woorden op zulke plaatsen geloof zouden kunnen doen vinden, waar het vertrouwen dat men in hen stelt, u zou kunnen benadeelen, hetgeen wij met meer ongenoegen en grooter verdriet zouden bespeuren, dan wij middelen bij de hand hebben om die gevaren van u te kunnen afwenden.

Na u dus, zoo als onze verwantschap betaamt, onze denkbeelden met betrekking tot uwe verwijdering uit Schotland openhartig medegedeeld te hebben, willen wij gaarne daar redenen van gewicht bijvoegen, die uw belang en dat van uws vaders huis niet weinig betreffen, om u te overtuigen hoe noodig het is op Wolfs-Crag te blijven vertoeven tot na den afloop van dit herfstsaizoen. Maar wat zegt het spreekwoord: *verbum sapienti* — een enkel woord is voor hem, die wijsheid bezit, meer dan eene gansche preek voor een dwaas. En hoewel wij dezen armzaligen brief met onze eigene hand geschreven hebben, en ons wel verzekerd houden van des overbrengers getrouwheid, daar die op velerlei wijze verplichting aan ons heeft, is het niettemin eene waarheid dat het moeielijk valt op glibberige wegen te gaan, en dat wij aan het papier geene zaken vertrouwen mogen, die wij u blijmoedig met den mond mededeelen willen. Weshalve het eerst ons oogmerk was, u hartelijk te verzoeken naar ons barre Hoogland over te komen, om een hert te jagen, en dan te zamen de onderwerpen te behandelen, die het ons smartelijk valt thans te kunnen mededeelen. Maar de gelegenheid voor zulk eene ontmoeting is, in het tegenwoordig oogenblik, ons niet gunstig, waarom ze dus tot zulk een tijd moet uitgesteld worden, dat wij met alle opgeruimdheid die dingen vertellen kunnen, waarover wij nu het stilzwijgen moeten in acht nemen. Intusschen bidden wij u te gelooven, dat wij zijn en nog steeds blijven willen, uw goede liefhebbende Neef, die u het goede hartelijk toewenscht, slechts op den tijd wachtende, zoo als wij doen, welks schemering ons eerst schijnt door te breken, als wanneer wij hopen dat het blijken zal, hoezeer ik inderdaad uw weldoener ben. In welke hoop wij ons oprechtelijk onderteekenen,

Uw Hoogwelgeborens
liefhebbende Neef
A——

Gegeven uit ons
gering huis van
B. enz.

Buiten op den brief stond: «Aan den hoogwelgeboren en onzen geëerden Neef, den Jonker van Ravenswood. — Deze met haast, haast, posthaast — rijd en vlieg, tot hij in handen gesteld is.»

«Wat dunkt u van dezen epistel, Bucklaw?» vroeg de Jonker, toen zijn gast den zin, en al de woorden waaruit die bestond, met moeite ontcijferd had.

«Dat de meening van den Markies inderdaad een even groot raadsel als zijn handschrift is. Hij heeft stellig groote behoefte aan Wit's Tolk of den Volmaakten Brievenschrijver, en, als ik in uwe plaats was, zou ik hem een exemplaar van dat werk met den briefbrenger overzenden. Hij schrijft u zeer vriendelijk om te blijven, en uw tijd en uw geld in dit verachtelijk dom en onderdrukt land te verspillen, zonder u zelfs ondersteuning, of een verblijf onder zijn dak aan te bieden. Begrijp ik hem goed, dan heeft hij een plan op het oog, waarin hij veronderstelt dat gij hem behulpzaam kunt zijn, en hij wenscht u dus bij de hand te hebben, om van u, als het rijp geworden is, gebruik te kunnen maken, terwijl hij zich de macht voorbehoudt om u aan uw eigen lot over te laten, wanneer zijn aanslag onder het gaarkoken slecht mocht uitvallen.»

«Zijn aanslag! — veronderstelt gij dan dat hij van een verraderlijk ontwerp spreekt?» vroeg Ravenswood.

«Wat zou het anders zijn kunnen?» hervatte Bucklaw. «Men heeft den Markies er lang van verdacht gehouden, dat hij een oog op Saint-Germain heeft laten vallen.»

«Hij zou mij niet spoedig tot zulk eene onderneming overhalen,» sprak Ravenswood. «Als ik aan de tijden van den eersten en van den tweeden Karel, en die van den laatsten Jakobus denk, dan zie ik waarlijk weinig reden, om, als man of patriot, mijn zwaard voor hunne afstammelingen te trekken.»

«Hm!» hervatte Bucklaw, «gij wilt dan over de honden met afgeknotte ooren gaan treuren 1), die de eerlijke Claver'se 2) naar verdienste behandeld heeft?»

«Eerst gaf men den honden een kwaden naam, en toen hing men hen op,» antwoordde Ravenswood. «Ik hoop den dag te zien aanbreken, waarop een Whig en een Tory gelijk zullen zijn in het oog der justitie, en dat deze bijnamen enkel door de politieke tinnegieters gebruikt zullen worden, gelijk die van slons en feeks, als lage uitdrukkingen van spijt en wrok, onder de appelwijven in zwang zijn.»

«Dat zal in onze dagen niet gebeuren, Jonker, — het staal is te diep in onze ribben en zielen ingedrongen.»

«Eens zal het evenwel gebeuren,» hervatte de Jonker, «want de menschen zullen niet altijd op het hooren dezer bijnamen, als op het geluid van een trompet, opvliegen. Zoodra het maatschappelijk leven maar eerst beter bescherming zal vinden, zullen de genoegens er van te dierbaar zijn, om ze zonder gewichtiger reden dan staatkundige bespiegelingen opleveren, in de waagschaal te stellen.»

---

1) De Presbyterianen.

2) Een hoofdpersoon in den Roman: *de Presbyterianen.* Vert.

«Alles goed en wel,» antwoordde Bucklaw, «maar ik houd het in mijn hart met het oude liedje:

«De heuvels opgetooid met goudgeel graan;
Een galg gebouwd, met valsche Whigs er aan,
En 't recht hersteld, waar 't recht regeeren moet:
Dat's iets, wat mij het harte hupplen doet.»

«Gij moogt zoo luid zingen als gij wilt, *cantabit vacuus* 1),» antwoordde de Jonker, «maar ik geloof dat de Markies te wijs — ten minste te voorzichtig is, om met u in te stemmen. Ik vermoed dat hij eer op eene omwenteling in den Schotschen Geheimen Raad, dan in de Britsche rijken doelt.»

«Weg met uwe verwenschte staatsstreken!» riep Bucklaw uit; «weg met uwe koel berekende listen, die oude heeren in warme slaapmutsen en goed gevoerde japonnen zoo gemakkelijk bedenken, als zij zitten te dammen en te schaken, en die een grootschatmeester of Lord-staatsraad even gemakkelijk verzetten, als zij het een kasteel of een pion doen. Speel uit scherts; doch sla in ernst! Mijn raket is mijn speeltuig, en mijn zwaard is mijn broodwinner! En gij, Jonker, hoe ernstig en bedachtzaam gij u ook wilt voordoen, gij hebt in uw hart toch iets, dat uw bloed heviger doet koken dan met uw tegenwoordigen luim, om over staatkundige waarheden te redekavelen, strookt. Gij zijt een van die wijze mannen, die ieder ding zoo lang met schoone bedaardheid beschouwen, totdat het bloed hen naar het hoofd vliegt; en wee dan een ieder, die het waagt om hen aan hunne eigene voorzichtige grondstellingen te herinneren!»

«Misschien begrijpt gij mij beter dan ik mijzelven doe,» hernam Ravenswood; «maar ik houd het er voor, dat, met juistheid te denken, de weg is om na verloop van tijd in staat te zijn even zoo te handelen. — Maar luister, ik hoor Caleb de etensklok kleppen.»

«Dat doet hij altijd des te luider, naarmate de kost, dien hij opdisschen kan, schraler is,» zeide Bucklaw, «even alsof dat helsche geklep en gebel, waardoor, den een of anderen dag, de oude klok nog eens van de rots naar beneden zal tuimelen, in staat was, eene uitgehongerde hen in een vet kapoen te herscheppen, of dat het een lamsschouder in een reebout veranderen kon.»

«Ik hoop dat wij er zoo goed af zullen komen als uwe ergste gissingen doen vermoeden, Bucklaw, te beoordeelen naar de plechtstatigheid, waarmede Caleb dien overdekten schotel, den eenigen dien hij opdraagt, op tafel plaatst.»

«Ontdek hem, Caleb! neem er om 's hemels wil het deksel af!» riep Bucklaw; «geef ons zonder inleiding wat gij geven kunt. — Wel, man, het staat immers goed genoeg,» ging hij voort, terwijl hij zich ongeduldig tot den ouden keldermeester wendde, die, zonder antwoord te geven, den schotel heen en weêrschoof, tot hij, met wiskunstige nauwkeurigheid, dien juist in het midden der tafel geplaatst had.

«Wat hebben wij hier, Caleb?» vroeg hem de Jonker op zijne beurt.

«Ei, Mylord, dat had ik al moeten zeggen; maar de heer van Bucklaw is zoo ongeduldig,» antwoordde Caleb, die nog den schotel met zijne eene en het deksel met de andere hand vasthield, met blijkbaren tegenzin om te ontdekken wat er in was.

---

1) Gij zingt te vergeefs. Vert.

«Maar wat is er dan, in Godsnaam, in? — Ik hoop toch geen paar blanke sporen, volgens het oud gebruik onzer buren op de grenzen 1)?»

«Wel, wel,» herhaalde Caleb, «Mylord schijnt lust te hebben om te schertsen; maar het zij mij vergund te mogen zeggen, dat dit een loffelijk gebruik en, zoo als ik gehoord heb, van een achtbaar en aanzienlijk geslacht afkomstig was. Maar wat uw tegenwoordig middagmaal betreft, zoo heb ik gedacht, dat, daar het toch van daag Sint-Magdalena's dag is, die in hare dagen eene waardige koningin van Schotland was, de heeren het heden welvoegelijk vinden zullen, om, zoo zij niet geheel en al vasten willen, dan toch nu aan de natuur niet meer dan eene kleine verkwikking, bij voorbeeld een gezouten haring, of iets dergelijks te vergunnen.»

Toen de schotel ontdekkende, liet hij vier van die smakelijke vischjes zien waarvan hij gesproken had, terwijl hij er toch op beleefden toon bijvoegde, dat het evenwel geene gewone haringen waren, «want,» voegde hij er bij, «het zijn allen hommers, en de huishoudster (de arme Mysie) heeft ze voor het bijzonder gebruik van Mylord met ongewone zorgvuldigheid gezouten.»

«Geene verontschuldigingen meer,» zei de Jonker, «laat ons de haringen maar opeten, daar wij toch niets beters krijgen kunnen — maar, Bucklaw, ik begin met u te denken dat wij het laatste groene blad verteren, en dat, in spijt van den Markies, wij stellig het veld bij gebrek van voorraad zullen moeten ruimen, zonder den uitslag zijner staatkundige berekeningen te kunnen afwachten.»

NEGENDE HOOFDSTUK.

Wanneer de jager luid den jachthoorn steekt, en 't wild
Van 't leger stoot, terwijl 't van bange vreeze trilt:
Wie, die het jeugdig bloed zijn adren door voelt vloeien,
Zou aan zijn rustbed dan zijn leden liefst zien boeien,
Van al 't genot beroofd, dat hem de schepping biedt?
JOANNA BAILLIE, *Ethwald;* Eerste Bedrijf,
Eerste Tooneel.

Lichte maaltijden bezorgen een lichten slaap; en als men zich den maaltijd herinnert, dien Caleb's geweten, of liever de noodzakelijkheid, welke zich achter dien naam verschuilt, gelijk somtijds het geval is, aan de gasten op Wolfs-Crag had opgedischt, behoeft men zich niet te verwonderen dat hun slaap licht te kort moet geweest zijn.

Vroeg in den morgen stormde Bucklaw echter plotseling met zulk een getier de kamer van zijn gastheer binnen, dat zelfs de dooden er door zouden zijn wakker geworden.

«Op! op! in 's hemels naam, — de jagers zijn reeds in het veld! Dit is de eenige jachtpartij, die ik deze maand aanschouwd heb — en gij, Jonker,

2) Zie in de ballade: de Uittocht. Vert.

blijft nog op het bed liggen, dat weinig heeft waardoor het zich aanbeveelt, dan dat het een beetje zachter is dan de steenen vloer en de gewelfde zaal uwer voorvaderen.»

«Ik wenschte,» sprak Ravenswood, terwijl hij het hoofd gemelijk ophief, «Mijnheer Hayston, dat gij u onthouden hadt van deze scherts; — het is waarlijk alles behalve aangenaam de vrij korte rust te moeten derven, die ik nu eerst begon te genieten, nadat ik den nacht met gedachten over mijn lot heb doorgebracht, dat mij veel harder valt, dan dit mijn legerstede.»

«Ba, Ba!» hervatte zijn gast, «sta op! — sta op! — de honden zijn in 't veld — ik heb de paarden zelf gezadeld, terwijl de oude Caleb de stalknechts en de bedienden riep, en geen voortgang zou gemaakt hebben, voordat hij een paar uren met verontschuldigingen over de afwezigheid van de bedienden verspild had, die waarschijnlijk honderd mijlen ver van ons verwijderd zijn. — Sta op, Jonker! — Ik zeg u, de honden zijn in het veld — sta op! — Ik zeg u, de jacht begint!» En met deze woorden liep Bucklaw de kamer uit.

«En ik zeg,» antwoordde de Jonker, terwijl hij langzaam oprees, «dat er niets is waar ik minder belang in stel. — Wiens honden komen zoo dicht bij ons?»

«Die van den edelen Lord Bittlebrains,» antwoordde Caleb, die den ongeduldigen heer van Bucklaw in het slaapvertrek van zijn heer gevolgd was, «en ik weet waarlijk niet, welk recht zij zich aanmatigen, om binnen de palen van uw vrij en eigen jachtveld te durven huilen en blaffen.»

«Ik evenmin, Caleb,» hervatte Ravenswood, «uitgezonderd dat zij èn de landerijen èn het recht der jacht gekocht hebben, en zich dus bevoegd kunnen rekenen de rechten uit te oefenen, waarvoor zij hun geld hebben betaald.»

«Dat kan wel zijn,» sprak Caleb, «maar ik houd het toch voor iets dat geen edelman betaamt, hier te komen en gebruik van zulk een recht te maken bij het leven van uwe Lordschap, en terwijl gij op uw eigen kasteel van Wolfs-Crag woont. Lord Bittlebrains zou wèl doen, als hij bedacht wat zijn volk eens geweest is.»

«En wij, als wij bedachten wie wij nu zijn!» sprak de Jonker met een onderdrukt gevoel van bitterheid. «Maar, Caleb, geef mij mijn mantel; ik wil Bucklaw het genoegen doen, deze jacht ook eens te gaan zien. Het zou zelfzuchtig zijn, het vermaak van mijn gast aan het mijne op te offeren.»

«Op te offeren!» herhaalde Caleb op een toon, die de volstrekte ongerijmdheid scheen aan te duiden, welke er, zijns inziens, in gelegen was als zijn heer eenige inschikkelijkheid jegens iemand, wien ook, betoonde. — «Op te offeren, waarlijk! — maar ik vraag Mylord om verschooning — en welken rok behaagt het u aan te trekken?»

«Dien gij maar wilt, Caleb! — Mijne kleerkamer, veronderstel ik, is niet zeer ruim voorzien.»

«Niet ruim voorzien?» herhaalde zijn bediende; «wel, daar is de grijze met zilver; maar ik bedenk mij, dien heeft Mylord reeds aan Hew Hildebrand, uw stalmeester weggegeven — en dien van Fransch fluweel, door Mylord uw vader, God zij zijne ziel genadig! gedragen. De oude kleederen van Mylord uw vader zijn zeker aan de arme vrienden geschonken. — Dan is er nog een van *drap de Berry* —»

«Dien ik u geschonken heb, Caleb, en ik veronderstel dat deze de eenige rok is, dien ik zal kunnen aantrekken, behalve dien ik gisteren aanhad. — Wees zoo goed en reik mij dien aan, en spreek er geen woord meer over.»

«Als Mylord dien verkiest,» hervatte Caleb; «maar hij is zeker donker

van kleur, en gij zijt in den rouw. — Evenwel ik heb dat *drap de Berry* nooit aan mijn lijf gehad — dat zou mij ook niet passen, en Mylord heeft thans ook niet veel keus tusschen zijne kleederen — de rok is goed geborsteld, en daar er dames bij zijn —»

«Dames?» vroeg Ravenswood, «en welke dames?»

«Hoe zou ik die kennen, Mylord? — Ik weet alleen, dat toen ik uit den wachttoren naar beneden zag, ik er verscheidene heb zien schitteren met hare kapsels en juweelen en wuivende veêren, even als de hofstoet van de Elfen-koningin.»

«Wel, wel, Caleb,» hervatte de Jonker, «help mij dan mijn mantel omdoen en geef mij mijn zwaard. — Maar welk gedruisch is dat op het slotplein?»

«Het is Bucklaw, die juist bezig is de paarden naar buiten te brengen,» antwoordde Caleb, nadat hij uit het venster gezien had; «alsof er geen volk genoeg op het slot was, en alsof ik den post van iedereen niet kon waarnemen, die buiten de poort is.»

«Helaas, Caleb, wij zouden aan niets gebrek hebben, als uw vermogen aan uw goeden wil geëvenredigd ware,» hervatte zijn heer.

«En ik hoop dat Mylord niet het minste ontbreken zal,» sprak Caleb; «want, alles wèl bezien, vertrouw ik dat wij de eer van het huis, zoo veel de omstandigheden maar toelaten, zullen kunnen ophouden. Alleen die Bucklaw is zoo vrijpostig en voortvarend. Zie, daar heeft hij het rijpaard van Mylord zonder zadel van stal gebracht, en dat wel zonder de kostelijk geborduurde schabrak, en ik kon die immers in een oogenblik hebben afgeborsteld.»

«Alles is volkomen goed,» zeide zijn heer, terwijl hij hem ontliep en den nauwen en steilen wenteltrap afsnelde, die naar het slotplein voerde.

«Het mag wellicht goed zijn,» sprak Caleb eenigszins knorrig; «maar zoo Mylord een oogenblik wachten wil, zal ik hem zeggen wat lang niet goed zou zijn.»

«En wat is dat?» vroeg Ravenswood, terwijl hij vol ongeduld een oogenblik bleef staan.

«Dat gij iemand meêbracht om heden hier te eten, want ik kan geen tweeden vastendag maken, zooals gisteren, toen ik Bucklaw iets van koningin Margaretha wijs maakte. — En, om openhartig te spreken, als het Mylord behagen mocht om van daag bij Lord Bittlebrains te eten, dan sta ik er voor in dat ik morgen wel raad zal weten te schaffen. Of zoo gij anders met hen in het logement wildet gaan eten, dan kondt gij daar een schoon voorwendsel vinden, en zeggen, óf dat gij uwe beurs vergeten hadt, óf dat de oude kasteleines u nog huur schuldig was, en dat gij haar wel vergunnen wilt het middagmaal op uwe rekening te korten.»

«Of mij van iedere andere leugen bedienen, die mij maar invalt, niet waar?» zeide zijn heer. «Gode bevolen, Caleb! Ik prijs niettemin uwe zorg voor de eer van het huis!» En zich daarna op het paard werpende, volgde hij Bucklaw op het spoor, die, op gevaar af van den hals te breken, begonnen was met van het steile pad, dat naar het slot geleidde, af te galoppeeren, zoodra hij gezien had dat Ravenswood zijn voet in den stijgbeugel zette.

Caleb Balderston zag hen met een angstvalligen blik na, en schudde zijne dunne grijze haren. — «Ik hoop,» mompelde hij in zich zelven, «dat hun geen ongeluk overkomen zal. — Zóó, daar hebben zij de vlakte reeds bereikt, daar zijn zij reeds beneden, en de menschen kunnen toch niets anders zeggen dan dat de paarden moedig en vol vuur zijn.»

Door zijn van nature driftig en vurig gestel aangezet, vloog de jonge Bucklaw snel als de wind vooruit. Ravenswood volgde hem met evenveel spoed, want, hoewel zijn aard het medebracht, dat hij zich niet gaarne uit zijne bespiegelende werkeloosheid liet rukken, bezat hij echter een geest, die, eenmaal in beweging gebracht, zich door niets liet beteugelen. Zijn ijver was ook niet altijd geëvenredigd aan de aanleiding daartoe. Men kon dien veeleer met de snelheid van een steen vergelijken, die met denzelfden spoed van een heuvel afrolt, hetzij de arm van een reus of de hand van een kind hem den eersten stoot geeft. Er ontwaakte daarenboven eensklaps in hem een sterk verlangen naar de jacht, een vermaak, zoo eigenaardig geschikt voor iederen stand, dat het eer een aangeboren drift van ons dierlijk gestel, die zich boven alle verschil van rang en opvoeding verheft, dan eene hebbelijkheid, door gedurige oefening verkregen, genoemd kan worden.

Het herhaalde geblaas op den jachthoorn, waarvan men zich toen altijd bediende om de honden aan te moedigen en om hen op het spoor te brengen,— het schelle ofschoon verwijderde geblaf — het half verstaanbare geschreeuw der jagers — de half geziene menschelijke gedaanten, die nu eens uit de laagten, welke den moerassigen grond doorkruisten, te voorschijn kwamen, dan weder over de oppervlakte van het terrein zweefden, en straks hun weg zoeken moesten, wanneer hun die door moerassen was afgesneden, en vooral het gevoel dat hij zich tamelijk vlug bewoog, verhieven den Jonker van Ravenswood, ten minste voor een oogenblik, boven alle herinneringen van meer smartelijken aard, waardoor hij altijd vervolgd werd. Het eerste wat hem deze onaangename omstandigheden weder voor den geest bracht, was de overtuiging dat zijn paard, in weerwil van al de voordeelen, die de bekendheid van zijn berijder met het terrein hem verschafte, niet in staat was de jacht te kunnen volgen. Toen hij zijn teugel met het bitter gevoel inkortte, dat zijne armoede hem van de geliefkoosde uitspanning zijner voorvaderen beroofde, waarin inderdaad al hunne bezigheid bestond, als zij zich niet met krijgsverrichtingen onledig hielden, reed hem een vreemdeling op zijde, die op een zeer goed paard gezeten, ongemerkt in het eerste gedeelte van den rid hem dicht op het spoor gevolgd was.

«Uw paard is vermoeid,» voegde de man hem toe, en wel met eene beleefdheid, die men anders zeldzaam op het jachtveld ontmoet. «Mag ik Uwe Edelheid verzoeken van het mijne gebruik te maken?»

«Mijnheer,» antwoordde Ravenswood, die door een dergelijk voorstel eer verwonderd dan verblijd was, «ik weet waarlijk niet, waardoor ik zulk eene gunst van een vreemdeling verdiend heb.»

«Vraag daar niet naar, Jonker,» sprak Bucklaw, die met grooten tegenzin zijn eigen vurig paard tot hiertoe ingehouden had, om zijn gastheer niet voorbij te rijden. «Maak gebruik van de goederen, die de goden u schenken,» zoo als de groote John Dryden zegt. Of wacht — hier, vriend! leen mij dat paard. Ik zie, dat het u dit laatste half uur nog al moeite gekost heeft het in te houden; ik zal er voor u den duivel wel uitdrijven. — Nu, Jonker, neem gij het mijne, dat als een arend met u heen zal vliegen!»

En daarop den teugel van zijn eigen paard den Jonker van Ravenswood toewerpende, sprong hij op dat, hetwelk de vreemdeling hem afgestaan had, en zette zijn tocht met allen spoed voort.

«Heeft men ooit zulk een wildzang gezien!» riep de Jonker. «Maar gij, vriend, hoe kunt gij hem uw paard toevertrouwen?»

«Het paard —» antwoordde de man, «behoort aan iemand, die het aan

u of aan een uwer achtenswaardige vrienden, om het even wien, met huid en haar zou willen overgeven.»

«En de naam van den eigenaar is? —» vroeg Ravenswood.

«Gij moet het mij ten goede houden; — dien naam zult gij uit zijn eigen mond vernemen. — Indien het u behaagt, het paard van uw vriend aan te nemen, en mij in plaats daarvan uw klepper te laten, dan vervoeg ik mij, zoodra het hert gevallen is, weder bij u; want uit het hoorngeschal bemerk ik, dat zij het reeds ingehaald hebben.»

«Ik geloof, vriend, dat het de beste wijze wezen zal, om u een schoon paard terug te bezorgen,» antwoordde Ravenswood; en terwijl hij den klepper van zijn vriend Bucklaw besteeg, maakte hij den meesten spoed, om de plaats te bereiken, waar het geluid van den hoorn aankondigde, dat het lot van het hert bijna beslist was.

Het vroolijk gejuich ging vergezeld van de gebruikelijke luidruchtige aanmoediging der jachthonden en andere soortgelijke geliefkoosde uitroepen uit het jachtveld van den ouden tijd. Aan dit geschreeuw paarde zich het ongeduldig geblaf der honden, die nu het voorwerp hunner vervolging dicht op de hielen waren, en in een levendig en onafgebroken koor volhielden. De verspreide rijders begonnen nu van verschillende kanten naar het tooneel der handeling, als naar een algemeen middelpunt samen te stroomen.

Bucklaw bleef vooruit, en kwam dus het eerst op de plaats waar het hert, buiten staat om zijn vlucht voort te zetten, zich naar de honden keerde, en, om eene jagers-uitdrukking te bezigen, geen adem meer had. Het statig hoofd voorovergebogen, de zijden met wit schuim bedekt, de oogen van woede en vrees vonkelende, was het afgejaagde beest nu, op zijne beurt, een voorwerp van schrik voor zijne vervolgers geworden. De jagers daagden, de een na den ander, op en wachtten eene gunstige gelegenheid af om het hert met eenig voordeel te kunnen aanvallen, wat in zulke omstandigheden alleen met beleid en voorzichtigheid geschieden kan.

De honden stonden van verre en blaften luidkeels, terwijl zij tegelijk woede en vrees verrieden; en ieder, die tot het jachtgezelschap behoorde, scheen af te willen wachten, dat zijn metgezel voor hem de gevaarlijke taak op zich zou nemen om het dier aan te vallen, en het den eersten stoot toe te brengen. De plek was eene kleine ondiepte in het heiveld, en dus niet zeer voordeelig, om het hert ongemerkt te naderen, en er werd dus een algemeen triumfgeschrei aangeheven, toen Bucklaw met de behendigheid, die van een volmaakt kavalier in die dagen gevorderd werd, van zijn paard sprong, het hert met de snelheid des bliksems overviel, en het met zijn kort jachtzwaard een houw in den achtersten poot toebragt, waardoor het op den grond tuimelde. De honden, die zich toen op hun hulpeloozen vijand wierpen, maakten spoedig een einde aan de kwellingen van het dier, en vierden met hun geblaf zijn val — terwijl het luide hoorngeschal het *mort* bliezen, en de vreugdekreten der jagers ver over de golven der nabijgelegen zee weergalmden.

De opperjager riep nu de honden van het gedoode hert af, en reikte daarop met gebogen knie zijn jachtmes aan eene schoone vrouwelijke gestalte over, die op een wit damespaard zat, en zich door vrees of medelijden tot nu toe op eenigen afstand gehouden had. Zij droeg een zwart zijden rijmasker, dat toen algemeen in zwang was, zoo wel om haar gelaat tegen zon en regen te beschermen, als uit een begrip van welvoegelijkheid, die niet gedoogde, dat eene jonkvrouw, als zij het luidruchtig jachtvermaak bijwoonde, met ongedekt aangezicht te midden van een gemengd gezelschap vertoefde. Haar

rijgewaad echter, zoo wel als het vurige en schitterende paard, dat zij bereed, alsmede de beleefdheid waarmede de jagers haar behandelden, waren voldoende redenen voor Bucklaw om in haar de hoofdpersoon van het jachtfeest te begroeten.

Niet zonder een gevoel van medelijden, dat bijna aan verachting grensde, merkte deze hartstochtelijke liefhebber der jacht op, dat zij het mes van den jager weigerde aan te nemen, dat haar aangeboden werd om het hert de snede in de borst toe te brengen, en dus de hoedanigheid van het vleesch te ontdekken. Hij gevoelde zich meer dan half gezind, haar zijn compliment te gaan maken; maar het was Bucklaw's ongeluk, dat zijne manier van leven hem belet had om gemeenzaam bekend te worden met vrouwen van den eersten stand, zoodat, in weerwil van al zijne natuurlijke stoutmoedigheid, hij zich beschaamd en verlegen gevoelde, als hij in de noodzakelijkheid was eene dame van aanzien te moeten toespreken.

Eindelijk zich een riem onder het hart stekende, (om zijne eigene uitdrukking te gebruiken,) verstoutte hij zich, de schoone jageres een goeden morgen te wenschen, en zijne hoop uit te drukken dat de jacht aan hare verwachting beantwoord had. Haar antwoord was in beleefde en zedige bewoordingen vervat, en gaf eenige dankbaarheid te kennen aan den dapperen ridder, door wiens kloeke daad de jacht zulk een gewenscht einde had genomen, toen de honden en de jagers eenigszins in verlegenheid schenen geraakt te zijn.

«Slapperement! Mevrouw!» riep Bucklaw, die door deze opmerking in eens op zijn eigen terrein werd gebracht, «daar is volstrekt geene moeielijkheid of verdienste in die zaak gelegen. Een knaap als ik is niet bang, om een paar hertshoornen in zijne darmen te krijgen. Ik heb wel vijfhonderdmaal *parforce* gejaagd, Mevrouw, en nooit zag ik het hert, te land of te water, of ik durfde onbeschroomd op het dier los gaan: dat is alles maar handigheid en gewoonte. En ik moet u hierbij nog zeggen, Mevrouw, dat dit met beleid en omzichtigheid behoort te geschieden, en gij zult, Mevrouw, wel doen te zorgen, dat uw hertsvanger goed scherp en aan beide zijden geslepen is, opdat gij er, als het te pas komt, voor en achter de hand mede houwen kunt; want de stoot met een hertshoorn is gevaarlijk en eenigszins voor vergiftigd te houden.»

«Ik ben er zoo bang voor, Mijnheer,» hernam de jonge dame, en haar masker verborg nauwelijks haar glimlach, «dat ik maar weinig gebruik van dergelijke voorzorgen zal behoeven te maken.»

«Maar, Mylady! die heer heeft met dat al zeer gegronde redenen voor hetgeen hij zegt,» sprak een reeds grijze jager, die met niet weinig stichting Bucklaw's redevoering had aangehoord; «want ik heb mijn vader, die houtvester te Cabrach was, hooren zeggen, dat eene wonde van een wild zwijn zich gemakkelijker laat heelen dan de stoot van een hertshoorn; zoo toch staat er in het oude jagersliedje:

«Wordt hij door 's herten hoorn gewond,
Het brengt u in het graf:
Maar treft een wilde zwijns-tand u,
Zoo komt ge er beter af.»

«En ik zou wel durven raden» vervolgde Bucklaw, die nu in zijn element en begeerig was om het geheele bestuur van de jacht op zich nemen, «onder de honden, die fiks geloopen hebben en vermoeid zijn, den kop van het hert

als eene belooning te verdeelen. Ook moet, als ik mijn gevoelen ronduit zeggen mag, de jager, die bestemd is om het hert open te snijden, een vollen beker bier op de gezondheid van Mylady of wel een frisschen teug brandewijn nemen; want zoo hij het wild, zonder gedronken te hebben, opent, kan het nooit goed blijven.»

Gelijk zich gemakkelijk begrijpen laat, vond zulk een aangenaam voorschrift de meeste goedkeuring bij den jager, die, tot belooning, zijn hertsvanger, dien de jonkvrouw geweigerd had aan te nemen, beleefd aan Bucklaw aanbood, welke aanbieding door zijne meesteres ondersteund werd.

«Ik geloof, Mijnheer,» zeide zij, terwijl zij zich buiten den kring begaf, «dat mijn vader, tot wiens uitspanning de honden van Lord Bittlebrains heden in het veld geweest zijn, de zorg voor al deze dingen zeer gaarne aan een heer van uwe ondervinding zal willen overlaten.»

Na dit gezegd te hebben boog zij bevallig, wenschte hem goeden morgen, en verwijderde zich, door een van hare twee bedienden vergezeld, die bepaaldelijk aan haren dienst verbonden schenen, van het jachtveld. Nauwelijks merkte Bucklaw haar vertrek op, daar hij te zeer verheugd scheen eene gunstige gelegenheid gevonden te hebben, om zijne jagerskennis te kunnen uitkramen en te druk bezig was, om aan man of vrouw op deze wereld zijne gedachten te wijden. Spoedig had hij zich tot op zijn wambuis ontkleed en de mouwen opgestroopt, en stond hij daar met de armen tot aan de ellebogen met bloed en smeer bemorst, snijdende en slaande, hakkende en houwende met de nauwkeurigheid van Sir Tristram zelven, en krakeelende en twistende met allen, die hem omgaven, over ingewanden, borststukken, ribben en ravenbeenderen, toen ter tijd de gewone uitdrukkingen in de jagers- of vleeschhouwerskunst, of hoe het den lezer behagen moge ze te omschrijven, daar ze waarschijnlijk nu alle verouderde spreekmanieren geworden zijn.

Toen Ravenswood, die zijn vriend vrij wel had bijgehouden, zag dat het hert gevallen was, werd zijn plotseling opgekomen lust in de jacht door een gevoel van tegenzin vervangen, dat zich steeds van hem meester maakte, zoodra hij in zijn verarmden toestand zich blootgesteld zag aan de blikken van zijne meerderen of minderen in rang. Hij bleef dus met zijn paard op den top eener kleine hoogte staan, vanwaar hij het drukke en vroolijke tooneel omlaag beschouwen kon, en luisterde naar het vreugdegeschreeuw der jagers, dat zich met het geblaf der honden en het gebriesch en getrappel der paarden vereenigde en een vroolijk geheel opleverde. Maar deze vreugdekreten klonken treurig in het oor van den verarmden edelman. De jacht, met al de daaraan verbonden vermakelijkheden, was, sedert de invoering der leenheerlijke rechten, altijd het uitsluitend voorrecht van den adel geweest, en in vroegere eeuwen bleef ze dan ook in tijden van vrede de voornaamste bezigheid der edellieden. Het gevoel, dat zijn ongelukkige toestand hem van het vermaak beroofde, dat zijn rang hem als een bijzonder voorrecht toekende, en het besef, dat vreemden nu op dezelfde plaatsen de genoegens smaakten, die zijne voorvaderen zich met zoo veel naijver tot hun eigen uitspanning hadden voorbehouden, terwijl hij, de erfgenaam hunner goederen, genoodzaakt was, zich op eenigen afstand van hun gezelschap afgescheiden te houden, — dit wekte denkbeelden bij hem op, berekend om een geest als dien van Ravenswood, reeds van aard ingetrokken en zwaarmoedig gestemd, diep ter neer te slaan. Zijn hoogmoed evenwel deed hem vaak over dit neerslachtig gevoel zegepralen, en levendig werd zijn ongeduld, toen hij bespeurde dat zijn luchtige vriend Bucklaw geen groote haast scheen te maken met het teruggeven

van het geleende paard, dat Ravenswood, eer men het veld verliet, weder aan zijn beleefden eigenaar wenschte ter hand gesteld te zien. Toen hij gereed stond, zich met dat doel te midden der vergaderde jagers te begeven, kwam er een man te paard bij hem, die zich, even als hij, onder het afmaken van het hert, op eenigen afstand gehouden had.

Deze persoon scheen tamelijk in jaren gevorderd. Hij droeg een scharlaken mantel, dicht tot onder de kin toegeknoopt, en een onopgetoomde en in de oogen getrokken hoed, waarschijnlijk om hem tegen wind en weder te beschermen. Zijn paard, een sterk en stevig ros, was voor een rijder berekend, wiens oogmerk het was het jachtvermaak eer als toeschouwer bij te wonen, dan om er werkdadig deel aan te nemen. Een bediende volgde hem op eenigen afstand en de geheele toerusting was die van een bejaard heer van rang en fatsoen. Hij sprak Ravenswood zeer beleefd, hoewel niet zonder eenige verlegenheid, aan.

«Gij schijnt een flinke jongen te wezen, Mijnheer,» sprak hij, «en toch komt het mij voor dat gij bij deze wakkere jacht even onverschillig zijt, als hadt gij mijn last van jaren op uwe schouderen te torschen.»

«Bij andere gelegenheden heb ik de jacht wel eens met meer geestdrift bijgewoond,» antwoordde de Jonker, «doch thans moeten onlangs in mijne familie voorgevallen gebeurtenissen tot mijne verontschuldiging strekken, — en daarbij,» liet hij er op volgen, «had ik bij den aanvang der jacht een tamelijk slecht paard.»

«Ik meen,» zei de vreemdeling, «dat een mijner bedienden den schranderen inval gehad heeft, uw vriend aan een paard te helpen.»

«Ik ben hem en u zeer voor die beleefdheid verplicht,» hervatte Ravenswood. «Mijn vriend is de heer Hayston van Bucklaw, van wien ik wel zeggen durf dat gij hem zeker te midden der kloeke jagers zult vinden. Hij zal het paard aan uw bediende teruggeven en het mijne daarentegen in ruiling aannemen, en gaarne,» zoo besloot hij, terwijl hij het hoofd zijns paards van den vreemdeling afkeerde, «zal hij zijne hartelijke dankbetuigingen voor uwe welwillendheid met de mijne vereenigen willen.»

Na dit gezegd te hebben wendde de Jonker van Ravenswood zich af, met de houding van iemand, die van zijn gezelschap afscheid genomen heeft. Maar men kon zich niet zoo gemakkelijk van den vreemdeling ontslaan. Hij deed ook zijn paard op hetzelfde oogenblik wenden, en reed in dezelfde richting zoo dicht naar den Jonker toe, dat deze, zonder hem vooruit te snellen, wat de statige beleefdheid dier dagen, de eerbied voor de jaren des vreemdelings, alsook de pas door hem bewezen dienst geenszins veroorloofd zouden hebben, niet gemakkelijk aan zijn gezelschap ontsnappen kon.

De vreemde bewaarde niet lang het stilzwijgen.

«Dit is dan,» zoo ving hij het gesprek aan, «het oude kasteel Wolfs-Crag, waarvan in de Schotsche jaarboeken zoo dikwijls gewag wordt gemaakt?» terwijl hij een blik op den ouden toren sloeg, die toen door eene stormachtige wolk, die er den achtergrond van uitmaakte, niet weinig verdonkerd werd; want een omweg van ongeveer een mijl had de jagers bijna weer op dezelfde plaats teruggebracht, waar zij zich bevonden, toen Ravenswood en Bucklaw uitgereden waren, om zich bij hun gezelschap te voegen.

Ravenswood beantwoordde die opmerking toestemmend, maar vrij koel en kort.

«Het was, zoo als ik gehoord heb,» vervolgde de vreemdeling, die zich door des Jonkers koelheid niet uit het veld had laten slaan, «eene der oudste bezittingen van het achtbaar huis van Ravenswood.»

«Hunne oudste bezitting,» antwoordde de Jonker, «en waarschijnlijk hun laatste.»

«Ik — ik — ik wil het niet hopen, Mijnheer,» hervatte de vreemdeling, die, door meer dan eens te kuchen, zijne stem helder zocht te maken, en die zich geweld aandeed om een zekere verlegenheid te overwinnen. — «Schotland weet wat het aan dit oude geslacht verschuldigd is, en herinnert zich de menigvuldige roemrijke daden die het bedreef. Ik twijfel er niet aan, wanneer men Zijne Majesteit op eene geschikte wijze voordroeg, dat een zoo oud en zoo edel geslacht zijn ondergang nabij was, — ik wil zeggen, in verval begon te geraken, — of er zouden wel middelen kunnen gevonden worden *ad re-aedificandam antiquam domum* 1).»

«Mijnheer, ik zal de moeite sparen, om dit gesprek verder voort te zetten,» hernam de Jonker op trotschen toon. «Ik ben de erfgenaam van dat ongelukkige huis — ik ben de Jonker van Ravenswood — en gij, Mijnheer, die mij toeschijnt iemand van fatsoen en opvoeding te zijn, zult gevoelen dat, na ongelukkig te zijn geworden, de grootste vernedering daarin bestaat, zich een ongewenscht medelijden te zien opdringen.»

«Ik vraag u om verschooning, Jonker!» antwoordde de andere ruiter, «ik wist niet — ik gevoel dat ik daarover niet had moeten spreken; maar hoe had ik kunnen veronderstellen —»

«Er zijn geene verontschuldigingen noodig, Mijnheer!» zeide Ravenswood «want hier, denk ik, loopen onze wegen uiteen, en ik verzeker u dat wij, wat mij betreft, volkomen kalm en rustig scheiden zullen.»

Met deze woorden draaide hij den kop van zijn paard naar het nauwe en enge steenen pad, dat den ouden toegang naar Wolfs-Crag uitmaakte, en waarop men met alle recht de woorden van den zanger der Hoop toepassen kon:

«Door weinigen bezocht was nu het grasrijk pad,
Dat eens de jager en de zoon des krijgs betrad,
Als hij ten heuvlen toog door 't golfgewoel omdarteld.»

Maar eer hij zich van zijn gezelschap ontslaan kon, naderde de jonge dame, van wie wij reeds gesproken hebben, en voegde zich, door hare twee bedienden vergezeld, bij den vreemdeling.

«Dochter,» zoo sprak de vreemde de gemaskerde jonge dame aan, «deze heer is de Jonker van Ravenswood.»

Het spreekt van zelf, dat Edgar op zulk eene inleiding iets had behooren te antwoorden; maar in de bevallige gedaante en in de schroomvallige terughouding der jeugdige schoone, aan wie hij dus werd voorgesteld, lag iets dat hem niet slechts terughield van te onderzoeken door wien en tot wie het gesprokene gericht was, maar hem zelfs voor het oogenblik geheel en al de spraak benam. Juist toen begon de wolk, die reeds lang boven de hoogte waarop Wolfs-Crag gebouwd is, gehangen had, en nu bij hunne nadering zich al dikker en zwarter over land en zee verspreidde, terwijl zij de afgelegene voorwerpen bedekte, en die, welke zich naderbij bevonden, verduisterde, aan de zee eene loodkleur en aan de heide een donker bruin aanzien verschafte, door een paar verwijderde slagen den donder, waarmede zij beladen

1) Om het oude stamhuis weder op te bouwen. Vert.

was, aan te kondigen, terwijl twee flikkerende bliksemstralen, die elkander vrij dicht opvolgden, in de verte de grauwe torentjes van Wolfs-Crag deden uitkomen, en meer nabij de rollende golven der zee plotseling met een rood en schitterend licht tooiden.

Het paard der jonge dame gaf blijken van ongeduld en schichtigheid, en het werd onmogelijk voor Ravenswood, als man, of edelman, om haar nu plotseling aan de zorg van een bejaarden vader, of die van bedienden over te laten. Hij was of geloofde zich beleefdheidshalve verplicht, hare teugels te grijpen en haar te helpen, om het onhandelbare dier te bedwingen. Terwijl hij hiermede bezig was, merkte de oude edelman op dat de storm al meer en meer begon op te steken — dat zij zich op verren afstand bevonden van Lord Bittlebrains' kasteel, wiens gasten zij waren — en dat hij zich aan den Jonker van Ravenswood zeer verplicht zou rekenen, indien hij hem den weg wilde wijzen naar de naastbijzijnde plaats, waar hij voor den storm zou kunnen schuilen. Ter zelfder tijd liet hij een hunkerenden en verlegen blik op den toren van Wolfs-Crag vallen, en het scheen den eigenaar bij zulk een dreigend gevaar bijna onvermijdelijk toe, zijn huis aan een ouden man en eene jonge dame te moeten aanbieden. De toestand der jeugdige schoone maakte zulk eene beleefdheid volstrekt noodzakelijk; want terwijl hij haar paard bij den toom hield, kon hij niet nalaten op te merken dat zij beefde en hevig aangedaan was, wat ongetwijfeld aan den opkomenden storm moest worden toegeschreven.

Ik weet niet of de Jonker van Ravenswood hare onrust deelde; maar hij was niet geheel en al vrij te pleiten van eene dergelijke zenuwachtige aandoening, als hij bij haar bespeurde. «Het Kasteel van Wolfs-Crag kan niets ter bescherming aanbieden dan zijn dak; maar als dit in zulk een oogenblik aangenaam kan wezen,» — hier brak hij af, alsof het overige der uitnoodiging hem in de keel bleef. Maar de oude edelman, die hem zijn gezelschap opgedrongen had, gunde hem den tijd niet af te zien van zijne uitnoodiging, die hij eer ingewikkeld geuit had dan dat ze hem regelrecht van de lippen was gevloeid.

«De storm —» zei de vreemdeling, «moest alle onnoodige plichtplegingen overbodig maken.» — De gezondheid van zijne dochter was zeer zwak — onlangs had zij veel door een schrik geleden — hij vertrouwde dat de vrijpostigheid, waarmede hij onder zulke omstandigheden gebruik van des Jonkers gastvrijheid maakte, niet geheel onverschoonbaar wezen zou — de angst en het leven van zijn kind moesten thans zwaarder bij hem wegen dan alle plichtplegingen.

Er bleef geen kans meer over om achteruit te treden. De Jonker van Ravenswood wees hun den weg, en hield steeds de teugels der jonge dame vast, om te beletten dat haar paard, bij het losbarsten van den donder, op nieuw begon te steigeren. Hij was zoo zeer niet met zijne eigene treurige gedachten vervuld, of hij bemerkte, dat het doodelijk bleek, dat haar hals en hare slapen en zelfs hare gelaatstrekken overtoog, waar het masker die aan het oog bloot liet, nu voor een donkeren purperen blos begon te wijken, en niet zonder verlegenheid gevoelde hij, dat door eene geheime overeenstemming van ziel een even laaie gloed zijne eigene wangen overdekte. De vreemdeling liet niet na, terwijl zij den heuvel, die naar Wolfs-Crag geleidde bestegen, om met groote oplettendheid, onder den schijn van bezorgdheid voor de veiligheid zijner dochter, de uitdrukking op des Jonkers gelaat gade te slaan. Zij bereikten eindelijk den ingang der oude sterkte, en Ravenswood

scheen steeds aan sterk tegenstrijdige gewaarwoordingen ter prooi, en toen hij het oude slotplein opreed en Caleb riep, om hem van zijne komst te verwittigen, nam hij een barschen en bijna stuurschen toon aan, die eenigszins met de beleefdheid in strijd scheen, waarmede men gewoon is achtenswaardige gasten te ontvangen.

Caleb liet zich niet lang wachten, en noch de bleekheid der schoone vreemdelinge op het hooren van den eersten donderslag, noch de bleekheid van ieder ander persoon, in welke omstandigheden ook, evenaarde de lijkkleur die de magere kaken van den ontroostbaren hofmeester overtoog, toen hij dezen aanwas van gasten op den burcht aanschouwde, en daarbij overwoog, dat het uur van het middagmaal zoetjes aan naderde. «Is hij» — zoo mompelde hij in zich zelven — «is hij volslagen dol geworden, om heeren en dames met zulk een leger van volk achter hen mede te brengen, nu de klok zoo aanstonds twaalf slaan zal!» Zich daarop tot den Jonker keerende, smeekte hij hem om vergeving, dat hij aan de andere bedienden had toegestaan de jacht ook eens te gaan zien, terwijl hij tegelijk aanmerkte, zoo min als zij te hebben kunnen denken, dat Mylord vóór middernacht zou zijn te huis gekomen, en dat hij beducht was dat zij daarom te lang uitblijven mochten.»

«Zwijg, Balderston,» zeide Ravenswood barsch; «uwe zotheid is ontijdig. — Ziet hier,» vervolgde hij, zich tot zijne gasten wendende, «deze oude man en eene nog oudere en zwakkere vrouwelijke dienstbode maken al mijn gevolg uit. Onze hulpmiddelen om u te onthalen zijn nog veel bekrompener dan zulk een ellendig gevolg, en eene woning, die zoo vervallen als de mijne is, u zelfs schijnen te beloven. Maar neemt het, zoo als het valt; gij kunt over alles beschikken.»

De bejaarde vreemdeling, getroffen door het vervallen en zelfs woeste voorkomen van den toren, waaraan de laag neêrhangende donkere wolken een nog veel treuriger uitzicht gaven, en misschien niet geheel ongeroerd door den ernstigen en beslissenden toon, waarop hun gastheer hen toegesproken had, keek angstig rond, alsof hij half berouw gevoelde over den spoed, waarmede hij de aangeboden schuilplaats had aangenomen. Maar thans was er geen gelegenheid meer, zich aan den onaangenamen toestand, waarin hij door zijne eigene schuld gekomen was, te onttrekken.

Caleb was echter over zijns meesters openhartige en ongepaste bekentenis van de armoede in huis zoo geweldig verbaasd, dat hij niets anders doen kon dan een paar minuten in zijn ongeschoren baard, die in geen zes dagen het scheermes gevoeld had, te brommen: «Hij is dol, — volslagen dol — hij heeft zijn verstand verloren! Maar de duivel hale Caleb Balderstone,» sprak hij, terwijl hij alle krachten van zijn vindingrijken geest, en al zijne kunst om hulpmiddelen te bedenken, bijeenzamelde, «als het huis zijn goeden naam, al ware hij ook even dol als de zeven wijze meesters geleerd zijn, verliezen zal. «Daarop naderde hij onbeschroomd, en in spijt van het gefronsde voorhoofd en het ongeduld van zijn heer, vroeg hij, of hij geen verversching voor de jonge dame opzetten, en een glas Tokaaier of ouden sek — of — presenteeren zou?...»

«Houd op met deze ontijdige zotheid,» antwoordde zijn heer hem op ernstigen toon — «breng de paarden op stal, en verveel ons niet langer met uwe dwaasheden.»

«Mylords bevel zal vóór alle dingen gehoorzaamd worden,» sprak Caleb. «Maar als uwe edele gasten geen lust hebben om Tokaaier of sek te gebruiken —»

Hier kondigde de stem van Bucklaw, die boven het gekletter der paardenhoeven en het geluid der jachthorens uitklonk, en zich met beide vereenigde, aan, dat hij bezig was om aan het hoofd van den wakkeren jagersdrom het voetpad naar het slot te beklimmen.

«Ik mag des duivels zijn,» zeide Caleb, die, in weerwil van dezen nieuwen aanval der Filistijnen, moed vatte, «als zij mij uit het veld zullen slaan. Dat Satans kind, dat hij is — zulk een troep hier naar toe te slepen, die het er voor houdt, hier zoo veel brandewijn als slootwater te zullen vinden, en dat terwijl hij met den toestand, waarin wij ons voor het tegenwoordige bevinden, zoo goed bekend is. Maar ik wed, zoo ik mij eerst mag redden uit de open muilen van deze zotskappen, die hunne heeren zijn nageloopen en het slotplein reeds bezet hebben, dat ik dan nog alles in orde zal krijgen.»

Welke maatregelen door hem werden aangewend om dit zijn stoutmoedig besluit ten uitvoer te brengen, zal de lezer in het volgende hoofdstuk kunnen te weten komen.

TIENDE HOOFDSTUK.

Met zwarte lippen saamgeplakt, een keel die naar een slokje snakt,
Gaapte ieder, toen hij riep:
Heb dank! schreeuwde elk, door vreugd bezield,
Die d'adem zoo lang binnen hield,
Als 't vocht door 't keelgat liep.

COLERIDGE. *Rijm van den Ouden Zeeman.*

Hayston van Bucklaw behoorde tot die soort van gedachtelooze menschen, die nooit een oogenblik in beraad staan om hun vriend aan hun lust tot schertsen op te offeren. Toen het bekend werd, dat de voornaamste personen van de jachtpartij hun weg naar Wolfs-Crag genomen hadden, boden de jagers, als een bewijs van beleefdheid, aan, het wild naar dat huis te brengen, een aanbod dat dadelijk door Bucklaw werd aangenomen, die zich niet weinig voorstelde van de verbazing, welke zich bij hunne komst noodwendig van den armen Caleb moest meester maken, maar zich weinig bekommerde over de moeielijkheid waaraan hij zijn vriend, den Jonker, zou blootstellen, wien het volstrekt niet gelegen kwam, zulk een gezelschap behoorlijk af te wachten. Maar in den ouden Caleb had hij met een schranderen en vluggen tegenstander te doen, die zich vaardig uit alle ongelegenheden wist te redden, en onuitputtelijk was in uitvluchten en verontschuldigingen, die hem dienstig schenen om de eer en de waardigheid van het huis op te houden.

«God zij geloofd!» sprak hij bij zich zelven, «de eene deur van de groote poort is gisteren door den wind toegeslagen, en ik denk, dat ik wel in staat zijn zal de andere zelf te sluiten.»

Maar, als een voorzichtig bevelhebber, verlangde hij te gelijkertijd zoo mogelijk zich van den inwendigen vijand te ontslaan, — want hij beschouwde iedereen,

die eten en drinken moest, als zijn vijand — eer hij maatregelen nam om hen buiten te sluiten, wier vroolijk getier reeds verkondigde dat zij dicht op handen waren. Hij wachtte dus met ongeduld tot zijn heer aan zijne beide voornaamste gasten den burcht had laten zien, en begon toen met het ten uitvoer brengen van zijne krijgslisten.

«Ik ben van gevoelen,» zoo sprak hij de vreemde bedienden aan, «dat, daar zij het kasteel de eer bewijzen, den kop van het hert er in te brengen, het ook aan ons, die de bewoners er van zijn, voegt hen aan de poort te gaan ontvangen.»

De niets kwaads vermoedende rijknechten waren, ten gevolge van dezen listigen wenk, nauwelijks naar buiten gedreven, of de eerlijke Caleb, daar de eene valdeur der oude poort, zoo als wij verhaalden, reeds door den wind gesloten was, verloor geen oogenblik om de andere met zulk een geweld dicht te werpen, dat het uit het torengewelf tot de tinnen weêrgalmde. Na dezen toegang dus verzekerd te hebben, knoopte hij een kort gesprek aan met de buitengesloten jagers, door een klein kijkvenster of schietgat, waardoor de wachters gewoon waren kennis te nemen van hen, die zich voor de poorten der kasteelen aanmeldden. Hij gaf hun met weinige woorden op korten en nadrukkelijken toon te verstaan, dat de poort van het kasteel nooit, onder geen voorwendsel hoegenaamd ook, gedurende het middagmaal mocht geopend worden; — dat Mylord, de Jonker van Ravenswood, nu juist met eenige gasten van hoogen rang aan tafel zat; — dat er beste brandewijn bij de kasteleines in Wolfshope, onder aan den heuvel gelegen, te krijgen was — en liet de flauwe hoop doorschemeren, dat hun gelag wel door den Jonker betaald zou worden, maar hij uitte dit tamelijk dubbelzinnig en raadselachtig. Want, even als Lodewijk de XIV, aarzelde Caleb Balderston om de list tot volstrekt bedrog toe uit te strekken, en was zeer voldaan, wanneer hij bedriegen kon zonder zich aan opzettelijke leugens schuldig te maken.

Deze aankondiging werd door sommigen met verbazing, door anderen met gelach ontvangen, terwijl de buiten de poort gedreven bedienden haar met schrik aanhoorden, en hun best deden, hun recht van weder binnengelaten te worden te betoogen, en zij, als hoofdbewijs daarvoor, aanvoerden dat men hun niet kon betwisten dat zij verplicht waren op hun heer en hunne meesteres te wachten. Maar Caleb was volstrekt in geen luim, om naar eenige uitzonderingen te luisteren of die te laten gelden. Onverzettelijk bleef hij bij zijn eerste voorstel, met die norsche, maar doeltreffende stijfhoofdigheid, die tegen alle overreding gewapend en doof voor alle redeneering is. Bucklaw, die de achterhoede van den jagertroep uitmaakte, kwam eindelijk opdagen, en eischte op tamelijk gramstorigen toon om binnen gelaten te worden. Maar Caleb had een onherroepelijk besluit genomen.

Hij verklaarde dat indien zelfs de koning, die den troon bekleedt, voor de poort stond, zijne tien vingeren die niet zouden openen, daar dit met het vastgesteld gebruik en de gewoonte van het huis van Ravenswood, en met zijn plicht, als hun hoofdbediende, in strijd was.

Bucklaw werd nu verschrikkelijk boos, en verklaarde met meer eeden en vloeken dan wij hier zullen herhalen, dat men hem op onwaardige wijze behandelde, en eischte oogenblikkelijk den Jonker zelven te spreken. Maar ook hiervoor had Caleb insgelijks doove ooren.

«De jonge Bucklaw» zeide hij, «mag zoo boos als eene spin worden; maar hij zal eer den duivel dan het aangezicht van den Jonker zien, vóór hij uitgeslapen en ontwaakt is. Morgen ochtend zal hij zich zelven wel beter

kennen. Het voegt hem nog al, om een hoop dronken jagers hier heen te brengen, daar hij zeer wel weet dat er slechts weinig is, om zijn eigen dorst mede te kunnen stillen!» Na dit gezegd te hebben, verdween hij van het venster, en liet het aan hen allen over om, zoo goed zij konden, hunne uitzetting te verduwen.

Maar een ander persoon, wiens tegenwoordigheid Caleb in de hitte van den twist niet eens had opgemerkt, had in stilte den uitslag er van aangehoord. Het was de voornaamste bediende van den vreemdeling — een man van vertrouwen en gewicht — dezelfde, die op het jachtveld Bucklaw het gebruik van zijn paard had afgestaan. Hij bevond zich juist in den stal, toen Caleb het buitensluiten van zijne medebedienden had uitgedacht, en was daardoor er aan ontsnapt hetzelfde lot te ondergaan, waarvoor het aanzien van zijn persoon hem anders zeker niet zou beveiligd hebben.

Die persoon merkte Caleb's kunstgreep op, wist spoedig de drijfveer van zijn gedrag op rechten prijs te schatten, en, daar hem de bedoelingen van zijn heer met het geslacht van Ravenswood bekend waren, viel het hem niet moeielijk tot een besluit te komen, wat hem nu te doen stond. Hij hield zich schuil tot Caleb vertrokken was, en nam diens plaats voor het kijkgat in, opende het op zijne beurt en kondigde vandaar den verzamelden dienstboden aan, dat zijn heer hem gelast had te bevelen, dat zoowel het gevolg van Lord Bittlebrain, als zijn eigen, naar de naastbijgelegen herberg gaan zou, om daar alle ververschingen, waarin zij lust hadden, te gebruiken, en dat hij voor de betaling der rekening wel zorg zou dragen.

De vroolijke jagerstroep trok dus van Wolfs-Crag's onherbergzame poort af, terwijl men onder het afdalen van den steilen weg den gierigen en onvriendelijken aard van den eigenaar, en met meer dan jagers-vrijmoedigheid, zoo wel het kasteel als zijne bewoners verwenschte. Bucklaw, van nature met een aantal goede hoedanigheden begiftigd, die hem onder gunstiger omstandigheden tot een waardig en verstandig man zouden gevormd hebben, was op het punt van opvoeding zoo verwaarloosd, dat hij steeds geneigd was, zijne denkbeelden en gevoelens naar de begrippen van zijne metgezellen te plooien. De loftuitingen, waarmede men hem zoo aanstonds overladen had, stelde hij tegen de algemeene afkeuring over, die men jegens Ravenswood aan den dag legde; — hij riep de treurige en eentonige dagen, die hij in den toren van Wolfs-Crag doorgebracht had, voor zijn geest terug, en vergeleek ze met het vroolijke leven waaraan hij anders gewoon was. Met groote verontwaardiging gevoelde hij, dat men hem buiten den burcht gesloten had, wat door hem als eene grove beleediging werd aangemerkt; en het waren al deze gemengde gewaarwordingen, die hem er toe brachten, om de met den Jonker van Ravenswood aangegane verbindtenis thans weder te verbreken.

Bij zijne komst in de herberg van het dorp Wolfshope ontmoette hij onverwachts een ouden kennis, die juist van zijn paard steeg. Dit was niemand anders dan de zeer dappere kapitein Craigengelt, die terstond naar hem toekwam, en zich volstrekt niet meer de onvriendelijkheid scheen te herinneren, waarmede zij voor eenigen tijd van elkander gegaan waren, en hem nu op de hartelijkste wijze de hand drukte. Een warme handdruk behoorde tot die dingen, die Bucklaw nooit nalaten kon met hartelijkheid te beantwoorden, en Craigengelt had nauwelijks den druk zijner vingers gevoeld, of hij wist dadelijk hoe de zaken met hem stonden.

«Het ga je goed, Bucklaw!» riep hij uit; «ja, in deze booze wereld kunnen hier en daar eerlijke lieden nog te recht komen!»

De Jakobieten waren in dien tijd gewoon, met welk recht is mij onbekend — maar men dient dit toch te weten — zich van de uitdrukking «*eerlijke lieden*» te bedienen, wanneer het de aanduiding hunner partij gold.

«Ja, en anderen met hen, naar het schijnt,» antwoordde Bucklaw; «want hoe zoudt gij anders, edele kapitein! u hier durven wagen?»

«Wie — ik? — Ik ben zoo vrij als de wind, die noch huur noch renten behoeft te betalen. Alles is afgedaan — alles is met de eerlijke oude zotten in gindsche Auld Reekee 1) vereffend. Bah! bah! zij hebben mij niet langer dan eene week in bewaring durven houden. Een zeker iemand heeft betere vrienden onder hen dan gij wel weet, en die een vriend helpen kunnen, wanneer dit het minst mogelijk schijnt.»

«Wel zoo!» antwoordde Hayston, die het karakter van dezen man volmaakt kende en door en door verachtte; «ik geloof niets van uw leugenachtig gebabbel. Maar zeg mij eens openhartig, zijt gij thans vrij en in veiligheid?»

«Vrij en veilig als een dorpsschout op het straatpad van zijn eigen dorp, of als een zingende Presbyteriaansche predikant op zijn eigen preekstoel — en ik kwam om u te vertellen, dat gij u niet langer behoeft schuil te houden.»

«Ik onderstel dus dat gij u mijn vriend noemt, kapitein Craigengelt!» sprak Bucklaw.

«Vriend!» riep Craigengelt; «gij zijt het haantje van de baan, en ik uw Achates, man, zoo als ik de studenten wel eens heb hooren zeggen. — Hand en zwaard — boom en schors — de uwe in leven en dood.»

«Daar zal ik oogenblikkelijk eens een proef van nemen,» zeide Bucklaw. «Gij zijt nooit zonder geld, hoe gij dan ook daaraan komen moogt. — Leen mij dus twee goudstukken, om het stof uit de kelen van deze brave kerels te spoelen, en dan —»

«Twee stukken? — wel twintig zijn er tot uwen dienst, mijn jongen! en nog twintig daarenboven.»

«Ei, spreekt gij zoo?» zeide Bucklaw, terwijl hij hem scherp in de oogen zag, want zijne natuurlijke scherpzinnigheid moest hem doen vermoeden, dat de eene of andere buitengewone beweegreden onder zulk een overmaat van edelmoedigheid verscholen lag. «Gij, Craigengelt, zijt, in goeden ernst, óf een eerlijke knaap, en ik kan dit nauwelijks gelooven — óf gij zijt veel slechter dan waarvoor ik u heb aangezien, en ik weet op zijn best, hoe ook dat te gelooven.»

«*L'un n'empêche pas l'autre*,» antwoordde Craigengelt; «zie en oordeel — dit goud is zoo goed als er ooit gewogen wordt!»

Met deze woorden drukte hij Bucklaw een aantal goudstukken in de hand, die ze, zonder te tellen en ongezien, in zijn zak stak, terwijl hij alleen opmerkte dat hij zich in zulke moeielijke omstandigheden bevond, dat, al wilde de duivel zelf hem handgeld bieden, hij zich wel zou moeten laten werven. En zich vervolgens tot de jagers wendende, noodigde hij hen uit: «Komt, jongens, — alles is op mijne kosten!»

«Lang leve Bucklaw!» juichte daarop het geheele jachtgezelschap.

«En v — d zij hij, die deel aan de jacht nam, en de jagers zoo droog als het trommelvel liet blijven!» voegde een ander, bij wijze van gevolgtrek-trekking, er bij.

---

1) «Oude rooknest,» met welke uitdrukking Edinburg wordt bedoeld. Vert.

«Het huis van Ravenswood was een goed en een geacht huis in dit land,» zeide een oud man; «maar het heeft heden zijn aanzien verloren, en de Jonker heeft getoond, niets dan een inhalige deugniet te zijn.»

De luide goedkeuring, die aan dit gezegde te beurt viel, bewees dat allen die het hoorden daarmede instemden, waarna zij de herberg binnenstormden, waar zij tot laat in den nacht zaten te drinken. Bucklaw's vroolijke aard vergunde hem zelden om kiesch te zijn in de keuze van zijn gezelschap, en na zulk een ongewonen tijd van matigheid, ja schier van onthouding bij den Jonker van Ravenswood te hebben doorgebracht, gevoelde hij, bij de tegenwoordige gelegenheid, terwijl zijn drinklust een nieuwen prikkel erlangd had, zich even gelukkig als voorzitter bij het gelag, alsof zijne makkers zonen van vorsten geweest waren,

Craigengelt had bijzondere redenen, waarom hij zich geheel naar Bucklaw's neigingen schikte: hij willigde dus al zijne luimen in, en daar hij min of meer geestigheid, veel onbeschaamdheid, en de gaaf van vrij goed te zingen bezat, en daarenboven den aard van zijn op nieuw gewonnen makker door en door kende, viel het hem niet zwaar om hem hals over kop te midden van het dolle gezelschap te verstrikken.

Intusschen werd een geheel ander tooneel op den burcht van Wolfs-Crag afgespeeld, toen de Jonker van Ravenswood, die door zijne eigene treurige overdenkingen te veel werd bezig gehouden, dan dat hij op Caleb's list acht had kunnen geven, het slotplein verliet en zijne gasten de groote zaal van het slot binnen leidde.

De onvermoeide Balderston, die, uit verkiezing of gewoonte, van 's morgens tot 's avonds bezig was, had van tijd tot tijd dit droevig vertrek van de verwarde overblijfselen van het begrafenismaal gezuiverd en eenigszins in orde gebracht. Maar met al zijn vernuft en moeite, om de weinige overgeblevene meubelen op het voordeeligst te schikken, kon hij toch het donkere en treurige voorkomen niet wegnemen, dat de oude en onbekleede wanden opleverden. De nauwe vensters, die diep in de dikke muren aangebracht waren, schenen het vroolijke licht eer buiten te sluiten dan in te laten, en de zwarte en dikke donderwolk bracht er niet weinig toe bij, om het sombere en zeer armoedige van de zaal te vermeerderen.

Toen Ravenswood, met de hoffelijkheid eens ridders van die dagen, maar niet zonder eene zekere stijfheid en verlegenheid in zijne houding, de jonge dame bij de hand naar het boveneinde der zaal leidde, bleef haar vader dichter bij de deur staan, alsof hij zich van zijn hoed en mantel ontdoen wilde. Op dat oogenblik hoorde men een zwaren slag op het portaal, zoodat de vreemdeling verschrikt opsprong, haastig naar het venster trad, en met een ontsteld gelaat Ravenswood aanzag, toen hij bespeurde dat de poort van het kasteel dicht en zijne bedienden er buiten gesloten waren.

«Gij hebt niets te vreezen, Mijnheer!» sprak Ravenswood ernstig. «Dit gebouw bezit hulpmiddelen om bescherming te verleenen, al zou het zelfs aan iemand zijn, die ons anders niet welkom was. Maar mij dunkt, » voegde hij er bij, «dat het tijd wordt om eens te weten wie diegenen zijn, die mijne vervallen woning nu zoo zeer vereeren.»

De jonge dame bleef sprakeloos en roerloos; en de vader, tot wien deze vraag meer bijzonder gericht was, scheen in den toestand te verkeeren van iemand, die het had durven wagen eene rol op zich te nemen, tot welker vervulling hij zich niet in staat gevoelde, en die dan den mond gesloten houdt, als men verwachten mocht dat hij zou spreken. Terwijl hij zijne verlegenheid achter de plechtigheden van eene beschaafde houding poogde te

verbergen, kon men duidelijk bespeuren dat, na zijne buiging gemaakt te hebben met den eenen voet vooruit, alsof hij zijn gastheer wilde naderen, en met den anderen achterwaarts, alsof hij van plan was hem te ontsnappen, zijne vingers, terwijl hij de kap van zijn mantel losknoopte, en hij den hoed van het hoofd nam, even veel moeite hadden, alsof de een er met verroeste haken aan was vastgemaakt, en de andere zwaarder geweest was dan een stuk lood. De lucht scheen al donkerder te worden, alsof zij hem te hulp wilde komen bij het afleggen van deze kleedingstukken, waarvan hij zich met zulk een in het oog vallenden tegenzin ontdeed. Ravenswood's ongeduld nam ook toe, naar mate de vreemdeling langer draalde; hij scheen met eene hevige gemoedsbeweging te kampen, ofschoon die bij hem waarschijnlijk uit eene geheel andere oorzaak ontstond. Hij deed alle moeite om zijn verlangen tot spreken te beteugelen, terwijl de vreemdeling naar alle waarschijnlijkheid geene woorden vinden kon, om uit te drukken wat hij gevoelde. Eindelijk kon Ravenswood zijn ongeduld niet langer bedwingen en overschreed hij de grenzen, die hij zich zelven had gesteld.

«Ik zie,» zeide hij, «dat Sir William Ashton niet geneigd is, zich in het kasteel van Wolfs-Crag bekend te maken.»

«Ik had gehoopt dat dit niet noodig zou geweest zijn,» antwoordde de Lord Grootzegelbewaarder, gelijk een geest door de stem van den bezweerder van zijn stilzwijgen verlost. «En ik ben, Jonker van Ravenswood, u zeer verplicht dat gij het ijs op eens gebroken hebt, daar de omstandigheden — laat mij ze vrij ongelukkige omstandigheden noemen — niet zeer geschikt waren om mij zelven bekend te kunnen maken.»

«Ik moet dus,» vroeg de Jonker van Ravenswood op deftigen toon, «de eer van dit bezoek niet alleen als eene bloote toevalligheid aanmerken?»

«Laat ons een klein onderscheid maken,» zeide de Grootzegelbewaarder, terwijl hij eene zekere gerustheid voorwendde, waaraan zijn hart geheel vreemd was; «dit is eene eer, waarnaar ik sedert eenigen tijd vurig verlangd heb, maar die mij mogelijk nooit zou te beurt gevallen zijn, indien de toevallig opgekomen storm mij den weg daartoe niet gebaand had. Mijne dochter en ik zijn beiden even dankbaar, deze gunstige gelegenheid te hebben gevonden om den moedigen man onzen dank te kunnen bieden, aan wien zij haar leven en ik het mijne verschuldigd ben.»

De haat, waardoor twee adellijke geslachten in de dagen van het leenstelsel verdeeld werden, had weinig van zijne bitterheid verloren, schoon hij zich niet langer door daden van openbaar geweld kennen deed. Noch de gevoelens, die Ravenswood jegens Lucie Ashton begon te koesteren, noch de aan zijne gasten verschuldigde gastvrijheid waren in staat, de hevige hartstochten, die in zijn hart oprezen, hoe vurig zij ook bestreden werden, geheel te overwinnen, toen hij den vijand van zijn vader voor zich zag staan in de zaal van dat geslacht, welks ondergang hij zoo zeer had verhaast. Zijne vonkelende blikken rustten nu eens op den vader en dan weder op de dochter, en dat wel zoo besluiteloos, dat Sir William Ashton het niet raadzaam oordeelde de uitwerking af te wachten. Hij had zich nu van zijn rijkleed ontdaan, en op zijne dochter toetredende, strikte hij het lint van haar masker eveneens los.

«Liefste Lucie,» zeide hij, terwijl hij haar oprichtte en naar Ravenswood geleidde, «leg uw masker af, en laat ons met open en ongedekt gelaat den Jonker onze dankbaarheid betoonen.»

«Indien hij zich verwaardigen wil die aan te nemen,» was alles wat Lucie kon uitbrengen; maar zij zeide dit op een toon, die roerend en hart-

vermeesterend was, en waarin te gelijker tijd wegens het koele onthaal door den Jonker van Ravenswood zijn gasten bereid, een verwijt en een vergiffenis lag opgesloten. Deze weinige woorden door zulk een onschuldig en schoon schepsel geuit, drongen Ravenswood tot diep in het hart, terwijl zij zijn onwil geheel verdreven. Hij mompelde zoo wat van verrassing en van verlegenheid; doch eindigde met eene warme en vurige betuiging over het hem ten deel gevallen geluk, dat hij zich in staat gesteld zag, haar eene schuilplaats onder zijn dak te mogen aanbieden, en verwelkomde haar beleefd, overeenkomstig de plichtplegingen in die dagen bij zulke gelegenheden gebruikelijk. Hunne wangen hadden elkander aangeraakt en zich weder van elkander verwijderd, maar Ravenswood liet de hand niet los, die hij met minzame hoffelijkheid gegrepen had. Een blos, waarachter vrij wat meer school dan doorgaans bij eene plechtigheid het geval was, lag nog op Lucie's schoone wangen verspreid, toen het vertrek plotseling door een bliksemstraal werd verlicht, die de duisternis der zaal geheel en al scheen te verbannen. Ieder voorwerp werd voor een oogenblik duidelijk zichtbaar: de ranke en half bezwijmende gestalte van Lucie Ashton; de schoone en statige figuur van Ravenswood; de donkere trekken van zijn gelaat; de fiere, maar besluitelooze uitdrukking zijner oogen; — de oude wapens en schilden, waarmede de wanden der zaal behangen waren, dit alles deed zich één oogenblik aan den Grootzegelbewaarder voor in een schitterend geflikker van het roode bliksemlicht. Zoodra dit voorbij was, volgde er eensklaps eene losbarsting van den donder; want de orkaan woedde in de onmiddelijke nabijheid van het slot, en het geluid was zoo plotseling en verschrikkelijk, dat de oude toren op zijne grondvesten schudde, en ieder, die in huis was, meende dat het gevaarte op hem zou nederstorten. Het roet, dat in geene honderden jaren was weggevaagd, viel als een regenbui door de groote en torenvormige schoorsteenen neder. — Kalk en stof vlogen in wolken van den muur; en, hetzij de bliksem werkelijk het slot had getroffen, of wel, dat dit alles door de geweldige persing der lucht veroorzaakt werd, er scheurden zich verscheidene zware steenen uit de verweerde muren los, en ploften met geweld naar beneden in de brullende golven. Het scheen dat de oude stichter van het slot op den stormwind reed, en zijn ongenoegen over de verzoening van zijn afstammeling met den vijand van zijn huis openlijk verkondigen wilde.

De ontsteltenis was algemeen, en het gelukte slechts aan de vereenigde pogingen, zoo wel van den Lord Grootzegelbewaarder als van Ravenswood, te voorkomen dat Lucie in zwijm viel. Dus zag de Jonker zich ten tweedenmale de kiesche en gevaarlijke taak opgelegd, om ondersteuning en bijstand te moeten verleenen aan een schoon en hulpeloos wezen; een taak, nog gevaarlijker, wanneer ze een jeugdig meisje tot voorwerp heeft, wier beeld, zoo wel des daags uwe herinneringen, als des nachts uwe droomen vervult. Indien de Genius van het Huis waarlijk eene vereeniging tusschen den Jonker en zijne schoone gast afkeurde, waren de middelen om zijne gevoelens te openbaren even ongelukkig gekozen, alsof hij slechts een eenvoudig sterveling geweest was. De nasleep van kleine oplettendheden, volstrekt noodzakelijk om de jonge dame weder op te wekken, en haar verontrusten geest de verloren kalmte te hergeven, kon niet nalaten, den Jonker van Ravenswood in eene nadere betrekking tot haar vader te brengen, welke, ten minste tijdelijk, den zwaren slagboom moest verbreken, waardoor zij van elkander gescheiden waren. Zich lomp, of zelfs maar koel te betoonen jegens een oud man, wiens dochter — en wel zulk eene dochter — door een alleszins natuurlijken schrik overmeesterd, vóór hem lag, en dat wel onder zijn eigen

dak — zóó iets zou hem onmogelijk zijn geweest! En toen nu Lucie, aan beiden de hand reikende, zich in staat bevond om aan beiden haren dank voor hnnne goedheid te betuigen, bespeurde de Jonker duidelijk, dat vijandige gevoelens jegens den Lord Grootzegelbewaarder geenszins de overhand in zijn hart hadden.

Het weder, de toestand van hare gezondheid, de afwezigheid van hare bedienden, alles maakte het volstrekt onmogelijk dat Lucie naar het kasteel van Lord Bittlebrains terug kon keeren, dat op een afstand van een paar uren van Wolfs-Crag gelegen was. De Jonker van Ravenswood kon dus niet nalaten, om, uit hoffelijkheid, haar zijne woning tot eene schuilplaats voor het overige gedeelte van dien dag en voor den volgenden nacht aan te bieden. Maar zijne trekken namen een veel somberder en meer met zijn gewoon voorkomen strookende uitdrukking aan, toen hij verplicht was te kennen te geven, hoe schraal hij voorzien was om zijne gasten naar behooren te onthalen.

« Spreek toch niet van wat u ontbreekt, » zei de Lord Grootzegelbewaarder hem schielijk in de rede vallende, om te voorkomen dat hij op nieuw een verontrustend onderwerp zou aanroeren. « Ik weet dat gij voornemens zijt naar het vaste land over te steken, en dus is het geenszins te verwonderen, dat uw huis voor het oogenblik niet behoorlijk voorzien is. Wij kunnen dit alles zeer goed begrijpen; maar indien wij u de minste ongelegenheid veroorzaken, zult gij ons verplichten, met ons in het dorp een goed onderkomen te bezorgen. »

Toen de Jonker van Ravenswood op het punt stond hierop te antwoorden, vloog de deur der zaal open, en Caleb Balderston stormde naar binnen.

ELFDE HOOFDSTUK.

Vrouw! geef hun spijs genoeg, zorg voor een nestig hoen;
Met sprot, half rot en oud, daar kunnen zij 't meê doen,
En maak een nieuwe saus, met uijen flink gekruid,
Wier reuk bij de eerste beet hun reeds de lippen sluit.

Liefdes Pelgrimaadje.

De donderslag, waardoor allen in het gebouw hooren en zien was vergaan, had enkel gediend om den moedigen en vindingrijken geest van dezen type van alle Majors-Domo te scherpen. Bijna nog voor dat het gerommel had opgehouden, en terwijl men nog ter nauwernood verzekerd was of het kasteel zou blijven staan of instorten, riep Caleb uit: « De hemel zij gedankt! dat komt zoo juist van pas, als een kurk op een flesch! » Hij grendelde daarop de keukendeur dicht, vlak voor den neus van den bediende des Lords Grootzegelbewaarders, dien hij van den troep, die voor de slotpoort stond, hoorde terugkeeren, en mompelde tusschen de tanden: « Hoe duivel, is hij hier binnen gekomen? — wel dat mag de duivel weten! — Mysie, wat zit gij

daar toch in den hoek van den schoorsteen te rillen en te janken? — Kom hier — of neen, blijf maar waar gij zijt, en huil zoo hard gij kunt. — Het kan soms nog ergens goed voor zijn! — Ik zeg, jou oude duivelin! huil — huil — harder — harder nog, wijf! — dat de heeren in de zaal u hooren kunnen. — Ik heb u wel om dingen van minder belang zien janken, dat men het een uur ver hooren kon. Maar halt! — weg met al die aarden potten.»

En tegelijk smeet hij in één vaart eenig tinnen en aarden vaatwerk, dat daar op een plank stond, naar beneden. Hij verhief de stem te midden van het daardoor veroorzaakte gedruisch, en schreeuwde en brulde zoo geweldig, dat Mysie's angst voor het onweder in vrees overging, dat haar oude dienstmakker met krankzinnigheid geslagen was. «Daar heeft hij al ons beetje potten en pannen op den grond gesmeten — den eenigen pot ook, dien wij hadden om melksoep in te koken — ook den schotel van den Jonker heeft hij gebroken! God beware ons! het onweêr heeft den ouden man het verstand benomen!»

«Houd den mond, onbeschrijfelijke oude heks,» riep Caleb in vervoering over zijne gelukkige uitvinding uit. «Nu is in alles voorzien; — voor het middagmaal en voor alle andere dingen is gezorgd — de donder draagt er de schuld van, hoe men de handen ook ineen moge slaan!»

«De arme man! hij is geheel van zijne zinnen beroofd,» sprak Mysie, terwijl zij een medelijdenden en kommervollen blik op hem sloeg. «Ik hoop maar, dat hij weder bij komen zal!»

«Hoor, oude duivelin!» sprak Caleb, nog altijd juichende, dat hij zich uit eene zwarigheid, die onoverkomelijk scheen, zoo gelukkig had weten te redden. «Houd den vreemden man uit de keuken; zweer hem, dat de bliksem door den schoorsteen is geslagen en het beste middagmaal, dat ooit toebereid werd, bedorven heeft — rundvleesch — spek — het zuiglam — leeuwerikken — jonge hazen — gevogelte — wildbraad, en wat niet al! Doe wat u lust; maar ontzie toch geene kosten! Ik ga thans naar de zaal. — Maak zoo veel mogelijk verwarring. — Maar pas voor alles op, dat de vreemde bediende hier niet binnen komt!»

Nadat hij al deze voorschriften, hoe zij zich gedragen moest, aan zijne gealliëerde had opgedragen, posteerde Caleb zich voor de zaal, maar bleef er bedaard buiten staan, om den tijd, waarop hij het geschiktst naar binnen zou kunnen gaan, waar te nemen door eene kleine opening, die voor het gemak der bedienden daar was aangebracht; maar toen hij den toestand, waarin Freule Ashton verkeerde, gewaar werd, was hij voorzichtig genoeg om een weinig te toeven, zoowel om te vermijden dat hij hare ontsteltenis vermeerderde, als om zich van eene grootere aandacht te verzekeren, wanneer hij zijn verhaal van de rampzalige gevolgen, die het onweder na zich gesleept had, zou opdisschen.

Maar toen hij ontwaarde dat de dame weder geheel tot zich zelve gekomen was, en hij hoorde, dat het gesprek over het onthaal en de verkwikking, die het kasteel aanbieden kon, begon te loopen, achtte hij het geschikte oogenblik gekomen, om op die wijze de kamer binnen te stormen, als in het laatste hoofdstuk door ons is verhaald.

«Ach hemel! — ach hemel! welk een verschrikkelijk ongeluk is het huis van Ravenswood overkomen, en ik ben in het leven gespaard om het te aanschouwen!»

«Wat is er te doen, Caleb?» vroeg zijn heer, die op zijne beurt ook eenigszins verontrust was. «Is een gedeelte van het slot ingestort?»

«Het slot ingestort? — neen, maar het roet is met hoopen naar beneden gevallen — de bliksem is regelrecht door den keukenschoorsteen geslagen, en heeft alles door elkander gesmeten, zoo als de landen van den Heer van Holderdebolder liggen, en niets, voor zoo ver ik na kan gaan, is in het huis overgebleven om zulke gasten van rang en aanzien, (hier maakte hij voor Sir William Ashton en diens dochter eene diepe buiging), een behoorlijk middag- of avondmaal voor te zetten.»

«Ik wil u gaarne gelooven,» zeide Ravenswood droog weg.

Balderston wierp hier zijn heer een half verwijtenden, half smeekenden blik toe, en ging terstond voort, terwijl hij meer bepaald het woord tot den Jonker richtte: «Ik had ook niet veel omhaal gemaakt, maar slechts het een en ander bij de gewone tafel van Mylord gevoegd — *een petit couvert*, zoo als men in de Louvre het noemt — drie schotels en de fruit.»

«Houd uw onverdragelijke zottepraat voor u, oude gek,» zeide Ravenswood, diep getroffen over 's mans dienstvaardigheid, maar niet wetende, hoe hij hem zou tegenspreken, zonder aanleiding tot belachelijker tooneelen te geven.

Caleb zag het voordeel dat hij op hem had, en besloot daarvan gebruik te maken maar, zoodra ontwaarde hij niet dat de bediende van den Lord Grootzegelbewaarder de kamer binnentrad en heimelijk eenige woorden met zijn heer wisselde, of hij maakte zich die zelfde gunstige gelegenheid ten nutte om Ravenswood in het oor te fluisteren: «Om 's hemels wil, Mijnheer! houd den mond! — Wanneer het mij lust, er mijne ziel aan te wagen om leugens voor de eer van het huis te vertellen, wat gaat u dat aan? — en zoo gij mij gerust mijn gang laat gaan, zal ik mijn gastmaal zeer matig aanrechten; maar, als gij mij tegenspreekt, dan mag de duivel mij halen, als ik u geene tafel als voor een Hertog gereed zal maken.»

Ravenswood dacht ook dat het inderdaad het wijst zou wezen, zijn gedienstigen hofmeester maar te laten begaan, die vervolgens op zijne vingers begon op te tellen. — «Neen, er was niet veel gereed gemaakt — het had voor vier personen van rang kunnen dienen. — Eerste gerecht: kapoenen in gelei — gebraden lamsvleesch — spek, met uw welmeenen. Tweede gerecht: een gebraden jonge haas — kreeften in boter met een Florentijnsche saus. — Derde gerecht: een zwarte korhaan, maar hij is, helaas! door het roet nu overzwart geworden, — pruimen van Damascus — een taart — wat koekjes, eenig suikergoed en ingelegde vruchten. En dat was alles!» sprak hij, het ongeduld van zijn heer opmerkende, «dat was alles, behalve de appelen en peren.»

Lucie Ashton was allengskens in zoo ver tot zich zelve gekomen, dat zij in staat was eenige acht te kunnen slaan op hetgeen er gebeurde; en Ravenswood's met moeite bedwongen ongeduld bespeurende, dat zoo wonderlijk afstak bij Caleb's droge beschrijving van zijn ingebeeld gastmaal, werd zij door deze belachelijke tegenstelling zoo sterk getroffen, dat zij, in weerwil van alle daartoe aangewende pogingen, in een onweerstaanbaren lach uitbarstte, waarin zij door haren vader, hoewel met meer gematigdheid, en eindelijk door den Jonker van Ravenswood zelven werd bijgestaan, ofschoon hij wel gevoelde dat men zich ten zijnen koste vermaakte. Hunne vroolijkheid — want een tooneel, dat ons, onder het lezen, geheel koel laat, schijnt den toeschouwers dikwijls zeer kluchtig toe — deed het oude gewelf op nieuw weergalmen. Zij hielden op — begonnen op nieuw te lachen — hielden weder op — en werden andermaal door een geweldige lachbui overmeesterd. Caleb's deftig stilzwijgen, zijn verbaasd en bijna gramstorig gelaat, verhoogden ondertusschen het bespot-

telijke van dit tooneel nog meer, en brachten er niet weinig toe bij om de vroolijkheid der toeschouwers te vermeerderen.

Eindelijk, toen zij allen bijna uitgeput waren door de herhaalde aanvallen van lachen, riep Caleb, zonder veel complimenten te maken, uit: «De duivel is in de groote heeren gevaren! zij ontbijten zoo heerlijk, dat het verlies van het beste middagmaal, dat ooit door koks vingers gereed kon worden gemaakt, hen nog tot dezelfde vroolijkheid stemt, alsof het de aardigste grap van een George Buchanan ware! Als er zoo weinig in het wambuis van de heeren als in dat van Caleb Balderston stak, zou zulk een treurig onderwerp u geen stof tot lachen opleveren.»

De ronde manier, waarop Caleb zijne gevoeligheid blijken liet, wekte den lachlust van het gezelschap andermaal op, en hij beschouwde dien niet alleen als een aanval op de waardigheid van de familie, maar hield dien ook voor eene bijzondere verachting der welsprekendheid, waarmede hij de grootheid van hunne voorgewende verliezen geschilderd had. — «Eene beschrijving van een middagmaal,» zeide hij naderhand tot Mysie, «die zelfs een door en door verzadigd mensch eetlust zou hebben gegeven! — en zij hebben intusschen niets gedaan dan er over te lachen.»

«Maar,» sprak Lucie Ashton, terwijl zij haar gelaat, zoo veel zij vermocht, op nieuw in den vroegeren ernstigen plooi zette, «zijn dan al die lekkernijen zóó bedorven dat er niets meer van te redden valt?»

«Te redden valt? Mylady! wat wilt gij toch uit asch en roet redden? Gij kunt zelve naar beneden gaan en het in de keuken zien; — de keukenmeid zit er van te rillen en te beven — de goede spijzen liggen alle door elkander — rundvleesch — kapoenen — blanke gelei — Florentijnsche saus en koeken, — spek, met uw welnemen, en al die zoete ingelegde dingen en andere wisjewasjes! — Mylady, gij kunt het alles gaan zien — dat wil zeggen,» vervolgde hij, zich herstellende, «gij kunt er nu niets meer van zien; want de keukenmeid heeft het opgeveegd, daar dit tot haar werk behoort; maar gij kunt de witte gelei nog zien waar die gestort is. Ik stak er mijne vingers even in, en zij smaakte als zure melk, of als iets anders, dat zuur geworden is. Als dat niet de uitwerking van het onweêr is, dan weet ik het niet! — Deze heer —» hier wees hij op den bediende van den Lord, «moet het vallen van de schotels, van het porselein en het zilverwerk wel gehoord hebben.»

De knecht van den Lord Grootzegelbewaarder, schoon hij de bediende van een aanzienlijk man was, en dus zeer goed geleerd had bij alle gelegenheden zijn gelaat en houding te beheerschen, geraakte min of meer van zijn stuk, toen hij hoorde dat men zich op hem beriep, en antwoordde derhalve eenvoudig met eene buiging.

«Mij dunkt, mijnheer de hofmeester,» sprak de Lord Grootzegelbewaarder, die bevreesd begon te worden dat dit tooneel, als het langer duurde, den Jonker van Ravenswood eindelijk hinderen zou, — «mij dunkt, dat gij die zaak met mijn bediende Lockhard eens onder vier oogen moest gaan bespreken. — Hij heeft veel gereisd, en is aan gebeurtenissen en toevallen van allerlei aard volkomen gewoon, en ik hoop, dat gij met elkander het een of ander hulpmiddel zult uitvinden om in deze dringende verlegenheid te voorzien.»

«Mylord gelieve te weten,» antwoordde Caleb, want, ofschoon hij geene hoop koesterde zich uit deze verlegenheid te redden en het verlangde te bezorgen, zou hij, even als de trotsche olifant, liever in zijne onderneming hebben willen sterven dan de hulp van een vreemdeling te gebruiken —

« Mylord gelieve te weten dat ik mij nooit van een raadgever bedien, als de eer van het huis er in betrokken is. »

« Ik zou onbillijk zijn, Caleb, als ik dit ontkende, » sprak zijn heer; « maar uwe grootste kunst bestaat voornamelijk in het maken van verontschuldigingen, waarmede wij niet beter ons middagmaal houden kunnen dan met de lijst van uwe door het onweêr bedorven gerechten. Het zou nu immers mogelijk kunnen zijn, dat het talent van den heer Lockhard bestond in het uitvinden van iets, dat in de plaats zou kunnen gesteld worden van wat er zeker niet is, en, naar alle waarschijnlijkheid, er ook nooit geweest is. »

« Mylord schept er behagen in om aardig te willen zijn, » sprak Caleb, « maar ik weet zeker dat, als ik zelf maar eens naar Wolfshope ging, ik wel een middagmaal voor veertig menschen zou kunnen bezorgen. — Niet dat het volk aldaar uwe klandisie waardig is; want op het stuk der verschuldigde eieren en boter heeft het zich slecht gedragen, dat kan ik niet ontkennen — »

« Raadpleegt met elkander, » zei de Jonker, « gaat samen naar het dorp en handelt naar goedvinden; wij moeten onze gasten hier niet zonder eenige verversching laten blijven, om de eer van een verarmd stamhuis te redden. En hier, Caleb, — neem mijne beurs; ik geloof dat zij uw beste raadsman wezen zal. »

« Beurs? wat beurs! » zeide Caleb. terwijl hij die met verontwaardiging in de kamer wierp — « wat zou ik met de beurs van Mylord op uw eigen grond doen? Ik vertrouw dat wij toch ons eigen goed niet zullen behoeven te betalen. »

De bedienden verlieten daarop de zaal, en de deur was nauwelijks achter hen gesloten, of de Lord Grootzegelbewaarder begon zich over zijn onbeleefd gelach te verontschuldigen, en Lucie gaf haar wensch te kennen dat zij den goedhartigen, trouwen, ouden man geen verdriet mocht berokkend hebben.

« Caleb en ik, Freule Ashton, moeten beide leeren met goeden luim, of ten minste met geduld, de bespotting te verdragen, die overal de armoede vervolgt. »

« Gij doet u zelven onrecht, Jonker van Ravenswood, dat verzeker ik u op mijn woord van eer, » antwoordde zijn oudere gast. « Ik geloof dat ik uwe zaken beter ken dan gij zelf, en ik hoop u te toonen dat ik er mij zeer aan gelegen laat liggen, en dat — in één woord, uwe uitzichten in de toekomst veel beter zijn, dan gij vermoedt. Ik kan intusschen mij niets achtenswaardigers voorstellen dan een geest, die zich boven het ongeluk weet te verheffen, en die aan eerlijke ontberingen boven schulden en afhankelijkheid de voorkeur geeft. »

De Lord Grootzegelbewaar liet, òf uit vrees dat hij des Jonkers kieschheid beleedigen zou, óf uit bezorgdheid dat diens hoogmoed weder mocht ontwaken, zich dit niet zonder angst en aarzeling ontvallen, en scheen beducht dat hij reeds te veel had gewaagd met, hoe vluchtig dan ook, een onderwerp aan te roeren, waarop hij door den Jonker zelven gebracht was. In één woord, hij scheen op hetzelfde oogenblik door zijn verlangen, om zijne vriendschappelijke gezindheid te toonen, gedreven, maar tevens door de vrees van zich op te dringen weerhouden te worden. Men moet zich dus niet verwonderen, dat de Jonker van Ravenswood, die toen weinig ondervinding van de wereld had, meer vertrouwen en oprechtheid veronderstelde in dezen doorslepen hoveling, dan men bij een twintigtal lieden van zijne soort zoeken moest. Hij antwoordde echter koel dat hij zich aan allen verplicht rekende, die gunstig jegens hem gestemd waren; en na zich vervolgens bij zijne gasten

verontschuldigd te hebben, verliet hij de zaal om voor hunne huisvesting zoodanige schikkingen te maken, als de omstandigheden hem vergunden.

Na met de oude Mysie te hebben geraadpleegd, waren de schikkingen voor den nacht zeer gemakkelijk gemaakt, daar zij inderdaad niet veel keus overlieten. De Jonker ruimde zijne kamer voor het gebruik van Freule Ashton in, en Mysie, (eens een persoon van gewicht) in een zwart satijnen japon gekleed, die weleer het eigendom van des Jonkers grootmoeder geweest was en haar op de bals aan het hof van Henriëtte Marie gediend had, begaf zich naar de dame om hare diensten als kamenier aan te bieden. Hij deed vervolgens onderzoek naar Bucklaw, en vernemende dat hij in de herberg was, gaf hij Caleb zijn verlangen te kennen, dat deze hem daar zou gaan spreken en berichten in welke omstandigheden de Jonker zich op Wolfs-Crag bevond, en hem verzoeken, rond te zien of hij een bed in het dorpje vinden kon, daar de oudere gast noodzakelijk zijn verblijf in de geheime kamer moest nemen, daar dit het eenige slaapvertrek was, dat men gereed kon maken om hem te ontvangen. De Jonker zag er geen bezwaar in, om den nacht bij het vuur in de zaal en in zijn jachtmantel door te brengen; en wat in dien tijd de Schotsche bedienden betrof, zelfs die tot de voornaamste huizen behoorden, ja, zelfs jonge lieden van rang en aanzien hielden schoon stroo, of een drogen hooizolder in die dagen steeds voor goede nachtkwartieren.

Overigens had Lockhard bevel van zijn heer ontvangen, om een of ander wildbraad uit de herberg mede te brengen, en op Caleb's schranderheid om voor de eer van het huis te waken, kon men zich veilig verlaten. De Jonker bood hem ook ten tweeden male zijne beurs aan; maar daar dit onder het oog van den vreemden bediende gebeurde, rekende de keldermeester zich verplicht dat te weigeren, waar naar zijne vingers anders jeukten. «Kon hij mij die niet stil in de hand gestopt hebben?» zeide Caleb; «maar Mylord zal nooit leeren hoe zich in dergelijke gevallen te gedragen.»

Mysie bood intusschen, volgens de algemeen in afgelegene oorden van Schotland in zwang zijnde gewoonte, de voortbrengselen van hare kleine melkkamer den vreemdelingen aan, tot er een beter gerecht gereed zou wezen. En volgens eene andere, nu geheel in onbruik geraakte gewoonte, bracht de Jonker, toen de wind het onweder verdreven had, den Grootzegelbewaarder op den top van zijn hoogsten toren, om hem een woest vergezicht te doen bewonderen, en bij hem door die beweging den eetlust op te wekken.

TWAALFDE HOOFDSTUK.

„Nu," sprak hij, „ga 'k verslag van mijn begeerten doen:
'k Had graag den lever van een goed gemest kapoen;
Een sneedje uws wittebroods zou mij ook zeker smaken;
Dan van 't gespeende bigje ook 't bruin gebraden hoofd: —
Had ik nochtans mijn wensch, geen dier werd ooit beroofd
Van 't zoete levenslicht, om 't maal er meê te maken —
Zoo stel ik 't met den pot van 't huis voor heden goed."

CHAUCER, *Zomerverhaal.*

Het was niet zonder heimelijke bezorgdheid, dat Caleb zijn onderzoekingstocht aanving. Deze ging dan ook inderdaad met drieërlei bezwaren gepaard. Hij durfde er bij zijn heer niet voor uitkomen, welken aanstoot hij dien morgen aan Bucklaw gegeven had, (hoewel zucht voor de eer van het huis daar de oorzaak van geweest was); — hij durfde niet bekennen, dat hij zich te haastig in het weigeren van de beurs gedragen had, — en ten derde was hij niet zonder vrees voor onaangename gevolgen, die zijne ontmoeting met Hayston na zich kon slepen, een vrees, geboren uit de herinnering dat hij hem beleedigd had, en die, waarschijnlijk, door den invloed van eene overvloedige hoeveelheid brandewijn nog levendiger door hem zou gevoeld worden.

Caleb, wij moeten hem recht laten wedervaren, was zoo moedig als een leeuw, wanneer het de eer gold van het huis van Ravenswood; maar hij bezat die welberadene dapperheid, die er niet op gesteld is, zich noodeloos in gevaar te begeven. Dit was evenwel maar bijzaak; het voornaamste was nu het verbergen van het gebrek aan alles dat op het kasteel heerschte, en in het goedmaken van zijn gesnoef over het gastmaal met de hulpmiddelen die hij verschaffen kon, zonder Lockhards bijstand te behoeven of tot de hulp van zijn heer zijn toevlucht te moeten nemen. Dit maakte bij hem zulk een voornaam punt van eer uit als bij den edelen olifant, met wien wij hem reeds vergeleken hebben, die, daar hij zich een taak voelde opleggen, welke zijne krachten te boven ging, onder de wanhopige pogingen, door hem aangewend om zijn plicht te volbrengen, zich den kop stuk sloeg, toen hij bemerkte dat men een anderen ging halen om hem behulpzaam te zijn.

Het dorp dat zij nu naderden, had den bedrukten keldermeester vaak het noodige bij soortgelijke dringende moeielijkheden verschaft; maar zijne betrekkingen met de inwoners hadden, sedert korten tijd, aanmerkelijke veranderingen ondergaan.

Het was een klein dorp, waarvan de huizen hier en daar langs een kreek verstrooid lagen; deze kreek werd gevormd door een beekje, dat daar in zee uitliep; het dorp werd van het slot, waartoe het in vroegere tijden behoord had, door de kromming van een heuvel gescheiden, die er een soort van voorgebergte vormde. Het voerde den naam van Wolfshope, (hetgeen hetzelfde als Wolfshaven beteekend) en de weinige inwoners voorzagen in hun onderhoud door de haringvangst met twee of drie booten in het daartoe bestemde saizoen, en door het smokkelen van jenever en brandewijn gedurende de wintermaanden. Zij koesterden een soort van erfelijken eerbied

voor de Lords van Ravenswood: maar in de ongelukkige omstandigheden, waarin dat geslacht nu verkeerde, hadden de meeste inwoners van Wolfshope getracht, zich voor hunne kleine bezittingen zekere voorrechten te verwerven, zoo als huis- en grondrechten en wat dies meer zij, zoodat zij uit de ketenen van leenroerige afhankelijkheid verlost, en niet meer aan de tallooze afpersingen ten prooi waren, waarmede onder ieder mogelijk voorwendsel, of ook zonder eenig voorwendsel hoegenaamd, de Schotsche grondeigenaren van den toenmaligen tijd, die zelven in groote armoede verkeerden, gewoon waren hunne nog armere onderhoorigen naar goeddunken te kwellen. Men kon hen over het algemeen onafhankelijk heeten, eene omstandigheid bij uitstek bitter voor Caleb, die eenmaal gewoon was geweest, door het heffen van belastingen over hen hetzelfde drukkende gezag uit te oefenen, als in vroegere tijden in Engeland het gebruik was, toen de «koninklijke spijsverzorgers,» uit hunne Gothische kasteelen uitvielen, zich van hunne rechten en voorrechten bedienden, om daarmede, in plaats van met geld, hun voorraad te koopen, en den buit, op honderd markten geroofd, naar huis te slepen met alles wat zij eener sidderende bevolking, die bij hunne nadering de vlucht had genomen, konden afpersen, en hun roof in allerlei spelonken verborgen 1).

Caleb herdacht met genoegen dien gulden tijd, en betreurde zeer dit in verval geraakte gebruik, dat op een kleiner schaal de grootere belastingen naäapte, door machtiger leenvorsten afgeperst. Hij vleide er zich sterk mede dat deze achtenswaardige wet en dit hoogste heerlijke recht, waardoor den Baronnen van Ravenswood het eerste en belangrijkste aandeel aan alle voortbrengselen van den grond binnen vijf mijlen van hun kasteel beschoren was, slechts sluimerde en niet voor altijd was afgeschaft, en bediende er zich nu en dan nog eens van om van de inwoners eene kleine schatting af te persen. De bewoners van het dorp hadden zich in 't eerst meer of minder goedschiks onderworpen, want zij waren er zoo lang aan gewoon geweest, het voorzien in hunne eigene benoodigdheden als iets natuurlijks te beschouwen, wanneer vooraf aan de behoeften van den Baron en van zijne familie voldaan was, dat zij, in weerwil van de werkelijk door hen genoten onafhankelijkheid, geen zuiver begrip van vrijheid hadden. Zij waren gelijk aan een man, die lang in kluisters gezeten heeft, en na reeds in vrijheid gesteld te zijn, in zijne ververbeelding, nog altijd het knellen voelt der boeien, die zijne polsen omklemd hadden. Maar het genot der vrijheid wordt spoedig door de natuurlijke bewustheid harer voorrechten gevolgd, even als de ontslagen gevangene, door het vrije gebruik zijner ledematen, spoedig het smartelijk gevoel verliest, dat hen kwelde toen zij nog door banden ontsloten waren.

De inwoners van Wolfshope begonnen te morren, tegenstand te bieden, en eindelijk ten stelligste alle toegeving aan Caleb Balderston's afpersingen te weigeren. Vergeefs herinnerde hij hun dat, daar de elfde Lord Ravenswood — de Schipper bijgenaamd, omdat hij zoo veel vermaak in de zeevaart schepte — den handel van hun haven had aangemoedigd door het bouwen van een hoofd, dat in een bolwerk van ruw op elkander gestapelde steenen bestond en de visschersbooten tegen het weder beschermde, en men dus begrijpen moest dat hij zich daardoor het recht had verworven, om de beste boter, na het kalven van elke koe, in de baronie te kunnen vorderen, alsook om

1) Vergelijk Burke's *Spech on Economical Reform*, vol. 3. p. 250. W S.

het eerste ei, daarom het maandags-ei geheeten, dat elke hen op iederen maandag in het jaar leggen zou, voor zich te eischen.

De leenplichtigen hoorden het aan, krabden zich het hoofd, kuchten, niesden en antwoordden, wanneer zij gedrongen werden te spreken, uit éénen mond: «dat zij het niet wisten;» de algemeene uitvlucht van een Schotschen boer, wanneer zijn geweten hem dringt om iets toe te stemmen, en zijn eigenbelang hem tot weigering noopt

Caleb stelde evenwel den notabelsten van Wolfshope eene *requisitie* van boter en eieren ter hand, waarop hij, hetzij als achterstallen van genoemde belasting, of als onderstand, of vriendelijke hulp, aanspraak maakte. Tevens gaf hij niet onduidelijk te verstaan, dat hij er alles behalve afkeerig van was, om in eene minnelijke geldelijke schikking met hen te treden, als het hun lastig viel zich met waren van hunne verplichting te kwijten, terwijl hij hen verliet in de hoop dat zij met elkander over de wijze gingen raadplegen, hoe zij de schatting het best voldoen zouden.

Maar geen van beide gebeurde; want zij hadden vast besloten, die vordering stellig van de hand te wijzen, ofschoon zij het niet bepaald eens waren over de reden, waarop zij hun verzet gronden zouden, toen de kuiper, die op een visschersplaats een belangrijk persoonaadje en een der «beschreven vaderen» van het dorp was, de aanmerking maakte dat hunne hennen menigen dag voor de Lords van Ravenswood gekakeld hadden, en dat het tijd was dat ze nu ook eens voor hen zouden kakelen, aan wie zij haar nest en gerst te danken hadden. Een eenparig gegrinnik bewees hoezeer de vergadering hare goedkeuring aan dit antwoord hechtte. «En dus,» vervolgde de redenaar, «indien het uw wil is, kost het slechts een paar stappen om bij David Dingwall, den zaakwaarnemer, te gaan, die uit het Noorden gekomen is en zich onder ons nedergezet heeft: ik sta er u voor in, dat hij de zaak uitmuntend in orde zal brengen.»

Overeenkomstig dit besluit werd er een dag vastgesteld, om in Wolfshope eene groote raadsvergadering over het onderwerp van Caleb's *requisitiën* te houden, en men noodigde hem den uitslag daarvan in het dorp te komen afwachten.

Hij begaf er zich met open handen en ledige maag heen, in het vaste vertrouwen, dat hij de eerste op rekening van zijn heer, en de laatste, waarbij hij zelf rechtstreeks belang had, op kosten der inwoners van Wolfshope vullen zou. Maar teleurstelllng op teleurstelling! Toen hij het oostelijk gedeelte van het dorpje binnen trad, ontwaarde hij de verschrikkelijke gedaante van David Dingwall, een sluwen, drogen, hardvuistigen, slimmen dorpspractizijn, die zich reeds tegen de familie van Ravenswood verzet had, en tegelijk de voornaamste agent van Sir William Ashton was. Deze nu reed hem te gemoet, aan het westelijke uiteinde van het dorp, met een lederen zak achter zich op het paard, volgepropt met de bewijzen van eigendom der dorpelingen. Hij hoopte dat de heer Balderston nog niet op hem gewacht had, en gaf te kennen dat hij aangesteld en volkomen gemachtigd was om te betalen of te ontvangen, te sluiten en te vereffenen, en eindelijk, met onderling goedvinden, alle wederkeerige en hangende eischen af te doen, van den hoogwelgeboren Edgar Ravenswood, gewoonlijk de Jonker van Ravenswood genaamd....

«Den hoogwelgeboren Edgar *Lord Ravenswood*,» herhaalde Caleb met grooten nadruk; want, hoewel hij overtuigd was, dat hij in deze zaak de overwinning niet behalen zou, had hij toch vast besloten, geen ziertje van de eer en het aanzien van het huis op te offeren.

«Lord Ravenswood dus,» zei de man van zaken; «want wij willen met u over beleefdheidsvormen niet harrewarren — gewoonlijk Lord Ravenswood of de Jonker van Ravenswood genaamd, eigenaar, door erfenis, van de landerijen en de baronie van Wolfs-Crag ter eenre, en Johan Whitefish en andere leenplichtigen van het dorp Wolfshope, binnen voornoemde baronie gelegen, ter andere zijde.»

Eene droevige ondervinding had Caleb geleerd, dat hij een zeer ongelijken strijd met dezen baatzuchtigen kampvechter ging ondernemen, en dat het veel beter voor hem zou geweest zijn, met de leenplichtigen alleen in het perk te treden, op wie hij door oude herinneringen, sterke verkleefdheid, denkwijze en een honderdtal zijdelingsche bewijsgronden onmiddellijk had kunnen werken, terwijl hun afgevaardigde voor dat alles volsterkt ongevoelig was. De uitslag der beraadslaging bewees maar al te zeer, hoe gegrond zijne bezorgdheid was. Het was te vergeefsch dat hij al zijne welsprekendheid en vernuft inspande; te vergeefsch dat hij een aantal bewijzen, ontleend aan de oude gewoonten en den overgeërfden eerbied, aan de weldaden door de Lords van Ravenswood der gemeente van Wolfshope in vorige dagen bewezen, en aan die welke men van hen in de toekomst nog kon verwachten, opeenstapelde. De practizyn hield zich vast aan den inhoud van zijne brieven, waarin van zulke zaken niets te vinden was — hij kon het er niet in zien — het stond niet in de papieren. En toen Caleb, vast besloten het uiterste te wagen, hem bad te bedenken welke gevolgen het moest hebben, als Lord Ravenswood eens zijne bescherming aan het dorp onttrok, en er niet onduidelijk op zinspeelde dat hij in zijne gevoeligheid zich wel eens van krachtige maatregelen bedienen kon, lachte de man der wet hem in zijn aangezicht uit.

«Zijne cliënten,» antwoordde hij, «hadden vast besloten alles te doen, wat zij voor het belang van hun eigen dorp doen konden, en hij dacht dat Lord Ravenswood, daar hij Lord was, genoeg te doen zou krijgen met voor zijn eigen kasteel te zorgen. En wat de bedreigingen betrof aan oude gewoonten, macht, of aan de *via facti* ontleend, zoo als de wet die noemde, verzocht hij den heer Balderston te willen bedenken, dat de nieuwe niet de oude tijden waren — dat zij aan den zuidelijken oever van de Forth, en dus ver van de Hooglanden woonden — dat zijne cliënten meenden in staat te zijn zich zelven te kunnen verdedigen; maar dat, indien zij zich daarin bedrogen mochten vinden, zij aan het Gouvernement de hulp van een korporaal en vier roodrokken verzoeken zouden, die,» voegde de heer Dingwall er bij, «volkomen in staat zouden zijn, hen tegen Lord Ravenswood en tegen alles te verdedigen, wat hij of zijne aanhangers door de sterke hand zouden kunnen doen.»

Als Caleb al de bliksemschichten der aristokratie in zijn oogen had kunnen samentrekken, om daarmede dezen verachter van alle onderdanigheid en privilegiën te verpletteren, zou hij, wat er ook de gevolgen van mochten geweest zijn, hem die naar het hoofd hebben geslingerd. Maar, zoo als de zaken nu stonden, was hij genoodzaakt weêr den terugtocht naar het kasteel te aanvaarden. Daar bleef hij een halven dag onzichtbaar en ongenaakbaar, zelfs voor Mysie, en in zijn eigen hol opgesloten, waar hij zich onledig hield met een enkelen tinnen schotel te polijsten, en zes uren lang, zonder ophouden, het deuntje *Maggy Lauder* te fluiten.

De uitslag van deze ongelukkige *requisitie* stopte voor Caleb alle bronnen dicht, die voor hem in Wolfshope en omstreken hadden kunnen ontspringen, — voor hem het El Dorado, of Peru, waaruit hij weleer in alle dringende ge-

vallen altijd in staat was geweest, eenigen onderstand te trekken. Hij had inderdaad ook allerplechtigst gezworen, dat de duivel hem halen mocht, als hij ooit weer een voet op den weg naar dat dorp zette. Tot dus verre had hij zijn woord gehouden, en hoe vreemd het ook klinken moge, zijne verwijdering had, zoo als dit ook door hem bedoeld was, min of meer de uitwerking eener straf op de weerspannige onderdanen gehad. De heer Balderston was in hunne oogen een persoon, die met eene soort van hoogere wezens in betrekking stond — wiens tegenwoordigheid men op hunne feesten als eene bijzondere eer aanmerkte — wiens raad bij menige gelegenheid hun zeer nuttig was geweest, en wiens verkeer eene soort van aanzien aan het dorp bijzette. «In onze plaats —» dit moesten zij zelven bekennen, «ziet het er niet meer uit als voorheen, en zoo als het zijn zou, indien de heer Balderston zich niet zoo op het kasteel had opgesloten; — maar wat de eieren en de boter betreft, dàt was zonder twijfel een onbillijke eisch, zoo als de heer Dingwall hem duidelijk heeft bewezen.»

Dus stonden de zaken tusschen de beide partijen, toen de oude keldermeester, schoon hij in zijn hart gal en alsem was, zich verplicht vond aan een vreemden man van aanzien, en, wat nog slimmer was, aan den bediende des vreemdelings te moeten belijden dat Wolfs-Crag volstrekt buiten staat was over een middagmaal te kunnen beschikken, en dat hij zich aan de genade der onderdanen van Wolfshope moest overgeven. Dit was wel eene verschrikkelijke vernedering in zijne oogen; maar men moest wel van den nood een deugd maken: de nood kent geene wetten. Met zulke gevoelens bezield, sloeg hij den weg naar het dorp in.

Met het oogmerk, zich zoo spoedig mogelijk van zijn reisgenoot te ontdoen, wees hij, bij zijne aankomst in het dorp, den heer Lockhard de herberg van Luckje Sma'trash aan, waaruit men het gejoel, door Bucklaw, Craigengelt en hun gezelschap veroorzaakt, reeds hooren kon, eer men de helft der straat bereikt had, terwijl de roode gloed, die door het venster blonk, het grijze schemerlicht verdoofde dat nu begon op te komen, en tegen eene menigte oude tobben, vaten en tonnen, die op de plaats van den kuiper aan den overkant van den weg lagen opgestapeld, schitterde.

«Mijnheer Lockhard,» zoo sprak de oude keldermeester zijn tochtgenoot aan, «als gij nu maar in die herberg gaan wilt, waaruit dat licht komt, en waar zij, als ik wel heb, het «*Koude kool in Aberdeen*» zitten te zingen, kunt gij dáár vast de boodschap van uw heer betreffende het wild doen, en ik zal de mijne met betrekking tot het bed van Bucklaw intusschen gaan verrichten, zoodra ik de overige levensmiddelen zal besteld hebben. — Het doet er niet toe, of wij nu werkelijk wildbraad voor het middagmaal hebben of niet,» voegde hij er bij, terwijl hij zijn collega bij de knoop vasthield, «en ik moet u nog herinneren, Mijnheer Lockhard, dat daar het, zoo als gij weet eene beleefdheid is, die men aan de jagers bewijst, als zij u een glas brandewijn of wijn aanbieden, gij dan als een wijs man wèl zult doen met het niet af te slaan, dewijl het onweêr den onzen in het kasteel ligt kan bedorven hebben — waarvoor ik alle reden heb om bevreesd te zijn.»

Hij liet daarop Lockhard van zich gaan en, met voeten zoo zwaar als lood, maar die nog veel lichter dan zijn hart waren, stapte hij langs de ongelijke steenen van het dorp, bij zichzelven nagaande tegen wien hij zijn eersten aanval richten zou. Het was noodzakelijk den een of ander daartoe te vinden, bij wien oude, erkende grootheid veel zwaarder dan nieuwe onafhankelijkheid wegen zou, en in wiens oog zijn voorstel eene daad van bijzondere gunst en

nederbuigende goedheid zou schijnen; maar hij kon zich geen dorpeling bedenken, in wiens hart het alzoo gesteld was. Onze *kool* kan *koud* genoeg worden, dacht hij in zichzelven, toen op nieuw het koor van «*Koude kool in Aberdeen*» hem in de ooren klonk. De leeraar — hij heeft zijne plaats wel van den overleden Lord gekregen, maar zij hebben met elkander over de tienden liggen te harrewarren; de vrouw van den brouwer — die heeft lang genoeg geborgd, en de rekening is hoog genoeg opgeloopen — en wanneer de waardigheid van het huis het werkelijk vorderde, zou het toch zonde zijn eene weduwe te kwellen. Niemand zou het anders beter voegen — maar aan den anderen kant is ook niemand minder gewillig om zijn vriend bij te staan dan Gibbie Girder, de man van de tobben en vaten, van wien wij bereids melding hebben gemaakt; maar hij heeft zich aan het hoofd van den opstand in de zaak der ei- en boter-subsidie gesteld. — Doch alles hangt er maar van af, dat men zulk volk juist aan boord komt.

«Zoo denk ik,» sprak Caleb bij zich zelven; «maar sedert ik eens het ongeluk heb gehad van te zeggen, dat hij maar een Jantje Nieuweling in ons dorp is, heeft de kerel de familie een kwaad hart toegedragen; — maar hij heeft een lief jong schatje van een wijf getrouwd, Jaantje Ligtvoet, de dochter van den ouden Ligtvoet, die op de hoeve Loup-the-Dyke gewoond heeft. De oude Ligtvoet is met dat Marietje gehuwd geweest, die voor veertig jaren als kamenier bij Mylady Ravenswood diende. Ik heb menigen dag met Jaantje's moeder gesleten, en men zegt dat zij nu bij hare kinderen inwoont. — De kerel, haar schoonzoon, bezit goudstukken in menigte. Kon men hem die maar uit de handen krijgen, dan zou hem, ik ben er zeker van, nog eene eer geschieden, die de lompe vlegel nooit aan ons verdiend heeft; en al moest hij ook alles aan ons verliezen, dan kwam hij er nog goedkoop genoeg af; want hij kan het best missen.»

Terwijl hij dus alle besluiteloosheid liet varen en zich op eens omdraaide, wandelde Caleb haastig naar het huis van den kuiper terug, lichtte de klink met veel deftigheid op, en in een oogenblik bevond hij zich achter het windschut, van welk standpunt hij, schoon zelf onzichtbaar, het binnenste van de keuken van het huis op zijn gemak kon opnemen.

Geheel het tegenovergestelde van de treurige huishouding op het kasteel van Wolfs-Crag zag hij dáár voor zich; want een heerlijk vuur knapte op den haard van den kuiper. Zijne vrouw stond aan den eenen kant, met hare fraaie, poezele armen, waarvan de mouwen opgestroopt waren, en had de laatste hand aan het oppoetsen van haar zondagspak gelegd, terwijl zij haar vrij schoon en vriendelijk aangezicht in een gebroken spiegel bezag, die op de plank, waar de schotels op stonden, tot haar bijzonder gerijf geplaatst was. Hare moeder, de oude Luckie Loup-the-Dyke, een babbelkous van het eerste water, volgens de eenparige getuigenis van alle petemoeien en praatzusters die binnen den omtrek van een zestal uren van haar woonden, zat aan den anderen kant bij het vuur, in volle glorie van een stoffen japon, met kralen om den hals en een zindelijk kapje op het hoofd, terwijl zij uit een klein pijpje krachtig dampte en de keukenzaken bestuurde. Maar — wat voor het bekommerd hart en de holle ingewanden van den wanhopigen hofmeester nog belangrijker was dan het gezicht eener schoone dame of eener luidruchtige praatzuster — op het knappende vuur, waarvan wij spraken, stond een groote pot, of liever ketel, te borrelen, die stampend vol rundvleesch en broodsop was, terwijl vóór het vuur twee braadspitten omwentelden, waarvan ieder werd rondgedraaid door een van des kuipers leerlingen, die in

tegenovergestelde hoeken van den schoorsteen gezeten waren. Aan het eene spit stak een heerlijke lamsbout, terwijl het andere van eene vette gans en een koppel wilde eenden voorzien was.

Het gezicht van zulk een land van overvloed, en de geur die deze gerechten verspreidden, beurden de kwijnende geesten van Caleb schier geheel op. Hij keerde zich voor een oogenblik rond, om de spreekkamer van het huis ook eens te verkennen, en genoot dáar een schouwspel dat niet minder zijne aandoening opwekte: — eene groote ronde tafel, voor tien of twaalf personen gedekt, versierd (om mij van zijne eigene geliefkoosde uitdrukking te bedienen) met een tafellaken, zoo blank als sneeuw, groote tinnen kannen, waarbij een paar zilveren bekers stonden, waarin, zoo als zich liet veronderstellen, iets vervat was, dat met de heerlijkheid van hun uitwendig voorkomen strooken moest; zindelijke voorsnijmessen, fraaie lepels, messen en vorken, die mooi gepolijst en ten gebruike gereed waren, lagen als voor een bijzonder feest gereed.

«Dat de duivel in den winkel van den kuiper vare!» dacht Caleb, terwijl hij al deze toebereidselen met evenveel afgunst als verbazing beschouwde. «Het is zonde en schande, te moeten zien dat zulk volk er zoo lekker van leeft! Maar als sommige van die lekkernijen niet nog heden avond den weg naar Wolfs-Crag vinden, heet ik geen Caleb Balderston meer.»

Na tot dit besluit gekomen te zijn, trad hij de kamer binnen boog allerhoffelijkst, en groette de moeder en de dochter. Wolfs-Crag was de hoofdplaats der baronie — Caleb de eerste minister te Wolfs-Crag; en men heeft altijd opgemerkt, dat, hoewel de mannen, door wie de belastingen moeten betaald worden, soms de hovelingen, die ze opleggen, verwenschen, diezelfde hovelingen echter bij de schoone kunne nog altijd welkom zijn, wie zij met de nieuwste tijdingen en de laatste modes bekend maken. Beide vrouwen hingen dus op eens Caleb om den hals; beide verwelkomden hem met luider keele.

«Wel, mijn lieve hemel! zijt gij het, Mijnheer Balderston? — U hier te zien is thans wel iets zeldzaams. — Zet u, neem uw gemak — de baas zal blijde zijn dat hij u eens zien mag — gij hebt hem nooit in uw leven zoo vroolijk gezien! want wij zullen van avond ons kind laten doopen, zoo als gij zeker wel zult gehoord hebben. Gij zult toch wel bij ons willen blijven om deze heilige plechtigheid bij te wonen? Wij hebben een schaap geslacht, en een van onze leerlingen is met zijn geweer uitgeweest — voorheen waart gij immers een liefhebber van wilde eenden?

«Neen — neen — vrouwtje!» sprak Caleb, «ik kom maar eens even binnen om u geluk te wenschen; nu ik zou blijde zijn, als ik den baas ook eens mocht spreken, dan....» en hier nam hij eene houding aan, alsof hij zich terstond weder verwijderen wilde.»

«Weggaan?» vroeg de oude vrouw lachende, terwijl zij hem met de vrijpostigheid, waarmede men gewoon is een ouden bekende te behandelen, vasthield. «Wie weet welk kwaad het kind zou overkomen, als gij heengingt zonder het eens gezien te hebben!»

«Maar ik heb schrikkelijk veel haast, vrouwtjes!» sprak de keldermeester, terwijl hij evenwel zonder veel tegenstand te bieden duldde dat men hem naar een stoel trok. «En wat het eten betreft,» want hij bemerkte dat de vrouw van den huize aanstalte maakte, een mes voor hem op de tafel te leggen, «wat het eten betreft, — wel, mijn hemel, — wij worden daar ginds op het kasteel van den vroegen morgen tot den laten avond met eten geplaagd — het is eene schandelijke verkwisting; maar dat hebben wij van de Engelsche poddingeters geleerd!

«Kom! — laat toch de Engelsche poddingeters maar rusten,» zeide Luckie Ligtvoet; «proef onze podding eens, Mijnheer Balderston; — wij hebben broodpodding en rijsten podding — keur eens, welke van beide u het best smaakt.»

«Allebei goed — allebei voortreffelijk — ze kunnen niet beter zijn; maar ik heb aan den reuk genoeg, daar ik van middag zoo laat gegeten heb,» de arme schelm had sedert het aanbreken van den dag gevast). «Maar, vrouwtjes, ik wil uw kookkunst toch niet versmaden, en dus zal ik, met uw verlof, van alles een stuk in mijn doek knoopen, en dat tot mijn avondmaal opeten; want ik heb van Mysie's pastijen en andere liflafjes een walg. Gij weet, Marietje, dat boerenlekkernijen — en boerenmeisjes daarbij,» (hier zag hij de kuipersvrouw eens aan), «mij altijd het best bevielen. Zij ziet er geen haar minder uit dan toen zij met Gilbert trouwde, en toen was zij reeds de mooiste meid in ons dorp, en dat is zij gebleven — maar eene schoone koe, een aardig kalf.»

De vrouwen glimlachten bij dat kompliment en zij glimlachten weder tegen elkander, toen Caleb de poddings in een handdoek knoopte, dien hij had mede gebracht, even als een dragonder zijn fouragezak bij zich draagt, om er alles in te stoppen wat hem slechts op zijn weg voorkomt.»

«En wat nieuws is er op het slot?» vroeg de huisvrouw.

«Nieuws? — het mooiste nieuws dat men ooit gehoord heeft. — De Lord Grootzegelbewaarder is daar met zijne schoone dochter, gereed om haar mijnheer naar het hoofd te gooien, als hij haar uit zijne armen niet aannemen wil, en ik blijf er borg voor dat hij al de oude landerijen van Ravenswood aan den sleep van haar japon zal vasthechten.»

«Wat, deksels! — en wil hij haar hebben? — en is zij zoo schoon? — en wat is de kleur van haar haar — en gaat zij op zijn Schotsch of zijn Engelsch gekleed?» Dit waren de vragen, waarmede de vrouwen den keldermeester bestormden.

«Halt, halt! — een mensch zou een dag werk hebben om al uwe vragen te beantwoorden; en ik heb op zijn best maar een oogenblik. — Maar waar is de baas?»

«Hij is uitgegaan, om den dominé te halen,» zeide vrouw Girder, «den vromen heer Pieter Bide-the-Bent, die aan het Moshoofd woont; de brave man heeft de jicht gekregen, daar hij zich in den tijd der vervolging in de bergen heeft moeten schuil houden.»

«Ja, ja, een Whig en een Bergman — niets minder,» sprak Caleb met eene gemelijkheid die hij niet verbergen kon. «Luckie! ik heb den dag beleefd dat de waardige heer Cuffcushion en het gebedenboek u,» en hier zag hij de oude vrouw aan, «en iedere eerlijke vrouw bij gelegenheden als deze best naar den zin waren.»

«Daar hebt gij maar al te zeer gelijk in,» sprak vrouw Ligtvoet; «maar wat kan een mensch alleen doen? — Jaantje moet èn hare psalmen zingen èn haar haar opmaken zoo als de baas het hebben wil, en niet naar haar eigen zin; want hij is heer en meester in huis, dat kan ik u verzekeren, Mijnheer Balderston.»

«Wel zoo! en houdt hij daarbij de beurs ook?» vroeg Caleb, die van een manuelijk bewind zich niet veel goeds voor zijne ontwerpen beloofde.

«Hij houdt alles in handen — maar hij schikt haar ook als een duizendschoontje op, zoo als gij zien kunt; — zij heeft weinig reden om te klagen — het gaat haar beter dan honderden anderen!»

«Waarlijk, vrouwtje,» zeide Caleb, wel moedeloos, maar toch niet geheel

uit het veld geslagen, «zóó hebt gij uw braven man den baas niet laten spelen; maar ieder land heeft zijne eigene gewoonten. Ik moet weg; gaarne zou ik den baas eens iets in het oor willen fluisteren, van wat ik hen daar ginder heb hooren zeggen, namelijk dat Peter Puncheon, de kuiper in de pakhuizen der koningin op de timmerwerf te Leith, gestorven is, en ik zou denken dat een goed woord door onzen Lord voor hem bij den Lord Grootzegelbewaarder gedaan, uw Gilbert wellicht.... maar daar hij niet te huis is....»

«O, dan moet gij wachten totdat hij te huis komt,» zei de vrouw. «Ik heb hem altijd gezegd dat gij het goed met hem meent; maar het is zoo zijn zwak, ieder woord verkeerd op te vatten.»

«Nu, dan zal ik zoo lang mogelijk hier dienen te blijven.»

«Gij houdt dus,» vroeg de schoone jonge vrouw van baas Girder, «Freule Ashton voor mooi — en dat moet zij inderdaad ook wezen als zij onzen jongen Lord bevallen zal, die als hij te paard zit er uitziet, dat men hem voor eens konings zoon zou groeten. Gij moet weten, Mijnheer Balderston, dat hij altijd naar mijn venster kijkt als hij door het dorp rijdt, en ik weet dus zoo goed als iemand hoe hij er uitziet.»

«O, dat weet ik best,» hervatte Caleb; «ook hoorde ik zijne Lordschap dikwijls zeggen, dat de kuipersvrouw de mooiste zwarte oogen van de baronie in het hoofd heeft; en dan antwoordde ik: wel, dat is zeer natuurlijk, Mylord, want die heeft hare moeder ook gehad, zoo als ik eens tot mijne schade heb ondervonden. — Niet waar, Marietje? ha, ha, ha! Och, dat waren eerst vroolijke dagen!»

«Zwijg maar, oude dwaas!» riep de grijze vrouw, «met zulke zotheden uit te kramen als er jong volk bij is. — Maar, Jaantje, wijfje, hoort gij niet hoe de jongen schreit? Ik zou durven wedden dat hij weer kou gevat heeft.»

Moeder en grootmoeder sprongen op, en vlogen en liepen elkaar haast overhoop naar een afgelegen hoek van de woning, waar de jonge koning van het feest neergelegd was.

Toen Caleb zag dat de kust schoon was, nam hij een moedgevend snuifje om zijn verstand te scherpen en zich in zijn genomen besluit te versterken.

«Ik verwed er mijn leven onder,» dacht hij, «dat Bide-the-Bent, noch baas Girder heden avond van dit paar wilde eenden zullen smullen!» En daarop den oudsten spitdraaier, een jongen van omtrent elf jaren, aansprekende, en hem een stuk geld in de hand stoppende, zeide hij: «Hier, mannetje hebt gij een paar duiten! Breng die hierover bij vrouw Sm'atrash, en zeg haar dat zij voor dat geld mijne doos met snuif vult; ik zal intusschen het spit wel voor u draaien, en zij zal u voor uwe moeite wel een stukje peperkoek geven.»

Nauwelijks was de oudste jongen vertrokken om deze boodschap te gaan volbrengen, of Caleb zag den overgebleven spitdraaier ernstig en sterk in het gelaat, nam het spit met de wilde eenden, dat aan zijne zorg toevertrouwd was, van het vuur af, zette zijn hoed op, en marcheerde er in eens mede weg. Hij bleef aan de deur voor de herberg een oogenblik stilstaan, om daar alleen te zeggen dat de heer Hayston van Bucklaw dien avond op geen bed in het kasteel rekenen moest.

Daar deze boodschap kort af door Caleb gedaan was, veranderde ze in eene volstrekte lompheid, nu de dorpskasteleines ze overbracht; en Bucklaw was, wat hij een bedaarder en gematigder man ook wel het geval zou geweest zijn, uitermate verstoord. Kapitein Craigengelt stelde, onder eenparige toejuiching van alle aanwezigen, voor, om den ouden vos — waarmede hij Caleb bedoelde — achterna te zetten en hem, eer hij het slot bereiken kon,

eens geducht af te straffen. Maar Lockhard verzekerde de bedienden van zijn heer, zoowel als die van Lord Bittlebrains, op een toon van gezag, dat de minste beleediging den bediende van den Jonker van Ravenswood aangedaan, Sir William Ashton ten hoogste vertoornen zou. En nadat hij dit geuit had, met een ernst die iederen aanval van hun kant voorkwam, verliet hij de herberg, terwijl hij twee bedienden met zich nam, met den besten voorraad van spijzen beladen, die hij in staat was geweest zoo spoedig te bezorgen, en hij haalde Caleb in, juist toen deze het dorp achter den rug had.

DERTIENDE HOOFDSTUK.

Van u wat nemen? — neen! 't is enkel een verzoek:
Maar wat veel slimmer is, 'k heb eens een gunst gestolen,
En 't slimst van alles was, 'k ben toen van 't pad gaan dolen.

Verstand zonder geld.

Het gezicht van den kleinen jongen, den eenigen getuige van Caleb's inbreuk op de rechten van den eigendom en der gastvrijheid, zou een onderwerp voor eene fraaie schilderij hebben opgeleverd. Bewegingloos zat hij, alsof hij een spook aanschouwd had, waarvan hij vaak op een winteravond had hooren vertellen. En daar hij zijn eigen plicht verzuimde, en zijn spit had laten stilstaan, vermeerderde hij de rampen van den avond, door den lamsbout tot kool te laten verbranden. Hij herstelde eerst van de overmaat zijner verbazing door een duchtigen klap om de ooren, hem door vrouw Ligtvoet toegediend, die (in welke andere opzichten zij ook aan haar naam mocht beantwoorden) sterk van gestalte en vlug van handen was, hetgeen, zoo als sommigen voorgaven, haar overleden echtgenoot menigwerf tot zijn schade ondervonden had.

«Waarom laat gij het vleesch verbranden, jou deugniet?»

«Dat weet ik niet,» antwoordde de jongen.

«En waar is Gillis, de andere bengel?»

«Ik weet het niet,» stamelde de verschrikte misdadiger.

«En waar is de heer Balderston gebleven? En — om 's hemels wil, en in naam des konings en der kerk, zou ik haast gezegd hebben, waar is toch het spit met de twee eendvogels gebleven?»

Vrouw Girder kwam daarop binnen, en vereenigde haar getier met dat van hare moeder, terwijl zij den jongen in het eene oor schreeuwde, en de oude vrouw aan het andere braaf stond te gillen. Dit bracht dan ook den ongelukkigen spitdraaier zoodanig van zijn stuk, dat hij geruimen tijd buiten staat was het gebeurde te vertellen, en niet voor dat de oudere jongen was wedergekeerd, begon het licht der waarheid voor de beide vrouwen op te gaan.

«Wel, wel,» sprak vrouw Ligtvoet, «wie zou ooit gedacht hebben dat Caleb Balderston, een oude kennis, ons zulk eene poets zou spelen?»

«O, praat mij niet van hem,» zei de vrouw van Girder: «maar wat zal ik den baas toch zeggen? Ik zal van hem op mijn lappen krijgen; hij zal mij de hersens inslaan, al was er ook voor hem geen andere vrouw in Wolfshope meer te krijgen.»

«Stil, stil, malle meid,» hernam de moeder; «geen nood, geen nood; het kan wel eens erg loopen, maar zoo ver is het nu nog niet gekomen! Eer hij u de hersens inslaat, zal hij het mij moeten doen, en ik heb wel sterker menschen dan hij van mijn lijf afgehouden! — Handen te huis is een schoon spel! Wij moeten maar niet voor wat lawaai bang zijn!»

Het getrappel van paarden kondigde nu de aankomst van den kuiper met den predikant aan. Nauwelijks waren zij van het paard gestegen, of zij gingen terstond naar het vuur en de keuken; want de avond was na het onweder vrij koud, en in de bosschen was het nat en vochtig geweest. De jonge huisvrouw, die vast rekende op de bekoorlijkheden, welke de zondagsche japon en muts haar bijzetten, stelde zich in den weg om den eersten aanval te verduren, terwijl hare moeder, gelijk de divisie der veteranen in het Romeinsche legioen, in de achterhoede bleef, gereed om, in geval van nood, haar dadelijk bij te springen. Beiden hoopten de ontdekking van hetgeen er gebeurd was zoo lang mogelijk uit te stellen, en het eerste gevaar te voorkomen; — de moeder deed dit door haar lijvige gestalte tusschen baas Girder en het vuur te stellen, en de dochter hielp haar daarin door de groote hartelijkheid waarmede zij den predikant en haren man ontving, en door de angstvallige vrees, die zij blijken liet, dat zij koude mochten gevat hebben.

«Koude?» vroeg haar man tamelijk norsch, want hij behoorde niet tot die klasse van heeren en meesters, die onder den pantoffel hunner vrouwen zitten. «Wij zullen het hier koud genoeg hebben, als gij ons niet dichter bij het vuur laat.»

Na dit gezegd te hebben, brak hij door de beide liniën van defensie heen; en daar hij een zorgvuldig oog over alles wat zijn eigendom was, liet gaan, ontdekte hij met een oogopslag de afwezigheid van het spit met den daaraan verbonden geliefkoosden last.

«Waar, duivel, wijf! is het gebleven?»

«Foei! schaamt gij u niet!» riepen beide vrouwen uit, «om zoo in de tegenwoordigheid van den heer predikant te durven spreken.»

«Ik heb ongelijk,» zei de kuiper; maar....»

«Den naam van den erfvijand onzer zielen dus in den mond te nemen....» sprak de dominé.

«Ik heb ongelijk,» zei de kuiper.

«Is zich aan zijne verzoekingen blootstellen, en eene uitnoodiging, of een soort van dwang, dat hij zijn handel met andere ongelukkige personen uitstellen zal, om op hen te passen, die zijn naam gedurig in den mond hebben.»

«Best, best, goed, Mijnheer Bide-the-Bent! Maar wat kan een mensch meer doen, dan bekennen dat hij ongelijk heeft?» vroeg de kuiper. — «Veroorloof mij dus aan de vrouwen te vragen, waarom zij vóór onze komst hebben opgedischt?»

«De eenden zijn niet opgedischt, Gilbert,» sprak zijne vrouw, «maar.... maar een ongeluk....»

«Wat ongeluk?» riep Girder met vlammende oogen. «Ze zijn toch niet verongelukt, wil ik hopen, of....»

Zijne vrouw, die verschrikkelijk bang voor hem was, durfde niet antwoorden;

maar hare moeder haastte zich haar bij te staan, terwijl zij het antwoord trotseerende de handen op de heupen zette.

«Bertje Girder, ik heb ze aan een van mijne kennissen vereerd, en wat hebt gij daartegen in te brengen?»

De overmaat van zelfvertrouwen, waarmede zij dit mededeelde, deed Girder voor een oogenblik verstommen.

«Zoo, zoo, gij hebt de wilde eenden weggegeven — den besten schotel van ons doopmaal weggegeven — en dat aan een van uwe vrienden? — o, gij oude feeks! en hoe is zijn naam? Wees zoo goed en noem mij dien.»

«Aan den waardigen heer Caleb Balderston op Wolfs-Crag,» antwoordde Marietje, geheel voorbereid om den aanval af te slaan.

Nu bruiste Girder's grimmigheid zonder de minste terughouding op.

Als er iets was dat zijn toorn kon vermeerderd hebben, dan was het deze buitensporige donatie ten faveure van onzen vriend Caleb, tegen wien hij, om redenen die den lezer niet vreemd zijn gebleven, een hevigen wrok koesterde.

Hij lichtte de karwats tegen de oude vrouw op; maar zij stond als een muur en zwaaide onverschrokken den ijzeren lepel, waarmede zij juist den schapenbout bedropen had. Haar wapen was zeker het beste, en haar arm lang niet de zwakste van beide, zoodat Gilbert het veiliger achtte zich tot zijne vrouw te wenden, die intusschen een soort van zenuwtoeval gekregen had, waardoor het hart van den leeraar bezweek, daar hij inderdaad zulk een eenvoudig en goedhartig schepsel was, als er ooit een ademde.

«En gij, slordige heks, die maar stil blijft zitten en het koelbloedig aanziet dat mijn have en goed aan een luien, onnutten lummel van een dienstknecht zoo maar wordt weggegeven, en dat juist om geen andere reden, dan dat hij de ooren van een mal oud wijf met zijne praatjes weet te kittelen, terwijl van zijne twee woorden er stellig één leugen is — wacht! ik zal u....»

Hier trad de predikant met woord en daad tusschenbeide, terwijl vrouw Ligtvoet zich voor hare dochter plaatste en haar lepel zwaaide.

«Zou ik dan mijn eigen wijf niet mogen tuchtigen?» vroeg de kuiper tamelijk verontwaardigd.

«Gij moogt je eigen wijf tuchtigen, als het je lust,» antwoordde vrouw Ligtvoet, «maar gij zult nooit hand of vinger op mijne dochter leggen, daar kunt gij staat op maken!»

«Foei, schaam u, baas Girder!» sprak de geestelijke. «Ik had nooit durven denken dat ik zulke dingen van u zou gezien hebben, dat gij u aan uwe zondige driften zoo geheel en al zoudt overgeven, en dat wel tegen de zoodanigen, die u de naaste en de liefste behoorden te zijn: en wat nog erger is, op zulk een avond als dezen, die u tot den heiligsten plicht van een Christen-vader roept. — En waarom doet gij het? Om overtolligheid van lichamelijke weelde, die even weinig waarde heeft als ze noodeloos is.»

«Weinig waarde heeft?» riep de kuiper uit. — «Geen vetter gans heeft er ooit over de stoppels geloopen, en geen mooier wilde eenden hebben ooit in het water gezeten!»

«Maar ik zeg, buurman,» vervolgde de predikant, «zie toch welk een overvloed er nog voor uw vuur omwentelt. Ik heb den dag beleefd dat tien van zulke haverkoeken, die dáar op dat bord staan, een lekker maal voor even zoo veel menschen zouden opgeleverd hebben, die om het Evangelie op heuvels, in moerassen en onderaardsche holen van honger omkwamen.»

«Dat is juist wat mij het meest van allen ergert,» zei de kuiper, die verlangde iemand te vinden, die zijne niet geheel en al ongegronde gramschap

deelen wilde. «Had de malle keukenprinses het nog aan den een of anderen vromen, maar behoeftigen man, of aan iemand anders gegeven, dan zou ik het nog dáár gelaten en het verlies met geduld gedragen hebben; maar het aan dien roover, leugenaar, onderdrukker, dien schelm van een Tory weg te schenken, die met den vervloekten hoop soldaten medeging, dien de oude dwingeland Allan Ravenswood tegen den dapperen graaf van Argyle aanvoerde— het beste van het feest aan zoo iemand te geven!»

«Nu dan, Gilbert,» vroeg de predikant, «erkent gij hier in geene goddelijke straf? — Het zaad van den rechtvaardige zal zijn brood niet bedelen— en nu ziet gij, dat de zoon van een machtigen onderdrukker zoo ver gekomen is, dat hij door uw overvloed zijne huishouding moet ondersteunen.»

«En dat daargelaten,» zei de vrouw, «als hij maar eens verkoos iemand te hooren uitspreken, dan zou hij kunnen vernemen dat het niet eens voor Lord Ravenswood is geweest. — Het geschiedde om den Lord Grootzegelbewaarder, zoo als zij hem noemen, die zich daar ginds op Wolfs-Crag bevindt eenig voedsel te bezorgen.»

«Sir William Ashton op Wolfs-Crag?» riep de verbaasde berooker van hoepels en duigen uit.

«In levenden lijve bij Lord Ravenswood,» voegde vrouw Ligtvoet er bij.

«Domme gans! Die oude, leepe zwetser zou u wijs kunnen maken, dat de maan van groene kaas gemaakt is. De Lord Grootzegelbewaarder en Ravenswood — dan zouden kat en muis, haas en hond bijeen zijn.»

«Ik zeg u,» hervatte de schoonmoeder, «dat de Jonker en Freule Lucie haast man en vrouw zullen zijn, en zich veel beter met elkander verdragen dan sommige anderen wel doen. — Hoor nu maar eens verder: Peter Funcheon, de kuiper van de pakhuizen der koningin, is dood, die post staat nu open, en....

«God sta ons bij! houdt uwe praatmuilen dicht,» sprak Girder — want wij moeten opmerken dat die verklaring als een duo werd gegeven, daar de jonge vrouw, maar op hoogeren toon, ieder woord herhaalde dat door hare moeder uitgesproken werd.

«Uwe vrouw baas, zegt niets dan de zuivere waarheid,» sprak Girder's meesterknecht, die gedurende de schermutseling binnengekomen was. «Ik heb de bedienden van den Lord Grootzegelbewaarder daar over in de herberg bij Luckie Sma'trash zien drinken en praten.»

«En is hun heer dan op Wolfs-Crag?» vroeg Girder.

«Of hij er is!» hervatte zijn vertrouweling.

«En als vriend van Ravenswood?»

«Dat moet wel zoo zijn,» antwoordde de meesterknecht, «daar hij bij hem vertoeft.»

«En is Peter Puncheon dood?»

«Ja, ja, de oude kerel is er eindelijk geweest,» zei de meesterknecht; «menige slok brandewijn is, bij zijn leven, door zijn keelgat gegaan, en hij is ten laatste als een oud vat uitgelekt. — Maar wat het spit en de wilde eenden betreft, die kan ik spoedig terugbrengen; want uw paard is nog niet ontzadeld, en de heer Balderston is nog niet ver buiten het dorp.»

«Doe dat, Willempje, — en kom hier — ik zal u zeggen wat gij doen moet, als gij hem hebt ingehaald.»

Hij verwijderde de vrouwen uit zijne tegenwoordigheid, en gaf toen aan Willempje zijne geheime instructiën.

«Ik moet zeggen, recht verstandig,» zei de schoonmoeder, «den onschul-

digen knaap een gewapend man achterna te sturen; want gij weet dat de heer Balderston een rapier draagt.»

«Ik hoop,» sprak de predikant, «dat gij wel overdacht hebt wat gij doen gaat. Gij moet geen gelegenheid tot een gevecht geven; want het is mijn plicht u te zeggen, dat hij, die er aanleiding toe geeft, niet minder schuldig is dan... —

«Bekommer u daar niet om, heer Bide-the-Bent! men kan onder wijven en dominés bijna den adem niet halen. Ik weet best, hoe ik mijn eigen koek bakken moet. — Jaantje! zet het eten op; en nu geen woord meer daarover.»

En in den loop van den avond repte hij ook van den ontbrekenden schotel geen enkel woord meer.

De meesterknecht intusschen, na den harddraver bestegen te hebben, vloog nu over den weg voort, om den roover Caleb na te zetten. Men kan zich echter gemakkelijk verbeelden, dat deze onder weg niet gedraald had. Hij liet zelfs zijn teedergeliefd gezwets geheel na, terwijl hij, om des te meer haast te maken, enkel aan den heer Lockhard verzekerde, dat hij de vrouw van den proviandmeester de wilde eenden maar eenige keeren voor het vuur had laten omdraaien, om zoo veel te eerder gereed te zijn, ingeval Mysie, die van het onweer zoo geschrikt was, haar keukengereedschap niet in de beste orde gereed mocht hebben. Daarop begon hij, onder het voorwenden van dringende haast om toch zoo spoedig mogelijk op Wolfs-Crag te zijn, zoo hard te loopen dat zijne reisgenooten hem ter nauwernood bijhouden konden. Reeds begon hij te denken dat hij van alle vervolging ontslagen was, daar hij den top der hoogte al bereikt had, die Wolfs-Crag van het dorp scheidt, toen hij van verre den draf van een paard vernam, en eene stem hoorde, die hem bij tusschenpoozen naschreeuwde: «Mijnheer Caleb! — Mijnheer Balderston! — Mijnheer Caleb Balderston! — halt! — wacht een beetje!»

Caleb — men zal dit wel gelooven — haastte zich volstrekt niet met aan dit geroep het oor te leenen. Eerst wilde hij er niet naar hooren, en hield bij zijne tochtgenooten vol, dat het een echo was, door den wind veroorzaakt, en dat het niet de moeite waard was zich daarom op te houden. Eindelijk hield hij met weerzin stand, en daar de gedaante van den man te paard door de avondschemering reeds zichtbaar werd, zamelde hij al zijn moed bijeen, om de belangrijke taak der verdediging van zijn prooi te aanvaarden, nam eene fiere en waardige houding aan, hield hem het spit vóór, dat in zijne verbeelding speer en schild tegelijk was, en had vast besloten liever te sterven dan zich over te geven.

Maar hoe groot was zijne verbazing, toen de meesterknecht van den kuiper naar hem toereed en, hem eerbiedig aansprekende, verhaalde dat het zijn baas zeer had gespeten, dat hij bij Caleb's bezoek afwezig was geweest, en deze het doopmaal niet bijwonen kon; dat hij daarom de vrijheid had genomen, een klein vaatje sek en een anker brandewijn naar het slot te zenden, daar hij vernomen had dat er gasten waren, en zij daarop niet al te goed waren voorbereid geweest.

Ik heb ergens eens een historie van een bejaarden edelman gehoord, die door een aan zijn muilband ontsnapten beer zoo lang vervolgd werd, tot hij geheel buiten adem was. Hij zag daarop Bruintje stoutmoedig aan en lichtte zijn rotting op. Op dit gezicht kreeg de neiging tot onderdanigheid de overhand bij het beest; in plaats van hem in stukken te scheuren, ging het dier op zijne achterste pooten staan en begon terstond te dansen. De vroolijke verrassing van den ouden edelman, die eerst meende in het uiterste gevaar

te verkeeren, en er zich zoo onverwacht uit gered zag, was nauwelijks minder dan die van onzen voortreffelijken vriend Caleb, toen hij ontdekte dat de vervolger het oogmerk had, zijn buit te vergrooten, in plaats van hem dien te ontrooven. Hij nam evenwel terstond zijne gewone deftigheid weder aan, zoodra de meesterknecht, na van zijn paard te zijn gestegen, waarop hij tusschen twee vaatjes geklemd zat, hem in het oor fluisterde: «Als er iets wegens den opengevallen post van Peter Puncheon kon gedaan worden, dat dan Girder het nog wel beter met den Jonker van Ravenswood maken, en hem een paar nieuwe zwaarden vereeren zou, en dat hij hartelijk verlangde om met den heer Balderston over dat onderwerp eens nader te spreken, en dat hij hem in alles, wat hij van hem verlangen kon, zoo buigzaam als een wilgen hoepel vinden zou.»

Caleb hoorde dit alles aan zonder eenig ander antwoord te geven, dan dat van alle groote mannen, van Lodewijk den Veertiende af en zoo voorts, namelijk: «Wij zullen zien!» en hij voegde er overluid, ter stichting van den heer Lockhard, bij:

«Uw baas heeft zich met behoorlijke beleefdheid en oplettendheid gedragen in het toezenden van de likeuren, en ik zal niet in gebreke blijven aan Mylord Ravenswood gunstig over hem te rapporteeren. — En gij, mijn jongen,» sprak hij, «kunt nu naar het kasteel rijden, en als niemand der bedienden, zoo als ik vrees, nog teruggekeerd is, daar zij van den dag den nacht maken als zij buiten het gezicht zijn, dan kunt gij ze in de kamer van den portier bezorgen, die aan de rechterhand van den grooten gang is. De portier heeft verlof gekregen vandaag zijne vrienden eens te bezoeken; want gij zoudt wel niemand kunnen vinden om u den weg te wijzen.»

Nadat de meesterknecht deze bevelen ontvangen had, reed hij voort, en keerde, zoodra hij de vaatjes in het verlaten en vervallen portiersverblijf bezorgd had, door niemand gemoeid, terug. Hij volbracht dus den last van zijn baas, en trok de muts af voor Caleb en diens gezelschap, toen hij hen op zijn weg naar het dorp voorbijreed, om zijn deel aan de plechtigheid van het doopmaal te gaan nemen 1).

VEERTIENDE HOOFDSTUK.

Gelijk in 't herfstsaizoen, op d'adem van d'orkaan,
De rondedans begint der half verdorde blaân,
Of wij, als 's landmans hand 't gedorschte graan gaat wannen,
Het kaf zien dwarrelen, uit de open schuur gebannen,
Zoo ras en zeker, wen Gods raad het anders schikt,
Mist hier de mensch zijn doel, hoe vast hij er op mikt.

Anonymus.

Wij hebben Caleb Balderston op het toppunt zijner zegepraal gelaten over het welgelukken van zijn verschillende bemoeiingen voor de eer van het huis

1) Zie Aanteekening B. Rid van Caleb Balderston.

van Ravenswood. Toen hij de schotels van onderscheidene soorten gemonsterd en geschikt had, was er op Wolfs-Crag geen koninklijker overvloed gezien, sedert het lijkfeest van den overleden Lord. Groot was de hoogmoed van den bediende, toen hij de oude eiken tafel met een schoon kleed versierd, en daarop het wild en de gebraden eenden gerangschikt had, terwijl hij nu en dan een blik op dat alles wierp, alsof hij het ongeloof van zijn heer en diens gasten daardoor logenstraffen wilde; en op menige geschiedenis, die meer of min waar was, werd Lockhard dien avond onthaald, met betrekking tot de oude grootheid van Wolfs-Crag en de heerschappij, die zijne baronnen over het oord, in hunne nabuurschap gelegen, uitoefenden.

Een onderhoorige durfde nauwelijks een kalf of een lam als zijn eigendom beschouwen, alvorens hij aan den Heer van Ravenswood had gevraagd, of het hem ook behaagde, het te aanvaarden; zij waren verplicht, eer zij zich in die dagen in het huwelijk durfden begeven, daartoe verlof aan den Lord te verzoeken, en menig vroolijk verhaal is, zoowel over dat recht als over de andere, in omloop.

«En hoewel,» zeide Caleb, «onze dagen niet zóó zijn als die goede oude tijden, toen de heerlijke rechten in volle kracht bestonden, is het, Mijnheer Lockhard, nogtans waarheid, en gij zult dat gedeeltelijk zelf hebben kunnen opmerken, dat wij, die tot het huis van Ravenswood behooren, ons best doen om die rechten staande te houden door eene billijke en wettige uitoefening van het gezag der baronie, dat een behoorlijken en geschikten band tusschen den heer en den onderdaan vormt. En het gevaar, waarin men nu verkeert, dat die rechten in onbruik zullen geraken, is aan niets anders dan aan de algemeene ongebondenheid en het verkeerd bestuur van deze ongelukkige tijden toe te schrijven.»

«Hm!» hernam de heer Lockhard; «maar zoo ik, Mijnheer Balderston, u een vraag mag doen, zeg mij dan toch eens, of gij uw volk in het gindsche dorp wel zeer handelbaar vindt? Want ik moet u zeggen, dat gij bij het slot Ravenswood, dat nu aan mijn heer, den Lord Grootzegelbewaarder, in eigendom toebehoort, geen zeer gemakkelijk te regeeren volkje hebt achtergelaten.»

«Ja maar, Mijnheer Lockhard,» hervatte Caleb, «gij moet in het oog houden dat het nu in andere handen gekomen is, en de oude Lord kon twee heerendiensten van hen gedaan krijgen, terwijl zij er voor den nieuwen aankomeling bezwaarlijk één over hebben. De onderhoorigen van Ravenswood zijn wel altijd tamelijk stijfhoofdig en wederspannig geweest, en er is geen leven met hen, als zij hun heer niet kennen — en heeft uw heer hen eens dol gemaakt, dan is het gansche land niet weder in staat hen tot bedaren te brengen.»

«Op mijne eer,» sprak de heer Lockhard, «als dat het geval is, dan denk ik dat het de wijsste partij voor ons wezen zou, indien er een huwelijk tusschen uw jongen Lord en onze schoone jonge Freule kon bewerkt worden; en sir William mag dan wel uwe oude baronie aan den sleep van haar japon vasthechten. Hoe oud hij ook wezen moge, hij zal spoedig genoeg weder aan iemand anders eene andere baronie afhandig kunnen maken.»

Caleb schudde het hoofd. — «Ik zou gaarne zien,» sprak hij, «ik zou gaarne zien, Mijnheer Lockhard, dat dit gebeurde. Daar zijn oude voorspellingen aangaande dit huis, en ik verlang niet ze met mijne oogen vervuld te zien, die reeds kwaad genoeg hebben moeten aanschouwen.»

«Kom, kom! bekommer u daar niet over,» antwoordde zijn collega-hof-

meester; «als de jonge lieden het met elkander eens zijn, zal het een flink paar wezen. Maar om de waarheid te zeggen, in den hoek van ons huis zit eene dame, die den vinger zoowel in die karwei, als in alle andere dingen zal moeten hebben. Maar er steekt geen kwaad in, om eens op hunne gezondheid te drinken, en ik zal Mejuffer Mysie eens een glas van de kanariesek van baas Girder inschenken.»

Terwijl zij zich op deze wijze in de keuken vermaakten, was het gezelschap in de zaal niet minder aangenaam bijeen. Zoodra Ravenswood besloten had, den Lord Grootzegelbewaarder zoo vriendelijk en gastvrij te onthalen als zijn toestand hem veroorloofde, rekende hij zich verplicht, hem zulk een open en beleefd gelaat te toonen, als men van een vergenoegden gastheer verlangt. Men heeft dikwijls opgemerkt, dat, wanneer een man begint met eene rol te spelen, hij meestal eindigt met het karakter in goeden ernst aan te nemen. Dit was ook het geval met Ravenswood; want, tot zijne eigene verwondering, bevond hij zich in den loop van een paar uren in den toestand van iemand, die van ganscher harte zijn best doet om welkome en geëerde gasten goed te onthalen. Hoe veel van deze verandering in zijne gezindheid aan de schoonheid en eenvoudigheid van Lucie Ashton moest toegeschreven worden; hoe veel daarvan aan de bereidwilligheid, waarmede zij zich in de ongemakken van haar tegenwoordigen toestand wist te schikken; hoe veel de zachte en aangename omgang met den Lord Grootzegelbewaarder, die op eene verwonderlijke wijze de gaaf bezat, om zulke taal te spreken die oor en hart winnen moest, daaraan toebracht, moeten wij aan des lezers schranderheid overlaten. Dit is zeker, dat Ravenswood voor geen van beide ongevoelig was.

De Lord Zegelbewaarder was een grijze staatsman, met hoven en kabinetten wel bekend, en in al de verschillende wendingen der staatszaken gedurende de laatste jaren der zeventiende eeuw, zoo rijk aan groote gebeurtenissen, grondig ervaren. Hij kon, uit eigen ondervinding, over menschen en gebeurtenissen op eene wijze spreken, die niet naliet de aandacht te boeien, en hij verstond de bijzondere kunst om, terwijl hij nooit een woord sprak waarover hij zich schamen moest, ter zelfder tijd den hoorder te overtuigen, dat hij zonder den minsten schijn of schaduw van zorgvuldige bedachtzaamheid of achterhoudendheid zich uitliet. Ravenswood, in weerwil van zijne vooroordeelen en zijne alles behalve ongegronde redenen van gevoeligheid, vond zich evenzeer vermaakt als gebaat, terwijl hij naar hem zat te luisteren, daar de staatsman, wiens geheime gevoelens in het eerst zijne pogingen om zich gunstig bekend te maken zoo zeer in den weg stonden, nu al de welbespraaktheid en overtuigingskracht van een gladden rechtsgeleerde van den eersten rang weder herwonnen had.

Zijne dochter sprak wel niet veel, maar glimlachte nu en dan; en wat zij zeide, verried eene zedige aanvalligheid en een verlangen om zich aangenaam te maken, zoodat voor een hoogmoedig man als Ravenswood, het schitterendste verstand gewis minder verleidelijk zou zijn geweest. Vooral kon hij niet nalaten op te merken, dat, hetzij uit dankbaarheid, hetzij uit eene andere beweegreden, hij, in zijn vervallen en armoedige zaal evenzeer het voorwerp van eerbiedige oplettendheid bij zijne gasten was, als hij dit zou geweest zijn, wanneer hij rijkelijk omringd ware geweest door alle geriefelijkheden en weelde, die noodig waren om hen overeenkomstig zijne hooge geboorte te onthalen. Alles wat er ontbrak, ging onopgemerkt voorbij; of, indien men wel moest ontwaren dat er iets ontbrak, was men gestadig in de weer om

datgene te prijzen, waarmede Caleb gepoogd had het gemis der gewone behoeften te vergoeden. Waar een glimlach onvermijdelijk was, was het er een van den besten luim, en deze ging vaak met eene juist van pas gebrachte beleefdheid gepaard, om te toonen, hoe zeer de gasten de verdiensten van hun edelen onthaler wisten te waardeeren, en hoe weinig zij zich bekommerden om de ongemakken, waaraan zij verplicht waren zich te onderwerpen. Ik durf niet verzekeren dat de hoogmoed, om zijne persoonlijke verdiensten tegen al het overige te zien opwegen, niet een even gunstigen indruk op het hooghartige gemoed van den Jonker van Ravenswood maakte, als de omgang van den vader, of de schoonheid van Lucie Ashton ooit hadden kunnen te weeg brengen.

Eindelijk begon het uur der rust te naderen. De Grootzegelbewaarder en zijne dochter begaven zich naar de voor hen bestemde vertrekken, die beter in orde waren dan men aanvankelijk zou kunnen verwacht hebben. Bij het maken der noodzakelijke schikkingen had Mysie de hulp genoten van eene vriendin uit het dorp, die bij haar gekomen was om hoogte te nemen, doch door Caleb in beslag was genomen, om bij het huiswerk van dien avond de behulpzame hand te bieden; zoodat zij zich, in plaats van naar het dorp terug te keeren, om eene beschrijving van de kleeding en van de schoonheid van de aanzienlijke jonge dame te geven, genoodzaakt zag, de handen in de huishouding van Wolfs-Crag uit te steken.

Volgens de gewoonte van dien tijd, leidde de Jonker van Ravenswood den Lord Grootzegelbewaarder naar zijn slaapvertrek, door Caleb gevolgd, die, even plechtig alsof het de mooiste waskaarsen waren, twee ruw gevormde vetkaarsen op de tafel zette, zooals in die dagen slechts door het boerenvolk gebruikt werden, en op eenvoudige ijzeren driehoeken geplaatst waren, die de dienst van kandelaren moesten verrigten. Hij verdween daarop, maar kwam spoedig met twee aarden kannen terug, (die van Chineesch porcelein, zeide hij, waren sedert den tijd van Mylady weinig gebruikt geworden,) de eene met kanariesek, de andere met brandewijn gevuld 1). De kanariesek verklaarde hij, terwijl hij zich over het waarschijnlijk gevaar der ontdekking bitter weinig bekommerde, had sedert twintig jaren in den kelder van Wolfs-Crag gelegen, schoon het hem niet voegde, die in de tegenwoordigheid van de heeren te prijzen. En wat den brandewijn betrof, deze was wel bekend en zoet als honig, en zoo sterk als Simson; — die was reeds in huis geweest sedert dat beroemde feest, toen de oude Micklestob door Jamie van Jenklebrae boven op den trap werd doodgeslagen, om de eer der eerbiedwaardige lady Muriend te verdedigen, die eenigszins met de familie vermaagschapt was—hoewel—

«Maar, Mijnheer Caleb, om kort te gaan,» zeide de Grootzegelbewaarder, «misschien zult gij zoo goed willen zijn, mij eene kan met water te brengen?»

«God verhoede, dat Mylord water in ons huis zou drinken; dat zou ons tot schande strekken.»

«Maar als Mylord dat nu verlangt,» hernam de Jonker glimlachend, «denk ik dat gij aan die begeerte wel voldoen kunt; want vergis ik mij niet, dan is het nog niet lang geleden dat men hier water, en wel met vrij wat genot, gedronken heeft.»

«Dat is zoo; indien Mylord daar trek in heeft,» zeide Caleb, toen hij met eene kruik helder water terugkwam, «hij zal nergens zulk goed water vinden als uit de wel van Wolfs-Crag geput wordt — maar desniettemin —»

1) Zie aanteekening C. Gastvrijheid van den ouden tijd.

«Maar desniettemin moeten wij den Lord Grootzegelbewaarder nu in deze armoedige kamer zijne rust laten,» hervatte de Jonker van Ravenswood, terwijl hij zijn praatzieken bediende in de rede viel, die daarop met eene diepe buiging terstond naar de kamerdeur ging, en zich gereed maakte, zijn heer uit het vertrek te geleiden.

Maar de Lord Grootzegelbewaarder voorkwam het vertrek van zijn gastheer.— «Mijnheer Caleb, ik heb nog één woord met den Jonker van Ravenswood te spreken, en ik verbeeld mij dat hij u wel zal gelieven te ontslaan van hem heden avond op te wachten.»

«Met eene tweede buiging, dieper dan de eerste, verwijderde zich Caleb— en zijn heer stond bewegingloos, in de grootste spanning afwachtende wat het slot zou zijn van een dag, die zoo veel onverwachte voorvallen had opgeleverd.

«Jonker van Ravenswoòd,» dus sprak Sir William Ashton hem op min of meer verlegen toon aan; «ik hoop dat gij het Christelijk gebod te goed verstaat, om te gedoogen, dat de zon over uw toorn zou ondergaan.»

De Jonker bloosde, en hernam dat deze avond hem volstrekt in de noodzakelijkheid gebracht den plicht, hem door het Christelijk geloof voorgeschreven, in practijk te brengen.

«Ik zou er anders over gedacht hebben,» antwoordde zijn gast, «als ik mij de verschillende onderwerpen van twist en pleitgedingen voor den geest terugroep, die ongelukkig en menigvuldiger dan wenschelijk of noodzakelijk was, tusschen wijlen den eerbiedwaardigen Lord, uw vader, en mij zich hebben voorgedaan.»

«Ik zou wel wenschen, Mylord,» sprak Ravenswood, geschokt door eene ontroering die hij met moeite bedwong, «dat de herinnering aan deze gebeurtenissen liever op eene andere plaats dan onder mijns vaders dak ware opgeworpen.»

«Ik gevoel, dat onder andere omstandigheden het kiescher zou geweest zijn, de herinnering daaraan tot een anderen tijd uit te stellen,» zeide Sir William Ashton; «maar nu moet ik voortgaan met hetgeen ik meen te zeggen te hebben. Ik heb in mijn eigen gemoed meer dan te veel geleden door eene valsche schaamte, die mij weêrhield om met meer aandrang eene samenkomst met uw vader te verzoeken, waarnaar ik menigmaal verlangd heb; — daardoor zou hem en mij veel hartzeer gespaard zijn geworden.»

«Dat is waar,» zeide Ravenswood, na zich een oogenblik bedacht te hebben: «ik heb mijn vader hooren zeggen dat uwe Lordschap hem eene persoonlijke samenkomst had voorgeslagen.»

«Voorgeslagen, mijn beste Jonker? ja, ik sloeg hem die voor; maar ik moest er hem om verzocht, gebeden, gesmeekt hebben. Ik had den sluier moeten wegrukken, door baatzuchtige menschen tusschen ons opgehangen en ik had mij aan hem moeten vertoonen zoo als ik was, volkomen bereid, een aanmerkelijk gedeelte zelfs van mijne wettige rechten op te offeren, om daardoor wenschen te bevredigen, die men erkennen moet dat natuurlijk in zijn hart moesten geheerscht hebben. Laat mij dit voor mij zelven nog mogen aanvoeren, mijn jonge vriend, want zoo wil ik u noemen, — dat, indien uw vader en ik denzelfden tijd met elkander hadden mogen doorbrengen, dien mijn goed geluk mij heden in uw gezelschap vergunt, dit land dan waarschijnlijk zich nog over het leven van een der achtingswaardigsten van zijn ouden adel zou verheugd hebben; terwijl mij dan de smart zou zijn gespaard van in vijandschap te hebben moeten scheiden van een man, wiens persoonlijk karakter ik zoo zeer bewonderde en vereerde.»

Hij bracht den zakdoek voor zijne oogen. Ravenswood was insgelijks aangedaan, maar wachtte in stilte het vervolg van deze buitengewone mededeeling af.

«Het is noodig,» vervolgde de Lord Grootzegelbewaarder, «en dienstig voor u te weten, dat er een aantal punten tusschen ons hebben bestaan, aangaande welke, ofschoon ik het geschikt oordeelde, dat mij eene duidelijke bepaling mijner wettige rechten door de uitspraak van een Gerechtshof gewaarborgd werd, het toch nooit mijne bedoeling is geweest, buiten de palen der billijkheid te gaan.»

«Mylord,» sprak de Jonker van Ravenswood; «het is onnoodig dit onderwerp verder te vervolgen. Gij geniet, wat de wet u toestond, of gij zult dat genieten; maar noch mijn vader, noch ik zouden ooit iets als eene gunst aangenomen hebben.»

«Gunst? — neen — gij verstaat mij verkeerd,» hervatte de Grootzegelbewaarder; «of liever, gij zijt geen rechtsgeleerde. Volgens de wet kan een recht gegrond zijn, en als zoodanig worden bepaald, waarvan een man van eer zich evenwel in elk geval niet bedienen wil.»

«Dat doet mij leed, Mylord!» sprak de Jonker.

«Kom, kom!» hervatte zijn gast, «gij spreekt als een jeugdig raadsheer: uw moed loopt uw verstand vooruit. Daar zijn nog verscheiden zaken, die tusschen ons vereffend moeten worden. Kunt gij het mij kwalijk nemen dat ik, die een oud man ben, naar vrede verlang en in het kasteel van een jongen edelman, die het leven mijner dochter en het mijne gered heeft, angstvallig verlang dat die zaken op de meest onbekrompen wijze tusschen ons vereffend worden?»

Terwijl hij dit sprak, greep hij de hand van den Jonker, die geheel lijdelijk bleef, en maakte het voor dezen onmogelijk, wat ook zijn voornemen mocht zijn, om een ander dan een goedkeurend antwoord te geven: en na zijnen gast goeden nacht gewenscht te hebben, stelde hij ieder verder onderhoud tot den volgenden morgen uit.

Ravenswood spoedde zich naar de zaal, waarin hij den nacht doorbrengen zou, en doorliep die geruimen tijd met ongeregelde en haastige schreden. Zijn doodsvijand bevond zich onder zijn dak; maar de gevoelens die hij jegens hem koesterde, waren noch die van een gezworen vijand noch die van een oprecht Christen. Hij bekende zich zelven dat hij in de eerste betrekking het hem evenmin vergeven kon, als hij in de laatste aan zijne wraak de volle teugels bot mocht vieren, en hij gevoelde dat hij met een laag en onteerend mengsel van gevoeligheid jegens den vader en van genegenheid voor de dochter bezield was. Hij verwenschte zich zelven, toen hij in het bleeke maanlicht, dat met den rooden gloed van het uitstervende houtvuur samensmolt, de zaal op en neêr stormde. Met geweld wierp hij de getraliede vensters open, en sloot ze terstond weder dicht, alsof het hem om het even was, of hij de vrije lucht inliet of buitensloot. De stroom der hartstochten bracht eindelijk zijne heftigheid tot bedaren, en hij wierp zich in den stoel, dien hij zich voor den nacht tot rustplaats gekozen had.

«Als inderdaad —» dit waren de kalmer denkbeelden, die op den eersten storm zijner driften volgden — «als inderdaad deze man niet meer verlangt dan de wet hem toestaat;—als hij geneigd is, om zelfs zijne erkende rechten volgens de uitspraken der billijkheid te regelen — welke reden tot klagen kon mijn vader — kan ik dan hebben? — Zij, op wie wij onze oude bezittingen veroverden, vielen onder het zwaard mijner voorvaderen en gaven hunne lan-

den en hun leven aan de overwinnaars over. Wij bezwijken onder de macht der wet, die nu te sterk geworden is voor de Schotsche Ridderschap. Laat ons met de overwinnaars van den dag onderhandelen, alsof wij in onze sterkte zonder hoop op ontzet belegerd waren.

Misschien is deze man wel een geheel andere dan waarvoor ik hem gehouden heb. En zijne dochter — maar ik heb besloten niet meer aan haar te denken!»

Hij wikkelde zich in zijn mantel, viel in slaap, en droomde van Lucie Ashton, tot het daglicht door de getraliede vensters binnendrong.

VIJFTIENDE HOOFDSTUK.

Wij menschen van de wereld, als van vrinden
En aanverwanten de fortuin hier is verwoest,
Wij steken, al hoopt elk bij ons zijn troost te vinden,
Geen hand hun toe, gelijk dit moest;
Maar trachten hen veeleer nog dieper te doen zinken
En trappen dies ze op 't hoofd, reeds diep ter neêrgedrukt:
'k Beken, 'k wist van dien kant ook heerlijk uit te blinken,
En handelde op die wijs; maar nu uw streven lukt
En gij juist bezig zijt om altijd meer te stijgen,
Nu kan en wil ik ook dolgraag u hulp bewijzen.

Nieuwe weg om oude schulden te betalen.

De Lord Grootzegelbewaarder bracht op een leger, harder dan waarop hij gewoon was zich uit te strekken, dezelfde eerzuchtige gedachten en staatkundige zorgen mede, die zelfs den slaap verdrijven van het zachtste donzenbed, dat ooit voor een staatman gespreid werd. Hij had lang genoeg te midden der onrustige wateren van den tijd gezeild, om niet onbekend te zijn met de klippen die ze bedekken, en om niet de noodzakelijkheid te gevoelen om zijn vaartuig naar den heerschenden wind te sturen, als hij voorkomen wilde dat het in den storm schipbreuk leed. De aard zijner talenten en zijn vreesachtig karakter hadden hem de buigzaamheid van den Graaf van Northampton verleend, die openhartig beleed dat de reden, waarom hij, gedurende al de staatsverwisselingen van de regeering van Hendrik den Achtsten af, tot aan die van Elisabeth toe, zich had staande gehouden, daarin moest gezocht worden dat hij van een wilg en niet van een eik afstamde. Evenzoo had het ook tot de politiek van Sir William Ashton behoord, de veranderingen aan den staatkundigen hemel nauwlettend waar te nemen, en, alvorens de strijd beslist was, al vast over eenige voordeelen voor zich zelven te onderhandelen bij de partij, die waarschijnlijk overwinnaar worden zou. Zijn plooibare aard, waardoor hij zich steeds naar alle tijdsomstandigheden wist te schikken, was genoeg bekend, en wekte de verachting der moediger hoofden van beide partijen, die toen den staat verdeelden, in geen geringe mate op. Maar zijne talenten waren nuttig en bruikbaar, en

zijne rechtsgeleerde kennis stond in groote achting, en woog zelfs zoo zeer tegen andere zwakheden op, dat zij, die de macht in handen hadden, blijde waren zich daarvan te kunnen bedienen en die te mogen beloonen, al was het ook dat zij hem even weinig vertrouwden, als zij hem achting konden toedragen.

De Markies van A— 1) had al zijn invloed aangewend en alle middelen in het werk gesteld, om eene verandering in het Schotsche kabinet te weeg te brengen, en zijne plannen werden toen zoo goed begrepen en zoo krachtig en handig ondersteund, dat er vrij groote kans bestond, ze eindelijk alle te zien gelukken. Hij was evenwel niet zoo volkomen zeker van de overwinning, dat hij enkele middelen zou hebben verzuimd om nieuwe rekruten onder zijn standaard te werven. Hij oordeelde het dus van belang, den Lord Grootzegelbewaarder te winnen; en een vriend, die volmaakt met zijne omstandigheden en karakter bekend was, werd voor 's mans politieke bekeering verantwoordelijk gesteld.

Toen deze edelman op het kasteel van Ravenswood aankwam, om hem een bezoek te brengen, waarvan de wezenlijke bedoeling onder den sluier van algemeene beleefdheid verborgen was, bevond hij dat de vrees, die thans bij den Lord Grootzegelbewaarder de overhand had, gelegen was in het gevaar dat hij persoonlijk van den Jonker van Ravenswood kon te vreezen hebben. De taal, die de blinde heks, de oude Alice, zich had laten ontvallen; de plotselinge verschijning van den gewapenden Jonker op zijn eigen grondgebied, en dat wel onmiddelijk nadat hij voor het gevaar, hetwelk hem van de zijde des jongelings kon overkomen, door haar was gewaarschuwd; het koele en hooghartig antwoord, dat hij in ruil voor de dankbetuigingen ontving, waarmede hij hem voor zijne tijdige redding overladen had — dit alles had op zijne verbeelding een diepen indruk gemaakt.

Zoodra de staatkundige agent van den Markies bespeurde uit welken hoek de wind woei, begon hij bekommeringen en twijfelingen van eene andere soort te laten blijken, maar niet minder berekend om den Lord Grootzegelbewaarder te treffen. Met schijnbare belangstelling onderzocht hij, of het hof in het ingewikkeld proces van Sir William Ashton tegen het huis van Ravenswood reeds uitspraak gedaan had, en of er geen appèl meer mogelijk was? De Lord Grootzegelbewaarder gaf hem hierop wel een bevestigend antwoord; maar zijn ondervrager was te goed onderricht om zich te laten misleiden. Hij bewees onwederlegbaar, dat sommige der belangrijkste punten, die in zijn voordeel tegen het geslacht van Ravenswood waren beslist, zeer vatbaar waren om door het hoogste Koninklijke Gerechtshof, dat is het Hoogerhuis, op nieuw onderzocht, en aan een appèl, zijdens de verongelijkte partij onderworpen te worden, of, zoo als de rechtsgeleerden zeggen, dat zijne tegenpartij in revisie zou komen.

Nadat de Lord Grootzegelbewaarder eenigen tijd de wettigheid van zulk eene handelwijze betwist had, was hij eindelijk genoodzaakt zijn troost te zoeken in de onwaarschijnlijkheid, dat de Jonker van Ravenswood vrienden in het Parlement zou vinden, in staat om zulk eene gewichtige zaak in te leiden.

«Troost u toch niet met zulk eene valsche hoop,» zeide zijn slimme vriend; «het is wel mogelijk, dat de jonge Ravenswood in de volgende zitting van het Parlement meer vrienden en aanhangers zal vinden dan uwe Lordschap zelve.»

---

1) Van Athol. Vert.

«Het zou de moeite waard zijn dat te zien,» antwoordde de Grootzegelbewaarder met verachting.

«En men heeft zulke dingen immers —» hervatte zijn vriend, «vóór onzen tijd, en ook nog in onzen tijd, en ook nog in onze dagen, meer dan eens zien gebeuren. Zijn er nu geen lieden aan het hoofd der zaken geplaatst, die, weinige jaren geleden, zich schuil moesten houden om hun leven te redden, en menigeen eet nu uit een zilveren schotel, die vroeger blijde was zijn haverpap van een houten bord te kunnen nuttigen, terwijl vrij wat hooge en verheven hoofden onder ons, in korten tijd, zeer laag hebben moeten bukken. Scott van Scotstarvet: *over den veegen en wisselvalligen toestand der Schotsche staatsmannen*, van welk aardig stukje gij mij eens een handschrift hebt laten zien, kan thans niet te veel behartigd worden.»

De Lord Grootzegelbewaarder antwoordde met een diepen zucht, dat dergelijke veranderingen niets nieuws in Schotland waren, en dat men die lang vóór den tijd van den door hem aangehaalden hekelschrijver daar had zien gebeuren. «Er zijn vrij wat jaren verloopen,» voegde hij er bij, «sedert Fordun het volgende, als een oud spreekwoord, aanvoerde: *Neque dives, neque fortis, sed nec sapiens Scotus, prædominante invidia, diu durabit in terra* 1).

«En wees verzekerd, hooggeëerde vriend,» dus luidde het antwoord dat hij ontving, «dat noch uwe langdurige aan den Staat bewezen diensten, noch uwe groote kennis der wetten u redden, of uwe bezittingen verzekeren zullen, als de Markies van A — met een Parlement voor den dag komt, zoo als hij het verlangt. Gij weet dat de overleden Lord Ravenswood hem zeer na bestond; want zijne gemalin stamde in den vijfden graad van den Ridder van Tillebardine af. En ik weet zeker dat hij zich den jongen Ravenswood zal aantrekken, en een goede heer en aanverwant van hem zijn. Waarom zou hij niet? — Hij is een werkzame vlugge jongen, in staat om met woord en daad zich zelven te helpen, en het zijn juist zulke menschen, die vrienden onder hunne bloedverwanten vinden, iets dat geenszins het geval is met die ongewapende en onhandige Mephiboseths, welke stellig een ieder tot last worden, die zich hunner aantrekt. En als de zaken van Ravenswood eens weder in het Parlement worden opgewarmd, dan zult gij een appeltje met hem te schillen krijgen.»

«Dat zou —» zei de Lord Grootzegelbewaarder, «eene slechte belooning zijn voor de langdurige door mij aan den Staat bewezen diensten, en voor den ouden eerbied, dien ik aan Mylords achtenswaardige familie en persoon toedroeg.»

«Ja maar, Mylord» hervatte de agent van den Markies, «het is dwaas te bouwen op bewezen diensten en ouden eerbied; — slechts tegenwoordige diensten en onmiddellijke bewijzen van achting kunnen, in deze gevaarlijke tijden, door een man als de Markies in aanmerking genomen worden.»

De Lord Grootzegelbewaarder gevoelde nu al het gewicht der door zijn vriend aangevoerde redenen; maar was te voorzichtig om er een stellig antwoord op te geven.

---

1) Geen rijke, geen dappere, ja zelfs geen wijze Schot zal, wanneer hij zich niet voorzichtig gedraagt, lang in leven kunnen blijven, maar onder de slagen vallen van den nijd.

«Hij wist niet», zeide hij, «welke diensten de Markies van zijne geringe bekwaamheden verlangen kon, die niet altijd te zijner beschikking gestaan hadden, terwijl hij steeds aan zijn plicht jegens Koning en Vaderland getrouw bleef.»

Terwijl hij dus eigenlijk niets gezegd had, maar toch scheen te zeggen, — want die uitdrukking was juist berekend om er alles onder te verstaan wat hem naderhand dienstig zou schijnen er onder te doen begrijpen — bracht Sir William Ashton het gesprek op een ander onderwerp, en gedoogde niet dat het vorige weder opgevat werd. Zijn gast vertrok, zonder den listigen ouden staatsman zoover gekregen te hebben, dat hij zich uitgelaten of hem een wenk gegeven had, hoe hij zich in de toekomst gedragen zou. Hij verliet hem evenwel in de vaste overtuiging, dat hij zijne vrees op de gevoeligste wijze opgewekt en den grondslag voor toekomstige onderhandelingen gelegd had.

Toen hij rekenschap van zijn last aan den Markies gaf, kwamen zij met elkander overeen dat men den Lord Grootzegelbewaarder niet weder in zijne oude rust zou laten vervallen, maar dat hij gestadig met nieuwe hem beangstigende onderwerpen moest worden gekweld, en dat dit vooral gedurende de afwezigheid zijner gemalin diende plaats te grijpen. Het was hun toch maar al te wel bekend, dat haar trotsche, wraakgierige en heerschzuchtige geest hem gemakkelijk met den moed, waaraan het hem ontbrak, bezielen zou; — dat zij onafscheidelijk aan de partij, die nu de macht in handen had, verkleefd was, met wier hoofden zij eene onafgebroken briefwisseling en betrekking onderhield, en dat zij het geslacht van Ravenswood, zonder het te vreezen, doodelijk haatte, daar de ouder luister van dat huis de pas onlangs verkregen grootheid van het geslacht Ashton overschaduwde, zóo zelfs dat zij het belang van haar eigen huis er aan gewaagd zou hebben, indien zij het uitzicht kon koesteren om den laatsten slag aan dat van haar vijand te kunnen toebrengen.

Maar Lady Ashton was nu afwezig. De zaak, die haar lang in Edinburg ophield, had haar nu ook doen besluiten naar Londen te reizen, niet zonder hoop van hare zijde er toe mede te werken, om de kuiperijen van den Markies bij het hof te verijdelen; want zij stond in hooge gunst bij de vermaarde Sara, Hertogin van Marlborough, wier karakter met het hare in vele opzichten sterk overeenstemde.

Het was dus noodzakelijk bij haren gemaal aan te houden, vóór dat zij teruggekeerd zou zijn, en de Markies had, als voorloopige stap daartoe, den brief aan den Jonker van Ravenswood geschreven, waarvan wij in een vorig hoofdstuk melding hebben gemaakt. De brief was zoo voorzichtig mogelijk gesteld, opdat het geheel aan den schrijver zou zijn overgelaten zoo veel of zoo weinig deel in de belangen van zijn naastbestaande te nemen, als het welslagen van zijne eigene plannen vereischen mocht. Maar, hoe ongaarne de Markies zich als staatsman bloot stellen, of de houding van beschermer aannemen wilde zonder iets voor zijn beschermeling te kunnen doen, moeten wij het evenwel tot zijne eer aanmerken, dat hij grooten lust gevoelde om zoo wel den Jonker van Ravenswood wezenlijk van dienst te zijn, als om zich van zijn naam als een hulpmiddel te bedienen, ten einde den angst in het hart van den Lord Grootzegelbewaarder op te wekken.

Daar de bode, die dezen brief overbracht, dicht voorbij het huis van den Lord Grootzegelbewaarder rijden moest, was het hem voorgeschreven, zijn paard in het dorp, dat aan de poort van het park des kasteels grensde, een nieuw hoefijzer te doen aanslaan, terwijl hem vervolgens op het hart gedrukt werd,

als de smid van de plaats hiermede bezig was, de grootste spijt over de daardoor veroorzaakte vertraging te doen blijken, en in de hevigheid van zijn ongeduld zich te laten ontvallen, dat hij eene tijding van den Markies van A — aan den Jonker van Ravenswood over iets, waar leven of dood van afhing, moest overbrengen.

Dit bericht was, niet weinig vergroot en verzwaard, langs verschillende kanalen den Lord Grootzegelbewaarder ter oore gekomen, en ieder die het kwam aanbrengen, hield stijf en strak staande dat de bode het grootste ongeduld aan den dag legde, en uitte de grootste verwondering over den korten tijd, waarin hij zijne reis afgelegd had. De angstvallige staatsman hoorde deze berichten stilzwijgend aan; maar Lockhard ontving geheim bevel om den bode bij zijne terugkomst op te wachten, hem in het dorp op te houden, hem zoo veel brandewijn te laten drinken als hij maar zou lusten, en om alle mogelijke middelen, kwade of goede, te bezigen, ten einde te vernemen, wat toch de inhoud zijn mocht van den brief, waarvan hij de overbrenger was. Doch daar men dit plan voorzien had, keerde de bode langs een anderen en afgelegen weg terug en ontkwam dus den hem gespannen strik.

Nadat men hem eenigen tijd te vergeefs gewacht had, kreeg de heer Dingwall bevel, bij zijne cliënten te Wolfshope een nauwkeurig onderzoek te doen, of zulk een bediende, in de livrei van den Markies van A — werkelijk op het naburige slot was aangekomen. Terstond werd dit bewaarheid; want Caleb was op zekeren morgen, reeds te vijf ure, in het dorp geweest, om een paar kannen bier en wat visch te halen, ten einde er den koerier op te onthalen, en de arme kerel had vierentwintig uren ziek gelegen bij Luckje Sma'trash, ten gevolge van een maal dat uit gezouten zalm en zuur bier bestaan had. Het bleek dus duidelijk, dat er een briefwisseling tusschen den Markies en zijn verarmden bloedverwant bestond, wat Sir William Ashton menigwerf slechts voor een ongegrond gerucht gehouden had.

De onrust van den Lord Grootzegelbewaarder begon nu inderdaad vrij ernstig te worden. Het recht om zich van de uitspraken des gerechtshofs op het Parlement te beroepen, eertijds voor incompetent gehouden, was in een aantal zaken ingeroepen, en in sommige toegestaan geworden, en hij had niet weinig reden om een kwaden uitslag te duchten, als men het Schotsche Parlement er toe had weten te stemmen, om, op des Jonkers aandrang, zijn proces in revisie te nemen. Het kon dus nog wel eens op een gunstigen uitslag voor hem uitloopen, of wel zou het proces overeenkomstig de algemeene grondbeginselen der rechtvaardigheid ten laatste kunnen uitgewezen worden, en deze waren voor den Lord Grootzegelbewaarder lang zoo gunstig niet als de letter der wet. Elk bericht dat hij vernam, diende intusschen alleen om den goeden uitslag der kuiperijen van den Markies voor hem des te waarschijnlijker te maken, en de Lord Grootzegelbewaarder begon er over na te denken, dat het nu voor hem onvermijdelijk was naar de eene of andere schuilplaats tegen den opkomenden storm uit te zien. Zijn vreesachtig gestel haalde hem tot het kiezen van toegevende en bevredigende middelen over. Het gebeurde met den wilden stier kon, goed aangewend, volgens zijne meening, dienen om eene persoonlijke onderhandeling en verzoening tusschen den Jonker en hem gemakkelijker te maken. Hij verlangde, indien dit mogelijk was, alleen des Jonkers begrippen aangaande de uitgestrektheid zijner rechten te leeren kennen, en de hulpmiddelen, die hij bezat, om ze met kracht staande te houden; en of er misschien geene middelen om tot een vergelijk te komen zouden te vinden zijn, daar de eene partij vermogend en de andere zoo bitter

armoedig was. Eene verzoening met Ravenswood zou hem waarschijnlijk ook eene gunstige gelegenheid verschaffen, een sterk spel met den Markies van A — in handen te krijgen. «En daarenboven,» zoo dacht hij bij zich zelven, «zal het eene daad van edelmoedigheid zijn, den eenigen erfgenaam van dit vervallen geslacht weder op te helpen; en, als hij bij het nieuwe Gouvernement werkelijk in zulke blakende gunst staat, wie weet, of mijne deugd dan hare eigene belooning niet met zich zal voeren?»

Zoo dacht Sir William Ashton, en zoo schonk hij, met een hem niet ongewoon zelfbedrog, aan zijne baatzuchtige oogmerken de kleur der deugd; en, toen hij op deze hoogte gekomen was, draafde zijne verbeelding nog veel verder door. Hij begon te denken dat, indien Ravenswood door macht en invloed eene aanzienlijke stelling mocht bereiken, en indien zulk eene vereeniging het gewichtige punt van zijne nog niet uitgewezen aanspraken uit den weg ruimen kon — er dan wel mindere partijen voor zijne dochter Lucie zouden te doen zijn. Men zou de herroeping van het vonnis, waardoor het geslacht van Ravenswood getroffen was, kunnen verkrijgen en het op nieuw in den adel doen opnemen; het was een zeer oude titel, en zulk een huwelijksverbindtenis zou eenigermate zijn bezit van het grootste gedeelte der goederen, die hij den Jonker ontroofd had, kunnen wettigen, en den afstand der overige minder pijnlijk voor hem doen zijn.

Terwijl zulke gemengde en talrijke onderwerpen zijn hoofd vervulden, maakte de Lord Grootzegelbewaarder eindelijk van de herhaalde uitnoodigingen van Lord Bittlebrains gebruik, om hem op zijn slot te komen bezoeken, zoodat hij dus slechts op een zeer geringen afstand van Wolfs-Crag genaderd was. Hier vond hij den heer van het huis afwezig, maar werd door diens gemalin zeer beleefd ontvangen, die haar echtgenoot weldra terugverwachtte.

Zij verried een bijzonder genoegen hij het zien van Freule Ashton, en sloeg voor dat men de jachthonden eens zou laten loopen, om den Lord Grootzegelbewaarder een weinig vermaak te bezorgen. Gaarne nam hij dat aanbod aan, daar dit hem eene ongezochte gelegenheid verschafte om Wolfs-Crag eens van naderbij te kunnen opnemen, en om wellicht kennis met den eigenaar er van te maken, indien de jachtpartij hem in verzoeking mocht brengen, zijn rampzalig verblijf te verlaten. Aan Lockhard was opgedragen, pogingen aan te wenden om met de bewoners van het kasteel in kennis te geraken; en wij hebben gezien, hoe hij zijne rol speelde.

Het plotseling opgekomen onweder had meer gedaan ter begunstiging van het plan des Lord Grootzegelbewaarders, om persoonlijk kennis te maken met den jongen Ravenswood, dan zijn vurigst verlangen ooit had kunnen hopen. Zijne vrees voor de persoonlijke gevoeligheid van den jongen edelman was aanmerkelijk verminderd, sedert hij hem slechts voor gevaarlijk hield door zijne wettige aanspraken en door de middelen, die hij bezitten mocht, om ze met kracht te doen gelden. Maar, hoewel hij niet zonder reden tot het besluit kwam, dat slechts wanhopige omstandigheden den mensch tot wanhopige handelingen vervoeren, gevoelde hij zich echter niet zonder heimelijken angst, waardoor hem het hart in het lijf trilde, in den rampzaligen toren van Wolfs-Crag opgesloten, eene plaats, die, door hare eenzame ligging en sterkte zoo juist geschikt was, om een tooneel van geweldige wraakneming te kunnen opleveren. Het stuursch onthaal, dat hem in het eerst van den Jonker van Ravenswood te beurt viel, en het moeielijke dat er voor hem in gelegen was, om aan den beleedigden edelman te moeten ontdekken welke gasten zich onder zijn dak bevonden, verminderden deze

bezorgdheid in geenen deele. — Toen nu Sir William hoorde, dat de deur van het slotplein met geweld achter hem gesloten werd, kwamen de woorden van Alice hem voor den geest, «dat hij het met een geslacht, zoo fier als dat van Ravenswood was, te ver had laten komen, en het zijn tijd, om zich te wreken, wel zou afwachten.»

De openhartige en gulle gastvrijheid des Jonkers, die de plaats innam van de eerste onvriendelijkheid, zoodra hunne gemeenzaamheid begon toe te nemen, deed de vrees, welke zulke herinneringen bij hem konden opwekken, zeer verminderen, en het ontging Sir William Ashton niet, dat hij alleen aan de bevalligheid en schoonheid van Lucie deze verandering in het gedrag van zijn gastheer moest toeschrijven.

Al deze gedachten overvielen hem, toen hij bezit van de geheime kamer nam. De ijzeren lamp, het ongemeubeld vertrek, dat meer op eene gevangenis dan op een gewoon slaapvertrek geleek, het dof en onophoudelijk geluid der golven, die tegen den voet der rots sloegen, waarop het kasteel gesticht was — dit alles vervulde zijn gemoed met onrust en neerslachtigheid. Aan zijne eigene welgelukte listen was dit geslacht, waarvan hij op dit oogenblik het laatste toevluchtsoord bewoonde, grootendeels zijn ondergang verschuldigd; maar zijn aard was wel hartstochtelijk en niet wreed, zoodat het hem even smartelijk viel werkelijk getuige van de verwoesting en van het ongeluk, door hem zelven veroorzaakt, te moeten wezen, als het in persoon moeten bijwonen van het slachten der lammeren en hoenderen, waartoe zij last heeft gegeven, voor eene teederhartige huisvrouw is. En toen hij aan het alternatief dacht, òf aan Ravenswood een ruim gedeelte van zijn roof weder te geven, òf hem, den erfgenaam van zijn verarmd huis, als een verwant en lid van zijne eigene familie aan te nemen, ondervond hij hetzelfde gevoel, als men veronderstellen mag dat eene spin koestert, wanneer haar geheele web, welks mazen met zoo veel kunst geweven waren, door eene enkele streek met een bezem verbroken wordt. En daarop, toen hij zich te ver in deze zaak dreigde te verdiepen, rees de gevaarlijke vraag bij hem op, door menig goed echtgenoot, wanneer hij in verzoeking valt om als een vrij man te handelen, zoo vaak bij zich zelven gedaan, zonder daarop een voldoend antwoord te kunnen geven: wat zal mijne vrouw — wat zal Lady Ashton er wel van zeggen? Na lang beraad kwam hij eindelijk tot het besluit, waartoe lieden van een zwak karakter zoo vaak hunne toevlucht nemen: hij besloot de uitkomst af te wachten, om partij te trekken van de omstandigheden die zich zouden voor doen, en zijn gedrag daarnaar in te richten. In overeenstemming met afwachtende staatkunde, bracht hij eindelijk zijn gemoed tot rust.

ZESTIENDE HOOFDSTUK.

„Ik heb een klein briefje voor u bij mij, en gij moet het mij vergeven, dat ik het u ter hand stel. Het is een dienst, dien de vriendschap van mij vergt, en het is niet beleedigend voor u, daar ik slechts recht voor beide partijen verlang."

Koning en geen Koning.

Toen Ravenswood en zijn gast elkander den volgenden morgen weder ontmoetten, had zich op nieuw eene eenigszins sombere stemming van des Jonkers geest meester gemaakt. Hij ook had den nacht meer met overpeinzingen dan met slapen gesleten, en de gevoelens, die hij niet kon nalaten jegens Lucie Ashton te koesteren, hadden een hevigen strijd door te staan met die, welke hij zoo lang tegen haar vader gevoed had. De hand van den vijand zijns geslachts in de zijne te sluiten; hem onder zijn dak te herbergen; hem beleefdheden en goedheid te betoonen, die alleen met huiselijke gemeenzaamheid strookten, en deze wederkeerig van hem te ontvangen — dit alles was in zijn oog eene vernedering, waaronder zijn trotsche geest zich niet zonder hevigen tegenstand buigen kon.

Maar de Lord Grootzegelbewaarder had besloten, nu het ijs eenmaal gebroken was, het geen tijd te laten, weêr te kunnen vastvriezen. Het had een deel van zijn plan uitgemaakt, om, door eene ingewikkelde en kunstige voorstelling der onderwerpen, die de beide familiën verdeeld hielden, des Jonkers begrippen te verwarren en te verbijsteren, daar hij zeer juist geoordeeld had, dat het een jongeling van zijn leeftijd bezwaarlijk vallen zou de uitlegging van een ervaren rechtsgeleerde van rekeningen en verantwoordingen, bedrag der schattingen, rechterlijke toewijzingen, hypotheken, zoo geoorloofde als ongeoorloofde, benevens al zijne verklaringen en oplossingen, behoorlijk na te kunnen gaan. «Daarbij,» dacht Sir William, «zal ik geheel en al den schijn hebben van openhartig en mededeelzaam te wezen; terwijl mijne tegenpartij zeer weinig voordeel zal trekken uit alles wat ik hem vertellen zal.» Hij nam daarop Ravenswood ter zijde, leidde hem naar een hoekvenster der zaal, en terwijl hij het gesprek van den vorigen avond hervatte, drukte hij zijne hoop uit, dat zijn jonge vriend een oogenblik geduld wilde nemen, om hem een kort en duidelijk verslag te hooren geven van die ongelukkige omstandigheden, waarover tusschen wijlen zijn achtenswaardigen vader en den Lord Grootzegelbewaarder verschil was ontstaan. Een hoog rood overdekte de wangen van den Jonker, maar hij liet zich geen woord ontvallen; en de Lord Grootzegelbewaarder, ofschoon hem de plotselinge gloed op het gelaat van zijn toehoorder niet al te zeer behaagde, begon de geschiedenis te verhalen van eene schuldbekentenis van twintig duizend mark, door zijn vader aan den vader van Allan Lord Ravenswood voorgeschoten. En juist wilde hij overgaan om hem de rechtshandelingen te

ontvouwen, waardoor deze groote som een *debitum fundi* 1) geworden was, toen de Jonker hem in de rede viel.

«Het is hier de plaats niet,» sprak hij, «om Sir William Ashton's verslag van de zaken, waarover wij met elkander verschil hebben, aan te hooren. Hier, waar mijn vader met een gebroken hart stierf, kan ik onmogelijk met welvoegelijkheid de oorzaak van zijn ongeluk opsporen. In dat geval zou ik onder het oog moeten houden, dat ik zijn zoon ben, en de plichten dienen te vergeten, die een gastheer te vervullen heeft. Er moet echter een dag komen dat deze zaken op eene plaats, en voor mannen onderzocht zullen worden, in wier tegenwoordigheid aan elk van ons beiden gelijke vrijheid om te spreken en te hooren zal worden toegestaan.»

«Elke tijd,» hernam de Lord Grootzegelbewaarder, «en iedere plaats zijn gewenscht voor hen, die enkel recht zoeken. Maar het schijnt mij nu juist de geschikte toe, terwijl ik u de noodige opheldering geef, mij voorloopig de gronden te verklaren, waarop gij u voorstelt den langen sleep van rechtsgedingen aan te tasten, die voor competente gerechtshoven reeds zoo wel en zoo degelijk onderzoeht en beslist zijn.»

«Sir William Ashton,» antwoordde de Jonker met warmte, «de landerijen die gij nu in bezit hebt, werden aan den oudsten mijner voorvaderen geschonken voor diensten, door hem met zijn zwaard tegen de Engelsche overweldigers bewezen. Hoe zij door een langen sleep van rechtsgedingen ons uit de handen zijn gegleden, wat niet door openbaren verkoop, verpanding of toewijzing om schuld, maar door een onbeschrijfelijk en verward mengsel van al deze rechten schijnt gebeurd te zijn; — hoe de hoofdsom met jaarlijksche renten opgehoopt is geworden, en geen hoek of voet lands ongemoeid gebleven is, waaruit men, volgens het recht, voordeel kon trekken, tot het erfdeel onzer voorvaderen als eene sneeuwvlok in de zon weggesmolten is — dit alles verstaat gij beter dan ik. Ik ben echter geneigd uit de openhartigheid van uw gedrag jegens mij te veronderstellen, dat ik mij voor een groot gedeelte in uw karakter vergist heb, en dat een aantal zaken u recht en billijk hebben kunnen toeschijnen, daar gij een kundig en ervaren rechtsgeleerde zijt, waarin ik, met mijn dom verstand, niets anders dan loutere ongerechtigheid en harde onderdrukking zie.»

«En gij, mijn beste Jonker,» hernam sir William, «zult mij vergunnen te zeggen, dat men ook u bij mij in een verkeerd daglicht gesteld heeft. Men heeft mij willen doen gelooven dat gij een trotsch, heerschzuchtig en heethoofdig jongeling waart, gereed om bij de minste terging uw zwaard in de schaal der gerechtigheid te werpen, en u van die ruwe en geweldadige hulpmiddelen te bedienen, waartegen eene goed ingerichte staatkunde het volk van Schotland reeds langen tijd beschermd heeft. Maar, nu wij ons in elkanders karakter vergist hebben, waarom zou de jonge edelman niet bereid zijn, het oor te leenen aan den ouden rechtsgeleerde, als hij ten minste de punten van verschil tusschen hen wenscht uit te leggen?»

«Neen, Mylord,» sprak Ravenswood, «het is vóór het Huis der Britsche Pairs, wier eer hun rang evenaart — het is vóór het Opperste Gerechtshof van het Parlement, dat wij elkander spreken moeten. De lords en ridders van Groot-Brittanje, de oude Pairs en Baronnen van het rijk moeten beslissen, of het hun wil is dat een geslacht, hetwelk niet het minst edele onder de hunne is, van zijne bezittingen, het loon der vaderlandsliefde van geheele

1) Eene grondschuld, of schuld op gronden of landerijen gevestigd.

generatiën, beroofd zal worden, even als een verachtelijk pand dat aan den woekeraar vervalt, wanneer het uur der inlossing verstreken is. Indien zij voor de hebzuchtige gestrengheid van den geldschieter en voor den knagenden woeker moeten bukken, die onze landerijen, gelijk motten de kleederen, verteren, zal dat voor hen en hun nakomelingschap slechter gevolgen hebben dan voor Norman Ravenswood. — Ik zal ten minste mijn zwaard en mijn mantel behouden, en ten oorlog trekken, waar ooit de trompet geblazen zal worden.»

Terwijl hij deze woorden op vasten, maar droefgeestigen toon uitsprak, sloeg hij de oogen op, en ontmoette hij die van Lucie Ashton, die onopgemerkt hun onderhoud had bijgewoond, en ontdekte hij dat hare blikken met eene uitdrukking van innige belangstelling en bewondering op hem gevestigd waren, waardoor zij geheel werd weggesleept, en zij een oogenblik de vrees van ontdekt te worden van zich wierp. De edele houding en schoone gelaatstrekken van Ravenswood, door geboortetrots en gevoel van innerlijke waarde verlevendigd; — de zachte en uitdrukkingvolle toon zijner stem, het geduld dat hij in zijn ongeluk verried, de onverschilligheid, waarmede hij het ergste dat hem kon overkomen te verduren en te trotseeren scheen, maakten hem tot een gevaarlijk voorwerp van beschouwing voor een meisje, reeds al te veel geneigd zich met herinneringen, waarvan hij het hoofdonderwerp uitmaakte, onledig te houden. Toen hunne oogen elkander ontmoetten, overdekte een diepe blos hunne wangen, terwijl beiden, zich eene sterke ontroering bewust, vermeden om elkander op nieuw aan te zien.

Sir William Ashton had niet nagelaten de uitdrukking van hun gelaat gade te slaan. «Ik behoef,» dacht hij bij zichzelven, «voor geen Parlement of appèl beducht te zijn. Mij blijft een krachtig verzoeningsmiddel met dezen heethoofdigen jongeling over, zoo hij ooit voor mij te geducht mocht worden. Thans is het mijn eerste plicht om bij alles wat er voorvalt te zorgen, dat wij ons niet blootgeven. De angel heeft gevat; wij zullen de lijn niet te spoedig aantrekken; het zal wel best zijn dat wij ons het voorrecht behouden, die weder te kunnen laten glippen, als wij den visch de moeite niet waardig keuren, hem op het land te halen.»

Bij deze baatzuchtige en wreede berekening, op de veronderstelde genegenheid van Ravenswood voor Lucie gegrond, was hij er zoo weinig op bedacht de smart in aanmerking te nemen, die hij hem kon veroorzaken door dus met zijne hartstochten een spel te drijven, dat hij zelfs geen oogenblik dacht aan de gevaren eener ongelukkige liefde, waarin hij zijne eigene dochter zou wikkelen. Het scheen dat hare liefde, die zijn oplettend oog toch niet ontgaan kon, voor hem gelijk stond met de vlam eener kaars, die men, naar verkiezing, kan laten branden of uitdooven. Maar de Voorzienigheid bereidde eene verschrikkelijke vergelding aan dezen scherpen waarnemer der menschelijke hartstochten voor, die zijn leven had doorgebracht met zich voordeelen te verwerven, door op eene listige wijze zich van de hartstochten zijner medemenschen te bedienen.

Caleb Balderston kwam nu aankondigen dat het ontbijt gereed was; — in die dagen, toen men zich sterk voedde, leverden de overblijfselen van het avondmaal een ruim ontbijt op. Hij vergat ook niet, den Lord Grootzegelbewaarder met diepen eerbied een morgenteugje in een grooten tinnen beker aan te bieden, die met peterselie en lepelblad versierd was. Hij vroeg om vergeving dat hij verzuimd had, dit naar behooren in den grooten zilveren beker toe te dienen, daar die tegenwoordig bij een zilversmid in Edinburg was om verguld te worden.

«Dat hij in Edinburg is,» sprak Ravenswood, «is zeker genoeg; maar waar en met welk oogmerk, vrees ik dat gij even min zult weten als ik.»

«Het is goed,» antwoordde Caleb min of meer gemelijk; «maar dat er reeds den geheelen morgen lang een man aan de poort staat te wachten, is iets dat ik toch zeker weet; — echter, of Mylord hem al dan niet verkiest te spreken, kan ik niet zeggen.»

«Verlangt hij mij te spreken, Caleb?»

«Niets minder dan dat,» zeide Caleb; «maar gij zult wèl doen, met hem door het klinket eerst op te nemen, alvorens de poort opengaat; — wij moeten maar zoo niet iedereen het kasteel binnenlaten.»

«Hoe! gelooft gij dan dat het een gerechtsbode is, die mij wegens schulden komt arresteeren?» vroeg Ravenswood.

«Een gerechtsbode zou u om schulden, en dat wel in uw kasteel van Wolfs-Crag, komen arresteeren? — Mylord heeft heden morgen wel lust om met den ouden Caleb te spotten.» — Hij fluisterde intusschen, terwijl hij hem volgde, den Jonker in het oor: «Het zou mij leed doen, als ik een ordentelijk man in den goeden dunk van Mylord benadeelde; maar ik zou u toch raden, dien knaap eens tweemaal goed te bezien, eer gij hem binnen deze muren laat.»

Het was echter geen gerechtsdienaar, en wel geen minder persoon dan kapitein Craigengelt, met een neus zoo rood, als een flinke beker brandewijn dien maken kon. Zijn gegalonneerde hoed stond een weinig scheef op zijne zwarte rijpruik; hij had een zwaard op zijde en pistolen in den gordel, en zijn geheele persoon was gedost in een rijkleed met een versleten gouden rand omboord, een volmaakt beeld van iemand, die in staat was den reiziger «uw beurs of uw leven!» toe te roepen.

Zoodra de Jonker hem herkend had, beval hij dat de poorten zouden geopend worden.

«Ik vermoed, kapitein Craigengelt,» sprak hij, «dat de zaken waarover wij te handelen hebben, niet van zoo veel belang zijn, of ze kunnen hier worden afgedaan. Ik heb op dit oogenblik gezelschap op het slot, en de wijze waarop wij onlangs van elkander gescheiden zijn, zal mij verontschuldigen, als ik u niet verzoeken kan er deel aan te nemen.»

Hoewel Craigengelt in onbeschaamdheid volkomen uitgeleerd was, stond hij toch bij dit onvriendelijk onthaal eenigszins verbluft. «Het was,» zeide hij, «zijn oogmerk niet zich bij den Jonker in te dringen, om diens gastvrijheid te genieten; — hem was de vereerende taak opgedragen, een boodschap van een vriend over te brengen, en anders zou de Jonker van Ravenswood geen reden hebben zich over zijn indringen te beklagen.»

«Maak het dan kort,» sprak de Jonker, «dat zal de beste verontschuldiging wezen. Wie is de gelukkige, wien het voorrecht is te beurt gevallen, u als boodschapper in zijn dienst te hebben?»

«Mijn vriend, de heer Hayston van Bucklaw,» antwoordde Craigengelt met niet weinig gevoel van zijne waardigheid, en met dat vertrouwen hetwelk de erkende moed van zijn lastgever hem inboezemde, «die begrijpt dat hij onlangs door u niet is behandeld met die achting, welke hij reden meent te hebben te kunnen vorderen, en daarom heeft hij besloten voldoening te eischen.— Ik breng u hier» vervolgde hij, terwijl hij een stuk papier uit zijn zak haalde, «de nauwkeurige lengte van zijn zwaard, en hij verzoekt om u, door een vriend vergezeld, die eveneens als gij gewapend is, op de eene andere of plaats, binnen eene mijl van het kasteel gelegen, te mogen ontmoeten, waar ik, ten zijnen behoeve, als secondant mij dan mede zal laten vinden.»

« Voldoening — en gelijke wapenen! » herhaalde Ravenswood, die, de lezer zal zich dit wel herinneren, geen reden had te vermoeden dat hij aan zijn gewezen huisgenoot den minsten aanstoot gegeven had; — « op mijn woord, Kapitein Craigengelt, óf gij hebt de onwaarschijnlijkste leugen, die ooit in het hart van zulk een man als gij zijt, kon opkomen, verzonnen, óf uw morgenslokje is van de krachtigste soort geweest. Wat zou Bucklaw kunnen bewegen, mij zulk eene boodschap te zenden! »

« Wat dat betreft, Mijnheer, » hervatte Craigengelt, « men verlangt van mij dat ik u, volgens den plicht aan mijn vriend verschuldigd, herinneren zal aan de weinig gastvrije wijze waarop gij hem, zonder daarvoor reden op te geven, buiten uw huis gesloten hebt. »

« Dat is onmogelijk, » antwoordde de Jonker; « hij kan zoo zot niet zijn om eene volstrekte noodzakelijkheid voor eene beleediging te houden. En evenmin kan ik gelooven, dat, daar hij mijne gevoelens omtrent u weet, kapitein, hij dan den dienst van zulk een gering en onbeduidend mensch als gij zijt, tot eene boodschap van zulk een aard gebruikt zou hebben, daar ik er verzekerd van ben dat geen man van eer zich van uwe hulp, als secondant, zou verkiezen te bedienen. »

« Ik gering en onbeduidend, » zeide Craigengelt, terwijl hij de stem verhief en de hand aan zijn zwaard sloeg. « Indien de strijd van mijn vriend den voorrang niet eischte, en ouder dan de mijne was, zou ik u te verstaan geven.... — »

« Kapitein Craigengelt, ik geef niets om uwe verklaringen. Wees daarvan overtuigd, en verplicht mij met uw vertrek. »

V..... d! » mompelde de kampvechter; « en is dat alles wat ik op eene uitdaging moet antwoorden? »

« Zeg den Heer van Bucklaw, » antwoordde Ravenswood, « indien gij waarlijk door hem gezonden zijt, dat, als hij mij de reden van zijn beklag laat bekend maken door iemand, die geschikt is zulk eene boodschap tusschen hem en mij over te brengen, ik mij dan verklaren of verdedigen zal. »

« Dan, Jonker, zult gij ten minste door mijne handen de goederen die in uw bezit gebleven zijn, wel aan Hayston willen doen toekomen? »

« Welke eigendommen Bucklaw hier ook mag hebben achtergelaten, » hervatte Ravenswood, « zij zullen hem door mijn bediende worden ter hand gesteld, daar gij mij geen geloofsbrief van hem toonen kunt, die u recht geeft ze te ontvangen. »

« Heel wel, Jonker! » sprak kapitein Craigengelt, met eene woede, welke zelfs zijne vrees voor de gevolgen niet kon beteugelen; « gij hebt mij heden morgen verongelijkt, en mij eene beleediging aangedaan, die geheel en al op u zelven terugvalt. Een kasteel — waarlijk? » dus ging hij voort, terwijl hij een blik rondom sloeg; « wel, dit is erger dan een roovershol, waar men de reizigers ontvangt om hen vervolgens uit te plunderen. »

« Onbeschaamde schurk! » riep de Jonker, terwijl hij zijn rotting oplichtte en een greep naar de teugels van Craigengelt's paard deed; « zoo gij niet terstond vertrekt, zonder één woord meer te uiten, zal ik u dood ranselen! »

Bij het gezicht van den boven zijn hoofd opgeheven rotting, wendde de kampioen zijn paard zoo snel, dat hij met moeite het dier op de beenen hield, terwijl de hoefijzers aan alle kanten de vonken uit den steenachtigen grond deden springen. Hij hield het echter met de teugels nog tegen, en vloog van de poort weg, terwijl hij met spoed het pad naar het dorp insloeg.

Toen Ravenswood na deze samenspraak van het slotplein wederkeerde, ont-

waarde hij dat de Lord Grootzegelbewaarder uit de zaal naar beneden gekomen, en op een afstand, dien de beleefdheid eischte, getuige was geweest van zijne ontmoeting met Craigengelt.

«Ik heb,» zei de Lord Grootzegelbewaarder, «het gelaat van dien heer, niet lang geleden, nog eens gezien — Craig — Craig — of zoo iets dergelijks, is het zoo niet?»

«Craigengeld is de naam van dien knaap,» antwoordde de Jonker, «ten minste onder dezen naam gaat hij thans door.»

«Craig — in — guilt,» zeide Caleb, terwijl hij eene toespeling op het woord Craig maakte, dat in het Schotsch keel beteekent. «Als hij nu al Craig — in guilt is, dan kan het spoedig Craig-in-peril 1) met hem worden. Daar is hij zoo geschikt voor, als ooit iemand dien ik gezien heb: de galg staat hem op het gezicht geteekend, en ik verwed twee tegen één dat hij een hennepen das zal dragen.»

«Gij verstaat u zeer goed op de gelaatkunde, mijnheer Caleb,» antwoordde de Grootzegelbewaarder glimlachende. «Ik verzeker u dat die heer onlangs zeer nabij de ladder is geweest; want ik herinner mij nu zeer nauwkeurig, dat ik, bij gelegenheid eener reis, die ik veertien dagen geleden naar Edinburg deed, den heer Craigengelt, of hoe zijn naam dan ook zijn moge, een streng verhoor voor den geheimen Raad heb zien ondergaan.»

«Op welken grond?» vroeg de Jonker van Ravenswood, niet zonder belangstelling.

Deze vraag gaf onmiddellijk aanleiding tot een verhaal, waartoe de Lord Grootzegelbewaarder angstvallig een geschikt oogenblik gezocht had. Hij nam den Jonker onder den arm, en geleidde hem naar de zaal terug. «Het antwoord op uwe vraag,» sprak hij, «hoewel eene kluchtige historie, is alleen maar voor uwe ooren geschikt.»

Toen zij de zaal binnentraden, voerde hij den Jonker andermaal alleen naar een der hoeken van het venster, waar Freule Ashton, gelijk men gemakkelijk zal gelooven, het niet durfde wagen hun onderhoud op nieuw te komen storen.

---

1) Eene onvertaalbare woordspeling van Caleb, waartoe zoo wel de eerste lettergreep *Craig* (keel) als de laatste van des kapiteins naam, *guilt* (schuld), volgens zijne Schotsche uitspraak, hem eene ongezochte gelegenheid aanbood. Een *Craig-in-guilt*, een hals, die schuldig is, kan spoedig een *Craig-in-peril*, een hals, in gevaar van te hangen, worden. VERT.

ZEVENTIENDE HOOFDSTUK.

Hier is een vader, wien het lust om met zijn kind
Thans als een makelaar met koopmansgoed te spelen,
Die haar ten stoplap stelt, om ouden wrok te heelen,
Of ze over boord werpt, zoo als Jona voor den visch
Tot stilling van de zee, wier vloed nu 't hevigst is.

ANONYMUS.

De Lord Grootzegelbewaarder begon zijn gesprek met een schijn van groote onverschilligheid, maar bleef niet in gebreke nauwkeurig op te merken, welke uitwerking zijne mededeelingen op den jongen Ravenswood hadden.

«Gij weet, mijn jonge vriend,» zeide hij, «dat wantrouwen het natuurlijke gebrek onzer onrustige tijden is, en den besten en wijsten onder ons aan het bedrog van doortrapte schurken blootstelt. Zoo ik onlangs geneigd was geweest om daarnaar te luisteren, of indien ik de listige staatsman was, gelijk men u mij heeft voorgesteld, zoudt gij, Jonker van Ravenswood, in plaats van u op vrije voeten te bevinden en volkomen vrijheid te hebben om mij, als het u lust, lastig te vallen, en ter verdediging van uwe vermeende rechten tegen mij op te kunnen treden, thans in het kasteel van Edinburg of in eenige andere staatsgevangenis opgesloten zitten; òf, indien het u gelukt ware dat lot te ontgaan, zoudt gij naar een vreemd land hebben moeten vluchten, op gevaar af van u een vonnis van voortvluchtigheid op den hals te hebben gehaald.»

«Mylord Grootzegelbewaarder,» hernam de Jonker, «mij dunkt dat gij over zulk een onderwerp niet zoudt willen schertsen — en het schijnt mij toch onmogelijk toe dat het ernst kan zijn.»

«De onschuld,» antwoordde de Lord Grootzegelbewaarder, «baart zelfvertrouwen en soms, hoe verschoonbaar ook, ook vermetelheid.»

«Ik begrijp niet,» sprak Ravenswood, «hoe het bewustzijn van onschuld ooit met den naam van vermetelheid kan bestempeld worden.»

«Onvoorzichtig kan zij ten minste genoemd worden,» hervatte Sir William Ashton, «dewijl ze ons tot de dwaling leidt van te veronderstellen, dat anderen ook volkomen overtuigd zijn van datgene, waarvan wij inderdaad alleen voor ons zelven de bewustheid hebben. Ik heb menigen schurk gekend, die om deze reden zich veel beter verdedigde, dan een onschuldig mensch in dezelfde verdachte omstandigheden ooit kon gedaan hebben. Daar hij het bewustzijn van zijne onschuld mist, legt zulk een knaap er zich op toe, partij te trekken van al de voordeelen die de wet hem toestaat, en soms, als zijn advokaat iemand is van talent, gelukt het hem zijne rechters te noodzaken hem onschuldig te verklaren. Ik herinner mij hier het overbekende geval met Sir Coolie Condiddle van Condiddle, die, wegens diefstal van hem vertrouwde waarden, waaraan geheel de wereld hem schuldig achtte, zich niet alleen zag vrijspreken, maar naderhand in eene betrekking kwam, waarin hij over eerlijker menschen dan hij was, zelf vonnis moest vellen.»

«Vergun mij u te verzoeken, tot de hoofdzaak terug te keeren,» zei de Jonker; «bedrieg ik mij niet, dan scheen het mij als wildet gij zeggen, dat ik onder verdenking gelegen heb.»

« Verdenking, Jonker? — Ja, waarlijk — en ik kan u de bewijzen daarvan toonen, wanneer ik die, zoo als waarschijnlijk is, bij mij heb. — Lockhard, kom eens hier!» — Zijn bediende kwam. « Haal mij die kleine gesloten brieventasch, die ik u ter bewaring gegeven heb — hoort gij?»

« Ja, Mylord.» Lockhard verdween, en de Zegelbewaarder vervolgde, alsof hij half bezig was in zich zelven te spreken, aldus:

« Ik geloof dat ik die papieren bij mij heb — ik geloof het zeker; want, daar ik in deze streken wezen moest, kon het niet anders of ik moest er aan denken ze mede te nemen. Maar dat weet ik stellig, dat ik ze op het kasteel van Ravenswood heb, zoodat — als gij er toe besluiten kunt —»

Hier kwam Lockhard binnen, en stelde hem de lederen brieventasch ter hand. De Grootzegelbewaarder haalde eenige papieren voor den dag, die het verslag behelsden aan den Geheimen Raad over het oproer, zoo als het gebeurde genoemd werd, bij de begrafenis van Allan Lord Ravenswood, en het werkelijke aandeel, door hem zelven er in genomen, om alle gerechtelijke vervolgingen tegen den Jonker den bodem in te slaan. Deze stukken legde hij met opzet ter zijde, zoo wel om de natuurlijke nieuwsgierigheid van Ravenswood aangaande dit onderwerp daardoor te prikkelen, zonder dat deze echter voldaan werd, als om te doen blijken, dat Sir William Ashton bij die gevaarlijke gelegenheid als voorspraak en bemiddelaar tusschen hem en de wantrouwige bewindslieden van die dagen was opgetreden. Na deze stukken in handen van zijn gastheer gesteld te hebben, opdat deze ze zou onderzoeken, begaf de Lord Grootzegelbewaarder zich naar de ontbijttafel, knoopte een vluchtig gesprek met zijne dochter aan, richtte ook het woord gedeeltelijk tot den ouden Caleb, wiens gramstorigheid jegens den onrechtvaardigen bezitter van het kasteel van Ravenswood, door diens gemeenzaamheid, en vooral door die zijner dochter, nu eenigszins begon te bedaren.

Na het doorlezen van deze papieren stond de Jonker van Ravenswood eenige oogenblikken, met de hand aan het voorhoofd, in diep en ernstig gepeins verzonken. Vervolgens liet hij het oog weder haastig over de papieren gaan, alsof hij verlangde daarin een verborgen doel of eenig spoor van een geheim opzet te ontdekken, dat bij de eerste lezing zijne aandacht ontglipt was. Het scheen echter dat de tweede lezing hem bevestigde in het denkbeeld, dat hij reeds in het eerste oogenblik opgevat had, want hij sprong van de steenen bank, waarop hij gezeten was, op, en terwijl hij op den Lord Grootzegelbewaarder toetrad, greep hij diens hand, en die hartelijk drukkende, verzocht hij hem bij herhaling om vergeving voor het hem aangedaan onrecht, daar de ondervinding nu duidelijk bewees, dat hij de bescherming van zijn persoon en de handhaving van zijn goeden naam alleen aan hem verschuldigd was.

De staatsman ontving deze dankbetuigingen in het eerst met goed geveinsde verrassing, en vervolgens met alle blijken eener gulle hartelijkheid. De tranen stegen reeds in Lucie's blauwe oogen bij dit onverwacht en roerend tooneel. Den Jonker, nog onlangs zoo hooghartig en achterhoudend, en dien zij altijd voor de beleedigde partij gehouden had, nu haren vader om vergiffenis te zien smeeken, was een omkeer, die even verrassend als streelend en roerend voor haar was.

« Droog uwe tranen, Lucie,» sprak haar vader; « waarom zoudt gij weenen, als men ontdekt dat uw vader, hoewel een rechtsgeleerde, toch een eerlijk man is? — En waarvoor toch, mijn beste Jonker, hebt gij mij te danken?» vervolgde hij, terwijl hij zich tot Ravenswood wendde; « in mijn geval, zoudt

gij immers eveneens gehandeld hebben. *Suum cuique tribuito* 1) was de regel van het Romeinsche Recht, dien ik leerde toen ik Juistinianus bestudeerde. En daarenboven, hebt gij het mij niet reeds duizendmaal vergolden, door het leven van dit dierbare kind te redden?»

«Ja,» antwoordde de Jonker, steeds met een gevoel van zelfbeschuldiging; «maar de kleine dienst, dien ik bewees, was niets dan eene daad van dierlijk instinct. Uwe verdediging van mijne zaak, in oogenblikken toen gij wist hoe ik over u dacht, en hoe zeer ik gezind was mij als uw vijand te gedragen, was het gevolg van edelmoedige, manhaftige en welberaden wijsheid.»

«Wel,» hervatte de Lord Grootzegelbewaarder, «ieder van ons heeft gehandeld overeenkomstig zijn toestand en zijn karakter: gij, als een dapper krijgsman, en ik, als een eerlijk rechter en staatsraad. Wij zouden onze rollen waarschijnlijk niet hebben kunnen verruilen. Ik, ten minste, ben er zeker van dat ik een onkundige stierenbekamper zou geweest zijn; en gij, mijn goede Jonker, zoudt in weerwil dat uwe zaak zoo voortreffelijk is, die misschien minder goed hebben bepleit dan ik ze voor u bij den Raad heb gedaan.»

«Mijn edelmoedige vriend!» riep Ravenswood uit; en met dat korte woord, door den Grootzegelbewaarder reeds zoo vaak aan hem verspild, doch dat hij zelf in het eerst niet gebruiken wilde, schonk hij aan zijn doodvijand het volle vertrouwen van een trotseh, maar edel hart. Onder zijne kennissen was hij niet zoo zeer wegens zijn verstand en zijne schranderheid, als om zijn achterhoudenden, stoutmoedigen en oploopenden aard befaamd. Hoe hardnekkig zijne veroordeelen, hoe stug zijn aard ook wezen mocht, moesten ze evenwel zwichten voor liefde en dankbaarheid. En de wezenlijke bekoorlijkheden der dochter, met de vermeende diensten van den vader vereenigd, wischten in zijn geheugen de geloften van wraak uit, die hij op den avond der ter aarde bestelling van zijn vader zoo plechtig had afgelegd. Maar die geloften waren gehoord, en in het boek des noodlots opgeteekend geworden.

Caleb was bij dit zonderlinge tooneel tegenwoordig, en hij kon voor zulk eene vreemde vertooning geene andere reden bedenken, dan eene verbindtenis tusschen de beide geslachten, zoodat het kasteel van Ravenswood de huwelijksgift der jonge dame worden moest. En wat Lucie betreft, zij kon slechts door hare tranen heen glimlachen, toen Ravenswood, met de aandoenlijkste woorden, zijne ondankbare onverschilligheid bij haar verontschuldigde; en, terwijl zij de hand, die hij gegrepen had, niet poogde terug te trekken, gaf zij hem, in telkens afgebroken woorden, de vreugde te verstaan, die zij ondervond bij de volkomene verzoening tusschen haar vader en haar redder. Ook de staatsman was geroerd en bewogen door de vurige, ongedwongen en edelmoedige wijze, waarop de Jonker van Ravenswood zijne erfvijandschap liet varen, en zonder de minste aarzeling hem om verschooning smeekte. Zijne oogen schitterden, terwijl hij ze op de beide jonge lieden sloeg, die oogenschijnlijk reeds aan elkander gehecht en voor elkander geschapen schenen. Hij bedacht tot welk eene hoogte het trotsche en ridderlijke karakter van Ravenswood, onder zoo vele omstandigheden, zich zou kunnen verheffen, waarin, om eene uitdrukking van Spencer te bezigen, hij zelf zich «overstelpt,» en door zijne mindere afkomst en aangeboren beschroomdheid neergedrukt voelde. En zijne dochter — zijn geliefkoosd kind — zijn bestendig

1) *Geef aan ieder het zijne.*

gezelschap — scheen geboren om in vereeniging met zulk een gebiedenden geest, als Ravenswood bezat, een gelukkig leven te leiden. Ja, zelfs de schoone, teedere brooze vorm van Lucie Ashton scheen de ondersteuning der mannelijke sterkte en van den onbevreesden aard van Ravenswood te behoeven. En het was niet slechts gedurende eenige weinige oogenblikken, dat Sir William Ashton hun huwelijk als eene waarschijnlijke en zelfs wenschelijke gebeurtenis beschouwde, maar er ging zelfs een vol uur voorbij, eer de herinnering aan des Jonkers armoede, en aan het niet te betwijfelen ongenoegen van Lady Ashton, zijne verbeelding begon te kwellen. Zeker is het, dat de tamelijk ongewone vlaag van hartelijkheid en teergevoeligheid, waardoor de Lord Grootzegelbewaarder zoo even verrast werd, onder de oorzaken behoorde, die het meest tot eene stille aanmoediging van des Jonkers genegenheid voor zijne dochter bijdroegen, en de verliefden tot de stellige overtuiging leidde, dat zulk eene vereeniging hem niet weinig genoegen verschaffen zou. Hij schijnt later dit gevolg zelf erkend te hebben, daar hij gewoon was om langen tijd na de gebeurtenis, die hunne liefde den bodem insloeg, zijne toehoorders te waarschuwen om nooit hunne aandoeningen over hun verstand te laten zegevieren, en hun te verzekeren, dat hij de grootste ramp van zijn leven aan een oogenblikkelijken zegepraal van het gevoel over het eigenbelang te wijten had. Indien dit het geval is, zal men moeten toestemmen, dat hij, voor eene overtreding van vrij korten duur, lang en streng is gestraft geworden.

Na een oogenblik stilzwijgens vatte de Lord Grootzegelbewaarder het gesprek weder op. — «Door uwe verrassing van nu in mij een beter mensch te vinden dan gij verwacht hadt, komt het mij voor, mijn goede Jonker, dat uwe nieuwsgierigheid omtrent Craigengelt geweken is, en toch was uw naam in den loop der geschiedenis mede betrokken.»

«Die ellendeling!» sprak Ravenswood; «mijne betrekking met hem is zoo kort mogelijk geweest; en toch was het zeer dwaas van mij, dat ik ooit eenige gemeenschap met hem gehouden heb. — En wat heeft hij van mij gezegd?»

«Genoeg,» antwoordde de Grootzegelbewaarder, «om alles behalve ongegronde verdenkingen jegens u bij sommige onzer wijze mannen gaande te maken, die gaarne, alleen op een bloot vermoeden, of op de verklaring van bezoldigde aanbrengers, den een of ander in rechten willen vervolgen. — Het waren eenige mededeelingen van uw plan om in den dienst van Frankrijk, of in dien van den Pretendent te treden; ik kan mij echter niet meer herinneren welke, maar de Markies van A, een uwer beste vrienden, en nog een ander persoon, dien sommigen een uwer ergste en baatzuchtige vijanden noemen, waren niet te bewegen, aan dien onzin het oor te leenen.»

«Ik ben aan mijn edelen vriend veel verplicht — maar,» voegde hij er bij, terwijl hij de hand van den Lord Grootzegelbewaarder drukte, «heb ik nog meer reden om mijn edelen vijand te danken?»

«*Inimicus amicissimus* 1),» zei de Lord Grootzegelbewaarder, des Jonkers handdruk beantwoordende. «Maar deze heer, die Mijnheer Hayston van Bucklaw — ik ben om den armen jongen zeer bekommerd — ik heb zijn naam door dien kerel hooren noemen — is onder eene tamelijk slechte leiding.»

«Hij is oud genoeg voor zich zelven te zorgen,» hervatte de Jonker.

«Wel oud genoeg, maar misschien niet wijs genoeg, als hij dien kerel tot

1) *Een allervriendelijkste vijand.*

zijn *fides Achates* 1) gekozen heeft; — hij kwam zelfs met eene aanklacht tegen hem voor den dag, die ten gevolge had kunnen hebben, dat ook hij eens in het verhoor werd genomen, als wij niet meer op het karakter van den getuige, dan op de waarschijnlijkheid zijner beschuldiging gelet hadden.»

«Ik geloof,» zei de Jonker, «dat de heer Hayston van Bucklaw een zeer achtenswaardig man, en tot niets laags of onedels in staat is.»

«Maar daarom wel in staat om onbezonnen streken te begaan, Jonker, en dat zult gij mij zeker moeten toestemmen. De dood zal hem spoedig in het bezit van een hoogst aanzienlijk vermogen stellen, zoo hij er reeds geen eigenaar van is. De oude Lady Girnington — een voortreffelijk mensch, met uitzondering van haar ingewortelden kwaden luim, die haar voor geheel de wereld onverdragelijk maakt — is waarschijnlijk thans reeds gestorven. Zes personen van wie zij erven moest, zijn na elkander overleden, waardoor haar vermogen zeer aanzienlijk is geworden. Ik ken hare bezittingen zeer goed; zij grenzen aan de mijne — het zijn heerlijke goederen.»

«Dat verheugt mij,» hernam Ravenswood, «en ik zou er mij nog meer over verheugen, als ik vertrouwen kon dat Bucklaw, met de verandering van zijne fortuin, ook van gezelschap en zeden zou veranderen. Maar de keuze van Craigengelt, om in de hoedanigheid van zijn vriend met mij te onderhandelen, is een slecht voorteeken voor zijne toekomstige levenswijze.»

«Hij is een ongeluksvogel, dat is zeker,» zei de Grootzegelbewaarder, «en de strop en de galg staan op zijn gelaat geteekend. — Maar ik zie dat de heer Caleb ongeduldig wordt, keeren wij dus tot ons ontbijt terug.»

ACHTTIENDE HOOFDSTUK.

Heer, blijf veeler te huis en hoor eens grijsaards raad:
Zoek bij geen vreemden haard uw leden toch te stoven,
Onze eigen blauwe rook gaat ver hun vuur te boven;
Gezond is eigen brood, hoe karig dit ook zij,
En vreemd banket vergif, schoon enkel lekkernij.

De Fransche Courtesane.

De Jonker van Ravenswood maakte zich een gunstig oogenblik ten nutte om zijne gasten te verlaten, die het noodige voor hun vertrek wenschten te regelen, terwijl hij voor zich zelven eenige weinige beschikkingen te maken had, daar hij zich mede voor een paar dagen van Wolfs-Crag verwijderen wilde. Het was noodzakelijk, bij deze gelegenheid het een en ander met Caleb te spreken. Dezen getrouwen dienaar trof hij in zijn smerig en vervallen hol aan, niet weinig verlicht door het vertrek der gasten, en druk in de weer

1) *Een getrouwe Achates*, een getrouwe leidsman. Vert.

met te berekenen hoe lang, met een weinig overleg, de overgeschoten levensmiddelen nog wel zouden kunnen strekken, om des Jonkers tafel van het noodige te voorzien. «De buik is zijn afgod niet, dat 's een zegen; en Bucklaw is ook weg, die wel een paard met zadel en al kon opeten. Waterkers met een stuk haverkoek kan voor het ontbijt van den Jonker zoowel als voor dat van Caleb dienen. Maar voor het middagmaal — daar is niet veel aan de beenderen gebleven — maar ze kunnen toch nog eens opgebakken worden; dat zal nog gaan!»

Hij werd te midden van zijne zegevierende berekeningen gestoord door den Jonker, die hem, niet zonder aarzeling, zijn voornemen bekend maakte om met den Lord Grootzegelbewaarder naar het slot van Ravenswood te rijden, ten einde een paar dagen dáár te vertoeven.

«Dat verhoede de Hemel!» riep de oude bediende, die zoo bleek werd als het tafellaken, dat hij bezig was op te vouwen.

«En waarom, Caleb?» vroeg de Jonker, «waarom zou de Hemel verhoeden dât ik den Lord Grootzegelbewaarder eens een tegenbezoek ging brengen?»

«O, Mylord!» hervatte Caleb — «o, Jonker Edgar! ik ben slechts uw bediende, en daarom past het mij niet te spreken — maar ik ben een oude bediende — die uw heer vader en grootvader beiden gediend heeft, en ik herinner mij Lord Randal, uw overgrootvader, ook nog gezien te hebben — hoewel ik toen nog maar een kind was!»

«En hoe kan dat alles,» vroeg de Jonker, «met een beleefd tegenbezoek bij een buurman ook maar van verre in verband worden gebracht?»

«O, Jonker Edgar! — dat wil zeggen, Mylord!» — antwoordde de hofmeester; «uw eigen geweten zegt het u, dat het den zoon van uw vader niet voegt met dien goede buurschap te houden; — dat strijdt met de eer van het huis. Als hij eens tot een vergelijk met u kwam, u uw eigen goed teruggaf, en gij zijn huis door eene huwelijksverbindtenis wildet vereeren, zou ik er niets tegen in te brengen hebben; want de jonge dame is een lief, zacht schepsel: maar houd u op een afstand van hem — ik ken dat geslacht maar al te goed— dan zullen zij des te meer eerbied voor u koesteren.»

«Maar Caleb! gij gaat nu reeds veel verder dan ik,» sprak de Jonker, terwijl hij de bewustheid, dat hij niet zonder schuld was, onder een gedwongen glimlach verborg. «Gij wilt mij aan eene familie uithuwelijken, die gij mij niet eens vergunt te bezoeken — hoe is dat? — en gij wordt daarenboven zoo bleek als een lijk?»

«O, Mylord!» herhaalde Caleb nogmaals; «gij zoudt er maar om lachen als ik u dat eens ging vertellen; doch Thomas de Rijmer, op wiens tong geen bedrog was, heeft eene voorspelling aangaande uw huis gedaan, die vervuld zal worden als gij heden naar Ravenswood gaat — o, dat ze nooit bij mijn leven vervuld moge worden!»

«En wat is dat, Caleb?» vroeg Ravenswood, die de bezorgdheid van zijn ouden dienaar wenschte te doen bedaren.

Caleb betuigde dat hij die dichtregels nooit aan eenigen sterveling had medegedeeld; — een oude priester, de biechtvader van Lord Allan's vader, toen de familie nog Roomschgezind was, had ze hem toevertrouwd. «Menigmaal,» sprak hij, «heb ik die geheimzinnige woorden bij mij zelven herhaald; ach! dikwijls deed ik het, zonder er aan te denken dat zij heden nog vervuld konden worden.»

«Houd op met uw onzin, en laat mij de rijmelarij eens hooren, die u het hoofd op hol heeft gebracht,» hernam de Jonker met ongeduld.

Met eene bevende stem, en wangen bleek van angst, stamelde Caleb daarop de volgende dichtregels uit:

«Wanneer de laatste Heer van Ravenswood
Naar Ravenswood zich op zijn klepper spoedt,
En daar een doode maagd ligt als zijn bruid,
Dan stalt hij ook zijn paard in Keipie's vloed,
En met zijn naam is 't dan voor eeuwig uit!»

«Ik ben met Kelpie's vloed best bekend; want ik veronderstel ten minste dat gij daarmede het stuifzand tusschen dit kasteel en Wolfshope bedoelt; maar wie toch, die zijne zinnen niet verloren heeft, zou daar een paard willen stallen?»

«O, Mylord, wie kan dat ooit nagaan? God verhoede dat wij ooit weten mogen, wat de profetie bedoelt — maar daarom moet gij toch te huis blijven, en de vreemdelingen alleen naar Ravenswood laten rijden. Wij hebben al genoeg voor hen gedaan; en meer te doen, zou het huis eer tot schande dan tot voordeel strekken.»

«Wel, Caleb,» zeide de Jonker, «ik dank u hartelijk voor uw goeden raad bij deze gelegenheid; maar indien ik nu al eens niet naar Ravenswood ga, om daar eene doode of levende bruid te zoeken, dan hoop ik toch een beteren stal voor mijn paard dan Kelpie's welzand te kiezen, daar ik er altijd eene bijzondere vrees voor gekoesterd heb, omdat daarin, tien jaren geleden, eene patrouille dragonders is omgekomen. Mijn vader en ik zagen hen van den toren tegen het opkomend getij worstelen, en zij waren reeds lang verloren, eer men hun eenige hulp kon verschaffen.»

«De Engelsche deugnieten waren zulk een lot dubbel waard,» zeide Caleb. «Wat was het noodig dat zij op onze duinen kapriolen kwamen maken, en goede, eerlijke menschen beletten, een slokje brandewijn aan wal te kunnen brengen? Toen ik hen zoo druk bezig zag, zou ik het oude slangstuk, of den mortier van de zuidelijke batterij wel eens op hun huid hebben losgebrand, als de vrees mij niet had bekropen, dat ze bij het afsteken zouden gesprongen zijn.»

Calebs brein was nu met het misbruik, dat men van Engelsche soldaten en douanenwachten gemaakt had, geheel en al vervuld, zoodat het zijn heer niet al te moeielijk viel, hem te ontsnappen en zich weder bij zijne gasten te vervoegen. Alles was nu tot hun vertrek gereed, en nadat een der stalknechten van den Lord Grootzegelbewaarder des Jonkers paard gezadeld had, bestegen zij op het slotplein ieder het zijne.

Caleb had met vrij wat moeite de dubbele deuren van de buitenpoort geopend en daarbij post gevat, terwijl hij door de eerbiedige en tevens gewichtige houding die hij aannam, het gemis van een geheelen stoet portiers, loopers en livereibedienden, door zijn eigen mageren, schralen en dunnen persoon trachtte te vergoeden.

De Grootzegelbewaarder beantwoordde zijne diepe buiging met een hartelijk vaarwel, en bukte zich te gelijker tijd voorover op zijn paard, om in des hofmeesters hand de fooi te laten glijden, welke, in die dagen, altijd door een gast, bij zijn vertrek, aan de bedienden van het huis waar hij onthaald was, gegeven werd. Lucie lachte den ouden man met hare gewone goedhartigheid toe, wenschte hem goeden dag, en gaf hem ook haar geschenk, maar op eene bevallige en vriendelijke wijze, die ontegenzeggelijk het hart van den

trouwen, ouden bediende voor haar moest hebben ingenomen, als Thomas de Rijmer, en het gewonnen proces tegen zijn heer, hem niet in de gedachten gekomen waren. Maar, zoo als de zaken nu stonden, kon hij de taal van den Hertog in Shakspeare's drama gemakkelijk overnemen:

«Veel beter hadt gij door dees daad mijn hart gestolen,
Zoo gij mij van een andren vader hadt verhaald.»

Ravenswood had de teugels van het paard der dame gegrepen, terwijl hij hare vrees zocht te matigen en haar moed in te spreken, nu hij haar ros zorgvuldig langs het steenachtig pad leidde, dat naar de hei voerde, toen een der bedienden uit de achterhoede hem kwam berichten dat Caleb hen luidkeels nariep, en verlangde zijn heer te spreken.

Ravenswood gevoelde dat het zijn reisgenooten vreemd moest schijnen, als hij op dat geroep geen acht sloeg, hoewel hij Caleb inwendig om zijne lastige gedienstigheid verwenschte. Hij zag zich dus genoodzaakt, aan den heer Lockhard den aangenamen dienst over te laten, met welken hij bezig was, en op nieuw naar de poort van het slotplein te rijden. Juist wilde hij daar Caleb eenigszins gemelijk naar de oorzaak van zijn geroep vragen, toen de goede oude man uitriep: «Stil Mylord! stil! laat ik u maar een enkel woord zeggen, dat ik in het bijzijn van de menschen niet doen kon — daar —» (terwijl hij het geld, dat hij zoo even ontvangen had, zijn heer in de hand stopte) «daar zijn drie goudstukken — want zeker zult gij daar ginds geld noodig hebben — maar, halt! hoor toch!» — want de Jonker wilde hem onder het doen van dat voorstel in de reden vallen — «gij moet er nooit één woord van reppen — maar zie dat goud in de eerste de beste stad, die gij doorrijdt, gewisseld te krijgen; want het is vonkelnieuw uit de munt gekomen, en op het eerste gezicht aanstonds te herkennen.»

«Gij vergeet, Caleb,» sprak zijn heer, die zijn bediende zocht te noodzaken het geld terug te nemen, terwijl hij de teugels, die hij vasthield, wilde losmaken, «gij vergeet dat ik nog eenige goudstukken, die mij toebehooren, heb overgehouden. Bewaar deze, oude vriend, dus voor u zelven, en nu nog eens, goeden dag! Ik verzeker u dat ik genoeg heb. Gij weet dat gij alles zoo bestuurd hebt, dat ons onderhoud ons weinig, of bijna niets heeft gekost.»

«Goed,» zeide Caleb; «maar gij kunt u van dit geld dan op een anderen tijd bedienen: gij zult nu nog wel genoeg hebben; zonder twijfel zult gij echter voor de eer van het huis iets moeten doen, en de dienstboden een geschenk geven — gij moet dus wat hebben, om er wat vertooning mede te maken. Als men tot u zegt: Jonker, wilt gij er een goudstuk onder verwedden? dan moet gij uwe beurs voor den dag halen, en zeggen: ik mag het wel lijden; maar laat u met wedden toch niet te veel in, steek uwe beurs weêr bij u, en —»

«Dat is onverdragelijk, Caleb, — waarlijk ik moet voort!»

«En gij wilt dus nog gaan?» vroeg Caleb, terwijl hij den mantel van zijn heer losliet, en van den raadgevenden in een roerenden en treurigen toon overging — «en gij wilt dus nog gaan, in weerwil van alles wat ik u, én van de voorspelling, én van de doode bruid, én van Kelpie's welzand verhaald heb? — Goed, een eigenzinnig mensch moet zijn gang gaan! — die niet hooren wil, moet voelen. Maar zorg toch voor uw leven, als gij op de vogelvangst, of op de jacht in het park gaat — neem u in acht, en drink

vooral niet uit de Meerminnen-fontein! — Weg is hij, het pad langs, als een pijl uit den boog haar achterna! Het geslacht van Ravenswood is heden het hoofd geknakt, gelijk ik de kroon van een jongen berkenboom knakken kan!»

De oude hofmeester zag zijn heer lang achterna, terwijl hij herhaaldelijk de tranen afwischte die in zijn oog opkwamen, opdat hij, zoo lang mogelijk, de rijzige gestalte van den Jonker van die der overige ruiters zou kunnen onderscheiden. «Dicht naast haar — ja, dicht naast haar,» mompelde hij; «de heilige man heeft wel wijselijk gezegd: daaraan zal men de heerschappij kennen, die de vrouw over alle mannen heeft; — en zonder dit meisje zou ons rampzalig lot niet geheel vervuld zijn geworden.»

Met een hart, door zulke treurige voorgevoelens verontrust, keerde Caleb tot zijne noodzakelijke bezigheden op Wolfs-Crag terug, zoodra hij het voorwerp van zijne bezorgdheid onder den hoop ruiters niet langer herkennen kon.

Het gezelschap vervolgde intusschen vroolijk zijn weg. Als de Jonker van Ravenswood eenmaal zijn besluit genomen had, bracht zijn aard niet mede om te talmen of te dralen. Hij gaf zich aan het geluk over, dat hij in het bijzijn van Lucie Asthon gevoelde, en legde op den duur eene voorkomendheid en opgeruimdheid aan den dag, die zoo na aan vroolijkheid grensden, als de stemming van zijn gemoed en de toestand zijner familie hem vergunden. De Lord Grootzegelbewaarder stond verbaasd over zijne schrandere opmerkingen en over de lang niet alledaagsche hoogte, die hij in zijne studieën bereikt had. Sir William's beroep en omgang met menschen maakten hem in dit opzicht tot een voortreffelijken beoordeelaar, en hij wist zeer goed op welken prijs hij eene hoedanigheid schatten moest, waarin hij geheel een vreemdeling was: namelijk, de vastberaden onverschrokkenheid, die den Jonker van Ravenswood kenmerkte, en waardoor het scheen dat aarzeling en vrees hem geheel en al onbekend waren. De Lord Grootzegelbewaarder verheugde zich in zijn hart, dat hij zulk een geduchten vijand met zich had weten te verzoenen, terwijl hij met eene mengeling van vreugde en bekommering reeds de groote dingen berekende in de toekomst, die zijn jeugdige reisgenoot gewis volvoeren zou als de adem der hofgunst zijne zeilen eens zou hebben doen zwellen.

«Wat kan zij meer verlangen,» — dacht hij, want hij was in zijn hart nog altijd bekommerd, dat Lady Ashton zich verzetten zou tegen den wensch die nu boven alle andere de overhand bij hem had, — «wat kan eene vrouw toch in een huwelijk meer verlangen, dan dat een vrij gevaarlijk recht van aanspraak verzwakt wordt door de verbindtenis met een schoonzoon, die edel, dapper, rijkbegaafd, aan de aanzienlijkste geslachten vermaagschapt — zeker is om flink vooruit te komen, als de stroom hem maar eenigszins gunstig is — die juist sterk is in dat, waarin wij zwak zijn, in afkomst en in krijgsmansaard? Waarlijk, geene verstandige vrouw zou een oogenblik aarzelen. Maar helaas! —»

Hier moest hij ophouden met redeneeren, omdat hij wist dat Lady Ashton, in den goeden zin van het woord, niet altijd verstandig was. «Aan den een of anderen lompen jonker de voorkeur boven een dapperen, jongen edelman te geven, en zich door een gemakkelijk vergelijk het bezit van Ravenswood niet te willen verzekeren — dat zou de handelwijze van een mal wijf zijn!»

Dus overlegde de grijze staatsman bij zich zelven, tot zij Bittlebrains House bereikten, waar men voorloopig bepaald had het middagmaal te houden en uit te rusten, om vervolgens in den namiddag de reis verder voort te zetten.

Daar werden zij met uitstekende gastvrijheid ontvangen, terwijl de edele

onthalers inzonderheid de grootste oplettendheid jegens den Jonker van Ravenswood betoonden. De ware oorzaak daarvan lag daarin, dat Lord Bittlebrains zijn Pairschap voor een groot gedeelte aan zijne inschikkelijkheid te danken had, en hij zich den roem van wijsheid had weten te verwerven, door de kunst te verstaan om algemeene waarheden met eene zekere welsprekendheid voor te dragen, een getrouw waarnemer was van de veranderingen der tijden, en tevens de gaaf bezat om zekere staatkundige diensten aan hen te bewijzen, die het best in staat waren ze te beloonen.

Zijne gemalin gevoelde zich eveneens als hij onder de pas verkregen eertitels niet al te zeer op haar gemak, daar de gewoonte hen nog niet daarmede vertrouwd had gemaakt; zij verlangden dus eene goede verstandhouding aan te kweeken met hen, die in die kringen geboren waren, tot welke zij zich uit een lageren sfeer hadden weten op te heffen. De uitstekende oplettendheid, die zij den Jonker van Ravenswood bewezen, miste de gewone uitwerking niet, en verschafte hun een nienw gewicht in de oogen van den Lord Grootzegelbewaarder, die, hoewel hij in het algemeen Lord Bittlebrains verstand weinig telde, echter een hoog denkbeeld van diens scherpzinnig oordeel in zaken, waarbij het eigenbelang op het spel stond, koesterde.

«Wat zou ik gaarne gezien hebben dat Lady Ashton getuige van deze ontvangst geweest ware,» zei de Lord Grootzegelbewaarder in zichzelven. «Welk mensch weet zoo goed als Bittlebrains aan welken kant het brood gesmeerd is; en hij vleit den Jonker als een hond de keukenmeid. En Mylady brengt hare leelijke dochters te voorschijn, om voor hem te zingen en op het klavecimbaal te spelen, alsof zij zeggen wilde: «zoek uit en kies.» Zij zijn even goed met Lucie te vergelijken, als een uil met een jongen zwaan; zij kunnen dus hare bekoorlijkheden wel naar eene andere markt brengen.»

Na afloop van den maaltijd bestegen onze reizigers, die nog het grootste gedeelte van hun weg hadden af te leggen, op nieuw hunne paarden; en nadat de Lord Grootzegelbewaarder, de Jonker en bedienden den *doch-an-dorroch*, of afscheidsbeker, gedronken hadden, van likeuren, overeenkomstig hunne verschillende rangen, zetten zij hun tocht op nieuw voort.

Het was reeds donker, toen zij het slot Ravenswood naderden, en eene lange rechte laan insloegen, die regelrecht naar het huis voerde, en beplant was met hooge olmboomen, welke in den nachtwind zuchtten, alsof zij den erfgenaam van hunne oude eigenaars wilden beklagen, die nu onder hunne schaduwen en in het gezelschap en gevolg van hun nieuwen bezitter wederkeerde. Een daarmede overeenkomend geheim gevoel drukte ook op het hart van den Jonker. Hij werd langzamerhand stil en bleef een weinig achter de dame, aan wier zijde hij tot hiertoe met zooveel eerbiedigen dienstijver was voortgereden. Hij herinnerde zich maar al te goed het tijdstip, waarop hij, op hetzelfde uur van den avond, zijn vader had vergezeld, toen die edelman het slot, waaraan hij zijn naam en titel ontleende, verlaten had, om er nooit terug te keeren. De breede gevel van het oude kasteel, waarop hij zich herinnerde bij zijn vertrek nog menigmaal een blik te hebben geslagen, en die toen zoo zwart als floers was — diezelfde gevel blonk nu met een aantal lichten, waarvan sommige te midden van den nacht in de verte voortflikkerden, terwijl andere, van het eene venster naar het andere zwevende, de drukke en ijverige toebereidselen aanwezen, die hunne reeds te voren door een bode aangekondigde aankomst voorafgingen. Deze tegenstelling bracht zulk eene sterke uitwerking op de ziel van den Jonker te weeg, dat het niet missen kon, sommige onaangename gewaarwordingen weder bij hem op te

wekken, waarmede hij gewoon geworden was, den nieuwen heer van zijn vaderlijk erfgoed te beschouwen, terwijl het aan zijn gelaat iets strengs en deftigs schonk, toen hij van zijn paard afsteeg, en in de voorzaal, nu niet langer zijn eigendom, zich door de talrijke bedienden van den tegenwoordigen eigenaar omgeven zag.

De Lord Grootzegelbewaarder, die hem met dezelfde hartelijkheid wilde verwelkomen, welke na hunne laatste onderhandelingen zoo natuurlijk scheen, bespeurde deze gelaatsverandering, wijzigde zijn voornemen, en kondigde dus enkel door eene diepe buiging zijn gast aan, dat hij welkom was, terwijl hij daardoor op fijne wijze de gevoelens scheen te deelen, die duidelijk op het gelaat van den Jonker uitgedrukt waren.

Twee kamerdienaars, ieder met een paar zeer groote zilveren kandelaars in de hand, leiden nu het gezelschap naar eene ruime zaal of gezelschapskamer, waar een aantal nieuwe veranderingen aan Ravenswood den grooten rijkdom der tegenwoordige bewoners verrieden. De vergane behangsels, die in zijns vaders tijd de wanden van dit statige vertrek half bedekten en half in flarden er langs neerhingen, waren nu door een keurig bewerkt beschot vervangen, welks lijsten, zoowel als de ramen der verschillende vakken, met bloemfestoenen en vogels versierd waren, die, hoewel in eikenhout gesneden, inderdaad — want met zoo veel kunst was de beitel gevoerd — schenen te zingen en met de wieken te fladderen. Verscheidene oude familieportretten uit het huis van Ravenswood, met eenige oude wapenrustingen en eenige wapens, hadden plaats moeten maken voor Koning Willem en Koningin Maria, Sir Thomas Hope en Lord Stair, twee beroemde Schotsche rechtsgeleerden. Twee schilderijen van den vader en de moeder des Lords Grootzegelbewaarders waren er ook opgehangen, de laatste met eene zuiver fceksachtig gezicht, deftig, met eene zwarte dicht om de wangen sluitende muts, en met een gebedenboek in de hand. De eerste gaf onder een zwart zijden *geneva*, of priesterkap, die zoo dicht op het hoofd zat, alsof hij geschoren was, een benepen, fletsch, kwakerachtig gelaat te aanschouwen, dat in een spitsen, roodachtigen, dunnen baard eindigde, terwijl het geheel een dier aangezichten vertoonde, waarin de huichelaar aan den schurk en deugniet den voorrang schijnt te betwisten. «En om plaats voor zulke vogelverschrikkers te maken,» dacht Ravenswood bij zich zelven, «heeft men mijne voorvaderen afgerukt van de muren door hen zelven opgetrokken!»

Andermaal sloeg hij een blik op die wanden, en terwijl hij er op zag, scheen de herinnering aan Lucie Ashton — want zij was niet met hen de kamer binnengetreden — minder levendig op zijne verbeelding te werken. Er hingen ook Nederlandsche aardigheden, met welken naam men toenmaals de schilderijen van Ostade en Teniers bestempelde, benevens een paar goede schilderijen van de Italiaansche school. Men trof er bovendien eene schoone afbeelding van den Lord Grootzegelbewaarder aan, levensgroot, in zijn ambtsgewaad, naast zijne gemalin, in zijde en hermelijn geschilderd, eene hooghartige schoone, uit wier blikken al de trots van het huis van Douglas, waar zij uit afstamde, straalde. In weerwil van zijne bedrevenheid, had het den schilder, hetzij dan dat het origineel, of eene bij hem opgekomen maar onderdrukte luim, er de schuld van dragen moest, niet mogen gelukken, op het doek aan haar gemaal dat deftig voorkomen te bezorgen, waardoor het volle bezit van huiselijk gezag wordt aangeduid. Bij den eersten oogopslag bleek het duidelijk, dat, in weerwil van alle bijkomende ambtssieraaden, de Lord Grootzegelbewaarder in meerdere of mindere mate een Janhen was. De

vloer van deze schoone zaal was met rijke tapijten belegd; groote vuren flikkerden in de dubbele schoorsteenen, en tien zilveren kandelaars, die uit de heldere spiegels waarvoor zij stonden, hunne lichtstralen deden terugkaatsen, verschaften aan het vertrek de helderheid van den vollen dag.

«Zult gij niet eenige verversching gebruiken, Jonker?» vroeg Sir William Ashton, die begon te gevoelen, dat het goed was de akelige stilte te breken.

Maar hij kreeg geen antwoord; want de Jonker was zoo ingespannen bezig met het opnemen der verschillende veranderingen, waarvan de kamer het voorwerp was geweest, dat hij nauwelijks hoorde dat de Lord Grootzegelbewaarder hem aansprak. Eene herhaling van het gedane aanbod van eenige verversching, versterkt met de verklaring dat het familiemaal oogenblikkelijk gereed zou zijn, wekte zijne aandacht en herinnerde hem, dat hij eene zwakke misschien eene bespottelijke rol speelde, dat hij zich door de omstandigheden, waarin hij verkeerde, ter neêr liet slaan. Hij dwong zich dus om een gesprek met Sir William Ashton aan te knoopen, en trachtte zoo onverschillig mogelijk te schijnen.

«Het kan u niet verwonderen, Sir William, dat ik levendig belang stel in de veranderingen, die gij ter verfraaiing van dit vertrek hebt laten aanbrengen. In mijns vaders tijd, nadat onze ongelukken hem noodzaakten stil en afgezonderd te leven, maakte men er weinig gebruik van, behalve dat ik er mij als speelkamer van bediende, als het weder niet gedoogde, dat ik in het park rondliep. In dien hoek stond mijn kleine werkwinkel, waar ik de weinige timmermansgereedschappen, die de oude Caleb mij bezorgde, en waarvan hij mij het gebruik leerde, als een schat bewaarde; — daar, in gindschen hoek, had ik mijne vischhengels en jachtpolsen, bogen en pijlen geborgen.»

«Ik heb,» antwoordde de Lord Grootzegelbewaarder, die gaarne het gesprek op iets anders brengen wilde, «een jongen wildzang van hetzelfde slag. — Nooit voelt hij zich gelukkig dan in het open veld; — het verwondert mij dat hij nog hier is. — Lockhard, laat William Shaw den jongen heer Henry eens gaan roepen — ik verbeeld me, dat hij, volgens gewoonte, weêr aan den leiband van Lucie zit; iedereen in huis loopt dat malle meisje na.»

Zelfs de toespeling op zijne dochter, hoe listig ook aangebracht, kon Ravenswood niet aan het gepeins onttrekken, waarin hij verdiept was.

«Wij werden genoodzaakt,» zeide hij, «eenige wapenen en portretten in deze kamer achter te laten; — mag ik vragen, waar ze gebleven zijn?»

«De kamer,» antwoordde de Lord Grootzegelbewaarder, niet zonder eenig aarzelen, «is in onze afwezigheid in orde gebracht — en *cedant arma togæ* 1), weet ge, is de grondregel der rechtsgeleerden; — en ik vrees dat men zich wat al te letterlijk aan die woorden gehouden heeft. Ik hoop — ik geloof dat ze goed bezorgd zijn — ik weet zeker, dat ik bevel heb gegeven — mag ik hopen, dat, als zij gevonden en behoorlijk in orde gebracht zijn, gij mij dan de eer bewijzen zult ze uit mijne hand, als eene vergoeding voor hunne toevallige plaatsverwisseling, aan te willen nemen?»

De Jonker van Ravenswood maakte eene stijve buiging, en zette, met over elkander geslagen armen, zijn onderzoek van de zaal op nieuw voort.

Henry, een bedorven jongen van vijftien jaren, kwam daarop de kamer instuiven, en liep op zijn vader toe.

«Denk eens papa, Lucie is zoo treurig en neerslachtig te huis gekomen,

1) De wapenen moeten voor den tabbaard zwichten.

dat zij niet eens met mij naar beneden in den stal gaan wil, om mijn nieuw hitje eens te bezien, dat Robert Wilson van den molen van Galloway medegebracht heeft.»

«Ik vind het zeer onredelijk van u, dat van haar te vergen,» zei de Grootzegelbewaarder.

«Dan zijt gij even eigenzinnig als zij,» antwoordde de jongen. «Als mama maar te huis komt, zal zij het u beiden wel anders leeren.»

«Houd u stil, onbeschaamde jongen!» sprak zijn vader; «waar is uw gouverneur?»

«Die is naar Dunbar op eene bruiloft gegaan. — Ik hoop dat hij een leverbeuling voor zijn middagmaal zal krijgen;» en daarop begon hij het oude Schotsche deuntje te zingen:

«In Dunbar was een leverbeuling,
Falderaldera,
Er is vrij wat beters en weinig wat slechters,
Falderaldera. 1)

«Ik ben den heer Cordery zeer verplicht voor zijne oplettendheid,» zei de Lord Grootzegelbewaarder. «En wie heeft, gedurende mijne afwezigheid, het opzicht over u gehouden, Henry?»

«Morman en Wilson — en ik zelf.»

«Een stalknecht en een boschwachter, en uw eigen onnoozel persoontje— uitnemende leiders van een toekomstigen rechtsgeleerde! — gij zult dan wel geene andere wetten leeren kennen dan tegen het schieten van grof wild, het vangen van zalm en — »

«Van wild gesproken,» zei de jonge wildzang, terwijl hij zijn vader zonder den minsten schroom of aarzeling in de rede viel, «Norman heeft een hertebok geschoten, en ik heb het gewei van het dier aan Lucie laten zien, en zij zegt, dat zij slechts acht takken hebben, en zij zegt dat gij er één met de honden van Lord Bittlebrains gedood hebt, toen gij weg waart, en zij zegt dat die tien takken had — is dat waar?»

«Wat mij betreft mag het er twintig gehad hebben, Henry, zoo veel weet ik er van; maar indien gij u tot dezen heer wendt, kan hij u daaromtrent alles vertellen—ga hem aanspreken, Henry,—het is de Jonker van Ravenswood».

Terwijl zij dus samen spraken, stonden vader en zoon bij het vuur, en de Jonker, die naar het oppereinde van het vertrek gewandeld was, stond met den rug naar hen toe, en hield zich waarschijnlijk met het onderzoek van eene der schilderijen onledig. De jongen liep naar hem toe, en hem met de vrijpostigheid van een bedorven kind bij den rok trekkende, zeide hij: «zeg eens Mijnheer, wilt gij mij eens vertellen —» Maar toen de Jonker zich omdraaide, en Henry in het aangezicht zag, werd hij eensklaps verlegen — deed een paar stappen achterwaarts, en bleef den Jonker met eene mengeling

1) Het gerecht, waarvan in dit liedje gesproken wordt, is de geliefkoosde spijs der inwoners van Dunbar, en zij noemen het *haggis*. Het bestaat uit eene schapenmaag, die met het hart, de long en de lever van dat dier klein gehakt, en met vet, uien, zout, peper en havermeel doorkneed wordt. Dit *haggis* komt met onzen leverbeuling eenigszins overeen. Vert.

van vrees en verbazing aanstaren, die uit zijne gelaatstrekken de gewone uitdrukking van moedwillige levendigheid geheel verbannen had.

«Kom eens bij mij, heertje,» sprak de Jonker, «en ik zal u alles van de jacht verhalen.»

«Ga naar dien heer toe,» zei zijn vader; «gij behoeft zoo bang niet te zijn.»

Maar, verzoek noch aanmoediging hadden op den jongen de minste uitwerking. Hij wendde zich in tegendeel om, toen hij den Jonker van top tot teen had opgenomen, en stapte, even voorzichtig alsof hij op eieren liep, naar zijn vader toe, terwijl hij zich zoo dicht mogelijk aan hem vastklemde. Ravenswood, die het aanhooren van den twist tusschen den vader en den bedorven zoon vermijden wilde, hield het voor beleefd, zijn oog nog eens op de schilderijen te vestigen, en niet te luisteren naar hetgeen zij elkander zeggen mochten.

«Waarom, kleine gek, spreekt gij niet tot den Jonker?» vroeg de Lord Grootzegelbewaarder.

«Ik ben bang,» antwoordde Henry met half gedempte stem.

«Bang, malle jongen,» sprak zijn vader, terwijl hij hem zachtkens bij den kraag trok; «wat maakt u dan bang?»

«Wat anders, dan dat hij zoo sprekend op het portret van den ouden Malisius van Ravenswood gelijkt,» zei de jongen fluisterend.

«Welk portret, onnoozele bloed?» vroeg zijn vader. «Ik was altijd gewoon u maar voor een wildzang te houden; maar nu geloof ik dat gij een geboren domoor zijt.»

«Ik zeg u dat hij het levende beeld van den ouden Malisius van Ravenswood is, en hij ziet er uit alsof hij levend uit het doek geloopen was. Hij hangt in de oude ridderzaal, waar de meiden de wasch doen, en hij is in zijne wapenrusting, en draagt geen rok zoo als deze heer, en hij heeft geen baard of knevels, zoo als op de schilderij, en hij heeft een ander soort van ding om zijn hals en geen doek, zoo als hij, en —»

«En waarom, malle jongen, zou deze heer niet op zijn voorzaat gelijken?» vroeg de Lord Grootzegelbewaarder.

«Ja, maar als hij nu eens komt om ons allen uit het slot te jagen, en twintig vermomde mannen achter zich heeft, en met eene holle stem roept: «*ik wacht mijn tijd*» — en u eens bij den haard doodslaat, zoo als Malisius dien anderen man gedaan heeft, wiens bloed men nog kan zien.»

«Stil, met uw mallepraat,» beval de Lord Grootzegelbewaarder, die niet zeer gesticht was door de herinnering aan zulke onaangename gebeurtenissen. «Daar is Lockhard om te zeggen dat het eten op tafel staat,» ging hij voort, zich tot Edgard wendende.

En op hetzelfde oogenblik trad Lucie, die na hare tehuiskomst van kleeding gewisseld had, door eene andere deur het vertrek binnen. Hare uitstekend schoone gelaatstrekken, nu slechts kwistig door de heerlijkste blonde lokken overschaduwd; haar ranke leest, van het zware rijkleed ontdaan, en nu in blauwe zijde gehuld; hare bevallige manieren en haar betooverende glimlach verjoegen met eene snelheid, waarover de Jonker zelf zich verbaasde, al de sombere en onaangename beelden, die gedurende een poos zijne verbeelding bewolkt hielden. In deze zoo eenvoudig schoone gelaatstrekken kon hij geene overeenkomst met het knijzend gezicht van den spitsgebaarden en zwartgebaarden en zwartgekapten Puritein, of met dat van zijne stijve, verwelkte gemalin ontdekken, die zoo sterk in het gelaat van den Lord Grootzegelbewaarder uitgedrukt stond, of met de hooghartigheid, zoo zichtbaar op dat zijner ge-

malin. En terwijl hij op Lucie Ashton staarde, scheen zij hem een engel toe, die op aarde nedergedaald was, en in geene betrekking tot de grove stervelingen stond, in wier midden zij zich verwaardigde een korten tijd te vertoeven. Zoo sterk is de invloed der schoonheid op eene jeugdige en levendige verbeelding.

NEGENTIENDE HOOFDSTUK.

— — 'k heb kwaad gepleegd
En vreezen moet ik, dat eens vaders bittre klachten
De wrake wekken van de strenge hemelmachten,
Zoodat op 't schuldig hoofd een vloed van rampen stort,
Dat de ouderlijke raad geheel verwaarloosd wordt,
Als zij het jeugdig kroost wat al te streng regeeren,
En met geweld de min uit harten durven weren,
Aan wie door hooger macht is ingeprent, wat ons
De rede leert.

De verloren parel.

Het feest op het kasteel van Ravenswood was door den overvloed, die er bij heerschte, even merkwaardig als dat van Wolfs-Crag door zijne slecht verheelde behoeftigheid opmerkelijk was geweest. De tegenstelling mocht den Lord Grootzegelbewaarder in 't geheim een weinig hoogmoedig maken, hij bezat te veel gevoel, om dat openlijk te laten blijken. Hij scheen integendeel zich met genoegen te herinneren, wat door hem «het jonge-vrijers-maal van den heer Balderston» genoemd werd, en eer met tegenzin dan met welgevallen het ten toon spreiden van welvaart en weelde op zijne eigene zwaar beladen tafel te beschouwen.

«Wij doen deze dingen,» zeide hij, «omdat anderen het ook doen; maar ik ben aan mijns vaders tafel zuinig en eenvoudig groot gebracht, en het zou mij best aanstaan, als mijne vrouw en kinderen mij vergunnen wilden, tot mijn haverpap en mijn armoedig gerecht van lamsvleesch terug te keeren.»

Dit was een weinig overdreven. De Jonker antwoordde alleen, dat verschillende rangen — «ik meen,» zeide hij, terwijl hij zich verbeterde, «dat verschillende trappen van welvaart ook een verschillenden stijl van huishouding vereischen.»

Deze droge opmerking maakte aan alle verder gesprek over dit onderwerp een einde, en het is onnoodig verslag te geven van hetgene waardoor het vervangen werd. De avond werd vroolijk, ja zelfs gemeenzaam doorgebracht; en Henry had zijne eerste vreesachtigheid zoo ver overwonnen, dat hij eene jachtpartij op een hert met het levende afbeeldsel en de sprekende gelijkenis van den grimmigen Sir Malisius van Ravenswood, bijgenaamd den Wreker, beraamde. De volgende morgen werd daartoe bepaald.

Die morgen brak aan en bestraalde vlugge jagers, terwijl de jacht even gelukkig als aangenaam was. Daarop volgde er een feestelijke maaltijd, en eene dringende uitnoodiging om nog een dag te vertoeven, werd even heusch aangenomen als zij gedaan was. Ravenswood had besloten er geen dag meer aan te knoopen; maar hij herinnerde zich, dat hij de oude en getrouwe dienares van zijn huis, de oude Alice, nog niet bezocht had, en het was niet meer dan beleefd om één morgen aan zulk eene oude aanhangster toe te wijden.

Er werd dus een dag bepaald, waarop men Alice een bezoek zou brengen, en Lucie zou den Jonker daarheen geleiden. Henry, wel is waar, vergezelde hen, en ontnam daardoor aan hunne wandeling den schijn van een *tête-à tête*, ofschoon goed beschouwd, die wandeling toch als niet veel anders kon doorgaan, als men de verschillende omstandigheden, die er plaats grepen, in aanmerking neemt, en die den jongen verhinderden ook maar de geringste aandacht te schenken aan hetgeen er tusschen zijne reisgenooten voorviel. Nu eens zette zich een kraai binnen schot op een tak; — dan weder liep er een haas dwars over hun pad, en Henry en zijn windhond stoven van den weg af, om dien na te zetten; — straks weder hield hij een lang gesprek met den boschwachter, waardoor hij een geruime poos achter zijn gezelschap bleef, — en eindelijk snelde hij, om het hol van een das te onderzoeken, hen een goed eind vooruit.

Het gesprek van den Jonker met Lucie nam intusschen eene belangrijke en zelfs vertrouwelijke wending. Zij kon niet nalaten, haar besef te laten blijken van de smart, die de Jonker bij het bezoeken van zulke bekende, maar nu zoo geweldig veranderde plaatsen moest ondervinden, en zoo bevallig drukte zij hare deelneming uit, dat Ravenswood zich een oogenblik daardoor voor al zijne ongevallen schadeloos gesteld voelde. Meer dan eene uitdrukking, die zulke gewaarwordingen verried, ontsnapte hem, terwijl Lucie die eer verlegen, dan met tegenzin, aanhoorde. En gaarne zal men geneigd zijn haar de onvoorzichtigheid te vergeven, dat zij de ooren leende aan zulk eene taal, wanneer men in het oog houdt dat de toestand, waarin zij door haren vader gebracht was, Ravenswood scheen te gebieden daarvan gebruik te maken. Evenwel deed zij eene poging om het gesprek op een ander onderwerp te brengen, hetgeen haar dan ook gelukte; want van zijn kant was de Jonker ook verder gegaan dan hij wilde, en zijn geweten deed hem oogenblikkelijk de levendigste verwijtingen, toen hij op het punt stond van liefde tot de dochter van Sir William Ashton te spreken.

Zij waren nu de hut van de oude Alice genaderd, die onlangs groote verbeteringen ondergaan, maar daardoor misschien een niet zoo schilderachtig voorkomen erlangd had, en er veel netter uitzag dan eertijds. De oude vrouw zat op hare gewone plaats onder den treurwilg, en koesterde zich met het genot, aan ouderdom en zwakheid eigen, in de stralen der onbewolkte herfstzon. Bij de aankomst van hare bezoekers draaide zij het hoofd naar hem toe. «Ik hoor uw stap, Freule Ashton,» zeide zij; «maar de heer, die u vergezelt, is Mylord, uw vader niet.»

«En hoe weet gij dat, Alice,» vroeg Lucie; «of hoe is het u mogelijk den klank van een tred, op dezen grond en in de open lucht, zoo nauwkeurig te beoordeelen?»

«Mijn gehoor, kind-lief, is door mijne blindheid scherper geworden, en ik kan nu de zachtste geluiden onderscheiden, die eertijds mijne ooren evenmin troffen als zij thans de uwe doen. De nood is eene strenge, maar voortref-

felijke leermeesteres, en zij, die haar gezicht verloren heeft, moet als zij hare kennis wil vermeerderen, die uit andere bronnen scheppen.»

«Nu ja, gij hebt den stap van een man gehoord, dat stem ik u toe, Alice, maar waarom kon hij die van mijn vader niet zijn?»

«De stap van den ouderdom is vreesachtig en voorzichtig — de voet neemt langzaam afscheid van de aarde, en zet er zich schroomvallig op neder. Het is de snelle en onberaden stap der jeugd, dien ik nu hoor — en, zoo ik aan zulk een vreemd denkbeeld toegeven mocht — zou ik zeggen, dat het de stap van een Ravenswood was.»

«Waarlijk, dit is eene scherpte van zintuig,» sprak Ravenswood, «waaraan ik geen geloof zou kunnen hechten, als ik er geen ooggetuige van was. Ik ben inderdaad de Jonker van Ravenswood, Alice, — de zoon van uw ouden heer.»

«Gij!» riep de oude vrouw met een kreet van verbazing uit — «gij, de Jonker van Ravenswood, — hier — op deze plaats, en in zulk gezelschap? — ik kan het niet gelooven. — Laat mijne oude hand over uw aangezicht gaan, opdat mijn gevoel er mijne ooren van overtuige.»

De Jonker zette zich naast haar op de aarden bank neder, en gedoogde dat zij met hare bevende hand zijn gelaat betastte.

«Waarlijk, het is zoo,» sprak zij; «zoo wel de gelaatsstrekken als de stem van Ravenswood zijn het — zoo wel de hooge lijnen der trotschheid, als de stoute en hooghartige toon der stem. — Maar, Jonker van Ravenswood, wat doet gij hier? — wat doet gij op het gebied van uw vijand en in het gezelschap van zijn kind?»

Terwijl de oude Alice dus sprak, gloeide haar gelaat, zoo als dat van een ouden leenman waarschijnlijk zou gedaan hebben, in wiens tegenwoordigheid een jeugdig leenheer blijk van ontaarding van den geest zijner voorvaderen zou gegeven hebben.

«De Jonker van Ravenswood,» zeide Lucie, die met den toon van dit verwijt weinig was ingenomen, en een dergelijk gesprek verlangde af te breken, «is mijn vader komen bezoeken.»

«Is dat waar?» riep de oude blinde vrouw op een toon van verbazing.

«Ik wist,» hervatte Lucie, «dat ik hem genoegen zou doen met hem naar uwe hut te geleiden.»

«En waar ik, om u de waarheid te zeggen, Alice, een hartelijker onthaal van u verwacht had,» zeide Ravenswood.

«Het is allerverwonderlijkst,» zei de oude vrouw, bij zich zelve mompelende; «maar de wegen des Heeren zijn niet onze wegen, en Zijne oordeelen worden door middelen volvoerd, die onze bevatting verre te boven gaan. — Luister, jonkman,» sprak zij; «uwe vaderen waren onverzoenbaar; maar zij waren achtenswaardige vijanden: zij zochten hunne vijanden niet onder het masker van gastvrijheid ten onder te brengen. Wat hebt gij met Lucie Ashton gemeen? — Waarom zet gij uwe schreden op hetzelfde voetpad als de hare? — Waarom zou uwe stem met die der dochter van Sir William Ashton hier klinken? Jonkman, hij, die op wraak, maar door eerlooze middelen, doelt —»

«Zwijg, wijf!» sprak Ravenswood barsch. «Is het de satan, die u zulke woorden ingeeft? — Weet dat deze jonge dame op aarde geen vriend heeft, die beter dan ik haar tegen onrecht en beleediging zou beschermen.»

«En is dat werkelijk zoo?» vroeg de oude vrouw op veranderden, maar zwaarmoedigen toon — «dan kome God u beiden ter hulpe!»

«Amen! Alice,» antwoordde Lucie, die het gewicht van den wenk, door

de blinde vrouw gegeven, niet recht begrepen had; «en Hij beware u bij uw verstand en uwe opgeruimdheid. Maar zoo gij, in plaats van uwe vrienden te verwelkomen, zulke geheimzinnige taal tegen hen voert, zult gij hen noodzaken over u te denken even als andere menschen doen.»

«En hoe denken dan andere menschen over haar?» vroeg Ravenswood; want ook bij hem begon het denkbeeld veld te winnen dat de oude vrouw ijlde.

«Zij denken,» zeide Henry Ashton, die op dit oogenblik zich bij hen voegde en Ravenswood in het oor fluisterde, «dat zij eene oude tooverheks is, die men tegelijk met de bende, die te Haddington die straf onderging, had moeten verbranden.»

«Wat zegt gij daar?» vroeg Alice; terwijl zij haar blind gelaat, dat van toorn vlamde, naar den jongen wendde; «dat ik eene oude tooverheks ben, die dezelfde straf met de hulpelooze en oude ongelukkige vrouwen had behooren te ondergaan, die te Haddington zijn vermoord geworden?»

«Hebt gij het verstaan?» fluisterde Henry weder; «en ik fluisterde toch zoo zacht als een winterkoninkje piept.»

«Als de woekeraar en de geweldenaar en de onderdrukker der armen, en de verzetter van oude landpalen en de verwoester van oude geslachten met mij aan denzelfden staak stond, zou ik kunnen uitroepen: blaast in Gods naam, het vuur aan!»

«Dat is verschrikkelijk!» sprak Lucie; «nooit heb ik de arme, verlaten vrouw in zulk eene gemoedsstemming aangetroffen; maar ouderdom en armoede kunnen moeielijk verwijtingen dulden. — Kom, Henry, wij willen haar voor het oogenblik verlaten; — zij verlangt met den Jonker alleen te spreken. «Wij zullen inmiddels opwandelen naar huis, en,» voegde zij er bij, terwijl zij een blik op Ravenswood sloeg, «bij de Meerminnen-fontein wat uitrusten.»

«En, Alice,» zei de jongen, «als gij van een haas hoort, die tusschen de reeën loopt en maakt dat zij voor den tijd jongen krijgen, kunt gij hem mijn compliment maken, en zeggen dat, als Norman geen zilveren kogel voor hem gereed heeft, ik hem dan een der knoopen van mijn wambuis leenen zal.»

Alice gaf geen antwoord, voordat zij zeker was dat broeder en zuster haar niet meer hooren konden. Toen zeide zij tot Ravenswood: «En gij, zijt gij vertoornd op mij, omdat ik u lief heb? — Billijk is het dat vreemden zich beleedigd achten; maar dat ook gij vertoornd zijt!»

«Ik ben niet vertoornd, Alice,» antwoordde de Jonker; «ik verwonder er mij slechts over dat gij, wier gezond verstand ik zoo vaak heb hooren roemen, aanleiding geven kunt tot beleedigende en ongegronde vermoedens.»

«Beleedigende?» vroeg Alice — «ja, ja, de waarheid is altijd beleedigend— maar ongegrond is ze zeker niet.»

«Ik zeg u, vrouw, dat ze geheel en al zonder grond zijn,» hervatte Ravenswood.

«Dan is de wereld wel zeer veranderd, en hebben de Ravenswoods hun erfelijken aard afgelegd; dan zijn de oogen des verstands van de oude Alice nog veel blinder dan die van haar lichaam. Wanneer zocht ooit een Ravenswood het huis van zijn vijand op zonder oogmerk om zich te wreken? — En gij, Edgar van Ravenswood, gij komt daar, óf met doodelijke wraak, óf met nog noodlottiger liefde.»

«Geen van beide is bij mij het geval,» sprak Ravenswood; «ik geef u daar mijn woord van eer op — ik geloof, — ik verzeker u —»

Alice kon niet zien hoe zijne wangen bloosden; maar zij merkte zijn weifelen op, en dat hij de betuiging niet uitsprak, waarmede hij eerst zijne ontkenning had willen bekrachtigen.

«Toch is het zoo,» zeide zij, «en daarom blijft zij u bij de Meerminnenfontein opwachten. Dikwijls heeft men die plek noodlottig voor het huis van Ravenswood geheeten, — dikwijls is het gebleken, dat zij dit inderdaad was— maar nooit zal zij de oude gezegden zoo zeer hebben doen uitkomen als op dezen dag het geval zal zijn.»

«Gij brengt mij bijna tot razernij, Alice!» sprak Ravenswood; «gij zijt nog onnoozeler en bijgelooviger dan de oude Balderston. Zijt gij zulk eene slechte Christin, om te vermoeden dat ik den oorlog met het geslacht van Ashton zal blijven volhouden, zooals dit de bloedige gewoonte der vroegere eeuwen was? of denkt gij dat ik zoo dwaas ben, van niet aan de zijde eener jonge dame te kunnen wandelen, zonder hals over kop in liefde voor haar te ontvlammen?»

«Ik houd mijne denkbeelden vóór mij,» hervatte Alice, «en indien mijn lichamelijk oog voor voorwerpen die mij omringen gesloten blijft, is het heel wel mogelijk, dat ik scherper in de toekomst zie. Zijt gij er op voorbereid om tegen wil en dank op de laagste plaats aan de tafel, die eens die van uw vader was, als een aanhoorige en bondgenoot van zijn trotschen opvolger te zitten? — Zijt gij gereed om van zijne goedheid te leven — hem te volgen op de van list en bedrog wemelende sluipwegen, die niemand beter dan hij u kan aanwijzen — de beenderen van zijne prooi af te kluiven, als hij er het vleesch van verslonden heeft? — Kunt gij spreken, zoo als Sir William Ashton spreekt — denken, zoo als hij denkt — stemmen, zoo als hij stemt, en den man die uw vader vermoordde, uw geliefden schoonvader en begunstiger noemen? — Ravenswood, ik ben de oudste bediende van uw huis, en liever zou ik u met uw doodkleed aan in de kist willen zien liggen!».

De storm in de ziel van Ravenswood woedde met ongewone hevigheid. De oude vrouw roerde daar eene snaar aan, en verlevendigde gewaarwordingen bij hem, die hij sedert eenigen tijd met tamelijk goed gevolg had laten sluimeren. Met haastige stappen liep hij den kleinen tuin op en neder; maar eindelijk zich bedwingende, bleef hij vlak vóór Alice staan, en riep uit: «Vrouw! durft gij aan den rand des grafs, den zoon van uw heer tot bloedige wraak aanhitsen?»

«Dat verhoede God!» antwoordde Alice op plechtigen toon; «en daarom wenschte ik wel dat gij dit noodlottige land verliet, waar uwe liefde en uw haat zoowel u zelven als anderen met een zeker verderf, of ten minste met groote rampen bedreigen. Als het in de macht van deze verdorde hand stond, zou ik de Ashtons tegen u, en u tegen hen beschermen willen, en u beiden voor uwe eigene driften behoeden. Gij kunt niets — gij behoort niets met hen gemeen te hebben. — Ontwijk hen dus; en zoo God over het huis des onderdrukkers wraak besloten heeft, moet gij nooit verlangen daartoe het werktuig te zijn.»

«Hetgeen gij mij daar gezegd hebt, Alice, zal ik in gedachten houden,» antwoordde Ravenswood, die zich zelven thans meer meester was. «Ik geloof dat gij het goed en oprecht met mij meent, ofschoon gij de vrijmoedigheid eener oude bediende wat overdrijft. Maar, vaarwel; en indien de Hemel mij ooit in gunstiger omstandigheden plaatst, zal ik niet verzuimen, iets toe te brengen tot verbetering van de uwe.»

Hij poogde haar een goudstuk in de hand te stoppen; maar zij weigerde het van hem aan te nemen, tot het in de kleine worsteling om zijn wensch te bereiken en het haar op te dringen, op den grond viel.

«Laat het daar een oogenblik blijven liggen,» sprak Alice, toen de Jonker zich bukte om het op te rapen; «en geloof mij, dat goudstuk is een zinnebeeld van haar die gij bemint. Even kostbaar is zij, dat stem ik toe; maar gij moet u de diepste vernederingen getroosten, eer gij haar winnen kunt. Wat mij betreft, ik heb evenmin met goud als met aardsche hartstochten iets meer te doen, en het beste nieuws, dat de wereld mij kan doen hooren, is, dat Edgar Ravenswood op een afstand van honderd mijlen van den zetel zijner voorvaderen zich bevindt, met het vaste besluit om daar nooit weder een oog op te slaan.»

«Alice,» sprak de Jonker, die begon te denken dat voor dezen hoogen ernst een dieper en geheimer grond bestond, dan zijn toevallig bezoek bij de blinde vrouw, «ik heb u door mijne moeder om uw verstand, uwe scherpzinnigheid en trouw hooren prijzen. Gij zijt zoo dwaas niet om, even als Caleb Balderston, voor oude, bijgeloovige vertellingen bevreesd te zijn. Zeg mij klaar en duidelijk, waarin dan toch het gevaar voor mij schuilt, als gij stellig verzekerd zijt dat het mij dreigt. Indien ik mij zelven eenigszins ken, zoo ben ik van dergelijke oogmerken jegens Freule Ashton, als gij mij ten laste legt, geheel vrij. Ik heb eene gewichtige zaak met Sir William te vereffenen; zoodra die geregeld is, vertrek ik, zonder, zoo als gij gaarne gelooven zult, den minsten wensch te koesteren om terug te keeren naar een oord, dat mij zoo veel treurige voorwerpen ter overdenking oplevert, en waar gij ook niet verlangt mij weder te zien.»

Alice sloeg hare van licht beroofde oogen naar den grond, en bleef voor een oogenblik geheel in ernstige overpeinzingen verzonken.

«Ik zal u de waarheid zeggen,» sprak zij eindelijk, terwijl zij het hoofd ophief, «en u de oorzaak mijner bekommeringen ontdekken; gij moogt mijne oprechtheid dan goed of kwalijk opnemen — Lucie Ashton, heer van Ravenswood, bemint u.»

«Dat is onmogelijk!» was des Jonkers antwoord.

«Duizend omstandigheden hebben mij dit bewezen. Hare gedachten zijn op niemand anders dan op u gevestigd geweest, sedert gij haar van den dood hebt gered, en mijn geoefend oordeel heeft uit hare eigene woorden dit genoegzaam ontdekt. Nu ik u dit gezegd heb — indien gij waarlijk een edelman en de zoon van uw vader zijt — moet deze bekentenis u eene drangreden te meer zijn om hare tegenwoordigheid te ontvluchten. Haar hartstocht zal dan bij gebrek aan voedsel even als de vlam eener lamp uitsterven; maar indien gij hier blijft, zal haar verderf of het uwe, of dat van beiden, het onvermijdelijk gevolg van hare verkeerd gevestigde genegenheid worden. Ongaarne deelde ik u dit geheim mede; maar het zou toch voor u niet lang verborgen kunnen blijven, en het is dus beter dat gij het uit mijn mond verneemt. Vertrek, Jonker van Ravenswood! — gij weet nu mijn geheim. Als gij één uur onder het dak van Sir William Ashton, zonder het besluit om zijne dochter te trouwen, blijft, zijt gij een booswicht — en zoo gij met het oogmerk vertoeft om u met zijn huis te verzwageren, zijt gij een volslagen dwaas, die blindelings uw ondergang te gemoet gaat.»

Met deze woorden rees de oude blinde vrouw op, greep haar staf, en naar hare hut waggelende, ging zij naar binnen en sloot de deur, terwijl zij Ravenswood aan zijne eigene overpeinzingen overliet.

TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

Aanvalliger in eigen woonverblijf,
Dan ooit Najade aan Grieksche beek gevlijd
Of als in de oude tijden der romance
De Jonkvrouw van het Meer, zich-zelv' verliezend
In de eenzaamheid.

WORDSWORTH.

De Jonker van Ravenswood zag nu een uitgestrekt veld voor zijne overpeinzingen geopend. Op eens bevond hij zich in de verlegenheid geplaatst, waarin hij sedert eenigen tijd gevreesd had te moeten geraken. Het genot dat hij in het gezelschap van Lucie smaakte, hoewel het inderdaad zeer na aan betoovering grensde, had echter zijn hevigen afkeer nog niet zoo geheel overwonnen, dat hij een huwelijk met de dochter des vijands van zijn vader had willen sluiten, en zelfs aan Sir William Ashton al de verongelijkingen kwijtschelden, die zijn geslacht van hem ondergaan had; en hoewel hij geloof sloeg aan de vriendelijke bedoelingen, die deze openlijk beleden had, kon hij het toch niet van zich verkrijgen, eene huwelijksverbindtenis tusschen hunne familiën als eene mogelijkheid te beschouwen Nog gevoelde hij dat Alice waarheid gesproken had, en dat zijne eigene eer het nu vorderde, om oogenblikkelijk het kasteel van Ravenswood te verlaten, òf dat hij de minnaar van Lucie Ashton worden moest. Maar als hij hare hand van haar rijken en machtigen vader verzocht — als hij om de hand van eene Ashton smeekte — zou dit het toppunt van vernedering zijn. «Ik wensch haar alles goeds,» zeide hij in zichzelven, «en om harentwil vergeef ik al de verongelijkingen, door haar vader mijn huis aangedaan; — maar nooit, neen, nooit wil ik haar wederzien!»

Niet zonder de bitterste smart kwam hij tot dit besluit, toen hij juist op het punt was, waar zich de weg in tweeën scheidt, en het eene voetpad naar de Meerminnenfontein liep, waar hij wist dat Lucie hem wachtte, en het andere naar het kasteel, maar langs een anderen en grooteren omweg, heenvoerde. Hij bleef een oogenblik stilstaan, toen hij het laatste pad in zou slaan, terwijl hij bij zichzelven nadacht, welke verontschuldiging hij zou aanvoeren voor zijn gedrag, dat haar vreemd en zonderling moest toeschijnen.

«Plotselinge berichten uit Edinburg — het een of ander voorwendsel dien ik wel te verzinnen — maar laat ik hier niet langer staan talmen.» Terwijl hij dus met overleggen bezig was, kwam de jonge Henry half buiten adem naar hem toevliegen.

«Jonker! Jonker! gij moet Lucie naar het kasteel geleiden; ik kan niet langer bij haar blijven, want Norman staat op mij te wachten, en ik moet met hem in het bosch gaan, en zou dat om alles ter wereld niet willen verzuimen, en Lucie is bang om alleen naar huis te wandelen, hoewel al het wilde vee doodgeschoten is; gij moet dus dadelijk komen.»

Tusschen twee even zwaar geladen schalen, kan zelfs het gewicht van eene veêr den balans naar de eene zijde doen overhellen. «Het is mij on-

mogelijk de jonge dame alleen in het woud te laten,» zeide Ravenswood; «haar nog ééns te zien, nadat wij elkander reeds zoo dikwijls ontmoet hebben, kan weinig nadeelige gevolgen hebben; — de beleefdheid eischt het, en ik dien haar wel kennis te geven, dat ik het kasteel ga verlaten.»

Na zich aldus tevreden gesteld te hebben, dat hij niet slechts een wijzen, maar ook een volstrekt noodzakelijken stap ging doen, sloeg hij het pad naar de noodlottige fontein in. Nauwelijks had Henry hem op weg gezien, om zich bij zijne zuster te vervoegen, of hij vloog als een bliksemstraal heen, om, in het gezelschap van den boschwachter, zich aan zijn geliefkoosd jachtvermaak over te geven. Ravenswood, die zich op nieuw geen rekenschap durfde geven van zijn eigen gedrag, verhaastte zijne schreden, en bevond zich weldra bij de bron, waar hij Lucie alleen bij de bouwvallen aantrof.

Zij was op een der losgerukte steenen van de oude fontein gezeten, en scheen te kijken naar den loop dien de stroom nam, en naar het water dat glinsterend en overdadig opwelde van onder het geribde en duistere gewelf, waarmede het door een zeker gevoel van eerbied, of misschien wel van wroeging, was overdekt geworden.

Op het zien van Lucie Ashton, gehuld in haren doek, met hare lange lokken, waarvan een gedeelte den band ontsprongen was en langs haar marmeren hals heengolfde, zou een bijgeloovig oog haar misschien voor de vermoorde nimf der fontein hebben aangezien. Maar Ravenswood beschouwde haar enkel als eene uitstekende vrouwelijke schoonheid, die — en hoe kon het anders? — nog te bevalliger in zijne oogen was, door de bewustheid dat haar hart hem was toegewijd. Terwijl hij haar aanstaarde, gevoelde hij zijn vast besluit als was voor de zon versmelten, en snelde dus uit zijne schuilplaats naar het naburig loof, waaronder zij gezeten was.

Zij groette hem, doch rees niet op van den steen waarop zij had plaats genomen. «Mijn wilde broeder,» sprak zij, «heeft mij hier alleen gelaten; ik wacht hem echter binnen een paar minuten terug — want, gelukkig, zoo hem iets bevalt, bevalt het hem maar voor een oogenblik, en dan heeft het alle bekoorlijkheden weder voor hem verloren.»

Ravenswood gevoelde geen moed om Lucie te zeggen, dat haar broeder een verren tocht was gaan doen, en dat hij niet zoo spoedig zou wederkeeren. Zelf zette hij zich op het gras op een kleinen afstand van Freule Ashton neder, en beiden bewaarden eene korte poos het stilzwijgen.

«Ik mag dit plekje gaarne,» zeide Lucie eindelijk, alsof zij het pijnlijke van dit zwijgen gevoelde. «Het zachte murmelen der heldere fontein, het ruischen der boomen, het overvloedige gras en de tallooze wilde bloemen, die tusschen de bouwvallen opschieten, geven er iets van een tooneel uit eene romance aan. En daarbij meen ik wel gehoord te hebben, dat het een plek is, die met de legende in verband staat, waar ik altijd zoo veel behagen in schep.»

«Men wil,» antwoordde Ravenswood, «dat deze plek voor ons huis noodlottig is, en ik heb min of meer grond om haar ook zoo te noemen; want het was hier dat ik Freule Ashton voor de eerste maal zag — en hier is het ook, dat ik voor altijd afscheid van haar moet nemen.»

De blos, die bij het eerste gedeelte van deze rede op Lucie's wangen rees, veranderde spoedig in eene doodsche bleekheid bij het slot van Ravenswood's gezegde.

«Afscheid van ons nemen, Jonker!» riep zij uit; «wat is er dan toch gebeurd, dat gij zoo haastig vertrekken wilt? Ik weet, Alice haat mijn vader —

ik bedoel, zij houdt niet van hem — en ik kan maar niet begrijpen in welke stemming zij zich vandaag bevond, zoo geheimzinnig was zij. Maar ik weet zeker dat mijn vader u oprecht dankbaar is voor den gewichtigen dienst, dien gij ons bewezen hebt. Laat mij hopen dat wij uwe vriendschap, die wij nauwelijks verworven hebben, niet zoo licht weder verliezen zullen.»

«Verliezen, Freule Ashton? — Neen! — Waar mijn lot mij ook heen roept — wat het mij ook oplegge — uw vriend — uw oprechte vriend — zal ik altijd in lijden en dulden zijn. — Maar mijn noodlot roept mij, en ik moet gaan, of ik zou ook anderen in het verderf medeslepen.»

«Toch moet gij ons niet verlaten, Jonker,» zeide Lucie, en zij legde hare hand met al den eenvoud der onschuld op het pand van zijn mantel alsof zij hem terug wilde houden, — «gij moet ons niet verlaten. — Mijn vader is een vermogend man — hij heeft vrienden, die nog machtiger zijn dan hij; — ga toch niet heen, vóór dat gij gezien hebt wat zijne dankbaarheid voor u doen wil. Geloof mij, hij is reeds bij den Raad voor u werkzaam.»

«Dat moge zoo wezen,» sprak de Jonker met hoogheid, «doch het is niet aan uw vader, maar wel aan mijne eigene inspanningen, dat ik het welslagen in mijne aanstaande loopbaan te danken moet hebben. Ik heb daartoe reeds het noodige in gereedheid — een zwaard en een mantel, een moedig hart en eene vaste hand.»

Lucie bedekte zich het gelaat met de handen, en in weerwil daarvan drongen hare tranen met geweld tusschen hare vingers door.

«Vergeef mij,» sprak Ravenswood, terwijl hij hare rechterhand greep, die zij na geringen tegenstand aan hem overliet, en nog haar gelaat met de linker bedekt hield; — «ik ben te hard — te ruw — te ongeschikt om met zulk een zacht en lief wezen als gij zijt om te gaan. Vergeet, dat zulk een stuursch gelaat u eens op uw levenspad heeft ontmoet — en laat mij mijn noodlot volgen, verzekerd dat geen zwaarder ramp mij kan treffen, dan het oogenblik dat mij van uwe zijde rukt.»

Lucie weende nog altijd, maar hare tranen waren minder bitter. Iedere poging, die de Jonker aanwendde om haar het doel van zijn vertrek te verklaren, was een nieuw en duidelijk bewijs van zijn verlangen om te blijven; tot hij eindelijk, in plaats van haar vaarwel te zeggen, haar voor eeuwig trouw zwoer, en op zijne beurt de hare daarvoor in ruil ontving. Dit tooneel viel zoo plotseling voor, en was zoo zeer uit de opwelling van het oogenblik geboren, dat, eer de Jonker van Ravenswood over de gevolgen van den stap door hem gedaan kon nadenken, hunne lippen, zoowel als hunne handen, de oprechtheid hunner liefde reeds plechtig bezegeld hadden.

«En nu,» zoo sprak hij na een oogenblik nadenkens, «nu is het mijn plicht, met Sir William Ashton te spreken; — hij moet van onze liefde onderricht worden. Ravenswood behoort den schijn te vermijden dat hij onder zijn dak vertoeft, om op eene heimelijke wijze de genegenheid zijner dochter te verwerven.»

«Gij wilt met mijn vader nu al over die zaak spreken?» zeide Lucie eerst twijfelachtig; maar weldra voegde zij er met meer warmte bij: «o doe het niet — doe het toch niet! Wacht tot dat uw stand en uw rang in de wereld voor goed bevestigd zijn, vóór gij mijn vader spreekt. Ik weet zeker dat hij u bemint; — ik denk dat hij zijne toestemming wel geven zal — maar mijne moeder!»

Zij zweeg, ten einde den twijfel te verhelen dien zij koesterde, of haar vader wel een bepaald besluit over zulk een allerbelangrijkst onderwerp zou

durven nemen, zonder eerst de toestemming zijner gemalin verkregen te hebben.

«Uwe moeder, Lucie,» hervatte Ravenswood, «is uit het huis van Douglas, een huis, eens met het mijne door huwelijken vermaagschapt, toen onze roem en macht ten top gestegen waren. — Wat zou uwe moeder toch tegen eene verbindtenis met mij kunnen voorwenden?»

«Ik spreek van geene bezwaren,» zeide Lucie; «maar zij is naijverig op hare rechten, en de naam van moeder geeft haar het recht om te eischen, dat zij in de eerste plaats geraadpleegd worde.»

«Het zij zoo,» hervatte Ravenswood. «Londen ligt wel ver af, doch men kan binnen veertien dagen een antwoord op een daarheen gezonden brief ontvangen. — Ik zal bij den Lord Grootzegelbewaarder niet op een oogenblikkelijk antwoord op mijn voorstel aandringen.»

«Maar,» hernam Lucie aarzelend, «zou het niet beter zijn te wachten — nog eenige weken te wachten — tot mijne moeder u zag — u leerde kennen? — Ik weet zeker dat zij hare goedkeuring schenken zal — maar gij zijt haar persoonlijk onbekend, en de oude veete tusschen de twee geslachten —»

Ravenswood vestigde zijne scherpe, donkere oogen op haar, alsof hij tot in het diepste van hare ziel wenschte door te dringen.

«Lucie,» sprak hij, «om u heb ik de zoo lang door mij gekoesterde ontwerpen van wraak opgeofferd, die ik met plechtigheden, weinig beter dan heidensche, had bezworen. Ik offerde die aan u op, eer ik uwe waarde nog leerde kennen. In den avond, die op de begrafenis van mijn armen vader volgde, sneed ik een lok van mijn haar af, en toen het vuur die verteerde, zwoer ik, dat mijne woede en wraak zijne vijanden zoo lang zouden vervolgen, tot zij voor mij ineen krompen, zoo als dat verschroeide zinnebeeld der vernietiging deed.»

«Het was eene doodzonde,» antwoordde Lucie, bleek als een lijk, «zulk eene verschrikkelijke gelofte te doen!»

«Dat stem ik toe,» zeide Ravenswood; «maar de misdaad zou erger wezen, indien ik er aan gedacht had mijne gelofte te houden. Om uwentwil zwoer ik deze voornemens van wraak af, schoon ik den beweeggrond niet ken die mij daartoe aanzette, tot ik u andermaal zag, en mij van den invloed dien gij op mij bezit, bewust werd.»

«En waarom roept gij nu zulke verschrikkelijke gevoelens voor uw geest terug?» vroeg Lucie — «gevoelens, die zoo weinig bestaanbaar zijn met die welke gij beweert voor mij te koesteren?»

«Omdat ik u den prijs wilde leeren kennen, waartegen ik uwe liefde gekocht heb — en opdat gij het recht zoudt kennen dat ik bezit, om op uwe standvastigheid te mogen staat maken. Ik zeg niet, dat ik de eer van mijn huis, die mijne laatst overblijvende bezitting uitmaakt, daarvoor opgeofferd heb — maar ofschoon ik dit niet zeg, en ook niet denk, kan ik het mij zelven echter niet verbergen, dat de wereld misschien beide zeggen en denken zal.»

«Als dit uwe gevoelens zijn,» zeide Lucie, «hebt gij een wreed spel met mij gespeeld. Maar het is niet te laat om het nu nog te eindigen; — neem uw woord en trouw terug, die gij jegens mij niet kunt houden, zonder de vernedering uwer eer; — laat het gebeurde zijn alsof er niets geschied is — vergeeet mij — ik zal trachten mij zelve te vergeten.»

«Gij doet mij onrecht,» riep Ravenswood; «bij alles wat ik voor trouw en eerlijk houd, verzeker ik u, dat gij mij het grootste onrecht aandoet. —

Indien ik van den prijs, waarvoor ik uwe liefde kocht, gewag maakte, geschiedde dit alleen om u te toonen, hoe veel waarde ik er aan hecht, en om ons met vaster banden te vereenigen, en om u te bewijzen hoe ik zou moeten lijden door wat ik gedaan heb om uwe liefde te verwerven, indien gij uwe trouw ooit verbraakt.»

«En waarom, Ravenswood,» antwoordde Lucie; «zoudt gij denken dat dit mogelijk was? — Waarom zoudt gij mij ook maar door de verdenking van ontrouw bedroeven? — Is het, omdat ik u verzocht een weinig te wachten, eer gij met mijn vader spreekt? Verbind mij, door welke geloften gij wilt, om u van mijne standvastigheid te verzekeren, indien zij mij slechts van alle ongunstige vermoedens bij u ontheffen mogen.»

Ravenswood smeekte, verdedigde zich, en knielde zelfs voor haar neder om haar ongenoegen te doen bedaren; en Lucie, die even zachtaardig als oprecht was, vergaf hem gaarne de beleediging, haar door zijn wantrouwen aangedaan. Het ontstane verschil eindigde evenwel bij de geliefden door eene zinnebeeldige verlovingsplechtigheid, waarvan men bij de lagere volksklasse in Schotland nog eenige sporen aantreft: zij braken namelijk samen het dunne goudstuk, dat Alice geweigerd had van Ravenswood aan te nemen, in tweën.

«Altijd zal het hier blijven rusten,» zeide Lucie, toen zij het halve goudstuk om haar hals hing, en dien met haar doek bedekte, «tenzij gij, Edgar Ravenswood, het zelf van mij terug begeert — en zoo lang ik het draag, zal dit hart nooit eenige liefde koesteren dan voor u, dan voor u alleen.»

Onder dergelijke betuigingen legde ook Ravenswood zijn stuk van het gebroken goudstuk op zijn hart. En nu ontwaarden zij eindelijk met verbazing dat de tijd gedurende hun bijeenzijn vlug verstreken was, en dat hun wegblijven op het kasteel de aandacht, zoo al geene bezorgdheid, wekken moest. Toen zij opstonden om de fontein te verlaten, die getuige van hunne onderlinge verbindtenis was geweest, snorde er een pijl door de lucht, en trof een raaf op een dorren tak van een ouden eik, nabij de plaats waar zij gezeten hadden. De vogel vloog nog eenige schreden ver, en viel toen aan de voeten van Lucie neder, wier kleederen nog met eenige druppels van het bloed des gevelden vogels bevlekt werden.

Freule Ashton was zeer verschrikt, en Ravenswood verwonderd en toornig, terwijl hij overal naar den schutter rondzag, die hem een even overwacht als ongewenscht bewijs van zijne handigheid gegeven had. Het duurde niet lang of hij ontdekte hem, want het was niemand anders dan Henry Ashton, die met den boog in de hand op hen toe kwam loopen.

«Ik wist dat ik u zou doen verschrikken,» zeide hij; «en gij waart zoo druk in gesprek, dat ik wel gewild had dat de vogel recht op uwe hoofden was neergekomen. — Wat heeft de Jonker toch tot u gezegd, Lucie?»

«Ik vertelde uwe zuster welk een trage knaap gij zijt, die ons hier zoo lang op u hebt doen wachten,» antwoordde Ravenswood, om Lucie's verlegenheid te hulp te komen.

«Op mij wachten? Ik heb u immers gezegd dat gij Lucie naar huis zoudt brengen, en dat ik intusschen met den ouden Norman een toer in het Hayberry-boschje zou gaan doen, en gij kunt er staat op maken dat daarmeê een goed uur verloopen is, en wij hebben al de sporen der herten ontdekt, terwijl gij hier als een luie leeglooper met Lucie zijt blijven zitten.»

«Maar hoor, Henry,» sprak Ravenswood, «laat ons eens zien, welk antwoord gij mij geven zult dat gij den raaf hebt doodgeschoten Weet gij wel dat al de raven onder de bescherming der Lords van Ravenswood staan, en

dat het dooden van zulk een vogel in hunne tegenwoordigheid een kwaad voorteeken is, dat straf verdient.»

«Dat heeft Norman juist ook gezegd,» hernam de jongen; «hij is met mij op een boogschot afstands van u gekomen en zeide dat hij nooit een raaf zoo dicht bij levende menschen had zien zitten, en hij wenschte dat dit een gelukkig voorteeken wezen mocht; want de raaf is anders een der wildste vogels die er vliegen, zoo dat deze al vrij mak moet geweest zijn — en zoo kroop ik al nader en nader, tot ik een zestig pas er van af was, en toen, paf! ging het schot, en daar ligt de vogel, op mijne eer. Was het geen goed schot? — en ik durf zeggen, dat ik in mijn leven nog geen tienmaal met den boog geschoten heb.»

«Een bewonderenswaardig schot, inderdaad,» zei Ravenswood; «als gij er u goed op toelegt, zult gij een volmaakte schutter worden.»

«Dat zegt Norman ook,» antwoordde de knaap; «maar het is zeker mijne schuld niet, als ik er mij niet genoeg op toeleg. Ik zou haast niets anders willen doen, als mijn vader en gouverneur er soms maar niet zoo boos om waren. Lucie laat zich er ook veel aan gelegen liggen dat ik mij op eene andere wijze bezig houd; en zij kan toch zelve wel een heelen dag ledig aan den kant van een bron blijven zitten, als zij maar een lief jong heer heeft om met haar te praten; — geloof mij, ik heb haar dat wel twintigmaal zien doen.»

De knaap zag zijne zuster aan terwijl hij dit zeide, en midden onder zijn boosaardig gesnap was hij schrander genoeg, om te ontdekken dat hij haar inderdaad pijnelijk aandeed, zonder dat hij in staat was de juiste oorzaak daarvan te begrijpen.

«Kom, kom, Lucietje,» sprak hij, «leg toch niet te pruilen; en zoo ik iets gezegd heb dat bezijden de waarheid was, wil ik het wel weer intrekken; — maar wat gaat het den Jonker van Ravenswood aan, al hadt gij ook honderd minnaars — dus behoeft ge u er niet over te schamen.»

De Jonker van Ravenswood was een oogenblik eenigszins ontevreden over wat hij gehoord had. Hij bezat echter te veel gezond verstand, om het gezegde voor iets meer dan het gesnap van een bedorven jongen te houden, die zijne zuster wilde plagen op het punt, waarop zij thans het gevoeligste was. Maar hoewel Ravenswood van een gestel was, dat even traag was om gunstige indrukken te ontvangen, als hardnekkig om ze vast te houden, wekte toch het gebabbel van Henry een flauw vermoeden bij hem op, dat zijne tegenwoordige liefde slechts eindigen zou met hem even als een overwonnen vijand in een Romeinschen triomf ten toon te doen stellen, en als een gevangen slaaf aan de kar des overwinnaars te boeien, wiens eenige bedoeling is, zijn hoogmoed ten koste van den overwonnene te bevredigen; wij behoeven echter niet te herhalen, dat geen grond, hoegenaamd, voor zulk eene bezorgdheid aanwezig was, en men ook niet zeggen kan, dat Ravenswood langer dan voor één oogenblik in onzekerheid bleef. Want het was inderdaad onmogelijk, in het helderblauwe oog van Lucie te zien, en nog den minsten twijfel over oprechtheid harer gevoelens te blijven koesteren. Een onoverwinnelijke hoogmoed, gepaard met het bewustzijn van armoede, was echter genoeg om iemand achterdochtig te maken, die, in gelukkiger omstandigheden, daaraan, zoo wel als aan alle andere kleingeestigheid, geheel vreemd zou zijn geweest.

Zij bereikten het kasteel, waar Sir William Ashton, die reeds ongerust over hun lang uitblijven geworden was, hen in de zaal ontmoette.

«Indien Lucie,» sprak hij, «in ander gezelschap geweest was, dan dat van iemand die getoond heeft zoo volmaakt in staat te zijn om haar te beschermen, zou hij — dit beleed hij openhartig — zeer ongerust zijn geweest, en menschen afgezonden hebben om hen te zoeken; maar hij wist dat zijne dochter in het gezelschap van den Jonker van Ravenswood niets te vreezen had.»

Lucie begon met eenige verontschuldigingen over hun lang wegblijven; maar, door haar geweten beschuldigd, werd zij verlegen toen zij voortgaan wilde; terwijl Ravenswood, die haar te hulp wilde komen en eene volmaakte en voldoende verklaring van dat lange uitblijven trachtte te geven, in dezelfde verwarring geraakte, even als iemand die zijn makker uit eenen modderpoel poogt te trekken en zelf daarin vast raakt. Men kan niet veronderstellen, dat de verwarring der twee jeugdige verliefden het scherpe oog van den sluwen rechtsgeleerde ontging, wiens beroep hem gewoon maakte de menschelijke natuur in al hare verschillende toestanden na te gaan: zijne tegenwoordige oogmerken brachten echter niet mede, dat hij iets zou laten blijken van hetgeen hij ontdekt had. Wel verlangde hij den Jonker van Ravenswood gebonden te houden, maar wenschte tevens zelf vrij te blijven; en hij dacht niet eens aan de mogelijkheid dat zijn plan kon verijdeld worden, als Lucie den hartstocht beantwoordde, dien hij hoopte, door haar opgewekt te zien. Indien zij al eenige romaneske gevoelens voor Ravenswood mocht koesteren, en hetzij bijkomende omstandigheden, hetzij de stellige tegenkanting van Lady Ashton het onraadzaam maakten, dat zij er aan toegaf, zoo kon die liefde, volgens de meening van den Lord Grootzegelbewaarder, gemakkelijk onderdrukt en vernietigd worden door een verblijf te Edinburg, eene reis naar Londen, een nieuw stel Brusselsche kanten en het zacht gefluister van een half dozijn minnaars, allen ijverig in de weer om in haar hart de plaats te vervangen van hem, die er zich van had meester gemaakt. Dit waren zijne plannen, indien de zaak al den ergsten keer mocht nemen. Maar, volgens den wel zoo waarschijnlijken uitslag, zou het zijne dochter vergund zijn eene genegenheid voor den Jonker van Ravenswood te gevoelen, en scheen die thans eer aanmoediging dan onderdrukking te vorderen.

Dit gevoelen werd nog nader bevestigd, daar hij juist dien morgen, nadat zij het slot hadden verlaten, een brief ontvangen had, welks inhoud hij zich haastte aan Ravenswood mede te deelen. Er was een voetbode met een pak brieven voor den Lord Grootzegelbewaarder aangekomen. Dit pak nu was afgezonden door dien vriend, van wien wij reeds melding hebben gemaakt, en die onder de hand ijverig bezig was met het bijeenbrengen van een hoop patriotten, aan wier hoofd de werkzame en eerzuchtige Markies van A—, Sir Williams grootste schrik, zich bevond. Het had dezen vriend, bij de laatste ontmoeting met Sir William, niet mogen gelukken, het verder te brengen dan het erlangen van een zeer geduldig gehoor, maar werkelijk had hij geen bepaald gunstig antwoord van hem kunnen bekomen. Hij had daarvan aan zijn chef bericht gegeven, die hem het oude Fransche spreekwoord herinnerde: «*Château qui parle, et femme qui écoute, l'un et l'autre va se rendre.*» Een staatsman, die een voorstel, om verandering van maatregelen in het bestuur te maken, stilzwijgend aanhoort, was, volgens het oordeel van den Markies, in hetzelfde geval als eene vesting, die in onderhandeling treedt, en van eene vrouw, die het oor leent aan de taal der liefde, en hij besloot dus den Lord Grootzegelbewaarder meer van nabij te gaan belegeren.

Het pak bevatte dus een brief van zijn vriend en bondgenoot, en een anderen, door hem zelven aan den Lord Grootzegelbewaarder geschreven, waarin

hij gulweg berichtte, dat hij voornemens was hem een bezoek te brengen. Het was bekend dat de Markies een tocht in het Zuiden van Schotland doen moest — de wegen waren vrij slecht — het onthaal in de herbergen was zoo ellendig mogelijk — de Lord Grootzegelbewaarder was met een zijner correspondenten lang en vertrouwelijk bekend geweest, en, ofschoon hij den Markies persoonlijk niet zoo goed kende, had hij hem echter medegebracht, om zijn bezoek van allen verkeerden schijn te vrijwaren, en om diegenen den mond te snoeren, die geneigd mochten zijn, het aan staatkundige kuiperijen toe te schrijven. De Lord Grootzegelbewaarder schreef terstond, dat het aangekondigd bezoek hem zeer welkom zou zijn; terwijl hij vast besloten had, zich niet te verbinden om een duimbreed verder te gaan tot bevordering van hunne inzichten, dan het verstand (met dat woord bedoelde hij zijn eigenbelang) hem duidelijk voorschreef dat hij voegzaam doen kon.

Twee omstandigheden verschaften hem evenwel een bijzonder genoegen: de tegenwoordigheid van Ravenswood en de afwezigheid van zijne echtgenoot. Hij begreep dat, nu de eerste onder zijn dak verwijlde, het hem te gemakkelijker zou vallen aan al zulke gewaagde en vijandelijke voornemens den bodem in te slaan, waartoe men hem anders onder het patronaat van den Markies zou kunnen overhalen; en wat Lucie betrof, hij voorzag dat zij voor zijn voorloopig plan van uitstel en vertraging eene veel betere huisvrouw dan hare eigene moeder wezen zou, die, hiervan was hij verzekerd, door haar trotsch en onverzoenbaar karakter op de eene of andere wijze wel haar best zou hebben gedaan, zijne staatkundige plannen in duigen te doen vallen.

Zijn dringend en herhaald verzoek, dat de Jonker blijven en de komst van zijn naastbestaande afwachten zou, vond des te gereeder ingang, nu de verklaring, die bij de Meerminnen-fontein had plaats gegrepen, het verlangen om spoedig te vertrekken geheel op den achtergrond geplaatst had. Lucie en Lockhard hadden dus last gekregen, om al het noodige voor te bereiden, om de verwachte gasten met eene pracht en een vertoon van rijkdom te onthalen, die in dat nu lang vervlogen tijdperk in Schotland zeer ongewoon was.

EEN EN TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

MARAL.
De man van eer, Mijnheer, is eindelijk gekomen,
Zoo even steeg hij af —
OVERREACH.
Dan langer niet gepraat! Gij hebt den last vernomen,
Dien ik u duidlijk gaf —
En is dan de muziek, die 'k order heb gegeven,
Tot zijn ontvangst gereed?

Nieuwe manier om oude schulden te betalen.

Sir William Ashton, hoewel een man van verstand, van buitengewone rechtskennis en groote practische wereldkunde, had echter enkele trekken in zijn karakter, die meer met het vreesachtige van zijn aard en met de sluwe kunsten strookten, waardoor hij zich in de wereld had weten te verheffen, dan ze met de hooge waardigheid, door hem bereikt, overeenkwamen, daar ze strekten om eene aangeboren middelmatigheid van geest, al was die ook verfijnd en beschaafd, te doen uitkomen, zoowel als eene zekere laaghartigheid, ofschoon deze ook zorgvuldig verborgen was. Hij maakte gaarne vertooning met zijn rijkdom, minder als iemand voor wien de gewoonte dit noodzakelijk heeft gemaakt, dan wel omdat de daaraan verbonden nieuwheid hem genot verschafte. Geene omstandigheid, hoe gering ook, ontging hem; en Lucie leerde spoedig den minachtenden trek van Ravenswoods gelaat opmerken, als hij haar vader met Lockhard, ja zelfs met de oude huishoudster, op eene deftige wijze over zulke dingen hoorde spreken, waarover men zich n aanzienlijke familiën niet bekommerde, omdat men het voor onmogelijk hield, dat zij zouden kunnen verzuimd worden.

«Ik begrijp,» zeide Ravenswood op zekeren avond, nadat hij de kamer verlaten had, «Sir Williams bezorgdheid bij deze gelegenheid, en vergeef ze hem; want het bezoek van den Markies is eene eer, en moet als zoodanig beschouwd worden; maar ondragelijk valt het mij, al die ellendige nietigheden over kelder en keuken, ja zelfs het hoenderhok te moeten aanhooren;— ze doen mij het geduld verliezen, en ik verduur duizendmaal liever de armoede op Wolfs-Crag, dan met den rijkdom op het kasteel van Ravenswood geplaagd te worden.»

«En toch,» zeide Lucie, «heeft mijn vader dit goed verkregen, door op zulke kleinigheden acht te geven.»

«En welk goed mijne voorvaderen hebben moeten verkoopen, omdat zij die gave niet bezaten,» antwoordde Ravenswood. «Het zij zoo: een lastdrager deugt toch alleen om een vracht te torschen, al ware die ook van het fijnste goud.»

Lucie zuchtte; want zij bemerkte duidelijk, dat haar minnaar de gewoonten en eigenaardigheden van een vader verachtte, in wien zij lang haar besten en getrouwsten vriend gezien had, en in wiens teedere liefde zij vaak troost had gevonden tegenover de minachtende stuurschheid, waarmede hare moeder haar behandelde.

De verliefden ontdekten spoedig dat zij in denkbeelden over andere, en niet minder belangrijke onderwerpen, geenszins met elkander overeenstemden. De godsdienst, de moeder des vredes, werd in die dagen van tweedracht zoo dikwijls verkeerd begrepen en toegepast, dat hare voorschriften en plechtigheden tot onderwerp van de strijdigste begrippen en van de hevigste vijandelijkheden strekten. De Lord Grootzegelbewaarder, een Whig, een aanhanger der volkspartij, was, zoo als van zelf spreekt, een Presbyteriaan, en had het in verschillende tijdperken raadzaam geoordeeld, meer ijver voor de kerk te laten blijken dan hij misschien in zijn hart gevoelde. Daarom was ook zijn huisgezin in dezelfde denkbeelden opgevoed. Ravenswood, zoo als wij weten, was een Tory of koningsgezinde, en behoorde daarom tot de Episkopalen. En dikwijls wierp hij Lucie de dweepzucht van sommigen harer geloofsgenooten tegen, terwijl zij den afkeer eerder liet blijken, dan dat zij dien openlijk uitdrukte, van de meer vrijzinnige grondbeginselen, die men haar geleerd had dat met het bisschoppelijk kerkbestuur in het nauwste verband stonden.

Hoewel hunne onderlinge genegenheid dus eer scheen toe te nemen dan te verminderen, daar zij hunne harten vertrouwelijker voor elkander openlegden, mengde zich toch soms iets minder aangenaams onder hunne gewaarwordingen. Te midden van al hare liefde, gevoelde Lucie eene heimelijke vrees voor Ravenswood. Zijn geest was fierder en trotscher gestemd dan zij bij hen opmerkte, met wie zij tot nu toe had omgegaan; zijne denkbeelden waren stouter en vrijer, en een aantal begrippen, die men haar als eerbiedwaardig ingeprent had, werden door hem veracht. Daarentegen zag Ravenswood in haar een zacht en buigzaam karakter, dat in zijne oogen al te vatbaar scheen, om van hen, met wie zij omging, elken indruk over te nemen.

Hij gevoelde dat hij voor zich behoefte had aan eene echtgenoot van een onafhankelijker geest, die met hem den oceaan des levens durfde bezeilen, en besloten had om aan zijne zijde, onverschillig, zoowel aan den storm als aan de gunstigste koelte het hoofd te bieden. Maar Lucie was zóó schoon, zóó innig aan hem gehecht, zóó bij uitstek zacht en goedaardig, dat zelfs dan, wanneer hij betreurde dat hij haar niet meer vastberadenheid en moed kon inboezemen, en hij soms ongeduldig werd over de buitensporige vrees, die zij liet blijken, dat hunne liefde te vroeg mocht ontdekt worden, hij niettemin gevoelde dat deze bijna tot zwakheid afdalende zachtheid haar hem nog dierbaarder maakte als een wezen, dat aan hem was verkleefd als aan een beschermer, en dat hem gekozen had als den beslisser over haar toekomstig lot, hetzij dit geluk of onheil mocht aanbrengen. De gevoelens, die hij voor haar in zulke oogenblikken koesterde, waren dezelfde, als later door onze onsterfelijke Joanna Baillie zoo heerlijk zijn uitgedrukt:

« — Gij, allerteêrste plant,
Die met haar eigen wil een rots zijt ingedrongen!
Och, of uw armen mij, als klim den olm, omvongen!
'k Ben ruw, een felle storm wierp mij op aarde neêr;
Doch min, gelijk gij doet, mij slechts oprecht en teêr,
En, zie mijn wedermin begint in mij te ontgloren,
Schoon toch de sterveling wel nimmer wordt geboren,
Die waardig is, dat hem zoo veel bevalligheid
Ten levensgezellin door 't lot wordt toegeleid. »

De punten, waarin zij van elkander verschilden, schenen dus eenigermate den duur hunner onderlinge genegenheid te waarborgen. Wel is waar, indien

zij elkanders karakter nauwkeuriger en in al de waarde hadden gekend, vóór zij zich aan den hartstocht overgegeven hadden, die hen nu beheerschte, zou Ravenswood Lucie te veel vrees hebben ingeboezemd, dan dat zij ooit in liefde voor hem had kunnen ontsteken, terwijl hij haar zachten en volgzamen aard dan als zwakheid zou beschouwd hebben, die haar onwaardig maakte dat hij zijn oog op haar vestigde. Maar zij waren nu verbonden aan elkander door trouwbeloften, en Lucie was alleen beducht dat de trotschheid van haren minnaar hem te eeniger tijd zou doen betreuren, dat hij haar zijne liefde geschonken had; terwijl Ravenswood slechts daarover bekommerd was, dat zulk een buigzaam gemoed als dat van Lucie, gemakkelijk in zijne afwezigheid, of bij moeielijkheden, veroorzaakt door de aanzoeken of den invloed van hen, die haar omringden, zou kunnen worden overgehaald om af te zien van de door haar gesloten verbindtenis.

«Verban die vrees geheel,» zeide Lucie, toen, bij zekere gelegenheid, haren minnaar een wenk over een dergelijk vermoeden ontsnapte; «de spiegels die alle voorwerpen beurtelings opnemen, welke zich aan hen voordoen, worden uit harde stoffen, zoo als glas of staal gevormd; — maar de zachtere zelfstandigheden blijven een eens ontvangen indruk onveranderlijk bewaren.»

«Wat gij daar zegt is poëzie, Lucie!» antwoordde Ravenswood, «en daaronder schuilt altijd eene of andere misleiding, ja soms is zij niets dan verbeelding.»

«Geloof mij dan nog eens,» zeide Lucie, «als ik u in eenvoudig proza verzeker, dat hoewel ik nooit een man zonder de toestemming van mijne ouders trouwen zou, geweld noch overreding nimmermeer over mijne hand beschikken zullen, als gij geen afstand doet van het recht, dat ik u er op gegeven heb.»

Het ontbrak den verliefden aan tijd noch gelegenheid tot het afleggen van dergelijke verklaringen; want Henry was zelden meer in hun gezelschap, daar hij meestal, óf als een zeer onwillig leerling de lessen van zijn gouverneur, óf als een ijverig vrijwilliger het onderricht van jagers en stalknechten bijwoonde.

Wat den Lord Grootzegelbewaarder betrof, hij sleet zijne morgenuren met schrijfwerk en briefwisseling van allerlei aard, en hield zich dan onledig met in zijn angstvallig gemoed de verschillende berichten te wikken en te wegen, door hem uit ieder oord opgezameld, zoowel met betrekking tot de verwachte verandering van Schotsche bewindslieden, als over de waarschijnlijke sterkte der partijen, die nu met elkander om de oppermacht strijd voerden. Op andere tijden hield hij zich bezig, nu eens met bevelen en herroepen, dan weer met het regelen der voorbereidselen, die hij voor de ontvangst van den Markies van A— noodig keurde, en wiens bezoek, door gewichtige beletselen, reeds tweemaal was uitgesteld geworden.

Te midden van al deze bezigheden van staatkundigen en huishoudelijken aard, scheen hij niet te bemerken, hoe onafgebroken en vertrouwelijk de omgang zijner dochter met zijn nieuwen gast geworden was; en een aantal zijner buren, volgens de bestendige gewoonte der naburen in alle landen, laakte hem dat hij toeliet, dat er zulk eene nauwe betrekking tusschen de twee jonge lieden ontstond. De eenige natuurlijke verklaring, die zij daarvan wisten te geven, was deze, dat hij hen voor elkander bestemd had; terwijl, in waarheid, zijn eenig doel was, uitstellen en tijd winnen, tot hij den omvang der belangstelling door den Markies in de zaken van Ravenswood betoond, zou hebben gepeild, en het hem helder zou zijn, hoe hij die waarschijnlijk tot zijn eigen voordeel zou kunnen aanwenden. Voordat deze beide punten bij hem geen twijfel meer overlieten, had de Lord Grootzegelbewaarder be-

sloten, zich tot niets te verbinden, waardoor hij zich op de eene of andere wijze kon blootstellen; doch het ging hem, zoo als het met listige menschen wel meer gaat: hij vergiste zich deerlijk in het doel dat hij zich voorstelde.

Onder degenen, die geneigd waren Sir William Ashton met de grootste gestrengheid te beoordeelen, dat hij Ravenswood zulk een geruimen tijd onder zijn dak toeliet, en duldde dat de Jonker voortdurend in aanraking bleef met Lucie Ashton, behoorde ook de nieuwe heer van Girnington en zijn getrouwe schildknaap en drinkebroeder, personaadjes, die ons vroeger onder de namen van Hayston en Bucklaw, en zijn metgezel kapitein Craigengelt, zeer goed zijn bekend geworden. De eerste was reeds de opvolger in de uitgebreide bezittingen van zijne hoogbejaarde oudtante, en daarenboven de erfgenaam van een aanzienlijk vermogen geworden, dat hij besteed had om zijne vaderlijke landerijen te lossen, naar wier titel hij voor alsnog wenschte genoemd te worden. Kapitein Craigengelt had hem echter voorgesteld, zijn geld op eene veel voordeeliger wijze, volgens de plannen van Law, uit te zetten, die toen juist opgang begon te maken, en hem aangeboden tot dat einde opzettelijk een reis naar Parijs te doen. Maar Bucklaw had uit zijne tegenspoeden zoo veel wijsheid opgezameld, dat hij in dit opzicht aan geen voorstel van Craigengelt het oor wilde leenen, daar het er wel eens op zou kunnen uitloopen, dat zijne pas verkregen onafhankelijkheid daardoor in de waagschaal werd gesteld. Hij had eens, zoo als hij placht te zeggen, pannekoeken van erwtenmeel gegeten, zuren wijn gedronken, en in de verborgen kamer op Wolfs-Crag geslapen, en nu wilde hij, zoo lang hij leefde, eene goede tafel en een zacht bed in eere houden, en vooral zorg dragen dat hij nooit weder zijne toevlucht tot zulk eene gastvrijheid zou behoeven te nemen.

Craigengelt vond zich dus in de eerste door hem gekoesterde verwachting te leur gesteld, namelijk van den heer van Bucklaw tot zijn slachtoffer te maken, hoewel hij nog vrij wat voordeelen trok uit de fortuin die zijn vriend was te beurt gevallen. Bucklaw, die nooit zeer schroomvallig in het kiezen van vrienden was geweest, was aan het gezelschap van een man gewoon geworden, met wien hij naar verkiezing lachen kon of hem voor den gek houden, en die, volgens eene Schotsche uitdrukking, kost en tafel altijd voor lief nam, alle spelen buiten of binnen deurs verstond, en wanneer de heer trek in eene flesch wijn gevoelde, iets dat niet zelden het geval was, altijd gereed was, hem voor de schande te bewaren van ze alleen te moeten uitdrinken. Om al deze redenen was Craigengelt bijna een bestendig bewoner van het huis van Girnington geworden.

Nooit, en onder geenerlei omstandigheden, kon er voor Bucklaw iets goeds uit zulk een vertrouwelijken omgang ontstaan; hoewel de kwade gevolgen merkelijk verzacht werden door de grondige kennis, die hij van het karakter van zijn lagen volgeling bezat, en door de groote verachting die hij voor hem gevoelde. Maar, zoo als de zaken stonden, was dit kwaad gezelschap nu inzonderheid geschikt om de goede beginselen, die de natuur hem had ingeplant, uit te roeien.

Craigengelt had Ravenswood nooit de minachting vergeven, waarmede deze hem het masker van moed en eerlijkheid, waaronder hij zich vermomd had, had afgerukt; en zijn even lafhartig maar listig en kwaadaardig gemoed kende nu geen gemakkelijker middel om zich te wreken, dan Bucklaws misnoegen jegens hem te prikkelen en aan te vuren.

Er was dus geene gelegenheid, of hij warmde de geschiedenis der uitdaging op, die Ravenswood geweigerd had aan te nemen, terwijl hij met allen mogelijken

aandrang zijn best deed om zijn patroon te doen gelooven, dat zijne eer vorderde aan deze zaak een einde te maken door eene spoedige voldoening van Ravenswood te eischen. Maar Bucklaw beval hem ten laatste uitdrukkelijk in het vervolg hieromtrent het stilzwijgen te bewaren.

«Ik weet wel,» zeide hij, «dat de Jonker mij bij die gelegenheid niet behandeld heeft zoo als een edelman past, en ik zie niet in welk recht hij had, mij met een onfatsoenlijk antwoord af te schepen, toen ik van hem voldoening wegens eene onvriendelijke boodschap verlangde; — maar hij heeft mij eens het leven geschonken — en, zoo als ik tegenwoordig de zaak beschouw, heb ik hem dezen dienst vergolden, als ik hem nu spaar; — maar als ik hem andermaal op mijn weg ontmoet, houd ik de oude rekening voor afgedaan, en zal zijn Jonkerschap wel doen met zich in acht te nemen.»

«Dat mag hij wel,» herhaalde Craigengelt, «want, Bucklaw, als gij eens weer van leer trekt, durf ik er vrij wat onder verwedden, dat gij hem bij den derden aanval door het lijf steekt.»

«Dit zeggen bewijst alleen dat gij er niets van weet,» zeide Bucklaw; «gij hebt hem nooit zien vechten.»

«Ik er niets van weten?» hernam Craigengelt. «Gij spot, geloof ik, — en schoon ik Ravenswood nooit vechten zag, ben ik toch op de school van Monsieur Sagon, den eersten *Maitre d'armes* te Parijs geweest, en heb ik de kunst bij Signor Poco te Florence en bij Herrn Durchstossen te Weenen, geleerd; en ik vraag u, of ik hun alle kunstgrepen niet afgezien heb?»

«Ik weet niet, of gij dat al dan niet gedaan hebt,» antwoordde Bucklaw, «maar indien het zóó ware, hoe komt dat bij dit geval te pas?»

«Alleen in zoo verre, dat de duivel mij halen mag, als ik ooit Franschman, Italiaan of Duitscher, voet, hand en oog ter rechter tijd, half zoo goed als gij, heb zien gebruiken.»

«Ik geloof, Craigje, dat gij nu dapper liegt,» hervatte Bucklaw; «ik kan echter mijn man staan, zoowel met rapier, degen, zwaard en dolk, met houwer en pallas, als met de kromme sabel, — en dat is immers zoo veel als een edelman noodig heeft van deze dingen te weten?»

«En dat is tweemaal zoo veel, als negen en negentig, of honderd anderen er van weten,» zeide Craigengelt; «zij leeren met den degen een paar stooten doen, en dan verbeelden zij zich de kunst van zelfverdediging goed te verstaan. Ik herinner mij dat ik in het jaar 1695 in Rouaan was; destijds was daar een Chevalier de Chapon, en ik ging met hem naar de Opera, waar wij drie luchtige Engelsche snuiters vonden, die....»

«Is het eene lange historie die gij vertellen wilt?» vroeg Bucklaw, terwijl hij hem zonder veel komplimenten in de rede viel.

«Zoo lang of zoo kort als gij wilt,» antwoordde de tafelschuimer.

«Dan bevalt mij kort het best,» zeide Bucklaw; «maar is het een ernstig of een vroolijk geval?»

«Verduiveld ernstig, dat verzeker ik u, en zoo heeft men er ook over gegeoordeeld, want de Chevalier en ik...»

«Dan heb ik er volstrekt geen lust in,» zeide Bucklaw; «maar wat mij lust, is, dat gij mij een beker met den ouden wijn van mijne oude tante gaat vullen. Dat zij in vrede ruste! en, zoo als de Hooglanders zeggen: *skioch doch na skiaill.*» 1)

1) Gaelsche uitdrukking: «Geen dronk met een verhaal er bij!" welk gezegde met het spreekwoord overeenkomt: Goede wijn behoeft geen krans. W. S.

«Dat was juist wat de oude Sir Evan Dhu tegen mij placht te zeggen, toen ik in 1689 met de brave jongens in het veld was. «Graigengelt,» was hij gewoon te zeggen, «gij zijt zoo'n flinke vent, als er ooit een een zwaard heeft gevoerd, maar gij hebt één gebrek....»

«Als hij u zoo lang gekend had als ik,» hernam Bucklaw, «zou hij er wel twintig meer hebben ontdekt; maar naar den drommel met uwe lange histories. Stel uw toast in, man!»

Craigengelt stond op, sloop op de teenen naar de deur, keek eventjes naar buiten, sloot die zorgvuldig, kwam weder terug, zette den hoed met goud galon omboord op één oor, nam zijn glas in de eene hand, en terwijl hij de andere aan het gevest van zijn zwaard sloeg, riep hij uit: «Lang leve de Koning aan den overkant der zee!»

«Kapitein Craigengelt,» sprak Bucklaw, «ik moet u zeggen, dat ik mijne gedachten over deze onderwerpen liefst voor mij zelven houd, daar ik te veel eerbied heb voor de nagedachtenis mijner achtingswaardige oudtante Girnington, om hare landerijen en bezittingen in gevaar te brengen, wegens hoog verraad tegen de gevestigde regeering verbeurd verklaard te worden Breng mij Koning Jacobus te Edinburg, kapitein, met dertig duizend man achter hem, en dan zal ik u zeggen, hoe ik over zijn recht denk; maar om met mijn hals in den strik te loopen, en mijne schoone landerijen den fiskaal in handen te spelen, reken er vrij op, dat ik zulk een dwaas niet ben. Indien gij dus met uw zwaard en borrelglas zulke verraderlijke heildronken meent door te drijven, dan moet gij uw drank en uw gezelschap ergens anders gaan zoeken.»

«Stel dan,» zeide Craigengelt, «zelf een toast in, en wat die ook zij, ik zal drinken, al zou het glas tot den bodem toe een mijl diep zijn.»

«Dan zal ik u eene gezondheid instellen, mijn jongen, die waardig is dat gij ze drinkt,» hernam Bucklaw. «Wat hebt gij tegen die van Freule Lucie Ashton in te brengen?»

«Gedronken zal zij worden!» riep de kapitein, terwijl hij zijn glas tot aan den rand vulde. «Zij is het liefste meisje van geheel Lothian 1). 't Is schande dat de oude woekeraar en Whig, haar vader, op het punt is, haar aan dat hoogmoedig bedelaarskind, den Jonker van Ravenswood, weg te smijten!»

«Dat is nog zoo klaar en duidelijk niet,» antwoordde Bucklaw op een toon, die, hoewel hij den schijn van onverschilligheid had, nochtans berekend was, de vurigste nieuwsgierigheid bij zijn makker gaande te maken; maar die ook tevens zijne hoop opwekte dat hij zich eene soort van vertrouwelijkheid zou kunnen verschaffen, die hem bij zijn patroon onmisbaar zou doen worden, daar het hem alles behalve voldeed dat men hem maar enkel duldde, terwijl hij zoo hartelijk verlangde, zich door de eene of andere list meer gegronde aanspraak op de gunst van zijn beschermer te verwerven.

«Ik dacht,» zeide hij na een oogenblik stilzwijgens,» dat het eene afgedane zaak was. — Zij zijn gedurig bij elkander, en er wordt tegenwoordig tusschen Lammerlaw en Traprain van niets anders gesproken.»

«Men kan zeggen wat men wil,» hervatte zijn patroon, «maar ik weet beter. Ik stel dus, mijn jongen, de gezondheid van Freule Ashton op nieuw in.»

«En ik zou die op mijne knieën drinken,» sprak Craigengelt, «als ik kon denken dat het meisje verstand genoeg bezat, om dien hoogmoedigen kwast eens flink bij den neus te krijgen.»

---

1) Een graafschap in Schotland. Vert.

« Ik verzoek u zulke triviale uitdrukkingen niet te bezigen als er sprake is van Freule Ashton, » zeide Bucklaw op deftigen toon.

« Bij den neus krijgen, noemde ik het; hem wegjagen. Dat is wat ik bedoelde, op mijn woord!» hernam Craigengelt, « en ik hoop dat zij hem weggooien zal, zoo als men eene kaart bij het piketspel doet, en harten-heer in zijne plaats nemen; begrepen, mijn jongen? — Maar toch — »

« Maar wat? » vroeg zijn patroon.

« Maar wat anders, dan dat ik zeker weet dat zij uren achtereen bij elkander zijn, en in bosschen en velden altijd samen te vinden zijn. »

« Dat is de schuld van haar mallen vader — maar dat zal het arme meisje spoedig uit het hoofd gebracht zijn, als het er ooit ingekomen is, » antwoordde Bucklaw. « En vul nu uw glas nog eens, kapitein, dan zal ik u eens recht gelukkig maken — ik zal u een geheim openbaren — eene samenzwering — een . . . . . strik — schoon gij het woord strik enkel als beeldspraak moet opvatten. »

« Een huwelijksplan? » vroeg Craigengelt, die bij deze vraag de lip liet hangen; want hij vermoedde dat een huwelijk zijn verblijf te Girnington nog veel onzekerder maken zou, dan het gedurende de vroolijke dagen van het vrije leven van zijn patroon al was geweest.

« Ja, een huwelijk, man, » zeide Bucklaw; « maar waarom laat gij den moed zakken, en waarom worden de robijnen op uwe kaken zoo bleek? De tafel moet een hoek hebben, en de hoek zal een bord hebben, en het bord zal er een glas bij hebben, en aan tafel zal er eene plaats voor u zijn, en bord en glas zullen voor u gevuld worden — al hadden al de vrouwen van Lothian het tegendeel gezworen. — Want, man, ik ben de jongen niet, om onder den pantoffel te raken. »

« Dat heeft menige eerlijke knaap gezegd, » hernam Craigengelt, « en zelfs was dit de taal van enkele mijner bijzondere vrienden; maar de duivel mag mij halen, als ik er de reden van weet; de vrouwen kunnen mij nooit velen, en trachten mij altijd uit de gunst te dringen, eer de wittebroodsweken voorbij zijn. »

« Als gij het hadt kunnen uithouden tot die over waren, zou het u een goed jaarlijksch pensioen bezorgd hebben, » zeide Bucklaw.

« Dat heb ik nooit kunnen doen, » antwoordde de neerslachtige schuimlooper. « Daar hadt gij Mylord Castle-Cuddy — wij waren één hart en ééne ziel; — ik bereed zijne paarden, leende geld voor hem en van hem — richtte zijne valken af — leerde hem hoe hij zijne weddingschappen kon winnen, en toen hij lust kreeg om te trouwen, huwde ik hem aan Kaatje Clegg uit, van wie ik meende zoo zeker te wezen, als ooit een man van eene vrouw wezen kon. Maar, proost de maaltijd! eer de eerste veertien dagen om waren, had zij mij reeds uit het huis gejaagd alsof ik vleugels aan de voeten had. »

« Wel, wel, » hervatte Bucklaw; « ik zal mij anders dan Castle-Cuddy gedragen, en Lucie zal geene Kaatje Clegg voor u zijn. Maar of de zaak al of niet naar genoegen is, dat doet er niet toe, — de eenige vraag is maar, of gij mij daarin van dienst wilt zijn? »

« Van dienst? Voor u, Jonker, mijn troetelkind, zou ik barrevoets de wereld rondreizen. Noem mij tijd, plaats, wijze, omstandigheden, en zie eens of ik u niet op alle mogelijke wijze van dienst wil zijn. »

« Wel, dan moet gij een uur of zestig ver voor mij rijden, » sprak zijn patroon. Wat drommel, dat noem ik nog maar een vlooiensprong, » antwoordde Craigengelt. « Ik zal mijn paard terstond laten zadelen. »

«Gij dient nog een weinig te wachten, tot gij weet waar gij heen moet en wat gij te verrichten hebt,» zeide Bucklaw. «Het is u bekend dat ik eene nicht in Northumberland heb, Lady Blenkensop. In de dagen mijner armoede had ik het ongeluk door deze oude kennis geheel vergeten te worden; maar, het licht van haar aangezicht scheen mij weder vriendelijk toe, toen de zon van mijn geluk begon op te gaan.»

«V.....d zijn al zulke valsche, oude knollen!» schreeuwde Craigengelt op heldhaftigen toon. «Ik durf van Jan Craigengelt verzekeren, dat hij de vriend is zijner vrienden in geluk en in ellende, in armoede en in rijkdom; en, Bucklaw, gij hebt daar zelf iets van ondervonden.»

«Uwe verdiensten zijn niet door mij vergeten,» sprak zijn patroon. «Ik herinner mij dat gij, toen ik tot het uiterste gebracht was, gezind waart mij voor den dienst van den Franschen Koning, of van den Pretendent, te werven, en dat gij mij daarenboven naderhand een twintigtal goudstukken hebt geleend, toen, zoo als ik vast geloof, gij het nieuws had gehoord dat de oude Lady Girnington door eene doodelijke beroerte overvallen was. Maar laat u niet ter neerslaan; ik geloof met dat al dat gij, op uwe wijze, mij vrij goed van dienst kunt zijn, ofschoon het mijn ongeluk is, dat ik voor het tegenwoordige geen beteren raadsman heb. Maar om tot deze Lady Blenkensop terug te keeren; gij moet weten dat zij eene innige vertrouwde der Hertogin Sara 1) is.»

«Hoe! van Sara Jennings?» riep Craigengelt uit; «dan moet zij ook de rechte wezen.»

«Zwijg, en houd u Torisch gezwets, als dat mogelijk is, voor u zelven,» sprak Bucklaw. «Ik zeg u dat deze mijne nicht in Northumberland, door de Hertogin van Marlborough, eene boezemvriendin van Lady Ashton, de vrouw van den Grootzegelbewaarder, of zoo als ik moest zeggen, van de Lady van den Lord Grootzegelbewaarder geworden is, en dat zij, op hare terugreis van Londen, Lady Blenkensop met een bezoek heeft vereerd, en dat zij op dit oogenblik werkelijk nog in haar oud verblijf aan de oevers van den Wansbeck is. Daar het nu het gebruik en de gewoonte van deze dames geworden is, om hare echtgenooten voor bijna niets te rekenen in het besturen van hunne eigene huisgezinnen, zoo heeft het haar tegenwoordig behaagd, om, zonder Sir William Ashton daar vooraf over te raadplegen, eene huwelijksverbindtenis op het tapijt te brengen, die tusschen Lucie Ashton en mijn eigen eerbiedwaardigen persoon zelven gesloten moet worden, terwijl Lady Ashton in deze zaak, als zelfaangestelde Minister Plenipotentiaris, aan de zijde harer dochter en van haar gemaal handelt, en Moeder Blenkensop, even *ongeaccrediteerd*, mij de eer aandoet van mij te vertegenwoordigen. Gij kunt denken dat ik een weinig verbaasd stond, toen ik vernam dat eene onderhandeling, waarin ik zoo zeer betrokken ben, reeds ver gevorderd was, eer men mij er zelf eens over geraadpleegd had.»

«Ik geef het op, als dit volgens de regels van het spel is!» riep zijn vertrouweling, «maar zeg mij toch, welk antwoord hebt gij gegeven?»

«Wel, mijne eerste gedachte was om die onderhandeling te gelijk met de onderhandelaarsters naar den duivel te jagen als een paar oude bemoeiallen; mijne tweede, om er eens hartelijk om te lachen, en mijne derde en laatste was een stellige meening, dat het een verstandig iets was, dat mij vrij wel zou passen.»

1) Sara, Hertogin van Marlborough. Vert.

«Maar ik meende dat gij het meisje slechts ééns gezien hadt; en toen nog wel met haar rijmasker voor, — ik weet ten minste zeker dat gij het mij zoo verteld hebt.»

«Ja — maar zij beviel mij daarom toch zeer goed; en dan Ravenswoods smerige handeling jegens mij — van mij buiten de deur te laten sluiten om met de bedienden feest te vieren, omdat hij den Lord Grootzegelbewaarder, denk eens na, en diens dochter als gasten op zijn uitgehongerd bedelaarskasteel had; — v.....d mag ik wezen, als ik hem dat ooit vergeef, eer ik hem daarvoor ook eene goede poets gespeeld heb.»

«Dat is niet meer dan billijk, als gij een greintje moed in uw hart hebt,» zeide Craigengelt, daar het gesprek nu eene wending nam, die met zijne inzichten strookte; «en zoo gij hem dat meisje ontkaapt, zal hem het hart breken.»

«Dat zal het niet,» hervatte Bucklaw; «want zijn hart is door rede en wijsbegeerte verstaald — dingen, Craigje, waar gij even weinig van begrijpt als ik zelf. — Maar het zal zijn hoogmoed vernederen, en dat is het wat er mij toe aanspoort.»

«Dat zal het,» zeide Craigengelt; «maar nu begrijp ik de reden van zijn ongemanierd gedrag jegens u op zijn oud bouwvallig kasteel daar ginder; — zich over uw gezelschap te schamen? neen — hij was bang, dat gij in zijn tuin zoudt komen en dat bloempje voor hem wegplukken.»

«Wel, Craigengelt,» sprak Bucklaw, «meent gij dat waarlijk? — Maar neen, neen! — hij is een veel aardiger kerel dan ik.»

«Wie — hij?» vroeg de tafelschuimer — «hij is zoo zwart als eene kraai, en wat zijne gestalte betreft, hij is — hij is zeker een lange knaap, — gij daarentegen zijt een vlugge, stevige borst, van middelmatige lengte.»

«Dat u de pest sla!» riep Bucklaw, hem in de rede vallende, «en mij ook, omdat ik naar u geluisterd heb; — gij zoudt juist zóó spreken, al had ik ook een bochel. Maar, om weêr op Ravenswood te komen — hij heeft mij niet gespaard — en evenmin wil ik het hem doen; als ik hem dat meisje kan afwinnen wil ik haar hem afwinnen.»

«Haar afwinnen? — *Sacrebleu!* gij zult hem haar afwinnen, aas, vijf en veertien, troef-koning! gij zult hem *pic*, *repic* en *capot* maken.»

«Ik bid u, houd met uw spelers-gezwets een oogenblik op,» hernam Bucklaw; «de dingen zijn reeds zoover gekomen, dat het voorstel mijner nicht een gunstig onthaal bij mij gevonden heeft; — dat ik in de douarie, in den bruidschat en zoo voorts bewilligd heb, en dat de zaak doorgaan zal, zoodra Lady Ashton te huis komt: want zij wil hare dochter en haar zoon onder haar eigen leiding nemen. En nu verlangen zij, dat ik een vertrouwd persoon met eenige regelen schrifts aan haar zal afzenden.»

«Bij dezen goeden wijn zweer ik u, dat ik voor u tot aan het einde der wereld — tot voor de poorten van Jericho, ja tot het einde der wereld rijden wil!» riep de kapitein uit.

«Goed zoo, ik geloof dat gij wel iets voor mij, doch het meest voor u zelven doen wilt! Nu kon iedereen dezen brief wel wegbrengen; maar gij hebt nog iets meer te verrichten. Gij moet uw best doen, om in tegenwoordigheid van Lady Ashton, alsof het een zaak van weinig beteekenis was, u iets van het verblijf van Ravenswood op het slot van haar gemaal, en zijn vertrouwelijken omgang met Freule Ashton te laten ontvallen; en gij kunt haar wel vertellen, dat iedereen den mond vol heeft van een bezoek van den Markies van A — en dat men gist, dat het regelen van een huwelijk tusschen Ravens-

wood en hare dochter het eenige doel zijner komst is. Ik zou wel eens willen hooren, wat zij op deze dingen zeggen zal; want, waarachtig, ik zou den strijd niet beginnen, als Ravenswood bestemd is den prijs te winnen, daar hij zoo veel voor heeft boven mij.»

«In het minst niet — het meisje bezit te veel verstand — en in dat geloof drink ik voor de derde maal hare gezondheid; ja, indien tijd en plaats daartoe geschikt waren, zou ik ze op de knieën drinken en hij, die mij daarop geen bescheid zou willen doen, zou ik leeren zijne eigene darmen tot kousenbanden te gebruiken.»

«Luister nu verder, Craigengelt! Als gij in het gezelschap van vrouwen van rang verschijnt,» zeide Bucklaw, «denk er dan aan, om uwe soldatenvloeken thuis te laten; — ik zal maar aan de dames schrijven, dat gij een ronde, ongeletterde kerel zijt.»

«Ja, ja,» hervatte Craigengelt, «een openhartige, domme, eerlijke soldaat, en dat wel met lijf en ziel.»

«Niet al te eerlijk, en ook geen al te best soldaat; maar, zoo als gij zijt, kan ik u nu toevallig gebruiken, want ik moet de bewegingen van Lady Ashton wat aanzetten.»

«Ik zal er de sporen ter deeg inzetten,» zeide Craigengelt, «en zij zal hier op een galop naar toe komen, als eene koe, die door een geheelen zwerm wespen vervolgd wordt en haar staart als een kurkentrekker over den rug wringt.»

«En hoor eens, Craigje,» sprak Bucklaw, «uwe laarzen en uw wambuis zijn voor een drinkgelag goed genoeg, zoo als men in de komedie zegt; maar voor de theetafel zijn zij wat al te smerig. Ik verzoek u dus, takel u een beetje beter op, en hier hebt gij iets om er alle onkosten mede te bestrijden.»

«Wel, Bucklaw, — bij mijne ziel, man — gij behandelt mij niet goed. Evenwel,» zeide Craigengelt, terwijl hij het geld opstak, «als gij wilt, dat ik op die wijs uw schuldenaar worden moet, laat ik het mij om uwentwil welgevallen.»

«Nu vlug te paard en voort,» zeide zijn patroon, «zoodra gij uw rijpak aanhebt. Gij kunt op den zwarten kortstaart rijden, en, luister wel, ik doe hem u voor dezen dienst present.»

«Ik drink op den goeden uitslag mijner zending,» antwoordde de afgezant, terwijl hij een beker ledigde.

«Ik dank u, Craigje, en zal u bescheid doen. — Ik zie niets dat ons in den weg kan komen, dan dat de vader of de dochter in een kwaden luim geraken; maar men heeft mij gezegd, dat de moeder hen beide wel om haar pink kan winden. Draag vóór alles zorg, dat gij haar door uwe Jakobietische brabbeltaal geen ergernis geeft.»

«O ja, het is waar — zij behoort tot de Whigs, en is eene vriendin van de oude Sara Marlborough. — Dank zij den hemel! ik kan de huik naar den wind hangen. Ik heb even dapper onder John Churchill, als onder Dundee of den hertog van Berwick gevochten.»

«Dat wil ik wel gelooven, Craigje,» zei de heer des huizes: «maar, Craigje, ga, bid ik u, nog eerst eens in den kelder, en haal ons eene flesch Bourgonjer van 1678; zij ligt in de vierde rei aan de rechterhand — en, Craigje, ik zeg — als gij toch op die hoogte zijt, kunt gij er wel een half dozijn van medebrengen; wij zullen samen eerst nog eens een vroolijken avond vieren.»

TWEE EN TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

Ze ontdekten dra het vroolijk volk in 't groen,
En ook een koets met vieren.

Hertog boven Hertog.

«Zoodra Craigengelt met zijne uitrusting gereed was, begon hij zijne zending, vervolgde zijn weg met allen spoed, en volbracht zijn last met al de handigheid, die Bucklaw van hem verwachtte. Daar hij met geloofsbrieven van den heer Hayston van Bucklaw verscheen, was hij de beide dames bij uitstek welkom. Zij, die zich voor een nieuwen bekende gunstig laten innemen, kunnen, ten minste een tijdlang, in zijne gebreken zelfs uitmuntende hoedanigheden, en in zijne misslagen volmaaktheden ontdekken. Ofschoon de beide dames aan goed en beschaafd gezelschap gewoon waren, zoo gelukte het haar niettemin, daar zij zich hadden voorgenomen in den vriend van den heer Bucklaw een fatsoenlijk man van goede manieren te vinden, zich in hem op eene verwonderlijke wijze te bedriegen. Het is waar, Craigengelt was thans fraai gekleed, en dit was iets van geen gering belang; maar zijn uiterlijk voorkomen daargelaten, nam men zijne soldaten-onbeschaamdheid als eene hem vereerende vrijmoedigheid op, die alleszins met zijn vermeend beroep van krijgsman strookte, terwijl zijn gesnoef voor moed, en zijne verwaandheid voor verstand bij haar doorging. Doch daar iedereen denken zal, dat wij hier de grenzen der waarschijnlijkheid te buiten gaan, moeten wij tot verontschuldiging van de beide dames er bijvoegen, dat haar heldere blik beneveld werd, en zij er des te meer toe overgehaald werden, om kapitein Craigengelt met een gunstig oog te beschouwen, daar hij juist op het oogenblik verscheen, dat zij een derden man noodig hadden, om eene partij *tredrille* te kunnen maken, waarin, even als in alle andere kansspelen, die waardige persoon eene groote aanwinst voor haar mocht gerekend worden.

Toen hij zich in hare gunst gevestigd zag, was het zijn eerste zorg, hoe hij zich het best daarvan ter bevordering der plannen van zijn patroon bedienen zou. Hij vond Lady Ashton zeer ingenomen met het voorstel, dat Lady Blenkensop, gedeeltelijk uit ingenomenheid met haar naastbestaande, gedeeltelijk uit lust tot huwelijksmeden, niet geschroomd had haar te doen, zoodat zijne taak daardoor tamelijk gemakkelijk werd. Bucklaw, van zijn zucht tot verkwisting genezen, was juist de soort van echtgenoot, zooals zij voor hare «herderin van Lammermoor» wenschte; en daar zij door dit huwelijk zoo wel een aanzienlijk vermogen als een landedelman tot gemaal bekwam, was Lady Ashton van meening, dat het lot harer dochter daardoor op de gunstigste wijze beslist was geworden. Het toeval wilde ook dat Bucklaw zijne onlangs geërfde bezittingen door min of meer staatkundigen invloed in een naburig graafschap verkregen had, waarin het geslacht van Douglas van ouds af groote goederen had bezeten. Ook behoorde het tot de vurigste wenschen van Lady Ashton, dat haar oudste zoon, Sholto, dat graafschap in het Britsche Parlement eens mocht vertegenwoordigen, en zij zag dus in deze verbindtenis met Bucklaw een feit, dat krachtig tot verwezenlijking harer plannen medewerken kon.

Craigengelt, wien het, op zijn manier, geenszins aan schranderheid ontbrak, had nauwelijks ontdekt uit welken hoek de wind bij Lady Ashton woei, of hij richtte zijn koers dien overeenkomstig in. Weinig was er, meende hij, dat Bucklaw verhinderen kon, de keuze van het graafschap op zijn persoon te doen vallen; — hij moest het ijzer smeden, terwijl het heet was — hij moest den wedstrijd beginnen. Twee volle neven, zes andere naastbestaanden, zijn zaakwaarnemer en zijn kamerdienaar waren alle krachtige steunen, waar hij op rekenen kon — en de Girningtons hadden altijd hun belang, hetzij uit liefde hetzij uit vrees, weten door te drijven. Maar Bucklaw gaf er niet meer om den grooten heer te spelen, dan hij — Craigengelt namelijk, — om een licht spelletje gaf; jammer maar, dat hij zijne eigene belangen niet beter behartigde!

Lady Ashton vernam dit alles met graagte, en besloot bij zich zelve dat zij de persoon zou wezen, die het bestuur over den staatkundigen invloed van haar aanstaanden schoonzoon, ten voordeele van haar eerstgeboren Sholto en van al de daarin betrokken partijen op zich zou nemen. Toen hij deze dame zoo gunstig gestemd vond, ging de kapitein (om ons van de uitdrukking zijns zenders te bedienen) er toe over, de sporen in haar besluit te zetten, door zich een wenk omtrent den stand van zaken op het kasteel van Ravenswood te laten ontvallen. Men hoorde van hem, dat de erfgenaam van dat geslacht een tamelijk langen tijd bij den Lord Grootzegelbewaarder had doorgebracht, en welke de geruchten waren (schoon hij v....d wilde zijn, indien hij er één van geloofde,) die daarover in de buurt in omloop waren. Het lag niet in het plan van kapitein Craigengelt, om eenige ongerustheid over deze geruchten te laten blijken; maar gemakkelijk kon hij aan Lady Ashtons gloeiende wang, stamelende stem en vlammend oog bespeuren, dat de ongerustheid die hij poogde te verwekken, zich reeds in hare ziel gevestigd had. Zij had niet zoo geregeld van haar gemaal gehoord, als zij meende dat zijn plicht was haar te schrijven; niets had zij van het vrij belangrijke nieuws, zijn afgelegd bezoek op den toren van Wolfs-Crag vernomen; niets gehoord van den gast, dien hij met zoo veel hartelijkheid op het kasteel van Ravenswood ontvangen had; van alles had hij zijne gemalin geheel onkundig gelaten, totdat zij het nu eerst door het toevallige bericht van een vreemdeling had gehoord. Zulk eene geheimzinnige handelwijze grensde, volgens hare begrippen, zeer na aan verachting, ten minste aan verraad, zoo niet aan feitelijke weerspannigheid tegen haar gezag als vrouw, en inwendig zwoer zij wraak te zullen nemen op den Lord Grootzegelbewaarder, als op een onderdaan, van wien men ontdekt had dat hij van verraad zwanger ging. Hare verontwaardiging ontvlamde des te heviger, nu zij zich genoodzaakt zag, die in de tegenwoordigheid van Lady Blenkensop, de naastbestaande, en van Craigengelt, den gemeenzamen vriend van Bucklaw, te bedwingen, en zij begon naar de huwelijksverbindtenis harer dochter met den laatsten vurig te verlangen, nu het haar ontroerd gemoed vrij waarschijnlijk toescheen, dat haar echtgenoot, uit staatkunde of vreesachtigheid, aan een echt met Ravenswood verre de voorkeur geven zou.

De kapitein was slim genoeg om te ontdekken dat de mijn gesprongen was, en zonder de minste verwondering hoorde hij dus ook in den loop van denzelfden dag, dat Lady Ashton besloten had, haar bezoek bij Lady Blenkensop te bekorten, en dat zij met het krieken van den morgen hare terugreis naar Schotland met al dien spoed wilde aannemen, welke de gesteldheid der wegen en de manier van reizen in die dagen haar zouden vergunnen.

Ongelukkige Lord Grootzegelbewaarder! — Weinig vermoedde hij, welk een hevige storm, in eene ouderwetsche koets met zes paarden bespannen, er op hem aanrukte en zijne woning bedreigde. Even als Don Gayferos, vergat hij «zijne schoone en trouwe schoone,» en was enkel vervuld met het verwachte bezoek van den Markies van A—. Hij had bericht ontvangen, dat deze edelman op zijn laatst en zeker ten één ure in den namiddag het kasteel met zijn bezoek vereeren zou. Dit was nog al een laat uur om het middagmaal te houden; alles was druk in de weer om hem te ontvangen. De Lord Grootzegelbewaarder liep de kamers door, hield met den bottelier in de kelders een consult, en waagde het zelfs, op gevaar van in twist te geraken met den kok, een tamelijk luchthartig persoon, die de vermaningen van Lady Ashton zelve in den wind durfde slaan, eens in de keuken te gaan loeren. Eindelijk, overtuigd dat men bezig was alles zoo goed mogelijk in gereedheid te brengen, verzocht hij Ravenswood en zijne dochter op het terras te gaan wandelen, ten einde op die belangrijke plaats het naderen van zijne Lordschap het eerst te kunnen ontdekken. Met datzelfde doel schilderde hij zelf ook eenige oogenblikken langzaam en bedaard op hetzelfde terras, dat, aan weerskanten van eene zware steenen borstwering voorzien, vóór het front van het kasteel op dezelfde hoogte met de eerste verdieping zich uitstrekte; terwijl bezoekers op het slotplein komen konden, door een vooruitspringenden gang, welks plat dak van het terras door gemakkelijke, lage en breede trappen genaakbaar was. Het geheel kwam dus gedeeltelijk met een kasteel, gedeeltelijk met het verblijf van een landedelman overeen; en, schoon in sommige opzichten ter verdediging geschikt, leverde het overtuigende bewijzen op, dat het in de volle bewustheid van de macht en de veiligheid der oude Lords van Ravenswood gesticht was geworden.

Deze bevallige wandelplaats leverde een schoon en uitgestrekt gezicht op. Maar, wat met ons tegenwoordige oogmerk beter strookt, was, dat men van dat terras het oog over twee wegen kon laten gaan, die, terwijl de één zich oost- en de ander zich westwaarts over eene hoogte uitstrekte tegenover den heuvel, waarop het kasteel gelegen was, en die met verschillende hoeken elkander trapsgewijs naderden, totdat zij, niet ver van den ingang der laan, ineen liepen. Aan den westelijken toegang nu stond de Lord Grootzegelbewaarder met eene soort van pijnlijke angstvalligheid uit te kijken, terwijl zijne dochter, uit beleefdheid voor hem, en Ravenswood, schoon door eenige vlagen van innerlijk ongeduld overmeesterd, uit beleefdheid voor Lucie de oogen op den oostelijken toegang vestigden, om ras de voorboden der aankomst van den Markies te kunnen ontdekken.

Het duurde niet lang, of deze kwamen opdagen. Twee in het wit gekleede loopers, met zwarte jockey-mutsen en lange stokken in de hand, bevonden zich aan het hoofd van den trein, en zij liepen zoo snel, dat het hun niet moeielijk viel om gelijken tred, zoo als hun beroep vorderde, met het rijtuig en de lieden te paard te houden. Zij bleven op een langen en slingerenden draf vooruit, die het bewijs leverde van de onvermoeide krachten, welke bij hunne betrekking zoo onmisbaar zijn. In de oude tooneelstukken treft men vaak toespelingen op dergelijke hardloopere aan. Laat mij, tot een voorbeeld daarvan, vooral *De dolle wereld*, *Mijne Heeren!* van Middleton 1) aanvoeren. En

1) Zie Aanteekening D. *Middleton.*

sommige oude lieden in Schotland zullen zich mogelijk nog wel herinneren, dat deze hardloopers een gedeelte uitmaakten van den stoet des ouden adels, wanneer deze in volle staatsie op reis was. Achter deze schitterende verschijningen, die voortstoven alsof de bloedwreker hun op de hielen zat, ging eene wolk van stof op, door de ruiters veroorzaakt, die voor het staatsierijtuig van den Markies uitreden, het vergezelden of volgden.

De voorrechten van den adel dier dagen hadden iets, dat berekend was om een diepen indruk op de verbeelding te maken. De rijke kleederen en livereien, het aantal hunner bedienden, hunne manier van reizen, de indrukwekkende en bijna krijgshaftige houding der gewapende mannen die hen omringden, stelde hen ver boven den landedelman, die slechts met een paar bedienden te voet reisde; en voor het handeldrijvend gedeelte der maatschappij was het even onmogelijk om daarin de mededinger van den hoogen adel te worden, als het er aan denken kon de staatsiekoets van den vorst na te apen. Maar tegenwoordig is het geheel anders; en ik zelf, Pieter Pattieson, had onlangs op eene reis naar Edinburg de eer, om met een pair van het rijk in den postwagen te reizen. Maar zoo was het niet in de dagen, waarvan ik schrijf; en de zoo lang te vergeefs gewachte aankomst van den Markies had nu in den vollen luister der oude aristocratie plaats. Sir William Ashton was zoo diep verzonken in hetgeen hij zag, en zoo ingespannen met de overweging der plechtigheden, die bij het ontvangen van zulk een gast in acht genomen moesten worden, en zoo vervuld met de zorg, dat men er toch geen enkele verzuimen mogt, dat hij nauwelijks hoorde, toen zijn zoon Henry uitriep: «Papa! daar is nog eene koets met zes paarden bespannen, die langs den oostelijken weg komt; — zouden ze beiden aan den Markies van A— toebehooren?»

Toen de knaap eindelijk de nieuwsgierigheid zijns vaders, dien hij onophoudelijk bij de mouw trok, had gaande gemaakt, kon men van hem zeggen:

«Hij wendde de oogen, en die wendend, was er dra
Een schrikkelijk gezicht voor hem te zien.»

Dit was zeker, dat er nog eene koets met zes paarden, door vier bedienden of voorrijders vergezeld, langs den oostelijken kant van den heuvel met zoo veel spoed afreed, dat het zeer twijfelachtig was, welke der beide naderende rijtuigen het eerst de poort aan het uiteinde der laan bereiken zou. De eene koets had eene groene, de andere eene blauwe kleur; en noch de groene, noch de blauwe wagens in de renbaan van Rome en Konstantinopel konden onder de burgers dezer steden meer onrust veroorzaakt hebben, dan de dubbele verschijning van twee rijtuigen in het gemoed van den Lord Grootzegelbewaarder te weeg bracht. Wij allen herinneren ons den verschrikkelijken uitroep van den stervenden booswicht, die, toen een vriend zijn best deed, om hem het zwaarmoedig denkbeeld te ontnemen van een spook, dat op een vast uur in eene afschuwelijke gestalte verscheen, en daartoe een persoon voor hem plaatste, die op dezelfde wijze, als hij beschreven had, gekleed was: «Mon Dieu!» riep de bezwijmende zondaar uit, die, naar het scheen, de wezenlijke en de kunstig nagebootste verschijning nu te gelijk gewaar werd, «il y en a deux!»

De verbazing van den Lord Grootzegelbewaarder was bij de dubbele aankomst nauwelijks minder, daar hij ze zich geenszins verklaren kon. Geen nabuur was er, die zoo, zonder eenigen omslag, bij hem zou hebben willen komen in een tijd, toen de deftige plichtplegingen in de hoogste eer gehouden

werden en men er het hoogste gewicht aan hechtte. Zijn geweten zeide hem, dat het Lady Ashton wezen moest, en het gaf hem een onrustbarenden wenk over het doel harer plotselinge en onverwachte wederverschijning. Hij gevoelde dat hij overvallen was, en dat het gezelschap, waarin zij hem zoo ongelukkig verraste, haar ten hoogste onaangenaam wezen moest; dit was buiten eenigen twijfel. De eenige hoop, die er voor hem overschoot, was dat het gevoel, door haar voor de welvoegelijkheid gekoesterd, eene openlijke uitbarsting van haren toorn voorkomen zou. — Maar zoo krachtig werkten zijne twijfelingen en de angst op hem, dat ze zijn plan, om den Markies op de plechtigste wijze te ontvangen, bijkans in de war zouden gebracht hebben. En deze angst bepaalde zich niet alleen tot Sir William Ashton alleen. «Het is mijne moeder — het is mijne moeder!» sprak Lucie, verbleekend, terwijl zij de handen ineen sloeg, toen zij het oog op Ravenswood vestigde.

«En zoo het Lady Ashton al is,» sprak haar minnaar op zachten toon, «wat kan de oorzaak van zoo veel ontroering zijn? — Naar mijn gevoelen behoort de terugkomst eener moeder in haar huisgezin, waar zij zoo lang afwezig was, geheel andere gewaarwordingen dan die van vrees en ontsteltenis te verwekken.»

«Gij kent mijne moeder niet,» zeide Lucie Ashton op een toon, bijna onhoorbaar door den schrik. «Wat zal zij wel zeggen, als zij u hier aantreft?»

«Mijn verblijf heeft hier dan reeds te lang geduurd,» antwoordde Ravenswood met eenigen trots, «als haar ongenoegen over mijne tegenwoordigheid zoo verschrikkelijk wezen moet. — Maar, liefste Lucie,» hervatte hij op een toon, geheel geschikt om haar moed in te boezemen, «gij zijt veel te kinderachtig bevreesd voor Lady Ashton. Zij is eene vrouw van goede afkomst — eene vrouw van rang — iemand, die de wereld behoort te kennen en weten moet, wat zij haren echtgenoot en den gasten van haar echtgenoot verschuldigd is.»

Lucie schudde het hoofd, en, even alsof hare moeder haar gedrag reeds uit de verte kon zien en beoordeelen, verliet zij de zijde van Ravenswood, en den arm van haren broeder Henry vattende, leidde zij dien naar den anderen kant van het terras. De Lord Grootzegelbewaarder sloop insgelijks naar den ingang der groote poort, zonder Ravenswood uit te noodigen hem derwaarts te vergezellen, die dus alleen op het terras bleef staan, alsof de bewoners van het huis hem wilden ontwijken en schuwen.

Zulk eene behandeling stuitte een man, die, naar mate zijner armoede, zeer trotsch was, en in de meening verkeerde dat, daar hij zijn diep ingewortelden haat opgeofferd had, om de gast van Sir William Ashton te worden, hij daardoor eene gunst bewezen had, in plaats van er eene te ontvangen.

«Ik kan het Lucie vergeven,» zeide hij bij zich zelven, «want zij is jong en verlegen, en weet dat zij eene belangrijke verbindtenis gesloten heeft zonder de goedkeuring harer moeder te hebben afgewacht; doch zij behoorde te bedenken met wien zij die heeft aangegaan, en mij geene reden te geven om te vermoeden, dat zij zich over hare keuze schaamt. Maar wat den Lord Grootzegelbewaarder betreft, verstand, moed en kracht schijnen hem bij den eersten blik op het rijtuig van Lady Ashton geheel begeven te hebben. Ik moet afwachten hoe dit afloopen zal, en als ik eenige aanleiding vind om te denken, dat ik geen welkome gast ben, zal ik mijn bezoek spoedig bekorten.»

Met zulke vermoedens vervuld, verliet hij het terras, en naar de stallen van het kasteel gaande, gaf hij last zijn paard in gereedheid te houden, voor het geval het hem zou lusten uit te rijden.

De koetsiers der beide rijtuigen intusschen, wier nadering op het kasteel zoo veel ontsteltenis had te weeg gebracht, ontdekten elkanders tegenwoordigheid eerst, toen zij van verschillende kanten, bij het begin der laan, als een algemeen middenpunt, elkander ontmoetten. De koetsier en de postillons van Lady Ashton ontvingen dadelijk last, indien het mogelijk was, den pas aan het andere rijtuig af te snijden, omdat Milady verlangde, haren gemaal nog vóór de komst der gasten, wie zij dan ook wezen mochten, te ontmoeten. De koetsier van den Markies daarentegen, van zijne eigene waardigheid en die zijns heeren zich bewust, en bespeurende dat de koetsier, zijn mededinger, hem vooruit wilde snellen, besloot, als een trouwe broeder van de zweep, aan geen ouden of nieuwen wagenmenner het recht van voorrang af te staan; zoodat, om de verwarring in het verstand van den Lord Grootzegelbewaarder nog te grooter te maken, hij den korten tijd van beraad, die hem overschoot, door den spoed der wedijverende koetsiers nog aanmerkelijk zag ingekrompen, daar zij de oogen strak op elkander vestigden, de zweepen duchtig over hunne paarden legden, en met afgunstige snelheid langs de helling des heuvels neerstormden, terwijl de ruiters, die hen vergezelden, zich genoodzaakt zagen, hen op een handgalop te volgen.

De eenige kans tot redding, die thans voor Sir William overbleef, was de mogelijkheid, dat zij elkander omver zouden rijden, en dat zijne gemalin en bezoeker daarbij den hals zouden breken. Ik ben niet zeker, dat er een bepaalde wensch dienaangaande bij hem opkwam, maar ik heb ook geen grond, te denken dat zijne droefheid, in een van die beide gevallen, ontroostbaar zou geweest zijn. Maar ook deze mogelijkheid verdween; want Lady Ashton hoe ongenaakbaar anders ook voor vrees, begon in te zien, hoe bespottelijk het zijn zou, een wedstrijd in haar rijtuig met een bezoeker van rang voor den ingang der laan van haar eigen kasteel aan te vangen, en beval dus haar koetsier, toen zij de laan naderden, om zachter te rijden en aan de koets van den vreemdeling den voorrang af te staan. Aan dit bevel gehoorzaamde de man met blijdschap, daar die zoo tijdig gegeven werd, dat hij zijne eigene eer redden kon, dewijl de paarden voor het rijtuig van den Markies beter, ten minste verscher dan de zijne waren. Hij verminderde dus zijne vaart, en liet de groene koets met al haar gevolg de laan binnen rijden, welke zij ook met de snelheid van een wervelwind opvloog. De gegalonneerde voerman van den Markies bespeurde niet zoodra dat de pas d'avance hem was toegestaan, of hij nam dadelijk een bedaarder draf aan, waarop hij onder het lommerrijk gewelf der hooge olmen, door al de bedienden omringd, naderde, terwijl het rijtuig van Lady Ashton hem, op eenigen afstand, met nog langzamer stap volgde.

Vóór het front van het kasteel, en onder het portaal dat den gasten den toegang tot het binnenplein bood, stond Sir William Ashton, zeer verslagen van geest, met zijn jongsten zoon en dochter naast zich, terwijl achter hem een zwerm bedienden van onderscheiden rang, met of zonder liverei, was geplaatst. De hooge en kleine adel van Schotland onderscheidde zich in dat tijdperk ook door het buitensporige aantal hunner dienstboden, wier hulp men zich met weinig kosten kon bezorgen in een land, dat rijker aan menschen was dan aan middelen om hun werk en bezigheid te verschaffen.

De gelaatstrekken van een man, als Sir William Ashton geoefend, stonden te veel in zijne macht dan dat hij, zelfs bij den meest ongewenschten loop der omstandigheden, lang daardoor den schijn van verlegenheid op zich zou kunnen laden. Hij ontving dus den Markies, toen deze uit zijn rijtuig stapte

met de gebruikelijke welkomstplechtigheden; en terwijl hij hem de groote zaal binnenleidde, gaf hij zijne hoop te kennen dat zijne Lordschap eene voorspoedige reis had gehad. De Markies was een lang en welgevormd man, met een nadenkend en verstandig gezicht, en een oog, waarin het vuur der eerzucht sedert eenige jaren de levendigheid der jeugd vervangen had. Zijne houding drukte moed en trotschheid uit, die eene hem gewoon geworden voorzichtigheid temperde, en door het verlangen om zich bemind te maken, dat hij als het hoofd eener partij noodzakelijk koesterde, niet weinig gematigd was. Met beleefdheid beantwoordde hij dus de vriendelijke vragen van den Lord Grootzegelbewaarder, en werd op plechtige wijze aan Freule Ashton voorgesteld, bij welke gelegenheid de vader voor het eerst verried, wat hoofdzakelijk zijn geest bezig hield, daar hij zijne dochter als «zijne vrouw, Lady Ashton» voorstelde.

Lucie bloosde. De Markies zag bij het zeer jeugdig voorkomen van zijne gastvrouw verbaasd op, en met moeite herstelde de Lord Grootzegelbewaarder zich in zoo verre, dat hij de nadere verklaring geven kon: «Ik moest, Mylord, mijne dochter gezegd hebben; maar waar is het, dat ik het rijtuig van Lady Ashton kort achter dat van uwe Lordschap de laan zag inkomen, en....»

«Maar, Mylord, geene verontschuldiging,» hernam zijn edele gast. «Laat mij u verzoeken dat gij uwe gemalin gaat opwachten, terwijl ik intusschen nadere kennis met Freule Ashton maak. Het spijt mij dat mijn volk zich den voorrang boven onze gastvrouw voor de poort van haar eigen slot heeft durven aanmatigen; maar uwe Lordschap kan verzekerd zijn, dat ik in het vermoeden was dat Lady Ashton zich nog in Engeland ophield. Vergun mij dus u te smeeken, alle andere plechtigheden thans ter zijde te stellen, en u te haasten haar hier te verwelkomen.»

Dit was het juist, wat de Lord Grootzegelbewaarder verlangde te doen, en hij maakte dus oogenblikkelijk gebruik van de beleefde vergunning van zijn gast. Lady Ashton te zien, en de eerste uitbarsting van haar ongenoegen onder vier oogen te verduren, dacht hij, zou haar eenigszins voorbereiden kunnen, om hare onwelkome gasten met de noodige welvoegelijkheid te ontvangen. Toen dus haar rijtuig voor de deur ophield, was de arm van haar oplettenden echtgenoot gereed, Lady Ashton in het uitklimmen bij te staan. Zij hield zich alsof zij hem niet zag, stiet zijn arm ter zijde en verzocht om dien van kapitein Craigengelt, die bij de koets met zijn gegaloneerden hoed onder den arm stond, en gedurende de reize als «Cavaliere serviente» of gelei-jonker haar gediend had. Den arm van dezen achtenswaardigen persoon vasthoudende, om zich te ondersteunen, ging Lady Ashton het plein over, terwijl zij een paar woorden, oogenschijnlijk eene terechtwijzing, tot de bedienden sprak, maar geen enkel woord tot Sir William richtte, die vruchteloos poogde hare opmerkzaamheid tot zich te trekken. Hij volgde dus zijne gemalin eer dan dat hij haar vergezelde, naar de zaal waar zij den Markies in een druk gesprek met den Jonker van Ravenswood aantroffen. Lucie had zich reeds van de eerste gunstige gelegenheid bediend, om te ontsnappen. Op elks gelaat, behalve op dat van den Markies, stond de verlegenheid duidelijk te lezen — zelfs Craigengelts onbeschaamdheid was nauwelijks in staat zijne vrees voor Ravenswood te verbergen, en de overigen gevoelden het drukkende van den toestand, waarin zij zoo onverwacht geplaatst waren.

Na een oogenblik gewacht te hebben dat Sir William Ashton hem aan zijne vrouw zou voorstellen, besloot de Markies zich zelf bij haar aan te melden.

«De Lord Grootzegelbewaarder,» sprak hij, «heeft zoo even zijne dochter

als zijne vrouw aan mij voorgesteld; hij kon mij even gemakkelijk nu Lady Ashton als zijne dochter voorstellen, zoo weinig is zij veranderd, sedert ik haar, eenige jaren geleden, gezien heb. Wil zij aan een ouden bekende het voorrecht vergunnen van haar gast te zijn?»

Hij groette de dame op eene te bevallige wijze, dan dat zij eenigen onwil had kunnen laten blijken, en vervolgde dus: «Dit, Lady Ashton, is een vredestichtend bezoek, en ik waag het ook dus u mijn neef, den Jonker van Ravenswood, op de krachtigste wijze aan te bevelen.»

Lady Ashton bleef geene andere keus over, dan om ook hem met beleefdheid te ontvangen; maar zij bewees hem die met zulk eene trotsche houding, dat die maar al te zeer op eene smadelijke weigering geleek.

Ravenswood kon ook wel niets minder doen dan voor haar buigen; maar zijn gelaat vergold haar ruimschoots de minachting, waarmede hij door haar was begroet geworden.

«Vergun mij nu ook,» sprak zij, «dat ik *mijn* vriend aan uwe Lordschap voorstel.»

Craigengelt, met de drieste onbeschaamdheid, die lieden van zijn stempel gewoon zijn eene ongedwongen houding te noemen, maakte daarop eene luchtige buiging voor den Markies, waaraan hij door een zwaai van zijn met goud gegalonneerden hoed eene grootere bevalligheid trachtte bij te zetten.

De dame wendde zich daarop tot haar gemaal.

«Sir William, gij en ik,» zeide zij, en dit waren de eerste woorden die zij tot hem sprak, «hebben, sedert wij van elkander gegaan zijn, nieuwe kennissen gekregen; — laat mij u dus de aanwinst, die ik bij de mijne gemaakt heb, mogen voorstellen — kapitein Craigengelt.»

Op nieuw vergezelden eene buiging en een zwaai met zijn gegalonneerden hoed deze tweede voorstelling, die door den Lord Grootzegelbewaarder, zonder dat hij eenige vroegere bekendheid met dezen mensch blijken liet, met die soort van angstvallige bereidwilligheid beantwoord werd, welke den wensch aanduidde dat er een wapenstilstand tusschen de beide strijdende partijen, waarin de bondgenooten van weerskanten mede begrepen waren, mocht gesloten worden. «Laat mij u ook aan den Jonker van Ravenswood voorstellen,» zeide hij tot kapitein Craigengelt, zijn vriendschappelijk stelsel volgende. Maar de Jonker verhief zijne lange gestalte in hare volle lengte, en zonder zich eens te verwaardigen een enkelen blik op den persoon, die dus aan hem voorgesteld werd, te vestigen, zeide hij op een veelbeteekenden toon: «Kapitein Craigengelt en ik zijn reeds volkomen goed met elkander bekend.»

«Volkomen — volkomen,» mompelde de kapitein als eene echo, en met een zwaai van zijn hoed, die vrij wat korter van omtrek was, wanneer men hem met dien vergeleek, waarmede hij zijne voorstellingen aan den Markies en aan den Lord Grootzegelbewaarder beantwoord had.

Nu trad Lockhard, door drie bedienden vergezeld, met wijn en ververschingen binnen, die men toenmaals gewoon was vóór het middagmaal aan te bieden; en toen zij voor de gasten waren neergezet, verontschuldigde Lady Ashton zich, dat zij haar echtgenoot voor eenige oogenblikken, wegens eene zaak van het grootste belang, aan het gezelschap onttrekken moest. De Markies verzocht natuurlijk dat zij geen komplimenten maken zou; en Craigengelt, die haastig een tweede glas met krachtigen kanariesek ledigde, haastte zich het vertrek te verlaten, daar hij weinig genoegen vond in het vooruitzicht van met den Markies van A— en den Jonker van Ravenswood alleen gelaten te worden, dewijl de tegenwoordigheid van den eerste hem te veel in ontzag

hield, en die van den laatste slechts diende, hem lichamelijken schrik aan te jagen. Eenige noodige beschikkingen wegens zijn paard en zijne koffers leverden het voorwendsel tot zijn plotseling vertrek op, waarin hij bleef volharden, hoewel Lady Ashton Lockhard beval voor den kapitein Craigengelt alles, wat hij maar mogelijk verlangen kon, te bezorgen. De Markies en de Jonker van Ravenswood bleven dus alleen om elkander de opmerkingen te kunnen mededeelen over de wijze, waarop zij ontvangen waren, daar Lady Ashton wegging, en haar gemaal haar, eenigszins als een veroordeeld misdadiger, naar hare kleedkamer volgde.

Beide echtgenooten waren dat vertrek nauwelijks binnengetreden, of Milady gaf aanstonds aan die fiere stoutheid toe, welke zij, om de uiterlijke welvoegelijkheid te bewaren, tot hiertoe met vrij wat moeite beteugeld had. Zij sloot de deur achter den ontroerden Lord Grootzegelbewaarder, nam den sleutel uit het slot, en met een gelaat, door de jaren nog niet van trotsche bekoorlijkheden beroofd, en met oogen, die haar besluit en hare gevoeligheid op eens verkondigden, sprak zij haren verbaasden echtgenoot op de volgende wijze aan: — «Ik ben, Mylord, niet al te zeer verwonderd over de verbindtenissen, die het u behaagd heeft sedert mijne afwezigheid aan te gaan; — zij staan met uwe geboorte en opvoeding in eene zeer nauwe betrekking, en, indien ik het eenigszins anders verwacht had, moet ik u oprecht mijne dwaling bekennen, en dat ik mij hierdoor de teleurstelling waardig maakte, die gij mij bereid hebt.»

«Beste Lady Ashton — dierbare Eleonora!» riep de Lord Grootzegelbewaarder, «geef voor één oogenblik gehoor aan de rede, en ik zal u overtuigen, dat ik zoo wel overeenkomstig de waardigheid als het belang van mijn huis gehandeld heb.»

«Ik begrijp zeer wel, dat gij volmaakt in staat zijt om het belang *uwer* familie, zoowel als de waardigheid daarvan voor te staan,» hervatte de verontwaardigde dame; «doch daar de mijne, nu toevallig, onafscheidbaar daarmede verbonden is, zult gij het mij ten goede houden, als ik verkies daarover mijne eigene gedachten te laten gaan, voor zoo veel ik er in betrokken ben.»

«Wat wilt gij dan toch Lady Ashton?» vroeg haar gemaal; «en wat is het dan toch dat u mishaagt? Hoe komt het dat ik nu bij uwe terugkomst, na zulk eene lange afwezigheid, zulke beschuldigingen van u hooren moet?»

«Sir William, vraag uw eigen geweten, wat u bewogen heeft om van uwe eigene staatkundige partij en begrippen afvallig te worden? Wat heeft u toch bewogen om, zoo als ik verneem, op het punt te staan van uwe eenige dochter aan een schamelen Jakobietischen bedelaar, den gezworen vijand uwer familie, uit te huwelijken?»

«Maar ik vraag u wederkeerig, in naam van het gezonde menschenverstand en in dien der gewone beleefdheid, wat gij, Mevrouw, dan wildet dat ik gedaan zou hebben?» antwoordde haar gemaal. «Zou het met welvoegelijkheid mogelijk voor mij zijn geweest, om een jongen edelman uit mijn huis te weren, die den morgen na uw vertrek het leven mijner dochter en het mijne gered heeft?»

«Uw leven gered! Ik heb van die historie gehoord,» sprak de Lady; — «de Lord Grootzegelbewaarder was bang voor eene wilde koe, en hij houdt den jongen knaap, die haar afmaakte, voor een GUY VAN WARWIK! — De eene of andere vleeschhouwer van Haddington zou dan weldra evenveel aanspraak op uwe gastvrijheid kunnen maken.»

«Lady Ashton,» stamelde de Grootzegelbewaarder, «dit is onverdragelijk —

maar ik verzeker u dat het mijn verlangen is, u door eenige opoffering tevreden te stellen, als gij mij slechts zeggen wilt wat gij begeert.»

«Ga dan naar beneden bij uwe gasten,» sprak de heerschzuchtige dame, «en verontschuldig u voor Ravenswood, dat de komst van kapitein Craigengelt en van sommige andere vrienden het voor u onmogelijk maakt, hem een langer verblijf op het slot aan te bieden. Ik verwacht den jongen Hayston van Bucklaw hier.»

«Goede Hemel!» zuchtte haar gemaal, — «Ravenswood zou voor Craigengelt, een gemeenen speler en verklikker moeten wijken! — Het kostte mij veel, dien knaap onder mijne oogen te dulden, en niet te eischen dat hij dadelijk mijn huis ruimde, en ik stond zeer verwonderd hem in uw gevolg te zien.»

«Daar gij hem daarbij zaagt, kunt gij wel verzekerd zijn,» antwoordde zijne zachtmoedige wederhelft, «dat hij een geschikt persoon is. En wat Ravenswood betreft, hem weervaart slechts dezelfde behandeling, die hij, zoo als ik zeker weet, een van mijne meest geachte vrienden aandeed, die het ongeluk had, eenigen tijd geleden, zijn gast te wezen. Maar neem uw besluit; want, als Ravenswood het huis niet verlaat, dan zal ik het doen.»

Sir William Ashton stapte in de treurigste gemoedsbeweging de kamer op en neder; vrees, schaamte en toorn, die met de gewone inschikkelijkheid voor zijne gemalin in den hevigsten strijd waren, stonden op zijn gelaat te lezen. Hij eindigde ten laatste op eene wijze, als met zwakke zielen, in dergelijke omstandigheden geplaatst, altijd het geval is, door een *mezzo termine*, een middenweg in te slaan.

«Ik zeg u ronduit, Mevrouw, dat ik mij nooit kan of wil schuldig maken aan de onbeleefdheid, die gij vergt dat ik tegen den Jonker van Ravenswood begaan zal; — hij heeft ze geenszins aan mij verdiend. Indien gij zoo onredelijk wilt zijn, om een man van aanzien onder uw eigen dak te beleedigen, kan ik u daarin niet beletten; maar gij zult mij volstrekt tot geen werktuig in zulk eene verkeerde handelwijze gebruiken.»

«Gij wilt dus niet?» vroeg de dame.

«Neen, bij den hemel, Mevrouw!» hervatte haar echtgenoot: «vraag mij iets dat met de algemeene welvoegelijkheid strookt, zoo als den omgang met hem allengskens af te breken of iets dergelijks, en ik zal u daarin te wille zijn; — maar hem te verzoeken mijn huis te verlaten, dat is iets, waarin ik niet toestemmen kan of wil.»

«Dan zal de taak om de eer van het huis op te houden, gelijk reeds zoo dikwijls het geval is geweest, voor mijne rekening zijn,» zei de dame.

Zij ging zitten, en schreef in haast eenige regels. De Lord Grootzegelbewaarder stelde eene andere poging in het werk, om te verhinderen dat zij zulk een beslissenden stap zou doen, toen zij juist hare kamenier uit de voorkamer was gaan roepen. «Bedenk wat gij doet, Lady Ashton! — gij maakt een jongen man tot een doods-vijand, die de middelen om ons te benadeelen in zijne handen heeft.»

«Hebt gij ooit een Douglas gekend, die een vijand vreesde?» vroeg de dame op verachtenden toon.

«Goed, maar hij is zoo trotsch en wraakzuchtig als honderd Douglassen, en nog honderd duivels daarbij! Wacht er mede tot morgen.»

«Ik wacht er geen oogenblik mede,» antwoordde de dame. — «Kom hier, juffer Patullo, en geef dit briefje aan den jongen Ravenswood.»

«Aan den Jonker, Mevrouw?» vroeg juffer Patullo.

«Ja, aan den Jonker, als gij hem dien titel gelieft te geven.»

«Ik wasch mijne handen in onschuld,» sprak de Grootzegelbewaarder, «en ga beneden in den hof om te zien, of Jardine de wintervruchten voor het dessert plukt.»

«Doe dat,» zei de dame, terwijl zij hem met blikken, waarin de diepste verachting zichtbaar was, volgde, «en dank God dat gij iemand achterlaat, die even bekwaam is om de eer van het huis op te houden, als gij zijt, om naar pippelingen en peren te gaan zien.»

De Lord Grootzegelbewaarder bleef lang genoeg in den tuin, om aan hare Ladyschap den noodigen tijd ter uitbarsting te gunnen, en om, zoo als hij dacht, den eersten storm van Ravenswoods gramschap te laten overwaaien. Toen hij de zaal weder binnentrad, vond hij den Markies van A— bezig met het geven van bevelen aan sommigen zijner bedienden. Hij scheen ten hoogste ontevreden, en viel Sir William in de rede, die eene verontschuldiging begon te maken, dat hij zijne Lordschap alleen gelaten had.

«Ik vermoed, Sir William, dat gij niet onkundig zijt van dit zonderlinge briefje, waarmede mijn nabestaande, de Jonker van Ravenswood —» en hij liet den toon sterk op het woord *mijn* vallen — «door uwe gemalin begunstigd geworden is, en dat gij dus voorbereid zijt om ook mijn afscheidsgroet te ontvangen. — Mijn naastbestaande is reeds vertrokken, en heeft het niet noodig geoordeeld eenig afscheid te nemen, daar, door deze zonderlinge beleediging, alle vroegere beleefdheden geheel vernietigd zijn geworden.»

«Ik verklaar u plechtig, Mylord,» antwoordde Sir William, het briefje in de hand houdende, «dat ik geen enkel woord van den inhoud van dezen brief ken. Ik ken Lady Ashton als eene bevooroordeelde vrouw, van een driftig gestel, en het doet mij leed, dat er eene of andere ergernis gegeven of genomen is; doch uwe Lordschap zal, hoop ik, in aanmerking nemen dat eene dame —»

«Jegens personen van een zeker aanzien zich zoo gedragen zal, als men van eene welopgevoede vrouw verwachten moet,» sprak de Markies, den half geuiten zin dus aanvullende.

«Dat is waar, Mylord,» antwoordde de ongelukkige Zegelbewaarder; «maar Lady Ashton blijft toch altijd eene vrouw —»

«Die, dunkt mij,» zei de Markies, hem weder in de rede vallende, «de plichten behoorde geleerd te hebben, welke zij aan haar rang verschuldigd is. Maar daar komt zij, en ik verlang uit haar eigen mond de reden te hooren van deze buitengewone en onverwachte beleediging, die zij mijn bloedverwant heeft verkiezen aan te doen, daar wij toch beide, hij en ik, gasten in dit huis waren.»

Lady Ashton kwam op dit oogenblik de kamer binnen. Haar geschil met Sir William, en het daarop gevolgde gesprek met hare dochter hadden haar de plichten van het toilet niet doen verzuimen. Zij verscheen in volle staatsie; en de luister, waarmede vrouwen van rang bij soortgelijke gelegenheden te voorschijn traden, stemde volkomen met hare houding en gelaat overeen.

De Markies van A— maakte eene fiere buiging voor haar, die zij met gelijken trots en dezelfde deftigheid beantwoordde. Hij nam daarop uit de lijdelijke hand van Sir William het briefje, dat hij hem een oogenblik vóór de komst der Lady gegeven had, en stond gereed haar aan te spreken, toen zij hem in dezer voege voorkwam: «Ik bemerk, Mylord, dat gij een onaangenaam onderwerp wilt aanroeren. Het doet mij leed dat er thans iets heeft plaats gehad, dat met het eerbiedig onthaal, aan uwe Lordschap verschuldigd, niet geheel in overeenstemming is. — Maar het is zoo — de heer Edgar

Ravenswood, aan wien ik het briefje geschreven heb dat nu in uwe hand berust, heeft van de gastvrijheid van dit huis en van den zachtzinnigen aard van Sir William Ashton misbruik gemaakt, om een meisje buiten de toestemming harer ouders tot verbindtenissen te verleiden, die zij nooit kunnen goedkeuren.»

Beide heeren gaven haar gelijktijdig het volgende antwoord:

«Mijn bloedverwant is daartoe niet in staat,» hernam de Markies.

«En ik vertrouw dat mijne dochter Lucie daar nog minder toe in staat is,» zei de Lord Grootzegelbewaarder.

Lady Ashton viel hen beide te gelijk in de rede, en ging dus voort: — «Mylord, de Markies, uw bloedverwant, indien de heer Ravenswood de eer heeft dit te wezen, heeft heimelijk pogingen aangewend om zich de genegenheid van dit jonge en onervaren meisje te verwerven. — Sir William Ashton, uwe dochter is eenvoudig genoeg geweest, om aan zulk een ongeschikten minnaar meer aanmoediging te geven dan zij had behooren te doen.»

«En ik denk, Mevrouw,» zei de Lord Grootzegelbewaarder, terwijl hij zijn gewoon humeur en geduld verloor, «dat, indien gij ons niets anders te vertellen hebt, gij dan beter zoudt gedaan hebben met dit familiegeheim alleen voor u te houden.»

«Vergeef mij, Sir William,» sprak de dame zeer bedaard; «de edele Markies heeft recht om de oorzaak der behandeling te weten, die ik noodig gekeurd heb, den heer aan te doen, dien hij zijn bloedverwant noemt.»

«Het is eene oorzaak,» mompelde de Lord Grootzegelbewaarder, «die ontstaan is na hare uitwerking; want, als deze oorzaak bestaat, zoo ben ik zeker dat mijne vrouw er niets van geweten heeft, toen zij haren brief aan Ravenswood schreef.»

«Het is thans voor het eerst dat ik daar iets van hoor,» sprak de Markies; «maar daar Milady zulk een kiesch onderwerp ter sprake heeft gebracht, zij het mij vergund te zeggen, dat de geboorte- en familiebetrekkingen van mijn bloedverwant hem tot een geduldig aanhooren van zijn verzoek, en ten minste tot eene beleefde weigering er van alleszins gerechtigd maken, verondersteld dat hij zoo eerzuchtig is geweest, zijne oogen op de dochter van Sir William Ashton te durven slaan.»

«Ik verzoek u, Mylord, in het oog te houden, van welk bloed Freule Lucie Ashton van de zijde harer moeder afstamt,» antwoordde de dame.

«Ik ken uwe afkomst volkomen — uit een jongeren tak van het huis van Angus,» hernam de Markies — «en, Milady — vergeef het mij, — behoort niet te vergeten, dat de Ravenswoods driemaal door huwelijken met den hoofdstam van dat huis vermaagschapt zijn geworden. Kom, Mevrouw — ik weet hoe de zaken staan — oude en lang gekoesterde vooroordeelen vallen moeielijk te overwinnen; — ik ben in dat opzicht zeer toegevend — anders moest noch wilde ik mijn naastbestaande alleen hebben laten vertrekken, die op zulk eene wijze uit dit huis verdreven is; — maar ik had hoop als bemiddelaar te kunnen optreden. Ongaarne wilde ik u in toorn verlaten, en zal dus niet vóór den namiddag vertrekken, daar ik den Jonker op weg, een paar uren van hier, aantreffen zal. Laat ons dus wat bedaarder over dit onderwerp spreken.»

«Dat is het, Mylord, wat ik vurig verlang,» voegde Sir William er bij. — «Lady Ashton, wij zullen niet gedoogen, dat Mylord van A — ons in ongenoegen verlaat. Wij moeten hem verzoeken, met ons het middagmaal op het kasteel te houden.»

«Over het kasteel,» zei de dame, «met alles wat er in is, kan de Markies beschikken, zoo lang hij het verkiest met zijn verblijf te vereeren; maar wat de verdere raadpleging over dit onaangenaam onderwerp betreft —»

«Vergeef mij, lieve Mevrouw,» sprak de Markies, «dat ik u geen haastig besluit over een zoo belangrijk onderwerp toestaan kan. Ik zie dat er meer gezelschap komt, en daar ik het geluk heb, mijne oude kennismaking met Lady Ashton te vernieuwen, hoop ik dat zij mij vergunnen zal het gevaar te vermijden, om iets, waarop ik zoo hoogen prijs stel, door een of ander onaangenaam toeval te verliezen — ten minste totdat wij samen eens over aangenamer zaken zullen gesproken hebben.»

De dame glimlachte, neeg en reikte hare hand aan den Markies, door wien zij met alle plechtige gebruiken van dien tijd, die het niet vergunden dat een gast de dame van het huis onder den arm neemt, zoo als een boer zijn liefje op eene boerenkermis doet, naar de eetzaal werd geleid.

Daar troffen zij Bucklaw, Craigengelt en andere buren aan, die de Lord Grootzegelbewaarder reeds vroeger had laten noodigen om den Markies van A — te ontmoeten. — Eene verontschuldiging, op eene lichte ongesteldheid gegrond, werd als de oorzaak van Freule Ashtons afwezigheid opgegeven, wier plaats aan tafel dus onbezet bleef. — Het onthaal was tot kwistigheid toe luisterrijk, en werd vrij lang gerekt.

DRIE EN TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

Dus was het lot van Adam; maar
Het mijne is zeker dubbel zwaar:
De ballingschap, hem opgeleid,
Werd licht door Eva's teederheid;
Maar — ach, ik trek geheel alleen
Als een verstooten balling heen.

WALLER.

Ik zal het niet beproeven, de mengeling van verontwaardiging en droefheid te beschrijven, waarmede Ravenswood het kasteel verliet, dat eens aan zijne voorvaderen had toebehoord. De bewoordingen, waarin het briefje van Lady Ashton vervat was, maakten het voor hem onmogelijk een oogenblik langer op het slot te vertoeven, indien hij de hooghartigheid niet geheel verloochenen wilde, waaraan hij zich wellicht te veel had overgegeven. Ofschoon de Markies mede zijn aandeel in die beleediging had, was deze intusschen nog geneigd eenige pogingen tot verzoening aan te wenden. Hij liet dus zijn naastbestaande alleen vertrekken; maar beloofde hem bij de kleine herberg het Vossenhol in te halen, die onze lezers zich wel zullen gelieven te herinneren, halver weegs tusschen het kasteel van Ravenswood en Wolfs-Crag, op een afstand van vijf

Schotsche mijlen van deze beide huizen gelegen was. De Markies had den Jonker van Ravenswood voorgesteld, hem daar óf dien avond, óf den volgenden morgen af te wachten. Indien hij slechts zijne eigene gewaarwordingen had gevolgd, zou hij terstond het kasteel verlaten hebben; maar dan zou hij, zonder eene enkele poging aangewend te hebben, de voordeelen verloren hebben, die hij zich uit zijn bezoek bij den Lord Grootzegelbewaarder had voorgesteld; en de Jonker van Ravenswood was, zelfs in de eerste drift zijner gramschap, ongezind, de minste kans ter verzoening af te snijden, die hem, zoo wel uit de toegenegenheid hem door Sir William Ashton betoond, als uit de bemiddeling van zijn edelen naastbestaande nog overbleef. Hij zelf was terstond vertrokken, zonder een oogenblik langer te vertoeven dan noodig was, om deze schikking te beramen.

Eerst spoorde hij zijn paard aan, en joeg het in vollen draf door eene laan van het park, alsof hij door de snelheid dezer beweging de gemengde gewaarwordingen, die hem bestormden, verdooven kon. Maar, toen de weg woester en eenzamer werd, en het geboomte de torentjes van het slot voor zijne oogen verborg, kortte hij trapsgewijs den ren van zijn klepper in, alsof hij zich aan de smartelijke denkbeelden wilde overgeven, die hij vruchteloos in zijn hart poogde te onderdrukken. Het pad, waarop hij zich bevond, leidde hem van zelf naar de Meerminnen-fontein en de hut der blinde Alice, en de noodlottige invloed, dien het bijgeloof aan de eerstgenoemde plaats verbond, zoowel als de vermaningen door de oude vrouw te vergeefs tot hem gericht, drongen zich nu met geweld aan zijn geest op. «Oude sprookjes bevatten waarheid,» sprak hij bij zich zelven, «en de Meerminnen-fontein is werkelijk getuige geweest van de laatste onbezonnen daad van den erfgenaam van Ravenswood. — Alice heeft de waarheid gezegd,» vervolgde hij, «en ik bevind mij nu in den toestand, mij door haar voorspeld — of liever ik ben thans nog dieper vernederd; — ik ben nu niet eens afhankelijk en de bondgenoot van den verwoester van het huis mijns vaders, zoo als de oude heks voorspelde, maar de vernederde ellendeling geworden, die, terwijl hij er naar durfde streven deze ondergeschikte rol te spelen, zich met versmading verworpen zag.»

Wij zijn verplicht het verhaal mede te deelen, zoo als wij dat vernomen hebben, en de afstand des tijds, de zucht naar het wonderbare van hen, door wier monden zij gegaan is, in aanmerking genomen, kan zij niet wel een Schotsch verhaal heeten, dan voor zoo veel het een tint van Schotsch bijgeloof draagt. Men zegt dan dat, toen Ravenswood de eenzame fontein naderde, hem het volgende zonderlinge avontuur bejegende. — Zijn paard, dat langzaam voortstapte, begon plotseling te snuiven en te steigeren, en ofschoon hij het de sporen gaf, weigerde het voort te gaan, alsof iets, dat hem schrik aanjoeg, zich onverwachts aan zijn blik voordeed. Terwijl Ravenswoods oog op de fontein viel, kon hij duidelijk eene vrouwelijke gedaante bespeuren, in een witten of liever grijzen mantel gehuld, en gezeten op dezelfde plek, waar Lucie rustte, toen zij zijne noodlottige liefdesverklaring aanhoorde. Zijne eerste gedachte was, dat zij vermoed had, welk pad hij bij zijn vertrek door het park zou inslaan, en dat zij dus naar deze welbekende, ofschoon eenzame plaats gegaan was, om zich bij dat afscheidsbezoek zoowel aan hare eigene droefheid te kunnen overgeven, als om in de zijne te deelen. In dat geloof sprong hij van zijn paard, en terwijl hij de teugels aan een boom vastmaakte, liep hij haastig naar de fontein toe en riep driftig, schoon met gedempte stem, «Freule Ashton! — Lucie!»

De gedaante wendde zich, toen hij haar aansprak, naar hem toe, en gaf aan zijne verwonderde blikken niet de gelaatstrekken van Lucie Ashton, maar wel die van de oude, blinde Alice te aanschouwen. Haar zonderling gewaad, dat eer op een doodskleed dan op de kleeding eener levende vrouw geleek — hare gestalte, die tot zijne verbazing grooter was, dan zij gewoonlijk scheen te zijn — maar vooral de vreemde omstandigheid, van een blind, zwak en afgeleefd mensch op zulk een afstand van hare woning te ontmoeten, een afstand, die als men hare zwakte in aanmerking nam, vrij groot was: dit alles moest eene gewaarwording van verwondering bij hem verwekken, die haast aan vrees grensde. Toen hij naderde, rees zij langzaam van hare zitplaats op, lichtte hare verdorde hand op, alsof zij hem beletten wilde dichter bij haar te komen, terwijl hare verdroogde lippen zich haastig bewogen, hoewel er geen geluid uit voortkwam. Ravenswood stond stil, en na een oogenblik gepoosd te hebben, wilde hij haar op nieuw naderen. Alice, of haar geest, bewoog zich, of gleed zachtkens achterwaarts naar het kreupelhout, terwijl zij nog altijd haar gelaat naar hem gekeerd hield. Het geboomte verborg spoedig de gedaante voor zijne oogen; en, zich overgevende aan de hevige en verschrikkelijke overtuiging, dat het door hem aanschouwde wezen niet tot deze wereld behoorde, bleef de Jonker van Ravenswood, toen hij den laatsten blik op haar sloeg, als geworteld in den grond, waarop hij gestaan had. Toen hij eindelijk zijn moed herzameld had, naderde hij de plaats, waar de gedaante scheen gezeten te hebben; maar er was geen indruk in het gras, noch eenig ander spoor te ontdekken, die hem konden doen gelooven dat, wat hij aanschouwd had, geen zinsbedrog was geweest.

Geheel en al met deze vreemde denkbeelden en verwarde gewaarwordingen vervuld, opwellende in den boezem van iemand, die in de meening verkeert dat hij de ooggetuige eener bovennatuurlijke verschijning geweest is, stapte de Jonker van Ravenswood terug naar zijn paard, ofschoon hij menigmaal niet zonder angst omzag, alsof hij verwachtte, dat de gedaante zich andermaal aan hem zou vertoonen. Maar de verschijning, hetzij die dan wezenlijk plaats had gevonden, hetzij ze het gewrocht eener verhitte en ontroerde verbeelding was, keerde niet terug. Hij bemerkte, dat zijn paard bezweet en verschrikt was, alsof het iets van de vrees en de verbazing ondervond, die men vermoedt, dat de tegenwoordigheid van een bovennatuurlijk wezen bij de dierlijke schepping te weeg brengt. De Jonker steeg weder op, en reed langzaam voort, terwijl hij van tijd het dier streelde, dat inwendig scheen te trillen en te beven, alsof het bij den ingang van iedere laan weder eenig nieuw voorwerp van schrik te wachten had.

Na een oogenblik van beraad, besloot de ruiter de zaak verder te onderzoeken. «Kunnen mijne oogen mij ook misleid, en mij zulk een geruimen tijd bedrogen hebben?» vroeg hij zich zelven af. «Of is de zwakheid der oude vrouw slechts voorgewend, om daardoor meer medelijden te verwekken? En evenwel schenen hare bewegingen niet die van een levend wezen te zijn. Moet ik het volksbijgeloof omhelzen, en denken dat het ongelukkige schepsel eene verbindtenis met de machten der duisternis heeft aangegaan? — Ik heb besloten de waarheid te weten te komen — want bedrog, zelfs door mijne eigene oogen gepleegd, zal ik nooit dulden.»

In deze onzekerheid reed hij naar het hek van Alice's tuin. Hare plaats onder den berkenboom was ledig, ofschoon het een mooie dag was en de zon nog hoog stond. Hij naderde de hut, en hoorde daarbinnen het snikken en weenen van eene vrouw. Toen hij aanklopte, ontving hij geen antwoord, zoodat, na

een oogenblik wachtens, hij de klink oplichtte en binnentrad. De hut was inderdaad eene woning van rouw en verlatenheid. Op hare legerstede uitgestrekt lag het lijk der laatste vrouwelijke bediende van het huis van Ravenswood, die altijd op de voorvaderlijke bezittingen van dat geslacht haar verblijf had gehouden. De adem had haar eerst kort begeven; en het kleine meisje, dat haar in hare laatste oogenblikken had opgepast, wrong de handen en kermde, uit kinderlijke vreeze en droefheid, bij het lijk van hare gestorven meesteres.

Het kostte den Jonker van Ravenswood vrij wat moeite, den schrik van het arme kind te doen bedaren, dat door zijne onverwachte verschijning eer ontdaan dan getroost was geworden; en toen hem dit eindelijk gelukte, gaven de eerste woorden, die het meisje uitte, hem te kennen dat hij te laat gekomen was. Toen hij achter de bedoeling van dit gezegde poogde te geraken, vernam hij dat de afgestorvene, bij den eersten aanval van haren doodstrijd, een boer naar het kasteel had gezonden, met last den Jonker van Ravenswood te smeeken, haar nog een onderhoud te vergunnen, en dat zij met het uiterste ongeduld diens terugkomst had afgewacht. Maar de boodschappers der armen zijn traag en onachtzaam. De knaap had, zoo als men naderhand vernam, het kasteel eerst bereikt, toen Ravenswood het reeds verlaten had, en vond het toen onder de bedienden der vreemde heeren te prettig, dan dat hij zich haasten zou naar de hut van Alice terug te keeren. Hare ongerustheid scheen intusschen met de doodsangsten toe te nemen, en, om mij van de uitdrukking van Babie, hare eenigste oppasster, te bedienen, had zij vurig gebeden, den zoon van haar heer nog eens te mogen zien, ten einde hare waarschuwing aan hem te vernieuwen. Juist toen de klok in het naburig dorp één uur sloeg, had zij den geest gegeven, en Ravenswood herinnerde zich met inwendigen angst, dat hij het geluid daarvan in het bosch gehoord had, juist vóór hij datgene zag, dat hij nu zeer geneigd was voor den geest der afgestorvene te houden.

Zoo wel uit achting voor de doode, als uit gewone menschlievendheid jegens Alice's oppaster, was het noodig, eenige maatregelen te nemen, om het meisje den gewachten bijstand in haar treurigen toestand te bezorgen. De afgestorvene, zoo als hij vernam, had haar verlangen te kennen gegeven, op een eenzaam kerkhof, nabij de kleine herberg het Vossenhol gelegen, begraven te worden, welk kerkhof den naam van de Hermitage, of meer algemeen de Armitage voerde, en waarop sommigen van het geslacht van Ravenswood, en een aantal hunner bedienden begraven lagen. Ravenswood begreep dat het zijn plicht was, die voorkeur, onder den Schotschen boerenstand zoo gewoon, te eerbiedigen; hij vaardigde Babie naar het naburige dorp af, om eenige vrouwen tot hulp te halen, en verzekerde haar dat hij zelf intusschen bij het lijk blijven zou, daar men het, even als oudtijds in Thessalië, ook toen in Schotland ten hoogste onvoegzaam rekende, het zonder behoorlijk opzicht te laten.

Dus zat hij een kwartier uurs, of een weinig langer, in den eenzamen tuin, als de wachter bij het lijk van haar, wier geest, indien zijne oogen hem niet zeer bedrogen hadden, zich zoo kort geleden aan hem had vertoond. In spijt van zijn aangeboren moed, was de Jonker door een samenloop van zoo veel buitengewone omstandigheden zeer aangedaan. Zij stierf met een vurig verlangen om mij nog eens te zien. «Is het dan mogelijk!» moest hij natuurlijk vragen, «kunnen sterke en ernstige wenschen, onder den hevigsten strijd der natuur in het hart opgekomen, den dood overleven? Kunnen zij de angstwekkende grenzen der geestenwereld overschrijden, en de bewoners er van onder de gedaante en in de kleuren dezes levens ons voor oogen stellen? —

En waarom werd iets zichtbaar voor het oog, dat, hetgeen het zeggen wilde, niet aan het oor kon doen verstaan? En waarom zou er eene inbreuk op de wetten der natuur plaats hebben, en hare bedoeling onbekend voor ons blijven? IJdele vragen, die alleen de dood mij kan beantwoorden, wanneer hij mij aan de bleeke en verwelkte gedaante, die voor mij stond, zal hebben gelijk gemaakt.»

Dit zeggende spreidde hij een doek over het levenlooze gelaat, op welks trekken hij ongaarne langer staren wilde. Daarop ging hij in een ouden, gebeeldhouwden eiken stoel zitten, met de wapens van zijn eigen huis versierd, dien Alice zich met moeite toegeëigend had uit de plundering tusschen schuldeischers, ambtenaren, bedienden en gerechtsboden gepleegd, toen zijn vader het kasteel van Ravenswood voor het laatst verliet. Dus zittende, verbande hij uit zijn geest, zoo veel in zijn vermogen was, de bijgeloovige gevoelens, die hetgeen zoo kort geleden voorgevallen was, natuurlijk bij hem opgewekt had. Zijne eigene gewaarwordingen waren droevig genoeg, zonder dat zij door bovennatuurlijken angst behoefden bezwaard te worden, daar hij zich uit den toestand van een gelukkigen minnaar van Lucie Ashton, en van een geëerden en geachten vriend haars vaders, in een treurigen en eenzamen oppasser van het verlaten en verwaarloosde lijk eener doodarme vrouw herschapen zag.

Van dezen treurigen dienst zag hij zich echter spoediger ontslagen, dan hij redelijker wijze verwacht kon hebben wegens den afstand, die er tusschen de hut der overledene en het dorp was, en wegens de jaren en de zwakheid van de drie oude vrouwen, die vandaar kwamen om de wacht bij het lijk der overledene af te lossen, zoo als men, om eene militaire uitdrukking te bezigen, zeggen zou. Bij iedere andere gelegenheid zou de spoed van deze eerwaardige Sybillen minder groot zijn geweest; want de eerste had den leeftijd van meer dan tachtig jaren bereikt; de tweede was verlamd, en de derde door een of ander ongemak kreupel aan het eene been. Maar de plichten, die men den afgestorvenen bij de begrafenis bewijst, worden onder den Schotschen boerenstand van beiderlei kunne voor een liefdewerk gehouden. Ik weet niet, of men aan den aard van het volk, die zeker ernstig en dweepend is, het moet toeschrijven, of dat het uit eene herinnering aan de oude Roomsche begrippen ontstaat, toen de begrafenisplechtigheden altijd als een feestelijk oogenblik voor de levenden werden beschouwd; maar maaltijden, goede sier, en zelfs dronkenschap waren voorheen, en zijn nu nog steeds de gevolgen van eene Schotsche begrafenis naar den ouden trant. Was het begrafenisfeest of de «*dirgie*,» zoo als men het daar noemt, het deel der mannen bij de treurige voorbereidselen, het lijk in de kist te leggen was het werk der vrouwen. De opgetrokken leden op eene plank uit te rekken, waarvan men zich tot dat droevig oogmerk bediende; het lijk in zuiver lijnwaad te kleeden, en daarover het wollen doodsgewaad aan te trekken, dit waren de werkzaamheden, die men altijd aan de oude matronen van het dorp overliet, en waar deze altijd een zonderling en droevig vermaak in schepten.

De oude vrouwen begroetten den Jonker met een spookachtigen glimlach, die hem de ontmoeting van Macbeth en de tooverheksen op de dorre heide van Forres herinnerde. Hij gaf haar wat geld, en droeg haar den last op, voor het lijk harer tijdgenoote zorg te dragen, een last, dien zij gewillig op zich namen, dewijl zij hem tevens te kennen gaven dat hij de hut verlaten moest, opdat zij een aanvang met hare treurige werkzaamheden maken konden.

Ravenswood bewilligde gaarne in zijne verwijdering, en vertoefde nog slechts eenige oogenblikken, om haar eene behoorlijke zorg voor het lijk aan te bevelen, en om van haar te vernemen, waar hij den koster of doodgraver vinden kon, onder wiens opzicht het eenzame kerkhof der Hermitage stond, om alles gereed te laten maken om de oude Alice in die rustplaats te ontvangen, die zij voor zich zelve verkozen had.

«Het zal u niet veel moeite kosten om Johnie Mortsheugh te vinden,» zei de oudste Sibylle, terwijl zich een akelige glimlach op hare verwelkte kaken teekende; — «hij woont dicht bij het Vossenhol, een vroolijk huis, waar menig jolig drinkgelag gehouden wordt; want, zoo als gij weet, dood en roes zijn elkanders buren.»

«Ja, dat is wel waar,» zei de kreupele heks, terwijl zij zich met haar kruk ondersteunde, die de kortheid van haar linkerbeen te hulp moest komen; «want ik herinner mij nog zeer goed, dat, toen de vader van dezen Jonker van Ravenswood, die nu voor ons staat, den jongen Blackhall met zijn hertsvanger doorstak om een bitter woord, dat hij onder den wijn, brandewijn, of wat zij ook samen dronken, zich had laten ontvallen, — dat hij, zeg ik, zoo vlug als een haas binnensprong, en met de voeten vooruit er weer uitgedragen werd. Ik moest het lijk afleggen, en toen ik het bloed afgewasschen had, was hij, zelfs als lijk, een heel schoon slag van een man.»

Men kan gemakkelijk begrijpen, dat dit zoo ontijdig bijgebrachte verhaal des Jonkers voornemen niet weinig verhaastte, om zulk een hatelijk en onheilspellend gezelschap te verlaten. Hij kon echter niet vermijden, toen hij naar den boom ging, waaraan zijn paard gebonden was, en hij de buikriemen van den zadel vastmaakte, door het hek van den kleinen tuin een gesprek aan te hooren, dat tusschen het kreupele wijf en de tachtigjarige Sibylle met betrekking tot hem gevoerd werd. Dit deftige paar was naar den tuin gehompeld, om rozemarijn, averoen, wijnruit en andere kruiden op te zoeken, om over het lijk gestrooid, en ter berooking en zuivering van de hut in den schoorsteen verbrand te worden. De kreupele vrouw, wier krachten door de wandeling uit het dorp uitgeput waren, had men als oppasster bij het lijk achtergelaten, opdat geene tooverheksen of booze geesten hun spel daarmede zouden kunnen drijven.

Het volgend gekwaak moest de Jonker van Ravenswood dus noodzakelijk aanhooren.

«Dat is eene frissche, stevig gegroeide dolle kervel, Annie Winnie! — Menig moedertje zou er lang naar gezocht, maar geen beter paard gevonden hebben, om over heuvel en hoogte, door mist en maanlicht meê heen te vliegen, en in den kelder van den koning van Frankrijk af te stijgen.»

«Ja, moedertje!» hervatte de andere oude heks, «dat is zoo; maar de duivel zelf is thans even versteend van hart geworden als de Lord Grootzegelbewaarder, en als de groote lieden, die een hart als een molensteen hebben. Zij plagen en pijnigen ons, en brengen ons als tooverheksen op den brandstapel, en hoewel ik al mijne gebeden ook tienmaal van achteren af opzeg, zoo wil de Satan mij er toch nooit iets voor geven.»

«Hebt gij den booze ooit gezien?» vroeg hare buurvrouw.

«Neen,» hernam de andere redenaarster; «maar zeker heb ik vaak van hem gedroomd, en ik denk, dat de dag niet ver af is, waarop men mij daarvoor verbranden zal. Maar, moedertje, daar bekommer ik mij weinig over. Wij hebben dezen daalder nu van den Jonker gekregen; daarvoor zullen wij brood, bier en tabak laten halen, en een slokje brandewijn, om dat op

een stukje lekkere suiker te verbranden, en dan mag er een duivel of geen duivel zijn, wij zullen er een vroolijken nacht van maken.»

Hier stiet zij uit den perkamenten mond eene soort van afgrijselijk gelach uit, dat eenigszins op het geschreeuw van een nachtuil geleek.

«De Jonker is een gul en mild mensch,» zeide Annie Winnie, «en een flinke jongen — breed van schouders en smal van heupen; — hij zou een mooi lijk zijn, — ik zou hem wel willen uitrekken en in het doodkleed doen.»

«Het staat op zijn voorhoofd, Annie Winnie, geschreven,» hervatte hare tachtigjarige gezellin, «dat noch de hand van een man, noch die eener vrouw hem ooit uit zal rekken — dat er nooit een lijkplank onder zijn rug geschoven zal worden — daar kunt gij staat op maken; want ik heb dit uit eene vrij zekere bron.»

«Zal het dan zijn lot zijn op het slagveld te sterven?» vroeg Ailsie Gourlay. «Zal hij door het zwaard of door een kogel omkomen, zoo als met menigeen zijner voorvaderen weleer het geval is geweest?»

«Doe daaromtrent geen vragen meer — zoo goed zal het niet eens met hem afloopen,» antwoordde de profetes.

«Ik weet, Ailsie Gourlay, dat gij meer dan andere menschen weet — maar wie heeft u dat toch verteld?»

«Annie Winnie, kwel daar uwe oude hersens niet meê,» hervatte de Sibylle — «ik heb het van iemand, die het best weet.»

«En gij zegt dat gij den booze nooit gezien hebt?» herhaalde hare nieuwsgierige gezellin.

«Ik heb dit van iemand, die het wel wist,» zeide Ailsie,» en wel van iemand, die, eer hij het levenslicht aanschouwde, zijn lot reeds had nagespoord.»

«Luister, ik hoor den hoefslag van zijn paard,» sprak de andere; «die klinkt mij niet in het oor, alsof hem eenig geluk te wachten stond.»

«Maak wat spoed, juffers!» schreeuwde de kreupele feeks uit de hut haar toe, «en laat ons doen wat noodig is, en zeggen wat te pas komt: want als het lijk niet uitgerekt wordt, zal het gaan grijnzen en morren, en dat zou toch de beste onzer vervaard maken.»

Ravenswood was nu reeds te ver verwijderd, om meer van dit gesprek te kunnen hooren. Ten sterkste verfoeide hij het algemeene bijgeloof aangaande hekserij, voorteekenen en waarzeggerij, waaraan zijne eeuw en zijn geboortegrond nog zulk een onvoorwaardelijk geloof hechtten, dat het voor eene misdaad gerekend werd, twijfel daarover te laten blijken, ja, een misdaad die met het ongeloof der Joden en Saracenen gelijk stond. Hij wist ook dat het heerschende geloof aan tooverheksen, dat zoo krachtig werkt op het zwaarmoedige gestel van personen, wier ouderdom, gebreken en armoede hen aan achterdocht blootstelden, en versterkt door de vrees voor den dood en de folteringen der wreedste pijnigingen, vaak bekentenissen hebben afgeperst, waardoor de lijfstraffelijke geschiedenis van Schotland gedurende de zeventiende eeuw geschandvlekt en onteerd wordt. Maar het vizioen van dien morgen, hetzij dan wezenlijk of ingebeeld, had in zijne ziel een bijgeloovigen indruk nagelaten, dien hij vruchteloos poogde uit te wisschen, terwijl de aard der bezigheid, die hem bij de kleine herberg, het Vossenhol genaamd, wachtte, waar hij spoedig aankwam, ook alles behalve geschikt was om zijn geest in een vroolijker stemming te brengen.

Het was noodzakelijk dat hij Mortsheugh, den doodgraver van het oude

kerkhof de Hermitage, zou spreken, ten einde schikkingen omtrent de begrafenis der oude Alice te maken; en daar de man dicht bij haar laatste verblijf woonde, wandelde de Jonker, na eene kleine verversching gebruikt te hebben, naar de plaats, waar men het lijk van Alice leggen zou.

Het kerkhof was in een hoek gelegen, door de kromming van een bergstroom gevormd, die in de nabijliggende heuvelen zijn oorsprong had. Een ruw hol, in eene naburige rots, dat van binnen in de gedaante van een kruis was ingehouwen, vormde de Hermitage, binnen welker wanden, in oude tijden, een Saksische heilige boete gedaan, en zijn naam aan dat oord gegeven had. In later dagen had de rijke abdij van Coldingham in de nabuurschap eene kapel gesticht, waarvan thans geen spoor meer zichtbaar was, hoewel het kerkhof, dat haar eenmaal omringde, nu nog tot eene begraafplaats voor bijzondere personen diende. Een paar sparreboomen stonden nog hier en daar verstrooid binnen den omtrek van de plaats, die eens heilige grond was geweest. Oorlogshelden en baronnen waren daar eertijds begraven; maar hunne namen waren lang vergeten, en hunne grafteekens verwoest. De eenige nog bestaande waren de gedenksteenen, die de graven van lieden van minderen rang aanwezen. De woning van den doodgraver was eene eenzame hut, die aan den vervallen muur van het kerkhof grensde, maar zoo laag was, dat haar dak bijna met den grond gelijk, en met een overvloed van gras en onkruid overdekt, op een begroeid graf geleek. Bij onderzoek bevond Ravenswood dat de man naar eene bruiloft was, daar hij zoo wel vioolspeler als grafdelver der nabuurschap was. Hij begaf zich dus naar de kleine herberg, en liet in de hut eene boodschap achter, dat hij den volgenden morgen vroeg weder bij den man komen zou, wiens tweeledig beroep hem zoo wel aan het klaaghuis als aan de feestzaal verbond.

Een voorrijder van den Markies kwam kort daarop in het Vossenhol met de tijding aan, dat zijn heer den Jonker van Ravenswood den volgenden morgen daar zou verwachten, en de Jonker, die zich anders naar zijn ouden burg van Wolfs-Crag zou begeven hebben, bleef dus in de herberg om zijn edelen naastbestaande te kunnen ontmoeten.

VIER EN TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

HAMLET. Heeft deze kerel dan geen gevoel van zijn beroep? hij zingt, terwijl hij een graf delft.
HORATIO. De gewoonte maakt dat hij dit doet, zonder er eens bij te denken.
HAMLET. Zoo gaat het: de hand, die weinig werk verricht, is des te fijner van gevoel.

Hamlet, 5de bedrijf, eerste tooneel.

Ravenswoods slaap werd door verschrikkelijke en angstige droomen afgebroken, en de tusschenpoozingen waarin hij wakker lag, werden door zwaarmoedige overdenkingen van het verledene en door een smartelijk vooruitloopen

van de toekomst verontrust. Hij was misschien de eenige reiziger, die ooit in dat ellendige kot sliep, zonder over zijn verblijf te klagen, of die het ongemak zijner ontberingen niet gevoelde. «Wanneer de ziel vrij is,» zeide hij, «kan het lichaam weinig verdragen.» In den morgenstond verliet hij evenwel vroegtijdig het bed, in de hoop dat de frissche geur van de morgenlucht hem die verkwikking zou verschaffen, welke de nacht hem geweigerd had. Hij sloeg den weg naar het eenzame kerkhof in, dat omtrent een kwartiergaans van de herberg gelegen was.

De dunne, blauwe rook, die reeds dwarrelend begon op te stijgen en de hut van den levende van de woningen des doods deed onderscheiden, gaf hem te kennen, dat haar bewoner teruggekeerd en reeds aan het werk was. Toen hij het kleine kerkhof betrad, zag hij den ouden man, die bezig was een graf te delven, met welken arbeid hij reeds ter helft gevorderd was. «Mijne bestemming,» dacht Ravenswood, «schijnt mij naar tooneelen van ongeluk of dood heen te voeren; maar dit zijn kinderachtige denkbeelden, die mij niet overmeesteren zullen, en ik zal niet langer dulden dat mijne verbeelding mijne zintuigen misleidt.» De oude man rustte op zijn schop, toen de Jonker hem naderde, alsof hij gereed stond diens bevelen te ontvangen, en daar deze niet dadelijk den mond opende, begon de doodgraver, op zijne eigen wijze, het gesprek:

«Gij komt mij vast een bruiloft bestellen, Mijnheer, daar durf ik wat onder verwedden.»

«Waarom denkt gij dat, vriend?» hernam de Jonker.

«Het mes snijdt bij mij aan twee kanten,» hervatte de oude man. «Ik leef van de viool, Mijnheer, en van de spade: ik help de wereld met menschen vullen en ook om ze er van te ledigen, en ik dien dus door eene dertigjarige practijk beide soort van klanten wel te hebben leeren kennen op het gezicht.»

«Heden morgen vergist gij u evenwel,» hervatte Ravenswood.

«Zoo?» vroeg de oude man, terwijl hij hem strak in het gelaat zag; «waarlijk, het kan wel zijn; want hoe helder uw voorhoofd ook schijnen mag, staat er evenwel vandaag iets opgeschreven, dat even na aan den dood als aan de bruiloft vermaagschapt is. Nu, nu, houweel en spade zijn evenzeer tot uw dienst als strijkstok en viool.»

«Ik verlang dan,» zeide Ravenswood, «dat gij voor de behoorlijke begrafenis eener oude vrouw zorg zult dragen: zij heet Alice Gray, en heeft aan den voet der rotsen, in het park van Ravenswood gewoond.»

«Alice Gray! de blinde Alice!» riep de doodgraver uit; «is zij dan eindelijk ook heengegaan? Dat is op nieuw een klokslag, die mij vermaant gereed te zijn. Het heugt mij nog best dat Hebbie Gray haar in dit land bracht; zij was toen een mooi meisje, dat ons allemaal over hare Engelsche schouders aanzag. Nu, haar hoogmoed is vrij wat gefnuikt geworden. En is zij pas gestorven?»

«Zij is gisteren overleden,» antwoordde Ravenswood, «en het was haar verlangen, hier naast haar man begraven te worden; gij zult zonder twijfel wel weten, waar hij ligt?»

«Ik weten, waar hij ligt?» vroeg de doodgraver met eene onbestemdheid in zijn antwoord, aan zijn landaard eigen. «Ik weet waar alle lijken liggen, die hier begraven zijn. Maar wij spraken over haar graf — God sta ons bij! — indien het waar is, wat de menschen van Alice op haar ouden dag verteld hebben, dan zal geen gewoon graf haar houden kunnen, al graaf ik

het ook zes voet diep, en het graf van een tooverheks behoeft toch geen duim dieper te zijn, of hare eigene medekollen zouden, uit oude betrekking, haar spoedig uit haar doodskleed wikkelen; — maar, laat het dan zes, of drie voet diep zijn, zeg mij maar, wie het betalen zal?»

«Dat zal ik doen, vriend, met alle billijke kosten, die daarop loopen kunnen.»

«Billijke kosten?» vroeg de doodgraver. «Daaronder rekent men den grond, het klokluiden, (hoewel ik haast geloof dat de klok gebroken is,) en de kist, en mijn dagloon, en mijn fooitje, en wat brandewijn en bier voor een lijkdronk — ik denk niet, dat gij haar op eene tamelijke wijze onder de zestien pond Schotsch begraven kunt.»

«Daar is het geld, vriend,» sprak Ravenswood, «en er is nog over. Gij zijt immers wel zeker dat gij het graf kent?»

«Gij zult wel een van hare Engelsche bloedverwanten zijn, daar durf ik wat onder verwedden,» zei de grijze grafdelver. «Ik heb gehoord dat zij ver beneden haar stand getrouwd is. Billijk was het, dat zij, toen zij leefde, op het gebit moest bijten; maar billijk ook is het, dat gij haar, nu zij dood is, eene behoorlijke begrafenis bezorgt; want dat is iets, dat u nog meer dan haar, tot eer verstrekt. De meesten mogen hunne bloedverwanten gedurende hun leven voor zich zelven laten zorgen, en hun den last hunner eigene misstappen laten dragen, maar het is iets onnatuurlijks, hen als honden te laten begraven, daar die schande op hunne naastbestaanden neêrkomt — want wat weten de dooden er toch van?»

«Maar even ongaarne, denk ik, ziet gij het dat de menschen hunne bloedverwanten bij gelegenheid eener bruiloft veronachtzamen,» zeide Ravenswood, die zich niet weinig met de menschlievendheid van den grafdelver vermaakte.

De oude man sloeg de scherpe grauwe oogen met een loozen glimlach op, alsof hij de aardigheid begreep; maar ging met zijne vorige deftigheid dadelijk voort: «Bruiloften — wie zou bruiloften verzuimen, die dienen om de aarde met menschen te vullen? Wees verzekerd dat die op allerlei wijze, met vroolijke partijen en gastmalen van vrienden en magen, met allerlei speeltuigen, met harpen en bazuinen, met fluiten en psalters, met goede violen en zakpijpen overal worden gevierd, daar toch niets met deze welluidende speeltuigen der oude wereld kan vergeleken worden.»

«De tegenwoordigheid eener viool, denk ik,» hervatte Ravenswood, «kan de afwezigheid van alle andere wel vergoeden.»

De doodgraver zag hem weêr scherp aan toen hij dit antwoord gaf.

«Daar is geen twijfel aan — daar is geen twijfel aan — mits ze goed bespeeld worde; dan, daar ginder,» als of hij het gesprek gaarne op een ander onderwerp brengen wilde, «is het lange graf van Halbert Gray, waarnaar gij gevraagd hebt, juist het derde voorbij dien grooten steen, die op zes palen boven den eenen of anderen Ravenswood staat; want er liggen vrij wat van hunne naastbestaanden en bedienden hier begraven. De duivel hale hen, daar dit hun eigenlijke begraafplaats niet is.»

«Deze Ravenswoods behooren dus niet tot uwe bijzondere gunstelingen?» sprak de Jonker, niet al te zeer gesticht door den zegen, die als in het voorbijgaan over zijn geslacht en zijn naam uitgesproken was.

«Ik weet niet, wie gunstig over hen denken zou,» zei de doodgraver. «Toen zij landerijen en rijkdom bezaten, hebben zij ze slecht bewaard, en nu hun hoofd naar den grond gekeerd is, laat men er zich weinig aan gelegen liggen, hoe lang het duren kan eer zij het weder oplichten.»

«Wezenlijk,» zeide Ravenswood, «ik heb nooit gehoord dat deze ongeluk-

kige familie zoo veel haat bij hare landslieden heeft verdiend. Ik stem u hare armoede gaarne toe — indien deze haar verachtelijk maakt —»

«Die armoede heeft daartoe veel bijgedragen,» sprak de doodgraver der Hermitage, «dat kunt gij ten minste op mijn woord gelooven. Ik ken niets anders dat mij verachtelijk maken zou, en toch achten de menschen mij niet zoo hoog, als zij zouden doen, wanneer ik in een dubbel huis met een bordes woonde. Maar, wat de Ravenswoods betreft, drie geslachten heb ik van hen beleefd, en het ééne is niet beter dan het andere geweest.»

«Ik dacht dat zij een goeden naam in het land hadden,» antwoordde de afstammeling van hun geslacht.

«Naam? o ja, Mijnheer! dien bezat de oude goede Lord hun grootvader. Ik woonde op zijn land, toen ik een pas opgeschoten knaap was en de trompet tegen iedereen kon blazen, want ik had toen een langen adem — en nu ik dit onderwerp aanroer, kan ik u zeggen dat ik den trompetter Marine gehoord heb, die voor de Lords van dit graafschap blies, en hij kon er niet meer tonen uit krijgen dan een kind uit een fluitje van een oortje. Ik tart hem om het deuntje: *Laars en zadel*, of: *Te paard en voort*, of: *Gij dappren! komt en draaft met mij*, eens te blazen — de kerel had geen adem.»

«Maar hoe staat dat alles in betrekking tot den ouden Lord Ravenswood?» vroeg de Jonker, die met eene prikkelbaarheid, in zijne omstandigheden niet ongewoon, verlangde dat de muzikant zijn eerste onderwerp vervolgen zou.— «Wat heeft zijne nagedachtenis met het verval der trompetmuziek te maken?»

«Juist dit, Mijnheer!» antwoordde de doodgraver, «dat ik mijn adem in zijn dienst verloren heb. Gij moet weten, dat ik trompetter op het kasteel was, en vrijheid had om met het aanbreken van den dag, bij het middagmaal en bij andere gelegenheden, wanneer er gezelschap was en Mylord het dan goedvond, te blazen. En toen hij zijn krijgsvolk ontbood, om Bothwellsbrug aan de woeste Whigs te ontweldigen, moest ik tegen wil en dank een paard beklimmen en mede gaan vechten.»

«Dat was zeer billijk,» sprak Ravenswood, «omdat gij zijn bediende en vasal waart.»

«Bediende, zegt gij?» hervatte de doodgraver, «ja, dat was ik, maar om zijn volk bij hun warm middagmaal bijeen te blazen, of, wanneer het op zijn ergst liep, bij eene plechtige begrafenis de trompet te doen hooren, maar niet om op het bloedige slagveld voor hen te musiceeren, waar geen gezelschap overbleef dan de roofzieke kraaien. Maar wacht een weinig, en gij zult dan hooren wat er van geworden is, en hoe veel redenen ik heb om mij aan de Ravenswoods verplicht te rekenen. Weet dan, dat wij op een schoonen zomermorgen uittrokken, het was den vier en twintigsten Juni van zestien honderd negenenzeventig. Ja, ja, dat is juist de dag, de maand en het jaar— de trommels werden geroerd — de snaphanen rammelden — de paarden schopten en trapten. Hackstoun van Rathillet verdedigde de brug met musketten en karabijnen, met pieken, zwaarden en sikkels, zoo veel ik er van weet, en wij ruiters kregen last om de rivier te doorwaden. Nu heb ik er altijd een hekel aan gehad eene rivier te doorwaden, en vooral als daar aan de overzijde een paar duizend gewapende mannen staan. Daar schreeuwde de oude Ravenswood, die zijn Spaanschen degen over het hoofd zwaaide, ons toe dat wij er over moesten trekken en er duchtig onder slaan, alsof wij naar eene kermis gingen. Daar hadt ge Caleb Balderston, die nu nog leeft, bij de achterhoede; hij zwoer bij dik en dun, dat hij iedereen die linksom keert durfde maken, zijn zwaard door de ribben zou jagen. Daar schreeuwde de jonge Allan

Ravenswood, die toen nog Jonker was, met een overgehaald pistool in de hand — een geluk was het, dat het niet losging — mij toe, terwijl ik nauwelijks zoo veel adem overgehouden had, als voor mijne eigene longen noodig was: «Blaas, bloodaard! blaas, verdoemde, bange schurk! of ik blaas u de hersens uit den kop!» en gij kunt er staat op maken, dat ik zes krijgsliederen zóó geblazen heb, dat het gekakel eener klokhen daarbij vergeleken eene heerlijke muziek was.»

«Goed, vriend, maar maak het kort,» zeide Ravenswood.

«Kort? In den bloei mijner jeugd zou men mij bijna de helft korter gemaakt hebben, gelijk de Schrift zegt; en dat is het juist, waar ik mij nu nog over beklaag. Nu, in het water moesten wij hals over kop plonzen, blijven zitten of vallen; — het eene paard joeg het andere voort, zoo als redelooze dieren en ruiters van weinig verstand doen. De bosschen aan de overzijde stonden in brand, zoo hevig vuurden de Whigs, en mijn paard had juist grond gekregen, toen een verwenschte kerel uit het Westland — nooit zal ik zijn gezicht vergeten, al word ik zoo oud als Methuzalem — het was er een als dat van een wilden valk, en hij had een baard zoo breed als mijn schop, — zijn lang, zwart geweer op geen voet afstands langs mijn oor afschoot. Mijn paard draaide, door de genade des hemels, zich om; ik stortte er aan den éénen kant af, terwijl de kogel aan den anderen kant voorbij floot, en daarop viel de oude Lord op hem aan, en bracht hem met zijn breed zwaard zulk een geduchten houw toe, dat hij van zijn hoofd twee stukken maakte, en de schoft met zijn gansche zwaarte op mij viel.»

«Ik zou dan denken dat gij groote verplichting aan den ouden Lord hadt,» zeide Ravenswood.

«Zoo? Die verplichting ontstond dan zeker daaruit, dat hij mij eerst, tegen wil en dank, in levensgevaar bracht, en vervolgens mij een kerel op het lijf smeet, die mij al den adem uit de longen sloeg. — Sedert dien tijd ben ik altijd kortademig geweest, en kan geen twintig stappen ver gaan, zonder als een molenaars ezel te hijgen.»

«Gij hebt toen zeker uw trompetterspost verloren?» vroeg Ravenswood.

«Verloren? — zeker verloor ik dien,» hervatte de doodgraver; «want ik kon toen op geen droog rietje meer blazen. Het ging mij echter nog vrij goed; want ik behield mijn inkomen, kreeg eene vrije woning, en had weinig meer te doen dan voor hem op de viool te spelen. Maar wat Lord Allan Ravenswood betreft, die is nog veel erger dan zijn vader geweest.»

«Hoe!» vroeg de Jonker; «heeft dan mijn vader — ik meen de zoon van zijn vader — de laatste Lord van Ravenswood, u toch van datgene beroofd, wat de goedheid van zijn vader u vergunde?»

«Ja, waarlijk deed hij dat,» antwoordde de oude man; «want hij liet zijne zaken den kreeftengang gaan, en gaf ons aan dien Sir William Ashton over, die niets zonder geld doen wil, en mij en al de andere arme schepselen verdreef, die nog hun stukje brood en hun soep op het kasteel kregen, en een hol hadden, waar wij onze hoofden konden nederleggen, als de zaken op den ouden voet gebleven waren.»

«Maar, vriend, indien Lord Ravenswood zijn volk zoo lang beschermd heeft als hij de middelen daartoe bezat, dan geloof ik dat zij zijne nagedachtenis wel mogen ontzien,» hervatte Ravenswood.

«Ieder heeft zijne eigene begrippen, Mijnheer!» antwoordde de doodgraver; «maar gij zult mij niet overtuigen dat hij zoowel zijn plicht jegens zich zelven als jegens ons, arme hulpelooze schepsels, gedaan heeft, daar hij ons

tot zulke uitersten gebracht heeft. Hij had ons lijfrenten bij onze huizen en stukjes land moeten geven — en mij, die een oud man ben, en in gindsch ellendig kot leven moet, dat beter voor een dood dan voor een levend mensch geschikt is, en mij door zinkingen vermoordt, mijn lekkeren beet maar moeten laten kauwen, en John Smith door zijne gebroken glazen laten kijken. Dat alles zijn wij nu kwijt, omdat Ravenswood zijn have en goed als een dwaas heeft verspeeld.»

«Het is maar al te waar,» zeide Ravenswood, door de waarheid van dit gezegde getroffen, «dat de straffen der buitensporigheid zich veel verder dan tot de eigene rampen van den doorbrenger uitstrekken.»

«Evenwel,» sprak de doodgraver, «aan dien jongen Edgar zullen de rampen, die ik aan zijne ouders te danken heb, gewroken worden.»

«Waarlijk?» vroeg Ravenswood; «waarom denkt gij dat?»

«Men zegt dat hij op het punt staat, om met de dochter van Lady Ashton te gaan trouwen. Laat haar maar zijn hoofd eens onder het juk gekregen hebben, en let er dan eens op, of zij hem den hals niet omdraait! — Indien ik in zijne plaats was, zou ik wel op mijne hoede wezen; — iedereen, die met Lucie Ashton in aanraking komt, heeft het zwaar te verantwoorden. Zie, het ergste wat ik den Jonker toewensch, is, dat hij zijn eigen zin mag volgen, en door het huwelijk zich met de vijanden van zijn vader verbinden, die zijne uitgestrekte landerijen en mijn aardigen kooltuin aan de wettige eigenaren ontnomen hebben.»

Cervantes merkt zeer schrander op, dat de vleierij aangenaam is, al komt zij zelfs uit den mond van een krankzinnigen dwaas; en dat berisping zoowel als lof ons dikwijls treft, hoewel wij de begrippen en beweegredenen, waarop zij gegrond zijn, verachten.

Nadat Ravenswood zijne bevelen voor het bezorgen van Alice's begrafenis kort herhaald had, verwijderde hij zich snel van den doodgraver, met den pijnlijken indruk, dat aanzienlijken zoowel als geringen over zijne verbintenis met Lucie, even ongunstig als deze eenvoudige en baatzuchtige boer denken zouden.

«En ik,» dacht Edgar, «die de laagheid beging van mij aan zulke lasteringen bloot te stellen, word toch versmaad! Lucie, uwe trouw moet zuiver en rein als de diamant wezen, om tegen de schande te kunnen opwegen, die de begrippen der menschen en het gedrag uwer moeder den erfgenaam van Ravenswood opladen!»

Toen hij de oogen opsloeg, zag hij den Markies van A—, die, na in het Vossenhol aangekomen te zijn, uitgegaan was om zijn bloedverwant op te zoeken.

Na de wederzijdsche begroetingen, verontschuldigde hij zich dat hij den vorigen avond niet gekomen was. Hij betuigde dat het zijn wensch wel geweest was, dit te hebben kunnen doen, maar er waren bijzonderheden te zijner kennis gekomen, die hem hadden overgehaald, zijn voornemen uit te stellen.

«Ik heb ontdekt, neef,» sprak hij, «dat hier een liefdehandel in het spel is; en hoewel ik u laken moet dat gij mij dit niet medegedeeld hebt, daar ik toch eenigszins het hoofd van uwe familie ben —»

«Met uw verlof, Mylord,» viel Ravenswood hem in de rede, «ik reken mij ten hoogste aan u verplicht voor uwe belangstelling — maar *ik* ben zelf het hoofd mijner familie.»

«Ik weet het — ik weet het,» hervatte de Markies, «dat gij dit zeker in

een wapen- en geslachtrekenkundigen zin zijt — maar ik bedoel alleen dat, daar gij eenigszins onder mijne voogdijschap staat —»

«Ik moet de vrijheid gebruiken, Mylord, te zeggen,» antwoordde Ravenswood — en de toon, waarop hij den Markies in de rede viel, beloofde aan de vriendschap van de edele naastbestaanden geen langen duur; maar hier werd hij gelukkig door den kleinen doodgraver gestoord, die, naar adem hijgende, hen achterna kwam loopen, om te vragen of de heeren geen muziek in de herberg verkozen, om hun kort verblijf te veraangenamen?

«Wij hebben geen muziek noodig,» zei de Jonker kortaf.

«Ge weet niet wat gij weigert,» sprak de vioolspeler, met de lastige vrijpostigheid aan zijn beroep eigen. «Ik kan voor u deuntjes: *Wilt gij het weder doen?* en *De merrie van den grijsaard is dood*, zesmaal beter spelen dan Pattie Bernio in zijn leven het ooit heeft gedaan. Ik zal mijne viool zoo snel gaan halen, als ik de schroef van een doodkist omdraai.»

«Pak u weg!» zei de Markies.

«En als Mijnheer een edelman uit het Hoogland is,» sprak de hardnekkig volhoudende muzikant, «hetgeen ik uit uw tongval meen te moeten opmaken, weet dan, dat ik *Liggeram Cosh* en *Mullin Dhu* en *de Petemoeien van Athole* ook even goed spelen kan.»

«Pak u weg, vriend! gij stoort ons in ons gesprek.»

«Of indien, met verlof van de heeren, gij toevallig aan den kant der *Eerlijken* 1) zijt, kan ik» — dit zeide hij op zachten en vertrouwelijke toon — «*Killie-crankie*, *De Koning zal zijn rijk weer krijgen* en *De oude Stuart keert terug*, voor u spelen — en de waardin in de herberg is een geschikt en bescheiden mensch, die er niet om geeft, welke gezondheden er gedronken en welke liedjes er in haar huis gespeeld worden; — voor alles is zij doof, het klinken van zilvergeld alleen uitgezonderd.»

De Markies, die soms van Jakobietische neigingen verdacht gehouden werd, kon zijn lachen niet bedwingen, toen hij den kerel een daalder toewierp, en hem gelastte, voor zijne bedienden, indien hij daar lust toe had, wat te gaan spelen, en de beide heeren zelve met rust te laten.

«Dat is best, Heeren,» zeide hij, «ik wensch u nu goeden dag; mij komt die daalder schoon te pas, en gij hebt de schade van de muziek te missen. — Nu ga ik naar huis, en maak het graf even zoo snel gereed als men een viool stemt, en dan haal ik mijn broodwinner, en ga naar uw volk toe en zie of zij betere ooren hebben dan hunne heeren.»

---

1) Met den bijnaam van *eerlijken* bestempelden zich de aanhangers van het verdreven koninklijke huis. Vert.

VIJF EN TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

Mijn lief, gij kunt er vast op aan,
U staat een schoone rol te spelen.
Komt rijkdom, mode en gril ter baan,
Dan heeft de rust van 't hart gedaan
En daaglijks wordt uw lot — vervelen.

Mij is door menig vriend verhaald,
Wiens woord ik zeker kan gelooven:
Als grilzucht op ons zegepraalt,
En ons de tijd het hart verstaalt,
Dan moet de trouwste min verdooven.

HENDERSON.

«Nu wij van dezen lastigen speelman gelukkig ontslagen zijn,» sprak de Markies, «verlang ik, waarde neef, u te zeggen dat ik gepoogd heb, over uw liefdehandel met de dochter van Sir William Ashton te spreken. Ik heb de jonge dame heden voor het eerst slechts weinige oogenblikken gezien, en ben dus met hare persoonlijke verdiensten volstrekt onbekend; maar ik geloof, dat ik haar niet beleedig en u een goeden raad geef, als ik u zeg dat gij wel eene betere keuze kondet doen.»

«Mylord, ik ben u zeer verplicht voor uwe belangstelling in mijne zaken,» antwoordde Ravenswood, «en het was geenszins mijn oogmerk, om u in iets, wat Freule Ashton betreft, eenige moeite te veroorzaken. Maar daar mijne betrekking tot deze jonge dame u ter oore gekomen is, dan kan ik alleen zeggen dat gij noodzakelijk veronderstellen moet, dat ik alle bedenkingen, die men tegen mijn huwelijk met het geslacht van haren vader maken kon, nauwkeurig heb overwogen, en de redenen, welke tegen die bedenkingen opwogen, volkomen beaam, daar ik mij met die zaak reeds zoo ver heb ingelaten.»

«Indien gij mij had laten uitspreken, Jonker,» antwoordde zijn edele bloedverwant, «zoudt gij deze aanmerking hebben kunnen achterhouden; want zonder te betwisten dat gij redenen gehad hebt, die, in uw oog, tegen elk ander beletsel schenen op te wegen, heb ik met alle gepaste middelen gepoogd, de Ashtons over te halen om in uwe oogmerken te bewilligen.»

«Ik dank u, Mylord, voor deze ongevraagde bemiddeling,» zeide Ravenswood, «en doe dit vooral, daar ik verzekerd ben dat gij de grenzen niet zult zijn te buiten gegaan, die ik mij zelven daarbij gesteld zou hebben.»

«Daar kunt gij u op verlaten,» sprak de Markies.» Ik zelf gevoelde de kieschheid van dat onderwerp te veel, om een edelman, aan mijn huis zoo na verwant, in een onteerend of twijfelachtig licht met deze Ashtons te stellen. Ik maakte hen op al de voordeelen opmerkzaam, die er voor hen konden ontstaan, wanneer zij hunne dochter aan een zoo edel en met de eersten van Schotland zoo na verbonden huis, uithuwden. Ik verklaarde hun

nauwkeurig den graad van bloedverwantschap, waarin de Ravenswoods tot ons stonden, en ik ging zelfs zoo ver om hun een wenk te geven, welk eene verandering er in de staatkundige aangelegenheden voorvallen kan, en welke kaarten in het volgende Parlement de troeven zullen wezen. Ik zeide dat ik u eer als een zoon — of een neef, of als — dan als een verren naastbestaande beschouwde, en dat ik uwe zaak geheel en al tot de mijne maakte.»

«En wat is de uitslag dezer verklaringen geweest?» vroeg Ravenswood, die eenigszins in twijfel stond, of hij hem over zijne tusschenkomst zijn ongenoegen laten blijken, of zijne dankbaarheid betuigen zou.

«De Lord Grootzegelbewaarder zou wel naar rede hebben willen luisteren,» sprak de Markies, «want hij heeft geen lust om zijn post te verliezen, die, bij het tegenwoordig uitzicht op verandering in het staatsbestuur, moet openvallen. En, om de waarheid te zeggen, gij schijnt hem te behagen, en hij is bewust van de voordeelen, die hij door zulk een huwelijk behalen kan. — Maar zijne vrouw, welke het mondstuk der trompet is, Jonker —»,

«Wat is er dan met Lady Ashton gebeurd, Mylord?» vroeg Ravenswood. «Deel mij den uitslag van deze vreemde onderhandeling mede; — ik kan het best verdragen.—»

«Daar ben ik blijde om,» sprak de Markies, «want ik schaam mij, u de helft te vertellen van hetgeen zij gezegd heeft. Genoeg is het, dat zij opgewonden is — en het hoofd eener kostschool van den eersten rang kon met geen trotscher onverschilligheid het aanzoek van een Ierschen officier, op half traktement, om de erfgename van een West-Indischen planter hebben afgeslagen, dan Lady Ashton elk voorstel tot bemiddeling, dat ik in staat was, beste neef, voor u te doen, van de hand wees. Ik kan hare bedoelingen niet gissen. Zeker is het, dat zij nooit eene aanzienlijker verbindtenis zal kunnen sluiten. En wat geld en goed betreft, dat is gewoonlijk eer het werk van haar man, dan het hare. Ik geloof waarlijk, dat zij u enkel haat om uwe hooge geboorte, die haar echtgenoot ontbreekt, en mogelijk ook omdat gij de landerijen mist, welke haar lieve man bezit. Maar het moet u onaangenaam vallen daar meer van te hooren; — hier zijn wij bij de herberg.»

De Jonker van Ravenswood bewaarde het stilzwijgen toen hij de hut binnentrad, door welker menigvuldige scheuren de rook dapper uitvloog, door de bemoeiingen van den reiskok van den Markies, om een goed maal gereed te maken, en als het ware eene tafel in deze woestijn aan te rechten.

«Mylord de Markies,» zeide Ravenswood, «reeds heb ik van het toeval gewag gemaakt, dat u in het bezit van een geheim heeft gesteld, dat, zoo ik mijn wensch had verkregen, voor mijn bloedverwant nog eenigen tijd zou verborgen gebleven zijn. Maar, daar dit geheim niet meer onder mijne eigene bewaring is, en onder die der eenige persoon, welke er verder in betrokken is, spijt het mij geenszins dat gij het gehoord hebt, daar ik volkomen overtuigd ben, dat gij mijn edele naastbestaande en vriend zijt.»

«Jonker van Ravenswood, gij kunt er u op verlaten, dat het veilig bij mij bewaard zal blijven,» antwoordde de Markies; «maar ik zou u gaarne hooren zeggen, dat gij het denkbeeld eener verbindtenis opgaaft, die gij nauwelijks zonder eene zekere mate van vernedering zult kunnen sluiten.»

«Daarover, Mylord, zal ik zelf oordeelen,» zeide Ravenswood, — «en hoop dit met evenveel nauwgezetheid als iemand mijner vrienden te doen. Maar ik heb geene verbindtenis met Sir William en Lady Ashton aangegaan.

Met Freule Ashton alléen heb ik mij verbonden, en mijn gedrag in deze zaak zal geheel en al van het hare afhangen en daardoor geregeld worden. Indien zij mij in mijne armoede boven de rijkere minnaars stelt, die hare vrienden haar aanprijzen, dan mag ik ook wel eenige opoffering om hare oprechte genegenheid doen. Ik mag dan het minder tast- en voelbaar voorrecht eener hoogere geboorte, en de diep ingewortelde vooroordeelen van familiehaat om harentwil vergeten. Indien Lucie Ashton van oordeel omtrent een onderwerp van zoo veel kieschheid verandert, dan vertrouw ik dat mijne vrienden een diep stilzwijgen over mijne teleurstelling in acht zullen nemen, en ik zal wel weten, hoe mijne vijanden te leeren den mond te houden.»

«Gij spreekt zoo als een jongen edelman betaamt;» zei de Markies; «en ik, van mijn kant, koester zooveel achting voor u, dat het mij leed zou doen, als de zaak voortgang had. Deze Sir William Ashton was, twintig jaren geleden, een aardig slag van een spitsvindigen rechtsgeleerde, die met processen voor de balie en kuiperijen voor het Parlement er wel bij gevaren heeft. De zaak der Dariën heeft hem in den zadel geholpen, want hij had een vlug verstand en gezonde inzichten, en wist tijdig zijne aandeelen te verkoopen — maar hij heeft zijne beste dagen gehad. Geen gouvernement zal zich van hem naar zijne eigene, of liever naar de buitensporige schatting zijner vrouw, bedienen; en door zijne eigene besluiteloosheid en haar onbeschaamden hoogmoed zal hij, naar ik gis, tot na den afloop van de markt blijven zitten en goedkoop te krijgen zijn, als niemand iets voor hem bieden wil. Ik zeg niets van Freule Ashton; maar ik verzeker u dat eene verbindtenis met haar vader, u noch tot voordeel, noch tot eer strekken zal. Wat voorts de door hem opgeslokte goederen van uw vader betreft, deze zou hij dan misschien als huwelijksgoed voor zijne dochter moeten uitbraken. Geloof mij, op mijn woord, gij zult er meer bij winnen, als gij moed bezit om voor het Schotsche Parlement de kat de bel eens aan te binden. En neef, ik wil de man wezen,» vervolgde zijne Lordschap, «die den vos voor u zal opjagen, en die hem den dag zal doen berouwen, waarop hij een huwelijk, dat al te vereerend voor hem was, heeft afgewezen en dat hem door mij, uit liefde tot mijn naastbestaande, werd voorgeslagen.»

In dat alles lag iets, dat overdreven was. Ravenswood kon het voor zich zelven niet verbergen, dat zijn edele bloedverwant nog andere redenen hebben moest, om onvoldaan te zijn over de wijze, waarop men zijn voorslag ontvangen had, dan die enkel in des Jonkers belang en eer te zoeken waren; maar hij kon over die gevoeligheid ontevreden noch verwonderd zijn. Hij vergenoegde zich dus met te herhalen, dat zijne genegenheid voor Freule Ashton enkel persoonlijk was; dat hij rijkdom, noch bevordering door den invloed van haar vader verlangde, en dat niets hem beletten zou zich aan zijne verbindtenis te houden, dan alleen haar uitdrukkelijk verlangen, dat hij er van af zien zou — en hij verzocht het als eene gunst, dat er over dit onderwerp tusschen hen thans niet meer mocht gesproken worden, terwijl hij den Markies van A— verzekerde, dat hij zijn vertrouweling zou wezen, hetzij die verbindtenis voortgang hebben of verbroken mocht worden.

Spoedig vond de Markies zoowel aangenamer als belangrijker onderwerpen, met hem te behandelen. Een voetbode, die hem van Edinburg naar het slot van Ravenswood gevolgd was, en hem in het Vossenhol opgespoord had, bracht hem een paket dat goede tijdingen bevatte. De staatkundige berekeningen van den Markies waren zoowel in Londen als te Edinburg juist bevonden, en bijna zag hij de oppermacht, waarnaar hij haakte, in zijne handen gegeven. —

De ververschingen, die zijne bedienden gereed gemaakt hadden, werden nu op tafel gezet, en de tegenstelling van zulk een maal met de ellendige hut waarin het opgedischt werd, zou een epicurist misschien die spijzen met verhoogd genot hebben doen gebruiken.

De wending van het gesprek stemde met de opgeruimde stemming van het gezelschap overeen en vermeerderde deze niet weinig. De Markies weidde met innerlijk genoegen uit over de macht en den invloed, die sommige op handen zijnde gebeurtenissen hem waarschijnlijk bezorgen zouden, en over het gebruik dat hij er van hoopte te maken, om zijn neef Ravenswood van dienst te kunnen zijn. Ravenswood kon enkel de verzekering zijner dankbaarheid herhalen, die hij inderdaad gevoelde, ofschoon hij dit onderwerp als te lang gerekt beschouwde. De wijn was voortreffelijk, hoewel die van Edinburg aangebracht was, en de Markies had de gewoonte, om, wanneer hij de genoegens der tafel smaakte, ze dan wel wat te rekken; en daardoor kwam het dat zij hun vertrek een paar uren langer uitstelden, dan hun voornemen was geweest.

«Maar, mijn beste jonge vriend, hoe zullen wij het nu toch hebben?» vroeg de Markies; «uw slot Wolfs-Crag ligt slechts een uur of wat van hier, en kan dezelfde huisvesting aan uw naastbestaande verleenen, die het aan Sir William Ashton heeft verschaft.»

«Sir William heeft het kasteel met storm ingenomen,» hernam Ravenswood, «en, even als menig veroveraar, heeft hij weinig reden gehad, zich met zijne overwinning geluk te wenschen.»

«Best! Best!» zei Lord A—, wiens deftigheid hem een weinig begaf, als een gevolg van den wijn die hij gedronken had, «ik zie dat ik schatting moet betalen om binnen gelaten te worden. Schenk mij dus een vol glas in, om het op de gezondheid der jonge dame te ledigen, die het laatst op Wolfs-Crag geslapen heeft en met hare huisvesting tevreden was. Mijne ledematen zijn niet zoo tenger als de hare, en ik heb besloten, hare kamer heden nacht te betrekken, om bij eigene ervaring te oordeelen, hoe hard het leger is dat de liefde verzachten kan.»

«Gij kunt boete doen, als u dat behaagt, Milord,» zei Ravenswood; «maar ik verzeker u dan stellig te verwachten dat mijn oude bediende zich óf ophangen, óf van de borstweringen af zal werpen, als gij hem zoo plotseling overvalt. — Ik verzeker u dat wij letterlijk van het geringste niet voorzien zijn.»

Deze verklaring bracht van den kant van zijn edelen beschermer slechts eene verzekering te weeg, dat hij thans voor gemak en weelde geheel onverschillig was, en dat hij nu eens besloten had het kasteel van Wolfs-Crag te bezoeken. Een zijner voorzaten, zeide hij, was daar eens onthaald geworden, toen hij met den toenmaligen Lord Ravenswood naar het noodlottige slagveld van Flodden trok, waarop zij beiden bleven. De Jonker, die zich zoo sterk gedrongen zag, bood aan vooruit te rijden, ten einde hem zoo goed te ontvangen, als de tijd en omstandigheden toelieten; maar de Markies drong er op aan dat zijn naastbestaande hem gezelschap zou blijven houden, en wilde alleen toestaan dat een bode bericht van deze verrassing aan den ongelukkigen hofmeester Caleb Balderston ging overbrengen.

De Jonker van Ravenswood moest dus naast den Markies in het rijtuig plaats nemen, zoo als de laatste hem had voorgeslagen; en toen zij bij het voortzetten der reis wat vertrouwelijker met elkander werden, verklaarde hem zijn edele bloedverwant de vrij gegronde uitzichten, die hij aangaande de bevordering van zijn neef koesterde, indien zijne staatkundige plannen met een gelukkigen uitslag werden bekroond.

Zij stonden met eene geheime en zeer belangrijke overzeesche zending in verband, die slechts aan een persoon van rang, talent en onwrikbare trouw kon worden opgedragen, en welke, daar zij groot vertrouwen en eerlijkheid bij den afgezant eischte, hem niet anders dan vereerend en voordeelig wezen kon. Wij behoeven ons met den aard en het oogmerk dezer zending niet verder in te laten dan noodig is, om onzen lezers mede te deelen, dat die last voor den Jonker van Ravenswood een wenschelijk uitzicht opende, die zich met blijdschap aan de hoop overgaf, om zich nog eens uit zijn tegenwoordigen behoeftigen toestand en zijne werkeloosheid te kunnen opheffen, en in staat te zijn onafhankelijk en op eervolle wijze zijne talenten en vermogens te kunnen inspannen.

Terwijl hij alzoo gretig het oor leende aan de nadere inlichtingen, die de Markies hem nu noodzakelijk moest toevertrouwen, kwam de bode, die naar Wolfs Crag gezonden was, terug met de onderdanige verzekering van Caleb Balderston, dat alles, zoo veel de tijd gedoogde, in betamelijke orde zou zijn om de heeren behoorlijk te ontvangen.

Ravenswood was met de wijze van doen en spreken van zijn hofmeester te goed bekend, om op diens verzekering veel hoop te durven bouwen. Hij wist dat Caleb volgens het grondbeginsel der Spaansche generaals in den veldtocht van ** handelde, die, gelijk de Prins van Oranje, hun opperbevelhebber, tot zijn vreeselijk verdriet ondervond, gewoon waren, hunne troepen als voltallig en in alles behoorlijk uitgerust op te geven, daar zij het voor onbestaanbaar met hunne waardigheid en de eer der Spaansche natie hielden, eenig gebrek aan manschappen en wapenen te bekennen, vóór dat het gemis aan beide op den dag van den slag onvermijdelijk ontdekt werd. Ravenswood rekende het dus noodig, den Markies een wenk te geven, dat de fraaie verzekering, die zij juist van Caleb ontvangen hadden, hen volstrekt niet voor eene groote teleurstelling waarborgde.

«Gij doet òf u zelven onrecht,» sprak de Markies, «òf gij wenscht mij aangenaam te verrassen. Uit dit portier zie ik een groot licht in de richting, als ik mij wel herinner, van Wolfs-Crag; en, naar den glans te oordeelen, dien de oude burcht rondom zich verspreidt, moeten de toebereidselen, die men maakt om ons te ontvangen, verre van alledaagsch zijn. Ik herinner mij, dat uw vader mij eens op dezelfde wijze fopte, toen wij, omtrent twintig jaren geleden, voor eenige dagen naar het kasteel trokken om te jagen, en wij brachten onzen tijd op Wolfs-Crag zoo vroolijk door, als wij op mijn eigen jachthuis te B. hadden kunnen doen.»

«Ik vrees,» antwoordde Ravenswood, «dat gij ondervinden zult, dat het vermogen van den tegenwoordigen eigenaar, om zijne vrienden te onthalen, merkelijk verminderd is, hoewel de wil daartoe, dit durf ik vrijmoedig zeggen, onveranderd is gebleven. Maar evenmin als uwe Lordschap weet ik de oorzaak van dat sterk en schitterend licht te verklaren, dat ik thans boven Wolfs-Crag schijnen zie;— de burcht heeft maar weinig vensters, en die zijn smal, en de ramen van de onderste verdieping zijn door de muren van het slotplein voor onze oogen verborgen. Ik kan niet begrijpen, dat eene gewone verlichting zulk een schitterend licht veroorzaken kan.»

Het raadsel werd spoedig opgelost; want de stoet moest bijna in hetzelfde oogenblik ophouden, en aan het portier der koets liet de stem van Caleb Balderston zich hooren, die met snikken, door droefheid en vrees afgebroken, uitriep:

«Ach, Mijne Heeren! — ach, Mijne goede Heeren! — ach! sla toch den

weg rechts in. — Wolfs-Crag staat in brand! Kamers en zaal — al die rijke versiersels van binnen en van buiten — al dat kostbaar huisraad, die schoone schilderijen, tapijten, borduurwerk, behangsels en andere sieraden — alles staat in volle vlam, alsof het turf of erwtenstroo was. — Gaat rechts, ik smeek het u, Mijne Heeren! slaat rechts af! In de herberg, bij Luckie Smatrash, zal men nog wel het een en ander kunnen krijgen — — maar, wee dezen nacht! en wee mij! die zoo lang heb moeten leven, om zulk een ramp te zien!»

Ravenswood was in het eerst over deze nieuwe en onverwachtte ramp ten uiterste verbaasd; maar, na zich een oogenblik bedacht te hebben, sprong hij uit het rijtuig, en haastig zijn edelen naastbestaande een goeden nacht wenschende, stond hij gereed, om den naar het slot leidenden heuvel te beklimmen, waarboven de volle brand nu in een kolom van rood licht opsteeg, die ver in zee door de klotsende golven weerkaatst werd.

«Neem een paard, Jonker!» riep de Markies, die over dit bijkomend ongeluk, dat zoo onverwacht zijn jeugdigen gunsteling trof, bitter bedroefd was, «en geef mij ook een paard! — En gij,» vervolgde hij, zich tot zijne bedienden wendende, «rijdt haastig voort, en ziet wat gij doen kunt om het kasteel te redden, of om het vuur te blusschen — rijdt, rijdt, alsof er uw leven aan hing!»

Alle bedienden geraakten in beweging, en begonnen hunnen paarden de sporen te geven, en riepen Caleb toe, dat hij hun den weg zou wijzen. Maar men kon de stem van den bezorgden hofmeester boven alles uit hooren.

«O blijft! rijdt er niet heen, Mijne Heeren! — rijdt er niet heen — keert in 's Hemels naam om — dat er toch geene menschenlevens bij verloren worden! Dertig vaten met buskruit, door eene Duinkerksche pink ten tijde van den ouden Lord aangevoerd, liggen allen in de gewelven van den ouden toren — het vuur kan, naar ik vermoed, er niet ver van af zijn — jongens! ja toch, om Godswil, rechts — den rechterkant, zeg ik, en laat ons den heuvel eerst tusschen ons en dat dreigend gevaar zien te krijgen. — het nederstorten van een hoeksteen van Wolfs-Crag zou de kunst van iederen geneesheer overbodig maken!»

Men zal ligt beseffen, dat zulk eene aankondiging den Markies en zijne bedienden haastig het pad deed kiezen, dat Caleb hun aangewezen had, terwijl zij Ravenswood met zich medesleepten, hoewel er veel in de zaak was, dat hij bij geen mogelijkheid begrijpen kon.

«Buskruit!» riep hij uit, Caleb aanpakkende, die vruchteloos poogde hem te ontsnappen, «welk buskruit? Ik kan niet begrijpen, hoe daarvan zulk een voorraad buiten mijn weten op Wolfs-Crag zou kunnen zijn.»

«Maar ik,» viel de Markies hem fluisterende in de rede, «ik kan de zaak best begrijpen — maar doe hem in 's Hemels naam thans geene vragen meer.»

«Daar hebben wij het nu!» zeide Caleb, zich van zijn heer losmakende en zijne kleederen weder schikkende, «Mijnheer zal toch Mylords vereerende getuigenis wel willen gelooven — Mylord herinnert zich wel, dat in het jaar toen de koning Willem, zoo als men hem noemde, stierf — »

Stil, stil, vriend!» sprak de Markies, «ik zal uw heer de noodige opheldering wel geven.»

«En kwam niemand van het volk van Wolfshope, eer de vlam de overhand nam, te hulp?» vroeg Ravenswood.

«Verscheidene van die lange slungels kwamen wel opdagen,» antwoordde Caleb, «maar ik haastte me niet hen in het kasteel te laten, waar zoo veel

zilverwerk en andere kostbare dingen waren.»

«Dat de duivel u hale, onbeschaamde leugenaar! daar was geen enkel lood zilver te vinden.»

«De brand,» zei de hofmeester, zeer oneerbiedig de stem verheffende, zoodat hij die van zijn heer overschreeuwde, «de brand overviel ons, en nam heel snel toe door het aantal tapijten en snijwerk in de zaal, maar de schurken liepen als bange ratten weg, zoodra zij van kruit hoorden.»

«Ik bid u,» zei de Markies tot Ravenswood, «hem geene vragen meer te doen.»

«Nog ééne slechts, Mylord! — Hoe is het met de arme Mysie afgeloopen?»

«Met Mysie?» zeide Caleb. — «Ik heb geen tijd gehad om naar Mysie om te zien — zij is op het kasteel, daar blijf ik borg voor, en zij wacht er haar verschrikkelijk lot af.»

«Bij den Hemel!» riep Ravenswood, «ik begrijp niets van dit alles; — het leven van eene oude getrouwe dienaresse is in gevaar — Mylord! ik laat mij niet langer weerhouden — ik wil ten minste voortrijden en zien, of het gevaar zoo dreigend is als deze oude gek voorwendt.»

«Nu dan, Mysie is, zoo zeker als ik leef, wel en buiten gevaar. Ik heb haar buiten het kasteel gezien, vóór ik het verliet. Zou ik kunnen weggaan en een oud schepsel vergeten, dat zoo lang met mij gediend heeft?»

«En waarom vertelt gij nu weder iets geheel anders?» vroeg hem zijn heer.

«Heb ik iets anders verteld,» antwoordde Caleb, «dan moet ik zeker gedroomd hebben, òf deze verschrikkelijke nacht heeft mij van mijn verstand beroofd — maar buiten gevaar is zij, en daar is geene levende ziel in het slot achtergebleven, en dat is des te beter voor hen; want anders zouden zij een harden dood gevonden hebben.»

De Jonker van Ravenswood gedoogde op deze verzekering, die zoo plechtig herhaald werd, en niettegenstaande zijne sterke begeerte om bij de laatste uitbarsting tegenwoordig te zijn, die het verblijf zijner voorouderen tot den grond toe sloopen moest, dat men hem naar het dorp Wolfshope voortsleepte, waar niet alleen in de herberg, maar ook in het huis van onzen welbekenden vriend, den kuiper, een ruime voorraad voorhanden was, om hem en zijn edelen gast onthalen, eene omstandigheid, die echter eenige verklaring noodig heeft.

Wij verzuimden te zijner plaats te melden dat Lockhard, na de wijze uitgevischt te hebben, waarop Caleb het noodige voor zijn maaltijd verkregen had, den Lord Grootzegelbewaarder met dit voorval zeer vermaakte, en dat zijn heer, die verlangde Ravenswood van dienst te zijn, den kuiper van Wolfshope werkelijk voor de opengevallen betrekking aanbeval, waarop het uitzicht hem met het verlies zijner wilde eenden verzoende. De bevordering van baas Girder had den ouden Caleb eene aangename verrassing veroorzaakt; want toen hij, eenige dagen na het vertrek van zijn heer, zich om eene noodzakelijke boodschap volstrekt gedwongen zag, het visschersdorp te bezoeken, en als een geest voorbij de deur van den kuiper sloop, uit vrees dat men hem inroepen en eenige rekenschap vragen zou, hoe ver hij met de beloofde voorspraak te zijnen behoeve gevorderd was, of, gelijk wij met meer waarschijnlijkheid veronderstellen mogen, toen de angst hem bekroop dat de huisgenooten hem de vergeefsche hoop verwijten zouden waarmede hij hen misleid had, hoorde hij zich niet zonder ontsteltenis met een trio van een sopraan, tenor en bas binnen roepen — uitgevoerd door de stemmen van juffrouw Girder, de oude vrouw Loup-the-Dyke en den heer van het huis.

«Mijnheer Caleb! — Mijnheer Caleb! — Mijnheer Caleb Balderston! Ik hoop dat gij onze deur met geene droge keel zult voorbij gaan, daar wij zoo veel verplichting aan u hebben!»

Dit kon zoowel uit spot, als in goeden ernst gezegd zijn. Caleb voorspelde zich het ergste, keerde dus een doof oor aan het gezang en ging, met zijn ouden kastoren hoed diep over de oogen, norsch voorbij, alsof hij de harde keien wilde tellen, waarmede het ruwe pad bestraat was. Maar, al voortgaande, zag hij zich eensklaps omringd, even als een statig koopvaardijschip in de straat van Gibraltar, dat door drie Algerijnsche galeien overvallen wordt.

«God beware ons, Mijnheer Balderston!» sprak juffrouw Girder.

«Wie zou dat van een oud en vertrouwd vriend verwacht hebben?» riep de moeder.

«Niet eens zoo lang te willen stilstaan, om onze dankbetuigingen te ontvangen,» voegde de kuiper zelf er bij, «en dat nog van een man als ik, die weinig gewoon ben komplimenten te maken. Ik wil toch niet hopen, Mijnheer Balderston, dat er kwaad zaad tusschen ons gestrooid is? — Wie u ook gezegd mocht hebben, dat ik voor het ambt van kuiper der Koningin niet hartelijk dankbaar ben, laat ik dien maar eens onder mijn kuipersbijl krijgen — en daarmeè afgedaan!»

«Mijne goede vrienden, mijne beste vrienden,» vroeg Caleb, nog in twijfel hoe het met de zaak stond, «waartoe dienen toch al deze komplimenten? Men zoekt zijnen vrienden dienst te doen: den éénen keer gelukt het ons, en den anderen keer valt het ongelukkig uit; — ik ben geen vriend van komplimenten — ik heb die nooit kunnen dulden.»

«Waarlijk, Mijnheer Balderston, ik zou u daarmede ook niet veel gekweld hebben,» antwoordde de ronde en openhartige duigen- en hoepelman, «als ik u maar enkel voor uw goeden wil te bedanken had; — ik zou dan denken dat onze rekening met de gans en de eenden en het vaatje wijn volkomen vereffend was. De goede wil, mijn lieve man! is een lekke ton, die geen vocht kan houden; maar goede daden zijn gelijk aan een dicht, rond en gaaf vat, waarin men zelfs voor den Koning wijn kan doen.»

«Hebt gij dan niets van onzen brief gehoord,» vroeg de schoonmoeder, «waarbij Jan tot kuiper der Koningin wordt aangesteld? En dit terwijl iedereen, die ooit een hoepel om een ton geslagen heeft, er naar vroeg!»

«Of ik er van gehoord heb!» antwoordde Caleb, die nu begon te merken uit welken hoek de wind woei, op een toon, die eene sterke afkeuring verried van den twijfel die daaromtrent scheen te bestaan. «Of ik er van gehoord heb! Vraagt ge dàt?»

En onder het spreken veranderde zijn weifelende en slepende gang in een manhaftigen en deftigen stap, en hij zette zijn driekanten hoed recht op het hoofd, en liet met aristocratischen trots zijn voorhoofd er onder uitkomen, even als de zon van achter eene wolk te voorschijn daagt.

«Hij moet er zeker van gehoord hebben,» sprak de huisvrouw.

«Ja waarlijk, het zou onmogelijk wezen dat ik het niet wist,» antwoordde Caleb, «en ik zal ook de eerste zijn, die u, wijfje, daarvoor eens lekker kust, en die u, baas kuiper, veel geluk met uwe bevordering wenscht; niet twijfelende, of gij hebt nu uwe ware vrienden leeren kennen, en weet wie zij zijn, die u geholpen hebben en verder helpen kunnen. — Mij kwam het best voor,» voegde Caleb er bij, «eerst wat vreemd op te kijken, om eens te beproeven of gij van het echte metaal waart; maar gij klinkt, mijn jongen, zoo als het behoort! gij klinkt, zoo als het behoort!»

Met deze woorden kuste hij met de meeste deftigheid beide vrouwen, en liet zijne hand met de houding van een genegen patroon aan den hartelijken druk der vereelde hand van baas Girder over. Na deze volledige en voor Caleb zeer voldoende tijding erlangd te hebben, aarzelde hij, zoo als men gemakkelijk gelooven zal, geenszins om de uitnoodiging tot een plechtig feest aan te nemen, waarop niet alleen al de notabelen van het dorp, maar zelfs zijne oude tegenpartij, de heer Dingwall, verzocht waren. Op dit feestmaal was hij natuurlijk de meest gewenschte en meest geëerde gast; en hij vermaakte het gezelschap zoo wel met verhalen van hetgeen hij bij zijn Jonker, de Jonker bij den Lord Grootzegelbewaarder, de Lord Grootzegelbewaarder bij den Staatsraad, de Staatsraad bij den Koning vermocht, dat, alvorens men uiteen ging, hetgeen eer te laat dan te vroeg gebeurde, ieder man van aanzien in het bovenste van den mast eener denkbeeldige bevordering was opgeklommen. Ja, de looze hofmeester herkreeg in dat oogenblik niet alleen al den invloed, dien hij vroeger op de dorpelingen bezat, toen het adellijk geslacht, waarbij hij in dienst was, in het hoogste aanzien stond, maar hij verkreeg zelfs eene vermeerdering van belangrijkheid in hunne oogen. De schrijver — zelfs de procureur — zoo sterk is de zucht naar bevordering — gevoelde de kracht der aantrekking, en nam eene gepaste gelegenheid waar, om Caleb eens in een hoek te leiden, en sprak met gemaakte droefheid over de afnemende gezondheid van den eersten ambtschrijver van het graafschap.

« Een voortreffelijk man — een zeer achtenswaardig man, Mijnheer Caleb,— maar, wat zal ik zeggen? — wij zijn arme, zwakke schepselen — heden leven wij, en morgen bij het hanengekraai zijn wij dood — en wanneer hij bezwijkt, moet er toch weêr iemand anders in zijne plaats komen — en zoo gij mij aan dezen post helpen kunt, zal ik u daarvoor zeer dankbaar zijn — een handschoen met goudstukken gevuld kan er op staan, en, luister, vriend, ook nog iets anders aardigs zal er voor u overschieten — en de kerels van Wolfshope zullen zich ook met den Jonker van Ravenswood, dat is met Lord Ravenswood, in der minne verdragen moeten — dat de Hemel Milord zegene!»

Een glimlach en een hartelijke handdruk waren het passende antwoord op zulk eene toespraak, en Caleb maakte zich van deze vroolijke partij weg zonder zich door stellige beloften bloot te geven.

« God zij mij genadig! » sprak Caleb, toen hij zich onder den blooten hemel bevond, en in volle vrijheid was om lucht aan de blijdschap te kunnen geven, die hem bezielde. — « Heeft ooit iemand zulk een troep ganzen bijeen gezien? — De zeemeeuwen en wilde ganzen daar ginds in zee hebben tienmaal meer verstand. — Goede hemel! als ik de Lord Opperstadhouder bij de Afgevaardigden van het Parlement geweest was, zouden zij mij niet meer honig om den mond hebben kunnen smeren — en, om de waarheid te zeggen, ik had hen ook volstrekt nooit beter kunnen paaien. Maar de schrijver— ha! ha! ha! — de Hemel sta mij bij, dat ik in mijne oude dagen hem nog eens tot den post van eersten ambtschrijver bevorderd zou zien! — Maar ik heb met den kerel nog eene oude rekening te vereffenen. En, om boete te doen voor hetgeen vroeger tusschen ons is voorgevallen, zal de dienst, dien hij van mij hoopt, hem juist zoo veel tijdverlies en dienstbetooningen kosten, alsof hij den post in goeden ernst bekomen zou, — waar weinig kans op is, of de Jonker moet den loop der wereldsche dingen eerst beter leeren kennen, en het is zeer te betwijfelen of hij dat wel ooit zal doen. »

ZES EN TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

Zeg, van waar gindsche vlam op der heuvelen top,
En van waar jaagt de stormwind dien vonkenstroom op?
't Is het vreeselijk vuur van 't verwoestend gezicht,
Dat den pikzwarten trans als een baken verlicht!

CAMPBELL.

De omstandigheden, bij het slot van het vorige hoofdstuk opgegeven, zullen de bereidwillige en opgewekte wijze, waarop de Markies van A — en de Jonker van Ravenswood in het dorp Wolfshope ontvangen werden, terstond verklaren. Want Caleb had inderdaad nauwelijks de uitbarsting van den brand in het slot aangekondigd, of al de dorpelingen raakten ijlings op de been, en haastten zich de vlammen te blusschen. En hoewel de waarschuwing van den ijverigen dienaar over den verschrikkelijken inhoud der onderaardsche gewelven hun ijver aanmerkelijk verkoelde, diende dit slechts om hunne hulpvaardigheid eene andere richting te geven. Nooit had er zulk eene slachting van kapoenen, vette ganzen en ander gevogelte — nooit zulk een gebak van koeken, taarten, wafelen en andere lekkernijen, wier namen aan het tegenwoordig geslacht weinig bekend zijn, plaats gehad, als thans daar gebeurde. Nooit voorheen was er in het dorp Wolfshope zulk een aftappen van vaten en ontkurken van flesschen gezien. Alle geringe huizen stonden open, om de bedienden van den Markies te ontvangen, die, gelijk men dacht, als voorloopers der regenvlaag van bevorderingen kwamen, die weldra het overig gedeelte van Schotland geheel droog zou laten, om met hare rijke droppelen enkel het dorp Wolfshope onder Lammermoor te bevochtigen. De predikant had voor zijne rekening genomen de voornaamste gasten in de pastorie te herbergen, daar hij, zoo als men dacht, het oog op eene naburige en voordeelige plaats gevestigd hield, welker tegenwoordige geestelijke vrij ziekelijk was; maar de heer Balderston had deze eer voor den kuiper, diens vrouw en vrouwsmoeder bestemd, die van vreugde opsprongen over den voorrang, waarmede men hen vereerde.

Menige knik en menige buiging verwelkomden de edele gasten tot inleiding van zulk een goed onthaal, als menschen van dergelijken stand aan zulke bezoekers konden voorzetten. De oude vrouw, die vroeger op het slot Ravenswood gewoond had, en, zoo als zij zeide, met de gewoonten van de groote lui goed bekend was, liet niet na alles zoo goed te schikken volgens de etiquette dier dagen, als de omstandigheden haar vergunden. Het huis van den kuiper was zóo groot, dat iedere gast zijne afzonderlijke kamer hebben kon, waar hij met alle verschuldigde hoffelijkheid ontvangen werd, terwijl het overvloedige avondmaal gereed stond om te worden opgedragen.

Ravenswood bevond zich nauwelijks alleen, of, door duizenderlei verschillende gewaarwordingen voortgejaagd, moest hij kamer, huis en dorp verlaten, en haastig beklom hij den top van den heuvel, die tusschen het dorp en het slot oprees en beide van elkander scheidde, om vandaar den val van het huis zijner vaderen te kunnen aanschouwen. Sommige kwade jongens

uit het dorp hadden, uit nieuwsgierigheid, hetzelfde pad ingeslagen, nadat zij eerst de koets met zes paarden en haar gevolg opgenomen hadden. Toen zij, de een na den ander, den Jonker vooruitliepen en elkander toeschreeuwden: «Komt, om het oude slot als een hand vuurwerk in de lucht te zien vliegen!» kon hij zulke taal niet zonder verontwaardiging aanhooren. «Dit zijn dan de zonen van mijns vaders vazallen,» dacht hij; «de kinderen van menschen, die door wet en dankbaarheid verplicht zijn, in krijg en nood te volgen, en nu levert de verwoesting van het huis van hun leenheer niets dan een vroolijk schouwspel voor hen op!»

Deze hartverscheurende overdenkingen vervulden hem geheel en al, toen hij zich bij den mantel voelde trekken, en uitriep: «Wat wilt gij, hond?»

«Ik ben een hond, en wel een oude hond,» antwoordde Caleb; want hij was het, die deze vrijheid genomen had — «en waarschijnlijk zal ik niets dan hondenloon krijgen — maar daar geef ik weinig om; want ik ben een te oude hond geworden, om nieuwe kunsten te leeren, of om een nieuwen meester te volgen.»

Terwijl hij dus sprak, had Ravenswood de hoogte van den heuvel bereikt, vanwaar Wolfs-Crag zichtbaar was. De vlammen waren geheel en al neêrgeslagen, en tot zijne groote verwondering kon men nog slechts een flauwen weerschijn op de wolken bespeuren, die juist boven den burcht hingen, en aan de terugkaatsing van den gloed van het vuur toegeschreven moest worden.

«Het kasteel kan niet in de lucht gevlogen zijn,» zei de Jonker: «want dan moesten wij den slag gehoord hebben; — als dáar een vierde gedeelte van het buskruit in gelegen had, waarvan gij mij verteld hebt, zou men het twintig mijlen ver hebben kunnen hooren.»

«Dat zou men waarschijnlijk hebben kunnen doen,» zei Balderston zeer bedaard.

«Dan kan het vuur de gewelven niet bereikt hebben —»

«Vermoedelijk niet,» antwoordde Caleb met dezelfde ondoorgrondelijke deftigheid.

«Hoor, Caleb! ge vergt te veel van mijn geduld Ik moet zelf gaan onderzoeken, hoe de zaken op Wolfs-Crag staan.»

«Dat zal Mylord niet doen,» zei Caleb op vasten toon.

«En waarom niet?» beet Ravenswood hem vinnig toe. «Wie of wat zou mij beletten?»

«Ik zelf,» sprak Caleb met dezefde vastberadenheid.

«Gij, Balderston!» hervatte de Jonker; «gij weet niet wat ge zegt.»

«Toch wel,» zei Balderston; «want ik kan u op dezen heuvel even goed alles van het slot vertellen, alsof gij in eigen persoon daar tegenwoordig waart. Alleen moet ge niet boos worden, en stel u voor deze jongens of voor den Markies niet aan, zoo als gij reeds gedaan hebt, toen gij van hem weggingt.»

«Spreek, oude gek! ronduit,» hervatte zijn heer, «en laat mij alles dadelijk hooren.»

«Nu dan, alles bestaat hierin, dat de burcht even gaaf en goed, en veilig en ledig staat, als toen gij die onlangs verlaten hebt.»

«Hoe! en de brand?» vroeg Ravenswood.

«Er is geen zweem van brand als alleen van een beetje turf, en mogelijk wel een vonkje in Mysie's pijp,» hervatte Caleb.

«Maar de vlam! Wat heeft dan toch dien fellen gloed veroorzaakt, dien men tien mijlen ver zien kon?» vroeg hem Ravenswood.

«Wel, een oud liedje zegt de waarheid:

«Hoe klein de flikkring is van 't licht,
Het schijnt 's nachts groot voor het gezicht.»

«Zoodra ik dien lummel van een knecht had afgescheept, heb ik op het slotplein een weinig droog varenkruid en stroo aangestoken; doch in 's Hemels naam verzoek ik, als gij weer iemand hier heen stuurt, of met u brengt, dat het dan enkel heeren zonder vreemde bedienden mogen wezen, zoo als die Lockhard, die overal gaapte en rondsnuffelde, en de huishouding, tot schande der familie, van den slechtsten kant bespiedde, en mij dwong mijne ziel in gevaar van de eeuwige verdoemenis te brengen, door de eene leugen na de andere, vlugger dan ik tellen kan, te moeten verzinnen. Ik wil in goeden ernst het slot liever in vuur en vlam zetten, en het op den koop toe boven mijn eigen hoofd laten afbranden, dan de familie op zulk eene wijze langer onteerd zien.»

«Ik ben u, op mijn woord, voor zulk een voorstel, Caleb, oneindig verplicht,» antwoordde zijn heer, die nauwelijks in staat was zijn lachen te bedwingen, hoewel hij terzelfder tijd zijne gramschap voelde oprijzen. «Maar het buskruit? — is er zoo iets op het slot? — de Markies schijnt daar kennis van te dragen.»

«Het buskruit — ha! ha! ha! — de Markies — ha! ha! ha!» hervatte Caleb. «Als Mylord mij thans de hersens insloeg, zou ik nog lachen moeten — de Markies — het buskruit! Was het dan dáár? ja, gesteld eens dat het er was, zou hij het daarom moeten weten? Op mijne eer, de Markies wist er van, en dat was nog het mooiste van het spel; want toen ik Mijnheer met niets wat ik verzon gerust kon stellen, wierp ik er maar een woord over het buskruit tusschen, en de Markies wist op zijne eigene hand een einde aan de grap te maken.»

»Maar gij hebt mijne vraag nog niet beantwoord,» riep de Jonker ongeduldig: «hoe kwam het kruit dáár, en waar is het dan nu gebleven?»

«Nu, het kwam er, en gij moet het noodzakelijk weten,» sprak Caleb, geheimzinnig rondziende en fluisterende: «toen het hier, zoo als men geloofde, tot een opstand zou komen, en de Markies en al de groote heeren van het Noorden waren er in betrokken, en menig goed geweer en breed zwaard werd nog behalve het kruit hierheen gebracht. — Wij hadden een verschrikkelijk werk om dat alles, onder begunstiging van een donkeren nacht, in het slot te krijgen; want gij kunt denken, dat men zulke lastige karreweien niet aan iedereen toevertrouwen kon; — maar, als gij nu naar het dorp wilt gaan om daar uw avondmaal te gebruiken, dan kan ik u onder weg het overige vertellen.»

«En hebt gij er dan lust in, deze ongelukkige jongens hier den ganschen nacht te laten zitten, om het in de lucht springen van een slot af te wachten, dat niet eens in brand staat?» vroeg hem Ravenswood.

«Zeker niet, indien het uwe Edelheid behaagt dat zij ijlings naar het dorp aftrekken; hoewel,» voegde Caleb er bij, «dat wachten hun geen grein nadeel toebrengen zou; — zij zouden dan den volgenden dag wat minder schreeuwen en 's avonds des te geruster slapen — maar juist zoo als het uwe Edelheid behaagt.»

Hij stapte dus op de kleine deugnieten, die den heuvel omringden en dicht bij hen stonden, toe, en Caleb gaf hun op gebiedenden toon te verstaan,

dat Mylord Ravenswood en de Markies van A— last gegeven hadden dat het slot niet vóór den volgenden dag, 's middags, in de lucht springen mocht. De jongens gingen op deze geruststellende verzekering spoedig uiteen. Een paar van hen volgden evenwel Caleb, om nadere verklaring te bekomen; vooral deed dit de kleine schelm, dien hij in zijn post van spitdraaier eens zoo erg bedrogen had, en hem nu naschreeuwde: «Mijnheer Balderston! Mijnheer Balderston! dan is de brand van het slot even als een vuurwerk uitgegaan.»

«Wel zeker, bengel,» zei de hofmeester; «denkt gij dan dat het kasteel van zulk een groot heer, als Lord Ravenswood, op eens afbranden zou, en dat hij het met zijne eigene oogen bedaard aan zou kijken? — En,» vervolgde Caleb, terwijl hij zich van den haveloozen knaap afmaakte, en het woord tot zijn heer richtte, «zoo als de wijze man zegt: kinderen den weg te leeren, dien zij gaan moeten, en vooral hun eerbied voor hunne meerderen in te boezemen, is niet meer dan billijk.»

«Maar met dat al, Caleb, hebt gij mij nog niet verhaald, wat er van de wapenen en het buskruit geworden is,» sprak Ravenswood.

«Wel, wat de wapenen betreft,» zei Caleb, «daar is het juist mede gegaan, zoo als in het kinderliedje staat:

«Want de een ging oost en de ander west,
En menigeen naar 't kraaiennest.»

«En wat het kruit betreft, als de gelegenheid dienstig was, ruilde ik het met de schippers van Hollandsche haringbuizen en Fransche vaartuigen tegen jenever en brandewijn, waardoor het huis menig jaar geholpen werd; want eene goede teug vervroolijkt de ziel, maar eene overdadige benadeelt het lichaam. Daarenboven heb ik een pond of wat daarvan voor u bewaard, als gij die eens noodig hebben mocht, om op de jacht te gaan; want in deze laatste dagen zou ik anders nauwelijks geweten hebben, hoe ik aan kruit moest komen om u dat genoegen te bezorgen. En daar uw toorn nu bedaard is, vraag ik u, of ik mij niet best gekweten heb, en of gij het dáár ginds niet veel beter hebben zult, dan gij het tusschen die oude muren gehad zoudt hebben, zoo als de zaken nu met ons staan? — Maar jammer is — »

«Gij moogt in uwe eigene oogen, Caleb, gelijk hebben; maar vóór dat gij mijn slot, óf uit kortswijl, óf uit ernst, in brand staakt,» sprak Ravenswood, «meen ik, dat ik recht had mede in het geheim betrokken te wezen.»

«Dat zou schande voor u geweest zijn,» hervatte Caleb. «Voor een ouden kerel, zoo als ik ben, kan het er wel door leugens te vertellen, om de eer van het huis op te houden; maar voor uws gelijken, of voor u zelven zou dat zeer onbetamelijk zijn. Jongen lieden daarenboven ontbreekt het vaak aan oordeel, en zij kunnen zich met hunne weinige ondervinding niet goed behelpen. Deze brand nu — want een brand moest er wezen, al zou ik zelfs den ouden stal afgebrand hebben, om mijne leugen geloofwaardig te maken — deze brand dan, behalve dat hij eene schoone verontschuldiging oplevert om alles, waaraan wij gebrek hebben en waarom wij in den omtrek vragen moeten, te bewimpelen, deze brand zal de eer van het huis ophouden, en mij dagelijks wel twintig leugens bij een hoop leegloopers en lastige vragers besparen, waaraan — en dit is het ergst van alles, — bovendien geen mensch geloof zou hebben geschonken.»

«Dat zou waarlijk hard zijn geweest, Caleb, maar ik kan niet inzien, hoe deze brand uwe geloofwaardigheid of aanzien eenigszins verhoogen kan.»

«Daar hebben wij het nu,» sprak Caleb; «heb ik het niet gezegd dat het oordeel van jonge lieden niet rijp is? Vraagt gij, hoe mij dat helpen kan? — Het zal eene beste verdediging voor de eer van het huis zijn gedurende eene reeks van jaren, als men het goed gebruikt. Waar zijn de familieportretten gebleven? vraagt mij de een of andere bemoeial. — Mijn antwoord is: de zware brand van Wolfs-Crag heeft ze vernield. — Waar is het familiezilver beland? vraagt een ander. — De zware brand, hervat ik, heeft het versmolten: wie kon aan zilverwerk denken, toen lijf en leven in gevaar waren? — Wat is er van de kleerkamer en van het fijne linnen geworden? — Waar zijn de tapijten en de kostbare behangsels, de pronkbedden, ledikanten, tafelgoed en de borduursels gebleven? — De brand — de brand — de brand! Behandel den brand zeer goed, en hij zal u voor alles dienstig zijn, wat gij ooit bezitten of niet bezitten zult — en in één woord, eene goede verontschuldiging is beter dan de dingen zelve: want die kunnen breken of verslijten en met den tijd vergaan, terwijl een goed voorwendsel, wijs en voorzichtig behandeld, een edelman en zijn geslacht, de Hemel weet hoe lang, kan dienen.»

Ravenswood was met de stijfhoofdigheid en eigenzinnigheid van zijn hofmeester te goed bekend, om over zulk een onderwerp langer met hem te twisten. Caleb derhalve aan het volle genot van zijne verbeelding overlatende, keerde hij naar het dorp terug, waar hij den Markies en de vrouwen van het huis niet zonder eenige bekommering vond; — bij den eersten werd ze door zijne afwezigheid veroorzaakt, en bij de anderen werd ze veroorzaakt door de schande, die hare kookkunst door het uitstel van het avondmaal wellicht zou worden aangedaan. Allen waren nu gerustgesteld, en hoorden met genoegen dat de brand op het kasteel van zelf was uitgegaan, zonder de gewelven bereikt te hebben, hetgeen de eenige opheldering was, die Ravenswood voegzaam oordeelde openlijk over den uitslag der krijgslist van zijn hofmeester te moeten geven.

Zij zetten zich aan een voortreffelijk avondmaal; maar geene noodiging, hoe dringend ook, kon den heer en juffrouw Girder overhalen, met gasten van zulken hoogen rang aan tafel plaats te nemen. Zij bleven in de kamer staan, als eerbiedige en oplettende bedienden van het gezelschap, volgens de gewoonte van dien tijd. De oude vrouw, die zich iets liet voorstaan op haren ouderdom en hare betrekking tot het geslacht van Ravenswood, was in dit opzicht minder schroomvallig. Zij speelde eene halfslachtige rol tusschen die van waardin eener herberg en van eene huisvrouw, door wie gasten boven haar stand onthaald worden. Zij prees hun op het dringendst aan, wat zij voor het beste hield, en liet zich dus gemakkelijk overhalen, iets van de lekkere spijzen te gebruiken, ten einde de gasten door haar eigen voorbeeld aan te moedigen. Vaak hield zij een oogenblik op om hare droefheid uit te drukken dat Mylord niet at; — dat de Jonker niets meer op zijn bord had; — dat er zeker niets op tafel was, geschikt om den heeren voor te zetten; — dat Lord Allan — zijne ziel ruste in vrede! — zeer gaarne eene vette gans gebruikte, en zeide dat een glas brandewijn daar goed op smaakte; — dat de brandewijn regelrecht uit Frankrijk kwam, want dat, in weerwil van de Engelsche wetten en de tolbedienden, de schepen van Wolfshope den weg naar Duinkerken niet vergeten waren.

Bij dat gezegde stiet de kuiper zijne schoonmoeder met den elleboog aan, om haar te herinneren dat zij zwijgen moest, hetgeen hem, het volgende verwijt op den hals haalde:

«Gij behoeft u dat niet aan te trekken, Jan,» vervolgde de oude vrouw;

«niemand zegt immers dat gij weet waar de brandewijn van daan komt, en het zou ook niet goed zijn als gij dat wist, omdat gij kuiper van de koningin zijt. En wat raakt het,» ging zij voort, zich tot Lord Ravenswood wendende, «Koning, Koningin of Keizer, waar een oud wijf als ik haar beetje snuif, of haar slokje brandewijn koopt, om haar hart eens mede op te halen?»

Na aldus haar vermeenden misstap weder goed gemaakt te hebben, bleef vrouw Loup-the-Dyke, gedurende het overige van den avond, met groote bedrijvigheid doch met vrij weinig hulp van de zijde harer gasten, bezig de noodige stof tot het gesprek te leveren, totdat de gasten, voor het verder rondgaan van den beker bedankende, haar verlof verzochten hunne kamers te mogen opzoeken.

De Markies betrok de kamer met het pronkbed, dat in ieder huis, dat iets meer dan eene hut was, voor plechtige gelegenheden als de tegenwoordige heilig bewaard werd. Het hedendaagsch versiersel van stukadoren was toen onbekend, en tapijten vond men slechts in de huizen van den adel en menschen van den hoogeren stand. De kuiper dus, die niet geheel vrij van ijdelheid was, en daarbij eenig vermogen bezat, had de gewoonte gevolgd, door mindere landbezitters en geestelijken ingevoerd, die hunne pronkkamers doorgaans met behangsels van eene soort van gedrukt leder versierden, dat in de Nederlanden vervaardigd werd, en met afbeeldsels van boomen en dieren, en menige kernvolle zedespreuk versierd was, die, hoewel in de Hollandsche taal vervat, misschien even goed behartigd werden, alsof zij in echt Schotsch geschreven waren. Het geheel had een eenigszins donker voorkomen; maar het vuur, uit oude bepikte duigen bestaande, flikkerde helder in den schoorsteen. Het bed was met schoon linnen van oogverblindende helderheid versierd, dat nooit vroeger gebruikt was, en mogelijk nooit, dan bij zulk eene plechtige gelegenheid, zou zijn gebruikt geworden. Op de daarnaast geplaatste nachttafel stond een ouderwetsche spiegel met eene lijst van filagrijn, vroeger een der verstrooide sieraden van het naburig kasteel. Daarbij stond een langhalzige flesch Florentijnsche wijn met een glas, nagenoeg van dezelfde grootte, en dat op die bekers geleek, welke Teniers zijnen figuren gewoonlijk in de hand gaf, wanneer hij een vroolijk gezelschap in eene dorpsherberg schilderde. Om een tegenwicht op te leveren tegen deze vreemde schildwachten, stonden er aan de andere zijde van den spiegel twee stevige wachters van Schotsche afkomst, eene kruik namelijk met sterk bier, die een Schotsch pint inhield, met een' beker van ivoor en ebbenhout, rijk met zilver beslagen, het werk van John Girder zelven, waarop hij zich zeer beroemde. Behalve deze voorzorgen tegen den dorst, vond men er nog een voortreffelijk wittebrood, of liever zoetekoek, zoodat met zulke hulptroepen het vertrek tegen een beleg van twee of drie dagen scheen geproviandeerd te zijn.

Er schiet nu nog maar over te zeggen, dat de kamerdienaar van den Markies hem een gebloemden slaaprok overhandigde, en zijne rijk geborduurde fluweelen nachtmuts, met Brusselsche kant bezet, over een hoogen met leder bekleeden stoel hing, en dien voor den haard plaatste, om goed partij te trekken van het verkwikkelijke vuur, waarvan wij bereids gewag gemaakt hebben. Wij laten dus dezen hoogen en gewichtigen persoon aan zijne nachtrust over, vertrouwende dat hij zich van de overvloedige voorbereidselen tot zijn onthaal wel zal bediend hebben — voorbereidselen, door ons zoo uitvoerig beschreven, omdat zij tot de oude Schotsche zeden en gewoonten behooren.

Het is onnoodig, even omslachtig in de beschrijving van het slaapvertrek

des Jonkers van Ravenswood te zijn, daar het de kamer was, die de man en de vrouw van den huize gewoonlijk zelven tot dat einde gebruikten. Het was met eene soort van hooggekleurd saaiet behangen, in Schotland vervaardigd, en dat zeer nabij kwam aan hetgeen men thans saai pleegt te noemen. Dit slaapvertrek werd door een staroogend portret van Jan Girder zelven versierd, door een uitgehongerden Franschman geschilderd, die, de hemel weet hoe of waarom, van Vlissingen of Duinkerken in een smokkelaarsvaartuig te Wolfshope gekomen was. De gelaatstrekken waren inderdaad die van den eigenzinnigen en hardnekkigen, hoewel schranderen handwerksman, maar «*monsieur*» de schilder had zijn best gedaan, om eene Fransche bevalligheid aan het voorkomen en het gelaat te geven, geheel onbestaanbaar met de norsche deftigheid van het *origineel*, zoodat het onmogelijk was, het zonder lachen te aanschouwen. Jan en zijn huisgezin lieten zich evenwel niet weinig op die schilderij voorstaan, en werden om die reden ook door de buren tamelijk ongunstig beoordeeld; zij kwamen er openlijk voor uit dat de kuiper, door voor den schilder te gaan zitten en zijn afbeeldsel in zijne slaapkamer te durven ophangen, zijn voorrecht van de rijkste man des dorps te zijn overdreven had, en dat hij tevens de grenzen van zijn eigen stand was te buiten gegaan, inbreuken op de voorrechten van hoogere standen gemaakt, en in één woord, zich aan overmatigen hoogmoed en inbeelding had bezondigd. Achting voor de nagedachtenis van mijn overleden vriend, den heer Richard Tinto, heeft mij verplicht, dit onderwerp een weinig breeder te behandelen; hoewel ik den lezer met zijne uitvoerige doch keurige opmerkingen, zoo wel over den aard der Fransche school, als over de gesteldheid der schilderkunst in Schotland in het begin der achttiende eeuw, niet wil vermoeien.

De overige schikkingen in het slaapvertrek des Jonkers waren dezelfde als die, welke in het pronkvertrek van den Markies gemaakt waren.

Op het gebruikelijke, vroegtijdige uur dier dagen maakten de Markies van A— en zijn neef zich tot de voortzetting hunner reis gereed. Dit kon evenwel niet geschieden, dan na een overdadig ontbijt genuttigd te hebben, waarbij warm en koud vleesch, havermeelpap, wijn en sterke dranken, en melk, op alle mogelijke wijzen toebereid, dezelfde zucht om de gasten eer te bewijzen uitdrukten, als de gastvrije eigenaars van het huis den vorigen avond hadden getoond. Al de drukte, door het vertrek der reizigers veroorzaakt, vervulde nu het dorp. Rekeningen werden betaald, handen gedrukt, paarden gezadeld, rijtuigen ingespannen en fooien uitgedeeld. De Markies liet een zwaar stuk goudgeld voor de dienstboden van Jan Girder achter, dat deze een tijdlang tot zijn eigen gebruik dacht te houden, daar Dingwall, de schrijver, hem verzekerde, dat dit hem vrij stond, dewijl hij, zoo als deze zeide, de onkosten gemaakt had die de fooi hadden uitgelokt. Maar, in weerwil van dat wettige recht, kon Jan het toch niet van zich verkrijgen, den luister van zijne gastvrijheid te benevelen, door iets in zijn zak te steken, dat bij wijze van belooning daarvoor geschonken was. Hij verzekerde zijnen dienstboden slechts, dat hij hen voor een vervloekt ondankbaar pak zou houden, als zij ergens anders een slokje brandewijn kochten dan bij hem; en daar de drinkpenning hierdoor zijne wettige bestemming erlangen zou, troostte hij zich daarmede, dat, langs dezen weg, het geschenk van den Markies, zonder dat zijne eer en goede naam er eenig nadeel bij leden, ten laatste geheel in zijn bezit komen zou.

Terwijl de schikkingen voor het vertrek gemaakt werden, verheugde Ravens-

wood het hart van zijn ouden hofmeester, door hem, evenwel op eene voorzichtige wijze — want hij kende Calebs levendige verbeelding — de waarschijnlijke verandering, die in zijne omstandigheden plaats zou grijpen, te berichten. Hij vertrouwde tevens Balderston het grootste gedeelte van zijn weinig overgebleven geld toe, terwijl hij hem de verzekering gaf, die hij echter genoodzaakt was meer dan eens te herhalen, dat hij er van overtuigd was er vooreerst geen behoefte aan te zullen hebben. Hij beval dus Caleb, indien hij eenigen prijs op zijne gunst stelde, af te zien van alle verdere kunstgrepen, van welken aard ook, tegen de inwoners van Wolfshope, hunne kelders, hoenderhokken, moestuinen en levensmiddelen. En dezen last liet de oude huisbediende met grooter bereidwilligheid, dan zijn heer anders wel van hem verwacht zou hebben, zich welgevallen.

«Daar viel niet aan te twijfelen,» zeide hij, «dat het zonde en schande was de arme schepsels te plagen, wanneer de familie in omstandigheden verkeerde, dat zij uit hare eigene middelen behoorlijk leven kon; en het zou wijs zijn,» vervolgde hij, «hun eenigen tijd te laten om adem te halen, opdat zij naderhand des te bereidvaardiger zouden kunnen zijn, als bij volgende gelegenheden Mylord hen weêr mocht noodig hebben.»

Toen deze zaak afgedaan was, en nadat hij van zijn ouden bediende hartelijk afscheid genomen had, vervoegde de Jonker zich weder bij zijn edelen naastbestaande, die gereed was in zijn rijtuig te stappen. De twee vrouwen, de jonge zoo wel als de oude, stonden glimlachend aan de deur van het huis, terwijl zij de gasten vriendelijk groetten, toen de koets met zes paarden, door een stoet van kletterende ruiters vergezeld, met donderend geraas het dorp uitreed. Jan Girder stond ook op zijn dorpel, nu eens zijne zoo hoog vereerde rechterhand bekijkende, welke, eenige oogenblikken geleden, door die van een Markies en een Lord gedrukt was geworden, en dan weder een opgeruimden blik op het binnenste van zijn huis werpende, waar al de wanorde door de laatste vroolijke partij veroorzaakt nog duidelijk te bespeuren was, alsof hij de pas genoten eer met de onkosten van het onthaal in zijne gedachten tegen elkander opwoog.

Eindelijk ontviel hem de volgende orakeltaal: «Laat ieder man en elke vrouw stil en vreedzaam tot hun eigen werk en bezigheid terugkeeren, alsof er zoo iets, als een Markies of Jonker, Hertog of Graaf, niet op deze wereld was. Laat het huis weêr opgeruimd worden; de aangebroken schotels moet men weêr opbergen; en vindt men iets, dat oneetbaar is, laat dat dan aan de armen gegeven worden. En, schoonmoeder en vrouw, ik heb u iets te verzoeken, namelijk dat gij nooit een enkel woord, hetzij goed of kwaad, over deze malle pret tot mij spreken moet: houdt al uw gerammel daarover voor u zelve en voor uwe vriendinnen; want ik heb er zelf meer dan genoeg van.»

Daar Jan's gezag zoo tamelijk onbeperkt was, keerden allen tot hunne gewone bezigheden terug, terwijl zij hem rustig, indien hij daar lust toe had, zijne luchtkasteelen op de hofgunst lieten bouwen, die hij zich met verspilling van zijn wereldsch vermogen verworven had.

ZEVEN EN TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

Nu mijn hand de lokken van madam Fortuin omknelt,
Is aan mij de schuld te wijten, als zij aan mijn greep ontsnelt.
Hij, die meermaal in zijn leven streed met bittren tegenspoed,
Weet het best bij 't gunstig windje, welken koers hij houden moet.

Oud tooneelstuk.

Onze reizigers bereikten zonder eenig verder avontuur Edinburg, en de Jonker van Ravenswood nam, zoo als voorloopig bepaald was, zijn intrek bij zijn edelen vriend.

De politieke omkeer, dien men verwachtte, had ondertusschen plaats, en de Tory-partij verkreeg in den Schotschen staatsraad der Koningin Anna een tijdelijk overwicht, waarvan het niet in ons plan ligt de oorzaak of gevolgen te schetsen. Het is voldoende te zeggen, dat deze verandering in het bestuur de verschillende staatkundige partijen volgens den aard harer grondbeginselen trof. In Engeland namen een aantal aanhangers der Bisschoppelijke kerk, met Harley, naderhand Graaf van Oxford, aan het hoofd, de houding aan, alsof zij in hunne grondbeginselen zich van die der Jakobieten of aanhangers der Stuarts wilden afzonderen, en verwierven uit dien hoofde den bijnaam van Grilzieken. De Schotsche Bisschoppelijke kerkpartij daarentegen, of die der Kavaliers, zoo als zij zich noemde, legde meer bestendigheid aan den dag, hoewel zij in hare politieke grondstellingen niet zoo voorzichtig was, en beschouwde al de nu plaats grijpende veranderingen als voorboden om, na het overlijden der Koningin, haar broeder, den Ridder van St. George, op den troon te brengen. Zij, die in zijn dienst geleden hadden, koesterden nu niet alleen de onverstandigste verwachting op schadeloosstelling, maar hoopten ook zich nu op hunne politieke vijanden te zullen wreken; terwijl familiën, aan de belangen der Whigs verkleefd, slechts eene vernieuwing der onderdrukkingen, die zij tijdens de regeeringen van Karel den Tweede en zijn broeder ondergaan hadden, met eene wedervergelding der verbeurdverklaringen van goederen, den Jakobieten gedurende die van Koning Willem opgelegd, voor oogen zagen.

Maar diegenen, die den meesten angst uitstonden bij deze verandering in het Staatsbestuur, waren die voorzichtige menschen, die men onder alle regeeringsvormen aantreft, doch welke in een provinciaal bestuur, als dat van Schotland in die dagen, niet gering in aantal waren, en welke tot die soort behoorden, door Cromwell met den titel van «Wachters op de Voorzienigheid» bestempeld, of die, met andere woorden, getrouwe aanklevers der bovendrijvende partij zijn. Menigeen van deze haastte zich, om de herroeping zijner vorige gevoelens bij den Markies van A — te komen afleggen, daar men gemakkelijk bespeuren kon, dat hij groot belang in de zaken van zijn bloedverwant, den Jonker van Ravenswood, stelde. Zij waren de eersten, die hem middelen aan de hand gaven, om voor het minst een zijner eigendommen terug te erlangen, en om in titel en rang, door het vonnis van zijn vader verloren, hersteld te worden.

Niemand scheen meer te ijveren voor deze maatregelen, dan de oude Lord

Turntippet; « want,» zeide hij, « het deed hem in het diepst zijner ziel leed te moeten zien, dat een braaf jong edelman, van zulken ouden en onbetwistbaren adel, en, wat meer dan alles beteekende, een naastbestaande van den Markies van A —, dien hij zwoer de meeste achting toe te dragen, door zulke rampen getroffen was. Wat hem in het bijzonder betrof, zeide hij, en om iets tot de herstelling van zulk een oud en aanzienlijk huis toe te brengen, zond gezegde Turntippet drie familie-portretten, die uit de lijsten gevallen waren, en zes stoelen met hooge ruggen en geborduurde Turksche kussens, waarop het helmsieraad van het huis van Ravenswood prijkte, zonder hem daarvoor een enkelen stuiver als hoofdsom of renten in rekening te brengen, daar hij ze zestien jaar geleden op de verkooping der meubelen aan het huis van Lord Ravenswood in de Kanonstraat gekocht had.

Veel meer tot ontsteltenis dan tot verwondering van Lord Turntippet — schoon hij zich aanstelde alsof hij veel meer van de laatste dan van de eerste gevoelde — ontving de Markies genoemde geschenken vrij droogjes, en maakte daarbij de aanmerking: dat, indien Mylord verwachtte, dat zijn geschenk door den Jonker van Ravenswood, of diens vrienden, zou aangenomen worden, er dan ook eene tamelijk uitgestrekte landhoeve onder begrepen moest zijn, die aan Lord Turntippet, onder de verwarring der zaken, voor eene zeer ongeëvenredigde som was verpand geworden, en die hij door middelen, aan de rechtsgeleerden van dat tijdperk wel bekend, zich had weten toe te eigenen.

De oude en onderdanige Lord verzette zich uit al zijne macht tegen zulk eene vordering, en betuigde voor God dat hij de reden niet doorzag, die de jongeling hebben kon, om op het oogenblikkelijk bezit van dat stukje land gesteld te zijn, zeggende, dat hij zonder eenigen twijfel nu wel al zijne goederen van Sir William Ashton terug zou krijgen, en dat hij gereed was om met alle in zijne macht staande middelen daartoe mede werken, dewijl dit recht en billijk was, en verklaarde eindelijk dat hij geneigd was de hoeve, evenwel eerst bij zijn overlijden, aan den jongen edelman af te staan.

Maar al deze verontschuldigingen baatten hem volstrekt niets, en hij was genoodzaakt, het goed dat hij ingezwolgen had weder uit te braken voor de som, waarvoor het verpand was. Daar hem geen ander middel overbleef om zich met de tegenwoordige gezagvoerders te verzoenen, keerde hij droevig en ontevreden naar huis terug, bij zijne vertrouwelingen klagende, dat elke verandering of omwenteling in den Staat hem tot hiertoe in zijne eigene belangen altijd een klein voordeel had bezorgd; maar dat de tegenwoordige ommekeer van zaken (die hij van harte verwenschte), hem op een der schoonste veêren uit zijne wieken te staan kwam.

Men dreigde dergelijke middelen ook tegen anderen te gebruiken, die bij de schipbreuk van het vermogen van Ravenswood hun baat en voordeel gevonden hadden; en inzonderheid werd Sir William Ashton door het Parlement van de rechterlijke uitspraken bedreigd met eene vernietiging der akte, waardoor hij in het bezit van het kasteel en de baronie van Ravenswood gesteld was. De Jonker evenwel gevoelde, zoo wel om Lucie als om de gastvrijheid die hij bij haar vader genoten had, zich verplicht van zijn kant met groote openhartigheid te handelen. Hij schreef dus aan den gewezen Lord Grootzegelbewaarder — want hij bekleedde dat ambt niet langer — en beleed hem openhartig de betrekking die tusschen hem en Freule Ashton bestond, terwijl hij zijne vaderlijke toestemming tot hun huwelijk verzocht, en hem van zijne bereidwilligheid verzekerde, om alle zaken tusschen hen op zulk een voet te regelen, als Sir William zelf goed zou keuren.

Dezelfde boodschapper was ook met een brief voor Lady Ashton belast, waarin hij haar vergeving smeekte, indien hij, tegen zijne bedoeling, haar eenige reden tot ongenoegen mocht gegeven hebben door zijne genegenheid voor Freule Ashton, terwijl hij over de diepe wortelen, die deze reeds geschoten had, zeer uitweidde. Hij bezwoer de dame, als eene Douglas zoo wel van aard als van naam, om edelmoedig oude vooroordeelen en oneenigheden te vergeten, en te gelooven dat de familie een vriend, en zij zelve een eerbiedigen en oprecht verkleefden dienaar in hem verworven had, die zich onderteekende Edgar, Jonker van Ravenswood.

Een derden brief richtte Ravenswood aan Lucie, en de brenger had in last, eene geheime en veilige wijze uit te vinden, om haar dien eigenhandig over te reiken. De brief bevatte de sterkste betuigingen van voortdurende genegenheid, en hij beriep zich op de aanstaande gunstige verandering in zijne omstandigheden, als een belangrijk hulpmiddel om alle hinderpalen tegen hunne vereeniging uit den weg te ruimen. Hij verhaalde welke stappen hij gedaan had, om de vooroordeelen van hare ouders, en vooral van hare moeder te overwinnen, en gaf zijne hoop te kennen dat zij blijken zouden niet vruchteloos te zijn. En indien dit hem al mislukte, dan nog vertrouwde hij dat zijne afwezigheid uit Schotland, ten gevolge eener belangrijke en vereerende zending, genoegzamen tijd aan die vooroordeelen geven zou om geheel en al uit te sterven, daar hij hoopte en vertrouwde dat de standvastigheid van Freule Ashton, waarop hij onbepaald vertrouwde, elke poging zou verijdelen, die men in het werk zou kunnen stellen om haar van hem te verwijderen. De brief bevatte nog een aantal andere dingen, die, hoe belangrijk ook voor de verliefden zelve, den lezer nogtans vrij onverschillig zouden zijn. Op elk dezer drie brieven ontving de Jonker van Ravenswood een antwoord, dat hem langs verschillende wegen bezorgd werd, en zeker in een vrij wat van elkander verschillenden stijl vervat was.

Lady Ashton gaf terstond haar antwoord met den brenger des briefs mede, wien het niet vergund werd, een oogenblik langer op Ravenswood te blijven dan zij noodig had om de volgende regels te schrijven: «Aan Mijnheer Ravenswood van Wolfs-Crag — Deze:

«Onbekende Heer!

«Ik heb een brief ontvangen, onderteekend Edgar, Jonker van Ravenswood. Onzeker ben ik, wie de schrijver daarvan is, maar weet, dat de eeretitelen van die familie in den persoon van Allan, den laatst gestorven Lord Ravenswood, wegens hoogverraad, verbeurd zijn.

Indien gij, Mijnheer, mogelijk de persoon zijt die u zoo onderteekent, dan behage het u van mij te vernemen, dat ik al mijne rechten als moeder op Freule Lucie Ashton zal doen gelden, en dat ik ten behoeve van een waardig persoon reeds over hare hand heb beschikt. En Mijnheer, al ware dit ook anders, dan zou ik toch nooit het oor leenen aan een voorstel, door u, of door iemand van uw huis gedaan, omdat ik weet dat die allen hunne hand eenparig tegen de vrijheid des volks en de rechten van Gods kerk hebben opgeheven. Geen vluchtige schijn van voorspoed is er, die mijn vast besluit ten dezen opzichte kan doen veranderen; daar het reeds voorheen mijn lot is geweest, om even als de heilige David, de goddeloozen groot en machtig en bloeiend als een groenen laurierboom te zien; doch zij gingen nochtans voorbij en bestonden niet meer, en hunne plaatse werd niet langer gekend.

Wenschende dat gij deze dingen, om uw eigen wil, in uw hart moogt wegleggen, voor zoo veel zij op u toepasselijk kunnen zijn, verzoek ik u nooit meer u te wenden tot haar, die verlangt te blijven uwe onbekende dienares,

Margaretha Douglas,
anders *Ashton.*»

Ongeveer twee dagen nadat de Jonker van Ravenswood dit bedroevend schrijven ontvangen had, werd hij, terwijl hij in de Hoogstraat te Edinburg wandelde, door een persoon tegen het lijf geloopen, in wien, toen de man zijn hoed afnam om zich wegens deze onbeleefdheid te verontschuldigen, hij Lockhard, den vertrouwden bediende van Sir William Ashton herkende. De man maakte eene buiging, liet een brief in zijne hand glippen, en verdween. Het paket bevatte drie dicht beschrevene vellen in folio, waaruit evenwel, zoo als dit met de opstellen van voorname rechtsgeleerden somtijds het geval is, weinig meer kon getrokken worden, dan dat de schrijver zich in vrij groote ongelegenheid bevinden moest.

Sir William sprak uitvoerig van den hoogen prijs, waarop hij zijn dierbaren jongen vriend, den Jonker van Ravenswood, schatte, en ook van de uitstekende achting en eerbied, die hij den Markies van A—, zijn dierbaren ouden vriend, toedroeg; — hij vertrouwde dat bij al de maatregelen, die zij zouden kunnen nemen, en waarin hij mocht betrokken zijn, altijd een verschuldigde eerbied jegens de heiligheid der besluiten en uitspraken, *in foro contentioso* 1) verkregen, mocht doorstralen, voor God en de menschen betuigende, dat, indien de wetten van Schotland, in de hoogste gerechtshoven aangenomen, door eenige volksvergadering vernietigd mochten worden, de rampen, die daardoor voor het algemeen zouden ontstaan, een diepere wond in zijn hart slaan zouden dan eenig verlies, dat hij zelf door zulke onwettige handelingen wellicht zou te lijden hebben. Zeer sierlijk sprak hij over de edelmoedigheid en vergeving van wederkeerige beleedigingen, en gaf een wenk over het wisselvallige der menschelijke zaken, — een lievelingswoord der onderliggende partij. Roerend beklaagde hij zich over — en zachtmoedig beoordeelde hij den spoed, waarmede men hem van zijn post als Grootzegelbewaarder ontzet had, tot welks waarneming met eenig nut of voordeel voor het algemeen zijne lange ondervinding hem had in staat gesteld, zonder dat hem eens eene gelegenheid gelaten was om te verklaren, in hoe verre zijne eigene begrippen wezenlijk van de denkbeelden over de algemeene staatsbelangen verschilden, die nu de overhand hadden. Hij was overtuigd dat de Markies van A— even eerlijk gezind was voor het algemeene best, als hij zelf of iemand anders; en indien zij bij eene onderhandeling over de maatregelen, waardoor het bevorderd kon worden, het te zamen eens konden worden, dat dan zijne ondervinding en het belang, hetwelk hij bij de zaak had, het tegenwoordig bestuur tot steun en hulp zouden kunnen strekken Over de betrekking tusschen Ravenswood en zijne dochter sprak hij op eene droge en verwarde wijze. Hij betreurde dat zulk eene ontijdige stap, als de verklaring die gedaan was tusschen hen, ooit plaats had gegrepen en bezwoer den Jonker zich te herinneren, dat hij daartoe nooit eenige aanmoediging had gegeven; terwijl hij eindelijk aanmerkte dat, daar die verbindtenis eene overeenkomst *inter minores* 2), en zonder be-

1) Door de pleitzaal.

2) Tusschen minderjarigen. Vert.

willigiug der natuurlijke voogden zijner dochter was gesloten, deze krachteloos en in strijd met de wet was. Deze verhaaste maatregel, voegde hij er bij, had eene kwade uitwerking op Lady Ashton gehad, die voor het tegenwoordige onmogelijk zou kunnen weggenomen worden. Haar zoon, de kolonel Douglas Ashton, had hare vooroordeelen in al hunne uitgestrektheid ingezogen, en het was Sir William onmogelijk, een voor hen onaangenamen weg in deze zaak in te slaan, zonder eene noodlottige en onherstelbare vredebreuk in zijne familie te veroorzaken, iets, waaraan men thans in het geheel niet denken kon. De tijd, de groote geneesheer, hoopte hij, zou nu alles ten beste schikken.

In een naschrift verklaarde Sir William zich eenigszins duidelijker dat, veel liever dan de wetten van Schotland bloot te stellen aan eene doodelijke wonde, in geval, tegen zijne verwachting, de uitspraken van het opperste gerechtshof door het Parlement in de zaak der Baronie van Ravenswood vernietigd mochten worden, hij zelf geenszins ongeneigd tot aanmerkelijke opofferingen buiten rechten zou zijn.

Van Lucie Ashton ontving de Jonker langs een onbekenden weg de volgende regels:

«Uw brief heb ik ontvangen; maar dit is niet zonder gevaar gebeurd. Tracht niet andermaal mij te schrijven, alvorens de omstandigheden gunstiger zijn. Ik word bitter geplaagd; maar ik wil trouw mijn woord houden, zoolang men mij het gebruik van mijn verstand laat. Dat gij gelukkig en voorspoedig zijt is mij niet weinig tot troost, dien ik in mijn toestand ook zeer noodig heb.» — Die brief was onderteekend: «L. A.»

Ravenswood werd door dezen brief zéér verontrust. In weerwil van haar verbod, stelde hij vrij wat pogingen in het werk, om brieven aan Freule Ashton af te vaardigen, en haar zelfs eene samenkomst te verzoeken. Maar zijne pogingen leden schipbreuk, en hij ondervond alleen de droefheid van te vernemen, dat er zorgvuldige en krachtige voorbehoedmiddelen in het werk werden gesteld, om hen te verhinderen hunne briefwisseling voort te zetten.

Al deze omstandigheden bedroefden den Jonker des te meer, daar het onmogelijk was, zijn vertrek uit Schotland langer uit te stellen, wegens de belangrijke zending die men hem toevertrouwd had. Vóór zijn vertrek stelde hij den brief van Sir William Ashton den Markies van A— in handen, die met een glimlach aanmerkte, dat de dag der genade voor Sir William voorbijgegaan was, en dat hij nu leeren moest naar welken kant de zon zich gekeerd had. Het was niet dan met de grootste moeite, dat Ravenswood den Markies eene belofte afperste, in het Parlement de zaken door middel van een verdrag af te doen, als Sir William geneigd was in een huwelijk tusschen hem en Lucie Ashton te bewilligen.

«Ik zou het nauwelijks kunnen toestaan,» sprak de Markies, «om uw erfrecht op zulk eene wijze weg te werpen, indien ik niet volkomen overtuigd was dat Lady Ashton, of Lady Douglas, of hoe zij zich ook noemen mag, haar streng, zoo als de Schotten zeggen, vasthouden zal, en dat haar gemaal haar niet durft tegenspreken.»

«Maar,» zei de Jonker, «ik vertrouw dat gij mijn woord aan Lucie als heilig beschouwen zult.»

«Geloof mij op mijn woord van eer,» hernam de Markies, «dat ik zelf de begunstiger uwer dwaasheden wezen wil; en na u dus mijne meening te hebben medegedeeld, zal ik mijn best doen, als zich de gelegenheid daartoe aanbiedt, om u volgens de uwe te dienen.»

De Jonker van Ravenswood kon slechts zijn dank aan zijn edelmoedigen

naastbestaande en beschermer betuigen, en liet hem volmacht om in al zijne zaken naar goedvinden te handelen. En zoo verliet hij Schotland, om zijne zending te vervullen, die, gelijk men veronderstelde, hem wel voor eenigen tijd op het Vasteland bezig zou houden.

ACHT EN TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

Heeft ooit in zulk een luim een man een vrouw gekregen -
Werd ooit in zulk een luim een vrouw een man genegen?
Ik wil haar hebben —

Richard de Derde.

Twaalf maanden verliepen sedert het vertrek van den Jonker van Ravenswood naar het Vasteland, en, hoewel men verwacht had, dat hij veel spoediger naar Schotland zou zijn teruggekeerd, zoo hielden toch de belangen zijner zending, of, volgens een gerucht dat de overhand kreeg, andere dingen die hem persoonlijk betroffen, hem nog altijd van zijn geboortegrond verwijderd. Welke verandering er intusschen in den staat der zaken van Sir William Ashtons familie plaats greep, kan men uit het volgende gesprek opmaken, dat tusschen Bucklaw en zijn vertrouwelijken drinkebroer en afhangeling, den bekenden Craigengelt, gehouden werd.

Beiden waren in den hoek van den grooten schoorsteen in de lage zaal te Girnington gezeten, die een somber en grafachtig voorkomen had. Een groot vuur van hout vlamde vroolijk op den haard. Eene tusschen hen geplaatste ronde eiken tafel droeg een kruik voortreffelijken wijn met twee groote drinkglazen en vrij wat lekkere spijzen; en toch, in weêrwil van zooveel voorraad en hulpmiddelen om vroolijk te zijn, was de houding van den patroon onrustig, twijfelmoedig en ontevreden, terwijl de vindingrijke geest van zijn afhangeling zich tot het uiterste moest inspannen, om eene vlaag van zwaarmoedigheid, zoo als hij die noemde, bij zijn beschermer af te weren, waarvoor hij doodelijk bang was. Na eene lange pauze, alleen door een tik, tik, door Bucklaw met de punt van zijne laars tegen den haard veroorzaakt, afgebroken, waagde Craigengelt het eindelijk de stilte te storen.

«De duivel hale mij!» zeide hij, «als ik ooit in mijn leven een man heb gezien, die minder dan gij het voorkomen van een bruidegom had. Ik laat mij aan riemen snijden, als gij er niet veeleer uitziet als iemand, die veroordeeld is om opgehangen te worden.»

«Ik dank u hartelijk voor het kompliment,» hervatte Bucklaw; «maar ik vermoed dat uwe gedachten vervuld zijn met de ongelegenheid, waarin gij u zelven waarschijnlijk nog eens brengen zult — en, eilieve, kapitein Craigengelt, hoe zou ik vroolijk kunnen zien, als ik treurig en zelfs drommels treurig ben?»

«En dat is juist wat mij kwelt,» antwoordde Craigengelt. «Gij staat gereed een huwelijk aan te gaan, het voordeeligste huwelijk van het gansche land en waarnaar gij zoo zeer verlangdet, en gij zijt zoo droevig als een beerin die hare jongen verloren heeft.»

«Ik weet niet,» hernam de andere op norschen toon, «of ik deze verbintenis nog sluiten zou of niet, zoo die zaak niet te ver gekomen was om achteruit te krabbelen.»

«Achteruit krabbelen!» riep Craigengelt met goed geveinsde verbazing; «dat zou ik noemen een goed spel vergooien! Achteruit krabbelen! Hoe! is het vermogen van het meisje....»

«Van de jonge dame, als het u belieft,» zeide Hayston, hem in de rede vallende.

«Wel, wel, ik heb niet uit minachting voor haar dat woord gebruikt. — Weegt dan de huwelijksgift van Freule Ashton niet tegen elke andere in Lothian op?»

«Toegestemd,» antwoordde Bucklaw; «maar ik geef niets om haar bruidschat — ik heb van mij zelven genoeg.»

«En de moeder, die u als haar eigen zoon bemint?»

«Meer dan sommige van hare kinderen, naar ik me verbeeld,» zei Bucklaw, «of die liefde zou bitter weinig waard zijn.»

«En de kolonel Scholto Douglas Ashton, die dit huwelijk boven alle aardsche dingen verlangt?»

«Omdat,» zeide Bucklaw, «hij verwacht het graafschap van ** door mijn invloed in het Parlement te zullen vertegenwoordigen.»

«En de vader, die er zoo sterk op gesteld is dezen echt voltrokken te zien, als ik ooit was om een spel te winnen?»

«Nu,» zei Bucklaw, op denzelfden minachtenden toon, «Sir Williams staatkunde brengt het mede om maar in het eerste het beste huwelijk te bewilligen, daar hij zijn kind niet verkoopen kan om de groote bezittingen van Ravenswood voor zich te redden, die het Parlement gereed staat uit zijne klauwen te rukken.»

«Maar wat zegt gij dan toch van de jonge dame zelve,» vroeg Craigengelt, «het schoonste jonge meisje van geheel Schotland, op wie gij zoo smoorlijk verliefd placht te wezen toen zij afkeerig van u was? En nu zij er in bewilligd heeft u tot haar echtgenoot te nemen, en van hare verbintenis met Ravenswood afziet, nu zijt gij onverschillig en koel. — Ik moet zeggen dat de duivel in u zit, daar gij evenmin weet wat gij hebben of wat ge missen wilt.»

«Ik zal u met een enkel woord zeggen wat ik bedoel,» antwoordde Bucklaw, terwijl hij opstond en de kamer op en neder wandelde. «Ik wilde wel weten, wat toch de oorzaak is dat Freule Ashton zoo plotseling van zin veranderd is.»

«Wel, wat kan u dat schelen,» vroeg Craigengelt, «nu die verandering tot uw voordeel is uitgevallen?»

«Ik zal u eens zeggen wat er van is,» hernam zijn patroon. «Nooit voorheen kende ik veel zulke schoone meisjes, en geloof, dat zij grilziek als de duivel zijn; maar in de verandering van zin van Freule Ashton is er toch iets, dat mij al te onverwacht en tevens te ernstig is om het voor eene bloote luim te houden. Maar ik geloof dat Lady Ashton alle werktuigen kent, die het menschelijk hart kunnen bedwingen, en die even zoo talrijk zijn, als er teugels, springriemen en neusklemmen voor jonge paarden zijn.»

«En indien dat het geval niet was,» sprak Craigengelt, «hoe duivel zouden wij die dan ooit dresseeren kunnen?»

«Dat is ook waar,» zeide Bucklaw, terwijl hij zijn marsch door het eetvertrek staakte en over den rug van een stoel ging leunen. — «Maar be-

halve dat, blijft Ravenswood mij nog altijd in den weg staan. Denkt gij dan, dat hij van zijne verbintenis met Lucie zal afzien?»

«Dat zal hij ongetwijfeld doen,» antwoordde Craigengelt. «Welk voordeel zou het hem toch aanbrengen dit te weigeren, daar hij verlangt eene andere vrouw, en zij een ander man te trouwen.»

«En gelooft gij in goeden ernst,» vroeg Bucklaw, «dat hij met de vreemde dame, van wie wij hebben hooren spreken, huwen zal?»

«Gij hebt zelf gehoord,» antwoordde Craigengelt, «wat kapitein Westenho daarvan gezegd heeft, en wat hij van de groote voorbereidselen voor hun bruiloft verhaalde.»

«Kapitein Westenho,» hervatte Bucklaw, «is mij te veel een man van uwe soort, Craigje! om, zoo als Sir William het noemen zou, als een geloofwaardig getuige te kunnen dienen. Hij kijkt wat te diep in het glas, speelt en vloekt mij te veel, en ik denk dat hij er ook geene zwarigheid in vinden zal, om in deze zaak te liegen en te bedriegen. Nuttige hoedanigheden, Craigje, indien zij binnen haar eigen werkkring blijven; maar die te veel van een vrijbuiter hebben om er eenige vertooning voor een deftig gerechtshof mede te kunnen maken.»

«Gij zult dan toch,» riep Craigengelt, «den kolonel Douglas Ashton wel willen gelooven, die den Markies van A— openlijk in een gezelschap heeft hooren zeggen, zonder te weten dat hij binnen het bereik van een opmerkzaam oor was, dat zijn neef eene betere partij gevonden had, dan de landerijen van zijn vader tegen de bleekwangige dochter van een vernederden dweeper in ruil te geven, en dat Bucklaw juist van pas gekomen was om de versletene schoenen van Ravenswood te kunnen dragen.»

«Mijn hemel! heeft hij dat gezegd?» gilde Bucklaw in een dier ontembare vlagen van drift, waaraan hij onderhevig was. — «Indien ik hem zulk eene taal had hooren voeren, zou ik hem, in tegenwoordigheid van al zijne vrienden en gunstelingen en Hooglandsche pochhansen, de tong uit de keel hebben gescheurd. Waarom joeg Ashton hem toen niet den degen door het lijf?»

«Sla me dood, als ik het weet,» sprak de kapitein. «Hij had dit zeker dubbel verdiend; maar hij is een oud man en een staatsminister, en er zou meer mee gewaagd dan gewonnen worden, als hij zich met hem ingelaten had. Gij moest liever er op bedacht zijn, Freule Lucie Ashton tegen de schande te beveiligen, die waarschijnlijk op haar vallen kan, dan u met een man te bemoeien die te oud is om te vechten, en die thans op te hoogen stoel zit, dan dat uwe hand hem bereiken kan.»

«Ze zal hem toch den een of anderen dag nog eens bereiken,» sprak Bucklaw, «en zijn bloedverwant Ravenswood daarbij! Intusschen zal ik zorg dragen, dat Freule Ashton geen nadeel lijdt door de minachting, welke men haar betoond heeft. Het is echter eene verschrikkelijke karwei, en ik wenschte wel dat het al gedaan was. Ik weet nauwelijks wat ik haar vertellen zal — maar, Craigje! vul een beker, en wij zullen hare gezondheid eens drinken! Een nachtdronk goeden wijn is meer waard, dan al de diepdenkende slaapmutsen in Europa.

NEGEN EN TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

Zie hier van ons verkeer een sprekend schilderij:
In 't bed look zij geen oog, hoe 'k daarop aan mocht dringen;
Aan tafel at zij niet, hoe ik ze er toe mocht dwingen;
Het was in de eenzaamheid de speelpop van mijn geest,
En in gezelschap is 't mijn doelwit vaak geweest.

SHAKESPEARE, *De Dwalingen.*

Den volgenden morgen trokken Bucklaw en zijn getrouwe begeleider, Craigengelt, naar het kasteel van Ravenswood. Zij werden zoowel door den ridder en diens gemalin, als door hun zoon en erfgenaam, kolonel Ashton, zeer hoffelijk ontvangen. Na vrij wat stamelens en blozens — want Bucklaw was, niettegenstaande zijne stoutmoedigheid in andere dingen, behebt met al de kleingeestige verlegenheid die men bij diegenen aantreft, die weinig in fatsoenlijk gezelschap hebben verkeerd — verstoutte hij zich eindelijk, zijn wensch te kennen te geven, van tot een onderhoud met Freule Ashton over hunne aanstaande echtvereeniging te worden toegelaten. Sir William en zijn zoon wierpen bij dit verzoek een blik op Lady Ashton, die met de grootste bedaardheid daarop antwoordde: dat Lucie den heer Hayston oogenblikkelijk zou afwachten.

«Ik hoop,» voegde zij er met een glimlach bij, «dat, daar Lucie vrij jong is, en zich onlangs tot eene verbintenis heeft laten verleiden, waarover zij zich nu niet weinig schaamt, onze waarde Bucklaw in haar verlangen zal bewilligen, dat ik bij de ontmoeting tegenwoordig zal zijn.»

«Dat is juist, waarde Lady,» hernam Bucklaw, «het verzoek dat ik zelf gedaan zou hebben; want in hetgeen men galanterie noemt, ben ik zoo weinig ervaren, dat ik zeker de een of andere verwenschte lompheid zal begaan, tenzij ik het voorrecht geniet Milady als vertolkster mijner woorden te hebben.»

Zoo vergat Bucklaw, in zijne onrustige verwarring en beschroomdheid, bij deze hachelijke gelegenheid juist de vrees, door hem tot dus verre gekoesterd voor den vermogenden invloed, dien Lady Ashton op het hart harer dochter uitoefende, en verloor hij tevens de schoonste gelegenheid, om, door eigen onderzoek, den waren toestand van Lucie's hart te leeren kennen.

De andere heeren verlieten de kamer en kort daarop trad Lady Ashton, door hare dochter gevolgd, het vertrek binnen. Zij scheen, even als bij vorige gelegenheden, eer bedaard dan ontroerd te zijn; maar toch zou een scherpzinniger beoordeelaar dan hij nauwelijks hebben kunnen beslissen, of hare kalmte die der wanhoop of der onverschilligheid was. Bucklaw was door zijne eigene aandoeningen te zeer geschokt, om die der jonge dame scherp te kunnen waarnemen. Hij stamelde eene tamelijk onzamenhangende aanspraak, waarin de twee of drie punten waarop ze neerkwam onder elkander verward werden, en brak kort af, zonder tot een geregeld slot te komen. Lucie Ashton luisterde, of zag er uit alsof zij luisterde; maar, zonder hem een enkel woord toe te spreken, hield zij de oogen bestendig op een klein stuk borduurwerk gevestigd, waarmede hare vingers, òf werktuigelijk, òf uit gewoonte, zich bezig hielden. Lady Ashton zat op eenigen afstand, bijna voor het oog verborgen door het uitstekende venster, waarin zij haar stoel

verborgen had geplaatst. Uit dezen schuilhoek fluisterde zij op een toon, die, schoon zoet en zacht, nogtans eenigszins vermanend, zoo niet gebiedend luidde: «Lucie, beste, hebt gij gehoord wat Bucklaw gezegd heeft?»

De tegenwoordigheid harer moeder scheen het ongelukkige meisje ontgaan te zijn. Zij verschrikte, liet de naald uit hare hand vallen en zeide haastig en bijna in één adem:

«Ja, Mevrouw, — neen Milady — ik vraag verschooning — ik heb het niet gehoord.»

«Gij behoeft niet te blozen, liefste, en moet er zoo bleek en verschrikt niet uitzien,» sprak Lady Ashton, op haar toetredende. «Wij weten immers dat het oor van een meisje traag moet wezen om de taal van een jonkman aan te hooren; maar gij moet u herinneren dat de heer Hayston over een onderwerp spreekt, waarvoor gij hem sedert lang een gunstig gehoor hebt ingewilligd. Gij weet, hoezeer uw vader en ik ons hart op zulk eene gewenschte verbintenis gezet hebben.»

In Lady Ashtons stem lag een nadruk van sterke vermaning, onder een voorkomen van de grootste moederlijke teederheid opzettelijk en kunstig verborgen. Haar manier van spreken gold Bucklaw, die zich daardoor gemakkelijk liet misleiden; maar de zin van hare vermaning gold enkel de verschrikte Lucie, die wel wist hoe zij de wenken harer moeder moest uitleggen, al mocht de wezenlijke bedoeling voor het oog van anderen ook nog zoo bewimpeld wezen.

Freule Ashton zat recht op haar stoel, terwijl zij een blik om zich heenwierp, waarin vrees met eene nog woester uitdrukking vermengd was; maar zij bewaarde een diep stilzwijgen. Bucklaw, die intusschen in de kamer op en neder wandelde tot hij zijne bedaardheid herkregen had, bleef nu een paar el van haar stoel staan, en barstte toen uit:

«Ik geloof, Freule Ashton, dat ik een verduivelde gek ben geweest. Ik heb beproefd tot u te spreken, gelijk men mij gezegd heeft dat jonge meisjes gaarne aangesproken willen worden, en toch denk ik dat gij niet begrepen hebt wat ik tot u zeide. En geen wonder; want ik mag v.....d zijn, als ik mij zelven begrepen heb. Maar kort en goed en in gezonde taal: uw vader en uwe moeder zijn met mijn voorstel wel ingenomen, en als gij een eerlijken kerel tot een man nemen kunt, die u nooit in iets, waar gij zin in hebt, den voet dwars zal zetten, dan wil ik u aan het hoofd van de beste bezitting in het graafschap Lothian plaatsen. Gij zult het huis van Lady Girnington, in de Kanonstraat te Edinburg hebben, kunt gaan waar gij wilt, doen wat u lust, en dat is immers mooi? Alleen moet ik eene plaats aan het einde der tafel voor een onwaardigen, ouden speelmakker behouden, wiens gezelschap ik liever missen dan genieten wilde, als de duivelsche kerel mij niet had weten wijs te maken, dat ik het zonder hem niet kan uithouden. En dus hoop ik dat gij tegen Craigje niets zult inbrengen, ofschoon het zeer gemakkelijk vallen zou, veel beter gezelschap te vinden.»

«Kom, kom, Bucklaw,» zei Lady Ashton, hem weder in de rede vallende, «hoe kunt gij denken dat Lucie tegen zulk een rond, eerlijk, goedaardig mensch als kapitein Craigengelt, iets zou kunnen hebben?

«Mevrouw,» hervatte Bucklaw, «wat Craigjes oprechtheid, eerlijkheid en goedaardigheid betreft, daarvan geloof ik dat de eene zoo veel als de andere waard is; maar dat komt hier nu niet te pas. De kerel kent al mijn doen en laten en is mij menigmaal te pas gekomen, en ik kan zonder hem mij niet best redden, zoo als ik reeds gezegd heb. Maar dat alles komt hier nu niet te pas: want sedert ik moed gevat heb om ronduit mijn voorstel te doen,

zou ik van Freule Ashtons lippen zelve een even openhartig antwoord wenschen te vernemen.»

«Mijn waarde Bucklaw,» zei Lady Ashton, «vergun mij Lucie's schroomvalligheid te sparen. Ik zeg u in hare tegenwoordigheid, dat zij reeds bewilligd heeft, zich in deze zaak door haar vader en mij te laten leiden. Lucie, liefste,» voegde zij er bij, met die zonderlinge vereeniging van zachtheid van toon en scherpen nadruk, waarvan wij reeds gewag maakten; «Lucie, liefste, spreek zelve, is het niet zoo als ik zeg?»

Haar slachtoffer antwoordde met eene bevende en holle stem: «Ik heb beloofd u te zullen gehoorzamen — maar op ééne voorwaarde.»

«Zij bedoelt,» sprak Lady Ashton, zich tot Bucklaw wendende, «dat zij een antwoord op de vraag verwacht, dat zij aan dien man te Weenen, Regensburg, Parijs — of waar hij zich ophouden mag — gedaan heeft, om haar van de verbintenis te ontslaan, waarin hij haar zoo listig gewikkeld heeft. Ik ben overtuigd, waarde vriend, dat gij haar die fijnheid van gevoel niet ten kwade zult duiden; want het is eene zaak die ons allen aangaat.»

«Volkomen juist: zeer goed, zeer braaf gehandeld,» zeide Bucklaw, half het slot van het oude liedje opzeggende en half neuriende:

«De oude min zij afgedaan,
Eer de nieuwe komt ter baan.»

«Maar ik dacht,» zeide hij na eene korte stilte, «dat gij reeds zesmaal antwoord van Ravenswood hadt kunnen hebben. Ik mag v.....d zijn, als ik geen lust heb dat antwoord eens zelf bij hem te gaan halen, als Freule Ashton met met dien last vereeren wil.»

«Dàt volstrekt niet!» hervatte Lady Ashton. «Het heeft ons de grootste moeite gekost om Douglas, wien dat toch beter dan u voegen zou, van zulk een overhaasten stap terug te houden; en denkt gij, mijn goede vriend, dat wij het u dan mogen vergunnen, bij een wanhopig man zulk een wanhopigen last te gaan volvoeren? En mijne dierbare Lucie behoort zelve te bedenken, dat, daar deze onwaardige mensch haar brief niet eens beantwoord heeft, in deze zaak dan ook, gelijk in alle andere gevallen, het stilzwijgen voor het geven van toestemming moet gehouden worden, en dat men eene verbintenis als verbroken moet beschouwen, wanneer de eene partij verzuimt op hare vervulling aan te dringen, en dus, lieve Lucie....»

«Mevrouw,» sprak Lucie met ongewonen nadruk, «dring niet verder bij mij aan; wanneer deze ongelukkige verbintenis verbroken wordt, kunt gij, zooals ik reeds gezegd heb, geheel naar uw wil over mij beschikken; — maar eer dit gebeurt, zou ik in het oog van God en van de menschen eene zware zonde begaan, als ik deed wat gij van mij durft eischen.»

«Maar, liefste, als deze man hardnekkig blijft zwijgen?»

«Hij zal niet zwijgen, «antwoordde Lucie. «Zes weken zijn er verloopen, sedert ik hem door eene vertrouwde hand een afschrift van mijn eersten brief heb gezonden.»

«Dat hebt gij niet gedaan — dat hebt gij niet kunnen — niet durven doen,» zeide Lady Ashton met eene hevigheid, onbestaanbaar met den toon dien zij had pogen aan te nemen; maar ijlings zich herstellende, ging zij op den zachtsten toon van berisping voort: «hoe kunt gij nog langer aan zoo iets denken?»

«Dat doet er niet toe;» zei Bucklaw; «ik eerbiedig Freule Ashtons gevoelens, en ik zou alleen wenschen dat ik zelf haar boodschapper had mogen zijn.»

«En, eilieve, Freule Ashton, hoe lang —» vroeg hare moeder op spotachtigen toon — «hoe lang zullen wij toch wel op de terugkomst van uw Pacolet — van uw tooverboodschapper — moeten blijven wachten, daar onze nederige boden van vleesch en bloed in deze zaak niet konden worden vertrouwd?»

«Weken, dagen, uren en minuten,» hernam Lucie Ashton, «heb ik u voorgeteld. In de volgende week, als hij niet dood is, zal ik wel antwoord van hem krijgen. Tot dien tijd, Mijnheer,» zeide zij, zich tot Bucklaw wendende, «smeek ik u mijne moeder te verzoeken mij met deze zaak niet verder te kwellen.»

«Ik zal Lady Ashton daarom smeeken,» zei Bucklaw. «Op mijne eer, Freule, ik eerbiedig uwe gevoelens; en hoewel de voortgang der zaak mij dierbaarder dan ooit is geworden, zou ik echter, zoo waar ik een edelman ben, er geheel van willen afzien, als ze u een oogenblik droefheid veroorzaakte.»

«Ik geloof dat de heer Hayston daarvoor niet bang behoeft te wezen,» hernam Lady Ashton, bleek van toorn, «als het geluk der dochter in het hart der moeder berust. Laat mij, Freule Ashton, u vragen in welke bewoordingen uw laatste brief vervat was?»

«Juist in dezelfde, Mevrouw,» antwoordde Lucie, «die gij bij eene vroegere gelegenheid, mij in de pen gegeven hebt.»

«Als dan acht dagen verstreken zijn, mijne lieve,» zeide hare moeder, weder op den teedersten toon, «mogen wij hopen dat gij een einde aan deze onzekerheid maken zult?»

«Freule Ashton moet niet gejaagd worden, Mevrouw,» hernam Bucklaw, wiens ruwheid geenszins uit gebrek aan goedhartigheid voortsproot. «Boden kunnen ongelukken krijgen en opgehouden worden. Ik herinner mij eene reis van een heelen dag, die door het verlies van een hoefijzer verijdeld werd. Stil, laat mij mijn almanak eens inzien. Over twintig dagen, van heden af gerekend, valt St. Judas in, en een dag te voren moet ik te Caverton Edge zijn, om den wedloop tusschen de zwarte merrie van den heer van Kittlegirt en het vierjarige veulen van Johnston, den meelhandelaar, bij te wonen; maar ik kan den ganschen nacht doorrijden, of Craigje kan mij tijding brengen hoe het met die harddraverij afgeloopen is. En ik hoop, daar ik zelf gedurende dien tijd Freule Ashton niet verder lastig wil vallen, dat gij, Milady, en Sir William en de Kolonel Douglas de goedheid zult hebben, haar ook zoo lang ongemoeid te laten, om hare gedachten te regelen.»

«Mijnheer,» zei Lucie Ashton, «gij zijt zeer edelmoedig.»

«Wat dat betreft,» antwoordde Bucklaw, «ik maak op niets aanspraak, dan dat ik een ronde, goedaardige kerel ben, zoo als ik reeds gezegd heb, die u gaarne gelukkig zou maken, indien gij hem dit vergunnen wilt en hem maar aantoont hoe hij dat doen moet.»

Na deze woorden groette hij haar met grooter ontroering dan met zijne gewone wijze van doen bestaanbaar was, en nam afscheid. Lady Ashton, die hem buiten de kamer vergezelde, verzekerde hem dat hare dochter volkomen recht deed aan de oprechtheid van zijne genegenheid, en verzocht hem, vóór zijn vertrek, Sir William eens te gaan bezoeken, daar, zoo als zij met een blik op Lucie gevestigd, er bijvoegde, «wij allen tegen St. Judas gereed moeten zijn, om te onderteekenen en alles te bezegelen.»

«Om te onderteekenen en alles te bezegelen,» herhaalde Lucie op gedempten toon, toen de deur der kamer toeging, — «om te onderteekenen en

alles te bezegelen — om dit te doen en dan te sterven!» en de uitgeteerde handen ineengeslagen, zonk zij bijkans bewusteloos achterover in den leuningstoel.

Uit dien toestand werd zij kort daarna door de onstuimige komst van haar broeder Henry gewekt, die haar luidruchtig aan eene belofte herinnerde, om hem twee el vleeschkleurig lint tot strikken voor zijne nieuwe kniebanden te geven. Met de grootste bedaardheid rees Lucie op, en, een klein ivoren kistje openende, zocht zij naar het lint dat de jongen noodig had, mat het nauwkeurig, sneed het op behoorlijke lengte af en maakte er strikken van, zoo als het kind verlangde.

«Sluit uw kistje nog niet toe,» zeide Henry; «want ik moet iets van uw zilverdraad hebben, om de bellen aan de riemen mijner valken vast te maken, en toch is de nieuwe valk ze niet waard; want denk eens, na al de moeite die wij hadden om hem uit het nest te halen, te Posso in Mannor-Water, blijkt hij niets dan een gemeene roofvogel te zijn. Hij maakt enkel zijne klauwen in het bloed van den patrijs nat, en dan doet hij niets meer en laat hem vliegen: en wat kan, zoo als gij weet, de arme vogel dan anders doen, dan, indien hij het nog zoo ver kan brengen, op den naasten heester of struik van pijn weg te krimpen en te sterven?»

«Recht zoo, Henry, dat is waar, zeer waar,» zei Lucie droevig, terwijl zij den knaap bij de hand vast hield, nadat zij hem het zilverdraad dat hij verlangde, gegeven had. «Maar er zijn in deze wereld meer roofvogels dan uw valk, en meer gewonde vogels, die niets anders zoeken dan rustig te sterven, en struik noch heester vinden om hun hoofd daaronder te verbergen.»

«O, dat is gewis de eene of andere uitdrukking uit uwe romans,» sprak de jongen; «en Scholto zegt dat zulke boeken u het hoofd op hol hebben gebracht. Maar ik hoor Norman de valken fluiten — ik moet gaan, om hun de riemen aan de pooten te doen.» En hij sprong dadelijk voort met de onbezorgde vroolijkheid van zijn leeftijd, zijne zuster aan de bitterheid harer eigene overdenkingen overlatende.

«Het is over mij besloten,» zeide zij, «dat alle levende schepsels, zelfs zij die mij de grootste teederheid betoonen moesten, mij schuwen en aan hen, die mij hard vallen, prijsgeven. Zóó en niet anders moest het wezen: alleen en onberaden heb ik mij in deze gevaren gewikkeld — alleen en onberaden moet ik er mij uitredden, of sterven.»

DERTIGSTE HOOFDSTUK.

Wat wordt hieruit geboren
Dan juist zwaarmoedigheid, die allerwreedst u kwelt,
Aan 't morren nauw verwant, door wanhoop vergezeld?
Terwijl ge een grooten hoop van kwalen haar ziet volgen,
Zoo bleek gelijk de dood, op 't leven fel verbolgen.

De Dwalingen.

Om eenigszins de gemakkelijkheid te verdedigen, waarmede Bucklaw, die anders, zoo als hij zich zelf noemde, wezenlijk een goedaardig mensch was,

zich geheel en al door Lady Ashton beheerschen liet toen hij zijne opwachting bij hare dochter maakte, moet de lezer zich de strenge huiselijke tucht herinneren, die in dat tijdperk over de dochters eener Schotsche familie werd uitgeoefend.

De gewoonten van dat land kwamen ook daarin, even als in zoo veel andere opzichten, met die van Frankrijk vóór de Omwenteling overeen. Jonge meisjes uit de hoogere standen verschenen vóór haar huwelijk zelden in gezelschap en stonden, zoo wel door de wet als inderdaad onder de strenge voogdijschap harer ouders, die maar al te gezind waren hunne ontwerpen voor hare echtverbintenis met kracht door te zetten, zonder eenige acht te slaan op de genegenheid der daarbij belanghebbende partijen. Bij zulke gelegenheden verwachtte de minnaar weinig meer van zijne bruid dan eene stilzwijgende berusting in den wil harer ouders; en daar er zich weinige geschikte gelegenheden om kennis te maken, veel minder nog om op een vertrouwelijken voet met zijne aanstaande levensgezellin te kunnen komen voor hem opdeden, regelde hij zijne keuze, zoo als de minnaars in den *Koopman van Venetië* doen, die het kistje uitkiezen, terwijl zij zich met de hoop streelen van een goeden prijs uit de loterij te zullen trekken, waarin ze hun geld gewaagd hebben.

Zoodanig waren over het algemeen de zeden van dien tijd; het moet dus geene verwondering baren dat de heer Hayston van Bucklaw, wiens los gedrag hem van goed gezelschap verwijderd gehouden had, in de bruid zijner keuze niet al te vurig zulke gevoelens verlangde, waarvoor menig man van meer verstand, ondervinding en nadenken, naar alle waarschijnlijkheid even onverschillig zou zijn geweest. Hij wist wat in zijne oogen het voornaamste punt uitmaakte, dat hare ouders en naastbestaanden het volkomen met hem eens waren, en dat er de krachtigste redenen voor deze hunne voorkeur bestonden.

Om de waarheid te zeggen, was het gedrag van den Markies van A—, sedert het vertrek van Ravenswood, van dien aard geweest, dat het de vereeniging van zijn bloedverwant met Lucie Ashton bijna onmogelijk moest maken. De Markies was Ravenswoods oprechte, maar onoordeelkundige vriend, of liever, hij raadpleegde, zoo als vele vrienden en beschermers doen, enkel datgene, wat hij voor het ware belang van zijn naastbestaande hield, hoewel hij wist dat hij, dus handelende, diens neigingen dwarsboomde.

De Markies drong dus met al de kracht van een ministeriëel gezag aan op een appèl bij het Britsche Parlement, tegen de uitspraken der gerechtshoven, waardoor Sir William bezitter der erfgoederen van Ravenswood was geworden. Daar op dezen maatregel met macht en geweld werd aangedrongen, werd dit door de leden der andere partij als eene inbreuk op de burgerlijke rechtspleging van het land, die even nieuw en willekeurig als gewelddadig was, uitgekreten. En indien vreemden, enkel door staatkundige belangen gedreven, over zulk eene harde behandeling zoo weinig tevreden waren, dan kan men gemakkelijk gissen wat de familie der Asthons er tegen in te brengen had. Sir William, die meer wereldsgezind nog dan vreesachtig van aard was, werd door het verlies, waarmede hij bedreigd werd, bijna tot wanhoop gebracht. Het nog trotscher hart van zijn zoon was, bij het denkbeeld dat hij van zijn gewaand vaderlijk erfgoed beroofd zou worden, met woede vervuld. En wat het gemoed van Lady Ashton, die veel wraakzuchtiger was, betrof — het gedrag van Ravenswood, of liever dat van zijn beschermer, scheen haar toe eene beleediging te wezen, die de zwaarste en onverzoenlijkste vergelding

vorderde. Zelfs het kalme en goed vertrouwend karakter van Lucie, door de denkbeelden van hen die haar omringden en die er openlijk voor uitkwamen beheerscht, kon de handelwijze van Ravenswood niet anders dan overijld, ja zelfs als onvriendelijk beschouwen. «Het was toch mijn vader,» herhaalde zij bij zich zelve met een zucht, «die hem op dit kasteel zoo gastvrij ontving en een vertrouwelijken omgang tusschen ons aanmoedigde, of ten minste gedoogde. Zou hij niet daaraan gedacht hebben, en moest hij, als vergelding daarvoor, niet gematigder gehandeld en niet zoo veel spoed gemaakt hebben om zich in zijne voorgewende rechten te laten herstellen? Om hem zou ik de dubbele waarde dezer landerijen hebben willen verbeuren, welker bezit hij met een ijver najaagt die toont, dat hij vergeten heeft hoe zeer ik zelve mede in deze zaak betrokken ben.»

Lucie kon evenwel niets meer doen, dan alleen in zich zelve over dit alles klagen, daar zij ongezind was om meer voet te geven aan de vooroordeelen, door allen die haar omringden, tegen haren minnaar gekoesterd. Al die lieden kreten de stappen, in zijn naam gedaan, als onwettig, drukkend en gewelddadig uit. In hunne oogen geleken zij op de ergste maatregelen, in de ergste tijden der ergste Stuarts genomen. Een natuurlijk gevolg was, dat men alle middelen bezigde, alle drangredenen aanvoerde, ten einde haar over te halen hare verbintenis met Ravenswood te verbreken, daar die schandelijk, onteerend en zondig was, nu zij met den doodsvijand voor haar geslacht gesloten was, en berekend om nieuwe bitterheid te voegen bij het lijden harer ouders.

Lucie bezat echter een verheven en moedig hart, en, schoon hulpeloos en alleen, zou zij nog veel meer hebben kunnen dragen; — zij zou het klagen van haar vader — diens morren over hetgeen hij de tirannieke willekeur der heerschende partij noemde — de onophoudelijke beschuldigingen van ondankbaarheid, die hij Ravenswood te last legde — zijne gedurige opsomming der verschillende middelen en wegen, langs welke contracten buiten kracht gesteld en vernietigd kunnen worden — zijne aanhalingen van de burgerlijke, stedelijke en kerkelijke wet — en zijne voorlezingen over de *patria potestus* 1) zich gemakkelijk hebben kunnen getroosten.

De bittere schimpschoten en ongepaste hevigheid van haar broeder, den kolonel Ashton, zou zij ook met geduld hebben kunnen verdragen, of met verachting van zich afweren; evenmin zou zij zich over de onvoegzame en indringende bemoeiingen van andere vrienden en betrekkingen bekommerd hebben; maar het ging hare krachten ver te boven, de bestendige en onophoudelijke vervolging van Lady Ashton te weerstaan of te ontwijken, die, iederen anderen wensch ter zijde stellende, alle krachten inspande, om de verbintenis harer dochter met Ravenswood te verbreken, en om een eeuwigen scheidsmuur tusschen de gelieven op te werpen, door Lucie's vereeniging met Bucklaw tot stand te brengen.

Beter dan haar echtgenoot met de geheime schuilhoeken van het menschelijk hart bekend, wist zij maar al te wel dat zij langs dezen weg zich des te vreeselijker zou kunnen wreken op hem, dien zij voor haren doodsvijand hield, en zij aarzelde niet de hand op te heffen, hoewel zij wist dat de stoot door het hart harer dochter gaan moest. Met dit wreed en onveranderlijk besluit peilde zij elke diepte en ondiepte in de ziel harer dochter; nam nu deze, straks gene list en handelwijze te baat, die haar oogmerk konden dienen,

1) De vaderlijke macht.

en bereidde op haar gemak allerlei gevaarlijke strikken, waardoor het menschelijk hart kan worden afgebracht van de voornemens, die het opgevat heeft. Sommige er van waren zoo in het oogloopend, dat zij slechts een vluchtig woord verdienen, terwijl andere de kenmerken van den tijd en den persoon droegen, die in dit zonderlinge treurspel betrokken waren.

Van het uiterste belang was het dat alle verkeer tusschen de gelieven onmogelijk gemaakt werd, en door de kracht van goud en gezag gelukte het Lady Ashton zulk eene volstrekte heerschappij over allen, die rondom hare dochtergeplaatst waren, te verkrijgen, dat inderdaad geene belegerde vesting ooit nauwer ingesloten werd, terwijl Lucie Ashton naar allen uiterlijken schijn in niets belemmerd werd. De grenspalen van hare ouderlijke bezittingen werden, ten haren opzichte, even als de onzichtbare tooverkring om een betooverd kasteel, getrokken, dien niemand zonder vergunning overschrijden, of waarbuiten hij zich niet begeven kan. Elke brief, waarin Ravenswood de onvermijdelijke oorzaken, die hem buiten 's lands hielden, voor Lucie poogde te ontvouwen, zoowel als menig lettertje, dat de arme Lucie aan hem langs een weg, dien zij veilig meende, geschreven had, viel dus in de handen harer moeder. Het kon wel niet anders, of de inhoud van deze onderschepte brieven, vooral die van Ravenswood, moest het een en ander bevatten dat hare drift gaande maken, en de halsstarrigheid van haar, in wier handen zij geraakten, stijven moest. Maar de afkeer van Lady Ashton was te diep geworteld om dit versche voedsel te behoeven. Zij verbrandde die papieren even geregeld, als zij ze las; en als ze in damp vervlogen en tot asch verteerd waren, beschouwde zij ze met een glimlach op hare toegeknepen lippen, en met een straal van vreugde in haar standvastig oog, die haar vertrouwen te kennen gaf, dat de hoop en de verwachting des schrijvers weldra eveneens vernietigd zouden zijn.

Gewoonlijk gebeurt het, dat het geluk de aanslagen van hen begunstigt, die zich met vaardigen spoed van elke aangeboden kans tot hun voordeel weten te bedienen. Een gerucht, van het Vasteland overgewaaid, en, even als andere van dezelfde soort, alleen op waarschijnlijke omstandigheden gebouwd, zonder verder eenigen wezenlijken grond te bezitten, hield in, dat de Jonker van Ravenswood op het punt stond, zich met eene vreemde dame van rang en vermogen in het huwelijk te begeven. Dit gerucht vond gretig ingang bij beide staatkundige partijen, die met elkander om de oppermacht en de gunst des volks worstelden, en dus, zoo als het gewoonlijk gaat, zich van de kleinste omstandigheden uit het huiselijk leven van elkanders aanhangers bedienden, om ze tot voorwerpen van staatkundige uitpluizing te maken.

De Markies van A — kwam openlijk en onbeschroomd voor zijne meening uit, wel niet met zulke grove uitdrukkingen als kapitein Craigengelt hem toegeschreven had, maar toch op eene wijze, die voor de Ashtons beleedigend genoeg moest gerekend worden. Hij hield dat gerucht, zeide hij, voor zeer waarschijnlijk, en wenschte van harte dat het waar mocht worden bevonden Zulk eene verbindtenis was geschikter en roemrijker voor een flink jong mensch, dan een huwelijk met de dochter van een ouden Whig en rechtsgeleerde, wiens haarkloverijen en slinksche streken zijn vader bijna te grond hadden gericht.

De andere partij, die natuurlijk den tegenstand, welken de Jonker van Ravenswood bij de familie van Freule Ashton ontmoette, geheel uit het oog verloor, riep ach! en wee! over zijne onbestendigheid en trouweloosheid, alsof

hij de jonge dame eerst listig tot zulk eene verbintenis had weten te verleiden, en haar nu willekeurig en zonder reden weder om eene andere verliet.

Men had genoegzaam zorg gedragen, dat dit gerucht langs verschillende wegen toegang tot het slot Ravenswood vinden kon, daar Lady Ashton zeer wel wist dat de herhaling van hetzelfde gerucht, uit zoo velerlei hoeken, niet anders dan er een schijn van waarheid aan geven kon. Sommigen vertelden het als een gewoon nieuwtje, terwijl anderen het als eene gewichtige tijding verspreidden. Nu eens fluisterde men het Lucie Ashton in den toon van boosaardige scherts in de ooren, en dan weder deelde men het haar mede als een onderwerp van ernstig nadenken en ter harer waarschuwing.

Zelfs de jonge Henry werd tot een werktuig gebezigd, om de kwellingen zijner zuster te vergrooten. Op zekeren morgen stormde hij met een wilgentak in de hand de kamer binnen, die, gelijk hij haar zeide, zoo even uit Duitschland was aangekomen, opdat zij er zich meê zou opschikken 1). Lucie hield, zoo als wij gezien hebben, buitengewoon veel van haren jongeren broeder, en op dat oogenblik scheen zijne dartele en onbedachte onvriendelijkheid haar meer te grieven, dan zelfs de opzettelijke beleedigingen van haar oudsten broeder ooit konden doen. Hare smart echter had schijn noch schaduw van wrok; zij sloeg de armen om den hals van den jongen, en zeide met eene zwakke stem: «Arme Henry! gij praat slechts na, wat men u voorzegt,» en barstte daarop in een vloed van onbedwongen tranen uit. De knaap was, niettegenstaande de onbedachtzaamheid van zijn leeftijd en aard, zeer bewogen. «De duivel hale mij,» sprak hij, «Lucie, als ik u ooit meer eenige van die pijnigende boodschappen overbreng; want,» vervolgde hij, terwijl hij hare tranen wegkuste, «ik houd meer van u dan van den geheelen hoop te zamen; en gij zult mijn hit hebben, en als ge verkiest, kunt gij hem in galop zetten en er het dorp ook mede uitrijden, als gij daar lust in hebt.»

«Wie heeft u gezegd,» vroeg Lucie, «dat men mij niet vergunt te rijden waar ik wil?»

«Dat is een geheim,» antwoordde de knaap; «maar gij zult ondervinden dat gij nooit uit het dorp kunt rijden, zonder dat uw paard een hoefijzer verliest, of kreupel wordt, of de klok van het slot zal luiden, en het een of ander zal gebeuren om u weêr te huis te krijgen. Maar zoo ik u meer van deze dingen vertellen wilde, zou Douglas mij de officiersplaats niet verschaffen, die hij mij beloofd heeft, en dus moet ik u goeden morgen zeggen.»

Deze ontmoeting maakte Lucie nog neerslachtiger, daar die strekte om haar volkomen van datgene te overtuigen, wat zij reeds sedert eenigen tijd had vermoed, namelijk, dat zij, in den strengsten zin des woords, weinig beter dan eene gevangene was in het huis van haar vader. In het begin van ons verhaal hebben wij haar beschreven als van romanesken aard, en dat zij in liefdesverhalen en wonderbaarlijke gebeurtenissen behagen schepte, terwijl zij zich in den toestand dezer legende-heldinnen gereedelijk verplaatsen kon, met wier avonturen, bij gebrek aan betere boeken, haar geheugen geheel vervuld was. De tooverroede, waarmede zij zich in hare eenzaamheid vermaakt had, om aangename verschijningen voor hare verbeelding te roepen, werd nu de staf van een toovenaar, de gebonden slaaf van booze geesten, en die tot

1) *Den wilgentak dragen* is een spreekwoord in Engeland. Het wordt hoofdzakelijk toegepast op de oude vrijsters, die geen echtgenoot hebben kunnen vinden, en op de jonge meisjes, die in hare liefde bedrogen zijn. Vert.

niets anders diende dan om spoken op te roepen, voor wie de bezweerder zelf sidderde. Zij gevoelde zich het voorwerp van ongunstige vermoedens, van verachting, ten minste van afkeer, zoo al niet van haat bij hare eigene familie; en het scheen haar zelfs toe, dat zij door den man verlaten was, om wiens wil zij aan de vijandschap van allen, die haar omringden, was blootgesteld: want de zekerheid van Ravenswoods ontrouw begon met iederen dag meer schijn van waarheid in hare oogen te verkrijgen.

Een soldaat van fortuin, Westenho geheeten, een oude, gemeenzame vriend van Craigengelt, kwam omstreeks dezen tijd toevallig in Schotland van het Vasteland aan. De waardige kapitein, die, ofschoon hij daartoe geene bepaalde afspraak met Lady Ashton gemaakt had, toch zeer geregeld en ijverig werkzaam was om hare plannen te ondersteunen, kon dezen zijn vriend, door wezenlijke omstandigheden te vergrooten en door andere te verdichten, gemakkelijk overhalen eene stellige getuigenis met betrekking tot de waarheid van Ravenswoods naderend huwelijk af te leggen.

Van alle kanten gedrongen op eene wijze, die haar tot wanhoop brengen moest, bezweek Lucie eindelijk onder den drang van onophoudelijke kwelling en vervolging. Zij werd somber en afgetrokken, en, in strijd met hare natuurlijke en gewone geaardheid, liet zij zich somtijds met moed, ja zelfs met fierheid, tegen hen uit, door wie zij zoo lang was gekweld geworden. Hare gezondheid begon ondermijnd te worden; hare uitgeteerde wangen en kwijnende oogen gaven verschijnselen eener ziekte te kennen, die onder den naam van koorts, den levensgeest verzwakte. Bij de meeste moeders zou dit deernis hebben verwekt; maar Lady Ashton, vast en onveranderlijk van besluit, zag al deze teekenen van verzwakte lichaams- en geestvermogens met geen grooter deelneming aan, dan waarmede een vijandige ingenieur de torens eener belegerde stad, wanneer zij door het geweld van zijn geschut reeds aan het waggelen gaan, gewoon is te beschouwen: of liever, zij merkte deze vlagen en ongelijke gemoedsstemming als de voorteekenen van Lucie's bezwijkend besluit aan, gelijk de hengelaar, door het spartelen en de stuipachtige bewegingen van den visch, dien hij aan den angel heeft, gewaar wordt, dat hij hem spoedig op het droge zal kunnen trekken. Om in het tegenwoordige geval de uitkomst te verhaasten, nam Lady Asthon hare toevlucht tot een hulpmiddel, met den aard en de lichtgeloovigheid van die tijden zeer bestaanbaar, en dat door den lezer waarschijnlijk als eene echt duivelsche kunstgreep beschouwd zal worden.

EEN EN DERTIGSTE HOOFDSTUK.

— — Waar, haavloos van gewaad, een tooverkol eens woonde.
Wier armoe voor behoefte en nood zich zorg'loos toonde,
En die met opzet zulk een eenzaam oord zich koos,
Van buur en vriend vervreemd, opdat zij, duivelsch loos,
Voor 't oog des volks haar kunst verbergen door haar streken,
Veraf en onbekend een ieder schâ zou kweeken,
Door haar ten doelwit van haar wraakzucht uitgekipt.

De Feeën-Koningin.

Lucie Ashtons gezondheid had spoedig behoefte aan den bijstand van iemand, meer bedreven in het oppassen van zieken, dan de vrouwelijke bedienden van het huis. Ailsie Gourlay, wel eens «de wijze vrouw van Bowden» geheeten, werd door Lady Ashton, om voor haar zeer gewichtige redenen, tot verpleegster harer dochter verkoren.

Deze vrouw had zich onder de onkundige menigte, door de zoogenaamde «kuren» die zij verrichtte, vooral door het genezen van die geheimzinnige ongesteldheden, welke den gewonen geneesheer in verlegenheid brengen, eene groote vermaardheid verworven. Hare apotheek bestond gedeeltelijk uit kruiden, op uren, door de planeten begunstigd, opgezocht, en gedeeltelijk uit woorden, teekenen, bezweringen en liefdedranken, die soms misschien op de verbeelding harer patienten een gunstigen invloed te weeg brachten. Dit was het bekende beroep van Ailsie Gourlay, waarop, zoo als men veilig veronderstellen mag, niet slechts door hare buren, maar zelfs door de geestelijkheid van den omtrek met argwaan werd neêrgezien. In het verborgen evenwel werkte zij meer in deze geheimzinnige wetenschappen: want, in weerwil van de ijselijke straffen, — het loon der gewaande misdaad van tooverij, — ontbrak het niet aan dezulken, die, door gebrek en bitterheid van geest verhard, geneigd waren, dit hatelijk en gevaarlijk beroep te drijven, wegens den invloed, dien het ontzag daarvoor hen in staat stelde in de buurt uit te oefenen, en om het ellendige gewin dat deze gewaande kunst hun aanbrengen kon.

Ailsie Gourlay was inderdaad niet dwaas genoeg om te erkennen, dat zij een verbond met den Booze gesloten had, wat voor haar een spoedigen en gereeden weg tot den brandstapel en de teerton gebaand zou hebben. «Hare toovergodin,» zeide zij, «was, even als die van Caliban 1), van eene onschadelijke soort.» Niettemin was zij gewoon om waar te zeggen, droomen te verklaren, minnedranken te koken, gestolen goederen te ontdekken, liefdeknoopen te leggen en los te maken, en dat wel met zulk een gelukkig gevolg, alsof, volgens het geloof der geheele nabuurschap, Beëlzebub zelf haar in deze kunsten de behulpzame hand bood. Het ergste bij hen, die voorwendden deze kunsten te beoefenen, was, dat zij over het algemeen menschen

1) Shakspeare. *De Storm.* Vertr.

waren, die, daar zij de menschen haatten, er zich weinig om bekommerden, of de door hen verrichte daden ook den algemeenen haat verdienden. Wezenlijke misdaden werden dikwijls onder voorwendsel van tooverbedrog bedreven; en het vermindert eenigszins den afkeer, waarmede wij in de lijfstraffelijke jaarboeken de veroordeeling van deze ongelukkigen lezen, nu wij ons verzekerd kunnen houden, dat menige hunner als giftmengers, verleiders en handlangers des duivels in geheime huiselijke misdaden zich het strenge lot dubbel waardig hebben gemaakt, waartoe zij zich wegens denkbeeldige schuld aan tooverij verwezen zagen.

Zoo iemand was Ailsie Gourlay, die, ten einde eene volstrekte heerschappij over het gemoed van Lucie Ashton te kunnen verkrijgen, door hare moeder waardig werd gekeurd bij hare dochter geplaatst te worden. Eene vrouw van minder aanzien dan Lady Ashton, zou zulk een stap niet hebben durven wagen; maar haar hooge rang en hare vastheid van karakter verhieven haar boven het ongunstig oordeel der wereld, en men erkende, dat zij de beste en ervarenste ziekenoppasster voor hare dochter gekozen had, die er in de buurt te vinden was; terwijl iemand van minder aanzien onder de beschuldiging gevallen zou zijn, den bijstand eener medeplichtige en bondgenoote van den grooten vijand des menschelijken geslachts ter hulpe te hebben ingeroepen.

De oude heks begreep reeds op den eersten wenk Lady Ashtons eigenlijke bedoeling, zonder haar de onaangename moeite van eene duidelijker verklaring te veroorzaken. In menigerlei opzicht was zij voor de door haar vervulde rol zeer geschikt, en die ook inderdaad, zonder eenige kennis van het menschelijk hart en de menschelijke hartstochten, door niemand met een gunstig gevolg kon gespeeld worden. Vrouw Gourlay bemerkte dat Lucie reeds sidderde bij het zien van haar uitwendig voorkomen, hetwelk wij bij hare verschijning in het sterfhuis der blinde Alice reeds beschreven hebben. En daar zij het arme meisje, om den onwillekeurigen afkeer dien deze voor haar gevoelde, inwendig haatte, begon zij hare werkzaamheden met eene poging om zulke vooroordeelen óf uit te wisschen, óf te overwinnen, terwijl zij ze in haar hart als doodelijke beleedigingen beschouwde. Dit viel haar gemakkelijk; want de uitwendige leelijkheid der oude vrouw werd door een schijn van goedheid en belangstelling opgewogen, waaraan Lucie in den laatsten tijd zeer weinig gewoon was. Hare oplettende dienstbetooningen en werkelijke geschiktheid wonnen haar het oor, zoo niet het vertrouwen der lijderes; en, onder voorwendsel van de eenzaamheid eener ziekenkamer te willen vervroolijken, wist zij spoedig de aandacht van Lucie te boeien, door het vertellen van legenden waarin zij goed bedreven was, en waaraan de zieke, die gewoon was dergelijke verhalen te lezen en te overpeinzen, een luisterend oor leende. De vertellingen van vrouw Gourlay waren in het eerst aangenaam en belanginboezemend; want zij sprak:

«Van toovernimfen, die 's nachts dansen op de hei;
Van minnaars, wreed gedoemd te weenen en te waren;
Van hooge burchten, waar vervloekte toovenaren
Hun slaven knelden in den harden boei.»

Trapsgewijze evenwel namen hare verhalen een somberder en geheimzinniger karakter aan, en werden van zulk een aard dat, bij de lamp van den middernacht verhaald, en door den trillenden toon, de bevende en bleeke lip,

den opgeheven, mageren vinger, en het schuddende hoofd der leelijke, blauwoogige kol nog versterkt, zij zelfs eene minder vurige verbeelding in een meer ongeloovigen tijd zouden hebben kunnen verward maken. De oude heks bemerkte weldra den invloed, dien zij op het jeugdige gemoed verkreeg en trok haar tooverkring rondom het gekozen slachtoffer, op welks geest zij hare kunst uitoefende, allengskens enger. Hare legenden begonnen betrekking op de lotgevallen der familie Ravenswood te krijgen, wier oude grootheid en verbazend vermogen de lichtgeloovigheid met zoo vele fabelachtige omstandigheden had opgesierd. De geschiedenis der noodlottige fontein, in al hare uitgebreidheid, en met verschrikkelijke bijvoegselen vermeerderd, werd mede door de oude Sybille niet vergeten. De profetie, door Caleb reeds aangevoerd, over de doode bruid, die de laatste der Ravenswoods winnen zou, verkreeg ook eene bijzondere geheimzinnige verklaring; en de zonderlinge omstandigheden der verschijning den Jonker van Ravenswood in het bosch bejegend, waarvan door zijne haastige navragen in de hut der oude Alice iets was uitgelekt, leverde ook een onderwerp op, voor niet weinig vergrooting vatbaar.

Lucie zou wellicht zulke vertellingen veracht hebben. indien zij een ander geslacht betroffen hadden, of indien haar eigen toestand minder wanhopig ware geweest; maar in hare omstandigheden kreeg het denkbeeld, dat een ongelukkig lot haren minnaar boven het hoofd hing, nu de overhand op al hare andere gewaarwordingen, en de nevel van het bijgeloof bewolkte een gemoed, dat door leed, droefheid, onzekerheid en een nederdrukkend gevoel van verlatenheid en wanhoop reeds meer dan genoeg verzwakt was geworden. Hare verpleegster verhaalde geschiedenissen, die met haar eigen lot en omstandigheden zoo veel overeenkomst hadden, dat zij trapsgewijs verlokt werd om het gesprek op zulke treurige en geheimzinnige onderwerpen te brengen en een zeker vertrouwen op de Sybille te leeren vestigen, die zij nog altijd met eene onwillekeurige huivering aanschouwde. Vrouw Gourlay wist evenwel van dit halve vertrouwen best gebruik te maken. Zij vestigde Lucie's denkbeelden op de middelen om de toekomst te kunnen ontsluieren — den veiligsten weg misschien, om het verstand te schokken en den zedelijken moed te vernietigen. Voorteekens werden uitgelegd, droomen verklaard, en andere goochelkunsten wellicht niet onbeproefd gelaten, waardoor de gewaande ingewijden in de tooverkunst van dat tijdperk hunne misleide volgelingen bedrogen, of in de war brachten. Ik vind in de artikelen der verhooren van Ailsie Gourlay gewag gemaakt, — want het levert eenigen troost op te weten, dat de oude heks gepakt, veroordeeld en op de hoogte van North-Berwick-law, bij vonnis eener commissie van afgevaardigden uit den geheimen Staatsraad, verbrand is geworden, — ik vind, zeg ik, dat men bij andere misdaden ook dit tegen haar ingebracht heeft, dat zij, door de hulp en de bedriegerijen van den Satan, aan een jong meisje van stand, in een spiegel een toen uitlandigen edelman had vertoond, aan wien het genoemde jonge meisje verloofd was, en die haar verschenen was op het oogenblik dat hij zijne hand aan eene andere vrouw schonk. Maar dit en andere gedeelten van het verhoor schijnen met opzet, wat namen en dagteekeningen betreft, onvolledig te zijn gelaten, waarschijnlijk uit achting voor de eer der familiën, die er in betrokken waren. Indien vrouw Gourlay werkelijk in staat was zulk goochelspel te drijven, dan is het klaar en duidelijk, dat zij meer hulp en bijstand, om zulk een bedrog te plegen, moet bezeten hebben, dan waarover haar eigen vernuft en hulpmiddelen haar konden doen beschikken. Dit

geheimzinnig en spookachtig bedrijf deed ondertusschen zijne gewone uitwerking, daar het gemoed van Lucie Ashton hierdoor aan het wankelen geraakte. Hare stemming werd hoe langer zoo ongelijkmatiger; hare gezondheid nam dagelijks af; haar voorkomen werd droefgeestig, zwaarmoedig en onrustig. Haar vader, die de oorzaak dezer verschijning gedeeltelijk giste, en zijn gezag op eene hem anders ongewone wijze liet gelden, zette het door dat Ailsie Gourlay uit het slot gebannen werd. Maar de pijl was afgeschoten, en had het slachtoffer eene diepe wonde toegebracht.

Kort na het vertrek van de oude vrouw gebeurde het dat Lucie Ashton, door hare ouders hiertoe gedrongen, hun met eene levendigheid, die beiden verbaasd deed staan, aankondigde, overtuigd te zijn, dat hemel, aarde en hel zich tegen hare vereeniging met Ravenswood hadden verzet: «evenwel,» vervolgde zij, «blijft mijn verbond met hem eene verbindende kracht behouden, en zonder de toestemming van Ravenswood, zal ik het nimmer verbreken. Laat mij verzekerd zijn,» dus eindigde zij, «dat hij mij van mijne verbintenis ontslaat, en beschik dan naar uw welbehagen, het is mij om het even hoe, over mij. Wanneer de diamanten weg zijn, wat ligt er dan aan het juweelkistje gelegen?»

De halsstarrige toon, waarop dit gezegd werd; hare ongewoon vlammende oogen, en hare vast ineengesloten handen sneden de mogelijkheid van alle tegenspraak af; en het meeste wat de kunst van Lady Ashton toen bereiken mocht, kon haar slechts het voorrecht verwerven, hare dochter den brief in de pen te geven, waardoor deze begeerde te weten: of Ravenswood bij hunne ongelukkige verbintenis, zoo als zij die noemde, bleef volharden, dan of hij gezind was er van af te zien. Van dit voorrecht wist Lady Ashton zich zoo goed en zoo schrander te bedienen, dat de lezer uit de bewoordingen van den brief vermoed zou hebben dat Lucie haar minnaar opwekte, eene verbintenis te verbreken, die geheel met beider belangen en neigingen in strijd was. Op deze kunstgreep zich nog niet veilig verlatende, besloot Lady Ashton eindelijk, den brief geheel en al achter te houden, in de hoop dat Lucie's ongeduld haar zou overhalen, Ravenswood onverhoord en in zijne afwezigheid te veroordeelen. Maar hierin werd zij te leur gesteld. Het is zoo, de tijd, waarin men antwoord van het Vasteland bekomen kon, was inderdaad reeds lang verstreken; de flauwe vonk van hoop, die nog in het hart van Lucie flikkerde, was wel bijna uitgebluscht; maar het denkbeeld verliet haar nooit, dat men met het bezorgen van den brief niet eerlijk was te werk gegaan. Eene der nieuwe kunstgrepen harer moeder stelde haar onverwacht de middelen in handen, om zich van datgene volkomen te verzekeren, wat zij zoo zeer had gewenscht te weten.

Toen nu de oude waarzegster uit het slot weggezonden was, besloot Lady Ashton, zich van een geheel ander werktuig te bedienen, om tot hetzelfde oogmerk op het gemoed van Lucie te werken. Dit was niemand anders dan de eerwaarde heer Bide-the-bent, een Presbyteriaansch geestelijke van onverbiddelijken aard en de meest orthodoxe richting, wiens hulp zij uit het beginsel van den dwingeland in het treurspel inriep:

«Ik wil een priester, die met zijn geduchten mond
Haar los- en vrijspreekt van haar woord en trouwverbond,
En over haar gelofte ook luid zijn vloek zal spreken,
Als waar' ze zonde wijl 'k die wensch te doen verbreken.»

Maar Lady Ashton had zich in het door haar verkoren middel vergist. Het is waar, het viel haar niet zwaar zijne vooroordeelen te overwinnen, en het was geene moeielijke zaak, hem met afgrijzen te doen nederzien op eene vereeniging tusschen de dochter eener godvreezende, openlijk daarvan belijdenis afleggende, Presbyteriaansche familie van rang met den erfgenaam van een bloeddorstigen Episkopaal en vervolger, de handen van wiens voorvaderen dropen van het bloed van Gods heiligen. In de oogen van den geestelijke moest zulk een huwelijk op dat van een Moabietischen vreemdeling met eene dochter Sions gelijken. Maar bij al deze sterke vooroordeelen en grondbeginselen van zijn aanhang, bezat Bide-the-bent een gezond oordeel, en had in de school der vervolging en des ongeluks, die het menschelijk hart zoo vaak verharden, waarachtig medelijden geleerd. Toen hij zich met Freule Ashton onder vier oogen bevond, werd hij door hare droefheid diep bewogen, en kon hij niet nalaten toe te stemmen in het billijke van haar verzoek, om in rechtstreeksche briefwisseling met Ravenswood over hunne verbintenis te mogen treden. Toen zij hem met nadruk de groote onzekerheid, die haar kwelde, verklaarde of haar brief wel ooit verzonden was, stapte de oude man de kamer met lange stappen op en neder, schudde het grijze hoofd, leunde herhaalde malen een oogenblik op den ivoren knop van zijn rotting, en, na vrij wat gedraald te hebben, bekende hij te begrijpen dat hare twijfelingen zoo gegrond waren, dat hij haar helpen wilde ze uit den weg te ruimen.

«Ik kan niet anders denken, Freule Lucie!» sprak hij, «dan dat de ijver, door Mevrouw uwe hooggeëerde moeder in deze zaak getoond, zonder twijfel uit liefde voor uw tijdelijk en eeuwig welzijn ontstaat — want de man stamt van het bloed eens vervolgers af, en hij zelf is een vervolger, een kwalijkgezind ridder en een spotter, die geen erfdeel in Jesse heeft; — maar desniettemin wordt ons geboden, gerechtigheid aan allen te doen, en ons verbond en verdrag te houden, zoo wel met den vreemdeling als met hem, tot wien wij in eene broederlijke betrekking staan. Derhalve wil ik zelf, in eigen persoon, u helpen in het bezorgen van uw brief aan den man Edgar Ravenswood, hopende dat de uitslag daarvan zoodanig wezen moge, dat gij uit de netten, waarin hij u zondig verstrikt heeft, moogt verlost worden. En opdat ik in dit geval niet meer of minder doen moge dan ik aan uwe geëerde ouders verantwoorden kan, bid ik u dat gij den brief, eertijds door uwe zeer geëerde moeder u in de pen gegeven, zonder daar iets bij te doen of af te laten, slechts wilt overschrijven; en ik zal zorgen dat hij langs een zoo veiligen weg verzonden wordt dat, indien gij, mijne geëerde jonge dame, er geen antwoord op ontvangt, gij dan noodwendig tot het besluit moet komen dat de man u in stilte meent te verlaten en die ongepaste verbintenis denkt op te geven, van welke hij misschien ongezind is u openlijk te ontslaan.»

Vurig omhelsde Lucie het aangeboden hulpmiddel van den waardigen geestelijke. Een nieuwe brief, juist in dezelfde bewoordingen van den eersten vervat, werd dus geschreven, en door den heer Bide-the-bent aan de bezorging van Saunders Moonshine toevertrouwd, die aan wal een ijverig voorstander der kerk was, doch wanneer hij zich aan boord van zijn brik bevond voor zulk een stouten smokkelaar moest aangezien worden, als ooit met een gunstigen wind van Schotland naar Holland overgevaren was. Op de aanbeveling van zijn geestelijken herder nam Saunders gereedelijk op zich, dat de brief voor den Jonker van Ravenswood veilig aan het hof bezorgd zou worden, waar hij nu zijn verblijf hield.

Deze terugblik kwam ons noodzakelijk voor, om de onderhandeling tusschen

Lucie Ashton, hare moeder en Bucklaw, die wij in ons vorig hoofdstuk vermeld hebben, te kunnen verklaren.

Lucie was nu den schepeling gelijk, die, terwijl hij op den stormenden oceaan dobbert om zijn leven te redden, zich aan eene enkele plank vastklemt. Zijne krachten verminderen ieder oogenblik, en de diepe duisternis van den nacht wordt slechts door de stralen des bliksems verlicht, om hem de witte koppen der golven te toonen, waardoor hij spoedig verzwolgen zal worden.

De ééne week kroop de andere, en de ééne dag den vorigen achterna. De dag van Sint-Judas, de laatste en verst gerekte tijd, dien Lucie zich zelve gesteld had, brak aan, en nog was er brief noch tijding van Ravenswood.

TWEE EN DERTIGSTE HOOFDSTUK.

> o Hoe fraai staan deze namen, hoe gansch anders zien ze er uit,
> Met de kladden vergeleken, die mijn boek al zoo besluit;
> 's Bruigoms letters staan daar boven, goed gerangschikt in verband,
> Wel wat spits, maar recht als dennen, in een aardig bosch geplant:
> Daar, én rank én vlug van houding, de oogen streelend onderaan,
> Als de heerlijke jasmijnen, 's bruidjes pennetrekken staan.
>
> CRABBE.

De Sint-Judasdag verscheen, de dag, door Lucie zelve als het uiterste tijdstip harer verwachting bepaald, en, zoo als reeds door ons gezegd is, geen brief of tijding van Ravenswood was er gekomen. Maar er waren tijdingen van Bucklaw en van zijn vertrouwden makker Craigengelt, die beiden vroeg in den morgen aankwamen, om de voorgenomen ondertrouw te sluiten en de daartoe benoodigde stukken te onderteekenen.

Deze stukken waren zorgvuldig onder opzicht van Sir William Ashton zelven vervaardigd; en, zoo als men voorgaf, wegens den staat der gezondheid van Freule Ashton, had men besloten dat niemand behalve de partijen, die daarbij een onmiddelijk belang hadden, er bij tegenwoordig zou zijn, als de stukken onderteekend werden. Verder was er bepaald, dat het huwelijk op den vierden dag na de onderteekening van het contract voltrokken zou worden. Dit was een maatregel, door Lady Ashton genomen, opdat Lucie zoo weinig mogelijk tijds zou hebben om terug te treden of onhandelbaar te worden. Het was evenwel zeer onwaarschijnlijk dat zij tot een van beide besluiten zou. Zij hoorde de voorgestelde schikking met de kalme onverschilligheid der wanhoop, of liever met eene ongevoeligheid aan, die uit den neergedrukten en verstompten toestand, waarin zij zich bevond, voortvloeide. Aan een zoo onoplettend oog, als dat van Bucklaw, verried hare houding weinig meer afkeer dan met het karakter van een beschroomd jong meisje strookte, dat echter, zoo als hij zich niet ontveinzen kon, zich eer naar de keuze harer vrienden schikte, dan dat zij ten zijnen behoeve eenige persoonlijke ingenomenheid blijken liet.

Toen de bruidegom haar zijn morgengroet gebracht had, liet men Freule Ashton eenigen tijd aan zich zelve over, en hare moeder maakte de aanmerking

dat de stukken vóór het middaguur moesten onderteekend worden, opdat het huwelijk gelukkig zou zijn.

Lucie liet zich voor deze gelegenheid door hare kameniers kleeden, zoo als deze het verlangden en werd dus kostbaar opgeschikt. Haar gewaad bestond uit wit satijn en Brusselsche kant, en het haar was met een overdaad van juweelen doorvlochten, wier glans eene vreemde tegenstelling met de doodelijke bleekheid van hare kleur, en met de onrust van haar ongestadig oog opleverde.

Haar toilet was nauwelijks voltooid, of Henry verscheen om de lijdelijke bruid naar het pronkvertrek te geleiden, waar alles ter onderteekening van het huwelijksverdrag in gereedheid was. «Weet gij wel, zuster,» sprak hij, «dat ik blijde ben, dat gij Bucklaw in plaats van Ravenswood krijgt, die er als een Spaansche Grande uitzag, alsof hij ons den hals afsnijden en onze lichamen onder zijn voet vertrappen zou. En ik ben ook blijde dat de wijde zee dezen dag tusschen ons is; want nooit zal ik vergeten, hoe verschrikt ik was, toen ik hem voor het afbeeldsel van den ouden Sir Malisius hield, die uit het doek gekropen was. Zeg mij de waarheid, zijt gij ook niet blijde van hem ontslagen te zijn?»

«Doe mij geen vragen, Henry,» sprak zijne ongelukkige zuster; «er kan weinig meer in deze wereld gebeuren, dat mij blijde of droevig zal maken.»

«Dat zeggen alle jonge bruiden,» antwoordde Henry; «en gij, Lucie, moet dus zoo neerslachtig niet wezen, want gij zult eer het jaar om is wel een ander liedje zingen. Ik zal bruidsjonker zijn, en voor u uit naar de kerk rijden; en al onze bloedverwanten en vrienden en die van Bucklaw zullen allen in orde te paard zitten — en ik zal een scharlaken geborduurd kleed aanhebben, en een hoed met veêren, en een degenriem, dubbel met goud en *point d'Espagne* bezet, en een dolk in plaats van een degen dragen, schoon ik meer zin in een degen had; maar vader wil daar niets van hooren. Al mijne zaken, en honderd andere daarenboven, zullen van avond uit Edinburg met den ouden Gilbert op muildieren aankomen — en ik zal ze bij u brengen en ze u laten zien, zoodra zij gekomen zijn.»

Het gesnap van den knaap werd hier door de komst van Lady Ashton afgebroken, die over het wegblijven harer dochter eenigszins ongerust was geworden. Met een van hare vriendelijkste glimlachjes nam zij Lucie onder den arm, en leidde haar naar de kamer, waar hare tegenwoordigheid vereischt werd. In dat vertrek bevonden zich slechts Sir William Ashton en de kolonel Douglas, de laatste in groot uniform — Bucklaw, in zijn bruidegomskleed — Craigengelt, van top tot teen door de goedheid van zijn patroon in het nieuw gestoken, en met zoo veel galons versierd als op den rok van den «Koperen Kapitein» voegden, en nevens hem de eerwaarde heer Bide-the-bent, daar de tegenwoordigheid van een geestelijke, in streng Presbyteriaansche huisgezinnen, een onmisbaar vereischte was bij alle ongewone plechtige gelegenheden.

Wijn en ververschingen bedekten eene tafel, waarop ook de stukken, ter onderteekening gereed, lagen uitgespreid.

Maar vóór men tot het hoofdwerk overgaan, of eenige ververschingen gebruiken zou, noodigde de heer Bide-the-bent, op een teeken, hem door Sir William Ashton gegeven, het gezelschap zich met hem tot een kort toepasselijk gebed te vereenigen, waarin hij den zegen over het huwelijksverdrag zou afsmeeken, dat nu tusschen de aanzienlijke partijen, hier tegenwoordig, gesloten zou worden. Met de eenvoudigheid van zijn tijd en zijn ambt, die krachtige persoonlijke toespelingen gedoogde, smeekte hij dat het gewond

gemoed van eene dezer edele partijen mocht geheeld worden, tot vergelding van hare onderwerping aan den raad harer zeer eerbiedwaardige ouders; en dat, daar zij getoond had een kind naar Gods gebod te wezen, door haar vader en hare moeder te eeren, zij en de haren den beloofden zegen smaken mochten, bestaande in een lang leven op aarde, en in een zalig lot hier namaals, in eene betere wereld. Voorts bad hij, dat de bruidegom van de dwaasheden gespeend mocht worden, die de jeugd van het pad der kennis doen afdwalen; dat hij mocht ophouden, behagen te vinden in ijdel en onpassend gezelschap van spotters, drinkebroêrs, en hen, die laat bij den wijn zitten; (hier knikte Bucklaw Craigengelt eens toe) en dat hij zich aan een omgang mocht onttrekken, die hem van het rechte spoor wijken deed. Eene gepaste bede voor Sir William en Lady Ashton en hunne familie besloot deze godsdienstige handeling, waarin ieder der aanwezenden zijn deel gekregen had, Craigengelt uitgezonderd, dien de waardige geestelijke, vermoedelijk als van alle hoop op genade uitgesloten, beschouwde.

Thans ging men tot het werk van den dag over. Sir William Ashton teekende het huwelijksverdrag met plechtige deftigheid; zijn zoon deed dit met militaire onachtzaamheid, en Bucklaw, die zoo snel zijn naam zette als Craigengelt de bladen kon omkeeren, eindigde met zijne pen aan de nieuwe kanten das van zijn waardigen vriend af te vegen.

Nu was het de beurt van Lucie Ashton om de stukken te onderteekenen, en zij werd tot dat einde door hare waakzame moeder naar de tafel geleid. Bij hare eerste poging daartoe begon zij met eene pen zonder inkt te schrijven, en nadat men haar hierop opmerkzaam gemaakt had, was zij, na dit verscheidene malen beproefd te hebben, onmachtig ze in den massief zilveren inktkoker te doopen, die goed gevuld vóór haar stond. Lady Ashtons waakzaamheid haastte zich in dat gebrek te voorzien en hare bezwijmende dochter te hulp te komen. Ik heb dat noodlottige papier met eigen oogen gezien, en in de duidelijke letters, waarmede de naam van Lucie Ashton op iedere bladzijde geschreven staat, is slechts iets bevends en onregelmatigs te ontdekken, dat hare gemoedsgesteldheid op het oogenblik der onderteekening aanduidt. Alléén de laatste teekening van haar naam is onvolkomen, gebrekkig en gevlekt; want, terwijl hare hand bezig was om ze neêr te schrijven, hoorde men den haastigen galop van een paard vóór de deur, door een stap in de buitengalerij en eene stem gevolgd, die op gebiedenden toon het verzet der dienstboden op eens deed bedaren. De pen viel uit Lucie's vingers, terwijl zij met een flauwen kreet uitriep: «Hij is gekomen! — hij is gekomen!»

DRIE EN DERTIGSTE HOOFDSTUK.

Deez' is een Montague. Ik hoor het aan zijn spreken.
Knaap! haal mij mijn rapier; 'k wil me op dien vijand wreken!
En 'k zweer het bij mijn trouw en de eer van mijn geslacht,
Dat ik 't geen zonde, hem van de aard te delgen, acht.

Romero en Julia.

Nauwelijks was de pen uit Lucie Ashtons hand gevallen, of de deur van het vertrek vloog open, en de Jonker van Ravenswood trad binnen.

Lockhard en een anderen bediende, die te vergeefs gepoogd hadden hem den doortocht door de galerij of voorkamer te beletten, ontwaarde men op den dorpel, door verbazing bevangen, welke oogenblikkelijk tot het gezelschap, dat zich in de pronkkamer bevond, oversloeg. Die van den kolonel Douglas was met toorn gepaard, en onder die van Bucklaw liet zich hoogmoed en gemaakte onverschilligheid duidelijk bespeuren. De overigen, ja Lady Ashton zelve, gaven teekenen van vrees, en Lucie was door deze onverwachte verschijning als versteend. Men mag het wel eene geestverschijning noemen, daar Ravenswood meer het voorkomen had van een uit het graf verrezen, dan van een levenden bezoeker.

Hij plaatste zich juist in het midden der kamer tegenover de tafel waaraan Lucie gezeten was, en op wie, alsof zij alleen in het vertrek ware geweest, hij zijne oogen met eene gemengde uitdrukking van diepe droefheid en gloeiende verontwaardiging vestigde. Zijn donkerkleurige, van den eenen schouder afgezakte mantel, hing neder in de ruime plooien van den Spaanschen mantel. Het overige van zijn rijk gewaad was door de reis bezoedeld en door hard rijden in de war geraakt. Hij had een zwaard op zijde en pistolen in den gordel. Zijn neerhangende hoed, dien hij bij zijn binnenkomen niet opgeslagen had, zette een grooter somberheid aan zijne donkere gelaatstrekken bij, die door leed en droefheid en door het verschrikkelijk uitzicht, dat eene langdurige ziekte daaraan medegedeeld had, aan eene houding, van nature streng en driftig, eene barsche en zelfs eenigszins woeste uitdrukking bijzette. De verwarde en ongeregelde haarlokken, die onder zijn hoed uitkwamen, deden, met zijne vaste en onbewegelijke houding gepaard, zijn hoofd meer op dat van een marmeren beeld dan op dat van een levend wezen gelijken. Hij sprak geen enkel woord, en meer dan twee minuten heerschte er een diep stilzwijgen in het gezelschap.

Dit werd verbroken door Lady Ashton, die in dien korten tijd hare stoutmoedigheid gedeeltelijk herwonnen had. Zij verlangde de reden van zijn eigendunkelijk binnendringen te weten.

«Dat is eene vraag, Mevrouw,» zeide haar zoon, «die ik het meeste recht heb, te doen — en ik moet dus den Jonker van Ravenswood verzoeken, mij daarheen te willen volgen, waar hij mij op zijn gemak kan antwoorden.»

Bucklaw, hem in de rede vallende, zeide dat geen mensch op aarde hem het recht, waarop hij alleen aanspraak kon maken, ontrooven zou om eene

verklaring aan den Jonker te vragen. «Craigengelt,» voegde hij er op gedempten toon bij, «plaagt u de duivel? waarom staat gij te staroogen, alsof gij een geest zaagt? Ga mij mijn zwaard uit de galerij halen!»

«Mijn recht zal ik aan niemand afstaan,» vervolgde de kolonel Ashton, «mijn recht om den man tot rekenschap te roepen, die mijne familie dezen hoon zonder wedergade heeft aangedaan.»

«Hebt geduld, Heeren!» zeide Ravenswood, die met een streng gelaat zich tot hen wendde, en met de hand een teeken gaf, alsof hij een einde aan hunne woordenwisseling wilde maken. «Indien gij uw leven zoo moede zijt als ik het mijne, zal ik tijd en plaats vinden het mijne tegen één of tegen beiden in de waagschaal te stellen; maar thans voegt het mij niet, met beuzelaars te twisten.»

«Beuzelaars!» herhaalde de kolonel Ashton, den degen half trekkende, terwijl Bucklaw de hand aan het gevest van dien sloeg, welken Craigengelt hem juist had toegereikt.

Sir William Ashton, voor het leven van zijn zoon bekommerd, sprong ijlings tusschen den jongeling en Ravenswood in met den uitroep: «Mijn zoon! ik beveel u — Bucklaw! ik smeek u — houdt vrede in naam der Koningin en der wet!»

«In den naam der wet van God!» sprak Bide-the-bent, met opgeheven handen zich mede tusschen Bucklaw, den kolonel en het voorwerp van hun toorn stellende. — «In den naam van Hem, die den vrede op aarde bracht en zijn welbehagen in menschen toonde — verzoek ik — smeek ik — beveel ik u, dat gij aflaat, geweld tegen elkander te plegen. God haat den bloeddorstigen man; — hij, die het zwaard neemt, zal door het zwaard omkomen.»

«Ziet gij mij voor een hond aan, Mijnheer,» vroeg de kolonel Ashton, die op eene fiere wijze zich tot hem wendde, «of voor iets dat nog dommer dan een beest is, dat ik zulk een hoon in mijns vaders huis verdragen zou? — Laat mij begaan, Bucklaw! Bij den Hemel, hij zal mij rekenschap geven, of ik zal hem, waar hij staat, ter neêrstooten!»

«Gij zult hier geen hand aan hem slaan!» riep Bucklaw; «hij heeft mij eens het leven geschonken, en al ware hij de duivel zelf, gekomen om met dit geheele huis en geslacht weg te vliegen, zoo zal hij niet anders dan eerlijk spel bij mij hebben.»

Terwijl de hartstochten der beide jonge mannen dus tegen elkander indruischten, gaven zij Ravenswood tijd, om met eene vaste en ernstige stem te kunnen uitroepen: «Stil! laat hem, die wezenlijk gevaar zoekt, den geschikten tijd afwachten om het te vinden. Mijne zending hier zal spoedig volbracht zijn. Freule, is dat uwe hand?» vervolgde hij op zachteren toon, Lucie haren laatsten brief overhandigende.

Een stamelend «ja» scheen eer aan hare lippen te ontsnappen, dan als een vrijwillig antwoord door haar te worden uitgesproken.

«En is dit ook uwe hand?» vroeg hij, terwijl hij haar de onderlinge trouwbelofte overreikte.

Lucie bewaarde het stilzwijgen. Schrik en een nog sterker en meer verward gevoel benevelden zoo geheel en al haar verstand, dat zij waarschijnlijk de vraag, die haar gedaan werd, ter nauwernood begreep.

«Wanneer het uw oogmerk is,» zei Sir William Ashton, «om op dat papier eenige wettige aanspraak te kunnen gronden, Mijnheer, verwacht dan niet, buiten de rechtszaal eenig antwoord op uwe vraag te ontvangen.»

«Sir William Ashton,» hernam Ravenswood, «ik bid u en allen die mij hooren, mijne bedoeling niet te miskennen. Indien deze jonge dame uit eigen vrijen wil dit verdrag terugverlangt, zooals haar brief schijnt te kennen te geven — zoo is er geen verwelkt blad, door den herfstwind op den grond geschud, dat in mijne oogen eene geringer waarde heeft; maar ik moet en wil de waarheid uit haar eigen mond hooren — zonder deze voldoening zal ik deze plaats nooit verlaten. Waarschijnlijk vermoordt gij mij door uwe overmacht; maar ik ben een gewapend man — ik ben een wanhopig mensch — en wil niet zonder eene geduchte wraak sterven. Dit is mijn besluit, dat gij kunt opnemen zoo als gij verkiest. Ik *wil* haar besluit uit haar eigen mond hooren, uit haar eigen mond, alleen en zonder getuigen wil ik het hooren. «Kiest nu,» sprak hij, terwijl hij zijn degen met de rechterhand trok en tegelijk met de linker een pistool uit den gordel nam, welks haan hij overhaalde, maar de punt van het eene wapen en den loop van het andere naar den grond gekeerd hield — «kiest, of gij verlangt dat deze zaal met bloed zal stroomen, dan of gij mij dit beslissend gesprek met mijne verloofde bruid vergnnnen wilt, waarop de wetten van God en die van mijn vaderland mij evenzeer recht geven.»

Op het geluid zijner stem en bij zijn vastberaden gedrag, deinsden allen terug; want de opwelling van wezenlijke wanhoop mist zelden de minder hevige hartstochten, die zich tegen haar aankanten, te overmeesteren. De geestelijke was de eerste, die sprak: «In den naam van God,» zeide hij, «neemt een voorslag tot vrede van den minsten zijner dienaren aan! Hetgeen deze achtbare persoon eischt, hoewel er met eene te groote hevigheid op aangedrongen wordt, is evenwel niet van allen grond ontbloot. Laat hem van de eigene lippen van Freule Lucie hooren, dat zij zich volgens plicht naar den wil en de begeerte harer ouders geschikt heeft, en dat zij berouw gevoelt over het verbond, dat zij met hem gesloten heeft; en wanneer hij daarvan verzekerd is, zal hij in vrede naar zijne eigene woning vertrekken, en ons hier niet langer kwellen. Helaas! de werken van den ouden Adam toonen hunne kracht zelfs in de wedergeborenen, en dus behooren wij medelijden met hen te hebben, die nog in de gal en bitterheid der zonde leven, die door den band der ongerechtigheid gebonden zijn, en dus door den algeweldigen stroom der menschelijke driften worden voorgesleept. Staat dus aan den Jonker van Ravenswood het gesprek toe, waarop hij zoo zeer aandringt. Het kan slechts een voorbijgaande smart aan deze edele jonkvrouw veroorzaken, daar zij nu hare trouw onherroepelijk, overeenkomstig de keus harer ouders, heeft verpand. Ik herhaal het dus: staat hem dit onderhoud toe; het behoort tot mijne ambtsplichten u te smeeken, dezen verzoenenden voorslag in te willigen.»

«Nooit!» antwoordde Lady Ashton, wier woede nu de bovenhand had verkregen op hare eerste verbazing en schrik — «nooit zal deze man afzonderlijk met mijne dochter, de verloofde bruid van een ander, onder vier oogen spreken. — Wie wil, verlate deze kamer; maar ik blijf hier. Ik vrees noch zijne hevigheid, noch zijne wapenen, hoewel sommigen,» vervolgde zij, een blik op den kolonel Ashton werpende, «die mijn naam voeren, daardoor meer ontroerd schijnen dan ik.»

«In Gods naam, Mevrouw,» antwoordde de waardige geestelijke, «giet geen olie in de vlam! De Jonker van Ravenswood kan, daarvan ben ik verzekerd, niets tegen uwe tegenwoordigheid inbrengen, wanneer hij den gezondheidstoestand der jonge dame en uwe moederlijke verplichtingen in aan-

merking neemt. Ik zelf zal ook blijven; wellicht kunnen mijne grijze haren eenig onheil voorkomen.»

«Het zal mij aangenaam wezen, Mijnheer, dat gij dit doet,» hernam Ravenswood; «en aangenaam is het mij tevens, dat Lady Ashton, indien zij dat goedvindt, insgelijks blijft; maar laat alle anderen vertrekken.»

«Ravenswood,» zeide kolonel Ashton, terwijl hij bij het verlaten der kamer langs hem henenging, «gij zult mij binnen kort rekenschap moeten geven.»

«Zoodra het u gelieft,» hervatte Ravenswood.

«Maar ik,» sprak Bucklaw met een halven glimlach, «heb eene nog vroegere rekening met u te vereffen, die al wat opengestaan, heeft.»

«Schik dat zoo als gij wilt,» zeide Ravenswood; «maar laat mij dezen dag met rust, en niets op aarde zal mij morgen meer ter harte gaan, dan u de voldoening te geven, die gij verlangt.»

De andere heeren verlieten daarop insgelijks de kamer; doch Sir William Ashton bleef nog dralen.

«Jonker van Ravenswood,» sprak hij op verzoenenden toon, «ik geloof niet aan u verdiend te hebben, dat gij mij in den schoot van mijn gezin zulk eene schande en oneer zoudt aandoen. Indien gij uw degen in de schede steken en met mij naar mijne studeerkamer gaan wilt, dan zal ik u op de meest voldoende wijze het nuttelooze van uwe tegenwoordige handelwijze onder het oog brengen.»

«Morgen, Mijnheer! morgen wil ik alles van u aanhooren,» herhaalde Ravenswood, hem in de rede vallende; «maar deze dag heeft zijne eigene heilige en onuitstelbare bestemming.»

Hij wees naar de deur en Sir William verwijderde zich.

Ravenswood stak zijn degen in de schede, bracht zijne pistool in rust, en deed deze weder in den gordel; ging bedaard naar de deur der kamer, die hij grendelde — keerde terug, zette den hoed van het hoofd, en met oogen, waarin de uitdrukking der droefheid die van zijne straks betoonde fierheid overmeesterde, op Lucie starende, streek hij zijne woeste lokken weg en vroeg: «Freule Ashton, kent gij mij? — Ik ben nog Edgar Ravenswood!» Zij bleef zwijgen, en hij ging met toenemende hevigheid dus voort: «Ik ben nog dezelfde Edgar Ravenswood die, uit genegenheid voor u, de dierbare banden verbrak, waardoor zijne beleedigde eer hem verplichtte, wraak te zoeken! Ik ben dezelfde Ravenswood, die, om uwent wil, den onderdrukker en plunderaar van zijn huis — den lasteraar en moordenaar van zijn vader niet alleen alles heeft vergeven, maar die hem zelfs de hand der vriendschap reikte.»

«Mijne dochter,» antwoordde Lady Ashton, hem in de rede vallende, «kan bij geene mogelijkheid ontkennen, dat gij dezelfde man zijt. Het vergift van de taal die gij nu voert, is voldoende, om haar te herinneren dat zij met den doodsvijand haars vaders spreekt.»

«Ik bid u, Mevrouw, geduld te willen hebben,» hervatte Ravenswood; «het antwoord moet van hare eigene lippen komen. Nog eens, Freule Ashton, ik ben dezelfde Ravenswood, aan wien gij de plechtige trouwbelofte gaaft, die gij nu herroepen en vernietigen wilt.»

Lucie's doodsbleeke lippen konden enkel de woorden uitstamelen: «Het was mijne moeder —»

«Zij spreekt de waarheid,» zeide Lady Ashton; «ik was het die daartoe, door de wetten van God en van de menschen gerechtigd, haar aanried en met haar medewerkte, om eene ongelukkige en overhaaste verbintenis uit haar hart te bannen, en ze door het gezag der Heilige Schrift te vernietigen.»

«Der Heilige Schrift?» herhaalde Ravenswood met verontwaardiging.

«Laat hem den tekst hooren,» zeide Lady Ashton, terwijl zij zich op den geestelijke beriep, «waarop gij zelf, na rijp beraad, de nietigheid der gewaande verbintenis gegrond hebt, waarop door dezen man met zoo veel hevigheid wordt aangedrongen.»

De geestelijke haalde zijn bijbel met sloten uit zijn zak en las daaruit de volgende woorden: «Wanneer eene vrouw eene gelofte doet voor den Heer, en zich met eene verbintenis in hare jeugd verbindt, in haars vaders huis zijnde, en haar vader hare gelofte en verbintenis hoort, waarmede zij hare ziel verbonden heeft, en haar vader daarop zwijgt, dan zal hare gelofte bestaanbaar wezen.»»

«En heeft onze zaak zich niet op deze wijze toegedragen?» vroeg Ravenswood, hem in de rede vallende.

«Jonkman, beteugel uw ongeduld,» antwoordde de geestelijke, «en hoor wat er in den Heiligen tekst volgt! — «Maar indien haar vader, ten dage als hij zulks hoort, het afkeurt, dan zal geene van hare geloften en verbintenissen, waarmede zij hare ziel verbonden heeft, bestaanbaar wezen, en de Heer zal het haar vergeven, dewijl haar vader het afgekeurd heeft.»

«En was het niet,» vroeg Lady Ashton, fier en zegepralende daarop invallende — «was het ons geval niet, dat de Heilige Schrift beschrijft? Zal deze persoon durven ontkennen, dat, op het oogenblik toen hare ouders de gelofte en de verbintenis hoorden, waarmede onze dochter hare ziel verbonden had, wij ze in de uitdrukkelijkste bewoordingen afgekeurd, en hem van ons besluit schriftelijk kennis gegeven hebben?»

«En is dit alles?» vroeg Ravenswood, terwijl hij zijn oog op Lucie liet rusten. «Zijt gij dan gezind, om duur gezworen trouw, het gebruik van uw vrijen wil en de gevoelens van onderlinge genegenheid aan deze ellendige huichelachtige drogredenen op te offeren?»

«Hoor hem,» sprak Lady Ashton, haar oog op den geestelijke vestigende — «hoor den godslasteraar!»

«God vergeve het hem,» zeide Bide-the-bent, «en verlichte zijne onwetendheid!»

«Hoor, wat ik voor u opgeofferd heb,» vervolgde Ravenswood, terwijl hij Lucie bleef aanspreken, «vóór dat gij bekrachtigt hetgeen in uw naam is verricht. De eer van eene oude familie en de dringende raad mijner beste vrienden zijn opgeofferd, zonder mijn besluit aan het wankelen te brengen; noch de drangredenen van het gezond verstand, noch de voorteekens van het bijgeloof hebben mijne getrouwheid geschokt. De dooden zelfs zijn verschenen om mij te waarschuwen, en ik heb hunne waarschuwing veracht. Zijt gij gereed om mijn hart, voor de trouw die het koesterde, met dezelfde wapenen te doorboren, die mijn overijld vertrouwen u in handen gegeven heeft?»

«Jonker van Ravenswood,» sprak Lady Ashton, «gij hebt al de vragen gedaan, die u dienstig toeschenen. Gij ziet dat mijne dochter volstrekt buiten staat is u te antwoorden; maar ik zal het in hare plaats doen, en wil dat op eene wijze, die gij niet zult afkeuren. Gij verlangt te weten, of Lucie Ashton uit eigen vrijen wil de verbintenis verlangt te vernietigen, waartoe men haar heeft weten te verleiden. Gij hebt haar brief, van hare eigene hand, waarbij zij u vraagt haar die terug te geven. En om u de volkomen zekerheid nog te duidelijker te doen blijken, hier ziet gij het huwelijksverdrag, dat zij met den heer Hayston van Bucklaw gesloten en heden morgen in de tegenwoordigheid van dezen eerwaarden heer onderteekend heeft.»

Ravenswood staarde als versteend op het papier. «En heeft Freule Ashton zonder bedrog of dwang,» vroeg hij, op den geestelijke ziende «dit perkament onderteekend?»

«Ik verzeker dit bij mijne heilige ambtsbediening.»

«Mevrouw, dit is inderdaad een bewijs dat niet te loochenen valt,» zeide Ravenswood ernstig, «en het zou dus even onnoodig als onteerend zijn, een woord van nuttelooze klacht of van verwijt daarover te spillen. Daar, Mevrouw,» sprak hij, terwijl hij het geteekende papier en het gebroken gouden muntstuk voor Lucie nederlegde, «daar zijn de sprekende bewijzen uwer eerste verbintenis; moogt gij aan die, welke gij nu pas hebt aangegaan, getrouwer bevonden worden. Ik moet u thans lastig vallen met het verzoek ook mij de bewijzen van mijn kwalijk geplaatst vertrouwen, — liever moest ik zeggen de bewijzen van mijne uitstekende dwaasheid — terug te geven.»

Lucie beantwoordde den minachtenden blik van haar minnaar door hem sprakeloos aan te staren, terwijl er in haar oog geen spoor was te ontdekken, dat zij eenig begrip had van hetgeen er voorviel. Zij scheen evenwel zijne meening gedeeltelijk begrepen te hebben; want zij hief de handen op, alsof zij zich van een blauw lint, dat zij om den hals droeg, ontdoen wilde: maar zij was buiten staat haar oogmerk te volvoeren, en derhalve sneed Lady Ashton het lint door, en maakte het gebroken goudstuk daarvan los, dat Lucie tot hiertoe heimelijk op haar hart gedragen had; de geschrevene liefdesverklaring van haar minnaar was reeds sedert eenigen tijd onder hare eigene bewaring geweest. Met eene trotsche buiging leverde zij beide aan Ravenswood over, die, toen hij het goudstuk aannam, bijzonder aangedaan was.

«En zij heeft dit dus kunnen dragen,» zeide hij, tot zich zelven sprekende — «zij heeft dit in haar boezem kunnen dragen — kon dit dragen nabij haar hart — zelfs toen — Maar klagen kan niets baten,» zeide hij, terwijl hij uit zijn oog den traan wischte die daarin opsteeg, en zijne houding van onwrikbare bedaardheid wederom aannam. Langzaam trad hij op den schoorsteen toe, en wierp het papier en het goudstuk in het vuur, terwijl hij met de hiel van zijne laars de kolen fijn stampte, alsof hij zich wilde verzekeren, dat hetgeen hij er in wierp, verdelgd werd. «Ik wil,» sprak hij toen, «hier niet langer voor een indringer doorgaan. Uwe kwade wenschen en uwe lage diensten, Lady Ashton, wil ik alleen beantwoorden met het uiten van den wensch, dat ze de laatste uwer aanslagen tegen de eer en het geluk uwer dochter mogen geweest zijn. En u, Freule,» zeide hij, zich tot Lucie wendende, «heb ik verder niets te zeggen, dan dat ik God bid, dat gij om deze daad van vrijwillige en voorbedachte meineedigheid geen wonder der wereld worden moogt.» Met deze woorden draaide hij zich om, en verliet het vertrek.

Sir William Ashton had, zoo door het gebruik maken van zijn gezag als door smeekingen, zijn zoon en Bucklaw in een verwijderd gedeelte van het slot weten te houden, ten einde te voorkomen dat zij Ravenswood weder ontmoetten. Maar toen de Jonker den grooten trap af ging, reikte Lockhard hem een briefje, door Scholto Douglas onderteekend, over, waarin hij verzocht te weten waar de Jonker van Ravenswood over vier of vijf dagen zou te vinden zijn, daar de schrijver eene zaak van gewicht met hem te vereffenen had, zoodra eene gewichtige familie-aangelegenheid geregeld was.

«Zeg den kolonel Ashton,» antwoordde Ravenswood zeer bedaard, «dat ik op Wolfs-Crag te vinden zal zijn, zoodra het hem gelegen zal komen.»

Toen hij den buitensten trap afklom, waar langs men van het terras kwam,

werd hij voor de tweede maal door Craigengelt opgehouden, die, in naam van zijn zender den heer Bucklaw, hem de hoop te kennen gaf dat Ravenswood Schotland binnen de eerste tien dagen niet verlaten zou, daar hij hem voor vroegere en latere beleefdheden zijne dankbaarheid betuigen moest.

«Zeg uw heer en meester,» sprak Ravenswood op fieren toon, «dat hij zelf den tijd daartoe bepalen kan. Hij kan mij op Wolfs-Crag vinden, indien hij in zijn oogmerk niet wordt voorkomen.»

«Mijn heer en meester?» vroeg Craigengelt, door het zien van kolonel Ashton en van Bucklaw, die aan den voet van het terras stonden, aangemoedigd — «vergun mij u te zeggen dat ik niemand als zoodanig op aarde ken, nog dulden wil dat men zulk eene taal tegen mij voere.»

«Zoek uw heer dan in de hel!» riep Ravenswood uit, terwijl hij zijn toorn lucht gaf, dien hij tot hiertoe onderdrukt had, en Craigengelt met zulk eene hevigheid van zich stiet, dat hij van de trappen rolde en bewusteloos aan den voet daarvan nederkwam. «Ik ben een gek,» liet Ravenswood er oogenblikkelijk op volgen, «dat ik mijne woede aan zulk een ellendeling koele.»

Hij besteeg toen zijn paard, dat hij bij zijne aankomst aan eene der balustraden vóór het *front* van het kasteel had vastgemaakt, reed zeer langzaam voorbij Bucklaw en den kolonel Ashton, terwijl hij voor hen den hoed afnam, en bij zijne sprakelooze begroeting beiden strak in het aangezicht zag, hetwelk door beiden met dezelfde stuursche deftigheid beantwoord werd. Ravenswood reed opzettelijk in denzelfden langzamen gang, tot hij den uitgang der laan bereikte, alsof hij toonen wilde, dat hij eene ontmoeting eer zocht dan vermeed. Toen hij de laatste poort doorgereden was, wendde hij zijn paard om, en zag met een strak oog het kasteel nog eens aan, gaf toen zijn goeden klepper de sporen, en vertrok met den spoed van een boozen geest, die door een bezweerder is uitgedreven.

VIER EN DERTIGSTE HOOFDSTUK.

Wie komt daar uit het bruidsvertrek?
't Is Azrael, de boô des doods.

SOUTHEY, *Thalaba.*

Na het verschrikkelijk tooneel, dat op het slot voorgevallen was, werd Lucie in hare eigene kamer gebracht, waar zij eenigen tijd in een staat van volstrekte bewusteloosheid bleef. In den loop van den volgenden dag echter scheen zij niet alleen haar gewonen moed en hare standvastigheid herkregen te hebben, maar tevens in eene soort van lichtzinnige opgewondenheid geraakt te zijn, die met haar karakter en den toestand waarin zij zich bevond, ten

eenemale onbestaanbaar was, en die nu en dan door vlagen van diepe stilte en zwaarmoedigheid en van grilzieke gemelijkheid vervangen werd. Lady Ashton was daarover niet weinig bekommerd, en raadpleegde de geneesheeren van het huis; maar daar haar pols geene verandering aanduidde, konden zij alleen zeggen, dat de kwaal in het gemoed huisde, en prezen dus wat lichte beweging en uitspanning aan. Lucie Ashton maakte echter nooit eenige toespeling op hetgeen er in het pronkvertrek was voorgevallen, en het scheen twijfelachtig of zij er wel eenige bewustheid van bezat; maar dikwijls bespeurde men dat zij de handen aan haar hals sloeg, alsof zij het lint wilde zoeken, dat men haar had afgenomen, en dat zij verwonderd en ontevreden mompelde, als zij het niet vinden kon: «Dat was de keten, die mij aan het leven bond!»

In weerwil van al deze vreemde verschijnselen, gevoelde Lady Ashton zich verplicht om het huwelijk van hare dochter, zelfs in den tegenwoordigen toestand harer gezondheid, niet langer uit te stellen. Het kostte haar niet weinig moeite, de geheele zaak in Bucklaws oogen ten gunstigste voor te stellen; want zij was er maar al te zeker van, dat, indien hij eenmaal tegenzin aan den kant van hare dochter bespeurde, hij dan, tot hare groote schande en oneer, de geheele onderhandeling dadelijk afbreken zou. Zij besloot dus, zoo Lucie lijdelijk bleef, het huwelijk op den voorloopig daarvoor bestemden dag, te doen voltrekken, vertrouwende dat eene verandering van plaats, toestand en betrekking, de gekrenkte geestvermogens harer dochter sneller en krachtiger genezen zou, dan men van de trage door de geneesheeren aanbevolen middelen verwachten kon. De uitzichten van Sir William Ashton op de uitbreiding zijner familiebetrekkingen en zijn verlangen om zich tegen de maatregelen van den Markies van A — te versterken, hadden hem gereedelijk over om in datgene te berusten, waartegen hij zich misschien niet zou hebben kunnen verzetten, indien hij daartoe den wil had bezeten. Wat de jonge mannen, Bucklaw en den kolonel Ashton betreft, zij betuigden dat, na hetgeen er voorgevallen was, het zeer schandelijk wezen zou, zelfs voor een enkel uur den tot het huwelijk bepaalden tijd te verschuiven, daar men dit algemeen zou toeschrijven aan de vrees, die het bezoek en de bedreigingen van Ravenswood bij hen verwekt hadden.

Bucklaw zou inderdaad tot zulk eene overhaasting niet in staat zijn geweest, indien hem de ware gezondheidstoestand van Lucie Ashton was bekend geweest, of liever, indien hij hare gemoedsgesteldheid grondig had kunnen peilen.

Maar de gewoonten dier tijden gedoogden slechts een kort en zeldzaam bezoek van bruidegom aan bruid, eene omstandigheid, waarvan Lady Ashton zich zoo listig wist te bedienen, dat Bucklaw niets zag noch bemerkte.

Den avond vóór haar trouwdag scheen Lucie weder met eene vlaag van lichtzinnigheid te zijn bezield, daar zij met eene tamelijke mate van maagdelijke belangstelling de verschillende toebereidselen tot haar opschik, enz. enz. beschouwde, door de onderscheiden leden van het huisgezin voor die gelegenheid gereed gemaakt.

De morgen brak helder en vroolijk aan De bruiloftsgasten verzamelden zich, uit verschillende streeken, in aardige groepen. Niet alleen de naastbestaanden van Sir William Ashton en de nog aanzienlijker betrekkingen van zijne gemalin, benevens de talrijke bloedverwanten en vrienden van den bruidegom, waren bij deze plechtigheid tegenwoordig, keurig opgeschikt en op kostbare paarden gezeten; maar ook bijna elke Presbyteriaansche familie van aanzien, binnen twintig uren in den omtrek, rekende het zich ten plicht

hare opwachting te komen maken, bij eene gelegenheid, die als eene soort van zegepraal den Markies van A —, in den persoon van diens naastbestaanden werd aangemerkt. Overheerlijke ververschingen stonden de gasten bij hunne komst te wachten, en nadat men die genuttigd had, kwam het bevel om te paard te stijgen. De bruid werd tusschen haar broeder Henry en hare moeder voortgeleid. Hare luchthartigheid van den vorigen dag had nu voor eene diepe zwaarmoedigheid plaats gemaakt, die evenwel in zulk een gewichtig oogenblik niet ongepast scheen. Er flikkerde in haar oog een vuur, en er lag een blos op hare wangen, sedert eenige dagen dáár niet bespeurd, en die, gepaard met hare ongemeene schoonheid en den luister van haar opschik en juweelen, bij hare komst de algemeene toejuiching uitlokte, waaraan zelfs de vrouwen deelnamen. Terwijl de stoet te paard steeg, berispte Sir William Asthon, een man van vrede en orde, zijn zoon Henry dat hij een krijgszwaard van onvoegzame lengte, en zijn broeder den kolonel Ashton toebehoorende, had aangegord.

«Indien gij een zwaard bij zulk eene vreedzame gelegenheid hebben moet,» vroeg hij, «waarom gebruikt gij dan den korten degen niet, die u tot dat oogmerk uit Edinburg is toegezonden?»

De knaap verontschuldigde zich met te zeggen dat die verloren was.

«Dan hebt gij dien zelf weggemaakt,» zei zijn vader, «uit eerzucht om dat ding te dragen, waarvan Sir William Wallace zich kon bedienen hebben. — Doch het zij zoo, stijg nu te paard en draag zorg voor uwe zuster.»

De knaap gehoorzaamde, en werd in het midden van den prachtigen stoet geplaatst. In dit oogenblik was hij met zijne eigene houding, zijn zwaard, zijn gegalonneerden mantel en gepluimden hoed, en zijn keurig toegerust paard te zeer ingenomen, om veel acht op iets anders te kunnen slaan. Hij herinnerde zich echter naderhand tot in zijn stervensuur, gevoeld te hebben dat, toen de hand zijner zuster waarmede zij, achter hem te paard gezeten, den zadel vasthield en de zijne aanraakte, die zoo kil en koud als grafmarmer was.

Ver over heuvel en dal schitterde de schoone bruiloftsoptocht, en bereikte eindelijk de parochiekerk, die bijna geheel met de bruiloftsgasten vervuld werd. Want behalve de dienstboden waren er bij deze gelegenheid over de honderd heeren en dames tegenwoordig. De huwelijksplechtigheid had volgens het Presbyteriaansche kerkgebruik plaats, iets waaraan Bucklaw onlangs dienstig geoordeeld had zich te onderwerpen.

Buiten de kerk deelde men aan de armen der nabuurschap milde liefdegiften uit onder het opzicht van Johnie Mortsheugh, die onlangs uit de eenzame oorden der hermitage tot de verkieselijker bediening van koster der parochiekerk van Ravenswood was bevorderd geworden. Vrouw Gourlay met twee harer tijdgenooten, dezelfde die bij Alices lijk de wacht hadden gehouden, waren, op eene zerk gezeten, niet zonder afgunst bezig, met het vergelijken der aandeelen, welke zij van die liefdegift bekomen hadden.

«Johnie Mortsheugh,» zeide Annie Winnie, «had zich ook wel den vorigen tijd en zijne oude vrienden mogen herinneren, nu hij met zijn nieuwen zwarten rok pronkt. Ik heb maar vijf, in plaats van zes haringen gekregen, en dit stuk lijkt mij ook geen goede schelling te wezen. En ik houd het er voor dat dit stukje rundvleesch ook wel twee lood lichter is dan een ander, dat men uitgedeeld heeft, en het zit nog vol been, terwijl gij een stuk uit den rug gekregen hebt.»

«Het mijne meent gij?» mompelde de kreupele heks, «het mijne is half

been, naar ik gis. Wanneer de groote lieden aan arme menschen nog iets geven, als zij op hunne bruiloften en begrafenisen komen, dan zou ik denken dat het iets zijn moest, dat hen zou kunnen verkwikken.»

«Hunne giften,» sprak Ailsie Geurlay,» worden ons noch uit liefde noch uit achting geschonken: het scheelt hun niet, of wij wat te eten hebben of van honger sterven. In plaats van brood zouden zij ons molensteenen geven, zoo dit hunne eigene ijdelheid streelen kon, en toch eischen zij dankbaarheid van ons, zooals zij dat noemen, alsof zij ons uit ware liefde en genegenheid hielpen.»

«Daar spreekt gij de waarheid,» antwoordde hare gezellin.

«Maar, zeg eens Ailsie Courlay, gij die de oudste van ons drieën zijt, hebt gij ooit eene prachtiger bruiloft gezien?»

«Dat zal ik niet zeggen,» antwoordde de kol; «maar ik denk, dat wij spoedig eene even heerlijke begrafenis zien zullen.»

«Dat zou mij wel zoo goed aanstaan,» hernam Annie Winnie; «want dan komt er weder eene liefdegift, en dan behoeft men niet te grijnzen en te lachen en potsen te maken, en aan dat duivelsch volk veel vreugde en geluk toe te wenschen, dat ons voor niets anders dan redelooze dieren houdt. Ik mag gaarne de lijkgiften in mijn schoot bijeenpakken, en daarbij mijn oud rijmpje opzeggen:

«Mijn brood in mijn schort en mijn duit op mijn zak,
Dat maakt u niet beter en toch is 't geen lak.»

«Dat is wel waar, Annie,» sprak de kreupele vrouw. «God schenke ons eene groene kermis en een vet kerkhof!»

«Maar, Ailsie Gourlay, wat ik wel eens van u zou willen weten, wijl gij de oudste en wijste onder ons zijt, is, wie van deze nachtbrakers het eerst aan de beurt zijn zal om op de lijkplank te worden uitgerekt.»

«Ziet gij daar dat mooi opgeschikte meisje wel,» vroeg vrouw Gourlay, «dat van goud en juweelen schittert, en dat men daar op den schimmel beurt, achter dien loszinnigen kwant in een scharlaken kleed, met een lang zwaard op zijde?»

«Wel, dat is de bruid,» sprak hare vriendin, die haar koud hart door een gevoel van medelijden getroffen voelde, «dat is de bruid zelve. Wel, wel, zoo jong, zoo schoon, zoo goed — en is haar tijd zoo kort?»

«Ik zeg u,» antwoordde de Sybille, «dat haar doodskleed reeds tot aan haar hals toe is opgetrokken. Die het hoort, geloove het. In haar zandlooper zijn nog maar weinige korrels; en geen wonder — zij hebben dien duchtig geschud. De bladeren verwelken reeds aan de boomen; maar de bruid zal ze nooit meer, door lentewind bewogen, in kringen als rijen van toovergodinnen zien dansen.»

«Gij hebt haar toch eenige weken moeten oppassen,» sprak de kreupele vrouw, en hebt, als men mij niet voorgelogen heeft, daarvoor twee blinkende goudstukken gekregen?»

«O ja,» antwoordde Ailsie met een helschen grijns; «en Sir William Ashton heeft mij nog daarenboven een schoonen rooden rok tot een geschenk — een paal en een ketting en eene teerton, wel mensch, wat zegt gij er van? — tot drinkpenning beloofd, omdat ik, langer dan veertig nachten, bij het oppassen zijner teringachtige dochter, de eerste, in huis opstond, en de laatste was die naar bed ging. Maar, goede zielen, hij mag dat alles vrij voor zijne eigen vrouw bewaren!»

«Ik heb er over hooren mompelen,» zeide Annie Winnie, «alsof het met Lady Ashton niet in den haak was.»

«Ziet gij haar ginds,» sprak vrouw Gourlay, «hoe zij haar grauwschimmel op het kerkplein laat springen en steigeren? Gelooft mij, er steekt meer duivelarij in deze vrouw, hoe schoon en heerlijk opgesierd zij ginds ook rijdt, dan in al de Schotsche tooverheksen te zamen, die ooit bij maanlicht over Nort-Berwick Law vlogen.»

«Wat babbelt gij daar, verdoemde heksen, van tooverkollen?» zeide Johnie Mortsheugh; «maakt gij uwe vervloekte heksenkunsten op het kerkplein, om de bruid en den bruidegom te kwellen? Gaat naar huis, want als ik mijn stok ter hand neem, zult gij den weg er heen vroeger vinden dan u lief is.»

«Wel, Mijnheer!» antwoordde Ailsie Gourlay, «hoe trotsch zijn wij nu met onzen nieuwen zwarten rok en ons wit gepoederd hoofd, alsof wij zelf nooit honger of dorst gekend hadden. Wij kunnen zonder twijfel van nacht even goed op onze kleine vedel als de andere vioolspelers uren in het rond krassen. Laat ons zien, Johnie, of de schroef wel houdt — en daarmede voor het tegenwoordige genoeg, mijn jongen!»

«Goede lieden!» sprak Mortsheugh, «ik neem u allen tot getuigen, dat zij mij een onheil dreigt en mij dit voorspelt. Als mij of mijne viool heden nacht iets kwaads overkomt, zal ik zorgen dat het voor u de zwartste nachtkarrewei wordt, die zij ooit beleefd heeft. Ik zal haar voor den Kerkeraad en de Synode roepen. Ik ben zelf half een geestelijke, omdat ik op dit oogenblik kerkedienaar in eene bewoonde parochie ben.»

Ofschoon de onderlinge haat tusschen deze heksen en het overige gedeelte des menschdoms haar het hart tegen alle indrukken van feestelijke vroolijkheid verstaald had, was dit toch geenszins het geval met de andere daarheen gestroomde menschen. De luister van den bruidsstoet, de fraaie kleederen — de moedige paarden — het vroolijk uitzicht der schoone vrouwen en deftige heeren, bij die gelegenheid verzameld, alles had op den geest van het gemeene volk ook de gewone uitwerking gehad. Het herhaalde gejuich: «Lang leven Ashton en Bucklaw!» — het afschieten van pistolen, geweren en musketten, hetgeen men het bruidsschot noemde, dat alles bewees de belangstelling door het volk in dezen optocht gesteld, toen het dien bij den terugkeer naar het slot vergezelde. Indien er hier of daar een bejaarde boer of zijne vrouw was, die op de pracht van deze zoo plotseling groot geworden familie schimpte, en zich de dagen van het oude huis van Ravenswood herinnerde, zelfs deze, getroffen door het gul onthaal dien dag aan rijken en armen op het slot gegeven, richtten hunne schreden derwaarts, en erkenden, in weêrwil van hunne vooroordeelen, den invloed, dien een goede maaltijd op de gasten uitoefent.

Op deze wijze door rijken en armen vergezeld, keerde Lucie naar het huis van haar vader terug. Bucklaw bediende zich van zijn voorrecht om naast de bruid te rijden; maar daar hij zich zeer verlegen gevoelde, poogde hij liever de aandacht der menigte door zijn persoon en zijne rijkunst te trekken, dan te trachten haar in het bijzonder aan te spreken. Te midden van luide toejuichingen bereikten zij dan veilig het kasteel.

Het is genoeg bekend dat de bruiloften der vorige tijden met openbare feesten werden gevierd, die de kieschheid onzer eeuw geheel verworpen heeft. De bruiloftsgasten werden bij deze gelegenheid op een banket, waarbij de grootste overvloed heerschte, onthaald, waarvan de overblijfselen, nadat de dienstboden er ook feest mede gehouden hadden, ingelijks onder den luidruchtigen hoop, met een aantal vaten bier werden uitgedeeld om zich op het slot-

plein vroolijk te maken, op eene wijze, die met de vreugde binnen het kasteel in overeenstemming was. Volgens de gewoonten van dien tijd, gebruikten de meeste heeren de kostbaarste wijnen tamelijk overdadig; terwijl de vrouwen, opgeschikt voor het bal waarmede eene bruiloft altijd besloten werd, met ongeduld hunne komst in de zaal verbeidden. Eindelijk stond het gezelschap laat van tafel op, en de heeren, opeengedrongen in het salon en door den wijn en den feestdag vervroolijkt, legden hunne zwaarden af en leidden hunne ongeduldige dames ten dans. De muziek klonk reeds uit de galerij langs het gebeeldhouwd gewelf der oude staatsiezaal. Volgens de stipte *etiquette* had de bruid het bal moeten openen; maar Lady Ashton, den gezondheidstoestand van hare dochter ter verontschuldiging aanvoerende, bood Bucklaw de hand aan, daar zij de plaats harer dochter wilde vervangen.

Maar toen Lady Ashton bevallig haar hoofd ophief, onder het afwachten van den aanhef der muziek, op welker tonen zij met den dans een aanvang maken zou, werd zij door eene onverwachte verandering in de versierselen der zaal zóó getroffen, dat zij den luiden uitroep niet weêrhouden kon: « Wie heeft het gewaagd, de schilderijen te veranderen? »

Allen zagen op, en zij, die met de gewone inrichting der zaal bekend waren, ontwaarden met verbazing, dat het portret van den vader van Sir William Ashton van zijne plaats genomen, en dat van den ouden Sir Malisius van Ravenswood daarvoor opgehangen was, die met gramschap en wraak het onder hem vergaderde gezelschap scheen te dreigen. Die verwisseling moest geschied zijn toen de kamers ledig waren, maar zij was niet opgemerkt vóór en aleer de fakkels en lichten op de kandelaars voor het bal aangestoken waren. De moedige en door den wijn verhitte heeren drongen er op aan, hieromtrent onmiddellijk een onderzoek te eischen, daar zij dit voor eene beleediging hielden, hun gastheer zoo wel als hun zelven aangedaan. Maar Lady Ashton, die zich dadelijk herstelde, liet het voor de gril eener ongelukkige dienstbode met zwakke geestvermogens doorgaan, die in de nabijheid van het kasteel woonde en wier licht opgewekte verbeelding door de vertellinge, welke vrouw Gourlay aangaande de vorige familie — want zoo noemde Lady Ashton de Ravenswoods — zoo gaarne verhaalde, zoo als men bemerkt had, weder levendig geprikkeld geworden was. De aanstootgevende schilderij werd terstond weggenomen, en het bal door Lady Ashton met eene deftigheid geopend, die de plaats der jeugdige bevalligheid verving, en de buitensporige lofspraken van de meer bejaarde leden van het gezelschap bijna tot waarheid maakte, daar zij haar vluggen dans prezen, als die van het aankomend geslacht verre overtreffende.

Toen Lady Ashton ging zitten, verwonderde zij er zich over dat hare dochter de zaal verlaten had, en zij volgde haar dadelijk, vol verlangen, om den ongunstigen indruk uit te wisschen, dien de geheimzinnige verwisseling der portretten zoo licht op hare zwakke zenuwen kon gemaakt hebben. Waarschijnlijk ontdekte zij dat hare vrees ongegrond was, want binnen een uur kwam zij terug, en fluisterde den bruidegom iets in het oor, waarop deze zich aan de dansers onttrok en uit de zaal verdween. De muziekanten speelden nu lustig op; de dansers zetten met al de geestdrift, door jeugd, blijdschap en opgewektheid ingegeven, hunne uitspanning voort, toen men plotseling een gil hoorde, zoo schel en doordringend, dat dans en muziek op eens ophielden. Een ieder stond roerloos; maar toen de gil herhaald werd, greep de kolonel Ashton eene kaars van den luchter, vroeg Henry den sleutel der bruidskamer, aan wien men als speelgenoot der bruid dien had toevertrouwd, en ijlde er mede heen, door Sir William en Lady Ashton en een

paar der naaste familiebetrekkingen gevolgd. De bruilofsgasten bleven in stomme verbazing hunne terugkomst in de zaal afwachten.

Aan de deur der kamer gekomen, klopte de kolonel Ashton aan en riep, maar kreeg geen ander antwoord dan een gesmoord gesteun. Hij draalde niet langer met de deur zelve te ontsluiten, doch werd aanvankelijk verhinderd door iets, dat daartegen aanlag. Toen het hem gelukte de deur te openen, vond hij het lichaam van den bruidegom op den dorpel der kamer liggen, in bloed zwemmende. Een gil van verbazing en van afgrijzen werd door allen geslaakt, die bij dit schouwspel tegenwoordig waren; en het gezelschap, door dezen nieuwen kreet verontrust, vloog naar het slaapvertrek. De kolonel Ashton fluisterde zijne moeder eerst iets in het oor: «Zoek haar — zij heeft hem vermoord!» — Daarop trok hij zijn zwaard, stelde zich voor de deur en verklaarde niet te zullen dulden dat iemand, behalve de daar tegenwoordig zijnde geestelijke en de geneesheeren, de kamer binnentraden. Met behulp van deze tilde men Bucklaw, die nog ademde, van den grond op, en bracht hem naar een ander vertrek over, waar zijne vrienden, met gesmoorde klachten en half onderdrukte uiting van hunne overdenkingen, zich rondom hem verzamelden, ten einde van den geneesheer te vernemen wat deze over zijn toestand dacht.

Lady Ashton, haar echtgenoot en hunne naastbestaanden zochten intusschen te vergeefs naar Lucie in het bruidsbed en in de kamer. Er was geene geheime deur in het vertrek en zij begonnen dus te denken dat zij zich uit het venster moest geworpen hebben, toen iemand uit het gezelschap, die zijne toorts lager dan de overigen hield, iets wits in den hoek van den grooten, ouderwetschen schoorsteen bespeurde. Dáar vond men het ongelukkige meisje zitten of liever, even als een haas op zijn leger, ineen gedoken. Hare lokken hingen haar los om het hoofd; haar nachtgewaad was gescheurd en met bloed bevlekt; hare oogen staarden woest vóór zich heen, en hare gelaatstrekken verrieden eene woeste vlaag van krankzinnigheid. Toen zij bemerkte dat zij ontdekt was, sprak zij eenige onverstaanbare woorden, trok allerlei gezichten, en wees naar hen met hare bloedige vingers en met de woedende gebaren eener juichende krankzinnige.

Er werd nu spoedig vrouwelijke bijstand ingeroepen, want men kon de ongelukkige bruid niet zonder eenig geweld te bezigen uit haar wijkplaats te voorschijn halen. Toen zij nu over den dorpel gedragen werd, zag zij neder en uitte de eerste verstaanbare woorden, die zij tot hiertoe gesproken had, met eene soort van grijnzende blijdschap zeggende: «Zoo, hebt gij uw schoonen bruidegom opgenomen?» De sidderende helpsters brachten haar naar een ander afgelegen vertrek, waar zij opgepast werd, zoo als haar toestand vorderde, en men haar nauwlettend bewaakte. De onuitsprekelijke smart harer ouders — het afgrijzen en de verwarring van allen, die zich in het slot bevonden — de woedende en tegenstrijdige driften tusschen de vrienden der verschillende partijen, driften, door het onmatige gebruik van wijn nog des te sterker aangevuurd, gaan alle beschrijving te boven.

De geneesheer was de eerste die een eenigszins bedaard gehoor bekwam, en die verklaarde dat de wonde van Bucklaw, schoon zwaar en gevaarlijk, niet doodelijk was, hetgeen ze evenwel door gebrek aan rust gemakkelijk kon worden, zoodat hij de grootst mogelijke kalmte aanried, en bepaald verbood hem te vervoeren. Deze verklaring bracht het groot aantal van Bucklaws vrienden tot zwijgen, die er voorloopig op hadden aangedrongen dat hij, in ieder geval, uit het kasteel naar een hunner naastbij gelegen woningen zou

worden overgebracht. Daar dit ondoenlijk was, bleven zij er echter op staan, dat, uit aanmerking van hetgeen er was voorgevallen, vier hunner bij het ziekbed van hun vriend zouden waken, en dat een behoorlijk getal hunner dienstboden, welgewapend, mede in het kasteel blijven zou. Daar van den kant des kolonels Ashton en diens vaders in dit voorstel bewilligd werd, verlieten de overige vrienden van den bruidegom, niettegenstaande het vergevorderde uur en den duisteren nacht, het kasteel.

De geneesheer, wiens bijstand men nu voor Lucie Ashton had ingeroepen, verklaarde dat zij zich in een zeer gevaarlijken toestand bevond. IJlings werd er dus besloten meer geneesheeren over haar toestand te raadplegen. Den geheelen nacht bleef zij ijlen, en tegen den morgenstond verviel zij in een staat van volstrekte bewusteloosheid. Den volgenden avond, verklaarden de geneesheeren, zou de crisis harer ziekte komen. Dit was ook werkelijk het geval: want, hoewel zij met schijnbare kalmte uit hare verdooving ontwaakte, en hare nachtkleederen veranderen of in orde brengen liet, had zij echter nauwelijks de hand aan haar hals geslagen, alsof zij naar het noodlottige blauwe lint wilde zoeken, of een stroom van herinneringen scheen haar te overvallen, die ziel en lichaam beiden niet konden weêrstaan. De eene stuip volgde op de andere, die alléén met den dood eindigden, zonder dat zij in staat was, een enkel woord tot verklaring van de noodlottige gebeurtenis, die plaats gegrepen had, te kunnen uitbrengen.

De rechter van het distrikt verscheen daags nadat de jonge dame gestorven was, en volbracht met alle mogelijke kieschheid voor de bedroefde familie den smartelijken plicht, om onderzoek naar dit verschrikkelijk voorval te doen. Maar niets was er waardoor het hem duidelijk werd, dat de algemeene veronderstelling, als zou de bruid in eene plotselinge vlaag van krankzinnigheid den bruidegom op den dorpel der kamer vermoord hebben, gegrond was. Het noodlottige wapen was met bloed bevlekt in de kamer gevonden. Het was dezelfde ponjaard, dien Henry op den trouwdag zou gedragen hebben, en hem door zijne ongelukkige zuster den avond te voren waarschijnlijk afhandig gemaakt was, toen hij haar dien onder de andere fraaiigheden voor het trouwfeest getoond had.

Bucklaws vrienden verwachtten dat hij bij zijne genezing eenig licht over dit duistere voorval zou hebben verspreid, en drongen met hunne vragen daarop krachtig aan; doch hij wist die een tijdlang, onder voorwendsel van zwakheid, te ontduiken. Toen hij evenwel in zijn eigen huis overgebracht was, en beschouwd werd als buiten gevaar te zijn, riep hij die personen, zoo wel mannelijke als vrouwelijke, om zich heen, welke zich gerechtigd achtten op dit onderwerp bij hem aan te dringen. Hij betuigde hun zijn dank voor het belang, dat zij in hem gesteld hadden, en voor de hem gedane aanbiedingen van hulp en bijstand. «Ik verlang, mijne vrienden,» dus sprak hij, «dat gij allen begrijpen zult, dat ik geen historie te verhalen, noch beleedigingen te wreken heb. Indien eene dame mij voortaan over de gebeurtenissen van dien ongelukkigen avond ondervraagt, zal ik een diep stilzwijgen in acht nemen, en die vraag als een bewijs beschouwen, dat zij voor het vervolg de vriendschap met mij verlangt af te breken; maar indien een man mij dezelfde vraag doet, zal ik deze onbeleefdheid voor eene voldoende uitnoodiging houden, om hem in Dukes Walk 1) te ontmoeten, en ik verwacht dat hij zich overeenkomstig dit mijn verlangen gedragen zal.»

1) «Des Hertogs Wandeling", in de omstreken van Edinburg, waar de tweegevechten gewoonlijk plaats grepen. Vert.

Zulk eene duidelijke verklaring had geene nadere toelichting noodig, en spoedig bespeurde men dat Bucklaw van dit ziekbed als een wijzer en beter mensch was opgestaan dan hij zich tot hiertoe voorgedaan had. Hij verbande Craigengelt uit zijn gezelschap, doch niet zonder hem een onderstand te verleenen die hem, wanneer hij zich behoorlijk daarvan bediende, voor gebrek en verzoeking beveiligen kon.

Korten tijd daarna verliet Bucklaw zijn geboortegrond, keerde nooit naar Schotland terug en men herinnert zich niet, ooit een enkelen wenk van hem over de omstandigheden van zijn noodlottig huwelijk vernomen te hebben.

Menigen lezer moge dit verhaal overdreven en romanesk toeschijnen, terwijl hij het als de vrucht van de verbeelding van een schrijver beschouwt, die er op uit is den volkshonger naar het verschrikkelijke te voldoen; maar zij, die in de geheime familiegeschiedenissen van Schotland, gedurende het tijdperk waarin dit tooneel geplaatst wordt, ervaren zijn, zullen, onder ontleende namen en denkbeeldige voorvallen, gemakkelijk de grondtrekken eener werkelijk gebeurde geschiedenis kunnen ontdekken.

VIJF EN DERTIGSTE HOOFDSTUK.

Wie is zoo marmerkoud, wiens hart is zoo versteend,
Die, als zoo bittre ramp hem eenmaal komt ter ooren,
Geen diepen rouwtoon van zijn citersnaar doet hooren,
Dat zulk een minnaar, zoo bevallig, jong en schoon,
Zoo snel en onbedacht een plaats vond bij de doôn,
Door 't bandeloos geweld van ongestuime golven,
Te gader met zijn ros in 't kokend zout bedolven,
En aan een oord, zoo bar en treurig, moest vergaan,
Wijl hij te snel zich waagde op de onbekende baan.

Dichtstuk uit NISBETS *Heraldry*.

Wij hebben het verhaal van Bucklaws genezing en lot vooraf doen gaan, om niet in de verplichting te zijn, de ontwikkeling der gebeurtenissen, op de begrafenis der ongelukkige Lucie Ashton gevolgd, daardoor te moeten afbreken. Deze treurige plechtigheid werd, onder het aanbreken van een mistigen herfstmorgen, met zoo weinig gevolg en staatsie als maar mogelijk was, volbracht. Slechts weinige naaste vrienden vergezelden het lijk naar hetzelfde kerkhof, waarheen men haar onlangs als bruid met even weinig vrijen wil als thans in haar zielloos overschot huisde, heengeleid had. Een der vleugels van de kerk had Sir William Ashton tot eene familiebegraafplaats doen inrichten, waarin eene kist, die naam noch dagteekening droeg, de overblijfsels bevattende van haar, die eens even beminnelijk als schoon en onschuldig was, maar door eene lange reeks van onophoudelijke vervolgingen tot wanhoop en

krankzinnigheid gebracht werd, aan de aarde werd toevertrouwd. Terwijl de rouwdragers zich in het grafgewelf met hun arbeid bezig hielden, waren de drie oude heksen uit het dorp, die, in weerwil van het ongewoon vroege uur, als gieren het aas roken, op de zerk gezeten, waar zij het volgende heilloos gesprek aanvingen:

«Heb ik het u niet gezegd,» vroeg vrouw Gourlay, «dat op zulk eene schoone bruiloft spoedig eene schoone begrafenis volgen zou?»

«Ik denk,» antwoordde vrouw Winnie, «dat gij er het woord «schoon» wel kunt aflaten; want wij krijgen eten noch drinken, en er wordt enkel wat klein zilver onder de arme menschen uitgedeeld. Voor ons, die zoo zwak zijn, was het de moeite niet eens waard, zulk een verren weg om zulk een gering voordeel af te leggen.»

«Hoe, ongelukkige!» hernam vrouw Gourlay; «zouden al de lekkernijen die zij ons geven konden, ons wel zoo aangenaam kunnen zijn als dit uur van wraak? Daar zijn zij, die vier dagen geleden, op hunne dartele kleppers zoo veel luchtsprongen maakten; en nu gaan zij even somber en treurig als wij zelve. Zij schitterden van goud en zilver, en nu zijn zij zoo zwart als kraaien. En Freule Lucie Ashton, die van schrik rilde als een eerlijke vrouw dicht bij haar kwam — thans kan een raaf vrij op haar grafzerk gaan zitten, en zij zal er niet meer van schrikken als die krast. En Lady Ashton met het vuur der hel, dat heden in haar boezem brandt, en Sir William met zijne galgen en takkebossen en zijne ketenen, hoe zullen hem nu de hekserijen in zijn eigen woning bevallen?»

«En is het dan waar,» mompelde de kreupele vrouw, «dat de bruid door booze geesten uit haar bed gesleept en in den schoorsteen opgetrokken is, en dat den bruidegom de hals omgedraaid was?»

«Wat ligt er u aan gelegen wie dit gedaan heeft, of hoe het gebeurd is?» zei Ailsie Gourlay; «maar ik houd het voor alles behalve gekheid, en de heeren en de dames zullen dat heden wel inzien.»

«En is het waar,» vroeg Annie Winnie — «want gij zult er wel iets meer van zeggen kunnen — dat het portret van den ouden Sir Malisius Ravenswood van den wand in de zaal afgekomen is, en voor aller oogen den dans geleid heeft?»

«Neen,» sprak Ailsie; «maar het portret kwam in de zaal — en ik weet wel hoe het er kwam — om hen te waarschuwen, dat hoogmoed vóór den val komt. Maar, beste vrienden, ziet, wat daar ginds in het grafgewelf voorvalt is nog grooter grap dan alles; — gij hebt toch twaalf rouwdragers met floers en mantel, paar aan paar, de trappen zien afgaan?»

«Hoe zou ik daarop gelet hebben?» vroeg het oude wijf.

«Ik heb hen geteld,» zei de andere, met de drift van iemand wien het schouwspel te veel belang inboezemde, om het met onverschillige oogen te aanschouwen.

«Maar gij hebt niet gezien,» zeide Ailsie, terwijl zij zich over de belangrijkheid van hare opmerking niet weinig verblijdde, «dat er nu een dertiende man onder hen is, van wien zij niets weten? En indien de oude verhalen de waarheid zeggen, dan is er onder dat gezelschap een, die niet lang meer tot deze wereld zal behooren. Maar komt, beste vriendinnen, laat ons gaan; als wij hier vertoeven, durf ik er u borg voor blijven dat men het naderend kwaad aan ons zal wijten, en niemand van hen moet ooit denken, dat hij er eenig heil van zien zal.»

En zoo, even als de raven krassen, wanneer zij de pest aankondigen, verwijderden zich de onheilspellende heksen van het kerkhof.

En werkelijk, toen de begrafenisplechtigheid afgeloopen was, ontwaarden de rouwdragers dat er zich inderdaad onder hen één meer dan het genoodigde getal bevond, en al fluisterende deelde men elkander deze ontdekking mede. Het vermoeden viel op eene gedaante, die, in denzelfden diepen rouw als de anderen gehuld, bijna in een staat van bewusteloosheid tegen een der pilaren van het grafgewelf stond te leunen. De naastbestaanden der familie Ashton drukten al fluisterende hunne verwondering en hun ongenoegen over zulk een indringen in hun gezelschap uit, toen de kolonel Ashton, die, bij de afwezigheid van zijn vader, de plichten van den eersten rouwdrager moest vervullen, hun in de rede viel. «Ik weet,» sprak hij zachtkens, «wie deze persoon is: hij heeft, of zal spoedig eene even sterke reden tot diepe droefheid hebben, als wij zelven — laat mij dit met hem uitmaken, en hindert de plechtigheden niet langer door een noodeloos onderzoek.» Met deze woorden scheidde hij zich van den hoop zijner bloedverwanten af, en den onbekenden rouwdrager bij den mantel vattende, zeide hij tot hem op een toon van onderdrukte aandoening: «Volg mij!»

De vreemdeling, die bij het geluid zijner stem uit zijne schijnbare bewusteloosheid opschrikte, gehoorzaamde werktuigelijk, en zij klommen dus samen den vervallen trap op, die hen uit het graf op het kerkhof voerde. De andere rouwdragers volgden eveneens, maar bleven, dicht opeengedrongen, aan den ingang van het gewelf staan, terwijl zij met angstvalligheid de bewegingen van den kolonel en den vreemdeling in het oog hielden, die zich nu in druk gesprek, onder de schaduw van een ypenboom, in het afgelegenste gedeelte van het kerkhof bevonden.

Naar deze afgelegen plaats had de kolonel Ashton den vreemdeling heengeleid, en zich toen omkeerende, sprak hij hem op ernstigen en bedaarden toon dus aan: «Ik kan er niet aan twijfelen dat ik tegen den Jonker van Ravênswood spreek.» Hij ontving geen antwoord. «Ik kan er niet aan twijfelen,» hervatte de kolonel trillende van toenemende drift, «dat ik tegen den moordenaar mijner zuster spreek.»

«Gij geeft mij dien naam met recht,» antwoordde Ravenswood met eene holle en bevende stem.

«Indien gij berouw gevoelt over hetgeen gij bedreven hebt, moge bij God dat berouw u baten, maar bij mij kan het u niet helpen. Hier,» sprak hij, terwijl hij hem een papier overreikte, «hebt gij de maat van mijn zwaard, en eene opgave van tijd en plaats, waar wij elkander ontmoeten zullen. Het zal morgen vroeg, bij zonsopgang, op de duinen aan den oostelijken kant van Wolfshope zijn.

De Jonker van Ravenswood hield het papier in de hand, en scheen besluiteloos. Eindelijk liet hij zich hooren: «Breng den ongelukkige, die reeds wanhopig is, tot geene verdere vertwijfeling. Geniet uw leven zoo lang gij kunt, en laat mij mijn dood door eene andere hand zoeken.»

«Dat zal nooit — nooit gebeuren,» riep Ashton; «door mijne hand zult gij sterven, of den ondergang mijner familie voltooien door mij het leven te benemen. Als gij aan mijne uitdaging geen gevolg geeft, zoo is er geen voordeel op u, waarvan ik mij niet bedienen, geen smaad, waarmede ik u niet overladen zal, totdat de naam van Ravenswood het zinnebeeld van alles wat schurkachtig is dient.»

«Dat zal nooit gebeuren,» hernam Ravenswood op fieren toon. «Daar ik de laatste ben, die den naam voeren zal, zoo ben ik het aan hen die hem eens droegen verschuldigd, dat die naam zonder schande en oneer verga. Ik

neem dus uwe uitdaging en tijd en plaats voor de ontmoeting aan. Wij zullen, naar ik vermoed, alleen zijn.»

«Alleen zullen wij elkander ontmoeten,» antwoordde de kolonel Ashton, «en hij die van ons beiden levend overblijft, zal alleen de kampplaats verlaten.»

«Dan zij God de ziel van hem, die valt, genadig!» zei Ravenswood.

«Het zij zoo!» hervatte de kolonel Ashton; «zulk een wensch kan ik zelfs voor hem doen, dien ik om de billijkste redenen doodelijk haat. Laat ons nu afbreken, of wij zullen gestoord worden. Op de duinen aan het strand, ten oosten van Wolfshope — bij het opgaan der zon — het zwaard zal ons eenig wapen zijn.»

«Goed,» hernam de Jonker, «ik zal u niet laten wachten.»

Zij scheidden. De kolonel Ashton voegde zich weder bij de overige rouwdragers, en de Jonker van Ravenswood besteeg zijn paard, dat aan een boom achter de kerk was vastgebonden. De kolonel Ashton keerde wel met de gasten tot het begrafenismaal naar het slot terug, maar bedacht een voorwendsel, om zich tegen het vallen van den avond aan het gezelschap te onttrekken, en, nadat hij zijne kleeding tegen een reiskostuum verwisseld had, reed hij in dien nacht naar Wolfshope, en nam in eene kleine herberg zijn intrek om voor de ontmoeting van den volgenden morgen gereed te kunnen zijn.

Men weet niet, hoe de Jonker van Ravenswood het overige gedeelte van dezen ongelukkigen dag doorbracht. Laat in den nacht evenwel kwam hij op Wolfs-Crag aan, en wekte zijn ouden bediende Caleb Balderston, die zijne terugkomst niet verwachtte. Verwarde en tegenstrijdige geruchten over den onlangs voorgevallen treurigen dood van Lucie Ashton, en over de geheimzinnige oorzaak daarvan, waren den ouden man reeds ter oore gekomen, die vol angst en bekommernis was, over de waarschijnlijke uitwerking, welke deze gebeurtenissen op het gemoed van zijn heer konden hebben.

Ravenswoods gedrag en houding brachten niets mede, om deze zorgen te verlichten. Op de dringende verzoeken van den hofmeester, om toch eenige verversching te gebruiken, gaf hij in het eerst geen antwoord, en toen eensklaps en op hoogen toon om wijn vragende, dronk hij, tegen zijne gewoonte, daarvan eene flinke teug. Ziende dat zijn heer niet verkoos te eten, verzocht de oude man hem op roerende wijze, toe te staan dat hij hem naar zijne kamer voorlichtte. Niet dan nadat dit verzoek drie- of viermalen herhaald was, gaf Ravenswood een sprakeloos teeken, dat hij in dit verzoek bewilligde. Maar toen Balderston hem naar eene kamer geleidde, die behoorlijk tot slaapvertrek was ingericht en sedert zijne terugkomst gewoonlijk door hem betrokken was, bleef Ravenswood eenige oogenblikken op den drempel staan.

«Hier niet,» sprak hij ernstig. «Wijs mij de kamer, waarin mijn vader gestorven is, de kamer waarin *zij* dien nacht geslapen heeft, toen zij op het slot waren.»

«Wie Mijnheer?» vroeg Caleb, te zeer verschrikt om zijne tegenwoordigheid van geest te kunnen bewaren.

«*Zij*, Lucie Ashton! Wilt gij, oude man, mij vermoorden, door mij te dwingen haar naam te herhalen?»

Caleb wilde nog inbrengen dat die kamer niet in orde was, maar verstomde toen hij het ongeduld in de houding van zijn heer bespeurde. Bevend en zwijgend lichtte hij hem vóór, zette de lamp op de tafel in de ledige kamer, en stond op het punt om het bed gereed te maken, toen zijn heer hem op een toon, die geen uitstel gedoogde, verzocht hem alleen te laten. De oude man vertrok, niet om te gaan slapen, maar om te bidden, en van

tijd tot tijd sloop hij naar de deur der kamer, om zich te overtuigen dat Ravenswood zich ter rust begeven had. Zijn afgemeten zware stap over den vloer werd slechts door diepe zuchten afgebroken, en het herhaalde stampen met de hiel van zijn laars bewees maar al te duidelijk, dat de ongelukkige heer van het huis zich in zulke oogenblikken aan vlagen van onbedwingbare smart overgegeven had. De oude man dacht dat de morgen, waarnaar hij zoo vurig verlangde, nooit zou aanbreken; maar de tijd, wiens stroom steeds met dezelfde snelheid voortloopt, hoewel hij der menschelijke verbeelding soms sneller en trager toeschijnt, bracht eindelijk den morgenstond aan, en spreidde een roodachtig licht over den onmetelijken en schitterenden oceaan. Het was in het begin van November, en, het saizoen in aanmerking genomen, was het weder gedurende den nacht kalm en stil. Maar er was een oostenwind opgestoken, en het naderend getij joeg den vloed dichter dan gewoonlijk tegen den voet der rotsen aan, waarop het kasteel gegrondvest was.

Met het eerste krieken van den dag begaf Caleb Balderston zich weder naar de deur van Ravenswoods slaapvertrek, door eene van welker reten hij hem bezig zag de lengte van een paar zwaarden te meten, die in een kabinet, aan de kamer grenzende, lagen. Toen hij een dier wapenen uitgekozen had, mompelde hij in zich zelven: «Het is korter — laat hem ook dit voordeel hebben, gelijk hij er zoo vele andere heeft.»

Caleb Balderston kon uit hetgeen, waarvan hij ooggetuige was, best opmaken, in welk eene zaak zijn heer gewikkeld was, en hoe ijdel en vruchteloos alle voorstellingen daartegen van zijn kant wezen moesten. Hij had maar even den tijd om zich van de deur te verwijderen, en bijna ware hij door zijn heer verrast geworden, die schielijk uit de kamer trad en naar den stal ging. De getrouwe bediende volgde hem, en werd, door den toestand van zijns meesters kleeding en door zijn bleek gezicht, in zijn vermoeden versterkt dat hij den nacht zonder slaap of rust doorgebracht had.

Hij vond hem bezig met zijn paard te zadelen, een werk, waarin Caleb hem, schoon met stamelende stem en bevende hand helpen wilde. Met een sprakeloos teeken weigerde Ravenswood zijn bijstand, en nadat hij het dier op het slotplein gebracht had, stond hij juist gereed om op te stijgen, toen de oude bediende, wiens vrees voor zijne sterke verkleefdheid bezweek, zich plotseling aan Ravenswoods voeten wierp en zijne knieën omvatte, met den uitroep: «Ach, Mijnheer! ach, Mijnheer! dood mij zoo gij wilt; maar ga tot zulk een verschrikkelijk oogmerk toch niet uit! Ach, mijn dierbare Heer! wacht er nog dezen éénen dag mede — de Markies van A— komt morgen, en alles zal best geschikt worden.»

«Caleb, gij hebt geen heer meer,» sprak Ravenswood, terwijl hij poogde zich van hem los te maken. «Waarom, oude man, wilt gij een vallenden toren tegen houden?»

«Ja, ik *heb* een heer,» sprak Caleb, hem steeds tegenhoudende, «zoolang de erfgenaam van Ravenswood ademt. Ik ben slechts een knecht; doch die ben ik van uw vader — van uw grootvader ook geweest — ik ben in de familie geboren — ik heb voor hen geleefd — ik zou voor hen willen sterven! Blijf maar te huis en alles zal wel zijn!»

«Wel, gek! wel!» zei Ravenswood; «dwaze oude man. Voor het vervolg kan niets in dit leven voor mij meer goed worden, en het gelukkigste uur zal voor mij dàt zijn, hetwelk mijn leven eindigt.»

Met deze woorden rukte hij zich uit de handen van den ouden man los, wierp zich op zijn paard, en reed de slotpoort uit; maar onmiddelijk

keerde hij terug, en smeet Caleb, die zich haastte naar hem toe te komen, eene zware goudbeurs toe.»

«Caleb,» zeide hij met een schrikwekkenden glimlach, «ik stel u tot mijn boedelberedderaar aan;» en toen weêr de teugels wendende, hervatte hij zijn tocht en reed den heuvel af.

Het goud viel onopgemerkt op den grond, want de oude man liep vlug heen, om den weg te ontdekken door zijn heer ingeslagen, die links een smal en steil pad afreed, dat door eene kloof in de rotsen naar het zeestrand voerde, en naar eene soort van kreek geleidde, waar, in vroeger tijden, de booten van het slot voor anker lagen. Ziende dat hij dezen weg genomen had, spoedde Caleb zich naar de oostelijke borstwering, vanwaar men een ruim uitzicht had over al de duinen, bijna tot aan het dorp Wolfshope. Hij kon gemakkelijk zien dat zijn heer in deze richting reed, zoo snel als zijn paard loopen kon. Eensklaps kwam Balderston de voorspelling voor den geest, dat de heer van Ravenswood in den zoogenaamden Kelpiesvloed zou omkomen, die halverwege tusschen het slot en de duinen of zandheuvels ten noordoosten van Wolfshope gelegen was. Hij zag hem werkelijk deze noodlottige plaats bereiken, maar zag hem ook nooit weder.

De kolonel Ashton, wraakgierig tot razernij toe, was reeds op de kampplaats tegenwoordig, stapte met drift op en neêr, en zag met een blik vol ongeduld naar het slot en de komst van zijn vijand uit. De zon was nu opgegaan en wierp haar helderen glans over de uitgestrekte golven, zoodat hij den man te paard gemakkelijk herkennen kon, die met een spoed naar hem toereed, welke van een ongeduld, gelijk aan het zijne, getuigde. Op eens werd die gedaante onzichtbaar, alsof zij in de lucht verdwenen was. Hij wreef zich de oogen, alsof hij eene verschijning gezien had, en spoedde zich toen naar de plaats, dicht bij welke hij Balderston, die van den tegenovergestelden kant aankwam, ontmoette. Geen spoor of teeken van paard of ruiter was er te ontdekken; alleen kon men ontwaren, dat de nachtwind en de hooge vloeden de gewone grenzen van het drijfzand hadden uitgebreid, en dat de ongelukkige ruiter, gelijk uit de voetstappen van het paard bleek, in zijn overhaasten spoed er niet op gelet had, het vaste pad aan den voet der rots te houden, maar den kortsten en gevaarlijksten weg was ingeslagen. Slechts één enkel bewijs van het ongelukkige lot hem overkomen, kon men ontdekken: eene groote zwarte pluim was van zijn hoed losgeraakt, en de kabbelende golven van het opkomend getij spoelden die aan Calebs voeten. De oude man nam ze op, en droogde ze om ze op zijne borst te plaatsen.

De inwoners van Wolfshope geraakten nu in rep en roer, en gingen bij hoopen, eenigen langs den oever, anderen in booten, om nasporingen te doen; maar al hun zoeken was te vergeefs. De vasthoudende diepten van het welzand bleven, gelijk meestal in zulke gevallen het geval is, hare prooi behouden.

Maar ons verhaal loopt ten einde. De Markies van A—, verontrust door de schrikkelijke geruchten in omloop en bekommerd over de veiligheid van zijn naastbestaande, kwam den volgenden dag aan om zijn verlies te betreuren, en nadat hij vruchteloos weder naar het lijk had laten zoeken, keerde hij terug, om te midden van het gewoel der staatszaken te vergeten wat er had plaats gegrepen.

Maar dit was het geval niet bij Caleb Balderston. Indien wereldsch voordeel den ouden man had kunnen vertroosten, had hij nu zeer bemoedigd kunnen zijn, daar hij in zijn ouderdom hiervan beter voorzien was dan ooit het geval was geweest.

Maar het leven had voor hem alle vreugde en genoegen verloren. De geheele loop zijner denkbeelden, zijne hoop, moed en vrees, vreugde en smart ontsproten uit zijne nauwe betrekking tot het nu uitgestorven geslacht. Niet langer kon hij het hoofd ophouden; — zijne gewone verblijfplaatsen en werkzaamheden trokken hem niet langer aan, en in niets scheen hij genoegen te scheppen dan treurig in de kamers van het oude slot rond te dolen, die de Jonker van Ravenswood het laatste had bewoond. Hij at zonder dat het hem verkwikte, en sluimerde zonder rust te smaken; en, met eene getrouwheid, die men soms bij honden, maar zeldzaam bij menschelijke wezens aantreft, kwijnde hij weg, en stierf binnen het jaar, waarin de ongelukkige, door ons verhaalde gebeurtenissen waren voorgevallen.

De familie Ashton mocht die van Ravenswood niet lang overleven. Sir William Ashton overleed korten tijd na zijn oudsten zoon den kolonel, die in een tweegevecht in Vlaanderen gedood werd, en Henry, zijn opvolger, stierf ongehuwd. Lady Ashton bereikte een zeer hoogen ouderdom, en was de eenige die deze groep van ongelukkige personen overleefde, wier rampen enkel aan hare onverzoenbaarheid te wijten waren. Dat zulk een lang leven haar vergund werd, opdat zij de diepste droefheid des knagenden gewetens gevoelen, en zich met den Hemel, tegen welken zij zwaar gezondigd had, verzoenen zou, willen en durven wij niet ontkennen, schoon zij, die haar omringden, nooit het geringste blijk van berouw of bekeering bij haar bespeuren konden. In hare houding teekende zich hetzelfde vaste, trotsche en onbuigzame karakter dat zij, vóór deze ongelukkige gebeurtenis, aan den dag had gelegd. Een schitterend marmeren gedenkteeken brengt hare namen, titels en deugden aan de nakomelingschap over, terwijl tombe noch grafschrift verkondigen, waar hare slachtoffers ter ruste werden gelegd.

EINDE.

AANTEEKENINGEN.

Aanteekening A, Eerste deel, bl. 73.

Sir George Lockhart, Voorzitter van het Gerechtshof te Edinburg. Hij werd in de Hoogstraat te Edinburg door John Chiesly van Dalry, in het jaar 1689, met een pistool doodgeschoten. De wraak van dezen wanhopigen man was door het denkbeeld geprikkeld, dat de Voorzitter, door eene willekeurige uitspraak, die zijne vrouw en kinderen van een jaarlijksch inkomen van omtrent £ 93 beroofde, hem onrecht had gedaan, Men zegt dat het eerst zijn voornemen geweest was, den Voorzitter in de kerk onder de godsdienstoefening dood te schieten, maar dat het besef van de heiligheid der plaats hem van dit plan had afgebracht. Toen de kerk uitgegaan was, vervolgde hij zijn slachtoffer tot aan den hoek van het besloten grasveld aan de zuidzijde van de Lawnmark, waar het huis van den Voorzitter stond, en doodde hem, toen hij gereed was het binnen te gaan. Deze daad werd in de tegenwoordigheid van een groot aantal toeschouwers gepleegd. De moordenaar deed geen enkele poging om te ontvluchten, maar roemde op zijne daad, zeggende: «Ik heb den Voorzitter geleerd, hoe men recht moet doen.»

Hij had hem ten minste eene eerlijke waarschuwing gegeven, zoo als Jack Cade bij eene dergelijke gelegenheid zegt. Nadat de moordenaar de pijnbank had doorgestaan, werd hij, door een bijzonder besluit van het Parlement, vóór den Lord Provoost van Edinburg, als den oppersten sherif, gebracht, en veroordeeld om op eene horde naar de strafplaats te worden gesleept, waar hem levend de rechterhand moest afgehouwen, en hij daarna aan de galg gehangen worden, met de pistool om den hals gebonden, waarmede hij den Voorzitter had doodgeschoten. Dit vonnis werd op den 3den April 1689 aan hem voltrokken, en dit voorval bleef in herinnering als een verschrikkelijk bewijs van hetgeen het wetboek *perfervidum ingenium Scotorum* noemt.

Aanteekening B. Rid van Caleb Balderston. Eerste deel, bl. 205.

Aan gene zijde van de Tweed heeft men den Rid van Caleb Balderston over het algemeen voor zeer dwaas en overdreven gehouden. De schrijver kan hier

alleen op antwoorden, dat hem eene dergelijke anecdote met de dagteekening en de dame der daarbij betrokken partijen is medegedeeld door een onlangs overleden edelen Lord, wiens herinnering aan vorige tijden, zoowel in Schotland als in Engeland, vooral van gewicht werd gerekend, omdat de Lord de nauwgezetheid in persoon was, terwijl hij zijne kennis aan ieder ten beste gaf met een gemak en *humor*, die nooit uit het geheugen zullen gewischt worden van hen, die het geluk hadden hem in klein gezelschap te ontmoeten.

Volgens den vriendelijken en diep betreurden Lord, luidde de anecdote, met weglating der namen, als volgt:

«Er was zekere oude vrijer in een der middelgraafschappen van Schotland, tweede zoon van eene oude familie, die leefde van het fortuin van een tweeden zoon, dat is van een ellendig klein jaarlijksch inkomen, dat zóo werd bestuurd en vergroot door de listen van zijn bediende John, dat zijn heer gelijken tred hield met al de jonge lieden in het graafschap, en met hen op denzelfden voet jaagde, at, dobbelde en dronk.

Het is waar, dat daar het gezelschap van zijn heer bij uitstek aangenaam was, zijne vrienden den bediende John overhaalden om in het geheim allerhande onderstand aan te nemen, dien zij den heer niet rechtstreeks zouden hebben durven aanbieden. Evenwel met al hunne welgezindheid jegens John en John's heer, meenden de jeugdige vossenjagers, dat het een alleraardigste grap zijn zou, als zij, zoo mogelijk, John eens konden beet nemen.

Met dit voornemen, en als ik wel heb ten gevolge van een weddingschap, kwam een vier- of vijftal van deze vroolijke jonge lieden op het landhuis van den ouden vrijer, dat in de nabijheid van een aanzienlijk dorp gelegen was. Hier stegen zij een oogenblik af, daar het kort voor het eten was — want men had het noodig geacht John gelegenheid te geven, om zijn vindingskracht vrijen loop te laten — en, na den verbaasden bediende voorbij te zijn gesneld, traden zij het kleine spreekvertrek binnen; en na hem het eene of andere afgesproken verhaal, waarom zij hem kwamen overvallen, te hebben opgedischt, vroegen de ongenoode gasten hem, of hij hun een maaltijd zou kunnen voorzetten. Hun vriend heette hen hartelijk en zonder de minste verlegenheid welkom, en wat den maaltijd betrof, hieromtrent verwees hij hen naar John. Hij werd dus binnengeroepen — ontving de bevelen van zijn heer, om een maaltijd gereed te maken voor de onverwachts gekomen gasten; en, zonder een spier van zijn gelaat te vertrekken, zeide hij den hem opgedragen last te zullen volbrengen. Niet gering was de nieuwsgierigheid der bezoekers, en waarschijnlijk ook van den huisheer, wat het gevolg van John's fraaie beloften wezen zou. Eenige der nieuwsgierigsten hadden een blik in de keuken geworpen, en konden er niets vinden dat in staat was de belofte van den *Major-Domo* te verwezenlijken. Maar op het oogenblik dat de dorpsklok het uur van het middagmaal aankondigde, zette John hun een heerlijk stuk gebraden rundvleesch met de noodige groenten voor, meer dan voldoende voor het geheele gezelschap, en om de weddingschap te doen uitvallen ten nadeele van diegenen der gasten, die verwacht hadden dat John zich niet zou weten te redden. De verklaring was dezelfde als in Caleb Balderston's geval. John was zoo vrij geweest om het maal van een ouden rijken boer in het dorp meê te pakken, en het naar de woning van zijn heer te brengen, terwijl hij den eigenaar en zijn vrienden alleen hun brood en kaas had gelaten, dat, volgens John's zeggen, «goed genoeg voor hen was.» De vrees, dat hij zoo vele lieden van aanzien zou kwetsen, maakte dat de boer zich rustig en bedaard hield, terwijl hij later schadeloos werd gesteld door de eene of

andere kleine betrekking, zoodat de grap van alle kanten een goed einde nam.» Nooit zou in Engeland of in sommige gedeelten van Schotland heden ten dage de zaak zoo goed zijn afgeloopen.

Aanteekening C. Gastvrijheid van den ouden tijd. Eerste deel, bl. 210.

Het was een algemeen gebruik, bier, wijn, of anderen sterken drank in de kamer van een hooggeachten gast gereed te zetten, opdat, wanneer hij 's nachts wakker werd, hij het een of ander zou hebben om zijn dorst te lesschen, wat, in aanmerking genomen dat de gastvrijheid van die dagen vaak in het buitensporige liep, volstrekt niet onbetamelijk was. De schrijver heeft hiervan in vroegere dagen enkele voorbeelden bij families van den ouden stempel aangetroffen. Het was misschien geene dichterlijke verbeelding, die opgeteekend heeft:

«Ik sliep met mijn bedgenoot saâm onverlet,
«Met twee bekers dranks aan den voet van ons bed;
«En werden wij wakker, wij leegden ze snel,
«Wat zegt ge van mij en mijn bedgenoot wel?

In Teviotdale loopt het gerucht, dat in het huis eener oude aanzienlijke familie, die de Presbyteriaansche zaak zeer was toegedaan, er in het slaapvertrek der gasten altijd een Bijbel werd gezet naast een flesch zwaar bier. Bij zekere gelegenheid was er eene bijeenkomst van predikanten in de nabijheid van het kasteel, welke allen ter maaltijd genoodigd werden bij den waardigen baron, en sommigen hunner om er nachtverblijf te houden. Overeenkomstig het gebruik dier tijden, werd aan zeven der eerwaarde gasten ééne groote logeerkamer aangewezen, welke in die dagen van gastvrijheid op groote schaal, enkel gebezigd werd. De hofmeester droeg zorg dat de geestelijke heeren, overeenkomstig het gebruik, voorzien werden ieder van een Bijbel, en één flesch bier. Maar men zegt dat, na eene korte beraadslaging onder elkander, de bediende door hen werd teruggeroepen toen hij op het punt stond het vertrek te verlaten. «Vriend,» zeide een der eerwaarde gasten, «gij moet weten dat, als wij als broeders te zamen komen, de jongste predikant den overigen een gedeelte van de Schrift voorleest, daarom is één Bijbel voldoende; neem dus de overige zes maar weêr meê, en breng er zes flesschen bier voor in plaats.»

Deze Synode zou volmaakt gepast hebben bij den wijzen kluizenaar van Johnson, die, toen een leerling hem naar den waren weg ter zaligheid vroeg, hem met den beroemden regel antwoordde:

«Kom jongen, hier, en drink wat bier.»

Aanteekening D. Middleton. Tweede deel, bl. 76.

Hierop verzoek ik, Jededija Cleishbotham, verlof om aan te mogen merken:
Primo, dat wil zeggen in de eerste plaats, heb ik in de leenbibliotheek van Ganderscleugh, ofschoon zij van soortgelijke prullen overvloeit, te vergeefs onderzoek gedaan naar dien zelfden Middleton en zijne *Dolle wereld*. Dit tooneelstuk werd mij, eindelijk, onder andere oude zotheden vertoond,

zorgvuldig door zekeren Dodsley bijeenverzameld, die zonder twijfel zijne belooning voor het verspillen van den kostelijken tijd gekregen heeft. Na mijn eigen tijd zoo veel verkwist te hebben, als tot dat oogmerk dienstig was, heb ik daarin gevonden, dat een speelman als een lakei wordt ten tooneele gevoerd, wien men een ridder, aardig, met den bijnaam van «linnen kous,» en «zestig mijlen daags,» laat begroeten.

Secundo, dat beteekent in de moedertaal «ten tweede,» met het welnemen van den heer Pattieson: sommige menschen, niet eens zoo oud als hij hen voorstelt, herinneren zich die soort van bedienden of voorloopers nog zeer goed. Ten bewijze daarvan herinner ik mij, Jededija Cleishbotham, schoon mijne oogen mij nog goeden dienst bewijzen, sommigen van dat geslacht, in het wit gekleed en met een staf uitgerust gezien te hebben, die dagelijks voor de staatsiekoets liepen van John, Graaf van Hopeton, den vader van den tegenwoordigen graaf Karel, en van wien men met recht kan zeggen, dat de Faam de rol van voorlooper voor hem speelt, en, zoo als de dichter zingt:

Die zoo met Mavors hulp zijn twist voldongen heeft,
Dat achter hem de Faam met haren lauwer zweeft

Jededija Cleishbotham.